

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, LXXXVIII

JOSEP TRENCHS ÒDNA

**Documents de cancelleria
i de mestre racional
sobre la cultura catalana medieval**

A cura
d'IGNASI J. BAIGES,
DANIEL DURAN,
MARIA TERESA FERRER I MALLOL,
TERESA HUGUET,
MIQUEL RAUFAST
i ESTHER REDONDO

Coordinació de
MARIA TERESA FERRER I MALLOL

BARCELONA
2011

**Documents de cancelleria
i de mestre racional
sobre la cultura catalana medieval**

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, LXXXVIII

JOSEP TRENCHS ÒDENA

**Documents de cancelleria
i de mestre racional
sobre la cultura catalana medieval**

A cura
d'IGNASI J. BAIGES,
DANIEL DURAN,
MARIA TERESA FERRER I MALLOL,
TERESA HUGUET,
MIQUEL RAUFAST
i ESTHER REDONDO

Coordinació de
MARIA TERESA FERRER I MALLOL

BARCELONA
2011

Trenchs Ódena, Josep

Documents de cancelleria i de mestre racional sobre la cultura catalana medieval. —

(Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 88)

Regestos i transcripcions de documents procedents majoritàriament de la secció de Reial Cancelleria i de la sèrie Mestre Racional de la secció de Reial Patrimoni, de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

ISBN 9788499650579

I. Baiges i Jardí, Ignasi J. (Ignasi Joaquim), ed. II. Ferrer i Mallol, Maria Teresa, 1940- dir.

III. Institut d'Estudis Catalans IV. Títol V. Col·lecció: Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 88

1. Arxiu de la Corona d'Aragó — Catàlegs 2. Cultura catalana — 711-1516 — Fonts — Bibliografia — Catàlegs 3. Corona Catalanoaragonesa — Història — Fonts — Bibliografia — Catàlegs

4. Catalunya — Història — S. XIII — Fonts — Bibliografia — Catàlegs 5. Catalunya — Història — S. XIV — Fonts — Bibliografia — Catàlegs

930.255.8(467.1 Ba Barcelona)

946.7"12/13"(093)

© hereus de Josep Trenchs Ódena

© 2011, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició

Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: setembre de 2011

Tiratge: 400 exemplars

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Compost per Víctor Igual, SL

Imprès a S.A. de Litografia

ISBN: 978-84-9965-057-9

Dipòsit Legal: B-30295-2011

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

Taula

PRESENTACIÓ I RECORD DE Josep TRENCHS, <i>per Maria Teresa Ferrer i Mallol</i>	7
ELS REGISTRES DE LA CANCELLERIA REIAL CATALANOARAGONESA: FONT PER A L'ESTUDI DE LA CULTURA A L'EDAT MITJANA, <i>per Ignasi J. Baiges i Jardí</i>	25
DOCUMENTS DE CANCELLERIA I DE MESTRE RACIONAL SOBRE LA CULTURA CATALANA MEDIEVAL: APÈNDIX DOCUMENTAL, <i>per Josep Trenchs Òdena</i> <i>Revisió a cura d'Ignasi J. Baiges, Daniel Duran, Maria Teresa Ferrer i Mallol,</i> <i>Teresa Huguet i Miquel Raufast</i>	65
ÍNDIX DE NOMS, <i>per Esther Redondo</i>	609

Presentació i record de Josep Trenchs

Aquesta obra és la darrera de Josep Trenchs, mort el 9 d'abril de 1991, a quaranta-nou anys, quan semblava que tenia una llarga vida al seu davant. Havia nascut a Vilallonga del Camp, prop de Tarragona, el dia 1 d'abril de 1942. Estudià el batxillerat a Reus i la carrera de Filosofia i Lletres, Secció d'Història, a la Universitat de Barcelona. Mentre estudiava a Barcelona, va conèixer el professor doctor Emilio Sáez, que s'hi va fixar i l'animà a unir-se al grup de persones que treballàvem amb ell al Departament d'Estudis Medievals del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Tot just acabada la llicenciatura, el 1966, començà a freqüentar els locals del Departament d'Estudis Medievals del CSIC, al carrer de les Egipcíaques, 15, de Barcelona. Llavors jo era becària predoctoral amb el doctor Emilio Sáez i començava a ocupar-me, a Barcelona, d'un dels projectes iniciats per aquest professor, la publicació del *Diplomatario del cardenal Albornoz*, idea que havia sorgit perquè l'any següent, 1967, se celebrava el sisè centenari de la mort d'aquest cardenal, que s'havia fet famós en la recuperació i govern dels territoris del Patrimoni de Sant Pere a Itàlia; Josep Trenchs fou enviat pel doctor Sáez a Roma, l'any 1967, per tal de revisar la documentació vaticana i localitzar la que fes referència al cardenal. L'acompanyaren ben aviat altres becaris que s'ocupaven de fer fitxes dels documents que servien per a la nostra recerca i n'encomanaven microfilm. A Barcelona, diverses persones feien les transcripcions d'aquests documents i jo mateixa les revisava, les puntuava, en feia el regest inicial, etc., feines en les quals van col·laborar també altres persones més endavant, com Ovidio Cuella, Josep Hernando i Regina Sáinz de la Maza. El fet de treballar en el mateix projecte de recerca feia que mantinguéssim, amb Josep Trenchs, un contacte freqüent, per carta, quan era a Roma, o al CSIC quan tornava per causa de les vacances.

Durant la seva estada a Roma, que va durar fins al 1971, Josep Trenchs assistí als cursos de les escoles pontificies, particularment als que impartien els profes-

sors Giulio Battelli i Germano Gualdo, i obtingué els títols d'arxiver, bibliotecari, paleògraf i diplomatista. Mentre treballava per al projecte Albornoze i seguia els cursos al Vaticà, anava elaborant la seva tesi sobre Benet XII i la Cambra Apostòlica, per a la qual comptà amb l'ajuda d'una beca Joan March. Llegí la tesi el 2 de març de 1971 i obtingué la màxima qualificació. És una tesi en tres volums gruixuts, força imposant, que sorprèn que pogués ésser realitzada en quatre anys; però és que Josep Trenchs era molt treballador, no parava mai i posava un gran entusiasme en tot el que feia. Després d'haver llegit la tesi, passà un temps visitant diversos arxius italians, per tal d'efectuar treballs de recerca, gràcies a una beca de col·laboració concedida pel Centro Nazionale delle Ricerche d'Itàlia.

La formació adquirida a Roma fou fonamental per a la seva orientació cap a l'especialització en paleografia i diplomàtica. Per això es presentà a unes oposicions d'aquestes dues matèries l'any 1978 i guanyà la plaça de professor agregat de totes dues disciplines a la Universitat de València. Pocs anys després, el 1983, obtenia la càtedra a la mateixa universitat. Des del 1978, doncs, la docència ocupà una part molt important de la seva vida. Dirigió vint-i-set tesines de llicenciatura i deu tesis doctorals i es preocupà també, tant com pogué, d'encaminar els deixebles en l'exercici de la professió, tal com havia vist que el doctor Sáez havia fet amb nosaltres.

També cal emmarcar en aquesta faceta de la seva activitat docent la creació dels Estudis Universitaris de Castelló-Benassal, centrats en les matèries d'arxivística, paleografia i diplomàtica; hi invitava nombrosos especialistes en aquestes disciplines i hi acudien molts alumnes. En pocs anys aconseguiren molta fama.

Compaginava aquesta gran activitat docent amb la tasca investigadora; tot i prosseguir els estudis sobre la cancelleria papal o la documentació pontifícia, començà a ocupar-se d'altres temes relacionats amb els nostres arxius, com la cancelleria catalana, i freqüentà molt l'Arxiu de la Corona d'Aragó i altres arxius. Els seus treballs sobre la cancelleria, cancellers, secretaris i escriptors, alguns en col·laboració amb Àngel Canellas, altres amb Antoni M. Aragó, són d'una gran utilitat. També ho són, i molt, els treballs fets, a partir de documentació vaticana, sobre la pesta negra o sobre el comerç prohibit amb Alexandria. He inclòs a l'apèndix la bibliografia recollida per Regina Sáinz de la Maza en la necrològica de Josep Trenchs que publicà a l'«Anuario de Estudios Medievales», amb alguna actualització.¹

Participà en nombrosos congressos i colloquis; no li feia gens de mandra viatjar molt sovint i li agradava ésser present a tot arreu i relacionar-se amb tothom. L'activitat que desplegava dins de les seves disciplines el va fer mereixedor del nomenament de vicepresident del Comitè Internacional de Diplomàtica.

1. Regina SÁINZ DE LA MAZA LASOLI, José Trenchs Ódena. *In Memoriam*, «Anuario de Estudios Medievales», 21 (1991), p. 671-687.

Malgrat que ja no el veia amb tanta freqüència com abans, des que ensenyava a València, solia fer-nos una visita setmanal al CSIC, ja que venia els caps de setmana a Barcelona per estar amb la seva esposa i els seus fills, que continuaven vivint en aquesta ciutat. Ens saludava, comentava què feia o els projectes que tenia, o bé consultava llibres. En els darrers temps, quan ja estava malalt però encara la malaltia, un càncer limfàtic, no havia estat detectada, sempre, a cada visita, quan entrava al meu despatx, es deixava caure en una butaca i deia: «Ai, que cansat estic!»; recordo que li feia broma perquè li deia que, malgrat que era pesat anar i venir de València a Barcelona tan continuadament, tampoc no n'hi havia per a tant. En realitat, aquest cansament ja era la manifestació de la malaltia que li havia de provocar la mort.

En aquells anys, aplegava documentació sobre diversos aspectes de la cultura medieval per tal de completar la monumental obra de Rubió i Lluch;² examinava registres de cancelleria dels infants o dels lloctinents, que Rubió no havia vist i, especialment, els registres de tresoreria. Quan s'adonà de la gravetat de la seva malaltia s'afanyà a acabar aquesta col·lecció documental, en la qual estava llavors molt interessat. Anava a l'Arxiu de la Corona d'Aragó entre sessió i sessió de les cures hospitalàries, a les quals estava sotmès i que eren molt dures, per tal de deixar el treball acabat. Demostrà un gran coratge i una gran voluntat de superar aquells moments tan difícils.

En un determinat moment, devia considerar que ja no hi podria fer més, i vingué a veure'm al Departament d'Estudis Medievals del CSIC amb un gran paquet; era una còpia de l'original d'aquesta obra i em demanà que m'ocupés de publicar-la, deixant sobreentès que això seria després de la seva mort. Vaig acceptar l'encàrrec, commoguda, i vaig guardar aquest treball.

En un primer moment, sembla que no l'havia planejat com una sola obra, sinó com a articles temàtics per a publicar en diferents remeses: documents sobre música, sobre objectes artístics, sobre llibres, etc. Tot l'original era escrit a màquina i en algunes ocasions hi havia anotacions a mà. En aquells moments tots nosaltres ja havíem iniciat la informatització de la nostra producció; els treballs redactats el 1990 i el 1991 són els primers dels que guardo al meu ordinador. Josep Trenchs, ja malalt, no hi va ésser a temps i aquesta circumstància demorà la publicació de l'obra.

Després de la seva mort i en una data que no recordo, però en tot cas anterior a 1995, la cunyada de Josep Trenchs, Regina Sáinz de la Maza, i jo mateixa vàrem anar a veure en Josep Maria Sans i Travé, que ja era director de l'Arxiu Nacional de Catalunya, al seu despatx, a l'edifici que ocupava llavors l'Arxiu al carrer de

2. ANTONI RUBIÓ I LLUCH, *Documents per a la història de la cultura catalana medieval* (facsimil de la primera edició *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1908-1921), edició a cura d'Albert BALCELLS, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2000, coll. «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», LIV.

Villarroel, cantonada amb Consell de Cent, de Barcelona. J. M. Sans era, a més, secretari de publicacions de la Fundació Noguera, i li volíem demanar que publicqués el treball de Josep Trenchs en alguna de les col·leccions que edita la Fundació. J. M. Sans s'hi va mostrar molt ben disposat; coneixia perfectament bé Josep Trenchs perquè també ell havia estat becari del projecte Albornoze a l'Arxiu Vaticà al mateix temps, però ens demanà que li lliuréssim l'obra informatitzada i revisada. Aquesta petició, prou lògica, aturà el projecte d'edició perquè totes dues teníem més feina de la que podem atendre. Poc temps després, el 13 d'agost de 1997, també Regina Sáinz de la Maza morí sobtadament als cinquanta-dos anys.

Al cap d'uns anys, vaig veure que hi havia la possibilitat de fer la publicació de l'obra de Josep Trenchs a l'Institut d'Estudis Catalans i d'aconseguir diners per a la preparació de l'original per a l'edició. Vaig utilitzar un sobrant del pressupost de la Secció Històrico-Arqueològica per encomanar a Daniel Duran i a Esther Redondo la digitalització de l'original de Josep Trenchs i la correcció posterior, ja que hi sortiren molts errors, tant perquè era mecanografiat com perquè era una còpia. Després, Daniel Duran s'encarregà d'uniformar la presentació, redactar resums dels documents, si no estaven fets, completar la còpia dels documents que eren en una llista i que l'autor no havia tingut temps de transcriure, eliminar les repeticions —perquè ja he dit que el treball estava concebut inicialment com a treballs independents— i finalment ordenar els documents cronològicament i numerar-los. També foren eliminats de la col·lecció alguns documents molt coneguts que ja havien estat publicats per Rubió i Lluch, ja que precisament Albert Balcells havia tingut cura de fer una nova edició d'aquesta obra i, per tant, estaven a l'abast dels estudiosos, bé que n'hi vàrem deixar alguns, atesa la relació amb els documents publicats. Finalment, Esther Redondo inicià la confecció dels índexs, mentre que Ignasi Baiges, especialista en paleografia i diplomàtica i amic de Josep Trenchs, redactava una introducció sobre el contingut de l'obra i les seves aportacions.

En el pressupost de la Secció Històrico-Arqueològica de 2007 vaig poder incloure-hi una quantitat per acabar la preparació del volum i una altra per editar-lo, però els treballs de correcció i d'índex s'allargaren i la quantitat reservada fou dedicada a una altra cosa. El 2008 no es pogué incloure en el pressupost de la secció, absorbit en gran part per la commemoració del vuitè centenari del naixement de Jaume I, i per això vaig fer una gestió per tal que fos publicat per la Fundació Noguera, però finalment vaig decidir esperar el pressupost de 2009 a fi de començar i acabar l'edició de l'obra dins de l'IEC.

Un cop iniciat el procés d'edició, vaig veure que calia fer una revisió dels textos amb els originals (és una tasca que Josep Trenchs hauria fet, si hagués viscut); jo mateixa n'he revisat una part, mentre que una altra part ha estat revisada per Miquel Raufast (especialment documentació del Mestre Racional) i per Teresa Huguet. Cal agrair l'ajuda inestimable de Ramon Pujades, arxiver de l'Arxiu de la

Corona d'Aragó, que ha tingut l'amabilitat de revisar ell mateix els documents de Mestre Racional en mal estat de conservació que ja no es deixen als investigadors i que Josep Trenchs encara havia pogut veure. En conjunt, ha estat una tasca molt complicada perquè les correccions en les datacions han obligat a córrer documents; així s'han originat alguns bisos en la numeració dels documents i Teresa Huguet ha hagut d'inserir alguns documents per tal d'evitar un nou terratrèmol en l'índex, que ja era fet i que Esther Redondo ja havia hagut de refer. Vull agrair a tots els qui han intervingut l'ajuda per portar a terme aquesta edició tan delicada perquè l'autor, malauradament, no la va poder revisar.

Han passat molts anys, però finalment he pogut complir la meua paraula donada a Josep Trenchs d'ocupar-me de l'edició d'aquesta obra. Estic segura que molts investigadors ho agrairan.

MARIA TERESA FERRER I MALLOL
Presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC

PUBLICACIONS DE JOSEP TRENCHS ÒDENA

1. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Prova d'autenticitat d'unes relíquies de Sant Martí de Vilallonga*, «Boletín Arqueológico de Tarragona», LXVI (1966), p. 177-180.
2. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La propietat territorial de Scala Dei dels inicis a 1300*, «Col·loqui d'Història del Monacisme Català», Santes Creus, 1969, II, p. 263-270.
3. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La archidiòcesis de Tarragona y la Peste Negra: los cargos de la catedral*, a *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, II-1, València, 1969, p. 45-64.
4. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El testament de Bernat d'Olivella i les seves conseqüències al Camp de Tarragona*, «Estudis d'Història Medieval», II (1970), *Estudis dedicats a Ferran Soldevila*, p. 33-44.
5. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Las tasas apostólicas y el «gratis» en la primera mitad del siglo XIV*, «Anuario de Estudios Medievales», 7 (1970-1971), p. 313-335.
6. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notas de diplomática: la «commutatio voti Compositellani» (Un tributo pontificio nexo de conexión entre tres dicasterios: Cancillería, Cámara y Penitenciaría Apostólica)*, «Cuadernos de Historia Económica de Cataluña», VII (1972), p. 119-137.
7. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Albornoz y Aviñón: Relaciones con la Cámara Apostólica (1325-1350)*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, I, «Studia Albornotiana», XI, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1972, p. 265-286.

8. CLARAMUNT, Salvador; TRENCHS, Josep, *Itinerario del cardenal Albornoiz en sus legaciones italianas (1353-1367)*, a *El cardenal Albornoiz y el Colegio de España*, I, «Studia Albornotiana», XI, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1972, p. 371-432.
9. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La diócesis de Zaragoza y la peste de 1348*, «Cuadernos de Historia Jerónimo Zurita», 25-26 (1972-1973), p. 119-140.
10. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El monasterio de Ripoll y la Peste Negra de 1348*, «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», XXI (1972-1973), p. 103-115.
11. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notas de Diplomática: relaciones entre Cancillería y Cámara Apostólica bajo Benedicto XII*, «Annali della Scuola speciale per archivisti e bibliotecari dell'Università di Roma», XI.1-2 (1971 [1973]), p. 148-172.
12. ARAGÓ CABAÑAS, Antonio M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Los registros de cancillería de la Corona de Aragón (Jaime I y Pedro II) y los registros pontificios*, «Annali della Scuola speciale per archivisti e bibliotecari dell'Università di Roma», 12, 1-2 (1972), p. 26-39.
13. SÁEZ, Emilio; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Juan Ruiz de Cisneros (1295/1296-1351/1352), autor del Buen Amor*, a *I Congreso Internacional sobre el Arcipreste de Hita*, Barcelona, 1973, p. 365-368.
14. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Fernando de Sagarra: La colección sigilográfica y la prensa española (1888-1912), con un apéndice bibliográfico de sigilografía (1932-1971)*, «Cuadernos de Historia Económica de Cataluña», x (1973), p. 9-45.
15. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Una minuta y un original de Penitenciaría del cardenal Albornoiz*, a *El cardenal Albornoiz y el Colegio de España*, III, «Studia Albornotiana», XIII, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1973, p. 7-18.
16. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notas codicológicas: la numeración de folios y cuadernos en los Registros Vaticanos 97-101 de Juan XXII*, a *Miscellanea in memoria di Giorgio Cencetti*, Torí, Bottega d'Erasmus, 1973, p. 257-270.
17. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Los diezmos de la diócesis de Tarragona (1354-1355)*, «Miscellània de Textos Medievals», 2 (1974), p. 13-64.
18. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Bibliografía del Notariado en España*, «Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos», IV (1974), p. 193-237.
19. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Documentos vaticanos de los años de la peste negra referentes a la diócesis de Lérida*, «Ilerda», XXXV (1974), p. 203-210.
20. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El escribano y la corrección de originales en documentos catalanes (siglos X-XI)*, «Anales del Instituto de Estudios Gerundenses», XXII (1974-1975), *Homenaje a Santiago Sobrequés Vidal*, p. 219-230.
21. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La cancillería de Albornoiz como legado pontificio*, «Anuario de Estudios Medievales», 9 (1974-1979), p. 469-505.
22. TRENCHS ÒDENA, Josep; LARA PEINADO, Federico, *La Casa de Caridad y la*

- cofradía de los clérigos pobres, dos instituciones medievales leridanas*, «Ilerda», xxxvi (1975), p. 3-36.
23. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Canónigos y beneficiados barceloneses bajo Clemente VI*, «Cuadernos de Historia Económica de Cataluña», xiii (1975), p. 73-93.
 24. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El monasterio de Bellpuig de les Avellanes desde 1708 a 1730*, II, *Vida material*, «Ilerda», xxxvi (1975), p. 143-153.
 25. TRENCHS ÒDENA, Josep, *I «Capitula» e le «petitiones» presentate a Innocenzo VI dai Viterbesi (An. 1358)*, «Archivio della Società Romana di Storia Patria», xcix (1976), p. 342-348.
 26. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El monasterio de Bellpuig de les Avellanes desde 1708 a 1730*, I, *Capítulos abaciales*, Lleida, Càtedra de Cultura Catalana Samuel Gili i Gaya, 1976, 23 p., 4 gravats.
 27. *Diplomatario del cardenal Gil de Albornoz. Cancillería pontificia (1351-1353)*, ed. coordinada por E. SÁEZ, M. T. FERRER, N. COLL, O. CUELLA, J. HERNANDO, M. ROVIRA, R. SÁINZ DE LA MAZA i J. TRENCHS, Barcelona, CSIC, Departamento de Estudios Medievales, 1976, LXXVII+569 p.
 28. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La toponímia i onomàstica d'Éller al Prineu lleidatà, segons un cadastre de 1716*, Lleida, 1976, 60 p.
 29. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El cartujo Bernardo Gort y la historiografía en el siglo xvii*, «Ilerda», xxvii (1976), p. 91-97.
 30. LARA PEINADO, Federico; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Documento inédito sobre la venta del hospital de Pedro Moliner de la ciudad de Lérida (1459)*, «Ilerda», xxxvii (1976), p. 59-68.
 31. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Documents de la família d'en Pere Virgili a Vilallonga del Camp*, «Boletín Arqueológico de Tarragona», 4 (1976-1977), p. 237-249.
 32. ARAGÓ CABAÑAS, Antonio M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Las escribanías reales catalano-aragonesas de Ramon Berenguer IV a la minoría de Jaime I*, «Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos», LXXX-3 (1977), p. 421-442.
 33. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Aspectos de la fiscalidad pontificia en la diócesis de León (1300-1362)*, a *León medieval. Doce estudios*, XXXII Congreso Luso-Español para el Progreso de las Ciencias, Lleó, Colegio Universitario de León, 1978, p. 117-137.
 34. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El reino de Valencia y la peste de 1348. Datos para su estudio*, a *Estudios de Historia de Valencia*, València, Universitat de València, Facultat de Dret, 1978, p. 23-80.
 35. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La lezda de Valls (Tarragona), 1549*, «Cuadernos de Historia Económica de Cataluña», xix (1978), p. 155-190.
 36. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Un document de l'any de la Pesta Negra datat a l'Esplugu de Francolí*, «Aplec de treballs-Centre d'Estudis de la Conca de Barberà», 1 (1978), p. 85-89.

37. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La percepción de lezdas en el Campo de Tarragona a finales del siglo xv*, a *Segundo Congreso Internacional de Estudios sobre las culturas del Mediterráneo occidental* (Barcelona, 1975), Barcelona, 1978, p. 411-439.
38. MARÍN, T.; RUIZ ASENCIO, J. M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Unidad VI de Paleografía y Diplomática de la Universidad Nacional a Distancia*, Madrid, 1978.
39. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notarios y escribanos de Alfonso II (1154-1196)*, «Saitabi», xxviii (1978), p. 5-24.
40. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El cartujo Bernat Gort y los primeros años del Vall de Crist*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», lv (1979), p. 1-11.
41. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La cancellería de Jaime I: cancilleres y escribanos*, a *Palaeographica Diplomatica et Archivistica. Studi in onore di Giulio Battelli*, Roma, Edizioni di Storia e Letteratura, 1979, ii, p. 97-128.
42. SÁEZ, Emilio; TRENCHS, Josep; BAÑARES, Carmen, *La etapa española de don Gil de Albornoz, I (1302-1336)*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, iv, «Studia Albornotiana», xxxv, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1979, p. 9-35.
43. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El itinerario del cardenal Albornoz: nuevos datos*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, iv, «Studia Albornotiana», xxxv, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1979, p. 39-52.
44. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notas de diplomática: en torno al «Registrum Litterarum Penitentie» de don Gil de Albornoz*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, iv, «Studia Albornotiana», xxxv, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1979, p. 133-142.
45. TRENCHS ÒDENA, Josep, *En torno a unos documentos de Penitenciaría de los años del cardenal Albornoz: 1. El regente de Penitenciaría. 2. Los penitenciarios menores de Roma. 3. Nombramientos de escribanos*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, iv, «Studia Albornotiana», xxxv, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1979, p. 145-165.
46. TRENCHS, Josep; SÁEZ, Carlos, *Catálogo de los fondos del Archivo Albornociano (Bolonia)*, a *El cardenal Albornoz y el Colegio de España*, iv, «Studia Albornotiana», xxxv, Bolonya, Publicaciones del Real Colegio de España, 1979, p. 220-340.
47. TRENCHS ÒDENA, Josep, *L'arxiu parroquial de Vilallonga del Camp*, a *I Jornades d'Investigació dels arxius del Camp de Tarragona*, Tarragona, 1979, p. 54-59.
48. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Documentación de Éller guardada en el archivo municipal de Bellver de Cerdanya (Lérida)*, a *Homenaje al Prof. Roca Lletjós*, Lleida, Instituto de Estudios Ilerdenses, 1979, p. 263-272.
49. TRENCHS ÒDENA, Josep; CÁRCEL, M. Milagros, *La tinta y su composición. Cuatro recetas valencianas (siglos xv-xvii)*, «Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos», lxxxii (1979), p. 415-426.

50. PESET, Mariano; GUTIÉRREZ CUADRADO, Juan; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Fuero de Úbeda*, València, Universitat de València, 1979, 431 p.
51. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La aposición del «signum Regis» de Ramon Berenguer IV a Jaime I*, «Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos», 7 (1979), p. 29-57.
52. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Los escribanos de Ramón Berenguer IV: nuevos datos*, «Saitabi», xxix (1979), p. 5-20.
53. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La Iglesia de Sigüenza durante los primeros años de Juan XXII. Episcopologio de Simón de Cisneros (1316-1327)*, «Wad-al-Hayara», 6 (1979), p. 83-95.
54. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La Seo de Lérida (1346-1347) y sus prebendados*, «Ilerda», xl (1979), p. 325-347.
55. TRENCHS ÒDENA, Josep, *En torn a les veus «modium/carrica» en uns documents d'Éller (1816)*, «Cuadernos de Historia Económica de Cataluña», xx (1979), p. 131-135.
56. CABESTANY, J. F.; FERRER, M. T.; MARQUÈS, J. M.; PERARNAU, J.; RIERA, J.; TRENCHS, J.; VIVES, J., *El Cisma d'Occident a Catalunya, les Illes i el País Valencià. Repertori bibliogràfic*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1979, 248 p.
57. TRENCHS ÒDENA, Josep, «Breviari d'Amor». *Notas en torno a la edición facsímil*, «Boletín Informativo» (València, Vicent Garcia), 3 (1979), p. 4-5.
58. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Pere Despens, vicecanciller de Pedro el Ceremonioso (1339-1340)*, «Annals de l'Institut d'Estudis Gironins», xxv-1 (1979-1980), *Homenatge a Lluís Batlle i Prats*, p. 249-258.
59. CÁRCCEL, M. Milagros; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Las visitas pastorales de Cataluña, Valencia y Baleares*, «Archiva Ecclesiae», xxii-xxiii (1979-1980), p. 491-500.
60. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Albornoz, Roma y Urbano V, a Genèse et débuts du Grand Schisme d'Occident (Avignon, 1978)*, París, CNRS, 1980, p. 95-106. (Colloques Internationaux du CNRS, 586)
61. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Regesta de documentos pontificios de la época del Cisma de Occidente del Archivo Diocesano de Valencia (1405-1412)*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», lvi/2 (1980), *VI Centenari del Cisma d'Occident. El Cisma a les terres valencianes*, p. 706-729.
62. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La diócesis de Valencia (1342-1347) a través de las súplicas de Clemente VI*, «Hispania Sacra», xxxii (1980), p. 353-374.
63. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La comitiva de Alfonso XI: notas para su estudio*, «Saitabi», xxx (1980), p. 11-19.
64. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Benet XII i els monestirs catalans. Documents de la Cambra Apostòlica*, «Santes Creus», vi/52 (1980), p. 165-178.

65. TRENCHS ÒDNA, Josep, «*De Alexandrinis*» (*El comercio prohibido con los musulmanes y el Papado de Aviñón durante la primera mitad del siglo XIV*), «Anuario de Estudios Medievales», 10 (1980), p. 237-320.
66. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Documentos pontificios sobre la Peste Negra en la diócesis de Gerona*, «Cuadernos de Trabajo de la Escuela de Historia, Arte y Arqueología en Roma», 14 (1980), p. 183-230.
67. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Los volúmenes de las nunciaturas de España y Portugal y el problema de las Azores bajo Felipe II (1581-1590)*, a *Documentos y archivos de la colonización española*, Madrid, 1980, p. 293-310.
68. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Benedicto II y las Órdenes militares hispanas: regesta de textos papales*, «Anuario de Estudios Medievales», 11 (1981), p. 139-150.
69. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La escribanía de Ramón Berenguer III (1097-1131). Datos para su estudio*, «Saitabi», xxxi (1981), p. 11-36.
70. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Fuentes impresas para la historia del notariado catalán (siglos XV-XIX)*, «Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols», ix (1981), p. 7-25.
71. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Las súplicas pontificias y la cultura de la Corona de Aragón (1242-1346)*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LVII (1981), p. 261-270.
72. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La familia y comitiva de Alborno (1302-1353)*, «Cuadernos de Trabajos de la Escuela Española de Historia y Arqueología en Roma», 15 (1981), p. 165-178.
73. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La cultura jurídico-piadosa del cabildo conquense (1450-1476)*, a *Livre et lecture en Espagne et en France sous l'Ancien Régime*, Colloque de la Casa de Velázquez, París, 1981, p. 35-45.
74. *Diplomatario del cardenal Alborno. Cancillería Pontificia (1354-1356)*, ed. coordinada per E. SÁEZ, M. T. FERRER, N. COLL, O. CUELLA, J. HERNANDO, R. SÁINZ DE LA MAZA I J. TRENCHS, Barcelona, CSIC, Departamento de Estudios Medievales, 1981, XCV+680 p.
75. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La epidemia de peste de 1348 y las diócesis de Huesca y Tarazona*, «Jerónimo Zurita. Cuadernos de Historia», 39-40 (1981), p. 197-204.
76. ARAGÓ CABAÑAS, Antonio M.; TRENCHS ÒDNA, Josep, *Notas para una tipología documental de Jaime I*, a *Jaime I y su época. X Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Comunicacions, 3-5, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1982, p. 353-361.
77. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Jaume Sarroca y la escribanía de Jaime I*, a *Jaime I y su época. X Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Comunicacions, 3-5, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1982, p. 607-621.
78. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La elección y la muerte de los papas (de Clemente V*

- a Inocencio VI) según los volúmenes de la Cámara Apostólica, «En la España medieval», III (1982), *Estudios dedicados a Salvador de Moxó*, 2, p. 665-672.
79. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Benedicto XII y Valencia. Documentos de la Cancillería Apostólica (1334-1342)*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LVIII (1982), p. 191-216.
 80. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El documento condal catalán. Estado actual de su estudio*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LVIII (1982), p. 315-349.
 81. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La Cámara Apostólica y sus documentos*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LVIII (1982), p. 629-652.
 82. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La Penitenciaría Apostólica: documentos y registros*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LVIII (1982), p. 653-692.
 83. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Un abaciologi del monestir de Valldigna (1295-1536)*, a *Estudios dedicados a Juan Peset Aleixandre*, València, Universitat de València, II, p. 97-127.
 84. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El manual de collectoría de Mateu Rapaz en Cerdeña (1396-1408)*, «Cuadernos de Trabajos de la Escuela Española de Historia y Arqueología en Roma», 16 (1982), p. 205-228.
 85. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La cancellería de Enrique IV, rey de Cataluña (1462-1464): unas notas*, «Anales de la Universidad de Alicante. Historia medieval», 1 (1982), p. 195-206.
 86. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El llibre i l'escriptura en inventaris catalans i valencians del segle XV*, «L'Espill», 13-14 (1982), p. 71-85.
 87. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El necrologio-obituario de la catedral de Cuenca: noticias históricas y crónicas de la vida ciudadana*, «Anuario de Estudios Medievales», 12 (1982), p. 341-379.
 88. CABEZA SÁNCHEZ ALBORNOZ, M. C.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Papeles de la tierra llana de Ávila. El entorno familiar de Santa Teresa*, «Saitabi», xxxii (1982), p. 17-26.
 89. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notes entorn de la tipologia dels documents dels arxius comarcals*, a *Economía agraria e historia local*, València, 1982, p. 9-42.
 90. CÁRCCEL ORTÍ, M. Milagros; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Cofradías y hermandades de Valencia (1721-1882). Documentos de tipo judicial*, «Estudis d'Història Contemporània», 3 (1982), p. 285-319.
 91. CÁRCCEL ORTÍ, M. Milagros; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Una visita pastoral del pontificado de San Juan de Ribera en Valencia (1570)*, «Estudis», 8 (1982), p. 71-85.
 92. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Aproximación bibliográfica al estudio del documento valenciano medieval*, «Estudis Castellonencs», 1 (1982), p. 527-544.
 93. CÁRCCEL ORTÍ, M. Milagros; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Visita pastoral de Andrés Mayoral, arzobispo de Valencia, a la villa de Ondara (1744)*, «Estudis», 9 (1983), p. 131-155.

94. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Notas de Diplomática: En torno a un opistógrafo del siglo XVI de la diócesis de Urgel*, «Estudis», 10 (1983), p. 33-38.
95. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Las escribanías catalano-aragonesas desde Ramón Berenguer IV a la minoría de Jaime I*, a *Folia Budapestina*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1983, p. 47-88.
96. TRENCHS ÒDENA, Josep; SÁINZ DE LA MAZA, Regina, *Documentos pontificios sobre Cerdeña de la época de Alfonso el Benigno*, Barcelona, CSIC, Institución Milá y Fontanals, 1983, 216 p. (Anejos del «Anuario de Estudios Medievales», 13)
97. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El Montsant y sus monasterios. Colección diplomática (1164-1212)*, «Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval», 2 (1983), p. 207-231.
98. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Los correos regios bajo Jaime I*, «Jerónimo Zurita. Cuadernos de Historia», 45-46 (1983), p. 153-158
99. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Entorn de la «Ignorantia Litterarum» en documents dels segles X-XI*, a *Miscel·lània Aramon i Serra. Estudis de Llengua i Literatura Catalanes oferts a R. Aramon i Serra en el seu setantè aniversari*, III, Barcelona, Curial, 1983, p. 573-582.
100. TRENCHS ÒDENA, Josep; ARAGÓ CABAÑAS, Antonio M., *Las cancellerías de la Corona de Aragón y Mallorca desde Jaime I a la muerte de Juan II*, a *Folia Parisensia*, 1, amb un apèndix de Rafael CONDE DELGADO DE MOLINA, *La transmisión de la «iussio regis» en la producción documental bajo Jaime II de Aragón. Estudio del registro Curie I del Archivo de la Corona de Aragón*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1983, 202 p.
101. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Les «Alexandrini» ou la désobéissance aux embargos conciliaires ou pontificaux contre les Musulmans*, a *Islam et chrétiens du Midi (XIII-XIV s.)*, «Cahiers de Fanjeaux» (Tolosa de Llenguadoc, Privat), 18 (1983), p. 169-193.
102. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Il manuale della «Collectoria» di Matteo Rapaz in Sardegna (1396-1408)*, «Medioevo. Saggi e Rassegne», 8 (1983), p. 71-109.
103. TRENCHS ÒDENA, Josep, *España y el Archivo Vaticano: una aproximación a la labor realizada por los españoles en el archivo durante este último siglo*, a *L'Archivio Segreto Vaticano e le ricerche storiche*, Roma, 1983, p. 91-120.
104. GARCIA, Ferran; TRENCHS, Josep, *Un abaciologi del monestir de Valldigna (1295-1536): una crònica monàstica medieval*, a *Estudios dedicados a Juan Peset Aleixandre*, 1, València, Universitat de València, 1983, extret de 83 p.
105. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El reino de Valencia bajo Juan XXII (1316-1334)*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LX (1984), p. 269-318.
106. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La ermita del Roser de Vilallonga del Camp: notas históricas*, «Saitabi», XXXIV (1984), extret de 23 p.

107. TRENCHS, Josep; CONDE, Rafael, *La Cancillería de los condes de Urgel* (s. VIII-XV), a *Landesherrliche Kanzleien im Spätmittelalter (Referate zum VI Internationalen Kongress für Diplomatie. München, 1983)*, «Münchener Beiträge zur Mediävistik und Renaissance Forschung», 35 (1984), p. 559-579.
108. TRENCHS, Josep, *La Penitenciaría Apostólica y la conquista de Sicilia (1282-1297)*, a *XI Congresso di Storia della Corona d'Aragona. La società mediterranea all'epoca del Vespro (Palermo, 1982)*, Palerm, Accademia di Scienze, Lettere e Arti, 1983, Comunicacions, IV, p. 367-395.
109. TRENCHS ÒDNA, Josep; CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael, *Registros y registración bajo Pedro el Grande*, a *XI Congresso di Storia della Corona d'Aragona. La società mediterranea all'epoca del Vespro (Palermo, 1982)*, Palerm, Accademia di Scienze, Lettere e Arti, 1983, Comunicacions, IV, p. 397-407.
110. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La rima leonina y las suscripciones documentales catalanas (siglos XI-XIII)*, a *Miscel·lània Sanchis Guarner*, I, València, 1984, p. 373-379.
111. TRENCHS ÒDNA Josep; CÀRCEL ORTÍ, M. Milagros, *Les visites pastorals: Metodologia d'estudi*, «Quaderns de Sueca», 6 (1984), p. 9-20.
112. CÀRCEL ORTÍ, M. Milagros; TRENCHS ÒDNA Josep, *Notas en torno al estudio de las cofradías medievales y modernas. La cofradía del Santísimo Cristo de la Iglesia del Salvador de Valencia*, «Annals IDECO», III (1984).
113. CÀRCEL ORTÍ, M. Milagros; TRENCHS ÒDNA Josep, *El Consell de Valencia: disposiciones urbanísticas (siglo XIV)*, a *La ciudad hispánica durante los siglos XIII al XVI*, coordinat per E. SÁEZ, C. SEGURA i M. CANTERA, Madrid, Universidad Complutense, 1985, II, p. 1481-1545.
114. TRENCHS ÒDNA, Josep; CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael, *La escribanía-cancillería de los condes de Urgel (siglo IX-1414)*, a *Folia Munichensia*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1985, 128 p.
115. RIBES, E.; TRENCHS J., *El manuscrito «de rebus Portacoeli» y Vall de Crist: unas notas*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LXI (1985), VI Centenari de la Cartoixa de Vall de Crist (1395-1985), p. 649-667.
116. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Els «Llibres del repartiment» i la toponímia i onomàstica: unes notes a propòsit de dues recents edicions*, «Butlletí de la Societat d'Onomàstica», XXIV (1986), p. 596-602.
117. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Correos y «troters» de Pedro el Grande: unas nuevas ordenanzas de la Casa Real*, «Saitabi», XXXVI (1986), p. 15-24.
118. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Un document de Santes Creus dins el fons «Scala Dei» de l'Arxiu Històric Nacional: La compra d'unes terres en el terme de Mur (1197)*, «Anales de la Universidad de Alicante», 4-5 (1986), p. 337-341.
119. TRENCHS ÒDNA, Josep, *Notas en torno a los documentos de la Comarca del Maestrazgo*, a *I Congrés d'Història del Maestrat*, 1986, p. 9-18.

120. TRENCHS ÒDENA, Josep; GIMENO BLAY, F. M., *Escritura: palabra e imagen (Reflexiones sobre la cultura reproducida)*, «Anales de la Universidad de Alicante», 4-5 (1986), p. 359-378.
121. TRENCHS, Josep; MANDINGORRA, M. L., *La capilla de Pedro el Ceremonioso (1356): sus libros*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LXIII (1987), VI Centenario de la muerte de Pedro IV (1387-1987), p. 581-607.
122. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El «llibre d'òbits» de Santa Ana de Alcover (Tarragona). Notas para la historia de una comunidad franciscana (1532-1835)*, «Saitabi», xxxvii (1987), p. 13-31.
123. DÍAZ BORRÁS, Andrés; TRENCHS ÒDENA, Josep, *El fracaso de la expansión portuguesa en el Mediterráneo a través de la documentación valenciana (1450-1500)*, «Estudis Castellonencs», 4 (1987-1988), p. 375-440.
124. CANELLAS LÓPEZ, A.; TRENCHS ÒDENA, J., *Cancillería y cultura. La cultura de los escribanos y notarios de la Corona de Aragón (1344-1479)*, a *Folia Stuttgartensia*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1988, 182 p.
125. CANELLAS LÓPEZ, A.; TRENCHS ÒDENA, J., *La cultura dels escribes i notaris de la Corona d'Aragó (1344-1479)*, «Caplletra», 5 (1988), p. 5-38.
126. TRENCHS ÒDENA, Josep, *De re Diplomatica. Los estudios de Diplomática en España en los últimos cien años*, a *Un secolo di Paleografia e Diplomatica (1887-1986)*, Roma, 1988, p. 159-187.
127. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Nomenclaturas escriturarias en inventarios de los siglos XIV-XV del área documental catalana*, a *Homenaje a Sebastià Garcia Martínez*, València, Universitat de València, 1988, I, p. 117-126.
128. GINER, Anna J.; TRENCHS, J., *Ferrer Sayol i el manuscrit «Tractat d'Agricultura» de l'Arxiu Municipal de València*, a *Estudis sobre història de la Institució Notarial a Catalunya en honor de Ramon Noguera*, Barcelona, Fundació Noguera, 1988, p. 147-153.
129. MANDINGORRA LLAVATA, M. L.; TRENCHS ÒDENA, J., *Juan Fernández de Porto y su biblioteca jurídica (1383)*, «Saitabi», xxxviii, (1988), p. 63-87.
130. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Dos colectores franceses, Ponç Teixidor y Almeraz Cabrespí, en la Corona de Aragón*, a *XII Congrès d'Histoire de la Couronne d'Aragon (Montpellier 1985)*, 1988, II, p. 187-201.
131. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Burriel y los documentos del cabildo toledano de Alfonso VI*, a *II Congreso Internacional de Estudios Mozárabes*, 1988, p. 210-241.
132. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Benedicto XII y la Corona de Aragón: Cerdeña a través de las bulas secretas*, a *Mediterraneo Medievale: scritti in onore di Francesco Giunta*, Centro di Studi Tardoantichi e medievali di Altomonte, Soveria Mannelli, Rubbetino, 1989, III, p. 1269-1282.
133. GALLOFRÉ, Rafael; TRENCHS, Josep, *Almirantes y vicealmirantes en la Corona de Aragón*, «Miscel·lània de Textos Medievals», 5 (1989), p. 117-194.

134. TRENCHS, J.; CARBONELL, M. J., *Una data històrica: Alcanar, 1239 (La carta de població d'Alcanar)*, a *I Congrés d'Història d'Alcanar*, Alcanar, 1989, p. 11-32.
135. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Els Llibres del Repartiment de València i la casa reial (1218-1250)*, a *Homenatge a la memòria del Prof. Dr. Emilio Sáez. Aplec d'estudis dels seus deixebles i col·laboradors*, Universitat de Barcelona (Centre d'Estudis Medievals de Catalunya, CSIC), Barcelona, 1989, p. 9-26.
136. DÍAZ BORRÁS, Andrés; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Piratería y «dret portuguès»: el ocaso lusitano en Valencia durante la transición del Mediterráneo al Atlántico*, a *Congreso Internacional Bartomeu Dias e a sua época*, 1989, III, p. 405-425.
137. TRENCHS ÒDENA, Josep; GIMENO BLAY, Francisco M., *La Paleografía y la Diplomática en España (siglo xx)*, València, Universitat de València, 1989, 56 p.
138. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Libro, lettura, insegnamento e biblioteche nella Corona d'Aragona (secoli XIII-XV)*, a *L'Alguer. Estudi*, Sàsser-l'Alguer, 1990, p. 14-20.
139. TRENCHS ÒDENA, Josep, *De materia Scriptoria: tinteros para la Casa Real (1331-1386)*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», LXVI (1990), p. 483-489.
140. TRENCHS ÒDENA, J.; GIMENO BLAY, F. M., *La Paleografía y la Diplomática en España*, «Hispania», 175 (1990), p. 459-472.
141. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Sellos, selladores y matriceros de Pedro II el Grande*, a *Actas del Primer Coloquio de Sigilografía*, Madrid, 1990, p. 155-164.
142. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La Iglesia palentina en la primera mitad del siglo XIV a través de los registros pontificios. Pontificado de Juan XXII (1316-1334)*, a *Actas del II Congreso de Historia de Palencia*, 1990, p. 125-148.
143. SCHENA, Olivetta; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Le leggi Palatinae di Giacomo III di Maiorca nella corte di Pietro IV d'Aragona*, a *XIII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, II, Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Balearics, Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear, p. 111-119.
144. CANELLAS LÓPEZ, Ángel; TRENCHS ÒDENA, Josep, *La cultura de los escribanos y notarios de la Corona de Aragón (1344-1479)*, a *Cancelleria e Cultura nel Medio Evo* (Congrés Internacional de Ciències Històriques de 1985), Comissió Internacional de Diplomàtica, Ciutat del Vaticà, Archivio Segreto Vaticano, 1990, p. 201-239.
145. TRENCHS ÒDENA, Josep; BOSCA CODINA, José V.; NICOLAJ, Giovanna, *Giulio Battelli*, «Anuario de Estudios Medievales», 20 (1990), p. 543-561.
146. CUÑAT CISCAR, V. M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Toponimia «maior»; toponimia «minor»*, «Butlletí de la Societat d'Onomàstica», XLIV (1991), p. 614-618.
147. PONS ALÒS, Vicent; TRENCHS ÒDENA, Josep, *La nobleza valenciana a través de las convocatorias a Cortes (siglos XIV-XV)*, a *Les Corts a Catalunya*, Actes del Congrés d'Història Institucional, Barcelona, 1991, p. 368-283.

148. TRENCHS ÒDENA, Josep, *De l'Estudi General a la Seu: la confecció de llibres a Lleida durant el segle XIV*, a *Congrés de la Seu Vella de Lleida. Actes*, Lleida, 1991, p. 133-146.
149. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Casa, corte y cancellería de Pedro el Grande (1276-1285)*, Roma, Bulzoni, 1991.
150. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Libro, lecturas y escritura en la corte de Alfonso el Magnánimo*, a *La Corona d'Aragó. El regne de València en l'expansió mediterrània (1238-1492)*, catàleg de l'exposició, abril-juny 1991, Palau de les Corts Valencianes, València, 1991, p. 143-145.
151. GIMENO BLAY, FRANCISCO M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *La escritura medieval de la Corona de Aragón (1137-1474)*, «Anuario de Estudios Medievales», 21 (1991), p. 493-511.
152. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Scala Dei i Lleida: unes cases del monestir a la Suda (1349)*, a *Miscel·lània. Homenatge a la memòria de Josep Lladonosa*, Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1992, p. 267-274.
153. TRENCHS ÒDENA, Josep, *La aposición del sello real en los documentos de Jaime I: unas notas*, «Medievalia», 10 (1992), p. 437-449.
154. GIMENO BLAY, FRANCISCO M.; TRENCHS ÒDENA, Josep, *Libro y bibliotecas en la Corona de Aragón (siglo XVI)*, a *El libro antiguo español*, Salamanca-Madrid, Ediciones de la Universidad, Biblioteca Nacional, 1992, p. 207-239.
155. TRENCHS ÒDENA, Josep, *Libri, letture, insegnamento e biblioteche nella Corona d'Aragona (secoli XIII-XV). Approccio agli studi*, a *XIV Congresso di Storia della Corona d'Aragona (Sassari-Alghero, 1990). La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII)*, I, *Relazioni*, Sàsser, Carlo Delfino, 1993, p. 193-258.
156. TRENCHS ÒDENA, Josep; DÍAZ BORRÁS, Andrés, *La información judicial relativa a actos de piratería. El proceso abierto a instancia de Jaume Ferrando ante el Baile General de Valencia (1460)*, «Estudis Castellonencs», 5 (1992-1993), p. 327-347.
157. TRENCHS ÒDENA, Josep; CARBONELL, María José, *Tablettes de cire aragonaises (XIIe-XIIIe siècles)*, «Bibliothèque de l'École des Chartes», 151 (1993), p. 155-160.
158. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El vi i la taula reial: Documents per al seu estudi a l'època del rei Cerimoniós*, a *Vinyes i vins, mil anys d'història*, Actes i comunicacions del III Col·loqui d'història agrària sobre mil anys de producció, comerç i consum de vins i begudes alcohòliques als Països Catalans (Vilafranca del Penedès, 1990), coord. per E. GIRALT, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1993, I, p. 343-365.
159. TRENCHS ÒDENA, Josep, *El peix a la taula de la princesa Mata d'Armagnac: els capritxos i gustos d'una infanta*, a *I Col·loqui d'Història de l'Alimentació a*

- la Corona d'Aragó. Edat Mitjana*, 2, Comunicacions, Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1995, p. 309-328.
160. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La chiesa di Alghero, Pietro IV e l'arcivescovo di Torres, a Alghero, la Catalogna, il Mediterraneo. Storia di una città e di una minoranza catalana in Italia (xiv-xx secolo)*, a cura d'A. MATTONE i P. SANNA, Sàsser, Gallizzi, 1995, p. 105-114.
 161. CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael; TRENCHS ÒDNA, Josep, *Signos personales en las suscripciones altomedievales catalanas, a Graphische Symbole in mittelalterlichen Urkunden: Beiträge zur diplomatischen Semiotik*, Thobcke, Sigmaringen, 1996, p. 443-452.
 162. TRENCHS ÒDNA, Josep, *La Sagristia de Ripoll (1336-1337) i Benet XII: documents pontificis*, «Annals. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès» (1999-2000 [2001]), p. 81-83.
 163. TRENCHS ÒDNA, Josep; BAIGES JARDÍ, Ignasi J., *Documents sobre música, músics i instruments musicals a la casa reial catalanoaragonesa (segles xiv-xv: el regnat de Joan I)*, «Estudis Castellonencs», 9 (2000-2002), p. 135-317.
 164. *Ordinacions de la Casa i Cort de Pere el Cerimoniós*, edició a cura de Francisco M. GIMENO, Daniel GOZALBO i Josep TRENCHS (†), València, Publicacions de la Universitat de València, 2009.

Els registres de la Cancelleria Reial catalanoaragonesa: font per a l'estudi de la cultura a l'edat mitjana

1. INTRODUCCIÓ

L'encàrrec que el desembre de 2006 vaig rebre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) de presentar el recull de documents i notícies que el professor Josep Trenchs Òdena va reunir sobre aspectes diversos de la vida cultural a la casa reial catalanoaragonesa durant els segles XIII i XIV, m'ha fet reviure moments i situacions que varen tenir lloc entre setembre de 1988 i abril de 1991. A començament de setembre de 1988, en tornar de les vacances estiuenques, vaig tenir notícia que, un mes abans, al doctor Josep Trenchs li havia estat diagnosticada una greu malaltia, contra la qual va lluitar al llarg de trenta mesos, fins a la seva mort el 9 d'abril de 1991, quan acabava de complir quaranta-nou anys. Al llarg d'aquests dos anys i mig, va créixer la meua admiració i el meu respecte per la trajectòria científica i per la tasca de renovació metodològica que Josep Trenchs havia fet i seguia fent, des de la Universitat de València, en favor de la paleografia i la diplomàtica. Però des d'aleshores s'hi va afegir i es va afermar un fort sentiment d'amistat i d'estimació. Són els mesos en què el doctor Josep Trenchs, tot i no deixar de desplaçar-se a València per dur a terme les seves tasques docents, va passar més temps a la casa familiar de Barcelona a causa de la malaltia i dels tractaments a què se sotmetia periòdicament.

Les estades més llargues a la ciutat comtal i la seva passió pel document escrit el van convertir durant aquest període en un assidu dels arxius barcelonins, tot i que mai no ho havia deixat de ser, i molt especialment de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA). Convé recordar que el doctor Josep Trenchs havia obtingut els títols d'arxiver, bibliotecari, paleògraf i diplomatista per les escoles pontificies de Roma i que per a ell la investigació amb documents i manuscrits d'arxiu era prioritària.

Durant aquests anys coincidíem a l'ACA un grup d'investigadors i professors universitaris que compartíem inquietuds i interessos, intercanviàvem informacions i discutíem sobre problemes diversos que la documentació consultada posava sobre la taula. El coneixement profund que el doctor Josep Trenchs tenia sobre la institució que havia produït la documentació que els uns i els altres treballaven des d'òptiques diverses l'havia convertit en un dels especialistes més qualificats sobre la Cancelleria Reial de la Corona d'Aragó a l'edat mitjana. Un especialista al qual sempre es podia acudir per demanar ajut i que mai no dubtava a oferir generosament la informació pertinent.

Dins d'aquesta línia de recerca, el doctor Josep Trenchs va dedicar-se a l'estudi de la forma i el contingut dels documents, del personal i de l'activitat burocràtica, de la gestació dels registres i dels diferents canals de transmissió d'ordres d'expedició de la documentació. El primer treball dedicat a la Cancelleria Reial, el va publicar l'any 1972 en col·laboració amb l'arxiver Antoni M. Aragó. Es tracta d'un estudi comparatiu sobre els registres de la Corona d'Aragó i els registres vaticans.¹ Aquesta primera aportació va anar seguida, anys més tard, per altres treballs que, plegats, constitueixen una de les seves línies de recerca més prolífiques.² Molts d'aquests treballs van ser elaborats en solitari, però en molts d'altres va comptar amb la col·laboració del citat Antoni M. Aragó o d'Àngel Canellas i Rafael Conde, la qual cosa demostra el seu interès pel treball en equip i el valor que li donava.

He tingut ocasió de rellegir aquests dies els escrits de Giulio Battelli, Francisco M. Gimeno i Regina Sáinz de la Maza sobre la trajectòria intel·lectual i personal de Josep Trenchs en la presentació dels dos volums que recullen els treballs que amics, deixebles i col·legues li van dedicar com a homenatge pòstum i que varen ser publicats a la revista «Estudis Castellonencs»,³ a la qual ell havia estat vinculat des dels primers temps. Tots tres subratllen el seu interès pel coneixement de les institucions generadores de memòria escrita i pel procés d'elaboració del document escrit, ens recorden els seus estudis sobre la Cancelleria pontifícia i la Cancelleria catalanoaragonesa, entre altres, el valor que donava a les notícies que recollia —per poc importants que fossin aparentment—, i posen l'accent en la personal manera de treballar que tenia.

1. Josep TRENCHS i Antonio M. ARAGÓ, *Los registros de Cancillería de la Corona de Aragón (Jaime I y Pedro II) y los registros pontificios*, «Annali della Scuola Speciale per Archivisti e Bibliotecari dell'Università di Roma» (Roma), XII (1972), p. 26-39.

2. Vegeu la relació de publicacions de Josep Trenchs a José Vicente BOSCA CODINA, María Luz MANDINGORRA LLAVATA i Vicent PONS ALÓS, *José Trenchs Ódena. Su contribución científica*, «Estudios Castellonencs» (Castelló de la Plana), 6 (1994-1995), p. 37-50.

3. *Miscel·lània d'Estudis dedicats a la memòria del professor Josep Trenchs i Ódena*, «Estudios Castellonencs» (Castelló de la Plana), 6 (1994-1995), p. 9-15, 17-27 i 29-36, respectivament.

La mort li va impedir de deixar tancats alguns treballs, com l'amplíssim catàleg de fonts documentals, integrat per un feix considerable de regestos i transcripcions de documents copiats als registres de la Cancelleria Reial catalanoaragonesa. Es tracta, majoritàriament, de fonts inèdites sobre aspectes culturals relacionats amb la casa reial entre els regnats de Pere II (III) i Joan I, que aporten dades importants sobre l'art, l'univers del llibre, l'ensenyament, els estudis generals, la construcció i altres aspectes relacionats amb la cultura, i de les quals en bona part s'havia servit per a l'elaboració de la seva ponència al XIV Congrés d'Història de la Corona d'Aragó.⁴ Han passat quinze anys des d'aleshores, però no per això la documentació que ell va aplegar ha perdut validesa. Per aquesta raó celebren la iniciativa de l'IEC de publicar-la i posar-la a l'abast dels estudiosos.

Josep Trenchs havia fet una primera organització de la documentació per regnats i temàtica, perfectament quantificada, amb la idea de publicar-la al més aviat possible, tot partint de l'esquema següent:⁵

PERE II (III)

Llibres
 Estudis i estudiants
 Músics i joglars
 Pintors
 Argenters i objectes d'argent
 Construccions de ponts i mestres d'obra
 Notícies de documents, d'arxius particulars, etc.
 Traductors al català, a l'àrab, etc.
 Altres textos

ALFONS II (III)

Llibres i artesans del llibre
 Ensenyament: mestres, escoles i estudis
 Músics i joglars
 Pintors
 Argenters i objectes d'argent
 Mestres d'obra i edificis
 Llibres i documents d'arxiu
 Traductors de llibres i documents
 Altres textos relatius a l'art, la capella, etc.

4. Josep TRENCHS ÒDENA, *Libri, letture, insegnamento e biblioteche nella Corona d'Aragona (secoli XIII-XV)*, a *La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII). XIV Congresso di Storia della Corona d'Aragona. Sassari-Alghero 19-24 maggio 1990*, Sàsser, Carlo Delfino, 1993, I, Relazioni, p. 193-258.

5. Presento aquests quadres tal com els va elaborar Josep Trenchs. L'observació de la documentació, però, m'ha permès comprovar que algun document està comptabilitzat a més d'un dels apartats.

JAUME II

Pintors, escultors i imatgers
Llibres, documents i arxius
Llibres i artesans del llibre
Altres doctes
Estudis i ensenyament
Estudi General de Lleida
Estudis estrangers
Traductors de llibres i documents
Mestres d'obra i edificis
Argenters i objectes de joieria
Capella reial: altres notícies
Músics i joglars
Segells, matrius i segelladors
Heràldica

ALFONS III (IV)

Argent, joies i argenters
Músics
Llibres
Arquitectura i escultura
Pintors
Documents, segells i segelladors
Estudis i estudiants
Mestres reials
Estudis estrangers
Estudi General de Lleida
Heràldica

Pere III (IV)

Llibres i lectura
Pintors
Tapissos
Llibres de la Bíblia
Vidrieres
Donacions a Montserrat
Estudis i ensenyament
Mestres i ensenyament
Documents diversos referents a València
Estudi General de Lleida
Estudi d'Osca-Daroca
Estudis de Montpeller i Perpinyà
Estudi d'Avinyó i altres
Estudis anglesos
Estudis italians

Estudis de Tolosa i París
 Estudi General dels Predicadors de Barcelona
 Ensenyament a jueus
 Mestres d'infants i d'infantes
 Mestres d'esgrima
 Escoles
 Lectors d'ordes religiosos
 Paper
 Àbacs
 Heràldica
 Escultura
 Varis

Joan I

Llibres i cultura
 Ensenyament primari
 Escoles secundàries: gramàtica i arts
 Escoles de minories confessionals
 Estudi General de Lleida
 Estudi General dels Predicadors de Barcelona
 Estudis estrangers
 Altres

FRASES, DITES I MÀXIMES

(Fulls de guarda als registres de Pere III (IV))

Aliments i altres
 Clàssics
 Dones
 Dret i documents
 Evangeli i evangelistes
 Moral, proverbis, etc.
 Fets quotidians
 Sense localitzar
 Principi religiós: la Verge
 Principi religiós: Déu i la Verge
 Principi religiós: Déu
 Altres principis religiosos
 Jocs de paraules, poesies i altres

FRASES I SENTÈNCIES

(Fulls de guarda als registres de Joan I)

Textos d'autors clàssics
 Textos d'autors eclesiàstics
 Textos sense identificar

El volum i la riquesa de detalls que proporciona aquesta documentació la converteixen en un element de primera mà per a l'estudi d'aspectes diversos relacionats amb la cultura, l'art i el lleure a la Corona d'Aragó durant els segles XIII i XIV. Sens dubte serà de gran utilitat als estudiosos i especialistes en tant que proporciona transcripcions de documentació inèdita i regestos dels documents que donen notícies de caràcter més general o que ja han estat publicats abans. En ambdós casos, però, la signatura arxivística completa permet acudir a la font original i comprovar directament el text registrat.

2. LES FONTS

Tot aquest impressionant volum de documentació va ser recollit pel professor Trenchs a través de la consulta directa de l'excel·lent sèrie de registres de la secció de Reial Cancelleria de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i també amb la consulta dels volums de la sèrie Mestre Racional de la secció de Reial Patrimoni. Convé recordar que es tracta de col·leccions gairebé úniques al món i només comparables a la dels registres pontificis. Completen el recull documents que corresponen a altres seccions o, fins i tot, a altres arxius: Arxiu Capítular de Barcelona i Arxiu del Regne de València.

Una ullada a la *Guía* de l'Arxiu de la Corona d'Aragó⁶ permet saber que entre els regnats de Pere II (III) i Joan I el nombre de registres que es conserven se situa al voltant de les dues mil cent unitats, un nombre gairebé inabastable quan es tracta de procedir al buidatge sistemàtic d'una documentació tan puntual i concreta com la que ara presento. La distribució dels registres per sèries a partir del regnat de Pere el Gran, l'aparició de sèries noves als regnats successius i una concepció cada vegada més clara pel que fa a la distribució de la documentació als registres permet als coneixedors d'aquest fons dur a terme amb èxit la recerca de la documentació, tot centrant-la en unes sèries i desestimant les altres.

Malgrat que Josep Trenchs coneixia molt bé els diferents continguts dels registres, el temps va jugar en contra seu i no va poder completar al cent per cent la tasca que s'havia proposat. Tot i això, el nombre de registres de cancelleria consultats ultrapassa els nou-cents i els volums del Mestre Racional són més de tres-cents. Així, doncs, les fonts consultades a l'ACA, agrupades per regnats, són les següents:

6. FEDERICO UDINA MARTORELL, *Guía histórica y descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1986.

REGNAT DE PERE II (III)

- REGISTRES: *Speciale* (especial com a lloctinent i com a rei sobre diverses matèries) (38)⁷. - Sobre negocis comuns, cúria i altres (40, 41, 42, 43, 44 i 50). - *Gratiarum* (46 i 47). - Sobre el setge de Balaguer i altres (48). - *Donationum et coenariis equitatum* (52). - *Speciale* (56). - *Peccuniae* (58).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT ALFONS

- REGISTRES: *Speciale* (59). - Sense nomenclatura (60).

REGNAT D'ALFONS II (III)

- REGISTRES: *Speciale* (63, 65, 78 i 83). - *Gratiarum* (64, 75 i 79). - *Curiae* (66, 67, 71, 74, 80, 81 i 84). - *Thesaurarii* (72). - *Peccuniae* (76 i 82).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT PERE, GERMÀ DEL REI

- REGISTRES: *Commune* (85).

REGNAT DE JAUME II

- REGISTRES: *Commune* (90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130 i 133). - *Gratiarum* (193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202 i 230). - *Curiae* (235). - *Sigilli secreti et secretorum* (252, 253 i 254). - *Peccuniae* (257 i 258). - *Solutionum* (261, 262, 263, 264, 265, 266, 268 i 269). - *Varia: Thesaurarii* (294 i 296). - *Varia: Super viatico Romae* (321). - *Varia: Caenorum, exercituum, subsidiorum, quaestiarum* (330). - *Varia: Legationum* (334 i 338). - *Varia: Sardiniae et Corsicae* (341).
- PERGAMINS: 14, 58, 1362, 1374, 1602 i 3201.
- CARTES REIALS: 519, 552, 549, 639, 694, 861, 904, 1030, 1246, 1376, 1733 i 1738 (dues parts d'un mateix document), 1741, 1742, 1743 i 1746 (carta partida per ABC), 1910, 2011, 2019 i 2025.
- REGISTRES DEL MESTRE RACIONAL: 226, 265, 266, 267, 268, 287, 290, 292, 293, 295, 296, 366, 620, 796 i 1207.

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT JAUME

- REGISTRES: *Commune* (351).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT PERE

- REGISTRES: *Commune* (86, 87, 88 i 89).

7. Els números entre parèntesis corresponen al número actual del registre.

REGNAT D'ALFONS III (IV)

- REGISTRES: *Commune* (428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 437, 439, 441, 443, 445 i 448). - *Gratiarum* (473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 482 i 483). - *Solutionum* (490, 493, 496, 497 i 498). - *Curiae* (519, 521, 522, 523, 524, 525 i 528). - *Sigilli secreti* (531, 532, 533 i 534). - *Varia: Elongamentorum* (542). - *Varia: Thesaurarii* (559 i 560). - *Varia: Super executione testamentorum Jacobi II et infantisse Theresiae* (548). - *Varia: Castrorum* (561). - *Varia: Diversorum Jacobi II, Alfonsi III et infantis Petri* (550). - *Officialium* (505). - *Varia: Comitatus Urgelli* (545). - *Varia: Diversorum Alfonsi III et Petri III* (556 i 557). - *Varia: Commune Alfonsi III et Petri III* (558).
- CARTES REIALS: 52, 65, 171, 175, 187, 531, 544, 560, 918 i 1270.
- REGISTRES DEL MESTRE RACIONAL: 296, 297, 298, 299, 300, 303, 305, 308, 362, 561, 562, 563, 564, 571, 633 i 777.

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT PERE

- REGISTRES: *Commune* (563, 565 i 566). - *Gratiarum* (575 i 576). - *Curiae* (577). - *Varia: Officialium* (582).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT JOAN

- REGISTRES: *Commune sigilli secreti* (1675). - *Sententiarum* (1780).

REGNAT DE PERE III (IV)

- REGISTRES: *Commune* (589, 590, 592, 593, 596, 597, 602, 603, 606, 610, 611, 616, 618, 619, 620, 621, 623, 625, 626, 632, 633, 634, 636, 638, 642, 643, 644, 650, 654, 655, 657, 659, 662, 667, 675, 677, 681, 680, 682, 683, 685, 686, 687, 688, 690, 692, 695, 702, 705, 706, 707, 709, 711, 715, 719, 722, 723, 724, 728, 729, 732, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 744, 745, 746, 747, 749, 750, 752, 754, 755, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 770, 776, 777, 778, 780, 784, 785, 786, 787, 789, 790, 791, 792, 794, 795, 796, 798, 799, 800, 801, 804, 805, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 836, 837, 838, 840, 843, 846, 847, 849, 851, 852, 853, 854, 856 i 857). - *Gratiarum* (858, 861, 862, 863, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 876, 878, 880, 882, 883, 884, 885, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 898, 899, 900, 903, 905, 906, 908, 909, 910, 911, 912, 914, 916, 917, 919, 920, 922, 923, 924, 925, 926, 928, 929, 930, 931, 932, 934, 935, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945 i 946). - *Officialium* (951, 954, 964, 965, 973, 974, 975 i 976). - *Officialium Valentiae* (959). - *Diversorum* (980, 981, 983, 985, 987, 988 i 989). - *Sardiniae* (1009, 1010, 1021, 1029, 1030, 1033, 1037, 1042, 1043, 1044, 1045 i 1047). - *Sardiniae Regii Consilii* (1050). - *Curiae* (1052, 1053, 1054, 1055,

- 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1091, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1100, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107 i 1109). - *Curiae sigilli secreti* (1082 i 1088). - *Sigilli secreti* (1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1117, 1118, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1128, 1130, 1131, 1132, 1134, 1135, 1136, 1138, 1139, 1140, 1142, 1143, 1146, 1148, 1149, 1150, 1151, 1153, 1154, 1155, 1156, 1159, 1160, 1163, 1164, 1165, 1168, 1169, 1170, 1172, 1173, 1174, 1178, 1179, 1183, 1185, 1188, 1189, 1193, 1194, 1197, 1198, 1201, 1203, 1204, 1209, 1210, 1211, 1212, 1214, 1216, 1217, 1220, 1221, 1222, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1243, 1244, 1245, 1249, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1287, 1288, 1289, 1291 i 1292). - *Sigilli secreti supplicationum* (1266). - *Peccuniae sigilli secreti* (1233). - *Papali sigilli secreti* (1278). - *Peccuniae* (1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1313, 1315, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1327, 1328, 1330, 1331, 1332, 1333, 1335, 1338, 1339, 1340, 1341, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1349, 1351, 1352, 1353, 1354, 1356, 1357, 1358, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374 i 1375). - *Guerrae Castellae* (1383). - *Guerrae sarracenorum* (1389). - *Majoricarum* (1410, 1411, 1414, 1422, 1424, 1426, 1427, 1428, 1430, 1431, 1432, 1435, 1436, 1437, 1438, 1440, 1442, 1443, 1444, 1445 i 1446). - *Marcarum* (1486). - *Notariorum* (1512 i 1513). - *Varia: Pro regina Elionora, uxori Petri III* (1535). - *Varia: Sigillorum maiestatis et secretorum de diversis* (1540). - *Varia: Castellae* (1541). - *Varia: Comitis Trastamarensis* (1543). - *Varia: Pro infante Johanne* (1550). - *Varia: Supplicationum ad Papam* (1553). - *Varia: Terrachonae et Campi* (1555). - *Varia: Reddituum civitatis Ilerdae et vicariae* (1561).
- REGISTRES DEL MESTRE RACIONAL: 1, 4, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 305, 309, 310, 311, 312, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 338, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 349, 350, 352, 353, 355, 356, 358, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 368, 370, 371, 372, 373, 375, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 454, 456, 457, 459, 460, 461, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 478, 479, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 513, 547, 557, 561, 563, 565, 566, 570, 572, 573, 574, 575, 578, 581, 582, 583, 584, 585, 587, 588, 589, 591, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 601, 602, 608, 613, 614, 615, 617, 633, 637, 638, 639, 645, 647, 649, 650, 652, 660, 669, 686, 688, 703, 721, 743, 759, 780, 781, 782, 784, 785, 786, 787, 788, 796, 807, 816, 817, 820, 838, 853, 857, 858,

859, 861, 866, 868, 869, 870, 871, 880, 893, 895, 898, 900, 942, 943, 986, 987, 1001, 1003, 1073, 1312, 1465, 1466, 1547, 1548, 1707, 1709, 1713, 1814, 2059, 2099, 2165, 2248, 2251, 2255, 2256, 2257, 2258, 2265, 2267, 2280, 2289, 2290/1, 2290/3, 2295, 2296, 2297, 2299, 2314, 2374, 2375, 2409, 2435, 2437, 2438, 2462, 2463, 2465, 2466, 2469, 2472, 2554/3, 2657/2, 2657/3, 2808, 2948, 2996, *Llibre I dels oficis de Pere de Margens, Compte de Ponç de Vilaragut, Comptes de cambrers i rebosters, Compte de Berenguer de Relat*.

— CARTES REIALS: 573 i 2921.

— ORIGINALS COL·LECCIÓ HISTÒRIA DE L'ARXIU: 24, 153, 161, 162, 164, 165, 167, 176 i 209.

— MEMORIALS I INVENTARIS: 51.

ELIONOR DE SICÍLIA

— REGISTRES: *Varia: Curiae et peccuniae* (1563). - *Varia: Officialium* (1564). *Varia: Demandarum* (1565). - *Varia: Speciale* (1566, 1567, 1571, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583 i 1585). - *Varia: Commune et diversorum* (1570).

SIBIL·LA DE FORTIÀ

— REGISTRES: *Varia: Curiae* (1586). - *Varia: Commune sigilli secreti* (1587). - *Varia: Papalium* (1588). - *Varia: Commune* (1589 i 1590).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT PERE, FILL DE JAUME II

— REGISTRES: *Commune* (1593, 1594, 1595, 1596, 1597 i 1598).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT PRIMOGÈNIT JOAN

— REGISTRES: *Commune* (1612, 1616, 1619, 1620, 1624, 1631, 1634 i 1640). - *Commune sigilli secreti* (1650, 1652, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1673 i 1674). - *Gratiarum* (1678, 1679, 1680, 1684, 1686, 1687, 1689 i 1690). - *Officialium* (1696 i 1697). - *Curiae* (1709, 1712, 1713, 1714, 1715, 1717, 1719, 1720, 1722, 1724, 1726, 1727, 1728, 1729, 1731, 1732 i 1733). - *Curiae sigilli secreti* (1734, 1735, 1736, 1738, 1739, 1740, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750 i 1751). - *Sigilli secreti* (1753, 1754, 1755 i 1756). - *Secretorum* (1758). - *Peccuniae* (1761, 1762, 1763 i 1768).

MATA D'ARMANYAC, PRIMERA ESPOSA DEL PRÍNCIP JOAN

— REGISTRES: *Varia: Gratiarum et peccuniae* (1809). - *Varia: Familiare* (1811 i 1812). - *Varia: Commune et curiae* (1814).

VIOLANT DE BAR, SEGONA ESPOSA DEL PRÍNCIP JOAN

- REGISTRES: *Varia: Curiae* (1816, 1817 i 1819). - *Varia: Commune et curiae* (1821 i 1822). - *Varia: Peccuniae* (1823).

REGNAT DE JOAN I

- REGISTRES: *Commune* (1827, 1829, 1831, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1843, 1845, 1847, 1851, 1857, 1858, 1861, 1862, 1863 i 1864). - *Commune sigilli secreti* (1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1884, 1885, 1887 i 1889). - *Gratiarum* (1894, 1896, 1897, 1899, 1900, 1902, 1904, 1908, 1910 i 1911). - *Officialium Cathaloniae* (1916). - *Diversorum* (1923, 1924, 1926 i 1928). - *Venditionum* (1933 i 1934). - *Sardiniae* (1941). - *Curiae* (1944, 1947, 1948, 1949 i 1951). - *Curiae sigilli secreti* (1952, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1966, 1967, 1968 i 1969). - *Peccuniae* (1972, 1973, 1974, 1979, 1980 i 1983). - *Elongamentorum* (1988). - *Majoricarum* (1991, 1993, 1994 i 1997). - *Sentenciarum* (2002). - *Proprium* (2012). - *Varia: Profertarum et bovatigii* (2017). - *Varia: Papale* (2018).
- CARTES REIALS: 806 i 904.
- REGISTRES DEL MESTRE RACIONAL: 316, 317, 385, 386, 389, 390, 393, 394, 395, 396, 397, 518, 521, 522, 791, 792 i 885.

VIOLANT DE BAR (SEGONA ESPOSA DEL PRÍNCIP JOAN)

- REGISTRES: *Varia: Curiae* (1818).

LLOCTINÈNCIA DE LA REINA VIOLANT

- REGISTRES: *Commune sigilli secreti* (2037, 2038 i 2039). - *Curiae sigilli secreti* (2050, 2053 i 2054). - *Secretorum* (2056 i 2057).

LLOCTINÈNCIA DE L'INFANT MARTÍ

- REGISTRES: *Commune et Curiae* (2068, 2071, 2073, 2074, 2075, 2077, 2078 i 2079). - *Commune, curiae et peccuniae* (2081, 2082 i 2084). - *Gratiarum et peccuniae* (2086 i 2087). - *Diversorum sigilli secreti* (2091 i 2092). - *Curiae et peccuniae* (2095). - *Sigilli secreti* (2097, 2099 i 2100). - *Varia: Proprium* (2102).

INFANTA MARIA, CONSORT DEL REI MARTÍ

- REGISTRES: *Speciale* (2107 i 2108).

Les fonts procedents d'altres arxius són gairebé testimonials si les comparem amb les de l'ACA. Al Capítular de Barcelona (ACB) es van consultar el *Llibre de Cambres*, el *Llibre de rebudes de 1373-1374* i la Carta Reial VIII-24; al del Regne de València (ARV), el volum número 3 del Mestre Racional.

Com es pot observar a la llista anterior, la documentació relativa a les activitats culturals de la casa reial catalanoaragonesa al llarg dels segles XIII i XIV és molt desigual quant al volum. Les notícies sobre el regnat de Jaume I són nul·les al present aplec de documents. Desconec si el professor Trenchs va fer un buidatge dels registres de Jaume I o si va començar directament el seu treball amb els registres de Pere el Gran. Ell mateix, en la seva ponència al XVI Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, defineix la figura dels reis anteriors i immediatament posteriors a la conquesta de Sicília con la del «rei guerrer» en contraposició a la del «rei culte», concepte que escau per primer cop a Jaume II i que encarna a la perfecció Pere el Cerimoniós. Aquesta seria una de les raons per les quals les notícies relacionades amb la cultura i el lleure són menors durant la primera etapa, quan els monarques estan més centrats en afers polítics i preocupats per l'expansió territorial. Cal recordar, però, que durant els regnats de Jaume I i dels seus immediats successors no es registraven tots els documents que s'expedien, sense que puguem saber les raons per les quals la còpia d'alguns documents era desestimada. Hi ha la possibilitat, doncs, que alguna notícia que podria estar relacionada amb les qüestions que interessen en el present treball no s'hagués recollit puntualment als registres.

Una part de les notícies aplegades al present recull és coneguda per edicions de textos anteriors.⁸ Josep Trenchs, en prioritzar la tasca directa a l'arxiu, no va

8. Sense pretendre ser exhaustiu, algunes de les col·leccions diplomàtiques més reconegudes que editen documents que es recullen de nou al present treball són: *Colección de documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón (CODINACA)* (col·lecció iniciada el 1847 per Pròsper de Bofarull i Mascaró; fins a l'any 2003 se n'han publicat 52 volums que reuneixen documentació de gran valor per a la història política, econòmica i cultural de la Corona d'Aragó); Josep RIUS SERRA, *Més documents sobre la cultura catalana medieval*, «Estudis Universitaris Catalans» (Barcelona), XIII (1928), p. 135-170 (publicat també a *Miscelánea Mons. José Rius Serra*, [Barcelona], Instituto Internacional de Cultura Románica, Abadía de Sant Cugat del Vallès, 1964-1965, 2 v., I, p. 225-260); Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, *Itinerari de l'infant en Joan: primogènit del rei en Pere III (1350-1387)*, València, Fill de Vives Mora, 1923; Daniel GIRONA I LLAGOSTERA, *Itinerari de l'infant Pere (després Pere III) (1319-1336)*, «Estudis Universitaris Catalans» (Barcelona), XVIII (1933), p. 336-356, i XIX (1934); Jesús Ernesto MARTÍNEZ FERRANDO, *Jaime II de Aragón. Su vida familiar*, Barcelona, CSIC, 1948, 2 v.; Amada LÓPEZ DE MENESES, *Documentos culturales de Pedro el Ceremonioso*, «Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón» (Saragossa), V (1952), p. 669-771; Amada LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio documental del reinado de Pedro IV de Aragón*, «Cuadernos de Historia de España» (Buenos Aires), XIII (1950), p. 181-190, XIV (1950), p. 183-197, XV (1951), p. 170-189, XVI (1951), p. 160-171, XVII (1952), p. 167-176, XVIII (1952), p. 161-172, XIX (1953), p. 165-172, i XX (1953), p. 165-173; Ramón GUBERN, *Notes sobre la redacció de la Crònica de Pere 'El Cerimoniós'*, «Estudis Romànics», 2 (1951), p. 135-148; Josep Maria MADURELL I MARIMON, *Documentos culturales medievales (1307-1485). Contribució al seu estudi*, «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona» (Barcelona), 38 (1979-1982), p. 301-473; MARTÍ

disposar del temps suficient per a poder espigolar en totes les publicacions precedents allò que ja havia estat publicat. La importància i la singularitat d'algunes de les notícies que va recollir han aconsellat mantenir-les malgrat que hagin estat publicades per altres autors, o bé fer-hi referència.⁹

3. ELS REGNATS DE PERE II (III) I D'ALFONS II (III)

Els regnats de Pere II (III) i del seu immediat successor, Alfons (II) III, els podem considerar com a precedents de l'època en què tímidament comencen a aparèixer als registres notícies que informen d'activitats quotidianes centrades o relacionades amb el món de la cultura. Les notícies del darrer quart del segle XIII són poques i esparses; en són representatives, però, les que ens parlen de peticions de llibres, encàrrecs a miniaturistes, notícies indirectes sobre la possessió de llibres, ordres de pagament o concessions d'ajuts per a comprar llibres de text o finançar estudis.

Durant el regnat de Pere el Gran, el seu germanastre Pere Ferrandis d'Híxar va rebre en diverses ocasions ajuts per a pagar els seus estudis o per a comprar llibres. Així, el 22 de desembre de 1277 se li assignava una pensió de mil sous per a comprar llibres mentre estudiava a Montpeller.¹⁰ En els anys següents tenim altres notícies de concessions de noves quantitats de diners —vint mil sous torne-sos, entre altres— per a finançar els estudis de l'infant Ferran a París o per a ajudar-lo a pagar els deutes contrets a Montpeller i a París.¹¹

Encara, en relació amb el seu germanastre i amb la seva formació, el rei va manar uns anys més tard, el 13 de gener de 1285, a Galacián de Tarba, merí de Saragossa, que s'encarregués de comprar-li diversos llibres de gramàtica i els lliurés al seu mestre Ferran de Tudela. És aquesta una notícia curta, però prou significativa, perquè cita alguns dels títols més utilitzats a partir del segle XIII per a l'aprenentatge de la lletra i de la gramàtica, que es generalitzaren per tot l'Occident medieval.¹² Al document en qüestió el rei diu al merí de Saragossa: «[...] quod emat ad opus infanti dompni Petri, Doctrinali, Emberardum, Alexandrum et Tobiam et ipsos tradat Ferdinando de Tudela, magistro dicti infantis.»¹³

DE BARCELONA, *La cultura catalana durant el regnat de Jaume II*, «Estudios Franciscanos» (Barcelona), 91 (1990), p. 213-295, i 92 (1991), p. 127-245 i 383-492.

9. Així s'ha fet en relació amb documents ja publicats per Rubió i Lluch, vegeu Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1908-1921, 2 v. (edició facsimil: Barcelona, IEC, 2000). Tot i això, atesa la singularitat d'alguns dels documents, hi faig referència en aquesta introducció i remeto directament a l'obra de Rubió.

10. Document 5.

11. Documents 8, 17, 19 i 32.

12. James BOWEN, *Historia de la educación occidental*, II, *La civilización de Europa, siglos VI a XVI*, Barcelona, Herder, 1979; Pierre RICHÉ, *La educación en la Cristiandad Antigua*, Barcelona, Herder, 1983.

13. Document 47.

Es tracta, en primer lloc, del *Doctrinale puerorum*, gramàtica llatina d'Alexandre de Villedieu, escrita l'any 1209 en versos hexàmetres, que ràpidament va substituir, sense fer-les desaparèixer del tot, les gramàtiques a l'ús utilitzades des del segle iv, com l'*Ars grammatica* d'Elius Donat, o des dels segles v-vi, com la *Institutio de arte grammatica* de Priscià. Els altres llibres de gramàtica a què fa referència el document són l'*Alexandreis* o *Alexandre* de Gautier de Châtillon, autor del segle xii que, també en hexàmetres, explica les gestes d'Alexandre el Gran; el *Tobias* de Matthieu de Vendôme (c. 1200), versificació del *Tobies* de l'Antic Testament, i el *Graecismus* d'Éverard de Béthune, del segle xiii, escrit també en vers i conegut per diverses variacions del nom del seu autor, tal com el mateix document s'encarrega d'evidenciar en citar-lo com a *Emberardum*.¹⁴

Però no sols persones vinculades per lligams familiars a la casa reial reben suport econòmic per als seus estudis, sinó que, puntualment, tenim notícies d'ajuts a altres estudiants per a poder-los continuar.¹⁵ Trobem, també, expressions de reconeixement a la preparació i l'alt nivell d'alguns estudiants, generalment clergues, que són cridats per ingressar a la capella reial i recomanats entre els cercles nobiliaris i eclesiàstics; és el cas de Bertran Català, clergue de Montpeller i estudiant a París, que va ser nomenat clergue «de domo nostra» per Pere el Gran¹⁶ i que el mateix rei recomanà als cardenals Ot de Túsclum i Mateu de Santa Maria in Porticu.¹⁷

La documentació de finals del segle xiii és, novament, un mirall de l'interès de la casa reial pel foment de les arts (música, pintura, etc.). Les notícies en aquest respecte són gairebé testimonials durant el regnat de Pere el Gran, però fan un salt quantitatiu al llarg del regnat d'Alfons el Liberal. Entre altres, està documentat el pagament de mil sous als joglars que varen assistir a la festa de la seva coronació,¹⁸ així com els diversos regals (vestits, teles i cavalleries) fets pel rei a músics i joglars en reconeixement de les seves aptituds i qualitats artístiques.¹⁹ Els assentaments documentals dels registres parlen també de pagaments a pintors per la seva activitat, ja sigui pintant les armes reials o elaborant obres per a l'església de Santa Maria de Ciutadella.²⁰

Diversos manaments relacionats amb retribucions a argenters o amb la compra i reparació d'objectes i joies d'or i d'argent (copes, escudelles, tasses, anells...)

14. Una completa relació dels llibres per a l'aprenentatge de la lletra a la Barcelona del segle xiv es pot consultar a Josep HERNANDO, *Llibres i lectors a la Barcelona del segle xiv*, Barcelona, Fundació Noguera, 1995, 2 v., i, p. 21-28.

15. Documents 6, 87 i 94.

16. Document 12.

17. Documents 13 i 14.

18. Document 65.

19. Documents 49, 69, 83, 91 i 104.

20. Documents 70, 93, 106, 113 i 121.

ens endinsen en el món de l'orfebreria²¹ i comencen a fer-nos avinents els noms d'aquells artífexs que són valorats i reclamats per la Corona. N'és un exemple un document de 1287 en el qual el rei Alfons demana a l'argenter mallorquí Haçem que es traslladi a Barcelona amb la seva esposa i fills.²² D'altra part, les notícies d'empenyoraments ens informen del valor econòmic que adquirien uns objectes que, en moments de necessitat, podien proporcionar uns diners que no sempre estaven a l'abast. Coneixem el cas de l'empenyorament d'una corona d'or amb pedres precioses i una copa d'argent fet per Pere el Gran al canonge barceloní Pere d'Illa, així com altres empenyoraments a jueus de Terol.²³

D'altra banda, la fortalesa dels hospitalers de Barcelona era un dels llocs segurs on es custodiaven objectes de valor de la casa reial. Ho confirma la petició del rei Alfons, feta a Lleida el 26 de novembre de 1289, perquè es lliurin el ceptre, la creu, la corona, els anells i altres joies «qui sunt in domo Hospitali Barchinone» al bisbe d'Urgell, que probablement era a Barcelona i s'encarregaria de portar-los-hi a la ciutat del Segre.²⁴

Però no solament la casa de l'Hospital de Barcelona custodiava objectes d'aquestes característiques. Des del regnat de Jaume I, una bona part de la documentació que generava l'activitat política i econòmica de la Corona era guardada en diferents llocs, generalment monestirs i cases d'ordes militars ubicats arreu dels dominis reials que proporcionaven la seguretat i la conservació òptimes que una cort itinerant no podia garantir. Sabem que les cases dels hospitalers i dels templers de Barcelona i els monestirs aragonesos de Sixena, Sant Joan de la Penya i Montaragó, entre altres, custodiaven documentació i, en certa manera, formaven, juntament amb l'arxiu central de Barcelona, una xarxa d'arxius connectats els uns amb els altres. Són conegudes les peticions reials als superiors i superiores d'aquests llocs perquè enviïn documents concrets o n'elaborin trasllats per a poder ser utilitzats puntualment i garantir, a la vegada, la conservació i la custòdia dels originals.²⁵ D'altra banda, els fons documentals de l'arxiu central de Barcelona, al qual Pere el Gran es refereix com a «nostro cartholario

21. Vegeu Núria de DALMASES, *Orfebreria catalana medieval: Barcelona 1300-1500. Aproximació a l'estudi*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1992, 2 v.

22. Document 79.

23. Documents 37, 38, 39, 41 i 43.

24. Document 97.

25. Robert I. BURNS, *Societat i documentació en el regne croat de València*, València, Tres i Quatre, 1988, p. 32-37; Federico UDINA MARTORELL, *Guía...*, p. 28-29. Vull recordar aquí que Rafael Conde y Delgado de Molina, en el moment de la seva dissortada mort, estava preparant la seva tesi doctoral sobre la configuració de l'arxiu reial a l'edat mitjana i havia recollit un volum considerable de documentació relacionada amb el tema. Aquest llibre va sortir publicat pòstumament: Rafael CONDE Y DELGADO DE MOLINA, *Reyes y Archivos en la Corona de Aragón: siete siglos de reglamentación y praxis archivística (siglos XII-XIX)*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 2008.

Barchinone» en un dels documents d'aquest recull,²⁶ s'anaven ampliant amb noves adquisicions.

Tres documents de 1276 en donen prova a través de manaments a diferents persones perquè comprovin si hi ha llibres i documents reials dins els cofres que Jaume Sarroca, bisbe d'Osca i germanastre del rei, té al monestir de Santa Maria de Poblet i al convent dels predicadors de Lleida.²⁷ Igualment, el 9 de maig de 1285 el rei demana al comanador del Temple a Barcelona i a l'esposa de l'escrivà reial Jaume de Santcliment que li lliurin registres i documents que creia dipositats a l'arxiu central.²⁸ L'interès per aplegar, custodiar i ordenar documentació serà una constant en l'activitat organitzadora dels fons arxivístics dels reis del casal de Barcelona i les notícies en aquest respecte són constants als registres de la Cancelleria Reial. Del regnat d'Alfons el Liberal, cal destacar la notícia del lliurament dels registres de Jaume I i del seu fill Pere perquè es conservin a l'arxiu reial.²⁹

El feix de documents d'aquesta primera època proporciona també alguna notícia relacionada amb l'activitat constructiva i amb els mestres d'obra, els seus protagonistes. Així sabem que el mes d'agost de 1279 el rei Pere va donar certes normes per a la construcció del pont dels Catalans sobre el riu Guadalaviar (el Túria).³⁰ D'altra banda, tenim documentats mestre Jofre, picapedrer francès³¹ i ciutadà de Mallorca, Guillem de Barcelona, «magister operum nostrorum»,³² al qual s'encarrega el reconeixement i les reparacions del castell d'Uixó,³³ i Joan de Colet, mestre d'obres de Lleida.³⁴ Sabem també de la donació d'una mesquita per a construir-hi una església a Ciutadella i del pagament d'obres que s'hi han fet.³⁵

En una societat com la de la Corona d'Aragó a l'edat mitjana hi tenien cabuda i hi eren actives diferents sensibilitats i confessions religioses, la qual cosa és testimoni de la seva obertura a altres cultures, però també de la necessitat de traductors. Diversos documents donen fe de textos escrits en àrab o traduïts de o a l'àrab, d'un text en llatí i àrab sobre els acords de pau amb Granada o de la intervenció puntual d'interprets.³⁶ Igualment, al present recull trobem alguna referència a una traducció de la Bíblia del francès al català, en la qual va estar relacionat Jaume de Montjuïc.³⁷

26. Document 50.

27. Documents 2, 3 i 4.

28. Document 50.

29. Document 64.

30. Document 18.

31. Document 56.

32. Document 60.

33. Document 75.

34. Document 76.

35. Documents 72 i 73.

36. Documents 23, 16, 20, 30 i 71.

37. Documents 99, 105 i 110.

En un compendi de documents sobre la cultura no hi poden mancar notícies del llibre i els seus artesans: alguns exemplars d'aquesta primera etapa hi estan relacionats i demostren l'interès reial a disposar d'algun exemplar;³⁸ altres informen de la compra de llibres de cançons;³⁹ diversos ho fan sobre l'escrivà i miniaturista Berenguer Fullit, encarregat de copiar i il·luminar la Bíblia que Jaume de Montjuïc havia fet traduir del francès al català.⁴⁰ No hi manquen notícies en què el rei demana informació sobre la venda de llibres⁴¹ o mostra la seva preocupació pel robatori d'alguns volums.⁴² Molt interessant resulta un document en el qual el rei Alfons demana a l'esposa i als marmessors de l'escrivà reial Jaume de Santcliment que lliurin al batlle de Barcelona, Bartomeu de Vilafranca, tots els cartorals, llibres i documents relacionats amb certs negocis, excepte «duobus capibreviis magnis pergameneis confectis super convenientiis et feudis nostris Cathalonie», referència inequívoca als *Libri feudorum maiores*. L'expressió *duabus capibreviis* fa pensar en els dos volums que aleshores formaven aquest magne cartoral regi, però també podria fer referència a aquest cartoral i al *Liber feudorum Ceritaniae*.⁴³

4. ELS REGNATS DE JAUME II I D'ALFONS III (IV)

Jaume II ha estat considerat el primer rei *culte* de la Corona d'Aragó, en bona mesura gràcies a la profusió de notícies relacionades amb el fet cultural que omplen el seu regnat. A més, la tasca d'organització de la Cancelleria duta a terme va donar lloc a la creació i diversificació de noves sèries de registres, a l'augment quantitatiu i qualitatiu de la producció documental i a l'aparició de noves tipologies.⁴⁴ Hi varen contribuir d'una manera decisiva les cartes reials diplomàtiques,⁴⁵ en paper, que es convertiren en la principal via de comunicació del rei amb els seus súbdits, amb monarques, nobles i magnats, amb l'Imperi i amb la Santa Seu.⁴⁶ Sabem que Jaume II va ampliar els fons de l'arxiu de Barcelona amb docu-

38. Documents 26 i 40.

39. Document 98.

40. Documents 24, 67, 80, 111, 112, 114 115, 117 i 118.

41. Document 57.

42. Documents 44, 48, 79, 80 i 82.

43. Document 100.

44. Federico UDINA MARTORELL, *Guía...*, p. 26-27; Ángel CANELLAS i Josep TRENCHS, *Cancillería y cultura. La cultura de los escribanos y notarios de la Corona de Aragón (1344-1479)*, a *Folia Stuttgartensia*, Saragossa, Cátedra Zurita, Institución Fernando el Católico, 1988, p. 21.

45. Heinrich FINKE, *Acta Aragonensia. Quellen zur deutschen italienischen, französischen, spanischen zur Kirchen und Kulturgeschichte aus der diplomatischen Korrespondenz Jaimes II (1291-1327)*, Berlin-Leipzig, 1908-1922, 3 v.

46. Josep TRENCHS i Antonio M. ARAGÓ, *Las cancellerías de la Corona de Aragón y Mallorca desde Jaime I a la muerte de Juan II*, a *Folia Parisiensia*, 1, amb la col·laboració de Rafael Conde y Delgado de Molina, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1983, p. 45-46.

mentació que s'havia guardat fins aleshores a Sant Joan de la Penya, al priorat hospitaler de Sixena i a la casa de l'Hospital de Barcelona, entre altres llocs. La construcció l'any 1307 de la capella reial independent va permetre, poc després (1318), estructurar la vella capella del palau per instal·lar-hi l'arxiu, cada vegada més voluminós i centralitzat.⁴⁷

El doctor Josep Trenchs va consultar un bon grapat de registres de Jaume II, més ben organitzats i amb una progressió numèrica correcta si se'ls compara amb els dels seus predecessors. Malgrat tot, aquests volums —molt més abundants que els dels seus predecessors— no van ser consultats exhaustivament, raó per la qual manquen al present recull, amb alguna excepció puntual, notícies posteriors a l'any 1304. Tanmateix el resultat de la recerca es materialitza en un grup considerable de documents relacionats amb el llibre i els seus artesans, que informen de manaments reials a diferents persones perquè s'ocupin de retornar llibres als seus propietaris, perquè es paguin els treballs dels il·luminadors, perquè es lliuri el pergamí i tot allò necessari per a l'escriptura i l'elaboració d'un llibre, perquè es pugui recuperar un llibre empenyorat, etc. També hi ha documents sobre pintors, escultors i imaginaires, músics i argenters, així com referències a documents i arxius.

Pel que fa a l'univers del llibre, cal remarcar que es detecta un augment considerable de títols a les notícies recollides en els registres. Els documents parlen, entre altres, d'una «Sumula de fra Ramon» (RAIMUNDUS DE PENNAFORTE, *Summa de Poenitentia*),⁴⁸ d'un «Dictamen» (PETRUS DE VINEIS, *Summa o Dictamina*), llibre de versos que el rei vol comprar a Guillem Escrivà, de València, perquè li ha demanat el rei Sanç de Castella, d'una «Bíblia» il·luminada,⁴⁹ d'un «Digesto vetere apparatus et super Digesto novo» (*Corpus Iuris Civilis*), d'un «Libello Rotfredi» (ROFFREDUS BENEVENTANUS, *Summa libellorum o Libellus super iure canonico*), d'una «Summa Adçonis» (AZZO DEI PORCI O PORCIO AZZONE, *Summa super Codice*),⁵⁰ d'un «librum romancii»,⁵¹ d'un «Decretum scilicet et Decretales» (*Corpus Iuris Canonici*),⁵² d'una «Vida de sants» i de llibres litúrgics (missals, sermonaris, evangeliaris, epistolers, breuiaris, santorals, capitularis, antifonaris, saltiris, responsoris, llibres d'hores, etc.),⁵³ algun dels quals «ab posts de plata i pedres precioses» i un altre glossat.⁵⁴ Aparei-

47. Ignasi J. BAIGES I JARDÍ, *Aportació a l'estudi de la gènesi documental del nomenament reial: Els nomenaments d'oficials reials de Jaume II*, «Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia» (Barcelona), 25 (2003-2004), p. 631-653, concretament p. 632-633.

48. Document 129.

49. Document 132.

50. Document 142.

51. Document 143.

52. Document 183.

53. Documents 257, 404, 433, 442, 449 i 451.

54. Documents 286 i 399.

xen llibres de medicina, entre els quals un d'Avicenna que el rei tenia empenyorat,⁵⁵ llibres de filosofia,⁵⁶ llibres de geomància i «leugeries»,⁵⁷ un «libre en lo qual eren les Ores de Sancta Maria e de la Passió de Jesuchrist»⁵⁸ i un «libre de navegar».⁵⁹ La documentació ens posa també a l'abast petits inventaris de llibres (de Santa Maria de Miravet, de les capelles de Peníscola i de Xivert, de Sant Joan d'Alfambra i de Santa Maria d'Ares)⁶⁰ i ens permet llegir alguns íncipits com «Tots hòmens», «Domine ne in furore tuo» (psalms penitencials), «Lacrime de Déu» o «Flos Virginum».⁶¹ Es troben també referències a una certa documentació, reunida en format librari, de la «Causa motta contra quosdam nobilis Unionis»,⁶² i un text de l'usatge «Si quis ex magnatibus...» que va ser copiat i enviat al sotsveguer de Lleida.⁶³

Sovint el rei mana que es paguin els serveis d'algunes persones que li havien elaborat llibres, com l'escrivà de lletra rodona Benet Leganés,⁶⁴ o el pergamí necessari perquè el notari Joan de Prohome, de Saragossa, faci una còpia dels *Furs d'Aragó*.⁶⁵ Tampoc no hi manquen referències a traductors de l'àrab al servei de la Cancelleria i de la casa reial.⁶⁶

Relacionats amb els estudiants i els estudis generals, comencen a aparèixer entre la documentació guiatges a favor d'aquells que es traslladen a diferents estudis (Tolosa, Montpeller, París, etc.),⁶⁷ recomanacions a favor d'estudiants i mestres de gramàtica i dret,⁶⁸ algunes assignacions econòmiques a estudis, com el dels dominics de Barcelona,⁶⁹ i un afranquiment a un professor d'hebreu de l'estudi dels dominics de Xàtiva.⁷⁰ Però, en relació amb aquestes qüestions, el fet més transcendental per a la cultura a la Corona d'Aragó va ser la fundació de l'Estudi General de Lleida l'any 1300.

Al nou Estudi li foren concedits els mateixos privilegis que al de Tolosa i, immediatament, la Corona va iniciar un seguit d'activitats amb la idea de publicitar-lo

55. Document 347.

56. Document 369.

57. Document 360.

58. Document 456.

59. Document 454.

60. Vegeu la nota 53.

61. Document 366.

62. Document 330.

63. Document 408.

64. Document 453.

65. Document 445.

66. Document 123.

67. Documents 146, 151, 167, 278, 279, 297 i 403.

68. Documents 282, 290 i 305.

69. Document 424.

70. Document 242.

arreu.⁷¹ Promulgació d'ordenacions, estatuts i privilegis, invitacions a professors, subvencions, nomenaments de càrrecs, promoció d'habitatges per als estudiants, salaris per al professorat, acords amb les autoritats municipals, protecció per a estudiants estrangers o normes sobre l'allotjament de mestres, doctors i estudiants, són alguns dels documents més significatius que donen fe de l'interès i el compromís de la Corona amb el nou Estudi General.⁷² Aquestes i moltes altres notícies relacionades amb la institució docent van ser recollides per Josep Trenchs entre els registres de Jaume II,⁷³ de la mateixa manera que referències diverses a personatges de la talla intel·lectual d'Arnau de Vilanova.⁷⁴

He fet referència anteriorment a la política de Jaume II d'ampliar els fons de l'arxiu de Barcelona amb documentació que havia estat custodiada en llocs diversos. Entre 1291 i 1304 tenim un petit grup de notícies que confirmen aquesta voluntat: peticions del rei a diverses persones perquè li lliurin documentació dels regnats del seu pare i del seu germà o fins i tot d'època de Jaume I. És el cas de la sol·licitud que fa el 18 de gener de 1301 des de Múrcia perquè se li procurin els documents que eren «in archivo seu caxiis et cofris» de la casa de l'Hospital de Barcelona⁷⁵ o la del 12 de juliol de 1301 perquè li remetin els llibres del repartiment de València que fins aleshores havien estat dipositats a la mateixa casa.⁷⁶

Igual que els dels seus predecessors, el regnat de Jaume II és ric en notícies relatives a argenters i objectes d'orfebreria.⁷⁷ Entre 1291 i 1304 es comptabilitza un grup considerable de documents relacionats amb aquesta activitat. Les notícies són molt diverses: des de pagaments a argenters i artesans⁷⁸ fins a empenyoraments de joies i objectes,⁷⁹ passant per la relació d'objectes preciosos portats d'Alexandria,⁸⁰

71. Documents 297 i 298.

72. Documents 310, 311, 312, 315, 318, 319, 320, 321, 329, 332, 339, 343, 345, 348, 355, 357, 358, 359, 363, 375, 385, 428 i 438.

73. Actualment, sobre l'Estudi General de Lleida, el doctor Joan J. Busqueta i Riu, professor d'història medieval de la Universitat de Lleida, dirigeix l'edició del diplomatari dels segles XIII i XIV a partir de documents de procedència diversa, entre els quals els conservats als registres de la Cancelleria Reial. Els documents de l'Arxiu Municipal de Lleida relacionats amb l'Estudi General han estat publicats pel mateix Joan J. Busqueta i Elena González, vegeu Joan J. BUSQUETA I RIU i Elena GONZÁLEZ COSO (dir. i coord.), *L'Estudi General de Lleida: ciutat i universitat en els documents de l'Arxiu Municipal de Lleida*, Lleida, Ajuntament de Lleida, 2000.

74. Documents 156, 275, 283 i 342.

75. Document 302.

76. Document 314.

77. Un bon grapat de documents relacionats amb aquest fet han estat ja publicats. Vegeu Jesús ERNESTO MARTÍNEZ FERRANDO i Maria VILAR, *La Cámara Real en el reinado de Jaime II (1291-1327). Relaciones de entradas y salidas de objetos artísticos*, «Anales y Boletín de los Museos de Arte de Barcelona» (Barcelona), XI (1953-1954), p. IX-XIX.

78. Documents 139, 141, 158, 175, 186 i 456.

79. Documents 126, 128, 180, 177, 187, 263, 284 i 430.

80. Document 276.

el transport de la vaixella de plata de Barcelona a Girona per al convit ofert al rei de Mallorca⁸¹ o la compra de perles per a la reina.⁸²

Els documents sobre els mestres d'obra i la construcció d'edificis, que gairebé eren testimonials en els regnats precedents, comencen a tenir més entitat durant els primers dotze anys del regnat de Jaume II. Tenim notícies d'obres importants a la capella del palau reial de Vilafranca del Penedès,⁸³ al palau de l'Almudaina de la Ciutat de Mallorca,⁸⁴ al Real de València,⁸⁵ a l'Aljaferia de Saragossa⁸⁶ i de la implicació de la Corona en el finançament d'obres en edificis religiosos com l'església del convent del Carme de Saragossa,⁸⁷ la sinagoga de la Ciutat de Mallorca,⁸⁸ l'església dels predicadors de Barcelona, etc.⁸⁹ Hi ha referències a construccions importants, com el pont dels Serrans de València,⁹⁰ el pont de Martorell sobre el riu Llobregat⁹¹ o l'obertura del portal de l'Eixarea de la ciutat de València.⁹²

Relacionades amb l'activitat dels pintors, els escultors i els imatgers, abunden les referències a la construcció de la tomba de Pere el Gran al monestir de Santes Creus, als encarregats de dur-la a terme i a diversos pagaments.⁹³ També tenim notícia d'un pagament pel retaule de l'altar de Sant Jaume de la catedral de València⁹⁴ i dels professionals implicats en aquestes i altres obres.

Finalment, i sempre durant els primers anys de seu regnat, trobem les referències als pagaments i concessions de regals i guiatges a favor dels músics, joglars, joglaresses i mims que sovint actuaven a la cort.⁹⁵ De vegades, aquestes actuacions estan relacionades amb la visita de persones importants a qui es volia complimentar o amb motiu d'una celebració. Així, diversos joglars i joglaresses sarraïns varen actuar davant la presència, a Xàtiva, de l'escriptor castellà Juan Manuel, gendre del rei,⁹⁶ i altres, juntament amb «cavallers salvatges», ho varen fer amb motiu del casament de Jaume II amb Blanca de Nàpols.⁹⁷ D'altra banda, comencen a

81. Document 381.

82. Documents 209, 235 i 246.

83. Document 130.

84. Documents 134 i 145.

85. Documents 224, 333, 373 i 404.

86. Document 323.

87. Document 172.

88. Document 185.

89. Document 273.

90. Document 291.

91. Document 196.

92. Document 194.

93. Documents 119, 152, 159, 160, 173, 217 i 222.

94. Document 421.

95. Documents 133, 135, 141, 148, 154, 169, 174, 178, 179, 189, 206, 211, 212, 214, 233, 234 i 322, entre molts altres.

96. Document 410.

97. Document 210.

aparèixer artistes vinculats a personatges o a corts concretes —el rei Robert de Calàbria i Sicília, el rei de Mallorca, el comte de Foix— que van passant pels diferents palaus per a goig i gaudi dels seus membres.⁹⁸ A favor de molts d'ells s'expedeixen guiatges perquè puguin transitar lliurement pel territori.

Les notícies del curt regnat d'Alfons el Benigne (1327-1336) corresponen majoritàriament als quatre primers anys; les cronològicament posteriors les proporcionen, en general, els registres de la lloctinència de l'infant Pere i, en bona part, estan relacionades amb la seva pròpia formació. El buidatge, en conseqüència, és incomplet, com en el cas del regnat de Jaume II.

Els documents, registres i referències, tal com els tenia estructurats el professor Trenchs, segueixen les mateixes pautes que per als regnats anteriors, de manera que els aspectes inclosos al recull estan relacionats amb el món del llibre, els estudis generals i els estudiants, els artistes (músics, joglars, pintors, etc.), l'activitat constructora i els argenters i l'orfebreria.

Les notícies sobre llibres no arriben a la trentena. Generalment, són genèriques, de manera que els exemplars identificats amb el seu títol són mínims.⁹⁹ Els pocs que apareixen són el *De vicis e virtutis* (per a la còpia del qual es varen comprar al blanquer barceloní Joan Banyol quatre dotzenes de pergamins de cabrit i va ser il·luminat per Pere Salines),¹⁰⁰ el llibre *De eclipsi solis et lune* que havia estat de Jaume II,¹⁰¹ els «Llibres de Feus de Catalunya» (*Liber feudorum maior* i *Liber feudorum Ceritaniae*)¹⁰² i altres.¹⁰³ Hi ha també referències a tres clàssics de l'aprenentatge de la gramàtica que ja apareixien entre les notícies del regnat de Pere el Gran: el *Doctrinale puerorum*, l'*Alexandreis* i el *Tobias*, que es compren per a ús i formació dels infants Pere i Jaume,¹⁰⁴ i a un llibre d'hores que es compra per a l'infant Jaume.¹⁰⁵ Encara, digna de destacar, hi ha una notícia sobre la concessió de llicència d'armes a Berenguer Clapers, «ligator librorum» de València.¹⁰⁶

Destaquen per la seva novetat un petit grup de notícies sobre pagaments a Pere d'Antist i a Garcia de Sant Pau (o de Sant Pol), com a mestres d'esgrima i de

98. Documents 151, 182, 236, 360 i 384.

99. En bona part han estat editats per Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Documents...*

100. Documents 457 i 458.

101. Document 476.

102. Document 480.

103. Alguns dels documents amb referències a llibres han estat eliminats per la raó adduïda anteriorment. A l'obra citada de Rubió i Lluch hi ha referències, durant aquest regnat, al *Digestum vetus* i al *Codice (Corpus Iuris Civilis)*, a *Concordancias [Biblie]* i a escrits de Joan Duns Scot sobre la *Summa [Theologica]* de Tomàs d'Aquino.

104. Documents 551 i 576.

105. Document 577.

106. Document 530.

gramàtica de l'infant Pere,¹⁰⁷ o per la reparació d'un tinter del mateix infant¹⁰⁸ i unes cobertes de llibres d'estudi.¹⁰⁹

Pocs són els documents relacionats amb l'Estudi General i els seus estudiants i gairebé tots foren publicats també per Rubió. Cal destacar-ne, entre els inèdits, dos que informen sobre atacs a estudiants,¹¹⁰ un altre sobre la recepció del doctorat per part del llicenciat en lleis Bonifaci Ferrer i la festa corresponent per celebrar-ho¹¹¹ i un de darrer en el qual el rei crida a la seva presència Guillem de Carcassona, metge i professor de Lleida.¹¹² Altres documents ens assabenten de qüestions relacionades amb l'Estudi d'Arts de Daroca,¹¹³ amb l'Estudi General dels Predicadors de Barcelona¹¹⁴ i amb alguns estudiants.¹¹⁵

Els documents sobre músics, mims i joglars segueixen la tònica del regnat anterior; en general, es tracta de pagaments de quantitats diverses. N'és una excepció la carta del rei Alfons a l'almoixerif major del rei de Castella, del 19 d'octubre de 1329, comunicant-li la seva malaltia i demanant-li que li enviï els joglars del rei castellà «porque queríamos tomar algún plaçer con aquellos...»¹¹⁶

Com als regnats anteriors, un petit grup de notícies està relacionat amb l'activitat arquitectònica i constructiva, en bona part a causa de les riuades que afectaren diversos llocs del Regne de València, amb la ciutat de València al capdavant, on l'aigua va enderrocar ponts i va entrar a la ciutat pels portals de Serrans, dels Catalans, del Carme i del Temple.¹¹⁷

Finalment, al voltant d'una dotzena de notícies sobre pintors i una vintena sobre argenters i objectes d'orfebreria completen el recull d'aquest regnat. Es tracta de pagaments,¹¹⁸ ampliacions de terminis per a pagar deutes,¹¹⁹ un manament a Ferrer de Lillet perquè posi els penons a les finestres de la capella del castell de la ciutat de Lleida,¹²⁰ diverses referències a objectes simbòlics i de valor per a la ins-

107. Documents 502, 506, 547, 549, 573, 579 i 585 i documents 518, 551, 552, 553, 557, 558, 568, 571 i 576.

108. Document 562.

109. Document 583. També sabem que s'utilitzaven les tauletes de cera en l'ensenyament dels infants; vegeu Josep TRENCHS ÒDENA i Maria José CARBONELL BORJA, *Tablettes de cire aragonaise (xiii-xve)*, «Bibliothèque de l'École des Chartes» (París), 151 (1993), p. 155-160.

110. Documents 459 i 473.

111. Document 507.

112. Document 544.

113. Document 503.

114. Document 532.

115. Document 525.

116. Document 499.

117. Documents 509 i 560.

118. Documents 497, 542, 546, 562, 564 i 578.

119. Documents 488, 492, 496, 526 i 536.

120. Document 479.

titució reial¹²¹ i un inventari dels béns i joies de la infanta Teresa d'Entença que passen a l'infant Pere.¹²² Completen aquest grup dos documents en què apareix la figura del pintor Ferrer Bassa, encarregat d'il·luminar un saltiri i uns *Usatges*,¹²³ i un pagament a Andreu Mercer per fer les cobertes de dos llibres.¹²⁴

5. EL REGNAT DE PERE III (IV)

El regnat de Pere el Cerimoniós significa un salt quantitatiu i qualitatiu en la documentació. Josep Trenchs era prou conscient de la magnitud i la diversitat de notícies contingudes als registres d'aquest monarca, però no va poder, dissortadament, completar-ne el buidatge. Amb tot, el conjunt de notícies que va recollir és amplíssim, sense comptar les que fan referència a la música i els músics, al marge del present recull.¹²⁵

Al llarg dels cinquanta-un anys del regnat del Cerimoniós, els organismes centrals polítics i administratius varen aconseguir el màxim grau de perfeccionament i complexitat.¹²⁶ Per primera vegada, un rei del casal de Barcelona se'n presenta amb un posicionament clar davant el fet d'escriure, i utilitza l'escriptura com un autèntic instrument de comunicació i de govern. A més, en comparació amb els seus predecessors i en sintonia amb el seu temps, va donar un fort impuls a la cultura i va establir una relació molt estreta amb els llibres i les arts.¹²⁷

La documentació del regnat del Cerimoniós és generosa en notícies sobre la cultura, les arts i l'ensenyament. Gairebé setanta documents es fan ressò d'activitats relacionades amb el procés educatiu dels infants: pagaments i concessions de

121. Documents 465 i 482.

122. Document 484.

123. Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Documents...*, I, núm. LXXXVIII.

124. Document 583.

125. Entre 1989 i 1994, un projecte de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació va finançar la recerca de la documentació relacionada amb la música i els músics a la casa reial catalanoaragonesa durant els segles XIV i XV. En varem ser investigadors principals el professor Trenchs, fins al moment del seu decés, i jo mateix. Una part de la recerca, la dedicada al regnat de Joan I, es va publicar l'any 2005, encara que amb data de 2001-2002; vegeu Josep TRENCHS i ÒDENA (†) i Ignasi Joaquim BAIGES i JARDÍ, *Documents sobre música, músics i instruments musicals a la casa reial catalana-aragonesa (segles XIV i XV): el regnat de Joan I*, «Estudis Castellonencs» (Castelló de la Plana), 9 (2001-2002), p. 135-318. Resta inèdita encara la del regnat de Pere el Cerimoniós, amb nou-cents noranta-tres notícies entre transcripcions i registres, que espero publicar aviat, i la del regnat de Martí I, elaborada per la llicenciada en història de l'art Anna Molina Castellà, amb una beca de la mateixa institució.

126. Josep TRENCHS i Antonio M. ARAGÓ, *Las cancellerías...*, vegeu la part dedicada a Pere el Cerimoniós a les p. 40-67.

127. FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Escribir, leer y reinar. La experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)*, «Scrittura e Civiltà» (Roma), 22 (1998), p. 119-233; FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Escribir, reinar. La experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)*, Madrid, Abada, 2006.

prebendes a diversos mestres del mateix rei (Garcia de Sant Pol),¹²⁸ de les infantes (Bartomeu d'Amfambre),¹²⁹ de l'infant Martí (Bartomeu de Vilafranca,¹³⁰ Lope de Gurrea,¹³¹ Domènec Ortí¹³² i Berenguer de Morendell)¹³³ i de l'infant Joan (Guerau de Flaçà).¹³⁴ Hi ha també referències a Blanca de Manresa, «lactatrix sive educatrix» de l'infant Joan,¹³⁵ a compres i reparacions d'àbacs —«taules de comptar», «taules de assumar», «taules de favejar»—¹³⁶ i a l'adquisició d'algun llibre de gramàtica.¹³⁷ La documentació ens informa també del pagament dels tretze sous «que costà d'il·luminar una carta de les lletres primeres en què aprèn lo dit senyor», és a dir, un abecedari perquè l'infant Joan aprengués les lletres.¹³⁸

Pel que fa a l'ensenyament primari, cal ressaltar una notícia que ens informa del pagament, el mes de juny de 1357, de cent cinquanta sous jaquesos a Toda Pérez d'Alagó, monja del monestir de Sixena, per ensenyar les primeres lletres a Beatriu de Santa Pau a l'esmentat cenobi.¹³⁹ Un petit grup de regestos i documents ens parla del l'ensenyament i de les escoles dels jueus a diverses ciutats dels regnes,¹⁴⁰ així com de les seves activitats quotidianes i de l'exercici de la seva professió (medicina, cirurgia, cartografia, pintura, relligadura...),¹⁴¹ passant per l'ensenyament a les sinagogues¹⁴² o la construcció d'astrolabis.¹⁴³ Puntualment, apareix algun document que parla d'obres i de reconstruccions de sinagogues.¹⁴⁴ També n'hi ha alguns de dirigits a diferents autoritats municipals perquè permetin l'activitat dels rabins en «erudere [...] in lege hebrayca»,¹⁴⁵ tot contrastant amb un document que denota un cert menyspreu per la seva religió, com és el cas de la concessió de llicència a mestre Pere de la Mercè per predicar als jueus de Berga i ajudar-los a passar de «cecitate judaica ad Christi lumen.»¹⁴⁶

128. Documents 591, 602, 606, 620, 622, 623, 624, 654, 672 i 715.

129. Document 871.

130. Document 1182.

131. Document 1202 bis.

132. Documents 1215, 1216, 1217, 1218, 1225, 1226, 1229, 1230, 1242, 1257, 1263, 1265, 1267, 1277, 1337, 1342 i 1367.

133. Document 1456.

134. Documents 1125, 1204, 1205, 1243, 1246, 1261, 1264, 1278, 1279 i 1290.

135. Documents 930, 1183 i 1392.

136. Documents 723, 905, 1329, 1331, 1435, 1627, 1677, 1754, 1824 i 2314.

137. Document 733.

138. Document 1067.

139. Document 1082.

140. Documents 763, 731, 766 i 813.

141. Documents 1045, 1454, 1549, 1909, 2095 i 2258.

142. Documents 763, 766, 768, 796 i 1658.

143. Documents 774 i 1851.

144. Documents 763, 766 i 796.

145. Documents 626 i 1177.

146. Document 639.

Finalment, un centenar de documents illustren sobre l'ensenyament de la gramàtica i les arts liberals; sobre diferents escoles, estudis, mestres i estudiants, amb referències puntuals a llibres tan característics com els *Disticha* o *Cató*, de Marc Porci Cató, *Ebrardum*, *Alexandreis*, *Tobias*, *Doctrinal* i la *Summa dictaminis* o *Summa Bernardina* de Bernat de Tours.¹⁴⁷

Dintre l'àmbit dels estudis i l'ensenyament superior, les notícies més abundants, gairebé dues-centes cinquanta, corresponen a l'Estudi General de Lleida. Pere el Cerimoniós va confirmar el 7 de març de 1337 els privilegis, llibertats i franquesses que els seus predecessors havien concedit als professors, estudiants i Estudi General d'aquesta ciutat, atenent la súplica que li havia fet el rector; era un costum practicat pels reis en els seus primers mesos de govern.¹⁴⁸ A partir d'aquesta data, el recull ofereix molta informació sobre l'Estudi i el món universitari de la ciutat del Segre. Les notícies parlen d'estudiants i professors (alguns d'aquests consellers reials o amb alts càrrecs a la cort i a la Cancelleria), conflictes entre l'Estudi i les autoritats municipals, conflictes interns, pagaments de salaris i disposicions a aquest respecte o normatives sobre l'elecció de rector, mestres i estudiants. També ens parlen de normatives sobre exàmens, peticions que es presentin a la cort especialistes diversos de l'àmbit del dret, incorporacions de professorat, nomenaments de càrrecs, demandes a les autoritats perquè facilitin el doctorat a estudiants, dispenses a favor d'alguns estudiants, inhabilitacions i rehabilitacions de professorat, peticions a les autoritats eclesiàstiques de concessions de canongies i beneficis a alguns universitaris. No hi manquen tampoc notícies sobre enfrontaments entre estudiants aragonesos i catalans en relació amb el nomenament de rector, sobre el preu dels títols, sobre robatoris, guiatges i recomanacions, ajuts per als doctorats, per a les festes de celebració d'aquests o per a comprar llibres, i un llarg etcètera sobre el batec del dia a dia en aquesta magna institució.¹⁴⁹

Durant el regnat del Cerimoniós, els estudis universitaris varen rebre un fort impuls amb noves fundacions. Així, el 20 de març de 1350 es fundava l'Estudi General de Perpinyà i aquell mateix dia el rei demanava al papa Climent VI que li concedís els mateixos privilegis de què gaudien Montpeller i Tolosa.¹⁵⁰ Quatre

147. Documents 834 i 1204.

148. Document 593.

149. Documents 630, 640, 655, 707, 708, 730, 737, 818, 822, 872, 879, 924, 937, 938, 940, 977, 980, 987, 1000, 1020, 1021, 1022, 1027, 1028, 1033, 1043, 1079, 1080, 1081, 1113, 1118, 1135, 1136, 1139, 1148, 1159, 1213, 1191, 1228, 1270, 1271, 1275, 1285, 1315, 1319, 1323, 1359, 1361, 1390, 1392, 1396, 1418, 1420, 1429, 1450, 1457, 1470, 1494, 1550, 1551, 1553, 1812, 1710, 1761, 1767, 1794, 1805, 1853, 1916, 1932, 1933, 1938, 1939, 1957, 2001, 2018, 2038, 2044, 2046, 2048, 2061, 2152, 2177, 2211 i 2212. Alguns d'aquests documents ja han estat publicats anteriorment; vegeu Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Documents...* i Amada LÓPEZ DE MENESES, *Documentos culturales...*

150. Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Documents*, I, núm. CXLVII i CXLVIII.

anys després, el 12 de març de 1354, el rei fundava el d'Osca amb les mateixes prerrogatives que els de Tolosa, Montpeller i Lleida,¹⁵¹ malgrat les protestes de les autoritats acadèmiques lleidatanes.¹⁵²

La importància de l'Estudi General de Lleida, però, era un fet clarament constatable i aquest argument, a més de la seva idònia situació geogràfica, «[...] cum sit quasi in medio regnorum nostrorum Aragonum, Valencie ac principatus Cathalonie [...]», va ser utilitzat pel rei Pere en pregar l'any 1377 al papa que no n'autoritzés el trasllat a Barcelona i que permetés a l'Estudi lleidatà concedir el títol de mestre en teologia,¹⁵³ en un moment en què perillava la seva continuïtat.

Igualment significatives són les notícies relacionades amb alguns estudis europeus, que es refereixen al finançament d'estudiants del regne, a personatges vinculats a la casa reial que hi havien estudiat o a recomanacions d'estudiants per a ser admesos a les seves aules. A més dels clàssics —París, Bolonya, Tolosa i Montpeller—, comencen a aparèixer citats Cambridge, Oxford i Avinyó.¹⁵⁴ Tot i això, Tolosa i París monopolitzen la majoria de les notícies. En general, es tracta de pagaments de pensions a estudiants, guiatges per a poder viatjar amb seguretat, ajuts per a doctorar-se i peticions a autoritats eclesiàstiques i civils en favor d'estudiants, com és el cas del prec al duc d'Anjou, fet el 25 d'abril de 1373, perquè recomani fra Francesc Eiximenis al canceller de l'Estudi de Tolosa per tal que es pugui graduar.¹⁵⁵ A partir d'aquesta data apareixen al recull algunes notícies en les quals el rei, la reina o la infanta Mata s'interessen pel grau de doctor d'Eiximenis¹⁵⁶ o informen d'assignacions econòmiques que se li varen fer.¹⁵⁷ S'hi troba també el nomenament del famós franciscà com a confessor reial i de l'infant Joan.¹⁵⁸

Per bé que siguin majoritaris els documents en què el rei demana a autoritats eclesiàstiques que permetin a alguns religiosos assistir als estudis, hi ha una petició en el sentit contrari: el 18 de desembre de 1377 el rei envia una carta a l'abat de Poblet perquè prohibeixi a Bernat de Sant Romà, monjo del monestir, anar a llegir sentències a París perquè és desobedient i pertorbador.¹⁵⁹

Algun document parla de l'obligatorietat de metges i advocats de complir amb la formalitat de l'examen per a accedir a la professió, tal com ho establien les

151. Íd., núm. CLXVII.

152. Document 980.

153. Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Documents...*, I, núm. CCXC.

154. Documents 870, 1787, 2056, 2057 i 2068.

155. Document 1509. Vegeu el text complet a Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Documents...*, I, núm. CCLV.

156. Documents 1578, 1614, 1618, 1623 i 1624.

157. Documents 1530 i 1786.

158. Documents 1974 i 2142.

159. Document 1790. Aquest document el va donar a conèixer Rubió; vegeu Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Documents...* II, núm. LXXXI-LXXXII.

Constitucions Generals de Catalunya i les Corts de Montsó i de Cervera i evitar així l'activitat de falsos professionals.¹⁶⁰

Entre aquests documents tenim les primeres notícies relacionades amb el paper i el pergamí, que van més enllà de la informació sobre compra de determinades quantitats, com als regnats anteriors. Algunes d'aquestes notícies expressen interès pel manteniment de la qualitat i les mides del paper que s'elaborava a Xàtiva¹⁶¹ i informen d'algun fabricant.¹⁶² Una altra, datada a Càller el 7 de juny de 1355, parla de la mala qualitat del paper xativenc en contraposició amb el paper italià, procedent de la Toscana i de la Llombardia, «quod [...] melior et fortior est»;¹⁶³ consegüentment, és més indicat per a la Cancelleria.

També per primera vegada comencen a aparèixer amb una certa regularitat documents i notícies sobre tapissos i draps historiatos que, en molts casos, omplen les parets de les estances i les fan més confortables. El recull ofereix notícies molt interessants sobre la seva confecció, compra, petició o préstec¹⁶⁴ i alguna altra sobre inventaris on apareixen peces diverses (de la capella de Maria de Navarra¹⁶⁵ i d'Elionor de Portugal).¹⁶⁶ Les escenes representades mostren els grans polítics i governants del passat (Cèsar, Tit, Vespasià, Alexandre el Gran, Carlemany), personatges llegendaris (el rei Artús i els seus cavallers de la Taula Rodona), personatges de la història sagrada i del santoral (David, Josuè, Judes Macabeu, Sant Joan Baptista, Jesucrist, els fariseus, la Verge i Crist crucificat, Samsó, sant Jordi),¹⁶⁷ escenes amb figures d'animals o amb ornaments diversos, representacions d'obres clàssiques, alegories sobre la creació del món i un llarg etcètera. La procedència d'aquests tapissos i draps historiatos és molt diversa (París, Granada, València, etc.)¹⁶⁸ i els documents revelen fins a quin punt eren cobejats pels membres de la casa reial, els quals no dubtaven a demanar-los o comprar-los. Les compres de vidrieres per al palau i per a la capella reial¹⁶⁹ mostren una intenció semblant de fer atractius i confortables els espais.

Durant aquest regnat els contactes entre la casa reial i pintors diversos s'incrementen; en donen testimoni els encàrrecs d'obres de diferents tipologies i els pa-

160. Documents 641 i 785.

161. Documents 692, 693, 933, 1119 i 1124.

162. Documents 1208 i 1292.

163. Document 993.

164. Documents 656, 912, 916, 917, 933, 957, 1058, 1436, 1455 i 1528.

165. Document 829.

166. Documents 841, 842, 843, 866, 867 i 868.

167. Document 780.

168. Documents 1507, 1738 i 1769. Marçal OLIVAR, *Els tapissos francesos del rei En Pere el Cerimoniós*, Barcelona, Artur Ramon, Manuel Barbié, 1986, encara que es basi fonamentalment en documentació publicada, és una aportació que cal tenir en compte. El cas de Granada fa pensar en una tipologia diferent, potser més propera a les catifes.

169. Documents 801, 1186, 2208 i 2210.

gaments del mestre racional. Els documents anomenen els artistes amb els seus noms propis i esmenten les quantitats que cobren. Se'ls encomana des de la pintura d'una sella, un escut o una cimera¹⁷⁰ fins a la il·luminació d'un llibre d'hores, pintures murals o retaules.¹⁷¹ Són molts els pintors que hi apareixen, però per la seva importància i assiduïtat sobresurt Ferrer Bassa, que treballa a diverses ciutats en diferents encàrrecs, entre els quals els retaules de la capella i del palau reial de Barcelona,¹⁷² els dels castells de Perpinyà¹⁷³ i de Lleida¹⁷⁴ o el creuer i altars de la Mare de Déu i Sant Martí de la capella de l'Aljaferia de Saragossa.¹⁷⁵

El gruix més important de la documentació de Pere el Cerimoniós compilada per Josep Trenchs el conformen, però, les notícies relacionades amb el món del llibre. L'increment de la producció librària al llarg del regnat del Cerimoniós s'explica per la necessitat de satisfer les necessitats bibliogràfiques dels membres de la casa reial, amb el rei al capdavant.¹⁷⁶ Un gran feix de documents i registres ens fan conèixer els copistes¹⁷⁷ encarregats de dur a terme la transcripció dels exemplars que el rei o altres membres de la casa reial desitgen llegir i tenir a la seva biblioteca. Al seu costat, altres professionals qualificats (pintors, il·luminadors i enquadernadors de llocs diversos, contractats expressament) s'encarreguen de completar el procés de producció,¹⁷⁸ tot donant fe que «la oficina de copista no funcionó al completo como un 'scriptorium' ni según el esquema ideal de un taller en el que se distribuyen las actividades relacionadas con la elaboración material de los libros.»¹⁷⁹ Els documents del present recull permeten conèixer l'estreta i especial relació que el Cerimoniós va establir amb els llibres. Les peticions perquè li siguin retornats els que són propietat seva es barregen amb altres d'adreçades als propietaris d'algun exemplar que li interessa perquè li'n facilitin una còpia.¹⁸⁰ Altres

170. Documents 631, 650, 669, 696, 971, 973, 1060, 1088, 1061, 1063, 1064, 1065, 1071, 1072, 1073, 1075, 1076, 1077, 1078, 1128, 1176, 1188, 1259, 1326, 1628, 1637, 1902 i 1913.

171. Documents 638, 660, 694, 931, 1040 i 1053, entre molts altres.

172. Documents 697, 743, 745, 748 i 776.

173. Documents 752 i 765.

174. Document 794.

175. Documents 644, 668, 718 i 720. Sobre Ferrer Bassa, vegeu la clàssica monografia de Manuel TRENS, *Ferrer Bassa i les pintures de Pedralbes*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1936.

176. FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Escribir, reinar...*, p. 157.

177. FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Copistas y «committenza» de manuscritos en catalán (siglos XIV i XV)*, a Emma CONDELLO i Giuseppe DE GREGORIO (ed.), *Scribi e colofoni. Le sottoscrizioni di copisti dalle origini all'avvento della stampa. Atti del Seminario di Erice, a X Colloquio del Comité International de Paléographie Latine (23-28 ottobre 1993)*, Spoleto, Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo, 1995, p. 167-185.

178. Documents 663, 683, 701, 711, 714, 889, 914, 922, 923, 931, 959, 967, 1040, 1045, 1053, 1055, 1056, 1057, 1066, 1083, 1099, 1108, 1112, 1117, 1155, 1187, 1194, 1346, 1376, 1377, 1394, 1395, 1549, 1622, 1751, 1875, 1877, 1881, 1922, 2090, 2092, 2167, 2093, 2095, 2137, 2161, 2231 i 2258.

179. FRANCISCO M. GIMENO BLAY, *Escribir, reinar...*, p. 159.

180. Documents 588, 2119 i 2144.

vegades es val de persones diverses per poder obtenir informació sobre algun text pel qual està interessat i, una vegada començat el procés d'elaboració de la còpia, no dubta a insistir, pressionar o coaccionar els autors materials per tal de gaudir al més aviat possible de l'exemplar enllestit.¹⁸¹

Sabem que, en general, els arguments dels llibres fets copiar pel Cerimoniós estan relacionats amb la tradició eclesiasticolitúrgica, les literatures romàniques medievals i la història. Les notícies d'aquest recull, però, van més enllà de les temàtiques esmentades i ens descobreixen també textos jurídics i d'aplicació del dret, entre els més citats.

No és el meu propòsit presentar aquí una llarga relació dels títols que apareixen als documents; més aviat convido a la lectura reposada dels documents i els registres i a conèixer la riquesa de la llengua i la diversitat de formes que pot arribar a adquirir un mateix títol en diferents documents. Sense cap mena de dubte aquest grup de notícies i documents és el més rellevant del present recull i deixa molt clara la importància dels llibres en la vida del Cerimoniós. La col·lecció de títols que apareix a l'inventari de la capella reial de l'any 1356¹⁸² es va ampliar al llarg del regnat fins a conformar un fons tan considerable que va fer pensar al rei en la creació d'una biblioteca al monestir de Santa Maria de Poblet, per poder preservar-los com calia.¹⁸³

No menys important és la preocupació del rei per les col·leccions de documents. Malgrat que puguem parlar d'una organització arxivística gairebé completa, les notícies recollides pel professor Trenchs demostren que part de la documentació podia estar puntualment fora de l'arxiu, bé a casa de l'arxiver, bé a la d'altres persones. En aquests casos, el rei insistia fins a tornar-la a dipositar on calia. Aquest fet va donar lloc a manaments diversos per part del rei perquè li fos tramesa. Així, quan mort el protonotari Mateu Adrià mana als seus hereus i marmessors que tornin els testaments, codicils, llibres i escriptures que estaven en poder del difunt¹⁸⁴ i al notari Ferrer de Conamina que completi els protocols i clausuri i lliuri els instruments que aquell no havia pogut completar i entregar, com a notari de la ciutat de Barcelona, a causa de la seva defunció.¹⁸⁵ D'altra banda, l'interès per la conservació de documents importants estaria relacionat amb la decisió del rei Pere de portar l'original del seu testament a Poblet i custodiar-lo allí fins a la seva mort.¹⁸⁶ Les referències a l'arxiu de

181. Documents 941, 1394, 1407 i 2119.

182. Josep TRENCHS ÒDENA i Mari Luz MANDINGORRA LLAVATA, *La capilla de Pedro el Ceremonioso (1356): sus libros*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura» (Castelló de la Plana), LXIII (1987), p. 580-607.

183. A propòsit de la creació de la biblioteca al monestir de Santa Maria de Poblet, vegeu Francisco M. GIMENO BLAY, *Escribir, reinar...*, p. 178-194.

184. Documents 1302.

185. Document 1288.

186. Document 907.

Barcelona, als registres i documents, a peticions de documentació i al mobiliari donen fe en el present recull de la preocupació pels dipòsits documentals.¹⁸⁷

Un grup de documents i notícies del present aplec fan referència al procés d'elaboració i còpia de les *Ordinacions*¹⁸⁸ i a la figura del secretari reial i arxiver Ferrer de Magarola, a qui s'encarrega la conservació dels documents públics i privats.¹⁸⁹ Sovint se li demana també el lliurament de documentació diversa.¹⁹⁰

Els documents parlen també del material utilitzat en l'elaboració de les còpies dels llibres,¹⁹¹ dels escrivans de «lletra rodona» i de «lletra formada»,¹⁹² de la qualitat de la lletra,¹⁹³ de les il·lustracions que amb els seus ornaments podien singularitzar cada volum¹⁹⁴ i de les enquadernacions que conferien unes característiques materials a cada exemplar. Els materials utilitzats per a folrar les cobertes de fusta són, en molt casos, d'una gran sumptuositat, i hi destaquen la seda i l'argent, que solen ser els més utilitzats.¹⁹⁵

L'heràldica és omnipresent en la documentació de Pere el Cerimoniós. Les referències als senyals reials, a l'antic escut d'Aragó o a les armes d'algunes reines apareixen en pagaments o en encàrrecs a diferents pintors i artesans perquè en deixin constància en objectes diversos, com ara tombes, segells o tapissos. Hi ha alguna referència al pintor Francesc Jordi amb una funció específica com a pintor de les armes del rei, per bé que el retrobem en altres afers.¹⁹⁶

Com en els regnats anteriors, no manquen en el del Cerimoniós les notícies d'argenteres, artesans diversos i treballs d'orfebreria.¹⁹⁷ Encàrrecs i pagaments donen

187. Documents 675, 804, 958, 992, 1153, 1162, 1244, 1248, 1249, 1291, 1421, 1500, 1544, 1660, 1756 i 2153.

188. Documents 691, 791, 792, 838, 1026, 1049, 1055, 1056, 1057, 1116, 1391, 1516, 1616, 2118, 2148 i 2231.

189. Documents 988 i 1244.

190. Documents 1305, 1363, 1364, 1391 i 1421.

191. Documents 891, 1083, 1142 i 1367.

192. Documents 1023, 1030, 1031, 1038, 1041, 1044, 1054, 1060, 1084, 1087, 1099, 1104, 1105, 1108, 1112, 1115, 1120, 1154, 1158, 1165, 1172, 1173, 1179, 1198, 1201, 1202, 1206, 1207, 1213, 1219, 1220, 1222, 1227, 1231, 1232, 1235, 1239, 1247, 1252, 1255, 1266, 1268, 1276, 1308, 1375, 1405, 1532, 1534, 1538, 1541, 1559, 1581, 1593, 1619, 1620 i 1646.

193. Document 1971.

194. Document 1053.

195. Documents 711, 754, 817, 861, 862, 863, 864, 865 i 1845.

196. Documents 971, 973, 999, 1138, 1151, 1175, 1360, 1370, 1416, 1438, 1513, 1824, 1866 i 2237.

197. A més de l'obra d'abast general de Núria de Dalmases citada anteriorment, l'orfebreria de l'època del Cerimoniós ha estat minuciosament estudiada a partir dels llibres del Reial Patrimoni per Anna MOLINA I CASTELLÀ en la seva tesi de llicenciatura *L'orfebreria de Pere III el Cerimoniós a partir dels llibres del Reial Patrimoni: 1336-1387* (treball inèdit). De la mateixa autora, vegeu *Els objectes d'argent de la taula del Senyor Rei (1336-1387)*, a *La Mediterrània, àrea de convergència de sistemes alimentaris (segles v-xviii)* (Palma, 1995), Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics, 1996, p. 655-666, i *L'argenter de Casa del Senyor Rei: una distinció laboral de prestigi*, a *Actes. L'Artista-Artesa Medieval a la Corona d'Aragó (Lleida, 1998)*, Lleida, Universitat de Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1999, p. 365-383.

testimoni d'aquesta activitat i de la implicació de la Corona en comandes d'objectes valuosos i sumptuosos per a ús i delectança del rei o dels seus familiars o bé per a oferir a altres persones i a institucions religioses. En diverses ocasions al llarg del regnat el monestir de Santa Maria de Montserrat rep diferents objectes: imatges, creus, una galera d'argent, capes, calzes, etc.¹⁹⁸ Es troben també referències a espases,¹⁹⁹ penons,²⁰⁰ campanes,²⁰¹ reliquiaries,²⁰² rosaris,²⁰³ retaules²⁰⁴ i figures diverses; entre aquestes en destacaria una que la reina va voler oferir a Sant Jaume de Galícia.²⁰⁵

Un petit grup de documents, sis concretament, tenen com a protagonista la figura de Bernat Metge. La primera notícia sobre aquest personatge no és una novetat del present recull, sinó que és coneguda per altres treballs, però no per això deixa de tenir importància. Es tracta del document que ens informa de la seva vinculació a la casa, cort i cancelleria reials quan encara era molt jove. Efectivament, el 15 d'abril de 1371 quedava adscrit com a escrivà de registre a l'escrivania de la reina Elionor.²⁰⁶ Sens dubte, la figura del seu padastre, Ferrer Saiol, protonotari de la reina, hauria influït en aquest nomenament, i també en la formació de Bernat Metge mateix. Altres documents ens el presenten a Avinyó com a enviat de l'infant Joan,²⁰⁷ quedant lliure de les seves funcions en relació amb els músics i els cantors de la capella reial,²⁰⁸ rebent diners en concepte d'interès per les quantitats que havia prestat a la cort²⁰⁹ o relacionat amb un procés contra oficials de la cort.²¹⁰ Completa aquest grup de textos el nomenament com a notari per part del rei.²¹¹

Finalment, la recerca de documents i notícies sobre la cultura i les arts entre els registres de la Cancelleria Reial va donar com a fruit la recopilació d'altre material relacionat amb el fet cultural i amb la vida quotidiana. Em refereixo a les notes esparses, curioses i anecdòtiques, amb sentències, aforismes, poemes, efemèrides, etc., escrites pels notaris i els escrivans de la Cancelleria, generalment als

198. Documents 738, 899, 903, 1126, 1412, 1527, 1543, 1544, 1555, 1556, 1575 i 2116.

199. Document 892.

200. Documents 971, 1309, 1352 i 1778.

201. Document 976.

202. Documents 1845.

203. Document 1113.

204. Documents 638, 644, 660, 668, 670, 697, 718, 720, 743, 745, 748, 752, 760, 765, 767, 776, 776, 794, 808, 839, 946, 970, 1008, 1012, 1014, 1037, 1051, 1166, 1185, 1356, 1733, 1734, 1772, 1842, 1843, 2089, 2162 i 2207.

205. Document 811.

206. Document 1492. Vegeu Amada LÓPEZ DE MENESES, *Documentos culturales...*, núm. 56.

207. Document 1886.

208. Document 1946.

209. Document 1914.

210. Document 2064.

211. Document 2205.

fulls de guarda dels registres o en els espais marginals.²¹² Conformen aquest recull frases de clàssics (Sèneca, Cató, Cassiodor, Aristòtil, etc.), sentències sobre la dona, invocacions i principis religiosos, oracions, jocs de mots, proverbis i sentències morals, notícies sobre fets quotidians, dibuixos, emblemes heràldics i notes personals.²¹³

6. EL REGNAT DE JOAN I

Després de l'espectacular quantitat de notícies extretes dels registres del dilatat regnat de Pere el Cerimoniós, el curt regnat del seu fill Joan (1387-1396) sembla documentalment eixorc. Al llarg de la seva vida cal distingir dos períodes: el primer, com a príncep primogènit, i el segon, com a rei. El príncep Joan va seguir les directrius culturals marcades pel rei Pere; per contra, quan va ser rei el seu interès es va centrar més en la caça i la música, de manera que bona part dels afers culturals els va delegar a la seva segona esposa Violant,²¹⁴ raó per la qual durant els nou anys del seu regnat molts dels documents relacionats amb la cultura apareixen intitulats per la reina.²¹⁵

Durant el seu regnat les novetats són mínimes. La majoria d'exemples continuen referint-se a temàtiques ja vistes en els regnats anteriors: peticions de beneficis eclesiàstics,²¹⁶ pagaments per treballs diversos²¹⁷ o recomanacions a favor d'estudiants.²¹⁸ El volum més important, però, correspon a l'univers del llibre.

212. Aquest costum no és únic ni privatiu del personal adscrit a la Cancelleria, sinó que es tracta d'una pràctica força arrelada entre els escriptors durant l'edat mitjana i en èpoques posteriors. Aquestes anotacions han merescut l'atenció dels investigadors i comptem amb diversos treballs sobre el particular o amb referències puntuals en estudis generals. A tall d'exemple, vegeu Laureà PAGAROLAS I SABATÉ, *Recull d'anotacions esparses dels protocols medievals barcelonins*, a *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor a Raimon Noguera*, Barcelona, Fundació Noguera, 1988, p. 61-90, amb bibliografia sobre el particular, i, de diversos autors, el catàleg d'exposició *Els ninots de l'escrivà dibuixats frívolament en seriosos documents notarians*, Girona, 1999. Agraïxo als professors Josep Hernando (Departament d'Història Medieval, Paleografia i Diplomàtica de la UB) i Pere Barreda (Departament de Filologia Llatina de la UB) el seu ajut en la identificació d'aquestes notes.

213. Documents 968, 1127, 1131, 1132, 1133, 1233, 1293, 1294, 1381, 1382, 1414, 1415, 1465, 1466, 1471, 1596, 1597, 1654, 1655, 1705, 1706, 1755, 1792, 1828, 1870, 1925, 2096, 2260, 2323, 2357, 2498, 2500, 2507 i 2511.

214. Josep TRENCHS ÒDENA, *Libri, letture...*, p. 212.

215. Documents 2268, 2275, i 2430, entre altres.

216. Documents 2264, 2266, 2267, 2269, 2270, 2272, 2288, 2295, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2318, 2319, 2324, 2334, 2336, 2338, 2351, 2364, 2365, 2374, 2396, 2397, 2398, 2423, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2504, 2505, 2444, 2499 i 2501.

217. Documents 2265, 2285, 2291, 2292, 2296, 2313, 2393, 2394, 2395, 2426, 2431, 2432, 2437, 2450, 2457, 2458, 2467, 2447, 2480, 2484, 2495, 2496, 2497 i 2504. Els documents sobre els músics no estan inclosos en el present recull, tal com ho indico a la nota 125; vegeu Josep TRENCHS I ÒDENA (†) i Ignasi Joaquim BAIGES I JARDÍ, *Documents sobre música...*

218. Documents 2272, 2308, 2311, 2320, 2329, 2370 i 2411.

Es tracta de peticions, rebudes i compres de llibres,²¹⁹ d'adquisició de material llibrari (pergamí, paper, plomes i tinters),²²⁰ de notícies sobre mapes, atles²²¹ i astro-labis,²²² de referències a traduccions de l'àrab²²³ i a tractats de caça,²²⁴ a llibres d'astronomia²²⁵ i d'alquímia,²²⁶ o un esment puntual a la Crònica de Sant Joan de la Peña.²²⁷

L'escassa atenció que Joan I mostra per la realització de noves còpies de llibres s'explica, en part, pel fet que disposava dels que havia deixat el seu pare a la biblioteca del palau reial i que no havien estat lliurats a Poblet. No és estrany doncs que durant el seu regnat l'escriptori reial sembli caure en decadència. El rei es forneix de llibres per altres mitjans (préstecs i confiscacions).²²⁸ La reina Violant, en canvi, va formar la seva pròpia biblioteca amb llibres de viatges, litúrgics, de caça, de temàtica amorosa i amb alguns títols clàssics.²²⁹

En relació amb l'ensenyament, s'apleguen documents que parlen de l'ensenyament primari i secundari en general i de l'aprenentatge de la infanta Violant²³⁰ o de les escoles i els llibres hebraics en particular.²³¹ Especialment interessant resulta una carta del rei a l'arquebisbe de Saragossa en la qual li comunica que ha après l'alfabet grec i li proposa utilitzar aquests caràcters gràfics en la correspondència futura.²³²

El bloc principal de documents, el conformen, però, les notícies de l'Estudi General de Lleida (lectures d'algun professor, recomanacions a favor d'estudiants, càrrecs universitaris, enfrontaments entre estudiants, escàndols i aldarulls, relació amb les autoritats municipals, etc.)²³³ i les relacionades amb estudiants, lectors i centres universitaris (Tolosa, París, Montpeller, Avinyó, Perpinyà).²³⁴

219. Documents 2273, 2274, 2275, 2333, 2335, 2337, 2347, 2377, 2378, 2379, 2380, 2387, 2390, 2418, 2480, 2481, 2506 i 2509.

220. Documents 2361, 2363, 2394, 2459, 2460, 2470 i 2504.

221. Documents 2419, 2406 i 2485.

222. Documents 2376, 2416 i 2419.

223. Document 2508.

224. Document 2333.

225. Document 2475.

226. Document 2510

227. Document 2481

228. Documents 2381 i 2410.

229. Josep TRENCHS ÒDENA, *Libri, lecture...*, p. 213-214.

230. Documents 2308, 2328, 2330, 2370, 2411, 2465 i 2477.

231. Documents 2037, 2312, 2386, 2387, 2418, 2461 i 2480

232. Document 2362.

233. Documents 2262, 2264, 2329, 2331, 2332, 2397, 2398, 2400, 2408, 2414, 2420, 2422, 2429, 2433, 2448, 2469, 2471, 2472, 2476, 2490, 2491, 2492 i 2493

234. Documents 2263, 2266, 2267, 2348, 2271, 2278, 2288, 2289, 2290, 2301, 2309, 2311, 2315, 2317, 2318, 2325, 2334, 2338, 2353, 2432, 2358, 2375, 2387, 2389, 2392, 2403, 2404, 2405, 2407, 2425, 2435, 2436, 2443, 2447, 2452, 2464, 2466, 2484, 2489, 2501 i 2502.

Finalment, de la mateixa manera que als registres del seu pare, Josep Trenchs no va passar per alt les anotacions dels escrivans i notaris de Joan I en alguns fulls de guarda dels registres. En aquest cas, les notes ens ofereixen algunes frases i sentències d'autors clàssics i eclesiàstics, alguna invocació religiosa o la notícia de la mort de Pere el Cerimoniós el dia 5 de gener de 1387 i la celebració de les seves exèquies a la catedral de Barcelona deu dies després.²³⁵

Aquest passeig per alguns regnats dels monarques del casal de Barcelona al llarg de més d'un segle ens submergeix en la vida cultural de les seves respectives corts i, alhora, ens certifica, com ja varen evidenciar cèlebres historiadors de començament del segle xx, que els registres de la Cancelleria Reial catalanoaragonesa són fonts de valor incalculable per a l'estudi de la cultura, les arts i el lleure a l'edat mitjana.

IGNASI J. BAIGES I JARDÍ
Universitat de Barcelona

BIBLIOGRAFIA

- BAIGES I JARDÍ, Ignasi J., *Aportació a l'estudi de la gènesi documental del nomenament reial: Els nomenaments d'oficials reials de Jaume II*, «Acta Historica et Archæologica Mediævalia» (Barcelona), 25 (2003-2004), p. 631-653, concretament p. 632-633.
- BASÁÑEZ, M. B., *Las morerías aragonesas durante el reinado de Jaime II. Catálogo de la documentación de la Cancillería Real, I (1291-1310)*, Teruel, Centro de Estudios Mudéjares, 1999.
- BOFARULL I SANS, Francesc de, *Datos para la historia de la Bibliografía en la Corte Aragonesa. Siglo XIV. Colección de cartas del Archivo de la Corona de Aragón. Reinado de Juan I*, «Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana» (Palma de Mallorca), 11 (1886), p. 162-206.
- BOSCA CODINA, José Vicente; MANDINGORRA LLAVATA, María Luz; PONS ALÓS, Vicent, *José Trenchs Odena. Su contribución científica*, «Estudis Castellonencs» (Castelló de la Plana), 6 (1994-1995), p. 37-50.
- BOWEN, James, *Historia de la educación occidental*, 11, *La civilización de Europa, siglos VI a XVI*, Barcelona, Herder, 1979.
- BURNS, Robert I., *Societat i documentació en el regne croat de València*, València, Tres i Quatre, 1988.
- BUSQUETA I RIU, Joan J.; GONZÁLEZ COSO, Elena (dir. i coord.), *L'Estudi General de Lleida: ciutat i universitat en els documents de l'Arxiu Municipal de Lleida*, Lleida, Ajuntament de Lleida, 2000.
- CANELLAS, Ángel, *Colección diplomática del Concejo de Zaragoza, II (años 1276-1285)*, Saragossa, Cátedra Zaragoza de la Universidad de Zaragoza, 1975.

235. Documents 2323, 2357, 2438, 2498, 2500, 2507 i 2511.

- CANELLAS, Àngel; TRENCHS, Josep, *Cancillería y cultura. La cultura de los escribanos y notarios de la Corona de Aragón (1344-1479)*, a *Folia Stuttgartensia*, Saragossa, Càtedra Zurita, Institución Fernando el Católico, 1988, p. 21.
- CARRERAS CANDI, Francesc, *Primera traducció catalana de la Bíblia*, «Revista de Bibliografia Catalana», 4 (1904), p. 48-58.
- Colección de documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón (CODOINACA)*, XL, Barcelona, Archivo de la Corona de Aragón, 1876. (Col·lecció iniciada el 1847 per Pròsper de Bofarull i Mascaró. Fins a l'any 2003 se n'han publicat 52 volums, que reuneixen documentació de gran valor per a la història política, econòmica i cultural de la Corona d'Aragó.)
- DALMASES, Núria de, *Orfebreria catalana medieval: Barcelona 1300-1500. Aproximació a l'estudi*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1992, 2 v.
- D'ARIENZO, Luisa, *Carte reali diplomatiche di Pietro IV il Cerimonioso, re d'Aragona, riguardanti l'Italia*, Pàdua, CEDAM, Casa editrice Dott. Antonio Milano, 1970.
- Els ninots de l'escrivà dibuixats frívolament en seriosos documents notarians*, Girona, 1999.
- FINKE, Heinrich, *Acta Aragonensia. Quellen zur deutschen italienischen, französischen, spanischen zur Kirchen und Kulturgeschichte aus der diplomatischen Korrespondenz Jaimes II (1291-1327)*, Berlín-Leipzig, 1908-1922, 3 v.
- GIMENO BLAY, Francisco M., *Copistas y «committenza» de manuscritos en catalán (siglos XIV i XV)*, a CONDELLO, Emma; DE GREGORIO, Giuseppe (ed.), *Scribi e colofoni. Le sottoscrizioni di copisti dalle origini all'avvento della stampa. Atti del Seminario di Erice, a X Colloquio del Comité International de Paléographie Latine (23-28 ottobre 1993)*, Spoleto, Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo, 1995, p. 167-185.
- GIMENO BLAY, Francisco M., *Escribir, leer y reinar. La experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)*, «Scrittura e Civiltà» (Roma), 22 (1998), p. 119-233.
- GIMENO BLAY, Francisco M., *Escribir, reinar. La experiencia gráfico-textual de Pedro IV el Ceremonioso (1336-1387)*, Madrid, Abada, 2006.
- GIRONA I LLAGOSTERA, Daniel, *Itinerari de l'infant en Joan: primogènit del rei en Pere III (1350-1387)*, a *III Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, dedicat al període comprès entre la mort de Jaume I i la proclamació del rei don Ferran d'Antequera, València, 1923, II; 2a ed. facsimil: València, Ajuntament de València, 2004, p. 169-591; extret.
- GIRONA I LLAGOSTERA, Daniel, *Itinerari de l'infant Pere (després Pere III) (1319-1336)*, «Estudis Universitaris Catalans» (Barcelona), XVIII (1933), p. 336-356, i XIX (1934), p. 81-262.
- GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo, *La crónica general escrita por Pedro IV de Aragón*, «Revista de Bibliografia Catalana», 4 (1904), p. 188-214.
- GONZÁLEZ HURTEBISE, Eduardo, *Libros de tesorería de la Casa Real de Aragón, I. Reinado de Jaime II. Libros de cuentas de Pedro Boyl, tesorero del monarca desde marzo de 1302 a marzo de 1304*, Barcelona, Tipografía Luis Benaiges, 1911.
- GUBERN, Ramón, *Notes sobre la redacció de la Crònica de Pere 'El Cerimoniós'*, a «Estudis Romànics», 2 (1951), p. 135-148.
- GUDIOL I CUNILL, Josep, *Els primitius*, Barcelona, S. Babra, 1955.
- GUDIOL I CUNILL, Josep; SANPERE I MIQUEL, Salvador, *Els Trescentistes*, Barcelona, S. Babra, [1955].
- HERNANDO, Josep, *Llibres i lectors a la Barcelona del segle XIV*, Barcelona, Fundació No-guera, 1995, 2 v.

- IDOATE, Florencio, *Inventario de los bienes de la Reina D^a. María de Navarra, esposa de Pedro IV, Rey de Aragón*, «Príncipe de Viana», 8, (1947), p. 417-435.
- LÓPEZ DE MENESES, Amada, *Documentos acerca de la peste negra en los dominios de la Corona de Aragón*, Zaragoza, Heraldo de Aragón, 1956.
- LÓPEZ DE MENESES, Amada, *Documentos culturales de Pedro el Ceremonioso*, «Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón» (Saragossa), v (1952), p. 669-771.
- LÓPEZ DE MENESES, Amada, *Florilegio documental del reinado de Pedro IV de Aragón*, «Cuadernos de Historia de España» (Buenos Aires), xiii (1950), p. 181-190; xiv (1950), p. 183-197; xv (1951), p. 170-189; xvi (1951), p. 160-171; xvii (1952), p. 167-176; xviii (1952), p. 161-172; xix (1953), p. 165-172; xx (1953), p. 165-173.
- MADURELL I MARIMON, Josep Maria, *Códices miniados*, «Gesammelte Aufsätze zur Kulturgeschichte Spaniens» (Spanische Forschungen der Görresgesellschaft), 16 (1960), p. 85-114.
- MADURELL I MARIMON, Josep Maria, *Documents culturals medievals (1307-1485). Contribució al seu estudi*, «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona» (Barcelona), 38 (1979-1982), p. 301-473.
- MADURELL I MARIMON, Josep Maria, *Il·luminadors, escrivans de lletra formada i de llibres de cor*, «Gesammelte Aufsätze zur kulturgeschichte Spaniens» (Spanische Forschungen der Görresgesellschaft), 23 (1967), p. 141-170.
- MADURELL I MARIMON, Josep Maria, *Manuscrits en català anteriors a la impremta (1321-1474). Contribució al seu estudi*, Barcelona, Associació Nacional de Bibliotecaris, Arxivers i Arqueòlegs, Delegació de Catalunya i Balears, 1974.
- MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana durant el regnat de Jaume II*, «Estudios Franciscanos» (Barcelona), 91 (1990), p. 213-295, i 92 (1991), p. 127-245 i 383-492.
- MARTÍNEZ FERRANDO, Jesús Ernesto, *Jaime II de Aragón. Su vida familiar*, Barcelona, CSIC, 1948, 2 v.
- MARTÍNEZ FERRANDO, Jesús Ernesto; VILAR, María, *La Cámara Real en el reinado de Jaime II (1291-1327). Relaciones de entradas y salidas de objetos artísticos*, «Anales y Boletín de los Museos de Arte de Barcelona» (Barcelona), xi (1953-1954), p. ix-xix.
- MOLINA I CASTELLÀ, Anna, *Els objectes d'argent de la taula del Senyor Rei (1336-1387)*, a *La Mediterrània, àrea de convergència de sistemes alimentaris (segles v-xviii)* (Palma, 1995), Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics, 1996, p. 655-666.
- MOLINA I CASTELLÀ, Anna, *L'argenter de Casa del Senyor Rei: una distinció laboral de prestigi*, a *Actes. L'Artista-Artesa Medieval a la Corona d'Aragó (Lleida, 1998)*, Lleida, Universitat de Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 1999, p. 365-383.
- MOLINA I CASTELLÀ, Anna, *L'orfebreria de Pere III el Cerimoniós a partir dels llibres del Reial Patrimoni: 1336-1387*, tesi de llicenciatura inèdita.
- MUTGÉ I VIVES, Josefina, *L'aljama sarraïna de Lleida a l'Edat Mitjana. Aproximació a la seva història*, Barcelona, CSIC. Institució Milà i Fontanals, 1992.
- NICOLAU D'OLWER, Lluís, *Notes sobre les "Regles de trobar" d'en Jofre de Foixà i sobre poesies que li han atribuït*, «Estudis Universitaris Catalans», i (juliol-agost 1907), p. 234-255.
- NOGUERA DE GUZMÁN, Raimon; MADURELL I MARIMON, Josep Maria, *Privilegios y ordenanzas históricos de los notarios de Barcelona*, Barcellona, 1965.
- OLIVAR, Marçal, *Els tapissos francesos del rei En Pere el Cerimoniós*, Barcelona, Artur Ramon, Manuel Barbié, 1986.

- OLIVAR, Marçal, *Obra dispersa. Llibre en homenatge en el seu 90è aniversari*, a cura de Francesc Fontbona i Amadeu J. Soberanas i Lleó, Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1991.
- PAGAROLAS I SABATÉ, Laureà, *Recull d'anotacions esparses dels protocols medievals barcelonins*, a *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor a Raimon Noguera*, Barcelona, Fundació Noguera, 1988, p. 61-90.
- RICHE, Pierre, *La educación en la Cristiandad Antigua*, Barcelona, Herder, 1983.
- RIERA I SANS, Jaume, *Un procés inquisitorial contra jueus de Montblanc per un llibre de Maimònides*, «Aplec de Treballs del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà», 8 (1987), p. 59-74.
- RIUS SERRA, Josep, *Més documents sobre la cultura catalana medieval*, «Estudis Universitaris Catalans» (Barcelona), XIII (1928), p. 135-170 (publicat també a *Miscelánea Mons. José Rius Serra*, [Barcelona], Instituto Internacional de Cultura Románica, Abadía de Sant Cugat del Vallès, 1964-1965, 2 v.).
- RUBIÓ I BALAGUER, Jordi, *Documentos para la historia de la Universidad de Barcelona*, Barcelona, Universitat de Barcelona, Facultat de Filosofia i Lletres, 1971.
- RUBIÓ I LLUCH, Antoni, *Documents per l'història de la cultura catalana mig-eval*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1908-1921, 2 v. (edició facsímil: Barcelona, IEC, 2000).
- SÁEZ POMÉS, Madalena, *Exiliados de Armenia en los dominios de Pedro IV de Aragón*, «Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón» (Saragossa), II (1946), p. 417-424.
- SAGARRA I SÍSCAR, Ferran de, *Sigillografia catalana. Inventari, descripció i estudi dels segells de Catalunya*, Barcelona, Estampa d'Henrich, 1916-1922, 4 v.
- SAINT-PRIEST, comte Alexis de, *Histoire de la conquête de Naples par Charles d'Anjou, frère de Saint-Louis*, París, Amyot, 1847-1848, 4 v.
- SÁINZ DE LA MAZA LASOLI, Regina, *El monasterio de Sijena. Catálogo de documentos del Archivo de la Corona de Aragón*, Barcelona, CSIC, Institución Milà i Fontanals, Departamento de Estudios Medievales, 1994.
- SANCHÍS SIVERA, Josep, *Pintores medievales de Valencia*, Barcelona, Tip. l'Avenç, Massó Casas, 1914.
- TORRES AMAT, Fèlix, *Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes y dar alguna idea de la antigua y moderna literatura de Cataluña*, Barcelona, 1836.
- TRENCHS ÒDENA, Josep, *Jaume Sarroca y la escribanía de Jaime I*, a *Jaime I y su época. X Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Comunicacions, 3-5, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1982, 3, p. 607-621.
- TRENCHS ÒDENA, Josep, *Libri, letture, insegnamento e biblioteche nella Corona d'Aragona (secoli XIII-XV)*, a *La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII). XIV Congresso di Storia della Corona d'Aragona. Sassari-Alghero 19-24 maggio 1990*, Sàsser, Carlo Delfino, 1993, I, *Relazioni*, p. 193-258.
- TRENCHS, Josep; ARAGÓ, Antonio M., *Las cancellerías de la Corona de Aragón y Mallorca desde Jaime I a la muerte de Juan II*, a *Folia Parisiensia*, 1, amb la col·laboració de Rafael CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1983.
- TRENCHS, Josep; ARAGÓ, Antonio M., *Los registros de Cancillería de la Corona de Aragón (Jaime I y Pedro II) y los registros pontificios*, «Annali della Scuola Speciale per Archivisti e Bibliotecari dell'Università di Roma» (Roma), XII (1972), p. 26-39.

- TRENCHS ÒDENA, Josep; BAIGES I JARDÍ, Ignasi Joaquim, *Documents sobre música, músics i instruments musicals a la casa reial catalana-aragonesa (segles xiv i xv): el regnat de Joan I*, «Estudis Castellonencs» (Castelló de la Plana), 9 (2001-2002), p. 135-318.
- TRENCHS ÒDENA, Josep; CARBONELL BORJA, Maria José, *Tablettes de cire aragonaise (xiii-xve)*, «Bibliothèque de l'École des Chartes» (París), 151 (1993), p. 155-160.
- TRENCHS ÒDENA, Josep; MANDINGORRA LLAVATA, Mari Luz, *La capilla de Pedro el Ceremonioso (1356): sus libros*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura» (Castelló de la Plana), LXIII (1987), p. 580-607.
- TRENS, Manuel, *Ferrer Bassa i les pintures de Pedralbes*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1936.
- UDINA MARTORELL, Federico, *Guía histórica y descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1986.
- VALLS I SUBIRÀ, Oriol, *Historia del papel en España*, Madrid, Empresa Nacional de Celulosas, 1978-1980, 2 v.
- VIELLIARD, Jeanne, *Nouveaux documents sur la culture catalane au Moyen Âge*, «Estudis Universitaris Catalans», xv (1930), p. 21-40.
- VERRIÉ, Frederic-Pau, *Una obra documentada de Ramón Destorrents*, «Anales y Boletín de los Museos de Arte de Barcelona» (Barcelona), VI/3-4 (1948), p. 321-340.
- VILLALBA DÁVALOS, Amparo, *La miniatura valenciana en los siglos xiv y xv*, València, Institución Alfonso el Magnánimo, 1964.
- WIERUSZOWSKI, Hélène, *Quelques documents concernant la culture catalane au temps du roi Pierre le Grand*, «Estudis Universitaris Catalans» (Barcelona), 18 (1934), p. 175-181.

**Documents de cancelleria i de mestre racional
sobre la cultura catalana medieval:
apèndix documental**

Josep Trenchs Òdena

Revisió a cura d'Ignasi J. BAIGES, Daniel DURAN,
Maria Teresa FERRER I MALLOL, Teresa HUGUET
i MIQUEL RAUFAST

Abreviacions

ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó
ACB	Arxiu Capitular de Barcelona
ADB	Arxiu Diocesà de Barcelona
AMM	Arxiu Municipal de Morvedre
APN	Arxiu Provincial de Navarra
ARV	Arxiu del Regne de València
ASV	Arxiu Secret Vaticà
Cit.	Cita
CRD	Cartes Reials Diplomàtiques
Ed.	Edició
IEC	Institut d'Estudis Catalans
MR	Mestre Racional
núm.	número
priv.	privilegis
r	recto
RC	Reial Cancelleria
Re.	Regest
v	verso

Advertiment

La documentació aplegada pel doctor Josep Trenchs, inèdita o publicada, es presenta cronològicament i respectant al màxim els criteris seguits per l'autor; tot i això, s'han completat regestos, s'han comprovat signatures i citacions bibliogràfiques i s'han unificat els criteris de transcripció per tal de facilitar la lectura dels textos. En aquests, s'ha normalitzat l'ús de la puntuació, de les majúscules i minúscules i de les lletres *i* i *j* i *u* i *v*. Als textos catalans s'ha normalitzat l'ús de l'apòstrof, de la *ll* i del guionet. S'ha utilitzat el punt volat per a les aglutinacions que actualment no tenen representació gràfica. En les sentències, aforismes, poemes i citacions que apareixen als fulls de guarda dels registres, sempre que ha estat possible, s'ha identificat l'autor i, a continuació, s'ha posat el text complet del qual formen part.

PERE II (III) DE PANISSARS O EL GRAN (26-VII-1276 / 11-XI-1285)

1

1276, octubre, 10. València

L'infant Pere¹ mana als joglars Joan, Bernardo i Galvestrí, i a Pascual de Salvo, Juan de Joco i Domingo Sadurní, de Daroca, que responguin dels béns que usufructuaven del difunt mestre [Nocholar].

ACA, RC, 38, f. 54v.

1. *Pere el Gran es va continuar intitulant infant fins poc abans de la seva coronació el 16 de novembre de 1276.*

2

1276, novembre, 8. Saragossa

El rei mana al bisbe de Lleida que faci obrir per Dalmau de Vila-rasa, enviat seu, les caixes que Jaume Sarroca, bisbe d'Osca [i germanastre seu], tenia al monestir de Poblet i a la casa dels predicadors de Lleida, per si hi havia llibres, documents o altres béns reials.

ACA, RC, 38, f. 79.

Ed. TRENCHS, *Jaume Sarroca*, núm. 4.

3

1276, novembre, 11. Saragossa

El rei mana a Dalmau de Vila-rasa que obri davant del bisbe de Lleida les caixes de Jaume Sarroca i faci fer inventari del seu contingut.

ACA, RC, 38, f. 79.

Ed. TRENCHS, *Jaume Sarroca*, núm. 5.

4

1276, novembre, 11. Saragossa

El rei mana a Joan Forani i Guillem Calvet, perits en dret, que estiguin presents en l'obertura de caixes de Jaume Sarroca.

ACA, RC, 38, f. 79v.

Ed. TRENCHS, *Jaume Sarroca*, núm. 6.

5

1277, desembre, 22. València

El rei dona una pensió de mil sous al seu germà natural Pere [Ferrandis d'Híxar], fill de Jaume I i estudiant a Montpeller, per comprar llibres.

ACA, RC, 40, f. 54v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 1.

6

1278, febrer, 17. València

El rei mana donar vuit-cents sous a Ramon de Manresa, fill del seu jutge Ferrer, per ajudar-lo a pagar els seus estudis «in scolis adiscendi causa fuerit.»

ACA, RC, 40, f. 65v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 2.

7

1278, abril, 6. València

El rei confirma la carta de llibertat acordada pel seu pare a favor del joglar Miquel d'Aguilera.

ACA, RC, 40, f. 86v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 3.

8

[1278], octubre, 25

Es demana a Giovanni Galandesii, mercader de Pistoia, que doni a Ferran, germà del rei, cent lliures melgoreses en ajut de les seves necessitats a Montpeller i per a les despeses del viatge a París per a anar a escola. A més, se li mana que li doni tres-centes lliures torneses quan sigui a París.

ACA, RC, 46, f. 2.

Deprecatoria Johanni Galandesii, mercatori Pistoriensi, quod det pro domino rege, Ferrando, fratri suo, pro quibusdam sibi necessariis in Montispessulano ad parendum se eam eundi Parisius ad scholas, visis litteris, centum libras malgurienses, et faciat sibi dari Parisius per litteram suam trescentas libras turonensium infra annum ex quo illuc veniat infra tres communes terminos ipsius anni.

viii kalendas novembris.
Petrus de Sancto Clemente.

9

[1278, octubre]. Barcelona
El rei confirma a Foçen, fill de Farach ibn Ladron, moro de Saragossa, l'alcaidia i l'escrivania dels sarraïns d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 40, f. 166.

10

[1278], desembre, 13. Lleida
Notícia de la carta enviada a Jaume [Sarroca], bisbe d'Osca, perquè procedeixi en la causa contra Roderic Eiximèn de Ribas i altres homes d'Osca en la qual el clergue Joan Garcés va injuriar Bartomeu d'Olivet, notari d'Osca. El document fa referència al llibre dels Evangelis.

ACA, RC, 41, f. 26.

Fuit missa littera Jacobo, episcopo Oscensi, quod dominus rex intellexerat per Bartholomeum de Oliveto, notarium Osce, quod ipso Bartholomeo, sedente in Curia sua Osce et tenendo crucem et librum Sanctorum Evangeliorum, utendo officio magistri Adalberti, prepositi Osce, iudicis ab eo alegati in causa Roderici Eximeni de Rippis et quorumdam hominum Osce, Johannes Garcesi de Diacastella, clericus, vilipendit ac verberavit et plures iniurias intulit eidem Bartholomeo, quare rogabat ipsum et dicebat ei quatenus super predictis procederet ac procedi faceret taliter quod propter defectum iusticie dictum Bartholomeum inde non audiat querelantem.

Data Ilerde, idus decembris, anno *et cetera*.

11

1278, desembre, 30. Barcelona
El rei reconeix deure a Ramon de Muntanyana, canonge de Lleida i escrivà reial, mil dues-centes torneses de plata, de les quals vuit-centes corresponien «pro quadam cuppa argentea et supradaurata» que va donar al mestre Bertran, notari del papa.

ACA, RC, 46, f. 3v.

12

1279, gener, 28. Montpeller
El rei nomena Bertran Català de Montpeller, estudiant d'arts a París, clergue de casa seva.

ACA, RC, 41, f. 43.

Petrus, Dei gratia rex Aragonum. Dilecto suo Bertrando Catalani, studenti Parisius in artibus, salutem et gratiam. Propter laudabile testimonium quod intelleximus de tui conversatione, vita, moribus et scientia, et propter gratiam discreti viri Bernardi Catalani, patris tui, iudicis Montispessulani, te recipimus in clericum nostrum et te facimus de domo nostra. Recipientes et tibi consulentes quanto assidue de bono in melius proficias ad eo quod ambo utilitatem et honorem merito consequens. In cuius rei testimonium presentibus sigillum nostrum duximus apponendum.

Data in Montispessulano, quinta kalendas februarii, anno Domini M^o duecentesimo septuagesimo octavo.

Petrus de Sancto Clemente.

13

1279, febrer, 16. Barcelona

El rei recomana Bertran Català de Montpeller, clergue seu i estudiant a París, al cardenal Ot [de Castro Radulfo] de Túsculum.

ACA, RC, 41, f. 43.

Reverendo patri in Christo, domino Odone, clementia divina Tusculano cardinale. Petrus, Dei gratia rex Aragonum, salutem cum omni reverentia et honore. Cum intuitu premia tribui promerentibus conveniat, dilectionem vestram affectuose rogamus quatenus Bertrandum Cathalani, clericum nostrum, de Montispessulano, studentem Parisius in artibus, imbutum moribus et scientia et nondum aliquid ecclesiasticum beneficium assecutum habeatis recomendatum nostri gratia et amore et cum domino papa impeteritis, cum videritis oportunum, quod sibi provideat de canoniam et beneficio competenti.

Data Barchinone, XIII kalendas marcii, anno Domini M CC^o LXX° octavo.

Petrus de Sancto Clemente.

14

1279, febrer, 16. Barcelona

El rei recomana Bertran Català de Montpeller, clergue seu i estudiant a París, al cardenal Mateu de Santa Maria in Porticu.

ACA, RC, 41, f. 43.

15

1279, juny, 11. València

El rei nomena Arnau Aldaric mestre de l'infant Alfons.

ACA, RC, 44, f. 142.

16

1279, juny, 22. [València]

Samuel, alfaquí reial, tradueix una carta en pergamí escrita en àrab dels moros de Guadalest.

ACA, RC, 44, f. 142v.

17

[1279], juliol, 31. València

El rei mana a Giovanni Galandesi, mercader de Pistoia, que, a través dels seus socis a París, doni deu mil sous tornesos a Ferran, germà seu, que estudia allí.

ACA, RC, 46, f. 15.

Johanni Galandesii, mercatori Pistoiriensi. Licet vos plurimum fatigavimus adhuc de solitis, dileccionis vestre ser[...]. Rogamus quatenus scribatis sociis vestris Parisius ut dent pro nobis dompno Ferrando, fratri nostro, ibidem studenti [decem mille solidos] turonensium [...]. Nos quidem mandavimus Juceffo Ravaya, baiulo nostro, ut de quinta Aragonum satisfaciat vobis in decem [mille] turonensium, simul cum aliis denariis quod vobis debemus.

Data Valentie, ii kalendas augusti.

Juceffus.

18

1279, agost, 25. València

El rei dona normes respecte a la construcció del pont dels Catalans, que descriu, sobre el riu Guadalaviar.

ACA, RC, 41, f. 116v.

19

1280, març, 23. València

El rei mana a Joan de Pròixida que faci donar deu mil sous al seu germà Ferran, que estudia a París.

ACA, RC, 46, f. 34v.

Ed. A. SAINT-PRIEST, *Histoire de la conquête de Naples*, p. 202.

Cit. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, p. 179, nota 3.

20

1280, abril, 29. Alzira

Notícia del segellat a Alzira d'una carta reial escrita en àrab per a Samuel, alfaquí reial, on es reconeix el pagament de vuit-centes quaranta-sis dobles fet pels sarraïns.

ACA, RC, 48, f. 6v.

21

1280, juny, 22. Lleida

El rei mana a Moisès Ravaia que els collectors del bovatge de la parròquia de Sant Joan de Lleida no cobrin al mestre Bernat d'Orriols els quaranta sous jaquesos que havia de pagar pels seus llibres.

ACA, RC, 48, f. 94v.

22

1280, juny, 27. Balaguer

El rei escriu al justícia d'Aragó, Pedro Martín de Artasona, i li mana que faci les indagacions necessàries per tal de tornar a Guillem Marquès, veí de Barbastre, els diners, «ciphos argenti» i altres coses que li havien robat de casa seva.

ACA, RC, 48, f. 61.

23

1280, agost, 13. Osca

El rei nomena Rui Ximénez de Luna ambaixador seu davant el rei de Tunis. Es fa referència al fet que el document de l'ambaixada fou traduït a l'àrab.

ACA, RC, 48, f. 118.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 4.

24

1280, agost, 21. Eixea

El rei mana al batlle de Barcelona que faci miniar uns llibres reials a Berenguer Fullit, escrivà de casa seva.

ACA, RC, 48, f. 130v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 5.

25

1280, agost, 23. Tarassona

El rei demana a Bartomeu Tomàs, batlle de Saragossa, informació sobre els greuges perpetrats contra la persona del pintor saragossà Blasco Pérez.

ACA, RC, 48, f. 123v.

Ed. CANELLAS, *Concejo de Zaragoza*, II, núm. 178.

26

1281, agost, 1. Lleida

El rei demana a Moisès Ravaia diversos llibres aràbics.

ACA, RC, 50, f. 132v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 6.

27

1282, gener, 17. Alzira
Notícies sobre el paper xativenc.
 ACA, RC, 46, f. 66v.

28

1282, febrer, 23. València
*El rei mana al reboster Ramon de Riusec que faci fer senyeres i penons per a les gale-
 res.*
 ACA, RC, 44, f. 211.

[...] que de tela prima, segons que ja us tramesem a dir, fassats fer a les galees se-
 nyeres reials [...]. Ítem, fassats fer penons a totes les xx galees d'aquella tela, de ters
 en ters banc [...].

29

[1282], març, 5. València
*El rei mana a Jucef Ravaia que pagui set-cents sous jaquesos a Guillem de Montcada,
 OP, per diversos llibres.*
 ACA, RC, 52, f. 2v.

Juceffo Ravaya. Quod det fratri Guillelmo de Monthecatheno, de domo fratrum
 predicatorum, dcc solidos Jaccenses quos dominus rex sibi dedit in auxilium de-
 bitorum que debet ratione librorum quos emit.
 Data Valentie, tercio nonas madii.
 Juceffo Ravaya.

30

1282, abril, 30
*El rei fa enviar al seu alfaquí Samuel el text de la pau amb Granada escrit en llatí i
 àrab.*
 ACA, RC, 47, f. 41v.
 Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 7.

31

1282, maig, 3. València
*El rei mana a Moisès Ravaia que pagui a Arnau de Maçot dos-cents sous reials «ra-
 tione trium annulorum auri.»*
 ACA, RC, 52, f. 27.

32

1282, maig, 4. València

El rei mana al mercader barceloní Arnau Sabastida que a través dels mercaders de la seva societat pagui al seu germà Ferran, estudiant a París, la pensió de vint mil sous tornesos que li correspon cada any.

ACA, RC, 52, f. 28v.

Petrus, Dei gratia rex Aragonum, fideli suo Arnaldo de Bastida, mercatori Barchinone, salutem et gratiam. Cum nos proposuimus et volumus subvenire nobili dompno Ferrando, germano nostro, studenti Parisius, de viginti milibus solidis turonensium annualibus, solvendis in festo Sancti Michaelis septembris, rogamus vos quatenus cum mercatoribus de societate vestra existentibus in Montispessulano et Parisius ordinetis et faciatis ut in proximo venturo festo Sancti Michaelis, solvant pro nobis dictam quantitatem eidem germano nostro et deinde annis singulis in eodem termino, requisita tamen in annis futuris conscientia nostra. Nos enim pro predictis viginti mille solidis turonensium dabimus et solvemus vobis cambium Barchinone, videlicet CCC decem mille solidos barchinonensium in redditibus domus Sancti Vincentii Valentie et residuum vobis ad voluntatem vestram complevimus et solvemus vel si inter terminum scholaris dictus dompnus Ferrandus haberet indigentiam pecunie et requireret dictos socios vestros quod mutua- rent ei super dicta quantitate, faciatis cum eis quod mutuent et tradant sibi usque ad dictam quantitatem, predicto termino, recipiendam, ne indigentiam patiat. Data Valentie, IIII nonas maii, anno Domini M CC LXXX secundo.

33

[1282, setembre, 19. Lleida]

L'infant Alfons demana al merí de Saragossa que li deixi dos-cents sous jaquesos que ha d'enviar amb l'argenter Gonzalo García, de Saragossa.

ACA, RC, 59, f. 100v.

Ed. CANELLAS, *Concejo de Zaragoza*, II, núm. 268.

34

1283, gener, 29. Barcelona

L'infant Alfons nomena Jafudà ben Menazé «scriptor noster arabici».

ACA, RC, 60, f. 19.

35

[1283], setembre, 20. Eixea

El rei Pere mana a Ramon de Riusec, ciutadà de València, que doni al seu germà Ferran mil lliures torneses perquè pugui pagar els seus deutes a Montpeller i a París.

ACA, RC, 52, f. 33v.

Cit. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, p. 179.

Petrus, *et cetera*. Fideli suo Raymundo de Rivosicco, civi Valentie, salutem et gratiam.

Mandamus vobis quatenus de redditibus et exitibus nostris regni Valentie presentis tercie [...] detis et solvatis venerabili et dilecto dompno Ferrando, fratri nostro, mille libras turonensium, quas sibi damus pro solvendis debitis que debet Parisius vel Montispessulani. Quosquidem denarios solvatis eidem vel Arnaldo Maçoti, loco sui, salvis tamen assignationibus prius factis.

Data Exee, XII kalendas octobris, anno *et cetera*.

36

1283, desembre, 1. València

El rei mana que es pagui el seu salari a Guillem de Barcelona, «magister operum nostrorum».

ACA, RC, 52, f. 39v.

37

1284, febrer, 10. Barcelona

El rei nomena Bernat Escrivà procurador seu perquè recuperi la corona i la copa que tenia empenyorades a Pere d'Illa, difunt canonge de Barcelona.

ACA, RC, 46, f. 165.

38

[1284], febrer, 10. Barcelona

El rei mana als marmessors del difunt canonge Pere d'Illa que lliurin a Bernat Escrivà la corona d'or amb pedres precioses i la copa d'or que tenia empenyorades al dit difunt a canvi del pagament de la quantitat que correspongui.

ACA, RC, 46, f. 165.

Dilectis suis manumissoribus testamenti Petri de Insula, quondam, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis tradatis fideli nostro Bernardo Scriba quondam coronam auri cum lapidibus preciosis et quondam cupam auri quas dictus Petrus de Insula tenebat a nobis. Nam dictus Bernardus Scriba solvet vobis quicquid hostenderitis ipsum Petrum habere super corona et cupa predictis.

Data Barchinone, IIII° idus februarii.

39

[1284, febrer, 10. Barcelona]

El rei mana al bisbe i al capítol de la seu de Barcelona que ordenin als marmessors del difunt canonge Pere d'Illa que tornin la corona i la copa que aquell tenia en penyora pel rei.

ACA, RC, 46, f. 165.

40

[1284, juny, 29. Setge d'Albarrasí]

El rei demana a Pere de Molins que li porti el llibre que li havia encarregat, el qual li pagarà com correspon.

ACA, RC, 43, f. 3.

Petro de Molendinis. Recepimus litteras vestras et intelleximus ea que nobis significastis super facto illius libri quem nobis dici transmisisti, que quidam vobis plurimum regraciamus. Rogantes et dicentes vobis quatenus, visis presentibus, incontinenti veniatis ad nos cum libro antedicto. Nam nos pro labore et damno quod sustinuistis ratione dicti libri taliter providebimus ad faciendum inde vobis remunerationem quod debebitis esse contentus.

Data ut supra.

41

[1284, agost, 8. Setge d'Albarrasí]

El rei mana al veguer de Terol que ordeni als jueus d'aquesta ciutat que li tornin, a través de Bartomeu de Vilafranca, les set escudelles d'argent que els tenia empenyorades per cent sous.

ACA, RC, 43, f. 16v.

42

[1284, agost, 8. Setge d'Albarrasí]

El rei mana que Bartomeu [de Vilafranca] rebi de l'arquebisbe de Terol deu escudelles d'argent que li tenia empenyorades.

ACA, RC, 43, f. 16v.

Item, debet recipere dictus Bartholomeus ab archipresbitero Turolensis decem scutellas argenti quas Corradus Lancee sibi impignoravit, de quibus dominus rex ipsis archipresbitero fecit albaranum.

Data ut supra.

43

[1284, agost, 13. Setge d'Albarrasí]

El rei escriu novament en relació amb l'afer de les escudelles d'argent empenyorades als jueus de Terol.

ACA, RC, 43, f. 20v.

44

1284, novembre, 8. Saragossa

El rei mana al justícia d'Eixea que faci restituir els llibres, calzes i altres paraments eclesiàstics que van ser robats al prior de Roncesvalls.

ACA, RC, 43, f. 59v.

45

1284, novembre, 20. Tarassona

El rei concedeix guiatge al canonge Azzo de Bolonya, nunci del rei de Castella, per transitar per les seves terres amb llibres.

ACA, RC, 43, f. 73.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 9.

46

[1284, novembre, 21. Tarassona]

El rei concedeix guiatge al canonge Azzo de Bolonya, nunci del rei de Castella, per transitar per mar.

ACA, RC, 43, f. 73v.

Ed. WIERUSZOWSKI, *Quelques documents*, núm. 10.

47

[1285], gener, 18. Mont-ral

El rei mana a Galacián de Tarba, merí de Saragossa, que compri llibres d'estudi per a l'infant Pere [Ferrandis d'Híxar] i els lliuri a Ferran de Tudela, el seu mestre.

ACA, RC, 58, f. 2v.

Ed. CANELLAS, *Concejo de Zaragoza*, II, núm. 388.

Petrus, Dei gratia *et cetera*. Galaciano de Tarba, merino Cesarauguste. Quod emat ad opus infantis dompni Petri, *Doctrinale*, *Emberardum*, *Alexandrum* et *Tobiam* et ipsos tradat Ferdinando de Tudela, magistro dicti infantis.

Data in Monte Regali, xv kalendas februarii.

48

1285, abril, 8. Barcelona

El rei escriu als jurats de Pina a propòsit del robatori de la Torà i altres béns de la sinagoga.

ACA, RC, 56, f. 62v.

49

1285, abril, 10. [Barcelona]

El rei mana a Bernat Escrivà que pagui un cavall que havia donat a Bernat, joglar de casa seva.

ACA, RC, 58, f. 17v.

50

[1285], maig, 9

El rei mana al comanador del Temple a Barcelona i a Esclarmunda, muller de Jaume de Santcliment, escrivà de la reina, que li lliurin els documents que tinguin de l'arxiu reial.

ACA, RC, 56, f. 96v.

Comendatori domus Templi Barchinone et Sclaramunde, uxori Jacobi de Sancto Clementi, scriptoris domine regine, karissime consortis nostre. Cum nos indigemus aliquibus scripturis seu instrumentis quos ratione credimus in nostro cartholario Barchinone, mandamus vobis quatenus registros, instrumenta et scripturas dicti cartholarii nostri hostendatis Jacobo de Bianya tradentes sibi cum albarano quod ab eo recipit.

Data vii idus may.

51

1285, juny, 9. [Coll de Panissars]

El rei mana a Arnau de Taverner, jutge reial, que doni a Jaume de Bianya i a Esteve de Santpuig els vasos d'argent que havia desempenyorat.

ACA, RC, 56, f. 131v.

52

1285, juliol, 15. Barcelona

El rei escriu al reboster sobre la vaixella i altres objectes d'argent que es custodiaven al rebost.

ACA, RC, 58, f. 38v.

ALFONS II (III) EL LIBERAL (11-XI-1285 / 17-VI-1291)

53

1285, novembre, 25

El rei mana a Guillem Escrivà «quod congreget et custodiet bene omnia et singula de reponito domini regis Petri.»

ACA, RC, 65, f. 81.

54

[1285, novembre, 25]

El rei nomena Bartomeu Despuig guarda de l'arxiu de les seves armes.

ACA, RC, 63, f. 5v.

55

1285, novembre, València

S'esmenta el pintor valencià Bernat.

ACA, RC, 71, f. 173.

56

1285, desembre, 5. Mallorca

El rei concedeix guiatge a mestre Jofre «francigenum», «lapidica», ciutadà de Mallorca, per traslladar-s'hi amb tots els seus béns.

ACA, RC, 63, f. 8v.

57

1286, gener, 12. Mallorca

El rei mana al seu tresorer Pere de Llibià que l'informi sobre la venda dels béns dels mercaders Bonanat Bertran i Bertran Malet, entre els quals hi ha llibres que no especifica.

ACA, RC, 65, f. 18.

58

[1286], gener 13. Mallorca

El rei restitueix a Ramon d'Adarró, xantre de l'església de Mallorca, els llibres que li havia llegat el difunt bisbe Pere.

ACA, RC, 63, f. 22v.

Damus et restituimus Raymundo de Adarrone, precentori ecclesie Maioricense illos ii libros *Decretum* scilicet et *Decretales*, quos venerabilis Petrus, quondam

episcopus Maioricensis, vobis legaverat in suo ultimo testamento, volentes et concedentes vobis quod nullus ausus sit de cetero ipsos vobis auferre nec vos molestare seu agravare in aliquo super ipsis.

Data Maiorice, idus januarii.

59

[1286, febrer, 2]

El rei dona la vila de Pego al seu mestre Arnau Aldaric.

ACA, RC, 63, f. 39v.

60

[1286, febrer, 3]

El rei dona a Guillem de Barcelona, «magister operum nostrorum», cinc-cents sous de paga anual i un cavall.

ACA, RC, 65, f. 42v.

61

1286, febrer, 3. València

El rei mana pagar a Bonensenya, argenter valencià, una joia seva amb or i plata.

ACA, RC, 65, f. 39v.

62

1286, febrer, 6

S'esmenta Jimeno de Moneva com a «nutritor» de l'infant Pere.

ACA, RC, 63, f. 46v

63

1286, març, 29. Barcelona

El rei mana a Arnau Sabastida que pagui al joglar Benet els tres-cents noranta-cinc sous i sis diners de la seva quitació.

ACA, RC, 65, f. 174v.

64

1286, març, 29. Barcelona

El rei reconeix a Pere de Santcliment que ha lliurat a Pere Marquès els registres de Jaume I i Pere II perquè es conservin a l'arxiu reial.

ACA, RC, 66, f. 25v.

Ed. NOGUERA-MADURELL, *Privilegios*, núm. 7.

65

[1286], abril, 19. Saragossa

El rei mana a Moisès de Portella que pagui mil sous als joglars que varen assistir a la seva coronació.

ACA, RC, 65, f. 142v.

Muçe de Portella. Quod det et solvat omnibus jocularibus qui interfuerunt coronationi domini regis M solidos in auro qui distribuuntur inter eos per Petrum Salvatge. Et facta subsignata *et cetera*.
Data Cesarauguste, XIII kalendas may.

66

1286, maig, 26. Saragossa

El rei escriu al justícia i als jurats de Tarassona perquè, atenent la petició de Gil de Vidaure, absolguin dels seus deutes «duo pueri scolares, nomine Eximinus et Paunats qui sunt in posse vestre.»

ACA, RC, 66, f. 92v.

67

[1286], juny, 20. Barcelona

El rei cedeix Berenguer Fullit al príncep de Salern perquè exerceixi les funcions d'escrivà de llibres i documents.

ACA, RC, 66, f. 137.

Ed. D'ARIENZO, núm. 14 (ed. parcial).

Custodibus principis. Cum nos concesserimus dicto principi quod posset habere scriptorem ad scribendum libros et alias scripturas de littera rotunda, volumus et dicimus vobis et mandamus ut admitatis pro scribendis dictis libris et scripturis Berengarium Fulit, scriptorem, et ipsum permitatis scribere donec profecerit libros et alias scripturas quas dictus princeps voluerit per ipsum scribi facere et complere.

Data Barchinone, XII kalendas iulii.

68

1286, octubre, 12. Osca

El rei mana a Guillem Escrivà que li enviï a Pere de Llibià els cofres guardats al Real de València que li havia lliurat Marc de Seta.

ACA, RC, 67, f. 89v.

69

1286, desembre, 9. Mallorca

El rei mana donar vestits al joglar Bernardó.

ACA, RC, 72, f. 45.

70

[1287, febrer, 7. Ciutadella]

El rei mana a Arnau Sabastida que pagui quaranta sous barcelonesos al genovès Opicino per una taula pintada que va fer comprar per a Santa Maria de Ciutadella.

ACA, RC, 72, f. 52v.

Arnaldo de Bastida. Mandamus vobis quatenus incontinenti detis et solvatis Opicino, januensi, quadraginta solidos barchinonenses pro precio cuiusdam tabule pictae quam ab eo emimus et obtulimus domino Deo et beate Marie de Ciutadella. Et facta solutione *et cetera*.

Data ut supra.

71

1287, febrer, 9. Ciutadella

El rei concedeix guiatge a Chanant, torsimany.

ACA, RC, 64, f. 153v.

72

[1287, febrer, 13. Ciutadella]

El rei mana a Arnau Sabastida que pagui cent trenta-vuit sous barcelonesos a Galceran de Tous per les obres dels altars de l'església de Ciutadella i per una campana per a la capella del rei.

ACA, RC, 72, f. 53v.

Arnaldo de Bastida. Quod solvat fratri Gaucerando de Thous cxxxviii solidos barchinonenses ratione expensarum altarium que fiunt in ecclesia Ciutadella et ratione squillarum capelle domini regis et altaris quod factum fuit ad opus dicte capelle. Data ut supra.

73

1287, març, 1. Ciutadella

Donació d'unes cases a l'orde de la Mercè del Puig i d'una mesquita per a construir-hi una església a Ciutadella.

ACA, RC, 64, f. 160v.

74

[1287], abril, 29. València

El rei mana a Pere Pelegrí restituir a Samuel, alfaquí, i a la seva dona i fills els seus béns, entre els quals hi ha uns llibres i un astrolabi.

ACA, RC, 71, f. 48v.

Petro Peregrini. Mandamus vobis quatenus vestes Samuelis, alfaquini, et uxoris sue ac filii sui necnon et libros et stelabros ac pannos lecti eiusdem alfaquini que tenet Petrus de Podio Rubeo seu vobis tradidit, deliberetis et tradatis dicto Samueli vel tradi faciatis cum ea de gratia sibi restitui mandamus.

Data Valentie, III kalendas madii, anno quo supra.

75

1287, maig, 3. València

El rei mana al seu mestre d'obres Guillem de Barcelona que reconegui i arregli el castell d'Uixó.

ACA, RC, 71, f. 43.

76

1287, juny, 26. Osca

El rei nomena Joan de Colet «magister operum» de Lleida.

ACA, RC, 71, f. 67-67v.

77

[1287], octubre, 8. Eixea

El rei mana al veguer de Barcelona que resolgui en el procés contra Bartomeu Sanaüja i Llorenç Folquet per raó del robatori de llibres de dret fet a Pere Martí.

ACA, RC, 74, f. 3v-4.

Vicario Barchinone vel eius locumtenenti. Dicimus vobis et mandamus firmiter et districte quatenus super negotio inquisitionis quam fecistis ratione furti quod, sicut dicitur, fuit factum Petro Marti, notario Barchinone, de duobus libris iuris et pro quo bene sunt tres menses elapsi, cepistis et captos tenetis Laurencium Folcheti, scriptorem librorum, et Bartholomeum de Sanahugia, notarium, cives Barchinone, et ratione aliorum criminum que de ipsis post captionem eorum vobis fuerint denunciati, procedatis sive faciatis procedi taliter, visis presentibus, quod per vos possit veritas inveniri. Nec per defugium nisi frivolas rationes aut exceptiones vel appellationes predictorum [...] quas animo admittatis negotium possit differri et quod illos quod invenistis vel inveneritis culpabiles supradictis

castiguetis et puniatis taliter quod alii similia facere non attemptent et quod Petrum Marti predictum cuius interest non videmus de vobis vel inquisitoribus vestris in aliquo de defectu iusticie querelantem. Nec vos vel ipsi inquisitoris possitis a nobis super hoc de negligencia reprehendi.

Data Exee, viii idus octobris.

78

1287, novembre, 30. Tarragona

El rei mana a Ferrer Mallol que resolgui en l'apellació de la sentència contra Llorenç Folquet, feta per Pere de Palau i Pere de Castells, jutges nomenats pel veguer de Barcelona, referent als llibres robats a Pere Martí.

ACA, RC, 74, f. 25.

79

1287, desembre, 8. Tarragona

El rei demana que facin anar des de Mallorca a Barcelona l'argenter Haçem, la seva muller i els seus fills.

ACA, RC, 71, f. 107.

80

[1287, desembre, 15. Lleida]

El rei mana a Jaume Marquès que lliuri a Berenguer Fullit tot el que necessiti per escriure i illuminar una Bíblia.

ACA, RC, 71, f. 110.

Ed. CARRERAS, *Primera traducció*, p. 14.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. VI.

Jacobo Marquesii. Noveritis quod nos mittimus apud Barchinone, Berengarium Fulit, pro scribenda ibidem quadam *Biblia* et facienda eam illuminari. Quare vobis dicimus et mandamus quatenus [...] dicto Berengario Fulit tradatis quidquid petierit vel necesse fuerit ad opus *Biblie* supradicte et eiusdem ratione motus, tamen recipiente albaranum de eo quod sibi tradideratis loco nostri.

Data ut supra.

81

[1287, desembre, 27. Saragossa]

El rei mana al veguer de Barcelona que lliuri tota la documentació als jutges que re-examinen el procés sobre el robatori de llibres de dret a Pere Martí.

ACA, RC, 74, f. 45-45v.

82

[1287, desembre, 27. Saragossa]

El rei mana a Ferrer Mallol que resolgui en el procés fet contra Bartomeu Sanaiija i Llorenç Folquet per raó del robatori de llibres de dret fet a Pere Martí.

ACA, RC, 74, f. 45.

83

[1288, gener, 12. Saragossa]

El rei mana donar «capam et tunicam de bifa de Paris et caligas albas» a Peironet, joglar.

ACA, RC, 76, f. 2.

84

1288, març, 6. Barcelona

El rei dóna normes sobre l'estada a Barcelona de Marc Ricard, argenter de Montpeller.

ACA, RC, 74, f. 91v.

85

1288, març, 8. Barcelona

El rei dóna certes gràcies a Guillem de Barcelona, «magister maioris operum».

ACA, RC, 76, f. 28.

86

[1288], març, 10. Barcelona

El rei mana a Arnau Sabastida que doni mil sous barcelonesos per ajudar a les despeses dels vestits de l'esposa de Berenguer Fullit.

ACA, RC, 72, f. 18.

Arnaldo de Bastida. Cum fidei noster Berengarius Fulit, de domo nostra, habeat noviter ducere uxorem, dicimus vobis et mandamus quatenus in auxilium expensarum et vestium quos in dicta uxore sua facere habet, detis et solvatis mille solidos barchinonenses. Et facta *et cetera*.

Data Barchinone, vi idus marcii.

87

[1288, abril, 12. Saragossa]

El rei dóna cinc-cents sous anuals a Dalmau de Cabrera en ajut pels seus estudis, a cobrar el dia de Sant Joan de les rendes de la batllia de les muntanyes de Prades.

ACA, RC, 79, f. 4.

88

[1288, abril, 12. Barcelona]

El rei mana al seu tresorer que faci donar a mestre Guillem, «esgrimador nostro», els vestits corresponents a l'any.

ACA, RC, 79, f. 4v.

89

[1288, abril, 12. Barcelona]

El rei mana al seu tresorer Arnau Sabastida que pagui dos-cents sous jaquesos a Pericó Messeguer pel preu d'un rossí que li va comprar i que després va regalar al seu mestre d'esgrima Guillem.

ACA, RC, 79, f. 4v.

90

[1288, abril, 25. Barcelona]

El rei mana donar vint sous jaquesos a Guillem, «scrimador nostro».

ACA, RC, 79, f. 25.

91

[1288], juny, 1. Barcelona

El rei mana a Arnau Sabastida que pagui dos-cents sous al joglar Martí Pere per una cavalleria.

ACA, RC, 72, f. 23v.

Arnaldo de Bastida. Quod faciat solvi Martino Petri, joculari, per Ennecqum Luppi de Jassa cc solidos jaccensium quos dominus rex sibi dedit pro una equitatura. Data Barchinone, kalendas junii.

Sine solutione de mandato domini regis.

92

[1288], desembre, 15. Terol

El rei mana a Arnau Sabastida que pagui cent seixanta sous jaquesos a tres joglars del rei de Castella.

ACA, RC, 79, f. 75.

Arnaldo de Bastida. Mandamus vobis quatenus detis magistro Matheo de Arienat, Johanni, joculari, et Vincencio Petri, jocularibus illustris regis Castelle, centum et sexaginta solidos jaccensium, quos eisdem de gratia duximus concedendos, quibus eisdem tradatis *et cetera*.

Data Turolio, xviii kalendas januarii.
Arnaldus de Bastida.

93

[1289], febrer, 20. Lleida
El rei mana a Guillem de Redorta que doni vestits al pintor Pere d'en Sano.
ACA, RC, 78, f. 42.

Guillelmo de Redorta. Mandamus vobis quatenus detis Petro d'en Sano, pictori, vestes ei competentes quas sibi de gratia duximus concedendas, quibus *et cetera*.
Data Ilerde, x kalendas marcii.

94

[1289], març, 1. Lleida
El rei mana a Bernat de Laguarre, de la seva casa, que pagui mil sous jaquesos, dels subsidis dels homes de la Ribagorça i el Pallars, a Ponç de Vilamur en ajut dels seus estudis.
ACA, RC, 78, f. 45.

Bernardo de Laguarre, de domo nostra. Noveritis nos de gratia concessisse venerabili Poncio de Villamuro, in auxilium expensarum quas facturum est in scolis, mille solidos jaccensium et ipsos sibi assignasse habendos super denariis subsidii quos vos nunc pro nobis exigitis ab hominibus Rippacurcie et Pallars. Quare mandamus vobis quatenus dictos mille solidos jaccensium solvatis dicto Poncio vel cui voluerit de denariis subsidii supradicti. Et facta solutione *et cetera*.
Data Ilerde, kalendas marcii.
Petrus Marques.

95

1289, març, 24. Saragossa
El rei mana a Arnau Sabastida que pagui dos-cents sous jaquesos a Peironet, joglar.
ACA, RC, 78, f. 57v.

96

1289, setembre, 11. Barcelona
El rei mana a l'abat de Santes Creus que respongui de les procuracions fetes per Jaume de Montjuïc.
ACA, RC, 80, f. 52v.

97

[1289], novembre, 26. Lleida

El rei mana a Ponç, prepòsit de Solsona, que quan rebi el ceptre, la creu, la corona, els anells i les altres joies que són a la casa de l'Hospital de Barcelona, les lliuri al bisbe d'Urgell.

ACA, RC, 80, f. 114v.

Poncio, preposito Celsonensis. Cum nos mandaverimus per litteras nostras venerabili fratri Raimundo de Ribellis quod tradat vobis ceptum, crucem, coronam, anulos et alias joyas que sunt in domo Hospitalis Barchinone. Mandamus vobis quatenus cum vobis predicta tradita fuerint, tradatis ea episcopo Urgellensi. Et cum predicta sibi tradideritis a vobis paccati erimus et contenti.

Data ut supra [Ilerde, vi kalendas decembris].

98

1290, febrer, 4. Lleida

El rei dona a Ramon de Sant Martí, mestre seu i de l'infant Pere, dotze diners jaquesos sobre la carnisseria jueva d'Osca, en agraïment pels serveis prestats.

ACA, RC, 83, f. 16.

99

1290, febrer, 10. Lleida

El rei mana a Jaume de Montjuïc i a Berenguer de Mas que paguin tres-cents sous dels béns del difunt Bernat Escrivà a les persones que tradueixen la Bíblia per al rei.

ACA, RC, 82, f. 13.

Ed. CARRERAS, *Primera traducció*, p. 56.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. VII.

100

[1290], maig, 5. Barcelona

El rei mana als marmessors del difunt Jaume de Santcliment i a la seva vídua que lliurin a Bartomeu de Vilafranca, batlle de Barcelona, els capbreus, llibres i escriptures que li pertanyien, excepte dos capbreus grans de pergami on hi ha copiades les conveniències i feus reials a Catalunya [Liber feudorum maior i Liber feudorum Ceritaniae], que s'hauran de lliurar a Pere Marquès.

ACA, RC, 82, f. 124.

Fidelibus suis manumissoribus Jacobo de Santo Clemente, scriptoris nostri quondam, necnon et uxori dicti Jacobi. Mandamus et dicimus vobis quatenus, visis presentibus, tradatis fideli nostro Bartholomeo de Villafranca, baiulo Barchino-

ne, omnia capibrevia, libros et scripta que sunt nostra vel que faciant pro aliquibus negotiis nostris, exceptis duobus capibreviis magnis pergameneis confectis super convenientiis et feudis nostris Cathalonie, que volumus quod tradatis Petro Marchesii.

Data Barchinone, III nonas mady.

Petro de Solerio, mandato domini regis.

101

1290, maig, 25. Saragossa

El rei mana donar vestits a Berenguer, «magister de domo nostra».

ACA, RC, 85, f. 23v.

102

[1290, agost, 7]. Lleida

El rei mana a Pere Esquerit que pagui trenta-sis sous jaquesos a Pere d'Hort per un llibre de cançons que ha comprat a Osca.

ACA, RC, 85, f. 39v.

Petro Scarit. Quod solvat Petro de Orto triginta et sex solidos jaccensium ratione unius librum cancionum quem emit ad opus nostri in civitate Oscensis.

Data Illerde.

103

1290, setembre, 1. Barcelona

L'infant Pere, germà del rei i procurador general [de Catalunya], mana que es resolguin les diferències entre els argenters llombards i els de Barcelona.

ACA, RC, 85, f. 51v.

104

[1290, setembre, 1. Barcelona]

El rei mana a Pere Esquerit que doni una cavalleria a Castanyet, joglar de Guillema de Montcada.

ACA, RC, 85, f. 52.

Eidem [Petro Esquerit]. Quod donet Castanyeto, jutglario inclite dompne Guillelme de Montecatheno, unam equitaturam sibi competentem. Qua sibi data et cetera.

Data ut supra.

105

[1290], setembre, 8. València

El rei reconeix a Jaume de Llinars que ha lliurat a l'escrivà Ramon Escorna una Bíblia escrita en francès que havia estat del seu pare el rei Pere.

ACA, RC, 81, f. 189.

Ed. CARRERAS, *Primera traducció*, p. 51.Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. VIII.

Nos, Alfonsus *et cetera*. Recognoscimus vobis, Jacobo de Linariis, vos tradidisse fidei scriptori nostro Raymundo Scorna, tanquam curatori filii Arnaldi Guillelmi de Lascuno, quondam, unam *Bibliam* scriptam in idiomate gallicorum, que erat domini regis patris nostri et remanserat in posse Arnaldi Guillelmi predicti. Et nos ab ipso Raymundo eandem *Bibliam* recepimus, de qua quidem *Biblia* promittimus vos servare indemnem.

Data Valencie, vi idus septembris.

Raymundus Scorna.

106

[1290, setembre, 11. Barcelona]

El rei mana a Pere Esquerit que pagui al pintor Martí quatre-cents divuit sous i vuit diners barcelonesos que li resten a pagar per unes armes que ha fet per a l'infant.

ACA, RC, 85, f. 57v.

Petro Esquerit. Quod solvat Martino, pictori, quadrigentos decem et octo solidos et viii denarios barchinonenses que sibi remaneant ad solvendum de precio quorundam armorum que fecit ad opus domini infantis quibus sibi solutis *et cetera*.
Data ut supra.

107

[1290, setembre, 11. Barcelona]

Albarà del pagament de dos-cents dotze sous barcelonesos per un «cifo» d'argent que va ésser entregat a Berenguer Mallol de part de l'infant.

ACA, RC, 85, f. 58v.

Fuit factum albaranum debitorium eidem de cccxii solidos barchinonenses pro quodam cifo argenti quem dedit pro domino infante Berengario Mayol, civi Barchinone.

Data ut supra.

108

[1290, setembre, 11. Barcelona]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui setanta-tres sous i sis diners barcelonesos a Guillem de Pertusa, porter, per la compra de dues tasses d'argent.

ACA, RC, 85, f. 58v.

Petro Squerit. Quod det et solvat Guillelmo de Pertusa, porterio, LXXIII solidos et sex denarios barchinonenses quos sibi dominus infans dat pro esmenda de duabus taciis argenti quas idem Guillelmus amisit in domo sua. Quibus sibi *et cetera*. Data ut supra.

109

[1290, setembre, 26. Cervera]

L'infant mana a Pere de Santcliment que recuperi la «cupa aureae et cupa argentea» que tenia empenyorades.

ACA, RC, 85, f. 69.

110

1290, novembre, 22. Barcelona

El rei mana que es pagui als marmessors de Jaume de Montjuïc tot el que se li devia com a procurador de les causes reials i per la Bíblia que traduïa per al rei.

ACA, RC, 82, f. 168v.

Ed. CARRERAS, *Primera traducció*, p. 57.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. x.

111

[1290], desembre, 13. Barcelona

El rei mana a Berenguer de Mas que dels béns del difunt Bernat Escrivà pagui una quantitat de diners a Berenguer Fullit.

ACA, RC, 82, f. 90v.

Berengario de Manso, de domo regia. Quod de bonis Bernardi Scribe, quondam, solvat Berengario Fullit quasdam pecunie quantitate quas dictus Bernardus Scribe sibi debebat cum albarano suo, quasquidem quantitates dominus rex sibi solvi mandaverat per Michaellem Deisa, qui Michael eidem Berengario Fullit nichil solvit de predictis. Et facta *et cetera*.

Data Barcelona, idus decembris.

Jacobus de Cabannes.

112

[1290], desembre, 20. Barcelona

El rei mana donar a Berenguer Fullit els vestits que li corresponen a l'any.

ACA, RC, 82, f. 171v.

Eidem [Arnaldo de Bastida]. Quod det vestes Berengario Follito, quos sibi de gracia concessit dominus rex. Quibus *et cetera*.

Data Barchinone, xiii kalendas januarii.

113

[1290], desembre, 20. Barcelona]

L'infant mana que paguin al pintor Martí cent quaranta sous barcelonesos que li resten a pagar del preu de dues armes que ha decorat per al rei.

ACA, RC, 82, f. 171v.

Eidem. Quod solvat Martino, pictori, cXL solidos barchinonenses remanentes sibi ad solvendum de precio duorum armorum que fecit domino regi cum albarano Petri Marchesii eidem Arnaldo directo. Et facta *et cetera*.

Data ut supra.

114

[1291], gener, 1. Barcelona

L'infant mana a Pere Esquerit que doni unes peces de roba a Berenguer Fullit.

ACA, RC, 85, f. 90.

Petro Esquerit. Quod donet Berengario Folit vestes competentes quas sibi dominus infans donat de gratia specialis. Quibus sibi datis *et cetera*.

Data Barchinone, kalendas januarii.

115

1291, gener, 22. Barcelona

El rei mana que es resolgui la causa que hi ha entre la vila d'Igualada i l'il·luminador Berenguer Fullit sobre el mesurament del gra.

ACA, RC, 84, f. 18.

Ed. CARRERAS, *Primera traducció*, p. 58.

116

[1291], gener, 25. Barcelona

L'infant mana que es paguin cent noranta-nou sous barcelonesos per un calze que havia fet fer per a l'altar de Santa Anna de Barcelona.

ACA, RC, 85, f. 93v.

Eidem [Petro Esquerit]. Quod solvat ducentos solidos minus XII denarios barchinonenses ad opus unius calicis quem dominus infans dari mandavit ad altarem Sancte Anne Barchinone.

Data ut supra, Barchinone VIII kalendas februarii.

117

[1291], febrer, 6. Barcelona

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui cinc-cents sous barcelonesos a Berenguer Fullit pel preu d'un rossí que li havia comprat per al seu escuder.

ACA, RC, 85, f. 97.

Petro Esquerit. Mandamus vobis quatenus detis et solvatis fideli nostro Berengario Folit quingentos solidos barchinonenses quos ei debemus pro precio unius roncini quem ab eo emimus et dedimus Fortunio Petri de Osa, scutififero nostro. Et facta sibi solutione et cetera.

Data Barchinone, VIII idus februarii.

118

[1291, febrer, 6. Barcelona]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui dos-cents cinquanta sous a Berenguer Fullit pel preu d'una mula que li havia comprat per a l'atzempler Domènec Gil.

ACA, RC, 85, f. 97.

119

1291, juny, 5

L'infant Pere, germà del rei, atorga a fra Simó Bertran, OFM, cinquanta sous reials per als seus estudis.

ACA, RC, 86, f. 126.

Cit. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, p. 242.

JAUME II EL JUST (17-VI-1291 / 2-XI-1327)

120

[1291, agost, 10. Ciutat de Mallorca]

El rei mana a Nicolau Chale, cantor de l'església de Palerm, que renunciï a la prebenda que tenia al palau reial d'aquella ciutat.

ACA, RC, 90, f. 4-4v.

121

1291, agost, 10. Barcelona

El rei escriu al mestre Bartomeu, «lapicida» de Tarragona, en relació amb la tomba de Pere II que es construeix a Santes Creus. S'hi esmenten els pintors reials Gil i Pere Sánchez.

ACA, RC, 93, f. 144.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 905.

122

1291, agost, 25. Barcelona

L'infant mana al seu dispenser que es paguin tres-cents seixanta sous barcelonesos per una copa d'argent que havia comprat.

ACA, RC, 86, f. 14v.

123

[1291, setembre, 3. Barcelona]

El rei nomena Ibrahim ben Namias, jueu de la seva casa, escrivà reial i traductor de cartes àrabs.

ACA, RC, 90, f. 25v.

Volumus et concedimus tibi Abraham abo Namias, judeo de domo nostra, quod sis scriptor noster arabicus et tursimany, ita quod tu conficias et conscribas bene et fideliter in domo nostra litteras seu cartas que de mandato nostro fuerant in arabico conscribende.

Data ut supra.

124

[1291], setembre, 23. Saragossa

El rei mana al justícia de Calataiud que faci tornar uns llibres que tenia Joan Garcés de Cohet a fra [Romeu] Ortís, OFM.

ACA, RC, 90, f. 50v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 1.

125

1291, setembre, 26. Barcelona

El rei mana als veguers i batlles de Tarragona i de Montblanc que facin tornar «aurum, argentum, pannos, libros, jocalia, ornamenta, arma, et plures alia res» al castell de Sessa, objectes i llibres que Guillem Ballester, que vivia amb el bisbe difunt d'Oscà, Jaume Sarroca, s'havia emportat. El manament es fa perquè ho demana el nou bisbe de la ciutat aragonesa.

ACA, RC, 90, f. 67v.

126

1291, octubre, 18. Calataiud

Notícia de l'empenyorament d'una copa d'argent decorada amb pedres precioses.

ACA, RC, 193, f. 124.

127

[1291], novembre, 15. Burbàguena

El rei mana a Pedro Martín de Artasona que li lliuri els albarans, cartes, llibres i altres escriptures, així com les àpoques que havien fet fer el seu pare i el seu germà.

ACA, RC, 90, f. 171v.

Petro Martini de Artasona. Mandamus vobis quatenus in continenti, visis presentibus, mittatis nobis omnia albarana, cartas, libros et omnes alias quascumque scripturas que tenetis facientia pro nobis, quascumque causa vel ratione, et apochas omnes quascumque solutionum factarum per vos nomine domini regis Petri et domini regis Alfonsi. Et hoc non diferates.

Data Burbagena, xvii kalendas decembris.

128

1291, novembre, 15. Burbàguena

Notícia sobre l'empenyorament d'una copa d'argent del difunt Alfons II (III).

ACA, RC, 193, f. 127.

129

1291, novembre, 24. [Barcelona]

Guillem Noguier, prevere, atorga testament, en el qual llega els seus llibres al seu nebot Bernat, excepte una «Sumula de fra Ramon» [Summa de Poenitentia de fra Ramon de Penyafort], que dóna als seus successors a l'església.

ACA, Pergamins Jaume II, núm. 58.

Ed. TRASLADOS, vol. I, p. 67-69.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 2 (ed. parcial).

130

1291, novembre, 24. Fuenferrada

El rei dóna facultat a Bernat de Torrelles per construir un altar dedicat a un sant de la seva devoció a la capella del palau reial de Vilafranca del Penedès.

ACA, RC, 90, f. 182v.

131

[1292, gener, 18. València]

El rei mana a Pere Marzen que entregui a Berenguer de Mas els documents i cartes públiques que tenia del seu pare Pere i del seu germà Alfons.

ACA, RC, 90, f. 264.

132

1292, febrer, 9. Barcelona

El rei mana a Guillem Escrivà, ciutadà de València, que li vengui la Bíblia més gran, més ben escrita, més ben il·luminada i en un sol volum de les dues que té i uns Dictàmens de Pere de Vinya que li ha demanat el rei Sanç de Castella, juntament amb el procés de l'emperador Frederic, besavi seu, coses que entregará a Arnau de Reixac, ardiaca de Xàtiva i canceller de la reina Isabel.

ACA, RC, 91, f. 25v.

133

[1292], març, 24. Barcelona

El rei mana a Pere Esquerit que pagui trenta sous a Latzaro, joglar de la seva promesa, la reina d'Aragó i de Sicília.

ACA, RC, 86, f. 78v.

Petro Esquerit. Quod donet Latzaro, joculari domine regine Aragonum et Sicilie, xxx solidos quos ei fuerunt concessi per expensam.

Data Barchinone, ix kalendas aprilis.

134

1292, abril, 3. Barcelona

El rei recomana la reparació de la teulada i les torres del palau de l'Almudaina de Mallorca.

ACA, RC, 95, f. 10v.

135

[1292], abril, 5. Barcelona

El rei mana a Bernat de Sarrià que doni cent sous al joglar Llätzer Roderic.

ACA, RC, 95, f. 10.

Bernardo de Sarriano. Mandamus vobis quatenus detis Lazaro Roderici, joculari, c solidos quos sibi de gratia duximus concedendos. Et facta solutione et cetera. Data Barchinone, nonas aprilis.

136

1292, maig, 9. Barcelona

El rei mana a la vídua i hereus de Nicolau Ros que tornin a Pere de Boïl, en nom seu, un «annulum unum auri cum lapide precioso vocato safirus» que ell tenia empenyorat.

ACA, RC, 92, f. 64.

137

1292, maig, 15. València

L'infant mana a Pere de Sitjar, ciutadà de Barcelona, que pagui tres-cents setze sous i vuit diners per una copa d'argent que li havia comprat.

ACA, RC, 86, f. 113.

138

[1292], maig, 21. Barcelona

El rei mana pagar uns llibres a Guillem Jàfer, jutge de la cúria reial, els quals li eren deguts pel rei Alfons II (III).

ACA, RC, 95, f. 55v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 4.

139

1292, juliol, 5. València

L'infant mana pagar cent sous reials de València a l'argenter Joanet de Sant Boi pels treballs que li ha fet.

ACA, RC, 95, f. 80.

140

1292, juliol, 28. Barcelona

El rei mana pagar cent sous a Francesc Guereco, joglar.

ACA, RC, 95, f. 94.

141

1292, agost, 5. València

L'infant mana pagar cinc-cents sous reials a Joanet de Sant Boi, argenter de València, pels treballs que li ha fet.

ACA, RC, 95, f. 156.

142

1292, agost, 19. [Barcelona]

Nicolau Mascaró atorga testament, en el qual dóna a la seva filla mil sous sobre els llibres «Decretalibus et Codice et Digesto Vetere apparatis et super Digesto novo et Libello Rotfredi et Summa Adçonis et Autentico et aliis libris meis.»

ACA, Pergamins Jaume II, núm. 14.

Ed. TRASLADOS, vol. I, p. 16-19.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 5 (ed. parcial).

143

1292, setembre, 6. Mallorca

El rei demana a Miquel Campaner un «librum unum romanci» que havia deixat a Sicília i l'anell recuperat per Pere Boïl dels hereus de Nicolau Ros.

ACA, RC, 95, f. 115.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 6.

144

1292, setembre, 14. Ciutat de Mallorca

Notícia de noves obres fetes a l'Almudaina de Mallorca.

ACA, RC, 95, f. 119v.

145

[1292, setembre, 24. Barcelona]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui cent seixanta sous barcelonesos al mercedari Ramon Lauric per un breviari que li havia regalat.

ACA, RC, 89, f. 11v.

Petro Esquerit. Quod donet fratri Raymundo Laurich, de ordine beate Marie Mercedis Captivorum, CLX solidos quos dominus infans ei concessit pro quodam *Breviario* de gratia speciali. Et facta *et cetera*.

Data ut supra.

145 bis

1292, octubre, 6. Barcelona

El rei concedeix guiatge a Ramon Esquerrer i a Berenguer Domènec, que anaven a estudiar fora de les fronteres del regne.

ACA, RC, 93, f. 294v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 16. [Amb datació errònia]

146

[1292], octubre, 11. Barcelona

El rei concedeix guiatge a fra Bernat de Vallespir, OB, per anar a un estudi general fora del regne.

ACA, RC, 93, f. 302.

147

[1292], octubre, 13. Barcelona

El rei mana a Roger de Vilaragut que envii el seu llibre anomenat Tesaurum a Bartomeu Tallavia.

ACA, RC, 95, f. 133.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. IV.

148

[1292], octubre, 13. Barcelona

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui tres-cents sous barcelonesos a Ramon de Sant Martí pel preu d' un rossí que es va regalar a un joglar del comte de Foix.

ACA, RC, 87, f. 9v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 7.

Petro Esquerit. Cum nos accepimus a Raimundo de Sancto Martino, doctore nostro, quendam roncinum suum quem dedimus joculari comitis de Foix, dicimus et mandamus vobis quatenus in emenda dicti roncini detis dicto Raymundo de Sancto Martino trescentos solidos barchinonenses ad opus unius equitature. Et facta sibi solutione *et cetera*.

Data Barchinone, III idus octobris.

149

[1292, octubre, 23. Barcelona]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui al pintor Martí cent dinou sous barcelonesos que li resten a pagar del preu d'unes armes que li ha decorat.

ACA, RC, 87, f. 12.

Petro Esquerit. Quod solvat Martino, pictori, centum decem et nonem solidos barchinonenses qui ei restant ad solvendum pro precio quorundam armorum que fecit ad opus nostri. Et facta sibi solutione *et cetera*.

Data ut supra.

150

[1292], octubre, 26. Barcelona

El rei mana a Bernat de Sarrià que pagui cent vint-i-cinc sous barcelonesos al seu mestre d'esgrima Pasqual d'Amansa per un rossí.

ACA, RC, 95, f. 147.

Bernardo de Sarriano *et cetera*. Mandamus vobis quatenus detis et solvatis fidei nostro Paschasio de Amansa, esgrimatori nostro, centum viginti quinque solidos

barchinonenses, quos sibi de gratia, pro uno roncino, duximus concedendos. Et facta solutione recuperetis ab eo presentem litteram cum apocha de soluto. Data Barchinone, vii kalendas novembris.

151

1292, novembre, 28. Osca

El rei concedeix guiatge a Ferran Ferrandis, ardiaca de Moya, diòcesi de Conca, que anava a estudiar a Tolosa. Ho comunica al vescomte de Rocabertí i a Ponç Hug, comte d'Empúries.

ACA, RC, 93, f. 391v.

152

[1292]

El rei escriu a mestre Bartomeu, «constructor operis ecclesie Tarracone», per encarregar-li la construcció de la tomba de Pere II a Santes Creus.

ACA, RC, 92, f. 22v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 904-905.

153

1293, febrer, 12. Lleida

L'infant mana donar dos-cents vuitanta sous a Guillem Fuster, «de domo nostra», per tal que desempenyori «unum talliatorem et duas scutellas argenti.»

ACA, RC, 87, f. 44.

154

[1293], març, 24. Barcelona

L'infant Pere mana a Pere Esquerit que pagui trenta sous a Latzaro, joglar de la reina.

ACA, RC, 86, f. 78v.

Petro Esquerit. Quod donet Latzaro, joculatori domine regine Aragonum et Sicilie, triginta solidos quos ei fuerunt concessi per expensam.

Data Barchinone, ix kalendas aprilis.

Petrus Eximino de Moneva.

155

1293, abril, 8. Barcelona

El rei escriu als paers de Lleida sobre la carta que li han portat els frares menors Guillem d'Esplugues i Jordà, i sobre la creació d'un estudi general.

ACA, RC, 98, f. 21.

156

[1293, abril, 8. Barcelona]

El rei crida a la seva cort mestre Arnau de Vilanova.

ACA, RC, 98, f. 21.

157

[1293], abril, 9. Barcelona

El rei mana a Arnau de Soler, professor de dret, que no es mogui de Montblanc fins a nova ordre.

ACA, RC, 98, f. 20v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 9.

158

[1293, abril, 17. Lleida]

L'infant mana a Guillem Redorta que pagui al seu argenter de Lleida trenta sous jaquesos «pro precio unius anuli quem pro precio unius anuli quem dictus infans ab eo habuit.»

ACA, RC, 87, f. 67.

159

[1293], abril, 24. Barcelona

El rei reitera a mestre Bartomeu l'ordre que comenci la tomba del rei Pere al monestir de Santes Creus.

ACA, RC, 98, f. 55v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 10.

160

[1293], abril, 28. Barcelona

El rei mana pagar dos mil sous a l'abat de Santes Creus per les obres de la tomba del rei Pere.

ACA, RC, 261, f. 24v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 11.

161

1293, maig, 2. Barcelona

El tresorer reial empenyora una corona amb diverses pedres precioses que havia estat del rei Alfons.

ACA, RC, 98, f. 72-72v.

162

[1293], juny, 3. Barcelona

El rei mana comprar dos rossins per als trompeters reials.

ACA, RC, 261, f. 70.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 13.

163

1293, juny, 20. Lleida

El rei envia Suleiman, «magister ingeniorum», amb diversos aparells i acompanyants, al noble Guillem d'Anglesola.

ACA, RC, 98, f. 191v.

164

[1293], juny, 30. Barcelona

L'infant Pere, procurador reial, mana a Pere Esquerit que pagui vuit-cents sous barcelonesos al clergue Pere de Cabrera en ajut pels seus estudis.

ACA, RC, 88, f. 238v.

Petro Esquerit. Mandamus vobis quatenus detis et solvatis Petro de Capraria, clerico, octogentos solidos barchinonenses quos ei, in auxilium suarum expensarum in scolis, de speciali gratia duximus concedendos. Et facta *et cetera*.
Data Barcelona, 11 kalendas iulii.

165

1293, juliol, 31. Logronyo

El rei dona un ajut econòmic per a la construcció de l'altar de Sant Vicenç a la catedral de Barcelona.

ACA, RC, 98, f. 257-258.

166

[1293], octubre, 2. Barcelona

El rei dona permís a Arnau de Monte Corballo per tal que ensenyi gramàtica i lògica a Montblanc.

ACA, RC, 96, f. 63v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. V

167

1293

Notícia dels llibres d'entrades i eixides d'Alfons II (III).

ACA, RC, 261, f. 20.

168

[1294, gener, 10. València]

L'infant Pere mana a Pere Esquerit que pagui dos-cents sous barcelonesos a Jaume de Plana pel preu d'un rossí que s'havia regalat al joglar Castanyet.

ACA, RC, 89, f. 55v.

Petro Esquerit. Mandamus vobis quatenus detis et solvatis fideli nostro Jacobo de Plana, de scribania nostra, cc solidos barchinonenses pro precio unius roncini quem ab eo habuimus et dedimus Castanyeto, joculari. Et facta *et cetera*.
Data ut supra.

169

1294, febrer, 28. Barcelona

Relació d'objectes de plata corresponents a la vaixella del monarca i altres joies.

ACA, RC, 262, f. 39v-41.

170

1294, abril, 23

Pagaments diversos al miniaturista Berenguer Fullit (16-V i 1-VIII de 1289; 7-VI i 20-XII de 1290; 20-IV-1294).

ACA, MR, 620, f. 51-51v.

171

[1294], maig, 13. Saragossa

L'infant dona dos-cents sous jaquesos per a la construcció de l'església del convent de l'orde del Carme de Saragossa.

ACA, RC, 89, f. 96.

172

1294, maig, 14. Barcelona

El rei ordena a Guillem d'Orenga que vagi a Santes Creus per a la construcció de la tomba de Pere el Gran.

ACA, RC, 89, f. 96.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. VI

173

[1294], maig, 14. Barcelona

El rei fa al·lusió a les normes sobre la construcció de la tomba del rei Pere II (III) que fa mestre Bartomeu a Santes Creus.

ACA, RC, 99, f. 144v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 17.

174

1294, maig, 15. Barcelona

El rei concedeix guiatge i vestits al joglar Pere.

ACA, RC, 99, f. 144v.

175

[1294, maig, 29. Tortosa]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui setanta-cinc sous barcelonesos a Jaume de Sant Boi, argenter de València, pels treballs que li ha fet.

ACA, RC, 89, f. 103.

176

[1294], juny, 13. Lleida

L'infant Pere mana donar vestits als franciscans fra Romeu Ortís i fra Martí d'Eixea, el primer lector i el segon membre de la capella reial.

ACA, RC, 89, f. 104.

177

1294, juliol, 3. Saragossa

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui a Pere de Santcliment, ciutadà de Barcelona, dos mil sous barcelonesos per recuperar la «vaxella argenti» que tenia empenyorada.

ACA, RC, 89, f. 116.

178

1294, juliol, 14. Barcelona

El rei mana a Bernat de Sarrià que pagui dos-cents sous barcelonesos per un rossí que havia comprat i s'havia donat al joglar Nobles.

ACA, RC, 262, f. 89.

179

1294, juliol, 21. Barcelona

El rei mana pagar, en tres documents diferents, trenta sous barcelonesos als joglars Lleugeret, del comte de Foix, i Alfonso, de Múrcia, i vint sous barcelonesos a Jacob Enamorat.

ACA, RC, 262, f. 96.

180

[1294], juliol, 26. Barcelona

El rei escriu al canvista de Barcelona Tomàs de Vecho en relació amb les pedres precioses empenyorades (robins, maragdes, etc.).

ACA, RC, 99, f. 330v.

181

1294, agost, 16. Lleida

El rei mana al batlle de València que doni a Bernat de Sarrià els llibres i béns de què Pere de Llibià s'havia emparat d'un mercader de la ciutat.

ACA, RC, 262, f. 125v.

182

1294, setembre, 9. Tortosa

Notícia sobre les predicacions fetes per frares a les sinagogues.

ACA, RC, 100, f. 90.

183

1294, setembre, 11. Tortosa

El rei ordena a Ramon d'Adarró, canonge-xantre de Mallorca, que restitueixi els llibres «Decretum scilicet et Decretales» que havien estat del difunt Pere de Morella, bisbe de la diòcesi.

ACA, RC, 100, f. 83.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 18.

184

[1294], setembre, 12. Tortosa

El rei escriu a Guerau Alemany, procurador reial de Mallorca, en relació amb els llibres del difunt bisbe Pere de Morella que tenia Ramon d'Adarró.

ACA, RC, 100, f. 85v-86.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 19.

185

1294, setembre, 13. Tortosa

El rei ajuda els jueus en la construcció de la sinagoga de Mallorca.

ACA, RC, 100, f. 89v.

186

1294, setembre, 20. Girona

El rei mana que es donin vestits al seu argenter Jaume de Sant Boi.

ACA, RC, 89, f. 96v.

187

[1294], octubre, 17. Tortosa

El rei mana que es paguin mil sous jaquesos per desempenyorar les joies de Beatriu, esposa de Guillem de Montcada.

ACA, RC, 262, f. 172v.

188

1294, octubre, 23. Barcelona

El rei escriu al ministre dels frares menors de la província d'Aragó i li demana que, mentre fra Lluís de Sicília, OFM, no pugui anar a Castella, li sigui permès romandre a l'Estudi de Barcelona durant tot l'hivern.

ACA, RC, 100, f. 175v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 20.

189

1294, octubre, 27. Barcelona

El rei mana a Bernat de Sarrià que pagui cent sous al mim Manfred.

ACA, RC, 262, f. 182v.

190

[1294, novembre, 16. Barcelona]

L'infant Pere dona dos-cents sous barcelonesos de les rendes i drets de Tamarit de Llitera als fills de Bernat de Palou per anar a estudiar.

ACA, RC, 89, f. 140.

Eidem. Cum nos assignaverimus filiis dilecti nostro Bernardo de Palaciolo ducentos solidos barchinonenses, habendos et percipiendos singulis annis dum in scholis fuerint, super redditibus et iuribus nostris de Tamarito, dicimus et mandamus vobis quatenus per emptores dictorum reddituum faciatis solvi dicto Bernardo de Palaciolo nomine dictorum filiorum suorum predictos ducentos solidos pro anno presenti et deinde pro quolibet anno dum in scholis fuerint, secundum quod in carta assignationis nostre plenius continetur.

Data ut supra.

191

1294, novembre. Barcelona

El rei demana que Lluís de Sueca, que anava a estudiar a Castella, pugui fer-ho a Barcelona.

ACA, RC, 100, f. 178v.

192

[1294], desembre, 5. Barcelona

El rei mana a Eiximèn de Tovia, justícia de Terol, que faci fer una valoració dels béns de la casa del difunt pintor Toda d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 100, f. 246.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 21.

193

1294, desembre, 13. Barcelona

El rei dóna llicència a Jafudà Bonsenyor, jueu de Barcelona, per fer, redactar i copiar els documents i els contractes en llengua aràbiga que es facin a Barcelona.

ACA, RC, 194, f. 108v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. XII.

194

[1295], gener, 8. Barcelona

El rei escriu a Pere de Llibià sobre l'obertura del portal de l'Eixarea de València.

ACA, RC, 97, f. 206v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 22.

195

1295, gener, 13. Barcelona

El rei mana que es paguin dos-cents setanta sous i tres òbols barcelonesos a Bertran Nequi, obrer del palau reial, per les obres que fa al palau de Barcelona i pels materials emprats.

ACA, RC, 262, f. 202v.

196

[1295], març, 11. Igualada

El rei mana a Guerau de Roses, batlle de Castellví [de Rosanes] i de Martorell, que pagui els mil cinc-cents sous barcelonesos corresponents a la construcció d'un pont a Martorell.

ACA, RC, 89, f. 71.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 23.

197

[1295], març, 17. Osca

L'infant Pere, procurador reial, mana a Pere Esquerit que pagui seixanta sous a la muller d'A[rnau], trompador de la seva casa.

ACA, RC, 89, f. 168.

Petro Esquerit. Quod det uxor A[rnaldi], trompador de domo, pro sustentatione sua et familie sue LX solidos jaccenses. Et facta *et cetera*.

Data Osce, xvi kalendas aprilis.

198

[1295, març, 17. Osca]

L'infant Pere, procurador reial, mana a Pere Esquerit que pagui seixanta sous a la muller de Domènec, trompador de la seva casa.

ACA, RC, 89, f. 168.

Item, quod det uxor Dominici, trompador XL solidos jaccenses, racione predicta. Data ut supra.

199

1295, maig, 28. Tortosa

El rei escriu al prior de Santes Creus en relació amb les joies deixades al monestir pel bisbe de Silves (mitra, bàcul, calzes d'argent i altres béns).

ACA, RC, 101, f. 121v.

200

1295, juny, 3. Morella

El rei mana al batlle de Tortosa que faci pagar al pintor Guillem de Santcliment els diners que se li deuen per la pintura d'una nau.

ACA, RC, 101, f. 133.

201

1295, agost, 8. Barcelona

El rei demana al justícia de València que obligui Jaume Riusec a retornar els llibres que li havia deixat fra Ferran Garcia.

ACA, RC, 101, f. 273.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. VIII.

202

1295, setembre, 5. Girona

El rei mana al consell de Suera que es pagui a Andreu de Torelló el que se li devia per la composició d'un llibre, d'encàrrec reial.

ACA, RC, 101, f. 333v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. VIII.

203

1295, setembre, 24. Banyoles

El rei dóna instruccions al justícia de Montsó sobre la testamentaria de mestre Bertran de Tremp, OFM, que havia de rebre fra Romeu Ortís («libros scilicet et alia res ac bona tam mobilia quam immobilia»).

ACA, RC, 89, f. 134.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 24.

204

[1295], octubre, 1. Figueres

El rei mana a Berenguer de Fonollar, veguer de Tarragona, que els llibres del difunt Guillem Galvany, doctor en lleis, siguin retornats a la seva vídua pels seus marmessors.

ACA, RC, 102, f. 37.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 25.

205

1295, octubre, 19. Barcelona

El rei mana pagar al reboster de la seva muller, Blanca, quaranta marcs d'argent «qui per eum converti volumus in constructione cuiusdam imaginis beate Marie Virginis quamque offerri et dari volumus monasterio Sancte Marie Montisserrati.»

ACA, RC, 263, f. 4.

206

1295, novembre, 4. Barcelona

El rei mana pagar el sou a trenta-sis trompetes i a un mim de Xàtiva.

ACA, RC, 263, f. 5v.

207

[1295], novembre, 5. Peralada

L'infant mana a Pere Esquerit que doni els cent sous que havia assignat a la casa de Santa Maria de Peralada per poder recuperar uns llibres que estaven empenyorats.

ACA, RC, 89, f. 139v.

Petro Esquerit. Noveritis nos concessisse priori et conventi domus Beate Marie de Petralata C solidos barchinonenses de speciali gratia, de quibus possint redimere quosdam libros quos habent pignori obligatos. Quare mandamus vobis quatenus dictos c solidos, solvatis procuratori dicte domus vel qui voluerit loco sui. Et facta et cetera.

Data in Petralata, nonas novembris.

208

1295, novembre, 16. Barcelona

El rei mana a mestre Alamany, argenter, que vagi a Barcelona amb les seves eines.

ACA, RC, 263, f. 3v-4.

209

1295, novembre, 16. Barcelona

El rei mana pagar unes perles que s'havien comprat per regalar a la reina.

ACA, RC, 263, f. 3v.

210

[1295, novembre, 22. Peralada]

L'infant reconeix a Pere Esquerit que ha pagat dos mil cent cinquanta-sis sous i deu diners als joglars i als «cavallers salvatges» que han actuat en les noces de Jaume II i Blanca d'Anjou.

ACA, RC, 89, f. 141.

Nos, infans Petrus *et cetera*. Recognoscimus et confitemur vobis fideli dispensario nostro, Petro Esquerit, quod de mandato nostro dedistis nuper in Peralada, dum illustrissimus dominus rex, frater noster, celebravit nupcias cum dompna Blancha, uxore sua, diversis jocularibus et militibus salvatges, duos mille centum septaginta solidos minus ii denariis barchinonenses, quos a vobis in compotum recipi volumus pro presente.

Data ut supra.

211

[1295, novembre, 23. Barcelona]

L'infant mana a Pere Esquerit que pagui dos-cents sous barcelonesos al joglar Bernat Guasc en concepte d'una cavalleria.

ACA, RC, 89, f. 141v.

Petro Esquerit *et cetera*. Mandamus vobis quod detis Bernardo Guasch, joculari nostro, ducentos solidos barchinonenses, quos sibi pro una equitatura de speciali gratia concessimus. Qua sibi data recuperetis ab eo presentem litteram et apocham de soluto.

Data ut supra.

212

[1295], novembre, 24. Barcelona

El rei mana donar cinquanta sous a Malaperto, joglar del rei Carles de Jerusalem i de Sicília.

ACA, RC, 263, f. 12.

213

[1295, desembre, 2. Barcelona]

El rei mana a Ramon d'Adarró que retorni els beneficis i els béns que té indegudament a Mallorca.

ACA, RC, 263, f. 18.

214

1295, desembre, 3. Barcelona

El rei mana donar cent sous barcelonesos al joglar Siculo.

ACA, RC, 263, f. 17v.

215

1296, gener, 1. Lleida

El rei reclama la presència del plater valencià Bonensenya, amb les seves eines, per fer les matrius dels segells.

ACA, RC, 263, f. 32.

216

1296, gener, 1. Lleida

El rei escriu al batlle general de València en relació amb les matrius de segells que li fa el plater Bonensenya.

ACA, RC, 263, f. 32.

217

1296, gener, 4. Lleida

El rei mana pagar dos mil sous a Galceran de Tous, prior de Santes Creus, per les despeses de l'obra de la tomba del rei Pere II (III).

ACA, RC, 263, f. 34v.

218

[1296], gener, 22. Saragossa

El rei dona mil sous per a les obres de construcció del convent de Santa Isabel de València.

ACA, RC, 263, f. 47.

219

[1296], febrer, 22. Saragossa

El rei mana a Bernat de Sarrià que lliuri al conseller reial Berenguer de Vilaragut les claus de l'escriptori reial, que s'havien quedat oblidades a Barcelona.

ACA, RC, 103, f. 233v.

Bernardo de Sarriano *et cetera*, fideli suo vel misso per eum apud Barchinonam cum clavibus quorundam scrineori nostro, salutem *et cetera*. Dicimus et mandamus vobis quatenus receptis presentibus tradatis, nomine et pro parte nostra, dilecto consiliario nostro, Berengario de Vilariacuto, claves scrineorum nostrorum predictorum per nos apud civitatem Barchinone delatas. Et hoc aliquatenus non mutetis.

Data Caesaraugusta, viii kalendas marcii anno predicto.

Guillelmus de Solanis.

220

1296, febrer, 26. Saragossa

El rei reconeix deure a Berenguer de Finestres, lloctinent de Bertran de Sarrià, conseller reial, dos-cents quaranta sous jaquesos per la compra d'un missal per a la capella reial.

ACA, RC, 263, f. 63.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. x.

221

1296, març, 2. Saragossa

El rei mana que siguin pagats a Vidal Benvenist de Porta dos sous diaris mentre duri la traducció de l'àrab al romanç d'un llibre de medicina que li ha encarregat.

ACA, RC, 263, f. 72v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. xi.

222

1296, agost, 27. València

El rei decreta sobre les conversions de jueus i sarraïns i sobre les controvèrsies amb els dominics.

ACA, RC, 104, f. 62.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. xii.

223

[1296], octubre, 8. València

El rei mana que es paguin quatre-cents sous a Mahomet Vellido pels treballs fets al Real de València.

ACA, RC, 263, f. 158.

224

[1296, novembre, 10. Barcelona]

El rei mana pagar quatre mil cent sous barcelonesos per la confecció d'una imatge i uns canelobres d'argent per a la seva capella.

ACA, RC, 263, f. 215v.

225

[1296], novembre, 11. Barcelona

El rei mana lliurar set-cents sous al prior de Santes Creus «ad opus operis tumuli domini regis Petri.»

ACA, RC, 263, f. 191.

226

1296, novembre, 18. Cadaqués

El rei recomana Ramon Llorenç, fill de Garcia i estudiant a Montpeller, perquè se li doni un benefici a Terol.

ACA, RC, 321, f. 4.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 26.

227

1296, desembre, 13. Barcelona

Atès el desig de Pere Comte d'establir-se com a professor de dret a Barcelona, el rei li concedeix un ajut de cinc-cents sous barcelonesos per a les seves despeses.

ACA, RC, 194, f. 289v-290.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 27.

228

1297, febrer, 7. Roma

El rei escriu a Jaspert de Castellnou en relació amb el deute contret per Amor Dionís amb uns estudiants hongaresos a Pàdua.

ACA, RC, 321, f. 33v-34.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 28.

229

[1297], abril, 7. València

Notícia sobre els viatges, estudis i acompanyants de fra Domènec Alquézar, OP.

ACA, RC, 110, f. 74-74v.

230

1297, abril, 28. Barcelona

El rei mana pagar deu florins a Jaume Coch, joglar del rei Robert de Calàbria i Sicília, segons albarà datat el 3 d'abril; deu florins més a Joaní i Jacomí, joglars del mateix rei, segons albarà datat el 4 d'abril, i deu sous a Gambó [joglar de mestre Joan de Pròixida].

ACA, RC, 264, f. 4v.

231

1297, abril, 28. Barcelona

El rei mana pagar una creu de jaspí, una altra de cristall amb el crucifix de nacre i uns anells d'or i robins.

ACA, RC, 264, f. 3.

232

1297, abril

Pagament de deu florins als joglars Joaní i Jacomí.

ACA, MR, 262, f. 107.

Ítem, donam per manament del senyor rey a·n Johanin e a·n Jacomino, juglars del duch, los quals lo senyor rey lur atorgà de gràcia [...] x florins d'or.

233

1297, abril

Pagament de tres florins a Gambó, joglar de mestre Joan de Pròixida.

ACA, MR, 262, f. 108v.

Ítem, dona per lo dit manament a·n Gambó, joglar de mestre Joan de Pròixida, los quals lo senyor rey li atorgà de gràcia [...] iiii florins d'or.

234

1297, maig, 4. Barcelona

El rei mana pagar a Moisès de Narbona unes perles que s'havien comprat per a la reina.

ACA, RC, 264, f. 118v.

235

1297, maig, 5. Barcelona

El rei mana que es paguin als predicadors de Barcelona dos mil sous anuals per a les despeses del seu Estudi.

ACA, RC, 195, f. 10.
Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. XIII.

236

[1297], maig, 23. Lleida

El rei encarrega a l'abat de Santes Creus i a tres monjos del monestir la cura de la capella del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 108, f. 34v.
Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 31.

237

1297, juny, 29. Amalfi

El rei dóna llicència i diners per construir la sepultura de fra Ramon de Penyafort a l'església dels predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 113, f. 175.

238

1297, juliol, 11. Anagni

El papa atorga dignitats eclesiàstiques a Jofre de Foixà.

ASV, RC, butlla, n. 593.
Ed. NICOLAU D'OLWER, *Notes*, p. 255.
Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. XIII

239

1297, juliol, 11. Setge del castell de Llord

El rei esmenta el pintor Pere, oriünd de Cervera, que va estar involucrat en una baralla a Barcelona.

ACA, RC, 253, f. 60.
Cit. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, p. 258.

240

1297, agost, 2. Lleida

Notícia sobre el calze que el bisbe de Barcelona volia donar a l'església de Guardamar a canvi d'un missal que els havia enviat prèviament.

ACA, RC, 109, f. 193.

241

1297, octubre, 5. Terol

Descripció de diverses joies pertanyents a la casa reial i que havien pertangut al rei Pere.

ACA, RC, 106, f. 9-9v.

242

[1297], novembre, 22. València

El rei afranqueix mestre Yom Tob, jueu de Xàtiva, professor d'hebreu a l'estudi dels dominics d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 195, f. 94.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 32.

243

1297, desembre, 8. València

El rei demana al metge Ermengol Blasi un llibre de medicina que li era molt necessari.

ACA, RC, 106, f. 132v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. 14.

244

1297, desembre, 31. València

El rei escriu a l'advocat valencià Berenguer Ricard en relació amb el plet entre els pintors Pere, Domènec Felip i Pere, fill del primer, per una part, i Guillem Rolf i el seu germà Pere Joan, ciutadans de València, per l'altra.

ACA, RC, 107, f. 177v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 33.

245

1297

Notícia de la donació d'un drap d'or per valor de vint florins a l'església de Santa Agnès de Roma.

ACA, MR, 262, f. 7v.

246

1297

Pagament de mil quatre-cents seixanta-set sous i sis diners barcelonesos a Moisès de Narbona per unes perles que el rei ha comprat per a la reina.

ACA, MR, 262, f. 1v.

247

[1298], gener, 8. València

El rei escriu al batlle de Montblanc en relació amb la testamentaria de mestre Azzo de «Lambertaciis».

ACA, RC, 107, f. 195v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 34.

248

[1298], març, 12. València

El rei mana a fra Domènec de Jaca, OFM, que dels diners que li sobrin del viatge que fa a la cúria romana compri llibres per al convent dels framenors de Jaca.

ACA, RC, 264, f. 236.

Venerabili et religioso viro fratri Dominico de Jacca, de ordine minorum, salutem et cetera. Cum ex pecunia per nos vobis tradita in legacione quam in Romanam Curiam vel alia loca pro nobis fecistis quadam remanserit pecunie quantitas penes vos nobis restituenda in remissione peccatorum nostrorum et ad anime nostre salutem, volumus et concedimus quod libri qui de parte pecunie predictae empti sunt et alios quos per vos de predicta pecunia emi mandamus, dentur et assignentur conventui fratrum minorum Jacce, ita quod nullo tempore a conventu illo valeant separari. Et si forte contingeret quod libri illi ad locum alium modo quolibet transferrentur, retinemus nobis quod nos libros predictos possimus statim recuperare et restituere seu restitui facere conventui supradicto.

Data Valencie, III idus marcii.

Raymundus Caprarii, mandato regio.

249

1298, abril, 11. València

El rei nomena Bernat Desplà mestre de les obres que es fan al Real de València i a d'altres edificis àulics en aquell regne.

ACA, RC, 196, f. 192.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 35.

250

1298, abril, 12. València

Carta del rei a Jaume de Xèrica, procurador del Regne de València, sobre el deute contret per Amor Dionís amb uns estudiants hongaresos.

ACA, RC, 110, f. 108v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 30. [La datació és errònia]

251

[1298], abril, 12. València

El rei mana comprar llibres i ornaments per a la capella reial d'Alacant, de la qual era capellà Domènec Gil.

ACA, RC, 264, f. 280.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 36.

252

[1298], maig, 4. Barcelona

El rei escriu a Jaume de Xèrica, procurador dels regnes de València i Múrcia, perquè doni llicència a Nicolás Pérez, degà de Múrcia, per anar a estudiar a Montpeller.

ACA, RC, 110, f. 45v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 38.

253

1298, maig, 10. Barcelona

El rei mana al seu cambrer D[omènec] de na Montaguda que lliuri al capellà Ferran el pergami i tot el que sigui necessari per al llibre que escriu.

ACA, RC, 264, f. 324.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, 908.

254

1298, maig, 18.

Notícies sobre l'aposició del segell reial.

ACA, RC, 111, f. 204 i 291v.

255

1298, juny, 21. Palamós

Notícia sobre els anells i altres joies de Pere, germà difunt del rei [Jaume II].

ACA, RC, 265, f. 65.

256

[1298, juny, 30. Cotlliure]

Es mana a Berenguer de Vilaragut que pagui tres-cents sous als joglars de Jaume I.

ACA, RC, 112, f. 76v.

Fuit scriptum Berengario de Vilaragut quod solvat jocularibus illustris dompni Jacobi, avunculi domini regis, CCC solidos barchinonenses quos dominus rex ei de gracia concessit.

Data ut supra.

Guillelmus de Solanis, mandato regio facto per Berengarium de Vilaragut.

257

1299, abril, 18. Corbins

Inventari d'uns béns d'un difunt trobats a Corbins.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 4, núm. 639.

[...] Ha en la cambra IIII llibres, los II de *Vida de Sants*; los altres II de *Sermons* [...] e I *Missal* e I *Evangelister*, e I *Pistoler* e II *Hoficios*; I *Breviari* ferial de tot l'an e I *Santural* e I *Proser*; I *Chapitoler*, I *Saltiri*, I^a *Consueta*, I *Responser* [...].

258

[1299], juny, 3. Nàpols

El rei mana pagar cinquanta florins d'or a mestre Ricard, físic, per la compra d'una Bíblia a Nàpols.

ACA, RC, 265, f. 219v.

[...] Item, magistro Richardo, phisico, die tercia mensis junii, in predicto loco de Neapoli, pro precio unius *Biblie* quam emi fecimus ab eodem, quinquaginta florenos auri [...].

259

[1299, agost, 23. Marina di San Marco (Salern)]

El rei mana donar una unça d'or, computada a seixanta carlins d'argent, als joglars Leonardo, Jacobino, Meloder, Alegreto, Finamança, Johannutço [de Messina], Valotta i Janello, i mitja unça al joglar Pau.

ACA, RC, 254, f. 20v.

260

1299, octubre, 21. Barcelona

El rei dóna cent vint-i-vuit sous barcelonesos al joglar Johannutço de Messina pel seu vestit anual.

ACA, RC, 266, f. 7.

261

1299, novembre, 22. Barcelona

Relació de joies i objectes d'or i plata de la casa reial.

ACA, RC, 266, f. 183-188v.

262

[1299], desembre, 13. Barcelona

El rei mana comprar un cinturó de plata que vol regalar a Ferran, fill del rei de Mallorca.

ACA, RC, 266, f. 46v.

263

1299, desembre, 31. Barcelona

Relació de joies, imatges d'argent, vaixella i pedres precioses de la casa reial empenyordes pel rei.

ACA, RC, 266, f. 69v-70.

264

1299, desembre, 31

Notícia sobre el pagament dels vestits als escolans de la capella reial.

ACA, RC, 265, f. 211.

265

1300, gener, 10. Barcelona

El rei escriu a Eduard, rei d'Anglaterra, en relació amb unes joies i altres béns que havien estat robats pels seus súbdits als catalans.

ACA, RC, 114, f. 177.

266

1300, gener, 21. Barcelona

El rei mana donar vestits a fra Pere Alegre i a fra Bernat de Tolosa, capellans i il·luminadors.

ACA, RC, 266, f. 116v.

267

1300, gener, 21. Barcelona

Notícia sobre la donació de vestits al miniaturista Pere Alegre.

ACA, RC, 266, f. 116v.

268

1300, gener, 27. Barcelona

El rei mana al batlle de Manresa que resolgui en el plet que enfronta Berenguer de Guàrdia, canonge de Barcelona i Vic, estudiant a Bolonya, i Guillem Morera, ciutadà de Manresa.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 2, núm. 553.

269

1300, febrer, 20. Barcelona

Notícia sobre un «libre e en v quoerns de paper, lo qual començà d'escriure lo dit R[amon] Romeu, [rebooster], de sa pròpia mà.»

ACA, CRD, Jaume II, caixa 6, núm. 904.

270

1300, febrer, 24. Barcelona

Notícia sobre la reparació i obra del convent de Valldaura.

ACA, RC, 266, f. 122.

271

1300, febrer 24. Barcelona

El rei escriví al ministre dels framenors sobre les joies i altres deixes testamentàries de l'infant Pere de Montcada.

ACA, RC, 115, f. 343.

272

[1300], març, 20. Barcelona

El rei escriví al justícia d'Aragó en relació amb les joies i altres deixes testamentàries de l'infant Pere de Montcada.

ACA, RC, 115, f. 343.

273

1300, març, 21. Barcelona

El rei dona un ajut econòmic a la construcció d'una capella a l'església dels predadors de Barcelona.

ACA, RC, 266, f. 190.

274

[1300], març, 23. Barcelona

El rei mana donar cinquanta [lliures] torneses de plata al joglar castellà Esteve Juanyes.

ACA, RC, 266, f. 150v.

275

1300, abril, 20. València

Notícia sobre la protesta d'Arnau de Vilanova contra Berenguer Mercer.

ACA, Pergamins de Jaume II, núm. 1362.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 41.

276

[1300], abril, 20. Barcelona

El rei dona facultat d'exercir a tots els territoris dels seus regnes als argenters lleidatans Pere Yanyes de Çulueta i el seu fill Joan Pérez.

ACA, RC, 266, f. 178.

277

1300, abril, 21

Relació de joies i altres objectes preciosos de la casa reial portats d'Alexandria.

ACA, RC, 266, f. 192v-194v.

278

[1300], abril, 25. Barcelona

El rei concedeix guiatge a fra Ramon de Masquefa, OFP, que anava a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 117, f. 22.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 42.

279

[1300], abril, 25. Barcelona

El rei concedeix guiatge a fra Domènec Sobrino, que anava a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 117, f. 22.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 42.

280

1300, abril, 30. Tarragona

El rei mana a Berenguer Guilera que pagui mil sous barcelonesos al monestir de les menorettes de Tarragona «a obs de l'esgleja que ara novellament an començada d'obrar.»

ACA, CRD, Jaume II, caixa 9, núm. 1246.

281

1300, maig, 4. Lleida

Notícia i relació de la vaixella reial d'argent.

ACA, RC, 266, f. 203.

282

1300, maig, 11. Lleida

El rei recomana fra Guillem de Sant Martí, mestre de gramàtica de la seu de Mallorca, al cardenal Mateu Orsini.

ACA, RC, 117, f. 76v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 43.

283

1300, maig, 12. Lleida

El rei mana que es paguin catorze mil sous a Arnau de Vilanova.

ACA, Pergamins de Jaume II, núm. 1379.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 44.

284

1300, maig, 25. Lleida

Relació de joies reials empenyorades.

ACA, RC, 266, f. 211.

285

1300, maig, 31. Lleida

Relació de joies de la casa reial.

ACA, RC, 266, f. 219v.

286

1300, maig

Fra Alegre, capellà del rei, rep un evangeliari amb posts de plata i pedres precioses per a la capella reial.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 2, núm. 549.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 914.

287

[1300], juny, 1. Lleida

Jaime II fa concessions econòmiques per a diverses obres a l'església del monestir de Santes Creus.

ACA, RC, 266, f. 219-219v.

288

1300, juny, 10. Lleida

Pere d'Alós, professor del futur Estudi General de Lleida, reconeix un deute.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 4, núm. 861.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 45.

289

1300, juny, 25. Lleida

Notícia sobre una súplica del joglar Pere Marquès al rei.

ACA, RC, 117, f. 123.

290

1300, juny, 28. València

Constança, exemperadriu dels grecs, recomana al rei Otger de Verçall, estudiant de Montpeller.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 6, núm. 1030.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 46.

291

[1300], juliol, 29. Calataiud

El rei dona normes a propòsit de la construcció del pont dels Serrans de la ciutat de València.

ACA, RC, 117, f. 235.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 47.

292

[1300], agost, 5. Saragossa

Notícies sobre Joan Garcia Garcés, protegit de l'infant.

ACA, RC, 116, f. 5-5v (dos documents).

293

1300, agost, 15. Saragossa

El rei demana al governador d'Aragó que s'informi sobre la concessió que els reis antecessors seus havien fet de l'escrivania de cartes àrabs de la Cancelleria Reial a favor de Mahomat alfaquí.

ACA, RC, 116, f. 21v.

294

1300, setembre, 1. Saragossa

El rei funda l'Estudi General de Lleida amb la mateixa forma i privilegis que el de Tolosa.

ACA, RC, 197, f. 275.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. xv.

295

1300, setembre, 2. Saragossa

El rei promulga les ordinacions, estatuts i privilegis dels doctors, mestres i estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 197, f. 176.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. xvi.

296

1300, setembre, 5. Saragossa

El rei demana al bisbe de Saragossa, Eiximèn, que doni a conèixer la fundació de l'Estudi General de Lleida als seus súbdits.

ACA, RC, 197, f. 179v.

Ed. RUBÍ, *Documents*, I, núm. XVII.

297

[1300, setembre, 5. Saragossa]

El rei mana al justícia de València que publiqui la fundació de l'Estudi General de Lleida i la prohibició de sortir a estudiar fora dels regnes dret, medicina i filosofia, sots pena de mil morabetins. Cartes idèntiques es varen enviar al justícia de Múrcia, al veguer i batlle de Tortosa, al de Tarragona, al veguer i batlle de Girona, al salmedina d'Oscà, al justícia de Calataiud, al veguer d'Osona, a l'alcalde de Terol, al justícia de Tarassona, al de Daroca i al salmedina de Saragossa.

ACA, RC, 197, f. 180-180v.

298

[1300, setembre, 5. Saragossa]

Nova carta als oficials reials perquè recomanin als seus súbdits anar a estudiar a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 197, f. 280v.

299

[1300, setembre, 5. Saragossa]

El rei nomena Andreu Despés bidell de Lleida.

ACA, RC, 197, f. 181.

Ed. CODOINACA, VI, núm. LXVIII.

300

[1300, setembre, 5]. Saragossa

El rei nomena el canonge de Lleida Joan de Torrefeta primer canceller de l'Estudi General.

ACA, RC, 197, f. 128v.

Cit. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, p. 274.

301

1300, novembre 26. Barcelona

Notícia sobre falsedats en documents notariais compilats per l'escrivania d'Alquézar.

ACA, RC, 114, f. 95v.

302

[1301], gener, 18. Múrcia

El rei demana a Pere de Santcliment, ciutadà de Barcelona, uns documents que estaven custodiats a la casa de l'Hospital de Barcelona, «in archivo seu caxiis et cofris.»

ACA, RC, 118, f. 10.

303

[1301], febrer, 20. Múrcia

El rei escriu a Guillemó Escrivà, reboster, en relació amb uns objectes d'argent.

ACA, RC, 268, f. 43.

304

1301, març, 15. València

El rei mana que es recuperin una sella i un fre de l'infant Alfons que es trobaren a casa de mestre Martí, pintor.

ACA, RC, 268, f. 47v.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, p. 75.

305

[1301], març, 22. València

El rei recomana Guillem de Carmona, que regia les escoles de gramàtica de Calataiud, al bisbe de Tarassona.

ACA, RC, 118, f. 49v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 49.

306

[1301], abril, 30. València

Notícia sobre la vaixella reial d'argent.

ACA, RC, 268, f. 113v.

307

[1301], juny, 5. Lleida

El rei mana al seu tresorer, Pere de Boïl, que doni cent sous jaquesos a Martí d'Aran-da, company d'orde, dominic, del confessor reial Martí d'Ateca, OFP, per comprar llibres.

ACA, RC, 294, f. 2.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 50.

308

1301, juny, 6. Lleida

El rei mana donar vestit a Francisko Gietzo i al seu germà Joan, joglars seus.

ACA, RC, 294, f. 3v.

309

[1301], juny, 12. Lleida

El rei dóna ordres per indemnitzar mestre Nicolau, regent de l'Estudi de Gramàtica de Lleida.

ACA, RC, 122, f. 193.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 51.

310

[1301, juliol, 10. Lleida]

El rei invita mestre Pere Jaume de Sulmona a tenir a l'Estudi General de Lleida «stationariam peciarum et librorum medicinalium et librorum iuris canonici et civili.»

ACA, RC, 121, f. 91.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 56.Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 62.

311

[1301, juliol, 10. Lleida]

El rei convida el gramàtic Pere Domènec a ensenyar a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 121, f. 91v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 55.Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. lxxv.

312

[1301, juliol, 10. Lleida]

El rei torna a convidar mestre Ramon Desvilar a ensenyar a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 121, f. 90v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 57.

313

[1301], juliol, 10. Lleida

El rei convida Raimondo Mor de Castello, mercader de Luca, a anar a Lleida i ésser banquer de l'Estudi General.

ACA, RC, 121, f. 90v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 58.

314

1301, juliol, 12. Lleida

El rei demana al seu arxiver els llibres del repartiment i altres de diversos drets.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 25, núm. 3201.

315

[1301], juliol, 19. Lleida

El rei convida, en general, tots els professors i estudiants a anar a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 121, f. 128v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 59.

316

[1301, juliol, 26. Lleida]

Notícia sobre Bernat Castell, argenter, habitant de Barcelona, en relació amb la confecció de la matriu del segell de l'infant Jaume.

ACA, RC, 121, f. 151-151v.

317

[1301], juliol, 26. Lleida

El rei dona notícia de l'arxiu reial a la casa de Sant Joan de l'Hospital i de la recerca que li fa Bernat d'Averçó.

ACA, RC, 121, f. 151v.

318

1301, agost, 8. Lleida

El rei dona normes a propòsit del subsidi per al manteniment de l'Estudi General de Lleida.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 9, núm. 1376.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 918.

319

[1301], agost, 10. Lleida

El rei mana al jutge Obert, professor de l'Estudi General de Lleida, que intervingui en la disputa promoguda per uns jueus sobre unes cases a la ciutat.

ACA, RC, 122, f. 205.

320

1301, agost, 10. Lleida

Notícia sobre una súplica de l'Estudi General de Lleida al rei en relació amb el lloc d'habitació dels estudiants.

ACA, RC, 198, f. 338v.

321

1301, agost, 10. Lleida

El rei mana a Pere de Croàcia que resti a l'Estudi General de Lleida per ajudar els estudiants.

ACA, RC, 98, f. 338v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 919.

322

[1301, octubre, 7. Saragossa]

El rei mana pagar dos-cents sous jaquesos als joglars i mims de la casa reial que eren a Saragossa el diumenge en què va jurar l'infant.

ACA, RC, 294, f. 21v.

323

[1301], octubre, 31. Saragossa

El rei nomena Mahomat de Bellito, sarraí de Saragossa, mestre d'obres de l'Aljaferia, com a successor del seu pare Jucef.

ACA, RC, 198, f. 376v.

Re. BASÁÑEZ, *Las morerías aragonesas*, doc. 682, p. 250.

324

[1301], novembre, 3. Saragossa

El rei escriu als paers de Lleida en relació amb el problema monetari que tant afectava la vida universitària.

ACA, RC, 119, f. 116.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 60.

325

[1301], desembre, 1. València

El rei amenaça de destituir Joan de Torrefeta, canceller de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 120, f. 158v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 61.

326

[1301, desembre, 11. València]

El rei mana a Bernat de Sobrano i Pere Vallats, hostatgers d'estudiants de Lleida, que vetllin per la moralitat.

ACA, RC, 120, f. 170v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 62.

327

[1301], desembre, 28. València

Notícia sobre fra Llop Guillem, OFP, substituït de fra Domènec d'Alquézar, que fa construir el convent de les dominiques de Saragossa.

ACA, RC, 120, f. 186.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 63.

328

1301, desembre, 29. València

Notícia del confessor reial, Martí d'Ateca, que va anar a la cúria romana, on va atendre el canonge valencià Bernat de Montalegre, que hi anava com a nunci de l'arquebisbe de Sevilla.

ACA, RC, 120, f. 186.

329

[1301], desembre, 31. València

El rei prega al metge Ramon de Vilalta que faci anar Guillem de Besiers a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 120, f. 190.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 64.

330

1301

Notícia sobre l'escriptura per Joan de Prohome, notari de Saragossa, del llibre Causa motta contra quosdam nobiles Unionis.

ACA, RC, 350, (escrit en pergami, amb inicials decorades. Llibre de l'escriptori reial).

331

[1302], gener, 2. València

El rei escriu a Guillem de Rodera sobre l'anada de Guillem de Besiers a Lleida.

ACA, RC, 120, f. 190v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 65.

332

[1302], gener, 2. València

El rei escríu al metge Guillem de Besiers sobre la seva anada a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 120, f. 190.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 66.Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 53.

333

[1302], gener, 6. València

El rei escríu a Guillem Vendrell, «lapicida», en relació amb les obres del Real de València i li mana que es dirigeixi a aquesta ciutat amb les seves eines.

ACA, RC, 120, f. 197v.

334

[1302], gener, 30. València

El rei mana a Mateu Botella, escrivà reial, que busqui uns documents referents a Xàtiva als registres de Jaume I, guardats a la casa de l'Hospital de Sant Joan de Barcelona.

ACA, RC, 120, f. 258v.

335

[1302], febrer, 24. Cervera

Notícia de les obres del convent de les dominiques de Saragossa, sufragades per la reina Blanca.

ACA, RC, 123, f. 24.

336

[1302, febrer, 25. Cervera]

El rei mana a Pere de Boïl que pagui cinquanta sous barcelonesos a Berenguer Fullit per la còpia de llibres.

ACA, RC, 294, f. 36v.

Fideli thesaurario suo Petro Boyll *et cetera*. Mandamus vobis quatenus de peccunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis Berengario Fullit quinquaginta solidos barchinonenses, quos pro scripturis librorum nostrorum sibi duximus concedendos, presentes loco apoche retenturus.

Data ut supra.

Petrus Martini, mandato regio.

337

1302, abril, 1. Cervera

El rei mana pagar vint sous a Andreu de Claresvalls, mestre de ginys, per endreçar-ne un de l'Aljaferia.

ACA, MR, 265, f. 34-34v.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 62.

338

1302, abril, 2. Cervera

El rei mana pagar seixanta-tres sous i quatre diners a G[uillem] Adrover i A[rnau] Gili, mestres de ginys, que anaren a Osca a endreçar un giny.

ACA, MR, 265, f. 34-34v.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 63.

339

1302, abril, 5. Lleida

El rei confirma privilegis per a l'increment d'estudiants a l'Estudi General de Lleida. Es refereix també als mestres i als doctors.

ACA, RC, 199, f. 61-61v.

340

1302, abril, 5. Lleida

El rei escriu al cort i als paers de Lleida en relació amb els privilegis que s'han concedit als estudiants de l'Estudi General.

ACA, RC, 98, f. 338v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 919-920.

341

[1302], abril, 8. Lleida

El rei escriu als paers de Lleida en relació amb la queixa dels estudiants per no haver nomenat el banquer de l'Estudi General.

ACA, RC, 123, f. 94v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 67.

342

1302, abril, 8. Lleida

El rei accepta la recomanació que li ha fet Arnau de Vilanova de l'apotecari barceloní Pere Jutge.

ACA, RC, 99, f. 70.

343

[1302], abril, 9. Lleida

El rei escriví a Joan de Torrefeta, sagristà i canceller de l'Estudi General de Lleida, en relació amb els estudis de Bernat Esquerrer, prior de Montserrat.

ACA, RC, 199, f. 64.

344

[1302], abril, 10. Lleida

El rei atén la súplica del rector i altres membres de l'Estudi General i en nomena notari, A[rnau] Despuig, tot detallant les seves facultats.

ACA, RC, 199, f. 70-70v.

345

[1302], abril, 11. Lleida

El rei demana novament a R[amon] Desvilar que vagi a fer la lectura de lleis a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 199, f. 76v.

346

1302, abril

El rei mana que es paguin set-cents vint-i-quatre sous barcelonesos al miniaturista i il·lustrador Berenguer Fullit, els quals se li devien del regnat anterior.

ACA, MR, 265, f. 34-34v.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 111.

347

[1302], maig, 2. Saragossa

El rei mana al seu tresorer que recuperi el seu llibre d'Avicenna que el seu cirurgià Berenguer Sarriera havia empenyorat.

ACA, RC, 294, f. 45.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 68.

348

1302, maig, 4. Saragossa

El rei concedeix privilegis als estudiants de l'Estudi General de Lleida sobre la venda de vi. S'envien cartes amb contingut igual al veguer i al nunci dels escolars de l'Estudi.

ACA, RC, 199, f. 76v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 919.

349

1302, maig, 17. València

S'esmenta Jaume de Mas, obrer de la seu de València.

ACA, RC, 200, f. 227v.

350

[1302], maig, 21. Saragossa

El rei ajuda a sufragar la construcció de l'església de Santa Maria del Carmel de Saragossa.

ACA, RC, 294, f. 49v.

351

1302, maig

Relació de capellans i d'ornaments litúrgics.

ACA, MR, 265, f. 39.

352

1302, juny, 11. Jaca

El rei dóna facultat als estudiants i als mestres dels estudis generals de Montpeller i de Tolosa perquè puguin anar a estudiar arts a Lleida.

ACA, RC, 124, f. 196v.

353

[1302], juny, 11. Jaca

El rei dóna facultat als estudiants catalans i aragonesos, així com als mestres de Montpeller, perquè puguin anar a estudiar o continuar estudiant arts liberals a Lleida, atès que l'Estudi General té els mateixos privilegis que el de Montpeller.

ACA, RC, 124, f. 196v.

354

1302, juny, 11. Jaca

Carta com l'anterior dirigida als estudiants de Tolosa.

ACA, RC, 124, f. 196v.

355

[1302], juny, 11. Jaca

El rei garanteix als professors de l'Estudi General de Lleida que no els mancarà el salari convingut.

ACA, RC, 124, f. 203v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 69.

356

[1302], juny, 13. Jaca

El rei escriu als mercaders de diverses nacions oferint-los la plaça de banquer a Lleida.

ACA, RC, 124, f. 203v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 70.

357

[1302], juny, 13. Jaca

El rei mana al senescal de Bèucaire que protegeixi els professors i els estudiants que anaven a l'Estudi General de Lleida. Cartes idèntiques es varen adreçar als senescals de Carcassona i de Besiers.

ACA, RC, 124, f. 203.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 71.

358

1302, juny, 25, Jaca

El rei dóna una gratificació a Lobenig, joglar del comte de Foix.

ACA, RC, 294, f. 56.

359

[1302], juny, 26. Jaca

El rei mana que es paguin cinquanta sous jaquesos a fra Sanç de Mur, OFP, per comprar llibres.

ACA, RC, 294, f. 54v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 72.Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 19 (nota).

360

[1302], juny, 28. Jaca

El rei mana a Pere Messeguer, de la seva casa, que cerqui al palau reial uns llibres de geomància i leugeries que es guardaven en unes caixes i que els hi envii a través de Berenguer Fullit.

ACA, RC, 334, f. 64v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, II, p. 920.

361

[1302], juliol, 4. Jaca

El rei mana al cort de Lleida que resolgui les queixes dels estudiants contra els paers de la ciutat.

ACA, RC, 124, f. 233.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 73.

362

[1302], juliol, 6. Jaca

El rei mana als paers de Lleida que compleixin allò que havien promès a Pere de Sulmona, estacioner de llibres de medicina de l'Estudi, car aquell no està segur del seu compliment.

ACA, RC, 124, f. 238v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 74.

363

[1302], juliol, 6. Jaca

El rei respon a la queixa de Guillem de Besiers, professor de l'Estudi General de Lleida, sobre l'incompliment de les promeses fetes pels paers.

ACA, RC, 124, f. 238v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 75.

364

[1302], juliol, 21. Osca

El rei comunica a Joan de Torrefeta, sagristà de Lleida [i canceller de l'Estudi General], que Bernat Esquerrer, prior de Montserrat, va a estudiar a Lleida.

ACA, RC, 125, f. 7-7v.

365

1302, juliol, 23. Osca

El rei dona diversos objectes d'argent a l'oficial de cambra A[rnau] Messeguer.

ACA, MR, 269, f. 83.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 1.

366

1302, juliol, 23. Osca

El rei reparteix llibres i objectes d'argent entre diverses persones i institucions.

ACA, RC, 269, f. 88v-90v.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 2 (ed. parcial). — MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 76 (ed. parcial).

Item, quoddam Psalterium, cum cohoperta sutata de cirico ad signum regalem et aquilarum, quod tradi mandavimus predicto fratri Petro Alegre (89v).

Item, eidem consorti nostre quemdam librum cum postis osseis (90r).

Item, eidem predicta alium librum que incipit *Tots hòmens*.

Item, eidem quendam alium librum qui incipit *Domine noster in furore tuo*.

Item, quoddam marsupium sutum cum cirico in quo erat quidam liber quod accepimus ad opus nostri dictumque librum postea dedimus dicte consorti nostre.

Item, quoddam *Evangelister* cum tabulis argenti et quibusdam lapidibus sive gemmis in circuitu, quod mandavimus tradi predicto fratri Petro Alegre ad opus capelle nostre.

Item, quoddam *Psalterium* parvum quod erat in quadam bursa de panno auri.

Item, dicte consorti nostre quoddam librum qui incipit *Lacrimae de Déu*.

Item, eidem quedam alium librum qui incipit *Flos virginum*.

367

1302, juliol

Notícia sobre Berenguer Fullit, que apareix esmentat com a procurador reial a Tarragona.

ACA, MR, 265, f. 14-16.

368

1302, juliol, 9

Pagament a Guillem Jordà, apotecari de la reina, de cent trenta-vuit sous i quatre diners jaquesos per un llibre de filosofia que havia manat fer a Lleida.

ACA, MR, 265, f. 93v.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 247.

Ítem, done a mestre Guillem Jordà, apothecari de madona la Reyna, qui li eren deguts ab ı albarà d'escrivà de ra[ció], per rahó d'un libre de Philosoffia, lo qual féu fer en Leyda, a obs del senyor rey [...] centum triginta octo solidos, IIII diners jaquesos et viginti unum solidos barchinonenses.

369

[1302], agost, 24. Barcelona

El rei reclama la presència de Guillem de Besiers, «regenti in Medicina» a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 125, f. 35.

370

[1302], agost, 29. Niça

Arnau de Vilanova envia a Bonifaci VIII un tractat seu, escrit per revelació.

ASV, Cod. Vat. , 3824, f. 230v-231v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. xxv.

371

[1302], agost, 29. Niça

Arnau de Vilanova, envia al col·legi de cardenals el llibre esmentat.

ASV, Cod. Vat. , 3824, f. 231v-232v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. XXVI.

372

[1302], setembre, 10. Barcelona

El rei reclama la presència de Joan d'Alest, professor de medicina de Montpeller.

ACA, RC, 125, f. 55v-56.

373

1302, setembre, 11. Barcelona

Notícia sobre diversos pagaments per les obres del Real de València.

ACA, RC, 269, f. 90v.

374

1302, setembre, 13. Barcelona

El rei ordena que es pagui a Berenguer Fullit pel treball d'escriure una Bíblia.

ACA, RC, 294, f. 71.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. XVII.

375

1302, setembre, 13.

El rei comunica als seus súbdits l'obertura de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 125, f. 65v-68v.

Ed. FINKE, *Acta Aragonensia*, I, p. 291.

376

[1302], setembre, 13. Barcelona

El rei escriu als oficials del regne en relació amb els estudis de medicina de Lleida.

ACA, RC, 125, f. 66v.

377

1302, setembre, 13. Barcelona

El rei escriu a Joan de Torrefeta, sagristà de Lleida [i canceller de l'Estudi General], en relació amb els estudis de medicina de Lleida.

ACA, RC, 125, f. 66v.

378

[1302, setembre, 16. Barcelona]

El rei mana que es pagui una quantitat de diners que el noble Pere de Montcada devia a Pere de Calonge, pintor de Barcelona.

ACA, RC, 294, f. 73.

379

[1302, octubre, 15. Tarragona]

El rei escriu a Bernat de Riquer, «magister operum nostrorum», en relació amb les obres del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 200, f. 148.

380

[1302], octubre, 15. Tarragona

El rei escriu a Romeu de Marimon, batlle general de Catalunya, en relació amb les obres del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 200, f. 148v.

381

1302, octubre, 17

Transport d'una caixa de vaixella de plata de Barcelona a Girona per a les vistes amb el rei de Mallorca.

ACA, MR, 266, f. 55v.

382

1302, octubre, 20. Girona

El rei reparteix joies als seus familiars i als membres del seu seguici.

ACA, RC, 269, f. 101-101v.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 3.

383

1302, octubre, 23. Barcelona

El rei escriu al veguer de Barcelona en relació amb els muls que tenia Pere Fullit, fill del miniaturista Berenguer, per donació de la vídua de l'infant Pere.

ACA, RC, 126, f. 148.

384

1302, octubre. Girona

El rei mana pagar dos-cents seixanta-sis sous i sis diners barcelonesos a tres joglars que acompanyaven el rei de Mallorca.

ACA, RC, 266, f. 76.

385

[1302], novembre, 4. Girona

El rei dóna normes sobre l'allotjament de mestres, doctors i estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 125, f. 125.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 77.

386

1302, novembre, 25

Pagament de cent vint sous barcelonesos a Berenguer Fullit per la provisió de quatre mesos ocupats a copiar una Bíblia.

ACA, MR, 266, f. 64 (numeració antiga).

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 483.

Ítem, done a-n Berenguer Folliet, al qual lo senyor rey los manà dar per mi ab carta sua dada a Barchinona idus septembris, anno Domini m ccc secundo, per provisió de IIII meses en los quals escriví en I libre de la *Bíblia* [...] centum vi[gin]ti sous barcelonesos.

387

[1302], novembre, 26. Barcelona

El rei mana al veguer de Lleida que entengui en la discòrdia entre el bisbe de la ciutat i l'abat de Sant Esteve de Montsó, estudiant de l'Estudi General, sobre els béns dels templers.

ACA, RC, 126, f. 162v-163.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 78.

388

1302, novembre, 30

El rei mana pagar «per lur provisió de seguir la cort» als trompadors A[rnau] Barral i Pere de Peralada i al trompeta Joan de Sant Esteve, quaranta sous als dos trompadors i vuit sous al trompeta.

ACA, MR, 266, f. 73 (numeració antiga).

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 520.

389

1302, desembre, 13. Tarragona

El rei compra la casa de na Palau per bastir la capella de Santa Àgueda.

ACA, RC, 200, f. 148v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 79.

390

[1302], desembre, 13. Tarragona

El rei escriu a Romeu de Marimon, batlle general de Catalunya, en relació amb la reclamació de salaris que fa Bertran de Riquer, mestre d'obres del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 257, f. 84.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 80.

391

[1303], gener, 2. Lleida

El rei mana als paers que compleixin els pactes contrets amb el personal de l'Estudi General.

ACA, RC, 128, f. 159.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 81.

392

[1303], gener, 8. Tortosa

El rei escriu a fra Arnau Oliba, ministre dels franciscans, perquè li proporcioni el memorial que té fra Domingo de Fontova, conseller d'Artal d'Alagó, «in quo scripte sunt iniurie in quibus dictus nobilis recognovit se teneri hominibus terre nostre.»

ACA, RC, 126, f. 215.

393

1303, gener, 11. Tortosa

El rei mana a Martí, pintor, ciutadà de Barcelona, que faci unes «riques armes» per al seu cosí l'infant Joan.

ACA, RC, 269, f. 130v.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, p. 58.Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 393.

394

1303, gener, 12

Pagament de cinquanta-un sous i sis diners barcelonesos a mestre Bernat, senyer, per unes esquelles per a la capella del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 266, f. 115 (numeració antiga)

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 690.

395

1303, gener, 16

Donació per gràcia reial de dos-cents sous barcelonesos al trobador Guillem Ramon Rascas.

ACA, MR, 266, f. 116 (numeració antiga).
Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, 694.

396

[1303, gener, 17. Tortosa]

El rei mana a Joan de Torrefeta, sagristà de Lleida, que exerceixi de canceller de l'Estudi General.

ACA, RC, 126, f. 230v.

397

[1303, gener, 17. Tortosa]

El rei mana al veguer i al cúria de Lleida que entenguin en la qüestió de la venda del vi a Lleida, ja que anava en contra dels estatuts de l'Estudi.

ACA, RC, 126, f. 231.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 84.

398

1303, gener, 18. Tortosa

El rei escriu a Pere de Santcliment, ciutadà de Barcelona, per dir-li que li envia per Guillem Llobet les claus de les caixes de l'arxiu, que estaven guardades a la casa de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, i li mana que busqui a la caixa gran els testaments de Jaume I i d'Alfons II (III), els copiï i li envii els trasllats.

ACA, RC, 126, f. 224.

399

[1303], gener, 26. Tortosa

El rei demana un salteri glossat que tenien els dominics de Calataiud.

ACA, RC, 126, f. 244.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 85.

400

1303, gener, 28. Tortosa

El rei mana a Jaume Despuig que reculli dels tutors dels fills d'Arnau Sabastida, difunt mestre racional, els llibres de comptes, cartes, albarans i altres documents relacionats amb l'ofici de mestre racional.

ACA, RC, 269, f. 136v.

401

[1303], febrer, 1. Tortosa

El rei demana al seu reboster Guillem Escrivà uns llibres que li havien enviat de Sicília.

ACA, RC, 126, f. 251v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 86.

402

1303, febrer, 3. Tortosa

El rei concedeix guiatge a Joan d'Alest, físic, per anar a Montpeller.

ACA, RC, 126, f. 267v.

403

[1303, febrer, 7. Tortosa]

El rei demana a Jaume de Xèrica que deixi treure dels seus dominis la fusta necessària (dues mil necles) per al Real de València.

ACA, RC, 126, f. 277v.

404

1303, febrer, 7

Relació de llibres de l'església de Santa Maria de Miravet.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 12, núm. 1741.

I Responser, I Oficier, I Pistoler, I Dominical, I Santoral, I Saltiri, I Missal, I Evangelister, I Consueta, ii llibres de Floris Sanctorum, I Colectari.

405

1303, març, 9. Vilafranca del Penedès

El rei reconeix que té en dipòsit una creu que Jaume I va regalar a Poblet.

ACA, RC, 269, f. 158.

406

1303, març, 23

Relació de llibres de l'església de Santa Maria de Miravet.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 12, núm. 1742.

407

1303, març, 29

Relació de llibres i d'altres induments i ornamentals de les esglésies de la batllia de Peníscola.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 12, núm. 1743 i 1746 (carta partida per ABC).

408

[1303, abril, 13. València]

El rei envia el text d'un usatge, que s'ha copiat a partir d'un llibre del seu arxiu, al sobreveguer de Lleida per tal que no hi hagi dubtes per interpretar-lo.

ACA, RC, 127, f. 74.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. XVIII.

Eidem. Ex parte vestra fuit propositum coram nobis quod textus illius constitutionis seu Usatici qui incipit *Si quis ex magnatibus et cetera* habetur in partibus illis in quibusdam libris corruptus et sic oritur dubitatio apud aliquos super eo. Et ideo ad supplicationem vestram transumptum eius de archivio nostro vobis transmittimus in presentis insertum sub forma que sequitur: *Si quis ex magnatibus regni vel aliquis miles et cetera*, prout in Usaticis continetur.

Data ut supra.

Idem ut supra.

409

1303, abril, 28. València

El cambrer de la reina recupera unes peces d'or que havien estat embargades.

ACA, RC, 269, f. 178v.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 4.

410

1303, maig, 5

Pagament de cinc sous barcelonesos als joglars i joglaresses moros que eren a la cort, a Xàtiva, durant la visita de Don Juan Manuel.

ACA, MR, 267, f. 66.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *Tesorería*, núm. 1009.

411

[1303], maig, 14. València

El rei dóna joies al seu primogènit Jaume i a Don Juan Manuel.

ACA, RC, 269, f. 186v.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 5.

412

[1303], maig, 17. València

El rei afranqueix Jaume Mas, obrer de la seu de València.

ACA, RC, 200, f. 227v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 87.

413

1303, juny, 1. Lleida

El rei concedeix guiatge a Fernando Guferi [Fernando Gutiérrez Tello], mestrescola de Sevilla i arquebisbe electe, que anava a Roma.

ACA, RC, 128, f. 158.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 88.

414

1303, juny, 2. Lleida

El rei escriu al sobreveguer, al veguer i a altres oficials de Lleida en relació amb la petició del rector de l'Estudi General sobre els llocs d'habitació dels estudiants.

ACA, RC, 128, f. 159-159v.

415

1303, juny, 17. Ferisa

El rei reconeix haver rebut del noble Guerau de Cervelló les joies que tenia en penyor a fra Berenguer de Cardona, mestre del Temple.

ACA, RC, 269, f. 199.

416

1303, juny, 26. Daroca

Notícia de regals d'argent, teles i joies a l'infant Jaume i a altres.

ACA, RC, 269, f. 261.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 6.

417

1303, juny, 26. Saragossa

Notícia sobre fra Ramon Masquefa, [que abandona l'Estudi General de París] a causa de la mort de la seva mare. Reclama la meitat de l'herència.

ACA, RC, 133, f. 18.

Cit. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, p. 262.

418

[1303], juliol, 30. Montalbán

El rei concedeix a Berenguer Sarriera, cirurgia seu, dos-cents cinquanta sous barcelonesos per comprar un llibre d'Avicenna.

ACA, RC, 294, f. 131v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. XIX.

419

[1303], agost, 13. Trasobares

El rei escriu al prior de Montserrat sobre la recuperació d'una copa de plata que pertanyia a Beatriu d'Anglesola.

ACA, RC, 129, f. 17.

420

[1303], agost, 20. Tarassona

El rei escriu al senescal de Provença sobre les joies reials.

ACA, RC, 269, f. 225-225v.

421

[1303], setembre, 1. Carinyena

El rei escriu a Bernat de Llibià, batlle general del Regne de València, en relació amb la construcció del retaule que fa fer a l'altar de Sant Jaume de la catedral. Mana que es pagui el seu cost.

ACA, RC, 269, f. 241v.

422

[1303], setembre, 11. Albalat

Notícia, en dos documents, sobre la recuperació dels capbreus, registres i notes que tenia Pere Marquès, difunt notari reial.

ACA, RC, 129, f. 77.

423

[1303], setembre, 13. Sant Pere de Calanda

El rei respon a la petició de les autoritats de València donant-los facultat perquè el diner que es rep a la ciutat per l'òbol es reparteixi a parts iguals en la construcció dels ponts dels Serrans i del Real.

ACA, RC, 269, f. 239.

424

1303, setembre

Pagament a Berenguer Fullit de cent cinquanta-tres sous barcelonesos «per a corriment e paga de la assignació que ha del senyor rey de XII diners cascun dia sobre los cofres del senyor rey, és a saber, per paga de V meses passats, ço és, d'abril, maig, juny, juyol e agost, qui són CLIII dies.»

ACA, MR, 267, f. 119.

425

[1303], octubre, 7. Lleida

El rei mana pagar dotze mil sous a l'estudi dels dominics de Barcelona.

ACA, RC, 294, f. 139.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 90.

426

1303, octubre, 7. Lleida

El rei dóna llicència a mestre Ramon Soyllán, gramàtic d'Osca, per obrir un portal a casa seva.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 15, núm. 1910.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 91.

427

[1303], octubre, 16. Lleida

El rei mana al batlle de Bagà que faci tornar el rossí que havia estat robat a Berenguer Colom, quan ell i el seu criat, Mateu de Camarasa, anaven de l'Estudi General de Tolosa al de Lleida.

ACA, RC, 130, f. 150.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 92.

428

[1303], novembre, 25. València

Notícia en què s'esmenta Pere de Vila-rasa, professor de dret civil a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 130, f. 193v.

429

[1303], desembre, 2. Alzira

El rei regala joies, peces d'argenteria i teles a la reina Blanca i al seu germanastre Jaume Pere.

ACA, RC, 258, f. 30.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 7. — MARTÍNEZ FERRANDO, *Jaume II*, II, núm. 11.

430

1303, desembre, 3. València

Notícia de les joies reials empenyorades.

ACA, RC, 258, f. 32-32v.

431

1303, desembre, 10. València

Relació de joies i altres béns de la casa reial.

ACA, RC, 258, f. 46-47v.

432

1303, desembre, 13. València

Relació de joies i argenteria reial.

ACA, RC, 294, f. 149v-151.

433

1303

Inventari de les capelles de Peníscola, Xivert i Ares.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 12, núm. 1733 i 1738 (carta partida per ABC).

[Peníscola]

Ítem, I *Missal*Ítem, i libre en què ha *Pistoler* e *Missal* e *Evangelister*, tot ensems.Ítem, I *Evangelister*.Ítem, I *Santoral*.Ítem, I *Dominical*.Ítem, I *Saltiri*.Ítem, II *Proser*.Ítem, I *Consueta*.Ítem, i cuern de *Evangelis* e *Oracions*.

[Xivert]

Ítem, I *Responser*, I *Oficier*, I *Pistoler*, I *Dominical*, I *Santoral*, I *Saltiri*, I *Missal*, I *Evangelister*, I *Consueta*, II *Libres de Ores Sanctes*, I *Collectari*.

[Ares]

II *Missals*, I *Sanctoral ferial*, I *Saltiri*, I *Oficier*, I *Consueta* escrita en paper.Ítem, i libre de *Flors Sanctorum*.

434

1304, gener, 6. Barcelona

Pagament del salari a Bertran de Riquer, mestre d'obres del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 201, f. 83.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 93.

435

1304, febrer, 10. València

El rei mana que es paguin dos-cents tretze sous a Martí, pintor de Barcelona, per unes armes que ha fet per a l'infant Jaume.

ACA, RC, 294, f. 162.

436

[1304], febrer, 15. València

El rei mana a Bernat d'Averçó, notari guardasegells, que del dret del segell pagui cent sous a fra Ramon de Masquefa, OFP, en concepte del llibre que li ha escrit.

ACA, RC, 258, f. 85.

Fideli scriptori suo Bernardo de Aversone, tenenti sigilla nostra *et cetera*. Mandamus et dicimus vobis quatenus de pecunia iurium sigillorum predictorum tributatis et solvatis fratri Raymundo de Masquefa, ordinis fratrum predicaturum, centum solidos regalium quos ei dari providimus pro scribendo quodam libro quem fieri fecit ad opus nostri. Et facta solutione, recuperetis ab eo presentem litteram cum apocha de soluto, suo tamen sigillo munita.

Data Valentia, xv kalendas marcii, anno predicto.

Petrus Lupeti, mandato regio.

437

[1304], febrer, 28. Calataiud

El rei afranqueix vitalíciament de l'impost reial mestre Ramon Joan, argenter de la seu de Girona i director del monedatge reial.

ACA, RC, 201, f. 111v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 94.

438

[1304], març, 17. Calataiud

El rei crida mestre Jaume, de l'Estudi General de Lleida, per tal que vagi a la cort a tractar la seva malaltia després de consultar amb Guillem de Besiers.

ACA, RC, 235, f. 32v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 95.

439

1304, juny, 6. Saragossa

El rei mana que es paguin al sastre Jacquet cent sous reials, els quals es reben de València mentre visqui Peirol, joglar.

ACA, RC, 202, f. 146-146v.

440

[1304], juny, 10. Saragossa

El rei proposa al bisbe de Lleida aixecar la censura a la ciutat a canvi de l'alliberament de clergues per part del veguer. Diversos estudiants de l'Estudi General estaven excomunicats.

ACA, RC, 235, f. 87.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 96.

441

[1304], juny, 10. Saragossa

El rei escriu al veguer de Lleida en relació amb l'aixecament de la censura i l'alliberament de clergues, com en el document anterior.

ACA, RC, 235, f. 86v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 97.

442

1304, juny, 22

Inventari dels béns de la capella del castell de Xivert.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 16, núm. 2011.

[Castell d'Alcalà de Xivert, capella]

Ítem, I Responer, I Oficier, I Pistoler, I Dominical, I Satural, I Salteri, I Missal, I Evangelister, I Consueta, II libris de Floris, I Collectari Sanctorum.

443

[1304], juliol, 4. Saragossa

Relació de joies i teles donades a la reina Blanca, al cirurgià Berenguer Sarriera i al convent dels framenors de Saragossa.

ACA, RC, 258, f. 140v.

444

[1304], juliol, 17. Saragossa

El rei mana a Bernat d'Averçó que, del dret del segell, pagui el pergami que necessiti el notari de Saragossa Joan de Prohome per a l'escriptura dels Furs d'Aragó.

ACA, RC, 258, f. 148v.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 98.

445

[1304], agost, 17. Tarassona

Relació dels regals, joies i teles atorgats pel rei als qui varen assistir a les vistes de Tarassona.

ACA, RC, 258, f. 152v-153v.

Ed. MARTÍNEZ FERRANDO-VILAR, núm. 8. — MARTÍNEZ FERRANDO, *Jaume II*, núm. 21.

446

[1304], octubre, 28. València

El rei mana a Bernat d'Averçó que pagui a Martí d'Ateca, confessor seu, la reparació de diversos llibres reials.

ACA, RC, 258, f. 172v-173.

Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, núm. 99.

447

[1304], novembre, 5. València

El rei mana que es paguin cent vuitanta sous reials a Martí d'Ateca per la reparació de diversos llibres reials.

ACA, RC, 258, f. 173.

448

1304, novembre, 9. Xàtiva

Notícies de joies de la casa reial.

ACA, RC, 258, f. 182.

449

1304, desembre, 1

Inventari dels béns dels templers a les capelles de Peníscola i Xivert.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 16, núm. 2025.

[Peníscola]

Epistoler, Missal, Evangelister en un volum; Evangelister, Santural, Dominical, Saltiri, II Proser, I Consueta, I quern d'Evangelis e Oracions.

[Xivert, capella]

Responser, Oficier, Pistoler, Dominical, Santural, Saltiri, Missal, Evangelister, Consueta, II llibres de Flors Sanctorum e I Collectari.

450

1304, desembre, 1

Inventari dels béns dels templers a la capella d'Ares.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 16, núm. 2025.

[Ares]

II *Missals*, I *Sanctoral ferial*, I *Saltiri*, *Oficier*, I *Cosqueta* escrita en pla, *Flors Sanctorum*.

451

1304

Inventari de llibres de la capella de Sant Joan d'Alfambra, dels templers, i d'Ares.

ACA, CRD, Jaume II, caixa 16, núm. 2019.

[Sant Joan d'Alfambra]

Hun *Missal misto*, e I *Pistollero*, e I *Salteryo*, hun *Prossero*, I *Officiero* viexo, e I *Dominical* de leyenda de canto, e hun *Capitolero* e hunas *Costumbres* e I *Manual*.

[Ares]

E dos libros: el huno *Dominical* e el otro *Santural*; e libro misto: *Santoral* e *Dominical*.

452

1305, març, 15. Calataiud

El rei paga seixanta sous a dos trompetes de València que foren presents a les celebracions arran de la visita del rei de Castella.

ACA, RC, 294, f. 226.

453

1321

Benet Leganés, escrivà de lletra rodona, copia per a la casa reial un saltiri i dos llibres que no especifica.

ACA, MR, 287, f. 53v.

454

1323, octubre

Pagament de vint-i-cinc sous barelonesos a Pere Marquet per la compra d'un llibre de navegar per al rei.

ACA, MR, 290, f. 68.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. IV.

Ítem, done a Pere Marquet, comprador de la senyora infanta dona Violant, per ·i· libre de navegar que comprà a obs del senyor rey [...] xxv sous barcelonesos.

455

1325, octubre

Pagament a fra Ramon Calvó, monjo de Santes Creus, d'un saltiri, un cofre, una copa d'or i altres coses per a la capella reial.

ACA, MR, 292, f. 67v.

Ítem, done a frare Ramon Calvó, monge de Santes Creus, capellà del senyor rey, ab albarà d'escrivà de ració, per rahon de un cofre, un saltiri e per una copa de cor e per altres coses que comprà a obs de la capella del dit senyor.

456

1326, maig

Pagament de tres-cents sous barcelonesos a Marc Llopart, argenter de Barcelona, per la compra d'un llibre d'hores.

ACA, MR, 293, f. 98.

Ítem, done a-n March Laupart, argenter de Barchinona, per preu de i libre en lo qual eren les Ores de Sancta Maria e de la Passió de Jesuchrist, lo qual libre lo senyor rey ne comprà e ha-n'i accepte [...] ccc sous barcelonesos

457

1327, maig

Pagament de vint sous barcelonesos a Joan Banyol, blanquer de Barcelona, per quatre dotzenes de pergamins per copiar un llibre De vicis e virtuts.

ACA, MR, 295, f. 94v.

Ítem, done a-n Johan Banyol, blanquer de Barchinona, per preu de iiii dotzenes de pregamins de cabrits que-n fiu comprar a ops de fer mudar i libre *De vicis e de virtuts* a ops del senyor rey [...] xx sous barcelonesos.

458

1327, juliol

Pagament de vint sous barcelonesos a Pere Salines per illuminar el llibre De vicis e virtuts per al rei.

ACA, MR, 296, f. 41.

Ítem, done a mestre Pere de Salines, illuminador de libres, en paga del salari que deu haver de un libre *De vicis e de virtuts* que deu illuminar a ops del senyor rey [...] xx sous barcelonesos.

ALFONS III (IV) EL BENIGNE (2-XI-1327 / 24-I-1336)

459

[1327], novembre, 28. Montblanc

El rei escriví al veguer i cort de Lleida en relació amb l'atac perpetrat la nit del Corpus per uns lleidatans contra el fill de Benet Tortosa, de la Selva del Camp, estudiant de l'Estudi General.

ACA, RC, 428, f. 6v.

460

1327, novembre, 29. Montblanc

Notícia sobre Jaume Escuder, notari guardasegells de Mallorca.

ACA, RC, 473, f. 24.

461

1327, desembre, 21. Barcelona

Notícia sobre el pagament a Domingo de Messeres, mestre d'obra.

ACA, RC, 559, f. 20.

462

1327, desembre, 28. Xèrica

Maria, Senyora de Xèrica, recomana dos joglars al rei.

ACA, CRD, Alfons III, caixa 2, núm. 175.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. LXVIII

463

[1327]

Dibuix d'un àbac a la coberta d'un volum del mestre racional, confeccionat al lloc de Bonaire, a Sardenya.

ACA, MR, 633 (coberta posterior).

464

1328, gener, 23. Barcelona

Es confirma Jaume Rei com a mestre d'obra del palau reial de Barcelona, tal com havia estat nomenat per Jaume II el 23 de gener de 1315.

ACA, RC, 505, f. 162v-163r.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 5.

465

1328, febrer, 11. Lleida

El rei escriví a l'ardiaca de Barcelona, Guerau de Gualba, demanant-li que lliuri a l'escrivà Bernat de Pera «corona, pomo, virga et aliis jocalibus coronationis nostre ac cupa», que el bisbe Ponç tenia en penyora del rei Jaume II.

ACA, RC, 490, f. 44.

466

1328, febrer, 16. Lleida

El rei confirma el document del seu pare, del 2 de setembre de 1300, pel qual concedia a l'Estudi General de Lleida immunitats i privilegis i establia les pautes per al seu regiment.

ACA, RC, 474, f. 168v-171.

467

1328, febrer, 16. Lleida

El rei confirma un privilegi del seu pare, del 8 d'agost de 1325, a favor de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 474, f. 171-171v.

468

1328, maig, 14. Saragossa

El rei aprova les ordinacions de la confraria dels escrivans i notaris de Saragossa, sota l'advocació de sant Lluís.

ACA, RC, 475, f. 60-60v.

Ed. CODOINACA, XL, núm. LIII.

469

1328, juny, 29. Lleida

El rei escriví al batlle de Lleida perquè proveeixi contra els qui havien atacat i difamat els jueus Dolcet i Jucef ben Lacem, relligadors de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 431, f. 135-135v.

470

1328, juny, 29. Llardecans

El rei mana als jutges Guillem de Mora i Llorenç Cana que tornin els llibres de la Paeria de Lleida.

ACA, RC, 531, f. 117.

471

1328, juliol, 1. Lleida

El rei mana a Bonanat Sopera, notari i guardasegells reial, que faci buscar a l'arxiu una carta segellada del seu pare, el rei Jaume II, la qual li havia dirigit a ell com a procurador general, o que en faci una còpia a partir dels registres.

ACA, RC, 431, f. 140v.

472

1328, agost, 9. Carinyena

El rei fa algunes concessions a Sancho López de Olmeda, notari guardasegells de l'infant Pere.

ACA, RC, 476, f. 163v-164.

473

1328, agost, 26. Daroca

El rei proveeix en relació amb l'atac perpetrat a la casa on vivia l'estudiant de Lleida, fill de Bernat Salmonia de Barcelona, en el qual fou mort. Se citen com a culpables, que han de ser castigats, Bartomeu Calvet i altres.

ACA, RC, 476, f. 199-199v.

474

1328, agost, 26. Daroca

El rei, assabentat que Mateu, veí de Calataiud, no segueix els seus estudis i ha venut els llibres, tot deixant de complir el compromís que havia adquirit quan el consell de la dita ciutat li va conferir els béns que li havia donat mestre Pere Cellerer perquè estudiés medicina i teologia, mana al jutge de cort Alfonso Muñoz que obligui el dit Mateu a complir amb les seves obligacions o, en cas contrari, a tornar els llibres i els diners que se li varen donar.

ACA, RC, 431, f. 237-237v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. LXXVI.

475

1328, octubre, 4. Barcelona

El rei aprova els estatuts de la confraria de notaris d'Osca.

ACA, RC, 476, f. 230v-232.

Ed. CODONACA, XL, núm. XVI.

476

1328, octubre, 7. Barcelona

El rei mana que es paguin trenta-tres sous i vuit diners barcelonesos per la còpia i traducció del llibre De eclypsi solis et lune, que havia estat del rei Jaume II.

ACA, RC, 531, f. 61 (quadernet solt).

Ed. RUBÍO, *Documents*, I, núm. LXIV

In Barchinona. Ad mandatum domini regis oretenus factum, soluti fuerunt pro quodam libro seu transumpt[o] quem dictus dominus rex mandavit fieri de quodam libro *De eclypsi solis et lune*, scripto literaliter, qui fuit illustrissimi domini regis Jacobi bone memorie, eius genitoris, quem idem dominus rex mandavit translari de latino in romancio. Inter pergamenum, scripturam et picturam, illuminare litteras, postes corium et tancadors argenti, quiquidem liber summa quinquaginta sex foliorum attingit, [...] xxxiii solidos, viii denarios barchinonenses.

477

1328, novembre, 15

El rei escriu al procurador del Regne de València en relació amb els documents que Hilària de Llúria tenia en una caixa guardada a la sagristia de la seu de València i que pertanyien al seu pare, Roger de Llúria.

ACA, RC, 531, f. 52.

478

[1328, novembre]

El rei escriu al batlle de Lleida en relació amb l'argenter jueu Jucef ben Pelug.

ACA, RC, 433, f. 79-79v.

479

1328, desembre, 1. Lleida

El rei mana a Ferrer de Lillet, batlle general de Catalunya, que repari les finestres de la capella del castell de Lleida i hi posi draps pintats.

ACA, RC, 493, f. 9.

Alfonsus et cetera. Dilecto consiliario suo Ferrario de Lilleto, baiulo Cathalonie generali, salutem et cetera. Mandamus vobis quatenus de pecunia dicte baiulie penes vos existens faciatis aptari fenestras capelle nostri castri civitatis Ilerde et poni in eisdem pannos depictos ut erant ante et ut vobis videbitur faciendum.

Data Ilerde kalendas decembris, anno Domini M CCC XXVIII.

Bertrandus de Vallo mandato domini regis.

480

1328, desembre, 4. Alcolea

El rei escriví a Ferrer d'Abella, veguer i cort de Lleida i del Pallars, i al batlle de Lleida en relació amb els llibres de feus de Catalunya que tenia l'hereu de Pere de Cardona, habitant de Lleida.

ACA, RC, 531, f. 78.

481

1328, desembre, 5. Barcelona

Es prorroga un deute a Jucef ben Pelug, jueu de Barcelona i argenter reial.

ACA, RC, 430, f. 85.

482

[1327-1328]

Notícia sobre el ceptre, el pom, la corona i una taula d'argent de la casa reial.

ACA, MR, 777, f. 3.

483

1329, febrer, 14. Saragossa

El rei mana que es paguin tres-cents sous als trompetes Pericó i Guillemó Ferrández, al tabaler Bonanat i a l'anafilier Joan Fernández, tots ells de València.

ACA, RC, 493, f. 35v.

484

1329, març, 1. Saragossa

Relació dels béns de la capella de Teresa d'Entença que varen passar a l'infant Pere.

ACA, RC, 577, f. 23v-24.

485

1329, març, 10. Terol

Pagament, en diverses partides, del sou d'Arnaldot i Antoni, joglars del rei, dels quaranta sous d'Alfonso, mim del rei de Castella, dels vint sous d'Abaval, nan del mateix rei, i dels cent sous dels joglars del rei de Castella.

ACA, RC, 560, f. 34v-36v.

486

1329, abril, 2. València

El rei escriví a les autoritats de València en relació amb la caixa amb documents de la família Llúria, que es guardava a la sagristia de la seu de la ciutat.

ACA, RC, 542, f. 171v-172.

487

1329, maig, 15. València

El rei mana al justícia de València que faci pagar als marmessors de Berenguer Palomer, draper, els mil sous que tenia en comanda per a la construcció del cor de l'església dels framenors d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 434, f. 104v-105.

488

1329, maig, 19. València

El rei amplia a Guillem Fort, pintor i veí de València i en altre temps de Saragossa, el termini per a pagar un deute de sis-cents sous jaquesos i dos-cents sous reials.

ACA, RC, 434, f. 100.

489

1329, juny, 5. València

Notícia sobre la construcció d'un pont de pedra a la vila d'Alzira, en el camí que va a València.

ACA, RC, 479, f. 30-30v.

490

1329, juny, 9. València

El rei concedeix guiatge a l'argenter de València Samuel Maimó.

ACA, RC, 479, f. 41-41v.

491

[1329, juny, 22. València]

El rei amplia a M[oisès] ben Barruch, argenter jueu de Lleida, el termini per a pagar un deute de cent sous jaquesos a dos anys.

ACA, RC, 434, f. 256.

492

1329, juny, 27. València

El rei reconeix al seu capellà fra Pere de Déu que ha restituït a l'abat de Poblet un missal que li havia deixat quan va viatjar a Sardenya.

ACA, RC, 493, f. 116.

Nos, Alfonsus *et cetera*. Tenore presentium recognoscimus vobis, religioso fratri Petro de Deo, capellano nostro, quod de voluntate et mandato nostro restituistis venerabili et religioso fratri Poncio, abbati monasterii Populeti, unum *Missal* or-

dinis nostri, quem idem abbas nobis acomodaverat quando ivimus ad partes Sardinie. Et in testimonium premissorum presentem litteram nostram vobis fieri mandamus nostro sigillo munitam.

Data Valentie, v kalendas iulii, anno Domini M CCC XX nono.

Bertrandus de Vallo, mandato domini regis.

493

1329, juliol, 11. València

El rei escriu al batlle de Lleida en relació amb la concessió de l'escrivania de l'aljama que havia fet a favor de Jucef ben Pelug, quòndam, argenter de Barcelona.

ACA, RC, 435, f. 160-160v.

494

1329, juliol, 27. València

El rei concedeix guiatge a Juan González, escuder de Lope Pérez, ardiaca de Burgos i capellà de la reina Elionor, el qual es dirigia a les parts de Castella amb un ase carregat amb llibres, vestits i ornaments litúrgics.

ACA, RC, 479, f. 93v.

495

1329, setembre, 24. València

Estatuts de la confraria dels pergaminers de la ciutat de València.

ACA, RC, 479, f. 213v-215r.

Ed. CODOINACA, XL, núm. XCII.

496

1329, setembre, 26. València

El rei amplia a Tomàs de Valls, pintor de Tortosa, el termini per al pagament d'un deute.

ACA, RC, 435, f. 231-231v.

497

1329, octubre, 13. València

Pagament de tres-cents sous barcelonesos a Isaac Açra, jueu de Castella, argenter de la reina Elionor.

ACA, RC, 560, f. 107.

498

1329, octubre, 14. València

El rei escriu al batlle general del Regne de València en relació amb la petició de Bartomeu de Sant Joan, obrer major del Real de la ciutat, de cobrar tres-cents sous anuals.

ACA, RC, 435, f. 268v-269.

499

1329, octubre, 19. València

El rei informa a l'almoixerif major del rei de Castella de la seva malaltia i li demana que li envii uns joglars «porque querriamos tomar algun plaçer con aquellos juglares del rey de Castiella que eran en Taraçona, el uno que tocava la xabea e el otro el meocanon.»

ACA, CRD, Alfons III, caixa 7, núm. 918.

500

1329, novembre, 24. València

Notícia sobre l'inici del registre del segell secret de Climent de Salavert, que tenia fins ara Berenguer Salvador.

ACA, RC, 532, f. 7.

501

1329, novembre, 28. València

Notícia sobre la reparació de l'Aljaferia, concretament del mur que dona a la porta major i un altre, que amenacen ruïna.

ACA, RC, 522, f. 221v.

502

1330, gener, 31. Tortosa

El rei mana a Miguel de Gurrea, portantveus del governador al regne d'Aragó per l'infant Pere, que assigni la porció d'una cavalleria a Pere d'Antist, mestre d'esgrima de l'infant, com a domèstic d'aquest.

ACA, RC, 532, f. 39v.

Alfonsus *et cetera*. Dilecto consiliario nostro Michaeli de Gurrea, gerenti vices gubernatori in regno Aragonum pro inclito infanti Petro, karissimo primogenito et generali procuratore nostro, salutem et dilectionem. Cum velimus quod Petrus de Antist, vicinus Valencie, magister esgrima, exhibitor presentium, doceat infantis ludum de esgrima cum ense. Idcirco vobis mandamus quatenus visis presentibus faciatis ipsum Petrum scribi in carta porcionis infantis Petri predicti pro domestico ad porcionem unius animalis.

Data Dertuse, sub nostro sigillo secreto, pridie kalendas februarii anno Domini M CCC XX nono.

Clemens de Salaviride, mandato regio facto per Michaellem Petri Çapata, consiliarium.

503

1330, març, 29. València

El rei confirma al procurador i a l'Estudi General de Daroca l'escrit del seu pare sobre l'Estudi General d'Arts d'aquesta ciutat, el qual regia mestre Pere Beliono. Al mateix temps s'assenyala el sou que rebrà.

ACA, RC, 478, f. 180-180v.

504

1330, març, 30. València

El rei escriu al batlle de Barcelona en relació amb la petició del guarda del palau reial sobre «quod vos [...] emparastis seu emparari fecistis et emparatum tenetis quoddam opus sive fundamentum quod nunc, continuando opus Sedis civitatis Barchinone, fiebat seu incipiebat iuxta dictum palacium nostrum.»

ACA, RC, 478, f. 181.

505

1330, març

El rei mana que es paguin paper, corda, cera i els honoraris per fer un segell.

ACA, MR, 297, f. 40.

506

1330, maig, 3. Saragossa

El rei mana al dispenser de l'infant Pere, Llop de Concut, que pagui dos-cents sous barcelonesos a Pere d'Antist, «de domo nostra» [i mestre d'esgrima de l'infant Pere].

ACA, RC, 575, f. 72.

507

1330, maig, 17. Montblanc

El rei escriu a Bonifaci Ferrer, llicenciat en lleis, en relació amb la recepció del doctorat i a la corresponent festa, malgrat la mort de Guillem de Montcada. El faculta per rebre «insignia doctoratus» a Lleida.

ACA, RC, 533, f. 20v.

508

1330, maig, 18. Montblanc

El rei escriu al jutge Llorenç Sima en relació amb el llibre del cabeçatge de Cervera que es va cremar a Manresa i del qual el notari Bernat Codony, de Cervera, fraudulentament havia fet una còpia.

ACA, RC, 533, f. 7.

509

1330, maig, 18. València

El rei mana als jurats de València que imposin una malla per bèstia de càrrega, durant quatre anys, i la destinin a reparar els ponts del riu Guadalaviar, destruïts per les riuades.

ACA, CRD, Alfons III, caixa 2, núm. 76.

Ed. CODOINACA, VI, núm. LXXVI.

510

1330, juliol, 2. Osca

El rei mana al bisbe de València, al sagristà i a un canonge d'aquesta ciutat que li enviïn els originals de les butlles papals referents al «viagii Almerie» del rei Jaume II.

ACA, RC, 533, f. 42v.

511

1330, juliol, 24. Jaca

El rei mana a Felip de Boïl, tresorer, que pagui mil sous jaquesos a Ramon de Beniac, «qui in litterali scientia nos instruxit», en ajut pel casament de la seva filla.

ACA, RC, 533, f. 48v.

512

1330, juliol, 17-agost, 5. Barcelona

Dues notícies sobre el pagament de quatre-cents sous barcelonesos a Mino de Seta, argenter de Barcelona.

ACA, RC, 496, f. 160v-161. — ACA, RC, 496, f. 166-166v.

513

1330, agost, 8. Eixeà

El rei mana a Bonanat Sopera, notari guardasegells, que pagui les despeses de la compra de cofres, paper i cobertes [de pell] d'animal per a la marmessoria del difunt rei Jaume II.

ACA, RC, 496, f. 170.

514

1330, agost, 9. Eixea

Notícia sobre Guillem d'Erill, obrer de l'obra de la seu de Lleida, i Ramon d'Alós, ambdós ciutadans de la dita ciutat.

ACA, RC, 523, f. 99-99v.

515

1330, agost, 21. Saragossa

El rei nomena Pere d'Olivera mestre d'obres del palau reial de Barcelona, amb el sou i els drets acostumats. Succeeix Jaume de Rei.

ACA, RC, 505, f. 267v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 7.

516

1330, agost, 26. Saragossa

Notícia sobre la construcció d'una capella de pedra i el claustre al convent dels framenors de Barbastre.

ACA, CRD, Alfons III, caixa 10, núm. 1270 i 1271.

517

1330, agost, 30. Codos

El rei escriu al governador de Sardenya i li mana que nomeni Mateu Jaume, «tubicinatore seu trompeta», trompeta dels castells de Càller i Sàsser.

ACA, RC, 533, f. 57v.

518

1330, octubre, 16. Saragossa

El dispenser de l'infant Pere mana donar cinc-cents sous a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant, per a sufragar les despeses de la seva malaltia.

ACA, RC, 575, f. 70.

519

1330, octubre, 31. València

Pagament de deu sous a Jucef Boniva, jueu, per «11 llibres que féu obs de mon offici de la tresoreria».

ACA, MR, 298, f. 43v.

520

1330, octubre, 31. València

El rei mana als oficials reials que deixin entrar al regne els llibres i objectes que portava des de Castella a València el conseller reial Lope Pérez, degà de València i ardiaca de Burgos.

ACA, RC, 482, f. 25.

521

1330, novembre, 7. València

Notícia que Mino de la Seta, argenter de Barcelona, decora les armes reials.

ACA, RC, 524, f. 161.

522

1330, novembre, 19. València

Inventari de joies i béns d'or i plata de la infanta Teresa.

ACA, RC, 548, f. 208v-212v.

523

1330, novembre, 22. València

Notícia de la construcció d'una capella en una torre prop de la plaça del Blat de Barcelona per part d'Ot de Montcada.

ACA, RC, 441, f. 40v.

524

1330, desembre

Notícia de la compra de vestit, a Saragossa, per al joglar Jacques «los quals lo senyor rey li manà donar per 1 caperó, lo qual havia comprat d'un draper de Saragoça a qui ell devia los dits: v solidos ix denarios jachensium.»

ACA, MR, 298, f. 98v.

525

[1303-1330]

Relació de vint-i-nou estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ADB, *Collationum*, vol. I, f. 59 i ss.Ed. MARTÍ DE BARCELONA, *La cultura catalana*, p. 288-289.

526

1331, gener, 4. València

El rei amplia a Pere d'Espanya, argenter de València, el termini per a pagar un deute.

ACA, RC, 441, f. 71.

527

1331, gener

Pagament d'onze sous barcelonesos a Ramon Ascó i Simó G[uillem], trompadors, a Jaume Castell, anafilèr, i a Nadal Vicent, tabaler, pel preu d'una crida que van fer a València.

ACA, MR, 299, f. 42v.

528

1331, març, 6. València

Notícia sobre Guillem Constans, argenter de València.

ACA, RC, 443, f. 25.

529

1331, març

Donació de cent trenta sous barcelonesos a Pere Alegre Cebrià, joglar de l'infant Ferran, i donació de la mateixa quantitat a Pere Abril Latzaro, joglar, i de cinquanta-quatre sous a Origo di Bonavia, joglar del rei.

ACA, MR, 299, f. 59 i f. 60r (Origo di Bonavia).

530

1331, abril, 1. València

El rei mana als oficials de València que donin llicència d'armes a Berenguer Clapers, «ligator librorum» de la ciutat.

ACA, RC, 483, f. 143.

531

1331, abril, 6. València

El rei contribueix econòmicament a la construcció de l'església de Sant Bartomeu de València.

ACA, RC, 443, f. 53v-54.

532

1331, maig, 7. Barcelona

El rei assigna dos mil sous barcelonesos anuals a l'Estudi General dels Predicadors de Barcelona, en nom del difunt Jaume II. Consta una relació dels pagaments des de 1319.

ACA, RC, 497, f. 70-71.

533

1331, maig, 8. Tarassona

L'infant Pere recomana al comte d'Empúries el seu joglar Alfonso Fernández.

ACA, RC, 577, f. 182.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. LXXXV.

534

1331, maig, 10. Tarassona

El rei concedeix un rossí al seu joglar Jacques.

ACA, RC, 443, f. 58-58v.

535

1331, maig, 10. Barcelona

Notícia dels canelobres de plata de la capella reial.

ACA, RC, 443, f. 58-58v.

536

1331, maig, 31. Girona

El rei amplia a Pere d'Armentera, pintor de Girona, el termini per a pagar un deute.

ACA, RC, 445, f. 189v.

537

1331, maig

Pagament de vuit-cents catorze sous i nou diners barcelonesos a Guillem Constans, argenter de València, per dos canelobres de plata que fa per a la capella reial (pagats a raó de cent vint sous el marc).

ACA, MR, 299, f. 90v.

538

1331, maig

Notícia del pagament a Jacques, joglar, del preu d'un rossí. El rei manà donar-li de gràcia el preu d'aquell.

ACA, MR, 299, f. 89v.

539

1331, maig

Notícia del pagament a David Java, jueu, mestre de llibres com a preu de dos llibres «que compre a obs de mon offici: xv solidos barcinonenses.»

ACA, MR, 299, f. 91v.

540

1331, juny, 25. Saragossa

El rei escriu al salmedina de Saragossa sobre alguns estudiants que anaven a estudiar a aquesta ciutat i sobre la quantitat que varen pagar al seu mestre Martí d'Escatrón.

ACA, RC, 566, f. 10v-11.

541

1331, juny

Pagament de seixanta sous a Jaume Patau, Pere Borrassà, trompador, Pere Pasqual, tabaler, i Parrot de Sant Esperit, anafilèr, per la seva actuació a les noces de l'infant Pere.

ACA, MR, 299, f. 104v.

542

1331, juny

Pagament de dos-cents vuitanta sous a Bernat, pintor, mestre de cuirasses «per missions que ha fetes a guarnir unes cuiraces ab folradura vermella a obs del senyor rey e per i pereyl de mosequins e per altres coses.»

ACA, MR, 299, f. 117v.

543

1331, juliol, 13. Barcelona

Notícia sobre l'argenter Marco Leopardi, que fa diversos objectes d'argent per a la casa reial.

ACA, RC, 443, f. 87v-88v.

544

1331, juliol, 18. Barcelona

El rei reclama la presència del mestre, físic i professor de l'Estudi General de Lleida Guillem de Carcassona.

ACA, RC, 525, f. 27v-28.

545

1331, juliol, 26. Barcelona

El rei fa una concessió en la qual esmenta Bonanat de Pedralbes, convers, argenter reial.

ACA, RC, 525, f. 35-35v.

546

1331, juliol

Pagament de deu sous a Marc, argenter de Barcelona, pel guarniment de l'espasa de l'infant Jaume.

ACA, MR, 561, f. 26v.

547

1331, juliol

Pagament de trenta sous jaquesos a Pere d'Antist, mestre d'esgrima de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 20v.

Ítem, done a-n Pere d'Antist, mestre de esgrima del senyor infant, ab albarà d'escrivà de ració, en acurriment de sa quitació [...] xxx sous jaquesos.

548

1331, agost, 9. Jaca

Traspàs dels segells de l'infant Pere a Roderic Didac.

ACA, RC, 575, f. 101v. — ACA, RC, 582, f. 9.

549

1331, agost

Pagament de trenta sous jaquesos a Pere d'Antist, mestre d'esgrima de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 21v.

Ítem, done a-n Pere d'Antist, mestre d'esgrima del senyor infant, ab albarà d'escrivà de ració, en acurriment de sa quitació [...] xxx sous jaquesos.

550

1331, setembre, 7. Tortosa

El rei mana a Guillem Agustí, escrivà, que li envii de l'arxiu reial de Barcelona diversos documents sobre els feus.

ACA, RC, 525, f. 57v.

551

1331, setembre.

Pagament de quaranta-tres sous a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere, per la compra de llibres d'estudi.

ACA, MR, 561, f. 33v.

Ed. GIRONA, *Itinerari de l'infant Pere*, núm. 74, p. 148. — RUBIÓ I BALAGUER, *Documentos Universidad*, núm. 9 bis.

Ítem, done a-n Garcia de Sant Pol, mestre del senyor infant, ab albarà de escrivà de ració, los quals per manament del dit senyor infant havia donats e pagats en lo mes d'agost proper passat e en lo present mes [...].

Ítem, li costaren dos llibres, ço és, *Alexandri* e *Doctrinal* e altres llibres per als dits senyors infants [...] XLIII sous jaquesos.

552

1331, setembre

El mestre racional paga tres-cents cinquanta sous barcelonesos a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere, pel seu vestit de l'any 1331.

ACA, MR, 561, f. 33. Altres documents referents tant a la paga de les terces com al vestit de l'esmentat mestre es poden trobar al vol. 562, f. 39v i 82 (febrer i juny de 1334) i al vol. 563, f. 53v (març 1335).

Ítem, done a-n Garcia de Sent Pol, mestre del senyor infant, ab albarà d'escrivà de ració, per son vestit de l'any present de M CCC XXXI [...] CCCL sous barcelonesos

553

1331, setembre

Pagament de de vint-i-un sous a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant, els quals havia lliurat a un joglar en nom del rei.

ACA, MR, 561, f. 34v.

554

1331, setembre

Pagament de vint-i-dos sous i cinc diners jaquesos al mestre dels infants.

ACA, MR, 561, f. 34v.

555

1331, setembre

Pagament d'una crida que es va fer a Barcelona, en la qual varen intervenir un trompador, un tabaler i un cridador amb un fadrí, i d'una altra crida a Pere Julià, a Domènec de Moia i a Joan de Calassanç, trompadors.

ACA, MR, 300, f. 49 i 50v (dos assentaments).

556

1331, setembre

Pagament d'un llibre en blanc a Salomó Mahir, jueu de Barcelona.

ACA, MR, 300, f. 49.

557

1331, setembre

Pagament de quatre-cents sous barcelonesos a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere, pel seu vestit de 1331.

ACA, MR, 561, f. 34v.

558

1331, setembre

Pagament de vint-i-dos sous i cinc diners a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 34v.

559

1331, octubre, 1. Tortosa

El rei comunica al merí de Saragossa les reparacions que cal fer a l'Aljaferia.

ACA, RC, 498, f. 220v-221.

560

1331, octubre, 5. Tortosa

Notícia sobre les obres al convent dels predicadors de València, que va ésser afectat pel desbordament del riu Guadalaviar al portal de l'Eixarea, després d'un diluvi.

ACA, RC, 448, f. 36v-37.

561

1331, octubre

El rei mana que es paguin tres mil noranta-quatre sous i onze diners a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, a Pere Ferrer, frener, i a Bernat Cervera, mercader de Barcelona, «per rahó d'alguns arneses que faeren a obs del senyor infant en Pere, fill primogènit del senyor rey e per altres coses en lo dit albarà contengudes.»

ACA, MR, 300, f. 55.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 72.

562

1331, octubre

Pagament de cinquanta-cinc sous i sis diners barcelonesos a Marc Llopart, argenter de Barcelona, per la reparació d'un tinter d'argent de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 37v.

Ítem, done a n March Llopart, argenter de Barcelona, per preu d'un tinter d'argent que feia a ops del senyor infant, daurat ab esmalts, ço és, per III onçes e quarta d'argent, a raó de XIII sous la onça, a ob de les messions que's faeren en fer adobar lo dit tinter [...] LV sous VI diners barcelonesos.

563

1331, octubre

Notícia que informa de Marc Llopart, argenter de Barcelona, que posa cordons de seda i or.

ACA, MR, 561, f. 37v.

564

1331, octubre

Pagament de cent cinquanta-quatre sous i nou diners a Marc Llopart, argenter de Barcelona, per una corretja guarnida d'argent que el rei havia manat comprar.

ACA, MR, 300, f. 68.

565

1331, octubre

Pagament de cinquanta sous a Joan, joglar del mestre de Santiago, i cent sous a en Falcó i en Cornaguí, joglars de Milà.

ACA, MR, 300, f. 63v i 69v (dos documents).

566

1331, novembre, 1

Pagament de tres-cents cinquanta sous a Joan, joglar del mestre de Santiago.

ACA, MR, 561, f. 41.

567

1331, novembre

Pagament als citats joglars per part de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 44v.

568

1331, novembre, 1

Pagament de quatre-cents sous barcelonesos a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere.

ACA, MR, 561, f. 41.

569

1331, novembre, 7. València

Es concedeixen cent sous a Falcó i Cornaguí, joglars de Milà.

ACA, RC, 443, f. 132.

570

1331, desembre

Notícia sobre la compra a un marxant de quatre dotzenes de cascavells que el rei havia manat comprar.

ACA, MR, 300, f. 82.

571

1332, abril, 8. Saragossa

El dispenser dels infants paga cinc-cents sous a Garcia de Sant Pol per la compra d'un mul.

ACA, RC, 575, f. 148v.

572

1331-1332

Dibuix d'un àbac a la coberta posterior d'un volum de mestre racional.

ACA, MR, 633, part externa de la coberta posterior.

573

1333, novembre, 9. Saragossa

L'infant Pere dona cent seixanta sous, que pagava l'aljama de Saragossa, a Pere d'Antist, «magister in arti vibrandi» (mestre d'esgrima), pels serveis prestats.

ACA, RC, 576, f. 8-8v.

574

1333, desembre

Pagament de dos-cents sous barcelonesos a Ferrer Bassa per il·luminar un llibre del rei i pel seu salari.

ACA, MR, 303, f. 105.

Ítem, done a-n Ferrer Bassa, pintor de Barchinona, a qui lo senyor rey los manà donar per rahó d'algunes messions que havia fetes en 1 libra del dit senyor que pintà e il·luminà, e encara per salari seu [...] cc sous barcelonesos.

575

1334, gener, 2. València

L'infant Pere mana que es paguin cinc-cents cinquanta rals de València a Toda Martínez, «nutrici nostra», per als seus vestits.

ACA, RC, 576, f. 11.

576

1334, abril

Pagament de quaranta-set sous i sis diners jaquesos a Garcia de Sant Pol, mestre de l'infant Pere, part de la seva assignació per palla i hostal i per la compra d'un Tobies per a l'infant Pere.

ACA, MR, 562, f. 54v.

Ítem, done a-n Garcia de Sent Pol, mestre del senyor infant, ab albarà d'escrivà de ració, los quals li romanien a pagar de CXLIII sous I diner jacquès e LXXX sous barcelonesos a ell deguts per palla e hostal, és a saber, del primer dia del mes d'octubre de l'any M CCC XXXII tro a IX dies del mes d'agost de l'any prop passat M CCC XXXIII. E encara per I *Tobies*, que comprà per apendre al dit senyor infant [...] XLIII sous VI diners jaquesos.

577

1334, maig

Pagament de divuit sous jaquesos a Andreu Mercer, capellà de l'infant Jaume, per la compra d'un llibre d'hores a Lleida.

ACA, MR, 562, f. 67v.

Ítem, done a-n Andreu Mercer, capellà del senyor infant don Jayme, per preu de unes Ores que comprà en Leyda a obs del dit senyor infant [...] XVIII sous jaquesos.

578

1334, juny

Pagament de dos sous jaquesos a A[rnau] Fuster per il·luminar un llibre per a l'infant.

ACA, MR, 562, f. 77v.

Ítem, [done] a-n A[rnau] Fuster, al qual eren deguts per rahon de 1 libre del senyor infant que féu il·luminar [...] II sous jaquesos.

579

1334, juny

El rei mana que es paguin vint sous jaquesos a Pere d'Antist, porter i mestre d'esgrima de l'infant Pere.

ACA, MR, 576, f. 8-8v.

580

1334, juny

Pagament de vint sous jaquesos a A[rnau] Fuster per la seva quitació.

ACA, MR, 562, f. 74.

581

1334, octubre

Pagament de cinquanta sous barcelonesos a Ferrer Bassa per il·luminar uns Usatges de Catalunya.

ACA, MR, 305, f. 74v.

Ítem, done [a]·n Ferrer Bassa, pintor de Barchinona, per rahon d'algunes obres que fa del senyor rey en pintar Istòrias en I libre dels *Usatges de Catalunya*, que f[a] a obs del dit senyor. E dóna'ls-li per mi en [...]. He ha-n'i albarà del dit en [Ferrer] Bassa [...] L sous barcelonesos.

582

1335, febrer, 10. Saragossa

L'infant Pere, atès que havia concedit a Jordanet, fill de Pedro Jordán de Urries, mil sous jaquesos durant dos anys per estudiar gramàtica i arts, mana al dit Pedro Jordán de Urries que pagui aquesta quantitat a partir de les rendes del comtat d'Urgell i del vescomtat d'Àger.

ACA, RC, 576, f. 119v-120.

Infans Petrus et cetera. Dilecto expenssori domus nostre, Petro Jordani d'Urries, salutem et cetera. Cum nos concesserimus gratiose fideli de domo nostra Jordane-to d'Urries, filio vestro, quod possit per biennium circa studium liberalium arti-um vaccare pro adipiscenda sciencie margaritam, pro cuius provisione dicti tem-poris eidem mille solidos jaccenses duxerimus concedendos. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de peccunia curie nostre que est vel erit penes vos, peccu-nia reddituum comittatus Urgelli et vicecomittatus Agerensis ac medietate esde-venimentorum curie nostre provisioni domus nostre assignatis dumtaxat, ex-ceptis tributis, et solvatis dicto Jordaneto vel cui voluerit loco sui predictis duobus annis m solidos jaccenses supradictos. Et facta solutione, presentem ab eo recupe-retis litteram cum appocha de soluto.

Data Caesarauguste, quarta idus februarii, anno Domini millesimo ccc xxx quarto. Egidius Petri mandato domini infantis.

583

1335, febrer

Pagament de tres sous i sis diners jaquesos a Andreu Mercer, capellà de l'infant Jau-me, per les cobertes de dos llibres.

ACA, MR, 563, f. 51v.

Ítem, [done] a·n Andreu Mercer, capellà del senyor infant en Jacme, per cobertes de ii llibres que féu fer [...] iii sous, vi diners [jaquesos].

584

1335, març

Pedro Jordán de Urries paga mil sous al seu fill Jordanet, els quals li havien estat as-signats per l'infant Pere per a estudiar gramàtica i arts durant dos anys.

ACA, MR, 563, f. 60.

Ítem, done a-n Jorda[n]et d'Orriés, fill meu, de casa del senyor infant, los quals lo dit senyor li manà donar de provisió de 11 anys que pogués aprendre gramàtica e estudiar en arts, segons que apar per letra de dit senyor infant per mi feta de manament. Data Cesaraugusta, 1111 idus februarii de l'any present, la qual ha cobrada ab àpocha.

585

1335, abril

Pagament d'onze sous jaquesos a Pere d'Antist, mestre d'esgrima de l'infant Pere, per quatre braguers fets a Saragossa per a l'infant.

ACA, MR, 563, f. 68.

586

1335, juliol

Pagament de dos sous jaquesos a Alazar ben Rodric, jueu de Terol, per la coberta d'un llibre.

ACA, MR, 564, f. 37.

Ítem, [done] a Alazar aven Rodrich, juheu de Terol, per preu de 1 cuberta que féu per a un libre del senyor infant [...] 1111 sous jaquesos.

PERE III (IV) EL CERIMONIÓS (24-I-1336 / 5-I-1387)

587

1336, juny, 13. Lleida

El rei mana fer un llibre en el qual es copiïn tots els drets reials de la Segarra.

ACA, RC, 1053, f. 126.

588

[1336], agost, 15. València

El rei demana la còpia de la traducció francesa del Llibre dels Miracles.

ACA, RC, 1053, f. 177v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 18.

Petrus et cetera. Fideli nostro Petro Oulomari, civi Barchinone, salutem et cetera. Cum nos, illum *Librum Miraculorum*, qui causa translationis fuit vobis traditus in comandam ab illustrissimo domino rege Alfonso, bone memorie, patre nostro carissimo, habere velimus. Ideo vobis dicimus et mandamus dictum librum latore huius nostre littere tradere non tardetis, alia nobis plurimum displiceret.

Data Valencie, xviii kalendas septembris, anno predicto.

Bernardus de Torrente mandato regio facto per Egidium Petri, notarium et sigilla tenentem.

589

1336, agost

Pagament de vint-i-set sous i sis diners barcelonesos a Llop de Gurrea, cambrer i reboster major, per la compra de paper de diversos colors.

ACA, MR, 309, f. 42.

En lo damunt dit mes d'agost done a-n L[o]p de Gurrea, cambrer e reboster major del senyor rey, ab albarà d'escrivà de ració, los quals lo dit senyor li manà donar per rahon de v mans de paper vermell e blau e d'altres colors, que comprà a ops de la cambra del dit senyor [...] xxvii sous vi diners barcelonesos.

590

1336, setembre, 9. València

El rei mana a Pere Olomar, ciutadà de Barcelona, que li envii, a través del correu Joan Cascant, el Llibre [dels Miracles] que està traduint del francès al català. En cas de no estar acabada la traducció, li demana que l'acabi al més aviat possible.

ACA, RC, 1053, f. 187-187v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 20 (amb data 13 de setembre).

Petrus et cetera. Fideli nostro Petro Oulomarii, civi Barchinone, salutem et cetera. Affectantes quam plurimum penes nos habere illum librum, de gallico in catalanicum ad opus nostri facitis translari. Eapropter vobis dicimus et mandamus quatenus si dictus liber perfectus est incontinenti, visis presentibus, per fidelem cursorem curie nostre Iohannem de Cascant, presentium exhibitorem, quam hac diem ad vos mittimus, ad nos transmittatis eundem. Si vero perfectus nondum existit, ipsum festine et ut citius poteritis, profici faciatis, que perfecto eum per dictum cursorem ad nos ilico destinetis. Nos enim iniunximus dicti cursori quod sine dicto libro inde aliquatenus non recedat.

Data Valencie, v idus septembris, anno Domini m ccc xxx sexto.

Guillelmus de Villa mandato regio facto.

591

1336, desembre, 15. València

El rei mana pagar les despeses del viatge que va fer a la cúria romana el seu mestre Garcia de Sant Pol.

ACA, RC, 1296, f. 200v.

592

1337, gener, 10. Barcelona

El rei mana al seu tresorer que es paguin vint florins al copista Joan Malet, com a «cantor capelle nostre».

ACA, RC, 1255, f. 39v.

593

1337, març, 7. Camp de Borriana

El rei confirma els privilegis, les llibertats i les franqueses concedides pels seus antecessors als professors, als estudiants i a l'Estudi General de Lleida, tot responnent a una súplica presentada pel rector.

ACA, RC, 861, f. 174-174v.

594

1337, juny, 10. Gandia

Notícia sobre la concessió de mil sous barcelonesos a Garcia de Sant Pol per a comprar un mul.

ACA, RC, 1296, f. 142v.

595

1337, juny

Pagament de quinze sous jaquesos a Bonensenya, argenter de Saragossa, per la decoració d'un llibre d'hores.

ACA, MR, 311, f. 108v.

Ítem, done a·n Bonasenya, argenter de Çaragoça, per preu de 11es onzes d'argent que féu comprar a ops de guarnir unes Ores del senyor rey. E costaren [...] xv sous jacquesos.

596

1337, juliol, 29. Montalbán

El rei concedeix guiatge a l'escuder del canceller reial, bisbe de Saragossa, que va a trobar-lo a Avinyó amb «duos mulos, libros, azemilas et alias res.»

ACA, RC, 862, f. 3.

597

1337, agost, 6. Monestir de Santa Maria de Poblet

Albarà de pagament de quaranta-un sous i quatre diners barcelonesos deguts al capella reial Domènec Gil d'Arenós.

ACA, RC, 1304, f. 62-62v.

598

1337, agost, 19. Daroca

El rei reclama la presència de fra Francesc Duran, lector del convent dels framenors de València.

ACA, RC, 1054, f. 127.

599

1337, agost, 22. Daroca

El rei confirma a Ibrahim de la Cavalleria, jueu de Saragossa, l'ordinació de la Confraria Talmud-Torà que establia que els béns mobles i els llibres dels confreres difunts havien de ser lliurats a la confraria pels seus familiars.

ACA, RC, 592, f. 284v.

600

1337, setembre, 13. Daroca

El rei concedeix guiatge als estudiants de Daroca «qui in gignasio Tolose studuerunt et student, ut adispiscantur sciencie margaritam pro libris.» Mana als oficials reials que els permetin el pas i els deixin treure els diners per poder pagar els llibres i els estudis.

ACA, RC, 862, f. 26 (2a numeració).

601

1337, setembre, 19. Daroca

El rei concedeix guiatge a Ramon Mercer, procurador de l'arxipreste de Daroca, i a Ramon Amell de Penya per anar amb els seus béns i llibres a estudiar a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 862, f. 30.

602

1337, octubre, 21. Daroca

El rei concedeix dos mil sous al seu mestre Garcia de Sant Pol, en ajut de les despeses de l'escrivania de Balaguer.

ACA, RC, 1296, f. 304.

603

1337, octubre

Pagament de cent quaranta sous barcelonesos a fra Nicolau Agut, OFM, per a sufregar els seus estudis a París.

ACA, MR, 310, f. 63v.

Ítem, done a frare Nicholau Agut, de l'orde dels frares menors, ab albarà d'escrivà de ració, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament per ço com anava [a] estudiar a París [...] CXL sous jaquesos.

604

1337, octubre, 21. Daroca

El rei escriu al salmedina d'Osca en relació amb la venda feta per Domingo Navarro, notari de la dita ciutat, d'alguns béns, «scilicet jocalia argenti, quandam quantitatem perlarum sive alioferos, necnon sirici et aliquam quantitatem lini et lane, necnon libros dictorum judeorum.»

ACA, RC, 589, f. 133v.

605

1337

Albarà de pagament a Jimeno de Navascués, pintor de Saragossa, per la pintura de «VIII senyeres janetes que'l senyor féu pintar en la dita ciutat.»

ACA, MR, 311, f. 110.

606

1338, febrer, 10. València

El rei dona mil sous al seu mestre, Garcia de Sant Pol, per un mul que va comprar.

ACA, RC, 1297, f. 220.

607

1338, març, 7. València

El rei concedeix cent sous reials anuals sobre les rendes de la batllia de Xàtiva al mim i joglar «del exabeta» d'aquesta vila, Çaat Mascum perquè ha de seguir la cort reial.

ACA, RC, 1297, f. 109v-110r.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. c.

608

1338, març, 7. València

El rei dona cent sous reials anuals sobre les rendes de Xàtiva a Ali Eziqua, moro de Xàtiva, mim i joglar de rabeu.

ACA, RC, 1297, f. 110r.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. c.

609

1338, abril, 22. Barcelona

El rei concedeix llicència d'armes al pintor barcelonès Berenguer de Calaf.

ACA, RC, 863, f. 223.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

610

1338, maig, 1. Barcelona

El rei concedeix guiatge a fra Diego i fra Alfonso, OSA, del Regne de Castella, que van a estudiar a Itàlia amb rossins i llibres.

ACA, RC, 862, f. 65v.

611

1338, juny, 22. Saragossa

El rei mana a Gil de Viñas, jutge d'Osca, que decideixi sobre la petició del notari d'aquesta ciutat relacionada amb la venda de joies de plata, de «quendam librum judaycum, Biblia vulgariter nuncupatur» i d'altres béns de l'aljama.

ACA, RC, 596, f. 160-160v.

612

1338, juliol, 8. Saragossa

El rei mana a Arnau Morera, batlle general de València, que per un bon pintor faci pintar un mapamundi en pergamí gran, similar als que hi havia a la casa del bisbe de València.

ACA, RC, 1055, f. 29.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 39. — MADURELL, *Documents*, núm. 7.

613

1338, juliol, 9. Saragossa

Es mana a Pedro Jordán de Urriés, tresorer reial, que pagui cent sous jaquesos a Francesc de Miravet per la compra d'unes decretals.

ACA, RC, 1310, f. 177. Document inclòs dins el document 809.

A l'honrat en Pere Jordà d'Urries, tresorer del senyor rey, de part d'en Berenguer de Codinacs, scrivà de ració d'aquell mateix senyor. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Francesch de Miravet, los quals graciosament li manà donar en ajuda de comprar unes *Decretals* centum solidos jaccenses.

Scrit en Saragoça, ix dies del mes de juliol, anno Domini M^o CCC^o xxx octavo.

614

1338, juliol, 15

Notícia sobre Ramon Blanc, estudiant de Lleida.

ACA, RC, 596, f. 169.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 111.

615

1338, juliol, 16. Saragossa

El rei mana a Pedro Jordán de Urríes, tresorer reial, que pagui cent vint sous barcelonesos a Francesc de Miravet pel seu vestit.

ACA, RC, 1310, f. 171.

A l'honorat en Pero Jordà d'Urris, tresorer del senyor rey, de part d'en Berenguer de Cudinacs, scrivà de ració d'aquell mateix senyor. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Francesc de Miravet, los quals li manà donar graciosament per a vestir centum viginti solidos barchinonenses.

Scrit en Saragoça, xvi dies del mes de juliol, anno Domini millesimo ccc° xxx° viii°.

616

1338, juliol

Pagament de cinquanta sous jaquesos a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, «qui aquells havia bestrets en messió e loguer de ii^{es} atzembles qui havien apportades ii^{es} selles e ii escuts del senyor rey e una de la senyora reyna, ço és, de Barcelona a Çaragoça, com lo dit senyor fo novi.»

ACA, MR, 312, f. 41.

617

1338, agost

Pagament de dos mil sous al seu mestre, Garcia de Sant Pol, en ajuda de la compra, per ell feta, de l'escrivania de Balaguer.

ACA, MR, 312, f. 48v.

618

1338, setembre

Pagament de trenta-un sous, sis diners i un òbol jaquesos a Jaume de Sales, pintor de Saragossa, «per rahón de i penó que féu a obs de la trompeta de dit senyor.»

ACA, MR, 312, f. 80.

619

1338, octubre, 10. València

Albarà de cent setanta-vuit sous i nou diners barcelonesos que es deuen a P[ere] Sesserres, clergue de Barcelona, per una imatge de cera per al monestir de Santa Maria de Montserrat que va encarregar la reina mentre estava malalta a Montalbán.

ACA, MR, 898, f. 18.

A l'honrat n'Arnau Ballester *et cetera*. Faç-vos saber que en P[ere] çes Serres, clerga de la ciutat de Barcelona, és degut per messions que féu en una ymage de cera, la qual la senyora reyna féu fer a Madona Santa Maria de Montserrat e li promès mentra era malalta en lo loch de Muntalbà, ço és, per fusta qui entrà en la dita ymage, per mans de maestres qui la feren e per claus e tatxes, e per una corona de lautó e peres, e per or e argent qui és entrat en lo tabernacle e en la dita ymage, e per pintar e per xv lliures iii onçes de çera de que fo cuberta la dita ymage, e per loguer e messió de bèsties qui aportaren la dita ymage de la ciutat de Barcelona a Muntserrat, e per algunes altres messions manuals que ha feytes en la dita ymage, segons que largament n'à donat compte per manut en 1ª cèdula de paper, la qual a mi ha liurada [...] CLXXVIII sous, ix diners barcelonesos.

Scrit en València, xx del mes d'octubre, anno Domini M CCC xxx octavo.

620

1338, octubre 27, València

La reina mana a Arnau Ballester que pagui sis-cents vuitanta sous i quatre diners barcelonesos a Ibrahim ben Catzes, jueu de València, per un calze («copa cobertrada» [copa amb tapadora]) que la reina va regalar a Garcia de Sant Pol, mestre del rei, [que va cantar missa].

ACA, MR, 898, f. 21.

A l'honrat n'Arnau Ballester *et cetera*. Mana la dita senyora reyna que donets a n'Abrafim aben Catzes, juheu de la ciutat de València, per i copa cobertrada que-n comprà, la qual dita senyora oferí dicmenge proppassat a-n Garcia de Sant Pol, mestre del senyor rey, qui fo capellà novell en lo Real del dit senyor, e pesa iiii marches, vi onzes, vii ternals, a raó de cxi sous lo march, fan [...] DCLXXX sous, iiii diners barcelonesos.

Scrit en València, a 27 dies del mes d'octubre anno predicto.

621

1338, octubre

Pagament de diverses quantitats a Bernat Peiró, pintor, i a Ramon Dessoler, obrer «d'obra d'or e de perles», de Barcelona, per portar les armes i els arnesos del rei de Barcelona a Montalbà.

ACA, MR, 312, f. 80v.

622

1338, novembre

El rei dóna al seu mestre Garcia de Sant Pol nou-cents set sous i cinc diners i òbol barcelonesos en ajut de la celebració de cantar la seva primera missa.

ACA, MR, 312, f. 83v.

623

1338, novembre

Pagament de la quitació anual a Garcia de Sant Pol, mestre del rei.

ACA, MR, 312, f. 83v.

624

1338, novembre

El rei dona al seu mestre Garcia de Sant Pol una quantitat de diners en compensació d'un rossí de pèl castany que li havia pres per a regalar-lo a Eiximèn d'Anyar.

ACA, MR, 312, f. 83v. — ACA, RC, 1298, f. 180.

625

1338, novembre

Pagament de noves quantitats a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, per les armes i arnesos fets a Barcelona per al rei i el comte d'Urgell.

ACA, MR, 312, f. 119.

626

1338, desembre, 5. València

El rei mana a Arnau Morera, batlle de València, que accepti la petició del rabí Açan, oriünd de Toledo, i el nomeni per «erudere [...] in lege hebrayca.»

ACA, RC, 597, f. 158-158v.

627

1338, desembre

El rei mana pagar dos-cents sous a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, que li havia donat graciosament per al vestit de l'any.

ACA, MR, 312, f. 119.

628

1339, gener, 27. València

El rei proveeix sobre el robatori de què havien estat objecte Arnau i Jordà en sortir del «gimnasio liberalium artium, circa adipiscendum margaritam scientie», acompanyats del seu batxiller.

ACA, RC, 597, f. 231v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 50.

629

1339, gener, 27. València

Notícia sobre obres al monestir de Sant Vicent de València.

ACA, RC, 1298, f. 236v.

630

1339, febrer, 17. València

El rei reclama la presència a Pere Despens, professor de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1055, f. 105v.

631

1339, febrer

Pagament de cent sous barcelonesos a Jaume Taixeda, pintor de Barcelona, per pintar una cimera per al rei.

ACA, MR, 314, f. 47.

632

1339, març, 4. València

El rei mana al seu tresorer Ramon de Boïl que pagui dotze florins a fra Pere d'Artassona per la compra d'un llibre.

ACA, RC 1299, f. 55.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Raymundo de Boyl, salutem et cetera. Cum fideli nostro fratri Petro de Artassona, socio confessoris nostri, dilecti fratri Sancii Lupi de Ayerbio, pro uno libro emendo duodecim florenos auri cum presenti de gratia duxerimus concedendos. Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus de peccunia curie nostre que penes vos est vel erit, detis et solvatis eidem fratri Petro, vel cui voluerit loco sui, florenos supradictos. Et facta solutione, presentem recuperetis loco apoche solutionis. Nos enim mandamus magistro rationali curie nostre aut alii quicumque a vobis comptum audituro, quod vobis exhibente sibi presentem solutionem, ipsam in nostro compoto recipiat et admittat.

Data Valentie, IIII nonas marcii, anno Domini M^o CCC^o XXX° octavo.

Johannes Petri ex priori consimili.

(N.B.: Segons una nota al peu del document, la carta no fou expedida en aquesta forma sinó en una altra situada en un altre foli.)

633

1339, març, 9. València

Es donen cent sous per a la construcció del convent de les predicatoras a l'església de Santa Maria Magdalena de València.

ACA, RC, 1299, f. 63v.

634

1339, març, 10. València

El rei mana al seu tresorer Ramon de Boïl que pagui a fra Pere d'Artasona la quantitat que se li deu per la compra d'un llibre. Aquest manament s'havia fet anteriorment al tresorer Pedro Jordán de Urries.

ACA, RC, 1299, f. 61-61v. Cf. doc. 632

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Raymundo de Boyl, salutem *et cetera*. Pridem dilecto consiliario et tunc thesaurario nostro, Petro Jordani d'Urries, mandatum subscriptum fecisse meminimus per nostram litteram continentie subsequentis: «[...]». Verumtamen de quantitate predicta, in prescripta littera contenta, prelibato fratri Petro de Artassona non fuerit aliquid exsolutum, ut per certificationem inde a magistro rationali curie nostre habitam et per registrationem dicte littere, que in Cancellaria nostra pro cautela curie restituta et laniata extitit, plenarie nobis constat et velimus quantitatem eandem per vos dicto fratri Petro tribui et exsolvi. Eapropter vobis dicimus et mandamus quatenus de peccunia curie nostre que penes vos est vel erit, tribuatis et solvatis iamdicto fratri Petro vel cui loco sui voluerit, quantitatem peccunie supradictam. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Valencie, vi idus marcii, anno Domini m^o ccc^o xxx^o octavo.

Johannes Petri ex certificatione rationalis.

635

[1339], juny, 5. Barcelona

La reina mana a A[rnau] Ballester que pagui dos-cents sous barcelonesos a Domènec Gil d'Arenós per diversos llibres que ha fet, entre els quals unes Hores de Senta Maria e de la Passió.

ACA, MR, 898, f. 66v.

A l'honrat A[rnau] Ballester *et cetera*. Mana la dita senyora reyna que donets a maestre Domingo d'Aranós, capellà seu, per unes Ores de Senta Maria e de la Passió e altres diverses officis e oretions que li fa fer, ducentos solidos barchinonenses. Scrit en Barcelona, a v dies del mes de juny, anno ut supra.

636

1339, juny, 8. Barcelona

La reina reconeix que es deuen divuit sous i deu diners barcelonesos a un capellà de Monistrol per la còpia d'un «libre de Miracles de Sancta Maria de Muntserrat.»

ACA, MR, 898, f. 84.

Li és degut per 1 libre de Miracles de Sancta Maria de Muntserrat, que la dita senyora féu fer a 1 capellà qui està a Munistrol [...] XVIII sous x diners barcelonesos.

637

1339, juny, 16. Barcelona

El rei mana al seu tresorer Ramon de Boïl que pagui quaranta lliures a Guillem de Vic pel llibre Conqueste de la terra d'Ultramar.

ACA, RC, 1299, f. 178v.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Raymundo de Boyl, salutem *et cetera*. Cum per curiam nostram debentur fideli nostro Guillelmo de Vico, civi Barchinone, pro precio cuibusdam libri compositi super *Conquestiis terre ultramarine*, quem ab ipso emimus et habuimus, quadraginta libre barchinonenses, nosque ipsas per vos eidem exsolvi velimus. Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus de pecunia curie nostre que penes vos est vel erit, detis et solvatis dicto Guillelmo de Vico, vel cui voluerit loco sui, quadraginta libras barchinonenses supradictas. Et facta solucione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Barchinone, xvi kalendas iulii, anno Domini M CCC xxx nono.

Guillelmus de Villa mandato regio facto per Arnaldum Ballistario, consiliarium.

638

1339, juny

Pagament de cent sous a Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, «per unes ores e retaules que fa a ops del senyor rey.»

ACA, MR, 314, f. 102v.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. IX.

Ítem, done a-n Ferrer Bassa, pintor de Barchelona, en paga de ço que li és o li serà degut per Ores e retaules que fa a ops del senyor rey. E ha-n'i acceptació e àpocha [...] c sous barcelonesos.

639

1339, agost, 1. Barcelona

El rei dóna llicència al mestre Pere de la Mercè, «de cecitate judaica ad Christi lumen conversus», per a predicar i convertir els jueus de Berga.

ACA, RC, 503, f. 127-127v.

640

1339, agost, 4. Barcelona

El rei mana als clavaris de l'Estudi General de Lleida que paguin la meitat del seu salari a Pere Despens, doctor en lleis i conseller reial, mentre estigui al servei del rei. Pere Despens feia la «lecturam codicis» a l'Estudi General.

ACA, RC, 602, f. 107.

641

[1339], agost, 12. Barcelona

El rei mana al veguer i al batlle de Montblanc que apliquin les prerrogatives de les Constitucions de Catalunya sobre l'examen dels metges i cirurgians que han d'exercir allí.

ACA, RC, 603, f. 137v.

642

1339, agost, 18. Barcelona

El rei mana a Pere Despens, a Pere Cima i al batlle de Cervera que tornin a persones singulars de l'ajama d'aquesta vila els llibres que els havien pres i els capbreus i llibres comuns dels administradors de l'ajama.

ACA, RC, 603, 149v.

643

[1339], agost, 26. Barcelona

El rei mana al merí de Saragossa que faci pintar al creuer de la capella nova de l'Aljaferia «signa illustris domine Marie, regis Aragonum consortis.»

ACA, RC, 1112, f. 46v.

644

1339, setembre, 3. Barcelona

El rei mana pagar seixanta lliures barceloneses a Ferrer Bassa pels seus treballs als retaules de l'Aljaferia.

ACA, RC, 1300, f. 97v-98.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, I, p. 180. — TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. x.

645

1339, setembre, 11. Barcelona

Es mana que es paguin trenta sous jaquesos per la compra d'una dotzena de pergamins de diferents preus destinats a les noces entre el rei Pere i la reina Maria.

ACA, RC, 1300, f. 102v-103.

646

1339, octubre, 7

Es mana pagar mil sous barcelonesos a fra P[ere] Sescanyes, OFP, que li havia concedit la infanta Maria per a llibres i altres necessitats.

ACA, MR, 637, f. 32v.

Semblant albarà fo fet a frare P[ere] de Canyes, de l'orde dels preycadors, de mille solidos barchinoneses, los quals la dita senyora infanta donya Maria, graciosament, li donà per llibres e altres necessitats sues.

Escrit ut supra.

647

1339, octubre, 23. Barcelona

Notícia sobre el lliurament d'algunes coses no especificades a persones que tenien co-neixements «super arte dictandi et faciendi pulcra carmina sive cantars.»

ACA, RC, 1301, f. 30.

[...] Item, tradidistis nobis res infrascriptas que emi [...] et eas dedimus infrascriptis personis, videlicet illis qui super arte dictandi et faciendi pulcra carmina sive cantars [...] subtiliter habuerunt secundum iudicium illorum qui per nos ad ea cognoscenda deputati fuerunt die festi Pentecostes, scilicet anno Domini Millesimo CCC XXXVIII, prout fieri ordinavimus.

648

1339, juny, 20. Barcelona

El rei reconeix que Garcia Blas, batlle de Daroca, li ha lliurat per mitjà del seu fill diversos llibres de comptes de l'aljama de jueus de Daroca que li havia reclamat.

ACA, RC, 1055, f. 167v.

649

1339

Notícia sobre la quantitat de dos-cents deu sous que s'ha de pagar a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, per pintar una sella de palafrè guarnida de samit vermell, i de cent-vuitanta sous per un fre flocat amb esmalts.

ACA, MR, 314, f. 104.

650

[1340], gener, 4. Saragossa

El rei mana al seu tresorer, Ramon de Boil, que pagui cinc-cents sous jaquesos a Fortún de San Pablo, rector d'Abiego, per la compra de llibres.

ACA, RC, 1301, f. 15v.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Baymundo de Boyl, salutem *et cetera*. Cum nos, Fortunyo de Sancto Paulo, rectori ecclesie de Aviego, in auxilium emendi libros, quingentos solidos jaccenses cum presenti generose duximus concedendos. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et exsolvatis eidem Fortunyo vel cui voluerit loco sui, quingentos solidos jaccenses supradictos. Et facta solutione, presentem recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Caesarauguste, pridie nonas ianuarii, anno predicto.

Bernardus de Podio, mandato regio facto per Luppum de Gurrea, camerarium.

651

1340, gener, 26. Saragossa

El rei escriu a Just de Miravet, administrador de l'illa de Sardenya, sobre la donació de llibres litúrgics, vestiments i altres ornaments feta per Alfons III (IV) a l'església de Santa Eulàlia del castell de Salvaterra de la vila d'Eslésies.

ACA, RC, 1010, f. 63v-64.

652

1340, març, 10. Saragossa

El rei mana al justícia d'Osca que no permeti que es faci execució o venda de la «corone rotulorum sinagoge» pertanyent a l'almoïna de l'aljama dels jueus de la ciutat que havia estat empenyorada contra la voluntat dels almoiners, com a garantia dels deutes de l'aljama.

ACA, RC, 606, f. 60.

653

1340, març, 18. Saragossa

El rei concedeix guiatge a Ramon de Siellas, «famulo dilecti nostri Sancii de Munionis, studentis Tolose», que viatja amb el seu rossí.

ACA, RC, 868, f. 43.

654

1340, abril, 22. Saragossa

El rei reclama la presència de Garcia de Sant Pol, mestre seu, conseller i rector de Balaguer.

ACA, RC, 1114, f. 4v. — ACA, RC, 1302, f. 45-45v.

655

1340, maig, 21. València

El rei reclama la presència de Pere Despens, professor de l'Estudi General de Lleida, vicecanceller i conseller reial.

ACA, RC, 1114, f. 26v.

656

[1340], juliol, 13. Barcelona

El rei mana al prior i als guardians dels convents i de la cartoixa de framenors de Montblanc i de Vilafranca del Penedès que li retornin un tapís amb figures d'homes i dones silvestres que havia oblidat a la seva habitació quan havia estat allí.

ACA, RC, 1114, f. 86v.

Petrus *et cetera*. Dilectis suis priori et guardianis conventuum monachorum et fratrum minorum cartuxie et villarum Montisalbi et Villefranche Penitentis, salutem *et cetera*. Cum nobis ad civitatem Barchinonam pridem venientibus camerarii nostri in alio ex vestris monasteriis quendam pannum lane camere nostre in quo alique figure ad similitudinem hominum et mulierum silvestrium erant contexte, propter oblivionem dimisserunt. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus dictum pannum cursori nostro presentium portitori tradatis seu tradi protinus faciatis, excusatione et dilatione qualibet remota.

Data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, idus julii anno predicto.

657

1340, agost, 21. Barcelona

El rei mana a Pere de Gavet, «in artibus licenciato et in arte medicina professore», que procedeixi a examinar el mestre Momet Isaac, físic jueu de Barcelona.

ACA, RC, 869, f. 202v-203.

658

1340, agost, 26. Barcelona

El rei mana al veguer de Càller que es lliurin a Bonsom Eiximenis els llibres que li havia llegat el seu germà Gonçal, difunt bisbe de Càller.

ACA, RC, 1010, f. 180-108v.

Petrus *et cetera*. Dilecto suo vicario castri Callari, insule Sardinie, vel eius locumtenenti, salutem *et cetera*. Nostram adiens presenciam, dilectus iudex curie nostre, Bosonus Eximini, exposuit graviter conquerendo, quod licet Gundissalvus, quondam archiepiscopus Callaritanus, frater ipsius Bosoni, de voluntate et expresso consensu canonicorum et capituli ecclesie Sedis Calaritane, suum condiderint ul-

timum testamentum in quo legavit eidem Bosono quosdam libros suos iuris, tam canonici quam civilis, videlicet *Codicem* et *Digestum vetus*, *Innocentium* et *Decretum completum cum apparatu ordinario eiusdem* et *Clementinas cum apparatu Johannis Andree*, tali condicioni apposita et adiecta quod dictus Bosonus dare et solvere tenere Petro Gilberti, vicino Daroce, trecentos solidos jaccenses, in quibus dictus archiepiscopus eidem cum instrumento publico tenebatur, ut hec et alia in dicto testamento in Cancellaria nostra exhibito et ostenso plenius continetur. Attamen Johannes Graciani, Arnaldus Gavarresii, jurisperitos, et Johannes Egidii, executores testamemti predicti, quamvis constet eis de legato iamdicto eidem Bosono, ut premittitur, facto, ad quod dictum testamentum fuit factum per dictum archiepiscopum de voluntate et assensu capituli antedicti et quod dominus archiepiscopus dictos libros habebat vel habuisse presumebatur ante obtentu archiepiscopatus predicti, cum esset decretorum doctor et bachallarius in iure civili, et sacri palatii Curie Romane causarum auditor, dictos libros post mortem dicti archiepiscopi occuparunt et penes se detinent occupatos ipsosque iamdicto Bosone Eximeni, dare et restituere contradicunt, minus debite, ut asseritur, et iniuste, quod in ipsius Bosoni dampnum et preiudicium non modicum cernitur redundare. Quare ad ipsius Bosoni Eximini suplicationem humilem propter nobis factam, vobis, ex certa scientia, dicimus et mandamus firmiter et expresse quatenus executores iamdictos et eorumdem quemlibet et bona ipsorum ad dandum et restituendum libros predictos iamdicto Bosono Eximini vel cui voluerit loco sui compellatis fortiter et districte, iuxta tenorem testamenti predicti et prout de iure et ratione fuerit faciendum, taliter quod dictus Bosonus ius suum de predictis celeriter assequitur et de vobis pro inde conquerendi materiam non assumant. Alias, per presentem mandamus gubernatori dicte insule vel eius locumtenenti quod, in defectu vestri, mandatum nostrum huiusmodi celeriter et cum effectum compleat ac etiam exequatur iuxta voluntatem testatoris iamdicti.

Data Barchinone, vii kalendas septembris, anno Domini m^o ccc^o quadragesimo. Eximinus Garcie, mandato regio facto per Blay d'Aysa, consiliarium ex certa scientia.

659

1340, setembre, 15. Barcelona

El rei concedeix privilegi d'immunitat a Pere Despens i a tota la seva família.

ACA, RC, 869, f. 217.

660

1340, setembre, 17. Barcelona

El rei mana que es paguin sis-cents sous barcelonesos a Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, per la part que resta a pagar d'unes hores i de retaules que ha fet per al rei.

ACA, RC, 1302, f. 180.

Ed. MADURELL, *Il·luminadors*, p. 153.

Item, tribuistis Ferrario Bassa, pictori Barchinone, in solutum eius quod sibi debetur seu debebitur pro quibusdam Oris et reataules, quas facit ad opus nostri, sexcentos solidos barchinonenses.

661

1340, setembre, 17. Barcelona

El rei aprova el pagament fet pel tresorer de quatre-cents sis sous i vuit diners barcelonesos a Jaume Gràcia, argenter de Barcelona, per reparar les cobertes d'un Decret.

ACA, RC, 1302, f. 180.

Item, dedistis Jacobo Gracia, argentario Barchinone, quos sibi dari mandavimus pro quibusdam molles ferri quos fecit ad opus *Decreti* nostri in Valentia et Aragone quadringentos sex solidos octo denarios barchinonenses.

662

1340, setembre, 17. Barcelona

Pagament de dos-cents deu sous a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, «pro quadam sella nostra palafredi munita de samit virnilio.»

ACA, RC, 1302, f. 181.

663

1340, setembre, 30. Barcelona

El rei aprova el pagament fet pel tresorer de quatre-cents sous a Gregori de Torrents, il·luminador de llibres, per la compra d'una Bíblia que havia regalat al seu conseller Miguel Pérez Zapata.

ACA, RC, 1302, f. 177v-178.

Ed. MADURELL, *Il·luminadors*, p. 153.

Item, dedistis Gregorio de Torrentibus, illuminatori librorum habitatori Barchinone, pro precio cuiusdam *Biblia*, quam nos ab eo emi fecimus et dedimus eam Michaeli Petri Çapata, consiliario nostro, quadringentos solidos barchinonenses.

664

1340, octubre, 7. Barcelona

El rei mana a Just de Miravet i Arnau Guerau, administradors generals de l'illa de Sardenya, que proveeixin l'església de Santa Eulàlia de la vila d'Esglésies de «vestimentis, libris et aliis ornamentis eidem ecclesie necessariis.»

ACA, RC, 1010, f. 226.

665

1340, octubre, 7. Barcelona

El rei encarrega als mestres Aloi i Pere de Guines la construcció de la seva tomba al monestir de Poblet.

ACA, RC, 869, f. 251.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. LXIV.

666

1340, novembre, 27. Barcelona

El rei concedeix guiatge a Pere Ginestar, «bacallario in scholis magistri Sancii, doctoris liberalium artium» de la ciutat de Barcelona.

ACA, RC, 870, f. 74v.

667

1340, novembre, 16. Barcelona

Nicolau Carbó, pintor i ciutadà de Barcelona, rep del mestre racional cent seixanta-vuit sous i sis diners barcelonesos que es devien a Bernat Peiró, pintor i ciutadà de la dita ciutat, per la pintura d'escuts i pavesos del rei Alfons III (IV).

ACA, MR, 638, f. 4-4v.

668

1340, novembre, 22. Barcelona

El rei mana que es paguin a Ferrer Bassa nou-cents sous, dels tres mil pactats, pels retaules dels altars de la Mare de Déu i de Sant Martí de l'Aljaferia de Saragossa.

ACA, RC, 1303, f. 34.

Ed. GUDIOL, *Els Trescentistes*, I, p. 180. — TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. XIII.

669

1340, desembre

Pagament de cent trenta-quatre sous i deu diners barcelonesos a Domènec Novals, armer del rei, pels pagaments que ha fet a Jaume Taixeda, pintor de Barcelona, per diversos treballs.

ACA, MR, 315, f. 31.

Ítem, done a-n Domingo Novals, armer del senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per una çimera ab laupi daurada e esmaltada ab senyals de fil d'or e de seda, la qual ha feta fer a-n Jacme Texeda, pintor de Barcelona, a ops del dit senyor e per un altre laupi obrat de fil d'or e d'argent que a feta fer al dit Jacme a ops d'un altre cimera del dit senyor, segons que en lo dit albarà és contengut [...] cxxxiiii sous, x diners barcelonesos.

670

1340, desembre

Pagament de dos-cents seixanta-vuit sous barcelonesos a Garcia Pérez Pepín, sobre-atzembler de la casa del rei, per les bèsties de càrrega que va llogar per transportar de Barcelona a Saragossa quatre retaules.

ACA, MR, 315, f. 32v.

Ítem, done ab albarà de scrivà de ració, a-n Garcia Péreç Pepín, sobreatzembler de casa del senyor rey, los quals li eren deguts per rahó de IIII bèsties de bast que logà a escar per manament del dit senyor per portar a Çaragoça IIII retaules, los quals lo dit senyor ha fets fer en Barcelona ops de la sua capella de Saragoça, e per III bèsties de sella que logà de manament del dit senyor a alguns de casa sua, los quals foren trameses per affers de la cort [...] CCLXVIII sous barcelonesos.

671

1341, gener, 5. València

El rei mana als marmessors de Domènec Claramunt, veí de València, que entreguin «omnes libros et originalia quascumque alias scripturas penes vos existentes et existentia facientes et facientia pro scribania» a Francesc Despuig, escrivà del batlle general del regne de València.

ACA, RC, 951, 83v.

672

1341, gener

Notícia de la quitació a Garcia de Sant Pol, mestre del rei.

ACA, MR, 316, f. 32.

673

1341, març, 16. Lleida

El rei mana al cort i als paers de Lleida que facin, i li enviïn, un procés sobre els excessos comesos per algunes persones contra les immunitats i els privilegis de l'Estudi General i contra els estudiants.

ACA, RC, 1115, f. 39.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 53.

674

1341, març, 18. Lleida

El rei, per tal d'obviar els successos lamentables ocorreguts a Lleida, a instància del rector de l'Estudi General, mana al veguer i cort de la ciutat que faci publicar els

privilegis i les immunitats de l'esmentat Estudi i que es jurin solemnement damunt l'altar de Santa Maria de la catedral.

ACA, RC, 1115, f. 39.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, núm. 54.

675

1341, abril, 27. Barcelona

Ordinacions del rei sobre l'enregistrament i la custòdia dels registres a l'arxiu reial.

ACA, RC, 1057, f. 127.

676

1341, maig, 1. Barcelona

Pagament de mil cent sous al pintor Bernat Peiró.

ACA, MR, 316, f. 89v.

677

1341, maig, 1. Barcelona

El rei reconeix deure diverses quantitats a Bernat Peiró, pintor de Barcelona.

ACA, RC, 1303, f. 165v-166.

678

1341, juny, 4. Montblanc

El rei mana als paers de Lleida que autoritzin Jaume Calvet, professor de lleis de l'Estudi General, a anar a la cúria reial, atès que el necessita.

ACA, RC, 1057, f. 139v.

679

1341, juny, 29. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui mil cinc-cents sous a fra Sancho López de Ayerbe, confessor seu, per la compra d'un Decret.

ACA, RC, 1304, f. 39v-40.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Bernardo d'Ulzinellis, legum doctori, salutem *et cetera*. Cum nos, habita super hoc deliberatione in nostro consilio, religioso fratri Sancio Luppi de Ayerbio, confessori nostro, pro emendo quodam *Decreto*, mille quingentos solidos barchinonenses cum presenti duximus concedendos. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de peccunia curie nostre, que est vel erit penes vos, tribuatis et exsolvatis iamdicto confessori nostro vel cui loco sui voluerit mille quingentos solidos barchinonenses su-

pradictos. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data in monasterio Populeti, tercio kalendas iulii, anno Domini millesimo tricentesimo quadragesimo primo.

Arnaldus vicecancellarius.

Raimundus Sicardi, mandato regio facto per Petrum des Pens, consiliarium.

680

1341, juliol, 11. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei concedeix un quartó de la ciutat de València a Bartomeu Llorenç, «pictor, minor dierum» de l'esmentada ciutat.

ACA, RC, 616, f. 75.

681

1341, juliol, 31. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei absol Gil de Calataiud, regent de l'Estudi d'Arts de Tarassona, de tota responsabilitat per la mort d'un deixeble seu atribuïda a un càstig.

ACA, RC, 872, f. 48v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CVIII.

682

1341, agost, 6. Monestir de Santa Maria de Poblet

Notícia sobre l'albarà de pagament de cent sous deguts al capellà reial Domènec Gil d'Arenós, el qual va fer illuminar el llibre De coronationibus regum.

ACA, RC, 1304, f. 62.

683

1341, agost, 6. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana al seu tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui cent quaranta-un sous i quatre diners a Domènec [Gil] d'Arenys, capellà seu, que se li deuen per la il·luminació del llibre De coronationibus regum i per la compra d'un altre.

ACA, RC, 1304, f. 62-62v.

Ed. MADURELL, *Il·luminadors*, p. 153.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Bernardo de Ulzinellis, legum doctori, salutem et cetera. Cum per curiam nostram debeantur dilecto capellano nostro, magistro Dominico d'Arenos, centum solidos barchinonenses ratione cuiusdam libri in quo loquitur *De coronationibus regum*, que dictum capellanus fecit illuminari, cum albarano fidelis scriptoris de portionis domus nostre, Berengarii de Codinachs, scripto Valencie, prima die mensis marcii, anno

Domini M CCC XXX septimo, et quadraginta unus solidi et IIII denarii barchinonenses debeantur eidem pro quibusdam expensis per eum factis in quodam alio libro quem faciebat ad opus nostri, cum alio albarano dicti scriptoris nostri, scripto in monasterio Populeti, quarta die mensis iulii, anni infrascripti, et de quantitibus predictis, que summam centum quadraginta unias solidorum, quatuor denariorum barchinonensium ascendunt, non fuerit dicto capellano in aliquo satisfactum, ut per certificationem inde habitam a magistro rationali curie nostre et per exhibitionem duorum albaranorum in Cancellaria nostra pro caute-la curie laniatorum constitit plene nobis. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de pecunia curie nostre, que est vel erit penes vos, quantitates predictas dicto Dominico exsolvatis. Et facta solutione, presentem recuperetis cum apocha de soluto.

Data in monasterio Populeti, VIII° idus augusti, anno Domini M^oCCC^o XL° primo. Arnaldus vicecancellarius.

Guillelmus de Pulcrovicino, mandato regio facto per vicecancellarium.

684

1341, setembre, 19. Morella

El rei demana a Ramon de Bas, ministre de l'orde dels frares menors a la província d'Aragó, que aturi el procés que se segueix contra fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 116v.

Petrus *et cetera*. Religioso et dilecto suo, fratri Raymundo de Basso, ministro Aragonie ordinis fratrum minorum, salutem *et cetera*. Quia percepimus, non sine displicentia, quod generalis minister ordinis antedictae, seductus falsis machinationibus aliquorum, precepit vobis et contra religiosum virum fratrem Arnaldum de Castlario, eiudem ordinis, aliquos secretos processus, eripiendo sibi libros et alias, nosque cessare velimus omnino processus eosdem, cum nostro constet culmini quod non possint sine dicte ordinis scandalo procedere. Idcirco vobis volumus vosque attente requirimus et rogamus quatenus desistatis a dictis processibus faciendis quoniam nos dicto generali ministro scribimus super eis, alioquin talia curabimus remedia adhibere quod in vestri scandalum et ipsius ordinis dispendium retorquebunt.

Data Morelle, sub nostro sigillo secreto, XIII kalendas octobris, anno Domini M CCC XL primo.

Visa Blasius.

Idem.

685

1341, setembre, 19. Morella

El rei escriu a B[ernat], cardenal del títol de Sant Ciríac in Termis, i li demana que intercedeixi davant el general dels frares menors perquè aturi el procés que se segueix contra fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 117.

Reverendo in Christo patri B[ernardo], divina providencia tituli Sancti Ciriaci in Thermis presbitero cardinali, speciali amico nostro. Petrus *et cetera*. Salutem et honorem. Percepimus noviter, de quo admiracionis materia nobis afficit vehementis, quod generalis minister ordinis fratrum minorum, aliquorum malivolorum falsis oblocucionibus et machinacionibus circumventus, precipit per ministerium Aragonie processus aliquos fieri super ereptione librorum vel alia in statu et honore detrahentes et multipliciter molestantes contra religiosum fratrem Arnaldum de Castlario, dicti ordinis, virum probate religionis et honestatis et aliarum virtutum plenitudine circumfultum et in nulla repertum delicti macula que sibi nequaquam potest obici vel impingi. Sane cum processus huiusmodi nobis summe displiceat, tam propter eius iniustitiam qui nulla causa emittitur precedente, cum propter merita probitatis quibus pollet idem frater Arnaldus, qui senuit in ordinem perseveratis cum etiam ob zelum dilectionis qui ei afficimur specialis. Idcirco, paternitatem vestram intimis affectibus deprecamur, quatinus apud dictum generalem ministrum apponatis sollicitate partes vestras quod dictum processum revocet protinus et faciat revocari dictumque fratrem Arnaldum nedum in statu foveat pristino, quinimmo favorabilius prout eius exigunt laudabilia merita prosequatur.

Data Morelle, XIII kalendas octobris, anno Domini M CCC XL primo.

Visa Blasius.

Idem.

686

1341, setembre, 19. Morella

El rei escriu a Napoleó, cardenal del títol de Sant Adrià, i li demana que intercedeixi davant el general dels frares menors perquè aturi el procés que se segueix contra fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 117.

Similis littera fuit missa reverendo in Christo patri Napoleoni, divina providencia Sancti Adriani diaconi cardinalis.

687

1341, setembre, 19. Morella

El rei escriu al general de l'orde dels frares menors perquè aturi el procés que se segueix contra fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 117.

688

1341, setembre, 19. Morella

El rei escriu a Bonifaci Ferrer, doctor en lleis i procurador seu a la cúria romana, en relació amb el fet del procés a fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 117v.

689

1341, setembre, 19. Morella

El rei escriu al veguer i al batlle de Barcelona i el Vallès, així com als consellers i prohoms de Barcelona, en relació amb el procés contra fra Arnau de Catllar, OFM.

ACA, RC, 1115, f. 117.

690

1341, setembre

Pagament de mil dos-cents sous a Sancho López de Ayerbe, confessor del rei, corresponents a la compra d'una Bíblia.

ACA, MR, 317, f. 46v.

Ítem, done a l'honrat e religiós frare Sanxo Lópiz d'Ayerbe, confesor del senyor rey, los quals lo dit senyor, ab letra sua a mi feta de manament, data in Montecalbo, pridie nonas septembris de l'any present, li atorgà per una *Bíblia*, segons que'n la dita letra és contengut [...] MCC sous barcelonesos.

691

1341, octubre 16. València

El rei mana al mestre racional, Juan Fernández Muñoz, que cancelli les notes que Llop de Gurrea, cambrer major, va fer als llibres del racional sobre l'ofici de cambrer a les Ordinacions de la casa reial.

ACA, RC, 1304, f. 96v.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et magistro rationali curie nostre, Johanni Ferdinandi Munionis, legum doctori, salutem *et cetera*. Cum omnia et singula notamenta dilecti camerarii nostri maioris Luppi de Gurrea in libris vestri officii facta

et scripta ratione officii camere supradicte, usque ad diem qua nuper in Montealbo fecimus Ordinationem super officialibus domus nostre, cancellari velimus. Idcirco vobis expresse dicimus et mandamus quatenus omnia et singula notamenta dicti Luppi ratione sui officii memorati facta in libris vestri officii antedicti usque ad diem predictam, visis presentibus, cancelletis.

Data Valencie, xvii^o kalendas novembris, anno Domini Millesimo ccc xl^o primo. Arnaldus vicecancellarius.

Raymundus Sicardi, mandato domini regis.

692

1341, octubre, 31. València

El rei escriu al batlle de Xàtiva informant-lo del text que ha escrit als mestres paperers de València en el qual els dóna les dimensions dels fulls i les normes sobre la qualitat del paper.

ACA. CRD, Pere III, caixa 11, núm. 1471.

Ed. VALLS, *Historia del papel*, p. 147-149, i làmina a la p. 148.

693

1341, octubre, 31. València

El rei escriu als mestres paperers del Regne de València donant-los normes respecte a la qualitat i les dimensions del paper nou que es fa als molins del regne.

ACA, RC, 1058, f. 43v.

Ed. VALLS, *Historia del papel*, p. 147.

694

1342, abril, 26. Barcelona

El rei demana a la reina Maria que li envii, per la primera persona de confiança que viatgi de València a Barcelona, el llibre d'hores que havia pintat Ferrer Bassa.

ACA, RC, 1058, f. 111.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, p. 61.

Illustri Marie, Dei gratia regine Aragonum, consorti nostre carissime. Petrus, per eandem gratiam rex Aragonum et cetera. Salutem et intime dilectionis affectum. Rogamus vos quatenus quam citius poteritis cum aliqua bona persona, que primo venerit de Valencia apud Barchinone, mittatis nobis *Oras* pulciores que sunt in scueya depicte, quas depicxit Ferrarius Bassa.

Data Barchinone, sexto kalendas madii, anno Domini M ccc xl secundo.

Vidit B[ernardus].

Dominicus Jordani, mandato domini regis facto per fratrem Sancium, confessorum.

695

1342, abril, 27. Barcelona

El rei mana que es pagui a Anton de Verins, ermità de Montserrat, les despeses del seu treball de pintar dues «Istòries de Crist».

ACA, RC, 1963, f. 82.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, I, p. 126, cit., II, p. 80, 216 i 263

696

1342, maig, 4. Barcelona

El rei, a través del mestre racional, mana que es paguin a Guillemona, muller de Bernat Corretger, pintor de Barcelona, els honoraris d'aquest darrer per la pintura d'uns pavesos que l'infant Alfons havia manat fer amb motiu del seu viatge a Sardenya.

ACA, MR, 638, f. 112.

697

1342, juny, 10. Barcelona

El rei mana al batlle de Barcelona que obligui l'aljama jueva a pagar a Ferrer Bassa les pintures que ha fet en un retaule i en altres llocs del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 1305, f. 32v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 10.

698

1342, juliol, 6. Barcelona

El rei demana uns llibres litúrgics a Ponç, abat de Poblet.

ACA, RC, 1058, f. 140v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, p. 65. — Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 1.

Petrus et cetera. Venerabili et religioso fratri Poncio, abbati monasterii Populeti, salutem *et cetera*. Cum ob intime devocionis affectum quem ad ordinem vestrum gerimus et habemus, proponamus Horas divinas iuxta ipsius ordinis regulam et consuetudinem imitare. Idcirco vos attente precamur quatenus per huius latorem vel quam citius poteritis nobis unum *Breviarium*, iuxta morem dicti ordinis, correctum et completum in se, continens *Salterium* et in quo sit unum quinternum super vacuum ubi letaniam et alia quedam possumus scribere facere, transmitatis. Data Barchinone, pridie nonas iulii, anno Domini millesimo ccc xl secundo. Signata.

Raymundus Sicardi, mandato domini regis.

699

1342, juliol, 6. Barcelona

El rei demana uns llibres a Francesc, abat de Santes Creus.

ACA, RC, 1058, f. 140v.

Cit. RIUS SERRA, *Més documents*, p. 65.

Similis fuit missa venerabili et religioso fratri Francisco, abbati monasterii Sanctarum Crucum.

Data ut supra.

Idem ut supra.

700

1342, juliol, 6. Barcelona

El rei escriu al batlle de Calataiud en relació amb la petició d'Açash Çadich, [jueu], sobre l'ensenyament a l'aljama: «quicumque eiusdem aljame qui non adicerent vel legerent erudicionem litterarum usque ad etatem sexdecim annorum pervenirent et qui adiscerent et legerent usque quo actingerent etatem viginti trium annorum.»

ACA, RC, 619, f. 154.

701

1342, juliol, 18. Barcelona

El rei demana a Sanç d'Aragó, comanador d'Amposta, que li enviï el llibre que fra Bernat Serrador illumina.

ACA, RC, 1058, f. 145v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, p. 64.

Petrus, Dei gratia, rex Aragonum et cetera. Venerabili et religioso fratri Sanctio de Aragona, castellano Emposte, salutem et cetera. Cum frater Bernardus Serrador vestri ordinis teneat quendam librum nostrum qui sibi commissus fuit pro parte nostra, ut illuminaret eundem, ac ei sit in suis laboribus satisfactum. Idcirco vos attente precamur quatenus dictum librum faciatis ilico nobis mitti si nostris cupitis beneplacitis adherere.

Data Barchinone, xv kalendas augusti, anno Domini M CCC XL secundo.

Signata.

Raymundus Sicardi mandato domini regis.

702

1342, juliol

Pagament de cent sous a Guillem de Palou, llibreter, per un llibre que fa per al rei.

ACA, MR, 319, f. 41.

Ítem, done a-n Guillem de Palou, maestre de llibres, ab albarà de scrivà de ració, los quals lo senyor rey li manà donar per ses treballs per rahó de i libre que-l dit senyor li fa fer, [...] c sous barcelonesos.

703

1342, agost, 2. Barcelona

El rei escriu al batlle de Girona perquè decideixi en el plet de Jaume Truià, mercader de Girona, contra Guillem Pellicer, «negociatorem atque gestorem mercium et negociarum suarum», per haver venut diversos béns seus, entre els quals unes tasses d'argent i alguns llibres, valorat tot en més de mil lliures.

ACA, RC, 619, f. 189v-190.

704

1342, agost, 29. Barcelona

El rei tramet a Pedro Zapata la petició de l'abadessa de Sixena en relació amb el robatori perpetrat per Jaume de Palma, ciutadà de València. El document porta un petit inventari de joies i llibres.

ACA, RC, 621, f. 21-22v.

Re. SÁINZ DE LA MAZA, *El monasterio*, p. 322.

[...] Ítem, una candelera que era dentro en el cofre do havia unas taulas de bori pora scrivir, entretallyadas a ymagines muy ricas, con su cubierta e su cordón de seda.

[...] E unas *Horas de la Passión* cubiertas de vellut vermello.

[...] Ítem, un *Libret de la Vertut de los Salmos*.

[...] Ítem, otro *Libret de Oracions*.

[...] Ítem, otro *Libret de Oracions* con letras e pinturas d'oro, todo debuxado, e las cubiertas con perlas [...].

705

1342, agost

Es paguen vuitanta sous barcelonesos a Bernat de Casadella per la compra del llibre Calila i Dimna.

ACA, MR, 319, f. 50v.

Ítem, done a-n Bernat de Casadella ab albarà de scrivà de ració, los quals lo senyor rey li manà donar per preu de i libre de *Exemplis de Dimna e de Calida*, que-l dit senyor ne comprà [...] LXXX sous barcelonesos.

706

1342, setembre, 17. Barcelona

El rei mana als veguers i als batlles que s'informin del robatori fet a Caldes de Malavella, dins la casa de Bonaire Sabaté, per la monja Gallarda d'Olius i un home dit Aliot, a la monja Bonasies de Sant Magenci, del convent de Sant Benet de Narbona, d'«aurum et argentum ac vestes, libros, velos et res alias.»

ACA, RC, 621, f. 44-44v.

707

1342, setembre, 21. Barcelona

S'esmenta Pere Despens, fill de Pere Despens, llicenciat en lleis a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 618, f. 72.

708

1342, setembre, 21. Barcelona

El rei autoritza Hug de Fenollet, mallorquí, a incorporar-se com a professor a l'Estudi General de Lleida, tot i estar intervenint en el procés contra Jaume III de Mallorca.

ACA, RC, 873, f. 219v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 116.

709

1342, setembre

Notícia sobre Bernat Peiró, pintor de Barcelona, en relació amb la pintura d'un escut amb els quatre caps de moros i una creu vermella.

ACA, MR, 319, f. 75v.

[...] scut francès pintat, ço és, ab lo camp blanch e ab caps de moros e ab una creu vermella [...] féu fer a'n Bernat Peyró, pintor de Barcelona.

710

1342, setembre

El rei dona a fra Bartomeu Ferrer, lector del convent dels predicadors de Barcelona, cent vint-i-quatre sous per despeses fetes per encàrrec seu.

ACA, MR, 319, f. 64.

711

1342, setembre

Pagament de vint-i-set sous i sis diners barcelonesos a Pere Sescomes, monjo de la capella reial, per la compra d'unes cobertes per al missal de la capella, per relligar altres llibres litúrgics i reparar l'hostiera.

ACA, MR, 319, f. 66v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 2.

Ítem, done ab albarà de scrivà de ració a frare Pere çes Comes, monge e capellà del senyor rey, los quals li eren deguts per rahó de dues cubertes de lenz ab scudets reals que havia comprades a obs del *Missal* de la capella del dit senyor e per fer adobar [...] la hostiera e per fer ligar lo dit *Missal* e per cordons de seda a obs de l'*Oficier* e del dit *Missal* [...] xxvii sous, vi diners barcelonesos.

712

1342, novembre, 13. València

El rei mana al justícia de Calataiud que torni a Jaume Amell i a P[ere] Mercader, mercaders de Lleida, els llibres i les escriptures que els ha embargat.

ACA, RC, 620, f. 103.

713

1342, novembre. València

Notícia sobre la construcció i reparació del cor de l'església de Sant Domènec de València, OFP.

ACA, RC, 1305, f. 139-139v.

714

1342, desembre, 2. València

El rei mana al seu tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui noranta-un sous i quatre diners barcelonesos a Domènec [Gil] d'Arenós, [capellà seu, la part que encara es deu de la illuminació del llibre De coronationibus regum].

ACA, RC, 1305, f. 152-152v.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Bernardo de Olzinellis, legum doctori, salutem et dilectionem. Nuper vobis mandatum fecisse meminimus infrascriptum: [*inclou el doc. núm. 683*]. Verum cum de dicta peccunia quantitate dicto magistro Dominico d'Arenós fuerint tamen soluti quinquaginta solidos barchinonenses, qui per vos eidem traditi fuerunt, quique scripti et notati erant pro deductis in dorso littere preinserte, sicque restant eidem ad solvendum ex quantitate contenta in littera preinserta, nonaginta unus solidi, quatuor denarii dicte monete, ut nobis constat tam per ostensionem dicte littere in Cancellaria nostra restitute et pro cautela curie laniate, quam per certificationem inde a magistro rationali curie nostre habitam, velimusque ut eidem per vos satisfiat in dictis nonaginta uno solidis, quatuor denariis sibi ad solvendum restantibus ut prefertur. Idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de peccunia curie nostre,

que est vel erit penes vos, tribuatis et exsolvatis dicto magistro Dominico quantitatem peccunie supradictam. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Valentie, IIII nonas decembris, anno Domini M CCC XL secundo.

Arnaldus vicecancellarius.

Guillelmus de Pulcrovicino ex littera et certificatione rationalis que sibi fuerunt missa per vicecancellarium.

715

1342, desembre

Albarà de vestit a favor de Garcia de Sant Pol, mestre del rei.

ACA, MR, 319, f. 112.

716

1342, desembre

Pagament de cent quaranta sous barcelonesos a Ferrer Bassa per pintar unes andes per a la reina de Mallorca.

ACA, MR, 319, f. 106v.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. XVI.

Ítem, done a-n Ferrer Bassa, pintor, ab albarà del dit scrivà de ració, los quals li eren deguts per pintar unes andes a obs de la dita senyora reyna de Mallorches [...] CXL sous barcelonesos.

717

1343, gener

Pagament de vuitanta-quatre sous a G[uillem] de Palou, mestre de llibres de Barcelona, per l'escriptura d'un llibre per al rei.

ACA, MR, 320, f. 60v.

Ítem, done a-n G[uillem] de Palou, maestre de libres de Barchinona, los quals lo senyor rey li manà donar per scriptures de 1 libre que havia feyt al dit senyor [...] LXXXIII sous barcelonesos.

718

1343, febrer, 11. Barcelona

El rei mana pagar dos-cents sous del merinat de Saragossa a Ferrer Bassa, pintor, pel retaule de l'Aljaferia.

ACA, RC, 1305, f. 189.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, I, p. 181.

719

1343, febrer, 13. Barcelona

Es concedeixen dos-cents sous anuals a Bertran de Lanuza per acabar els seus estudis a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1305, f. 218v-219.

720

1343, febrer

Es donen cent cinc sous a Joan Sabata d'Alcolea perquè els lliuri al pintor Ferrer Bassa pel retaule i les obres de l'Aljaferia de Saragossa.

ACA, MR, 320, f. 67v.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. XVII.

Ítem, done a-n Johan Çabata d'Alcolea, qui talla davant lo senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, los quals lo dit senyor li manà donar per ço com lo dit senyor los li manà donar a-n Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, per rahón de ı reetaule e d'altres obres que deu fer per a obs de la capella de l'Aljaferia de Saragoça, cv sous jaquesos.

721

1343, març, 16. Barcelona

El rei escríu al justícia d'Encinacorba en relació amb el robatori a l'església de Sant Blai d'Anento per part de Ferran Deça, Marc d'Anento i Aparicio de Teruel, els quals, després d'«irrupere januas sacristie eiusdem ecclesie differarunt libros et alia ornamenta.»

ACA, RC, 623, f. 15v-16.

722

1343, març

Pagament de dos-cents sous barcelonesos a Domènec Gil d'Arenós, capellà i almoïner reial, part dels set-cents vuitanta sous que se li devien per raó del llibre anomenat Gestes, escrit en francès.

ACA, MR, 320, f. 122v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. 115 (ed. parcial).

Ítem, done a-n Domingo Gil d'Arenós, capellà e almoïner del senyor rey, en paga de DCCLXXX sous barcelonesos qui li eren deguts per la Cort del dit senyor, ab letra sua dat Barchinone, IIII kalendas del present mes de març, per rahó de un libre apellat *Gestorum*, en lengua francesa scrit, lo qual de manament del dit senyor rey féu fer a obs d'ell [...] cc sous barcelonesos.

723

1343, març

Pagament de nou sous per la compra d'un àbac, cera verda i dos tinters de plom per a la casa de la reina.

ACA, MR, 454, f. 40v.

Ítem, met en dates, los quals costaren 1^a taula de favajar e cera vert e 11 ti[nters] de plom a ops de mon offici e corredures de camb[i] que fiu de jaqueses de Barcelona, ix sous barcelonesos.

724

1343, abril, 23. Barcelona

Es mana a Bernat d'Olzinelles, tresorer reial, que es paguin cinquanta sous a Isaac Calot, jueu i mestre d'esgrima, que anirà a Mallorca amb el rei.

ACA, MR, 866, f. 8.

A l'honrat miçer Bernat d'Olzinelles *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Isach Calot, juheu, maestre d'esgrima, lo qual és acordat per anar ab lo senyor rey en lo viatge lo qual, Déu volent, entén a fer a Mallorques [...] L sous.

725

1343, abril

Ramon Pagès, pintor de Barcelona, acompanya el rei durant la campanya mallorquina.

ACA, MR, 320, f. 126.

726

1343, maig, 1. Barcelona

El rei concedeix llicència d'armes a Antoni Serra, pintor, i a Bernat Torrent, tots dos de Barcelona.

ACA, RC, 874, f. 113.

727

1343, maig

Pagament de tres-cents vint-i-sis sous i sis diners a Bernat Peiró per pintar una sella de cavall.

ACA, MR, 320, f. 150.

728

1343, juliol, 11. Barcelona

El rei mana a Pedro Pérez de Campos, regent de l'Estudi de Daroca, que es presenti a la cort.

ACA, RC, 1117, f. 16.

Petrus et cetera. Fideli suo Petro Petri de Campis, magistro in artibus, regenti Studium ville Daroce, salutem *et cetera*. Cum vos de presente necessarium habeamus, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus ad nostram presentiam personam liter in continuo veniatis, hocque nullatenus deferatis.

Data Barchinone, sub *et cetera*, v idus iulii, anno Domini M CCCC XLIII.

Signata.

Johannes de Terren, mandato regio facto per Rodericum Didaci.

729

[1343], setembre, 16. València

El rei mana al seu conseller Blas d'Aisa que pagui nou-cents sous a Rodrigo Díez, doctor en lleis i conseller seu, per la compra d'un llibre.

ACA, RC, 1306, f. 142.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario nostro Blasio d'Aysa, salutem *et cetera*. Mandamus vobis quatenus de pecunia curie nostre que penes vos est vel erit, ex collecta demandarum per vos factarum in regno Aragonie pro parte nostre curie, solvatis dilecto consiliario nostro Roderico Didaci, legum doctore, octingentos solidos barchinonenses, quos nos sibi huius serie in satisfactione cuiusdam libri de illis quos inter aliquos consiliarios nostros concessimus dividendos, duximus concedendos. Et facta solutione, recuperetis ab eo apocham et presentem. Nos enim mandamus magistro rationali curie nostre vel eius locumtenenti, quod vobis sibi restituente tempore vestri racionii hanc et dictam apocham, dictos octingentos solidos in vestro compoto admittere teneatur.

Data Valentie, xvi kalendas octobris, anno predicto.

Arnaldus vicecancellarius.

Jacobus Conesa, mandato regio facto per thesaurarium.

730

1343, setembre, 25. Morvedre

Es concedeixen certes facultats a Pere Despens, fill de Pere Despens, llicenciat a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1118, f. 107-107v.

731

1343, novembre, 4. València

El rei escriví al veguer i cort de Lleida demanant-li que deixin anar a Saragossa Em-boniva Hesei, rabí de l'aljama de la ciutat, perquè pugui ensenyar als jueus d'aquella aljama.

ACA, RC, 625, f. 43-43v.

732

1344, gener, 11. Saragossa

El rei, atesa la súplica de Domènec Forts, prevere de Saragossa, mana al justícia d'Aragó que sentenciï en l'afer sobre la possessió d'una Bíblia que havia estat deixada a Pelegrí d'Ançano, difunt justícia d'Aragó.

ACA, RC, 625, f. 175.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 9 (ed. parcial, amb data de 1343).

Petrus *et cetera*. Dilecto suo Justicie Aragonum vel eius locumtenenti, salutem et dilectionem. Pro parte Dominici Fortis, presbiteri Caesaruguste, fuit nobis humiliter supplicatum quod cum ipse movisset coram vobis, diu est, quandam causam super quodam libro Sacre Scriptura, vocato *Bibliam*, quam, ut dicitur, comodavit Peregrino de Ançano, quondam, predecessori vestro in dicto officio, contra Domeniguium de Tarba, iurisperitum Caesarauguste, quondam, executorem per nos datum testamento et ordinationi facte pro testamento per Peregrinum predictum, super bonis suis, quo ad eis debita et iniurias persolvendas, et non sit aliquis pro sententia legitima, cum qua possit dicta causa duci seu fine debito terminari, de qua bona persona in loco dicti Domengii prosequatur causam predictam, constitui seu deputari facere mandavimus. Ideo, supplicatione ipsa benigne admissa, vobis dicimus et mandamus quatenus, vocatis qui fuerint evocandi, super predicta faciatis et ordinetis summarie et de plano quid iustum et rationabilem foret et ratione fuerit faciendum, taliter quod ius dicti supplicantis ob deferentis partis non pereat indiscussum. Nos enim vobis super predictis committimus plenarie vices nostras.

Data Caesarauguste, III idus ianuarii, anno Domini M^o CCC^o XL tercio.

Visa Blan[...].

Eximinus [missit] expediendam per Petrum Jordani de [Urríes] Eximino d'Osca.

733

1344, gener, 18. Perpinyà

Albarà de dos-cents sous per la compra de llibres de gramàtica.

ACA, MR, 817, f. 61v.

734

1344, febrer, 23. Barcelona

El rei concedeix cent cinquanta sous barcelonesos al monjo cistercenc Llop de Bailo en ajut per les despeses dels seus estudis.

ACA, RC, 876, f. 21.

735

1344, febrer

Pagament de dos-cents sous a Jaumet de Ribes per la compra de llibres.

ACA, MR, 322, f. 57.

Ítem, done a-n Jacmet de Ribes, fill qui fou de-n P[ere] de Ribes, ab albarà de scrivà de ració, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament en ajuda de comprar llibres [...] cc sous barcelonesos.

736

1344, març, 23. Barcelona

El pintor barceloní Bernat Badia apareix citat en un procés que té lloc a la cúria reial.

ACA, RC, 626, f. 106v-107.

737

1344, abril, 13. Barcelona

El rei demana als clavis de l'Estudi General de Lleida que dispensin de residència Hug de Fenollet, doctor en lleis, atès que el necessita a la seva cort.

ACA, RC, 1059, f. 112v.

738

1344, abril

Pagament de quatre-cents dotze sous i tres diners jaquesos a Pere Bernés, argenter de la casa del rei, en paga dels mil dos-cents setanta-quatre sous i dos diners i òbol que se li deuen per una galera d'argent amb esmalts i amb l'escut reial que el rei ha regalat al monestir de Montserrat.

ACA, MR, 322, f. 106.

Ítem, done a-n Pere Barnés, argenter de casa del senyor rey, en paga de MCCLXXIIII sous ii diners òbol barcelonesos qui li eren deguts per la Cort del dit senyor rey, ab albarà de scrivà de ració scrit en Barcelona a xxv dies del present mes d'abril, per rahon d'una galea d'argent que fon ab viii esmalts a senyal reyal ab timbre e ab rems d'argent, la qual lo dit senyor rey ha menada donar al monestir de Mado-na Santa Maria de Muntserrat [...] CCCCXII sous, iii diners jaquesos.

739

1344, abril

Pagament de cent cinquanta sous barcelonesos a Jaume Taixeda, pintor de Barcelona, per la compra de material per a un timbre que fa per al rei.

ACA, MR, 322, f. 108v.

Ítem, done a·n Jacme Texeda, pintor de Barcelona, ab albarà de scrivà de ració, los quals li acorreguí per comprar algunes pedres apellades doblots e per fulla d'or que ha comprat a ops d'un timbre que fa a ops del senyor rey [...] CL sous barcelonesos.

740

1344, maig

Pagament de quatre-cents vint-i-set sous jaquesos a Domènec Gil d'Arenós, part dels set-cents vuitanta sous que se li devien per raó del llibre anomenat Gestes, escrit en francès.

ACA, MR, 322, f. 141v.

Ítem, done a·n Domingo Gil d'Aranós, capellà e almoynier del senyor rey, los quals li romanien a pagar de DCCLXXX sous barcelonesos que·l dit senyor, ab letra sua, li manà donar per rahó de 1 libre appellat *Gestorum*, scrit en lengua francesa, lo qual li fon fet a ops de dit senyor [...] CCCCXXVII sous jacquesos.

741

1344, agost, 19. Perpinyà

El rei mana al seu cursor, Guillem de Palop, que li porti a la seva biblioteca de Barcelona, a través de la Jonquera i Figueres, la caixa de llibres que havia estat robada del castell de Perpinyà.

ACA, RC, 1123, f. 9v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CXX.

742

1344, agost, 30. Vilafranca de Conflent

El rei reclama la presència a Guillem Fonoll, «scriptor honoris» de Sant Miquel de Cuixà.

ACA, RC, 1122, f. 45v.

743

1344, setembre

Pagament de dos-cents sous barcelonesos a Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, en paga de les vint-i-sis lliures, vuit sous i set diners que se li devien pel retaule de l'altar de la capella del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 323, f. 74 — ACA, RC, 1307, f. 90v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. LXXIII.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. XXIII.

Ítem, done a-n Ferrer Bassa, pintor de Barchinona, en paga d'aquelles xxvi llibres, viii sòlidos, vii diners barchinonesos a ell deguts per la Cort per rahó de i reataula, lo qual féu ops de l'altar de la capella del Palau de dit senyor rey, qui és en la dita ciutat de Barchinona, ab suptils himàgens de Jesuchrist e de la benauyrada sancta Maria, segons que appar per letra del dit senyor a mi feta de manament, data Barchinone, xviii kalendas octobris de l'any present, en lo dors de la qual són scrits per pagats per man del notari qui l'èpocha féu, la qual jo he del dit en Ferrer Bassa [...] cc solidos barcelonesos.

744

1344, octubre, 10. Barcelona

El rei reclama la presència d'Hug de Fenollet.

ACA, RC, 1059, f. 147.

745

1344, octubre

Pagament de dos-cents vint sous barcelonesos a Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, en paga de les vint-i-sis lliures, vuit sous i set diners que se li devien pel retaule de l'altar de la capella del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 323, f. 99v.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. XXI.

746

1344, novembre, 11. Barcelona

El rei nomena Guillem Ramon de Montcada, canonge de Lleida, canceller vitalici de l'Estudi General d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 954, f. 174.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 12.

747

1344, novembre, 20. Barcelona

Es donen a Bernat d'Olzinelles, doctor en lleis, conseller i tresorer reial, els set llibres que havien estat de Jaume III de Mallorca, «ço és, Diges[ta] veylla, Codi, Enfortada, Volum, Lectura de Odofre, Summa d'Aç, l'Inventari Iuris.»

ACA, MR, 639, f. 43v.

748

1344, novembre

Pagament de cent vuit sous i set diners barcelonesos a Ferrer Bassa, pintor de Barcelona, en paga de les vint-i-sis lliures, vuit sous i set diners que se li devien pel retaule de l'altar de la capella del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 323, f. 136.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. xxiv.

749

[1342-1344]

Notícia al full de guarda d'un registre sobre l'ús del segell secret en algunes de les cartes que hi són registrades.

ACA, RC, 1117, full de guarda inicial.

Aquest registre fo fet en lo setge de Rosselló e són hic registrades diverses cartes segellades ab segell secret. E fo de M CCC XLII e feneix en l'any de M CCC XLIII.

750

1344

Notícia sobre el mestre d'escolans de la seu de Barcelona.

ACA, MR, 323, f. 154.

751

1345, gener, 8. Perpinyà

El rei mana a Cresques, físic de la seva casa, que li envii un rotlle de pergami.

ACA, RC, 1059, f. 180v.

Ed. RIUS SERRA, *Més documents*, p. 71.

En Pere *et cetera*. A maestre Cresches, físich de casa nostra, gràcia nostra. Diem-vos e us manam que, encontinent, nos trametats aquell rotlet de pergami que-us sabets car al quadrant, nós hi darem recapte. E açò no mudets.

Dada en Perpinyà, a viii dies del mes de gener de l'any de Nostre Senyor de M CCC XL quatre.

H[ugus] cancellarius.

Franciscus de Fuxi, mandato domini regis.

752

1345, febrer, 4. Perpinyà

El rei mana a Ferrer Bassa «que la primera obra que façats sia lo retaule de la capella del castell nostre de Perpenyà, ço és, de l'altar de Santa Creu.»

ACA, RC, 1059, f. 191v.

Ed. GUDIOL, *Els Trescentistes*, I, p. 232. — TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. x.

753

1345, febrer

Pagament de vint-i-cinc sous barcelonesos a Bernat de Nabinal, capellà i almoïner de la reina, per la compra a Domènec Jordà d'un Ordinari per a la capella.

ACA, MR, 456, f. 34.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 76.

Ítem, done a·n Bernat de Nabinal, capellà e almoïner de la senyora reyna, ab al·barà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de i libre *Ordinari* que, de manament de la dita senyora, ha comprat d'en Domingo Jordà, a ops de la capella de la dita senyora [...] xxv sous barcelonesos.

754

1345, febrer

La reina fa pagar una corretja per a un missal del rei.

ACA, MR, 456, f. 26.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 76.

Ítem [...] e per un troç de correja de seda que ha comprat a ops de I *Missal* que·l senyor rey donà a la senyora reyna.

755

1345, febrer

Pagament a Bernat de Nabinal, capellà i almoïner, d'uns tancadors per a un saltiri de la reina.

ACA, MR, 456, f. 26.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 76.

Ítem, done al dit en Bernat Nabinal, capellà e almoïner, [...] per 11os tancadors d'argent que ha comprats a ops del *Saltiri* de la dita senyora [...].

756

1345, març, 1. Perpinyà

El rei mana a Gil Pérez de Buysan, notari guardasegells, que pagui tres-cents cinquanta sous barcelonesos a Guillem de Sant Hilari, notari de Barcelona, pels cent trenta-set dies de treball que havia ocupat a escriure el procés contra el rei de Mallorca en un llibre de pergami.

ACA, RC, 633, f. 72v.

757

1345, març, 17. Perpinyà

El rei dona llicència a fra Pere d'Escó, OFM, per a predicar a la sinagoga de Cervera.

ACA, RC, 652, f. 42v.

758

1345, març

Pagament [a Pere Bernés, argenter de València], d'uns tancadors per a un missal de la reina.

ACA, MR, 456, f. 32.

Ítem, los quals li eren deguts per IIII tancadors d'un libre, d'argent, daurats e es-maltats, que ha fets a ops de I *Missal* de la capella de la dita senyora, los quals pesen III unzas e I quart d'argent, a rahó de xv sous la unza.

759

1345, abril, 10. Perpinyà

El rei reclama la presència de Pere de Molins, OFP, lector del convent dels predicadors de Mallorca.

ACA, RC, 1060, f. 27.

760

1345, juny, 9. Perpinyà

El rei mana a P[ere] Montanyó, procurador reial a la ciutat de Barcelona, que faci fer «I drap de lin vert o vermell o d'aquella color qui pus [...] qui sia davant lo reitaula de la capella nostra de Barcelona, per rahó que [...] ronya [...] no puxa ensutzeir lo dit reitaula.»

ACA, RC, 633, f. 190v.

761

1345, juliol, 3. Perpinyà

El rei mana a Martín Aznar d'Arbe, sobrecoç de la reina, que compri a París sis pells negres i sis de vermelles.

ACA, RC, 1060, f. 60.

Lo rey d'Aragó. Dehim-vos e us manam que com siats a París comprets aquí vi pells negres e vi pells vermelles d'aquelles de que-s fan a París los carners e que sien les pus belles que trobarets e açò non mudets.

Dada en Perpenyà, dicmenge a III de juliol, en l'any de Nostre Senyor M CCC XLV. H[ugus] cancellarius.

Franciscus de Fuxi, mandato domini regis.

Fuit directa Martino Acenarii d'Arbe, supracochi domine regine.

762

1345, juliol, 22. Perpinyà

El rei mana pagar una Bíblia que regala a fra Pardo.

ACA, RC, 1308, f. 7.

763

1345, juliol, 30. Perpinyà

El rei, havent estat destruïda per les aigües la sinagoga de Tàrrega, autoritza els jueus de la ciutat a instal·lar en una casa, per dos anys, mentre es reconstrueix, un oratori amb l'escola annexa.

ACA, RC, 878, f. 189v-190.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 13.

764

1345, juliol

Pagament de cent sous barcelonesos a fra Pardo, OFM, en paga dels dos-cents sous jaquesos que se li havien concedit per comprar una Bíblia.

ACA, MR, 324, f. 23.

Ítem, done a frare Pardo, de l'orde dels frares menors, en paga de cc sous jacquesos los quals lo senyor rey li donà per almoyna per comprar una *Bíblia*, segons que appar per una letra de dit senyor, la qual fo data en lo monestir de Poblet, vi kalendas julii de l'any m ccc xli, en lo dors de la qual foren scrits per abatuts per mà del notari qui l'èpocha féu, la qual jo he del dit frare Pardo [...] c sous barcelonesos.

765

1345, juliol

Pagament de seixanta-cinc sous a A[ndreu] de Benavarri, sobreatzembler de la casa del rei, pel transport del retaule [de l'altar de la Santa Creu de la capella del castell de Perpinyà, pintat per Ferrer Bassa] de Barcelona a Perpinyà.

ACA, MR, 324, f. 22.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. xxvii.

766

1345, setembre, 1. Perpinyà

El rei permet als jueus de Tarragona reedificar la sinagoga i construir una escola.

ACA, RC, 636, f. 50.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 83.

767

1345, setembre, 1

El rei mana pagar una cortina per al «retaule de l'altar de Sancta Creu de la capella del castell de Perpinyà.»

ACA, MR, 868, f. 1.

768

1345, setembre, 9. Perpinyà

El rei nomena Abraham ben Cell per a l'«officium capellanie et scribanie scole seu sinagoge judeorum Ilerde.»

ACA, RC, 954, f. 145v.

769

1345, octubre, 13. Perpinyà

El rei mana de nou a l'oficial del bisbe d'Urgell que li envii la Bíblia del rei Jaume de Mallorca que ja havia reclamat anteriorment.

ACA, RC, 1060, f. 106.

Petrus et cetera. Dilecto nostro officiali episcopi Sedis Urgellensis, salutem et cetera. Scientes relatu veridico quod Vitalis Maurinus, iurisperitus, clericus tonsuratus iurediccionis vestre, tenet et minus debite [ocupavit] quandam Bibliam que fuit Jacobi de Maiorice ad nos, prout alia eius bona, de iure pertinentem. Scripsimus pridem episcopo Urgellensi ut eandem reddi et restitui faceret nobis, qui rescripsit curialiter nobis asserens, ex eo quod dictus Vitalis se absentaverat, non potuit facere execucionem iustitie contra eum, set quam prius fuerit inventus faciet quod affectus noster effectum sentiet in predictis. Quapropter vobis tenore presentis, pro iustitia, requirimus et rogamus quatenus si predictum Vitalem poteritis invenire, eundem omnino districte et fortiter compellatis ad reddendum et restituendum nobis dictam Bibliam, faciendo penitus, ut ex rigore iuris vel industria vestra, recuperemus [prorsus] Bibliam antedictam. In hoc [p]enitus nobis et dicto episcopo non modicum servietis.

Data Perpiniani, IIII° idus octobris, anno Domini millesimo ccc xl Quinto.

H[ugus] cancellarius.

Dominicus Petri de Laçano, mandato regio facto per dominum episcopum Thirasonensem, consiliarium.

770

1345, octubre, 12. Perpinyà

El rei mana a Jaume Roig que pagui cent sous, repectivament, a fra Francesc Raurell i a fra Jaume d'Híxar, frares menors que es traslladen als Estudis Generals de París.

ACA, MR, 868, f. 2.

A l'honrat en Jacme Roig, *et cetera*. Manà lo dit senyor rey que donets a frare Francesc Raurell e a frare Jacme d'Íxar, de l'ordre dels frares menors de Barcelona, los quals lurs manà donar graciosament en ajuda de les messions que lurs conven-
dran a fer per lo camí, per ço com van a estudiar París, ço és, a cascun d'ells c sous barcelonesos que fan ducenti solidos barcchinonenses.

Scrit en Perpinyà, xii dies del mes d'octubre, anno Domini M CCC XL quinto.

771

1345, octubre, 23. Perpinyà

El rei demana a Bernat Roig, procurador seu al Regne de Mallorca, que li envii els llibres de fra Joan de Cremona.

ACA, RC, 1123, f. 93.

Petrus *et cetera*. Fideli nostro Bernardo Rubei, procuratori regio in regno Maiorice, salutem etc. Dicimus et mandamus vobis quatenus incontinenti, visis presentis, non expectato a nobis alio mandamento omnique contradictione cessate, mitatis nobis per presentium portitorem omnes et singulos libros cuiuscumque facultatis qui fuerunt magistri Johannis de Cremona, suis demeritis exhigentibus ad supplicium ultimum condemnati, de quo iustitiam iam fecistis et cuius bona sunt nostre curie confiscata.

Data Perpiniani, decimo kalendas novembris, anno Domini M CCC XL quinto.

Arnaldus vicecancellarius.

Rex Petrus.

Mandato domini regis Francisco de Fuxi.

772

1345, octubre, 25. Perpinyà

Es comunica a Jaume Roig, tresorer, que s'ha assentat al llibre corresponent el pagament de dos-cents sous barcelonesos a Guillem Comte, capellà de la reina, per escriure un llibre per manament del rei.

ACA, MR, 868, f. 5.

A l'honrat en Jacme Roig, tresorer *et cetera*. Fas-vos saber que jo he notats a-n Guillem Comte, capellà de la senyora reyna, al llibre meu viie dels accurriments, en LXIX cartes, que vós li acorregués en Perpenyà, ab aquest present albarà, lo dia e l'any dejús scrits, en acurriment de les messions que ha a fer en i libre que-l senyor rey li manà scriure [...] ducentos sous barcelonesos.
Scrit en Perpenyà, xxv dies del mes d'octobre, anno Domini M CCC XLV.

773

1345, octubre, 31. Perpinyà
Pagament de vint-i-cinc sous a dos frares menors «que anaven en estudi.»
ACA, MR, 868, f. 6.

774

1345, octubre, 31. Perpinyà
Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui cent vint-i-cinc sous barcelonesos a Moisès Jacob, jueu de Perpinyà, per la construcció d'un astrolabi per al rei.
ACA, MR, 857, f. 2.

A l'honrat en Jacme Roig *et cetera*. Mana lo senyor rey que donets a Mossé Jacob, juheu de Perpinyà, los quals li manà donar per senyalar scriptures que ha fetes en un strelabi de argent que en Guillem de Biscaya, de casa sua, motllà en Perpinyà, en lo present mes d'octubre, a ops de dit senyor rey. E per adobadures de los arelotges e altres strelabres que ha adobats en lo dit mes [...] centum et viginti solidos barchinonenses.
Scrit en Perpinyà, derrer dia del mes d'octubre, anno Domini M CCC XL quinto.

775

1345, desembre, 15. Girona
El rei reclama novament la Bíblia del rei Jaume de Mallorca que es trobava al bisbat d'Urgell.
ACA, RC, 1060, f. 122v.

776

1346, gener, 1. Barcelona
Pagament de cinquanta lliures a Ferrer Bassa, en paga de les cent cinquanta que se li deuen per un retaule que fa per a la casa reial.
ACA, RC, 1308, f. 193v.

777

[1346], gener, 13. Barcelona

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui vuit-cents setanta-cinc sous barcelonesos a fra Nicolau Agut, confessor del rei, per la compra d'un Decret i unes Concordances que havien estat del rei Jaume de Mallorca i que s'havien trobat a Puigcerdà.

ACA, MR, 868, f. 16.

A l'honorat en Jacme Roig *et cetera*. Mana lo dit senyor que donets a frare Nicholau Agut, confessor seu, los quals li manà donar per 1 libre *Decret* que comprà en satisfacció de 1 libre appellat *Concordances*, que'l dit senyor rey li havia dat, lo qual fo atrobat ensemps ab altres coses d'en Jacme de Mallorques en lo loch de Puigcerdà, com s'i fo més prodicionalment, lo qual libre fo restituit en l'orde dels frares menors de Perpinyà d'on era estat [...] DCCCLXXV sous barcelonesos
 Scrit en Barcelona, XIII dies del mes de janer, anno predicto.

778

1346, gener, 15. Barcelona

El rei mana que es recuperin els llibres empenyorats que Ramon Mercader va deixar, junt amb altres béns, al seu fill Bernat. Són: «unum codicem cum coopertis viridibus, valoris decem et octo librarum jaccensium, et quoddam Digestum vetus cum cooper-tis albis, precii sexdecim librarum barchinonensium.»

ACA, RC, 638, f. 63-63v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 77.

779

1346, febrer, 15. València

El rei mana pagar cent sous a Joan Capcir, capellà de l'església de Sant Joan de Perpinyà, per la còpia d'un Lancelot.

ACA, RC, 1309, f. 70v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CXXVII (amb data 17 de febrer).

780

[1346], febrer, 25. [València]

El rei demana al seu conseller Ramon de Boil uns draps historiats amb figures de Cèsar, Cató, Alexandre, Judes Macabeu, David, Josuè, Carlemany, Godofred de Boiillon i el rei Artús.

ACA, RC, 1126, 2a part., f. 161-161v.

781

1346, abril, 16. València

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui dos-cents sous barcelonesos a l'escrivà Sancho Martínez, de Calataiud, per fer un llibre per al rei.

ACA, MR, 868, f. 22v.

A l'honorat en Jacme Roig *et cetera*. Mana lo senyor rey que donets a-n Sanxo Martínez, de la vila de Calateyiú, los quals lo dit senyor rey li manà donar per messions que ha fetes en un libre que li fa, ducentos solidos barchinonenses. Scrit en València, XIII dies del mes d'abril, anno Domini M CCC XLVI.

782

[1346, maig]

Notícia sobre Garcia de Sant Pol, mestre del rei, que va com a ambaixador del rei a la cort papal.

ACA, RC, 1126, f. 22.

783

1346, maig, 28. València

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui cent sous barcelonesos a Eiximèn de Saya, OFM, per anar a estudiar a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1309, f. 122.

Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem *et cetera*. Cum nos, fratri Eximino de Saya, lectori fratrum minorum Turolii, qui in presentiarum ad Studium Parisiensis pro Sacre Theologie scientia adipiscenda iter suum dirigit, centum solidos barchinonenses graciosè duximus concedendos, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis predicto fratri Eximino vel cui voluerit loco sui [...] supradictos. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Valentie, quinto kalendas junii, anno predicto.

Vidit Jaspertus.

Nicholaus Martini ex petitione provisa per parte dominum regem ad relationem episcopi Tirasone.

784

1346, maig, 29. València

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui dos mil sous barcelonesos a Bernardí Miquel, fill del difunt conseller reial Guillem Miquel, per la compra de llibres de dret.

ACA, RC, 1309, f. 118v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 10.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem *et cetera*. Dicimus et mandamus vobis quatenus de peccunia curie nostre quod est vel erit penes vos tribuatis et exsolvatis fideli nostro Bernardino Michaelis, filio et heredi dilecti consiliarii nostri et promotoris negotiorum Guillelmi Michaelis, quondam, duos mille quingentos solidos barchinonenses, quos sibi dictis [...] pro precio quatuor librorum iuris civilis, scilicet, *Digesti novi*, *Digesti veteris*, *Codice* et [...] quos a dicto herede emimus, habuimus et recepimus ipsosque dedimus nobili et dilecto cancellario nostro Hugoni de Fonolleteo. Recuperando, facta solutione, presentem cum apocha de soluto.

Data Valencie, IIII kalendas iunii, anno Domini M CCC XL sexto.

Vidit Jaspertus.

Dominus rex mandavit mihi [...].

785

1346, maig, 30. València

El rei dona llicència per a exercir la medicina al Regne de València a Jafudà ben Vives, jueu, que havia estat declarat idoni pels metges de la cambra reial, Pere Ros i el mestre Alatzar, després d'haver passat l'examen.

ACA, RC, 880, f. 186v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 16.

786

[1346, maig]

Notícia que posa en dubte la llicència papal a favor de fra Fancesc Duran, OFM, per anar a estudiar a París i s'inclina a tancar-lo perpètuament a la presó.

ACA, RC, 1126, f. 22.

El senyor Papa ha donada llicència a frare Francesc Duran, de l'orde dels frares menors, que vage a fer mestre a París, lo qual, segons los seus feyts, fore pus digne de ésser perpètuament encarcerat que maestrat.

787

1346, juny 12. València

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui cent sous barcelonesos a fra G[uillem] de Camprodon, OFP, per anar a estudiar a l'Estudi General de París.

ACA, MR, 868, f. 154v.

A l'honrat en Jacme Roig. Mana lo dit senyor rey que donets a frare G[uillem] de Camprodon, de l'orde dels frares menors, los quals graciosament li manà donar com va a estudi al loch de París, c sous barcelonesos.

Scrit en València, xii dies del mes de juny, anno Domini M CCC XLVI.

788

1346, juny, 30. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana donar dos-cents sous a Llop de Bailo, monjo de Poblet, «en ajuda de un retaule que fa fer a l'altar de Sant Martí.»

ACA, MR, 868, f. 35v.

789

1346, juliol, 10. Monestir de Santa Maria de Poblet

Es mana a Jaume Roig, tresorer, que pagui a Ramon Oliver, de Perpinyà, per portar el llibre Lancelot de Perpinyà al monestir de Santa Maria de Poblet per al rei.

ACA, MR, 868, f. 36.

A l'honrat en Jacme Roig *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a n Ramon Oliver, de Perpenyà, los quals li manà donar per ço com li aportà i libre de *Lancelot* de la vila de Perpenyà al monestir de Poblet, hon lo dit senyor era, sexaginta solidos barchinonesos.

Scrit en lo monastir de Poblet, x dies del mes de juliol, anno Domini M CCC XLVI.

790

[1346, juliol, 10. Monestir de Santa Maria de Poblet]

Notícia de les pintures previstes per al trespòl de les habitacions reials «que havem per bo e agradable que les cubertes de la cambra nostra e la de la regina sien pintades ab fulla d'aur e d'argent.»

ACA, RC, 1126, f. 76v-77r.

791

1346, juliol, 30. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana a Pere de Fenollet, vescomte d'Illa, que es presenti a la cort per examinar les ordinacions.

ACA, RC, 1060, f. 193v.

Petrus *et cetera*. Nobili et dilecto consiliario nostro Petro de Fonolleteo, vicecomiti Insule, salutem et dilectionem. Cum pro quibusdam *Ordinationibus* noviter in nostra curia pro eius utili regimine per nos factis, quo necessarium habemus,

idcirco dicimus et mandamus quatenus incontinenti ad nos veniatis, postposita omnino.

Data in monasterio Populeti, tercio kalendas augusti, anno Domini M CCC XL sexto. Hugus, cancellarius.

Raymundus de Maranges, mandato regio facto per dominum cancellarium.

792

1346, juliol, 30. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana a Jaspert de Tegurà, conseller i promotor dels negocis de la cort, que es presenti a la cort per examinar les ordinacions.

ACA, RC, 1060, f. 193v.

793

1346, agost, 18. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana al seu tresorer, Jaume Roig, que pagui al capellà i almoiner de la reina Maria les despeses d'anar a estudiar a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1310, f. 2v.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quatenus de peccunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis dilecto capellano et elemosinario illustris Marie, regine Aragonum, consortis nostre, Bernardo Nabinal, duos mille solidos barchinonenses quos sibi in auxilium expensarum fiendarum in Parisiensi Studio ad quod ire proposuit [...] acquirenda sciencia laborare gracie [...] concedimus. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto. Data in monasterio Populeti, quintodecimo kalendas septembris, anno Domini M CCC XLVI.

Hugus cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Matheo Adriani.

Dominus rex mandavit dari franca iure sigilli.

794

1346, setembre, 14. Lleida

El rei mana a Pere Ros, «geometricus aut magister livelli», que es traslladi a Mallorca, on el necessita, i allí l'informarà Felip de Boil, governador del Regne de Mallorca.

ACA, RC, 1411, f. 143.

Petrus *et cetera*. Fideli nostro Petro Ros, geometrico aut magistro livelli, salutem *et cetera*. Quia ars vestra mensurandi cum livello et aliis ingeniis subtilibus ante regalem nostram presenciam laudabili testimonio extitit comendata, propterea, de

fide et legalitate vestre confidentes, volumus vobisque dicimus et mandamus quatenus, pro aliquibus nostris negotiis utilitatem et commodum nostre rei publice tangentibus, ad regnum nostrum Maioricarum transfretetis indilate in regno, aliqua peracturus de quibus dilectus consiliarius noster Philippus de Boil, gubernator regni Maioricarum antedicti, vos clarius et lacius informavit. Necminus, volumus ac vobis precipiendo mandamus quatenus eis que ex parte nostra super hiis vobis referet idem gubernator fidem plenariam adhibeatis eaque totaliter compleatis.

Data Ilerde, XVIII kalendas octobris, anno Domini M CCC XLVI.

Vidit Jaspertus.

Dominicus de Laçadano ex provisione facta in consilio ad relationem thesaurarii.

795

1346, setembre, 14. Lleida

El rei Pere reclama l'or, la plata, el lignum crucis d'or i altres béns de la capella reial de Mallorca que havien estat del rei Jaume III.

ACA, RC, 1411, f. 143v-144.

796

1346, setembre, 22. Lleida

El rei dóna llicència per a construir una escola nova a la sinagoga de Lleida, atès el mal estat de l'edifici actual.

ACA, RC, 642, f. 42v.

797

1346, setembre, 30

Pagament de setze sous barcelonesos per reparar un leccionari.

ACA, MR, 857, f. 12.

798

1346, octubre, 2. Lleida

El rei mana al seu tresorer, Jaume Roig, que pagui mil sous barcelonesos a Sancho Sánchez Muñoz, llicenciat en lleis i professor, per la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 1310, f. 62.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem et dilectionem. Cum nos, attentis serviciis predecessoribus nostris et nobis impensis diutius per dilectum nostrum Sanctium Sanctii Munionis, licenciatum in legibus ac precessores ipsius, animis indeffesis, eidem in auxilio expensarum fiendarum in festo doctorationis sue, quod in proximo celebrare intendit, mille solidos

barchinonenses concesserimus gratiose, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis iamdicto Sanctio Sanctii mille solidos supradictos vel cui voluerit loco sui. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Ilerde, VI nonas octobris, anno Domini M CCC XLVI.

Vidit Jaspertus.

Eximius Garces mandato regio facto per Galcerandum de Pulcropodio, consiliarium.

Sine precio mandato regio ut dixit Tommas de Aliaga, porterus.

799

1346, octubre, 7. Lleida

El rei, en resposta a una carta de Ferrer Bassa en què l'informava de la seva malaltia i, en conseqüència, del retard a acabar el retaule de la capella del castell de Lleida, li mana que així que hagi acabat la dita obra la trameti a Lleida.

ACA, RC, 1126, f. 113.

Lo rey d'Aragó. Havem rebuda vostra letra per la qual nos fets saber que'l retaule de la capella del castell de Leyda no era encara acabat per rahó d'alcuna malaltia que havets haüda, mas que tantost com fos guarit, entesés en acabar la dita obra. La qual acabada, trametra-la a Leyda on vos responem que volem e-us manam que en persona en acabament de la dita obra contínuament entenats e aquella no trametats a la dita ciutat [tro altre] e manament hajats nostre.

Dada en Leyda, sots nostre segell secret, septem idus septembris, anno Domini M CCC XLVI.

Dominus rex mandavit Matheo Adriani.

Al feel nostre en Ferrer Bassa.

800

1346, octubre, 8. Lleida

El rei dóna dos-cents sous a Pere d'Uxués, lector del convent dels frares menors de Barcelona.

ACA, MR, 868, f. 42v.

801

[1346], octubre, 17. Lleida

Es mana que es paguin vint sous barcelonesos a Pere Ferrer, mestre de vidrieres de Vilafranca del Penedès, a més dels tres-cents que s'havien pactat per a fer les vidrieres del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 868, f. 49.

A l'honrat *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Pere Farrer, mestre de vedrieras de Vilafrancha del Panadèz, per alcunes vedrieras que ha fetes en la capella del senyor rey del palau de Barcelona, ultra ccc sous de què era estat fet preu ab ell de fer dites vedrieras, viginti sous barcelonesos.
 Scrit en Leyda, xvii dies del mes d'octobre, anno predicto.

802

1346, octubre, 26. Lleida
El rei mana donar dos mil sous a Guillem Planella, doctor en lleis, per la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 1310, f. 125v.

803

1346, novembre, 8. Lleida
El rei mana al seu tresorer, Jaume Roig, que pagui mil cinc-cents sous barcelonesos a Bertran de Lanuza, professor en lleis, per la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 1310, f. 76.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem *et cetera*. Cum attentis gratuitis serviciis dilecti militis et domestici nostri Ferrarii de Lanuça progenitoribus nostris et nobis impensis diutius fideliter et devote, nec minus quia dilecti iudicis curie nostre Bertrandi de Lanuça, eius filii, legum professoris, probitatis merita, laude digna promereri noscuntur eidem qui prout eius indoles iudicat moribus prematura litterarum scientia aliarumque virtutum donis et titulis decoratur. In auxilium expensarum festi et doctorationis sue promotionis, quam in instanti festo Nativitatis Dominice celebrare proposuit, mille quingentos solidos barchinonenses gracie duximus concedendos. Idcirco vobis dicimus et mandamus expresse quatenus de peccunie erarii nostri penes vos existente tribuatis et solvatis eidem mille quingentos solidos supradictos vel cui voluerit loco sui. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto. Data Ilerde, vi idus novembris, anno Domini M CCC XL sexto.
 Hugus cancellarius.
 Dominus rex mandavit mihi Eximino Garcie.

804

1346, novembre, 22. Lleida
El rei mana a Pere de Paseia que busqui a l'arxiu «confirmationem seu concessionem regiam factam universitati eiusdem civitatis super impositione aut sisa vini rationi Studii Generalis» [de Lleida], als registres compresos entre els anys 1315 i 1328.

ACA, RC, 643, f. 232v.

805

1346

Notícia sobre Bernat Gil com a lector del monestir de Santa Maria del Carmel de Perpinyà.

ACA, RC, 634, f. 137v.

806

1347, gener, l. València

Pagament de quatre sous a Guillem Ferrera, monjo de la capella reial, per un estoig de cuir per al saltiri del rei.

ACA, MR, 868, f. 57v.

807

1347, gener, l. València

El rei demana als clavaris de Lleida que dispensin temporalment de la residència i la lectura de lleis Pere Despens, professor de l'Estudi General, atès que el necessita a la cort.

ACA, RC, 1061, f. 56.

808

1347, gener

El rei mana donar cent sous a Francesc d'Armenter i a Llorenç Padrós, obrers de la parròquia de Sant Jaume de Barcelona, en ajuda del retaule.

ACA, MR, 467, f. 23v.

809

1347, març, l. València

El rei mana al seu tresorer, Jaume Roig, que pagui cent sous jaquesos i cent vint sous barcelonesos a Francesc de Miravet per un volum de decretals.

ACA, RC, 1310, f. 177.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Jacobo Rubei, salutem et cetera. Cum per curiam nostram debeantur fideli de scribania nostra, Francisco de Miraveto, quantitates peccunie infrascriptas, cum duobus albaranis scriptoris porcionis domus nostre, quarum tenores sunt que sequitur: [*Vegeu els documents 613 i 615*]. Et de ipsis peccunie quantitatibus, que summam ascendunt centum solidos jaccenses et centum viginti solidos barchinonenses, nichil dicto Francisco extiterit persolutum, ut nobis constitit tam per hostensionem dictorum albaranorum que fuerunt in nostra Cancellaria restituta et pro cautela curie lanianta, quam per certificationem rationalis magistri nostre curie antedictae. Et propte-

rea ipsas peccunie quantitates per vos eidem Francisco exsolvi providerimus et velimus. Idcirco vobis dicimus expresse et mandamus quatenus de quacumque peccunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis infallibiliter eidem Francisco vel cui voluerit loco sui centum solidos jaccenses et centum viginti solidos barchinonenses supradictos. Et facta solutione, presentem ab eo recuperetis litteram cum apocha de soluto.

Data Valencie, kalendas marcii, anno Domini M CCC XL VI.

Hugus cancellarius.

Raimundus Meranges, mandato regio facto per dominum cancellarium.

810

1347, març, 1. València

El rei demana a l'abat de Santes Creus un oficer per a la seva capella i a l'abat de Poblet, un epistolari i un evangeliari.

ACA, RC, 1061, f. 84.

811

1347, març, 3. València.

Es comunica a Jaume Roig, tresorer, que s'han pagat mil sous barcelonesos a Pere Bernés, argenter de València, per una imatge de la reina que el rei donarà a Sant Jaume de Galícia.

ACA, MR, 868, f. 66.

A l'honrat en Jacme Roig *et cetera*. Fas-vos saber que jo he notats a-n Pere Barnés, argenter de València, de casa del senyor rey, en lo llibre meu VIII dels acurriments, en xxxvii cartes, que vós li acorregués en València ab aquest present albarà, lo dia e l'any dejús escrits, en acurriment de 1ª ymatge d'argent de figura de la senyora reina, que deu fer de pes de xv marchs de València, la qual image lo dit senyor rey deu donar a la església de Sent Jacme de Gallícia, m sous barcelonesos.

Scrit en València, iiii dies del mes de març, anno Domini M CCC LVI.

812

1347, març, 15. València

El rei mana a Almeracio de Cabrespino, nunci papal i canonge de Lleida, que torni els dos volums dels Moralia in Job a l'inquisidor fra Guillem Costa. Aquesta obra, originàriament de l'orde del Temple, s'havia trobat entre els béns del difunt arquebisbe Arnau [Sescomes] de Tarragona i pertanyia a la Corona per la donació que el papa va fer a Jaume II dels béns mobles del dit orde, però els marmessors de l'arquebisbe van manar que es lliurés a l'inquisidor.

ACA, RC, 882, f. 186v-187.

Petrus *et cetera*. Dilecto nostro Almeracio de Cabrespino, Camere domini pape nuncio, canonico Ilerdensi, salutem *et cetera*. Scire vos volumus quos nos dilecto et religioso fratri Guillelmo Costa, inquisitori heretice pravitatis, quandam librum vocatum *Moralia Job*, in duobus voluminibus conscriptum, qui inter libros reverendi Arnaldi, archiepiscopi Terraconensis, quondam, inventus extitit et qui ad nos, cum aliis bonis mobilibus qui fuerunt ordinis quondam Templi, cuius fuit liber predictus, ex donacione per dominum summum Pontificem tunc facte serenissimo domino Jacobo, dive recordationis avo nostro, noscitur pertinere, duximus concedendo, mandando manumissoribus dicti archiepiscopi, quondam ut dicto inquisitori librum traderent antedictum, prout in nostra littera quam inde fieri iussimus, lacius continetur. Verum cum inquisitor predictus eo quia idem liber in posse vestro esse dicitur, eundem minime habere potuerit, idcirco vobis dicimus et mandamus quatenus librum predictum incontinenti, visis presentibus, tradatis inquisitori predicto et, in casu etiam quo nobis nullum in libro predicto ius pertineat, vos instanter rogamus ut librum predictum dicto fratri Guillelmo tradatis seu tradi faciatis vel cui voluerit loco sui, quocumque impedimento cessante. Sciturus quod hoc in quocumque casu predictorum nobis plurimum gratum adveniet et regraciabimur illud vobis.

Data Valencie, idus marcii, anno Domini M CCC XLVI.

Vidit Jaspertus.

Matheus Adriani, mandato regio facto per dominum infantem Petrum.

813

1347, abril, 5. València

El rei ordena als paers i als prohoms de Tàrrrega que no impedeixin als jueus la construcció d'una escola.

ACA, RC, 644, f. 48-48v.

814

1347, abril, 14. València

El rei concedeix guiatge a Gombau de Castellnou, degà de Jaca i canonge de València, i l'autoritza a treure gra del regne «in auxilium expensarum [...] fiendarum in Studio.»

ACA, RC, 883, f. 33v-34.

815

1347, abril, 30. València

El rei mana al seu tresorer Jaume Roig que pagui sis-cents sous barcelonesos al metge Arnau de Riera per comprar un llibre de medicina.

ACA, RC, 1311, f. 56.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 11.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Jacobo Rubei, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quatenus de peccunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis fideli fisico domus nostre, Arnaldo de Riaria, sexcentos solidos barchinonenses, quos pro quodam medicine libro emendo graciose cum presenti sibi ducimus concedendos. Recuperando, facta solutione, presentem et apocham de soluto.

Data Valencie, pridie kalendas madii, anno Domini M CCC XL septimo.

Subscripsit Johannes.

Dominus rex mandavit mihi Matheo Adriani.

Vidit eam dominus rex.

816

1347, maig, 3. València

El rei dona dos mil sous a Ferran Jiménez d'Arenós, prexantre de Tarragona, en ajut del seu doctorat en decrets.

ACA, RC, 1311, f. 59v.

817

1347, maig, 6. València

Es deuen a Pere Bernés, argenter de València, vint-i-un sous i un diner per reparar les cobertes del breviari del rei.

ACA, MR, 857, f. 20v.

A Pere Barnés, argenter de València. Ítem, li és degut per 11 tenchadors d'argent, hesmaltats o daurats, que féu a ops d'un *Breviari* del senyor rey, e pesaren 1 onza e mig quartó, a raó de x sous l'onza, ab 11 sous vi diners d'or e vi sous de faedures, e xvi diners que costaren dos cordons de seda a ops dels dits tanchadors [...] xxi sous i diner barcelonesos.

818

1347, juny, 1. Barcelona

El rei completa les normes del 21 d'agost de 1319, referents als doctors i als estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 883, f. 70v-71.

819

1347, juny, 11. Perpinyà

El rei mana al senescal de Carcassona que torni a «Cernino», notari de Carcassona, uns quinterns de les Decretals que li havien estat robats a Vinçà, al Conflent.

ACA, RC, 883, f. 71v.

Petrus *et cetera*. Attendentes multa et grata servicia que vos, devotus noster, magister Cerninus, notarius Carcassone, nobis, ferventi animo, impendistis, vobis conferimus et damus undecim quinternos *Decretalium*, qui sunt vel fuit propositum coram vobis in loco Sancti Pauli Fenolhi quoque surrepti fuerunt de loco de Vinçano, terre Confluentis, et nobis confiscati fuerant et iuri nostro regio acquisiti. Requirentes cum presenti senescallum Carcassone et alios quoscumque officiales ad quos pertineat sive spectet, quod detentores dictorum undecim quinternorum compellant ad tradendum eosdem vobis, magistro Carnino predicto.

Data Perpiniani, tercio idus iunii, anno Domini M CCC XL septimo.

Hugus cancellarius.

Johannes Taularii, mandato regio facto per Jaspertum de Tregurano et pro domino rege.

820

1347, setembre, 13. Saragossa

Notícia sobre el manament a Mateu Adrià que informi per escrit [sobre els fets de la Unió aragonesa].

ACA, RC, 1128, f. 52.

[...] De tots los nostres affers d'esta terra fem fer, per lo feel secretari nostre, Matheu Adrià, en un quern de paper, informació clara axí com són venguts per orde depuys que partim de Barselona. E aquesta entenem trametre a vós e a l'alt infant Ramon Berenguer [...].

821

1347, setembre, 29

El rei compra a A[rnau] Ballester, de Lleida, un tapís de seda per a la capella reial.

ACA, MR, 868, f. 79.

[...] I drap de seda istoriat ab diverses istòries de la Nativitat, Passió e Ressurrecció de Nostre Senyor [...].

822

1347, setembre, 30. Saragossa

El rei dóna facultat a Ramon Samorera, escolà de la capella reial de València, per anar a estudiar a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 884, f. 176.

823

1347, octubre, 26. Saragossa

El rei atén la petició d'Agneta, muller del pintor valencià Andreu de Rebolledo, sobre un forn de pa.

ACA, RC, 885, f. 26v-27.

824

1347, desembre, 10. Barcelona

S'amplia a Bartomeu Bassa el termini per a pagar un deute de quinze lliures.

ACA, RC, 650, f. 2v.

825

[Posterior a 1347, desembre, 5]

Nicolau, de la cambra reial, paga set-cents cinquanta sous a Bernat Badia per un missal per als capellans de la capella reial de Barcelona.

ACA, MR, 780, f. 153.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 6.

Ítem, un albarà d'en Bernat Badia, capellà e almoynier del senyor rey, segellat ab son segell e de la sua mà scrit a xv dies del mes de deembre, anno Domini M CCC XLVII, ab lo qual lo dit en Bernat Badia atorgava haver haüts e reebuts d'en Nicholau, de la cambra del dit senyor, los quals li donà de manament del dit senyor rey a ops d'un *Missal* que'l dit senyor li féu comprar per a servey dels capellans que'l dit senyor ha establits en la capella del palau de Barcelona [...] DCCL sous barcelonesos.

826

[Posterior a 1347, desembre, 15]

Bernat Badia reconeix rebre set-cents cinquanta sous barcelonesos de Nicolau, de la cambra reial, per la compra d'un missal per als capellans de la capella reial.

ACA, MR, 780, f. 155v.

Bernat Badia, capellà e almoynier del senyor rey. Ítem, appar per 1 albarà del dit en Bernat Badia, segellat ab son segell, scrit de la sua mà, a xv dies del mes de deembre, anno Domini M CCC XLVII, lo qual fo cobrat a atràs en la CLIII carta del present libre, en lo notament fet per en Berenguer de Codinachs, maestre racional dessus dit, de la restitució de les cauteles que'l dit senyor rey restituí al dit maestre racional, per ço com lo dit senyor les havia quitades de diners de la sua cambra, e lo qual fo enfilat per lo dit maestre racional en lo segon fil comú per ell fet en son offici, que'l dit en Bernat Badia atorgà haver haüts e reebuts d'en Nicholau, de la cambra del dit senyor, los quals li donà de manament del dit senyor rey dels dits

diners de la sua cambra a ops de comprar un *Missal* per a servey dels capellans que'l dit senyor ha establits en la sua capella del Palau de Barcelona [...] DCCL sous barcelonesos.

827

1348, abril, 29. València

Entre els béns de l'inventari de la capella de la difunta reina Maria de Navarra apareix un coixí per al missal.

APN, Sección Comptos, c. 9, 111.

Ed. IDOATE, *Inventario*, p. 434.

828

1348, abril, 29. València

Relació de llibres de la capella de la difunta reina Maria de Navarra enregistrats en el seu inventari.

APN, Sección Comptos, c. 9, 111.

Ed. IDOATE, *Inventario*, p. 434-435.

[...] Un *Oficier* de cubertes blanques [...].

Un libre poch *Ordinari* ab cubertes verts.

Un bell *Missal* ab cubertes de cuyr vermelles, on ha quatre tancadors d'argent a senyal de la senyora reyna, ab deu claus d'argent embotits, clavats a les cubertes.

Un test d'*Evangelis*, ab les posts cubertes de fulla d'argent daurada ab perles, pedres, voris, e de la una part lo Crucifix e de la altra Sedes Mayestatis [...].

Un libre de cant *Oficier* ab cubertes de cuyr blanch.

Un missal complit ab cuberta de drap o li, e ab tancadors d'argent, ab esmalts en los tencadors, a senyal de França e de Navarra, ab correes de seda vert.

Un *Breviari* de cant e de ligit, en dos volums, a costum de París [...].

829

1348, abril, 29. València

Referència en l'inventari de la capella de Maria de Navarra a «un drap de figures de lana per posar en paret.»

APN, Sección Comptos, c. 9, 111.

Ed. IDOATE, *Inventario*, p. 432.

830

1348, maig, 9. València

Pere Petge, pintor de València, fa una figura de cera pintada per encàrrec del rei.

ACA, MR, 868, f. 109v.

831

1348, maig

Pagament de seixanta-un sous deu diners a Berenguer Sestàpies, capellà i almoiner de la reina, per la compra de diversos objectes per a la capella.

ACA, MR, 457, f. 51v.

[...] los quals li eren deguts per rahó de 11es tovalloles obrades de seda que ha comprades a ops de la capella de la dita senyora, ço és, la 1^a a ops de l'Evangelister e l'altre a ops del faristol ab III solidos que costà 1 estoig de cuyr per ops de tenir 11es canadelles d'argent de la dita capella e ab x solidos e viii diners que costà 1ª tau-la de pi que féu fer per ops de parar l'altar en la cambra de la dita senyora.

832

1348, juny, 9. València

Pagament de cent sous per obres a la Saïdia de València [monestir cistercenc femení de Gratia Dei].

ACA, RC, 1315, f. 16.

833

1348, juliol

El rei reclama la presència de Garcia de Sant Pol, rector de Balaguer, mestre seu i canonge d'Urgell.

ACA, RC, 1131, f. 32v.

834

1348, agost, 1

Relació de llibres en poder d'Ascensi Adell, mestre de Morvedre.

AMM, Notari Johan Domingo, Protocol L (1348-1349), f. 186-186v.

Ed. OLIVAR, *Obra dispersa*, p. 193, nota 42.

Ítem, 1 *Alexandre* de paper.

Ítem, unes parts e unes regles, e 1 *Cató* e un *Tobies* e 1 *Doctrinal* de pergami.

Ítem, 1 *Summa* de pergami.

Ítem, una *Lectura de tractats*.

Ítem, un *Tobies* de paper.

Ítem, un libre de paper nou *Se e Sob*.

Ítem, un *Cató* de pergami.

Ítem, uns *Vesprals* de pergmí.

Ítem, dos querns de lectura *Summa Bernardina*.

835

1348, agost, 18. Saragossa

El rei nomena Bartomeu Despuig arxiver reial. Succeeix en el càrrec Pere de Paseia.

ACA, RC, 1062, f. 165.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 20.

836

1348, octubre, 1. Saragossa

El rei mana al seu tresorer i conseller, Bernat d'Olzinelles, que lliuri al sobrecoc de la reina Elionor, Joan Corretja, els llibres jurídics que havien estat confiscats a Arnau de França.

ACA, RC, 1315, f. 92.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Bernardo de Olzinellis, legum doctori, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quatenus *Inforciatum, Glossarium et Glosas sive lecturam archidiaconi super Sexto Decretalium*, que fuerunt Arnaldi de Francia, per nos eius exigentibus meritis ad mortem sententialiter condempnati, cuius bona omnia fuerunt per eandem sententiam nostro erario confiscata, tradatis continuo dilecto supraccho illustris Alienore, regine Aragonum, coniugis nostre karissime, Johanni Corrigie, vel cui voluerit loco sui, cum libros ipsos sibi gratiose duximus concedendos. Recuperando ab eo presentem loco apoche retinendam.

Data Caesarauguste, kalendas octobris, anno Domini M CCC XL octavo.

Exaravit Romeus.

Johannes Petri, mandato regio facto per vicecancellarium.

837

1348

Pagament de vint sous barcelonesos per unes Hores de Santa Maria escrites segons el costum de París.

ACA, MR, 2256, f. 132v.

Ítem, recibieron del dito senyor rey de unas *Horas de Sancta Maria*, de la costumbre de París, que del dicho corredor compró [...] xx sólidos barchinonenses.

838

1348

Pagament de dos sous a G[uillem] Jordà per la còpia d'unes ordinacions.

ACA, MR, 4, f. 117v.

Ítem, paguem a·n G[uillem] Jordà, scrivà, per translat que féu d'alcunes Ordinacions, que trametem al maestre racional de la cort del senyor rey [...] II sous.

839

1348

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 930, full de guarda inicial.

«Es Luchas taurus, leo Marchus, avisque Johannes, est homo Matheus. Quatuor ista Deus»: els quatre evangelistes amb els seus respectius símbols.

840

1348, octubre, 1. Saragossa

Pere Bernés, argenter de València, fa una vaixella per a la casa reial.

ACA, RC, 1315, f. 93.

841

1348

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren set-cents quaranta sous barcelonesos, a raó de tres-cents de Marc d'Oblite i quatre-cents quaranta del vescomte de Cabrera, per la venda en encant públic d'uns tapissos que apareixien a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2256, f. 101.

[...] Ítem, recibieron de Marcho de Oblitas de un trapo de lana con figuras de Jesuchristo, que coronava a Santa Maria, e la istoria de Sanctus Spiritus e Ascensión, que del dicto corredor compró por al vizcompte de Cambrera, por [...] ccc solidos barchinonenses.

Ítem, recibieron del viscomte de Cabrera, de otro panno de lana con figuras de los prophetas, que del dicto corredor compró [...] ccc solidos barchinonenses.

Ítem, recibieron del dito viscomte de dos vancales de lana con figuras diversas que del dicto corredor compró [...] cXL solidos barchinonenses [...].

842

1348

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren tres-cents sous barcelonesos de Ramon Castellà per la venda en encant públic d'un tapís que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2256, f. 108v.

[...] Ítem, recibieron de Ramon Castellán, cavallero, de un panno de lana de paret con figuras de homes e de mugeres, e con una nau e con un elephant e cavalleros de la otra part, que del dicto corredor compró [...] ccc solidos barchinonenses [...].

843

1348

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren tres-cents trenta sous barcelonenses d'Olf de Pròixida per la venda en encant públic d'un tapís que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2256, f. 126.

[...] Ítem, recibieron de don Olpho de Pròxeda, de un panno de lana con diverssas figuras de Jesuchristo e de los pharisseos e de una muller pressa en adulterio, que del dito corredor compró [...] cccxxx solidos barchinonenses [...].

844

1348

Notícia sobre Simó Despuig, pintor de València, que fa la tomba de Jaume III de Mallorca.

ACA, MR, 858, f. 28v.

845

1348

Notícia sobre Arnau Bassa, fill de Ferrer Bassa, com a pintor d'imatges.

ACA, RC, 1305, f. 32v.

Ed. GUDIOL, *Els Trescentistes*, I, p. 253.

846

1349, gener, 3. València

El rei mana a Bernat Badia, capellà i almoïner seu, que pagui dos sous diaris a fra Arnau Batlle, OFM, mentre visqui, per a la compra de llibres i altres necessitats que tingui.

ACA, RC, 1315, f. 182.

Petrus et cetera. Dilecto capellano et elemosinario nostro, Bernardo Badia, seu cuicumque alii qui dicte elemosine pro tempore preerit officio, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quatenus de peccunia dicte elemosine quam ex nostri ordinatione et de mandato nostro Christi pauperibus erogatis, tribuatis et solvatis dilecto et religioso fratri Arnaldo Baiuli, de ordine minorum, duos solidos barchinonenses diebus singulis dum idem frater Arnaldus vitam duxerit in humanis, quos sibi in auxilium emendi libros et pro suis aliis necessitatibus sub-

portandis dari per vos volumus et exsolvi. Recuperando in solutione qualibet apocha in qua de presenti specialis mencio habeatur, quoniam nos, per presentem, mandamus magistro rationali curie nostre seu cuicumque alii a vobis compotum audituro quod quicque ratione predicta exsolveritis in compoto vestro recipiat et admittat vobis, sibi exhibente presentem et apocham de soluto.

Data Valentie, III nonas ianuarii, anno Domini millesimo CCCXL octavo.

Exaravit Romeus.

Dominus rex mandavit Matheo Adriani.

847

1349, gener, 4. València

El rei escriu al seu conseller Pedro Zapata sobre els drets dels advocats «qui foros novos in curiis generalibus quas nuper in civitate Cesarauguste celebravimus ordinarunt.»

ACA, RC, 655, f. 73.

848

1349, gener, 27. València

El rei dona cent sous per a la construcció de l'església de Sant Antoni de València.

ACA, RC, 1317, f. 112.0

849

1349, gener, 28. València

El rei, a instància del procurador reial de Berga, mana al batlle [de Berga] Jaume Sapila que no persegueixi el veguer per haver-se apoderat de llibres i altres béns del jurista Ramon Ribera.

ACA, RC, 654, f. 91-91v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Peste*, núm. 53.

850

1349, març. València

El rei escriu al batlle de Montblanc sobre la petició de l'ajama a qui li havia empenyorat estris de vi i «libros hebraicos sicut alias res mobiles.»

ACA, RC, 655, f. 144v.

851

1349, març

El rei envia Tomàs Marzà en ambaixada a la Santa Seu. Entre les qüestions que en nom del rei ha de tractar es diu: «Ítem, que recapte d'en Anthoni Descolell lo libre de les Cròniques que té e do[n]-li la letra que li va sobre açò.»

ACA, RC, 1130, f. 28.

852

1349, abril, 22. València

El rei dona cinc-cents sous barcelonesos a Nicolau Rossell, OFP, llicenciat en Sagrades Escripures, en ajut per la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 1313, f. 14.

853

1349, maig, 10. València

El rei mana a Berenguer d'Arenys, perit en dret i oficial del bisbe de Tortosa a Morella, que es tornin els «libros et vasa argentea» als fills de P[ere] de Ciutadella, tal com ho demana el seu tutor.

ACA, RC, 657, f. 17v-18.

854

1349, maig, 16. València

El rei mana a García López, jutge de la cúria règia, que es respectin els béns dels clergues de Saragossa quan moren.

ACA, RC, 657, f. 22v-22.

855

1349, maig, 17. València

Notícia sobre la compra de les cases contigües al convent de Santa Maria Magdalena de València.

ACA, RC, 1313, f. 51v.

856

1349, maig, 23. València

El rei concedeix guiatge a fra Arnau Simó, lector del convent dels predicadors de Tarragona, que va a la cúria romana, i a d'altres companys d'orde que l'acompanyaven.

ACA, RC, 1062, f. 193v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 98.

857

1349, juny, 22. València

El rei dona una sèrie de facultats a Arnau Simó, OFP, lector de Cervera que anava a la cúria romana.

ACA, RC, 1062, f. 193.

858

1349, juny, 22. València

El rei reclama la presència de Guillem Simó, lector del convent dels predicadors de Tarragona.

ACA, RC, 1062, f. 193-193v.

859

1349, octubre, 1. Morvedre

El rei indica a Bernat Despuig, guardasegells de la reina Elionor, quin ha de ser el senyal de la reina.

ACA, RC, 1535, f. 9 — ACA, RC, 1132, f. 59.

Ed. SAGARRA, *Sigillografia*, I, núm. 39 (ed. parcial).

Lo rey d'Aragó. Bernat deç Puig. Volem e manam-vos que en qualsque cartes e privilegis on lo senyal de la alta regina dona Leonor, muller nostra, haurà ésser possat, sie fet ab IIII àguiles en torn e reyal en mig, segons que en un procuratori per nós e ella fernet, lo qual ab lo segell de la dita regina devets segellar, és de la nostra mà fet e assignat.

Dada a Murvedre, lo primer dia d'octubre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC XLIX, sots nostre segell secret.

Al feel escrivà Bernat Despuig, tinent los segells de la dita regina dona Leonor, muller nostra.

860

1349, novembre, 6

El rei mana que se li envii un llibre i diversos documents.

ACA, RC, 1134, f. 2v.

Rex Aragonum. Mandamus et dicimus expresse et de certa scientia quatenus, visis presentibus, per cursorem nostrum presentium portitorem mittatis nobis librum et quascumque scripturas quascumque nostras penes vos existentes cum [...] eas necessarias habeamus. Nam de vobis admiramur cum ipsas a nostra curia existis.

Data [...], sub nostro sigillo secreto, VIII idus novembris, anno Domini M CCC XL nono.

Dominus rex mandavit Alamando Petri de Verduno.

861

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren vint-i-sis sous barcelonesos del capellà Guillem Ramon per la venda en encant públic d'un llibre d'hores que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 19v.

[...] Ítem, recibieron d'en Guillem Remón, capellán, de un livro de las *Horas de Sancta Maria*, e las távulas que tienen por cubiertas eran cubiertas de vidrio e con imágenes de dentro, que del dito corredor compró [...] xxvi solidos barchinonenses [...].

862

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren cent vint-i-set sous barcelonesos de Macià Torres per la venda en encant públic d'un llibre d'hores que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 19v.

[...] Ítem, recibieron de Macià Torres, de otro livro senblant que eran *Oras de Sancta Maria*, con letras d'oro e las távulas cubiertas de plata con sennales de Portugal, que del dicho corredor compró [...] cxxvii solidos barchinonenses [...].

863

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren vint-i-vuit sous barcelonesos de Tomàs Pérez per la venda en encant públic d'un llibre d'hores romà que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 26.

[...] Ítem, recibieron de Thomàs Pérez, de unas *Oras de Sancta Maria*, de la costumbre de Roma, con un trapo obrado de seda con dos tancadores de plata, que del dicho corredor compró [...] xxviii solidos, vi denarios barchinonenses [...].

864

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren vint-i-sis sous barcelonesos de Lorenzo Pedro per la venda en encant públic d'un llibre d'hores que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 33.

[...] Ítem, recibieron de Lorenzo Pedro, de un *Livro de las Oras de Sancta María*, e tiene dos correjetas con que se cierran *las Oras*, que són de seda con perlas desusso e los cabos de plata aniellados, que del dicho corredor compró [...] xxvi solidos barchinonenses [...].

865

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren set diners barcelonesos de Benet d'Olit per la venda en encant públic d'unes «Oras de la Cruz» que apareixien a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 33.

[...] Ítem, recibieron de Benet d'Olit, de unas *Oras de la Cruz*, con cubiertas de cuerno que el dicho corredor compró [...] vii denarios barchinonenses [...].

866

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren cent cinquanta sous barcelonesos d'Andreu Martorell per la venda en encant públic de dos tapissos que apareixien a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 18.

[...] Ítem, recibieron los dichos marmesores Andreu Martorell, de un panno de lana con figuras de ciervo e de una cigüenna e perros, que del dicho corredor compró [...] lxx solidos barchinonenses.

[...] Ítem, recibieron del dicho Andreu Martorell, de otro panno de lana en que está figurado un home bravo e una muler, que del dicho corredor compró [...] lxxx solidos barchinonenenses [...].

867

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren mil tres-cents sous barcelonesos de Maria Cornel, comtessa de Portugal, per la venda en encant públic de dos tapissos que apareixien a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 31v.

[...] Ítem, recibieron de la dicha donna María Cornell, comtesa de Portugal, de un panyo de lana que es la *Istoria de Lançallot* e ay diverssas figuras forrado de lienço amarillo que del dicho corredor compró, mille solidos barchinonenses.

[...] Otro panno de paret de lana con v leones, el i coronado e los otros sin corona [...] xxx solidos barchinonenses [...].

868

1349

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren cent setanta-nou sous barcelonesos de Pere Despuig per la venda en encant públic d'un tapís que apareixia a l'inventari de béns de la reina.

ACA, MR, 2257, f. 34.

[...] Ítem, recibieron de Pere Despuich de un panno de lana con figuras e con una dona que està en un castillo [...] CLXXIX solidos barchinonenses.

869

1350, gener, 27. València

Es mana al notari Francesc de Prohome que pagui tres-cents sous barcelonesos a Gerard Bru, cabiscol de la capella reial, per un breviari.

ACA, MR, 869, f. 720v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 7.

Ítem, a l'honorat en Franceschó de Prohome, notari *et cetera*. Mana lo senyor rey que donets a maestre Gerart Bru, cabiscoll de la capella del senyor rey, los quals li manà donar graciosament en ajuda de comprar un *Breviari*, CCC sous barcelonesos. Scrit en València, a XXVII dies del mes de janer, anno Domini M CCCXL nono.

870

1350, abril, 6. Saragossa

El rei suplica al papa que promogui Bernat Miquel, canonge de Barcelona i professor en decrets de l'Estudi General d'Avinyó, a la dignitat episcopal.

ACA, CRD, Pere III, caixa 14, núm. 1892.

Re.: D'ARIENZO, *Carte*, núm. 352.

871

1350, abril

Notícia sobre Bartomeu d'Amfambre, rector de Quinto, mestre de les infantes filles del rei.

ACA, RC, 660, f. 6v.

872

1350, maig, 29. Lleida

El rei dirigeix una carta a Arnau «Gamutani», batxiller en lleis i rector de l'Estudi General de Lleida, en relació amb l'obtenció del grau de mestre.

ACA, RC, 890, f. 213v-214.

873

1350, juny, 11. Lleida

El rei mana a Pere Sacosta, batlle general de Catalunya, que faci pintar als portals del palau de Barcelona els seus senyals i els de la reina.

ACA, RC, 1134, f. 80.

Lo rey d'Aragó. Volem e-us manam que sobre·ls portals del nostre palau de Barcelona, là hon són los altres senyals, façats fer los senyals nostres e de l'alta dona Leonor, reyna d'Aragó, muller nostra molt cara, segons la manera que-us trame-tem pintada enclosa dins la present.

Dada en Leyda, sots nostre segell secret, a xī dies de juyn en l'any de nostre Senyor M CCC L.

A l'amat conseller nostre en Pere ça Costa, baille de Catalunya general.

874

1350, juny, 16. Barcelona

El rei mana a Bernat Boix, abat de Santa Maria de Valldigna, que en l'examen de Bertran Montagut, el qual desitja llicenciar-se en lleis a l'Estudi de Lleida, actui ell com a canceller del mateix estudi, sense perjudici del nomenament fet a Guillem Ramon de Montcada.

ACA, RC, 1134, f. 86.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 21.

875

1350, juliol, 1. Barcelona

El rei concedeix guiatge a Pedro, bisbe de Sigüenza, que viatja amb «septem cargas, sarcinas seu saumatas librorum suorum, facultatum diversarum» que li serveixen per a estudiar.

ACA, RC, 891, f. 4-4v.

876

1350, juliol, 24. Barcelona

El rei mana al batlle de la Ciutat de Mallorca que s'encarregui que sigui retornat a Jacob Bonveí, jueu, el rotlle [de la Torà] que havia deixat a la sinagoga i que els secretaris de l'aljama havien enviat a Tunis.

ACA, RC, 1414, f. 214v.

Petrus et cetera. Fideli nostro baiulo civitatis Maioricarum, qui nunc est vel erit pro tempore, aut eius locumtenenti, salutem et cetera. Pro parte Abrafim, filii Ja-

cob Bechbehí, fuit nobis humiliter supplicatum ut cum dictus pater suus, dudum comendaret in sinagoga judeorum Maioricarum unum rotulum, et aliqui secretarii aliame judeorum Maioricarum, temporis preteriti, transferrent eundem rotulum in terra sarracenorum, in loco que dicitur Tenez. Idemque Abrafim, ad quem dictus rotulus, ut dicitur, pertinet, illum habere non potuerit neque possit, a dictis olim secretariis seu aliis qui ad ipsius rotuli restitutionem tenentur nec habeat unde super hoc litiget, cum sit pauper, dignaremur sibi super hoc de opportuno remedio providere. Cuius supplicatione suscepta, vobis dicimus et mandamus quatenus dicto supplicanti faciatis super hiis breve et expeditum iusticie complementum, procedendo, vocatis qui evocandi fuerint, summarie, simpliciter et de plano, maliciis et difugiis cessantibus quibuscumque.

Data Barchinone, VIII kalendas augusti, anno Domini M CCC quinquagesimo.

Exaravit Romeus.

Jacobus Conesa ex petitione provisa per thesaurarium.

877

1350, agost, 10. Barcelona

El rei, després de la pesta negra, mana a Pere Sacosta, batlle general de Catalunya, que compri llibres per a la capella reial.

ACA, RC, 1318, f. 136v-137r.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 8.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario nostro, Petro ça Costa, baiulo Cathalonie generali, salutem et dilectionem. Cum nos totum id quod recepistis annis transactis ex redditibus per nos assignatis capellanis et scholaribus capelle palatii nostri civitatis Barchinone, eo quia aliqui ex dictis cappellanis et scholaribus decesserunt anno mortalitatis transacte et aliquo alii circa faciendum servitium in dicta capella vaccare non curarunt [...] vos poni et converti in libris et aliis ornamentis dicte capelle [...]. Dicimus et mandamus quatenus illam pecunie quantitatem quam hac de causa recepistis convertatis incontinenti et ponatis in libris et aliis ornamentis dicte capelle prout vobis et capellano maiori dicte capelle videbitur faciendum. Quoniam nos mandamus magistro rationali curie nostre quod id quod in predictis posueritis in vestro compoto recipiat et admitat vobis, ei tradente presentem et alias cautelas necessarias ad predicta et vobis hac de causa nullam faciat quæstionem.

Data Barchinone, III idus augusti, anno Domini M CCC L.

Exaravit Romeus.

Bartholomeus de Podio, mandato regio facto per Thomam de Marça, consiliarium.

878

1350, agost, 16. Barcelona

El rei mana al batlle de Barcelona que jutgi sobre el robatori fet al jueu Jucef Escarpat «de libros ebraycos» i altres coses per part d'Isaac Astruc, també jueu, ambdós de Barcelona.

ACA, RC, 662, f. 21.

879

1350, setembre, 24. Perpinyà

El rei mana a Ponç de Fenollet, canceller de l'Estudi General de Lleida, que permeti a Bertran de Montagut doctorar-se en lleis.

ACA, RC, 891, f. 78v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 113.

880

1350, novembre, 3. Perpinyà

El rei imposa un càstig a Jaume Riera, de Cervera, «eo quia fueras delatus seu inculpatus te aliqua folia sive cartas a quodam capibrevio sive libro operatorii societatis Petri Berguos, dicte ville, abstraxise.»

ACA, RC, 891, f. 97.

881

1350, novembre, 3. Perpinyà

El rei escriu als jurats de València sobre la usurpació de la jurisdicció reial per part dels eclesiàstics del regne i disposa que el jurista Arnau Joan els informi d'aquesta qüestió, assessorant-se amb els seus propis llibres.

ACA, RC, 1134, f. 173v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 12.

881 bis

1350, desembre, 31. Girona

Es comunica a Francesc de Prohome, notari, que es deuen dos-cents quaranta sous barcelonesos a Eiximèn de Montreal, cantor de la capella reial, per la còpia d'un llibre i pel seu salari de quatre mesos.

ACA, MR, 817, f. 57v.

A l'honrat en Francischo de Prohòmen, notari *et cetera*. Fas-vos saber que a-n Eximeno de Muntreyal, cantor de la capella del senyor rey, és degut per provisió de son menjar, és a saber, del primer dia del mes de setembre proppassat tro per tot lo darrer dia del mes de deembre après següent de l'any dejús escrit, que són

iiii meses, e jasia que tot lo temps no sia complet, lo senyor rey manà a mi que li fes compte de tots los dits iiii meses, per so com lo tramet a la ciutat de Barcelona per escriure un libre seu, del qual temps li fas compte de terra de Barcelona, qui a raó de 11 sous per cascun dia, a la qual rahon, de menament del dit senyor, li fas compte, fan ducenti et quadraginta sous barchinonesos.

Scrit en Girona, darrer dia del mes de deembre, anno a Nativitate Domini M CCC L primo.

882

1350

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren tres-cents sous barcelonesos de fra Ponç, capellà de la casa del rei, per la compra en encant públic d'un missal de sant Benet que apareixia a l'inventari de la reina.

ACA, MR, 2258, f. 3.

Ítem, recibieron de fray Ponç, capellán de casa del sennor rey, de un *Misal* nuevo de la costumbre de sanct Benedicto, que del dicho corredor compró [...] CCC solidos barchinonenes.

883

1350

Els marmessors de la reina Elionor de Portugal cobren cent deu sous barcelonesos del prior dels predicadors de València per la compra en encant públic d'un «Misal místico» que apareixia a l'inventari de la reina.

ACA, MR, 2258, f. 3v.

Ítem, recibieron del prior de los Predicadores de Valencia de un *Missal místico* que era de la dicha senyora compró [...] cx solidos barchinonenses.

884

1351, gener, 2. Perpinyà

El rei concedeix guiatge a Juan Alfonso, nunci del rei de Portugal, que va a Avinyó amb diversos béns i llibres.

ACA, RC, 892, f. 128v.

885

1351, gener, 3. Perpinyà

Es mana a Jaume Roig que pagui deu escuts d'or a Ramon Domènec, OFM, en ajut de les despeses que ha tingut pels seus estudis a París.

ACA, MR, 869, f. 102.

A l'honrat en Jacme Roig. Mana lo dit senyor rey que donets a frare Ramon Domènech, de l'orde dels frares menors, los quals li manà donar en ajuda de les messions que ha fets a les parts de París, hon ha estudiat [...] x escuts d'or.

886

1351, gener

Pagament de deu escuts d'or a Ramon Domènec, OFM, en ajut de les despeses que ha tingut pels seus estudis a París.

ACA, MR, 331, f. 44.

Ítem, done a frare Ramon Domènech, de l'orde dels frares menors [...], en ajuda de les messions que ha fetes a les parts de París hon ha estudiat [...] x escuts d'or.

887

1351, febrer, 26. Perpinyà

Es mana al tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui dos-cents sous a fra Felip de Castrogiovanni, OFM, per anar a Nàpols, d'on és batxiller.

ACA, MR, 869, f. 106.

A l'honrat micer Bernat d'Olzinelles, tresorer *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a frare Felip de Castre Johan, de l'orde dels frares menors, los quals graciosament li manà donar per ço com à d'anar a la ciutat de Nàpols, d'on és batxeller, ducentos sòlidos.

Escrit en Perpinyà, a xxvi dies del mes de febrer, anno a Nativitate Domini M CCC L primo.

888

1351, febrer

Pagament a Macià Ferrer, corredor de València, per unes Ores de Sancta Maria que va comprar el rei per regalar a la seva neboda, la infanta Isabel.

ACA, MR, 331, f. 55v.

Ítem, done a-n Matià Ferrer, corredor de la ciutat de València, ab albarà de scrivà de ració, per rahó d'unas Ores de Sancta Maria, les quals lo senyor rey d'ell comprà en lo present mes en la vila de Perpenyà e aquelles donà a la infanta dona Isabel, neboda sua.

889

1351, març, 13

El rei paga cent seixanta-tres sous a Ramon Destorrents per il·luminar un saltiri.

ACA, RC, 869, f. 142.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. 186.

890

1351, març

Pagament de vuitanta sous a Gerard de Vallcabrera, filòsof, pel seu vestit.

ACA, MR, 331, f. 53.

Ítem, done a·n Gerart de Vallcabrera, filòsof, ab albarà de scrivà de ració, los quals lo senyor rey, en l'any present, graciosament li manà dar per a vestir [...] LXXX sous barcelonesos.

891

1351, març

Pagament de quaranta-vuit sous barcelonesos a Llop de Gurrea, cambrer major del rei, per la compra de sis dotzenes de pergamins per confeccionar dos saltiris.

ACA, MR, 331, f. 65v.

Ítem, done a·n Lop de Gurrea, cambrer major del senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, per rahó de vi dotzenes de pergamins que per manament del senyor rey ha comprats en la vila de Perpenyà, en lo present mes de març de l'any present, dels quals farà fer ii *Saltiris* que staran en la cambra del dit senyor, qui a rahó de viii sous per cascuna dotzena fan [...] XLVIII sous barcelonesos.

892

1351, abril

Pagament de vuit-cents vint-i-cinc sous barcelonesos a Pere Bernés, argenter de València, per fer una espasa que el rei va regalar a un venecià a qui va investir cavaller el dia de Pasqua.

ACA, MR, 331, f. 78v.

Ítem, done a·n Pere Barners, argenter de la ciutat de València, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per una spaha ab foure negre de camut, ab guaspa e ab bochal d'argent esmaltat, e ab correja de seda vert ab savastre garnid d'argent ab esmalts, segons que en dit albarà se conté que cobre, e la qual spaha lo dit senyor donà al venecià qui féu cavaller lo dia de Pascua en lo present mes [...] DCCCXXV sous barcelonesos.

893

1351, abril

Albarà del document anterior.

ACA, MR, 858, f. 35.

894

1351, maig, 6. Barcelona

El rei mana a Pere Sacosta, batlle general de Catalunya, que faci reparar tres oratoris de la capella reial de Barcelona «duo videlicet in tabula capelle inferioris in qua constructum est altare sancti Bartholomei et unum capelle superiori in qua constructum est altari Sancti Nicolai», a causa de la seva «vetustatem et ruinam.»

ACA, RC, 1319, f. 140v.

895

1351, maig, 10. Barcelona

Es comunica a misser Benet que es deuen cinc-cents vint sous a Francesc Sesoliveres, rector de la capella del palau de Barcelona, per un saltiri i un oficier que ha fet fer per a la dita capella i que han estat lliurats a Jaume Codina, lloctinent del rector de la capella.

ACA, MR, 858, f. 36 (primera numeració) o f. 23 (segona numeració).

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 11.

A l'honrat micèr Benet *et cetera*. Fas-vos saber que a-n Francesc çes Oliveres, rector de la capella del palau de Barcelona del senyor rey, són deguts per 11 llibres que ha fets fer de manament del dit senyor rey en la ciutat de Barcelona, en lo present mes de maig, a obs de la dita capella, ço és un *Officier* e un *Saltiri*. Costaren 800 sous barchinonesos. Essent, emperò, que ls dits 11 llibres ha reebuts en Jacme Codina, tinent-loch de rector de dita capella, segons que apar en 1 albarà seu testimonial, segellat ab son segell, e aquell é enfilat, en lo qual atorgà los dits 11 llibres haüts e reebuts. E aquells jo he notats al dit Francesc çes Oliveres al meu libre segon dels notaments, en son títol quint.

Escrit en Barcelona, x dies del mes de maig, anno Nativitatis Domini M CCC LI.

896

1351, maig, 20. Barcelona

El rei mana al batlle de Barcelona que ordeni a Samuel de Piera que torni els llibres que el seu pare, Samuel Benavist, tenia a la sinagoga del carrer major del call de la ciutat.

ACA, RC, 667, f. 25.

897

1351, maig

Pagament de cinc-cents vint sous barcelonesos a Francesc Sesolives, rector de la capella del palau de Barcelona, per un saltiri i un oficier que ha fet fer per a la capella del rei.

ACA, MR, 331, f. 85v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 9.

Ítem, done a-n Francesch çes Olives, rector de la capella del palau de Barcelona del senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, per rahó de dos llibres que de manament del dit senyor féu fer en la ciutat de Barcelona, en lo mes de maig, a ops de la dita capella, ço és, I *Officier* e I *Saltiri*, segons que en lo dit albarà se conté que cobre [...] DXX sous barcelonesos.

898

1351, maig

Notament on es fa memòria del pagament anterior a Francesc Sesoliveres i del lliurament per part d'aquest a Jaume Codina dels dos llibres que ha fet fer per a la capella del palau de Barcelona.

ACA, MR, 780, f. 167.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 10.

Jacme Codina, lochtinent de rector de la capella del palau de Barcelona del senyor rey.

Ítem, appar per un albarà de scrivà de ració, cobrat en LXXXV cartes del dit compte VI, en la data de DXX sous barcelonesos, feta a-n Francesch çes Oliveres, rector de la capella dessus dita, qui la dita quantitat li fo donada per rahó de 11 llibres que de manament del senyor rey havia fets fer a ops de la dita capella, ço és un *Officier* e un *Saltiri*, los quals dos llibres, lo dit en Jacme Codina, atorgà haber haüts e reebuts, e axí a memòria és li-n fet lo present notament.

899

1351, maig

Pagament de tres-cents setanta sous i sis diners barcelonesos a Tomàs Benet, capellà de la reina, per sendat vermell que ha comprat per folrar tres capes i una casulla que s'han donat al monestir de Santa Maria de Montserrat.

ACA, MR, 459, f. 78.

Ítem, done a-n Thomàs Benet, capellà major de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de XXI cana i palm e mig de sendat vermeyl que havia comprat d'en Pere Maestre, mercader de Barcelona, de què

foren forrades III capes que foren fetes a ops de la capella de la dita senyora, de vellut vert qui ja era de la cort, e una casula de drap d'or, la qual la dita senyora ha donada a Madona Santa Maria de Montserrat, a raó de VIII sous la cana fan, ab xcvi sous que costaren VI senyals de la dita senyora reina, de fil d'or e de seda, que féu posar en la dita casulla, e ab xxv sous que costà seda e altres messions menudes que féu en los dits vestiments, e axí són [...] CCCLXX sous, VI diners barcelonesos.

900

1351, juny, 2. Barcelona

El rei dóna facultat a Pere Ponç, de Barcelona, «in arte sancte Apolonie multum instructus», per a poder exercir a tot el regne.

ACA, RC, 894, f. 6-6v.

901

1351, juny

Pagament a Arnau Ballester per «miga cana de saya d'Irlanda negra que comprà a obs dels llibres de mon ofici ab XVIII diners que costà un tinter de plom [...]».

ACA, MR, 565, f. 32.

902

1351, juny

Pagament de dues mans de paper que varen servir per a escriure l'albarà d'aquest pagament i un llibre de les Ordinacions del rei Pere II (III).

ACA, MR, 565, f. 31v.

Ítem, per IIes mans de paper prim de la forma menor de què foren fets dos llibres, ço és, la carta de ració e i libre de les *Ordinacions* del rey en Pere de bona memòria.

903

1351, juny

Pagament de quatre-cents disset sous barcelonesos i deu diners a Tomàs Benet, capellà major de la reina, per un calze i una patena que havia comprat a Francesc Comabella, argenter de Barcelona. El calze es va regalar al monestir de Santa Maria de Montserrat.

ACA, MR, 460, f. 44v.

Ítem, done a-n Thomàs Benet, capellà major de casa de la senyora reina, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de un calis d'argent ab patena, daurat dins e defora e ab esmalts, lo qual de manament de la dita senyora havia comprat d'en Francesch de Comabella, argenter de Barcelona, lo qual càlç la dic-

ta senyora havia fet comprar per donar aquell a Madona Sancta Maria de Montserrat e lo qual pesa 11 marchs vi onces e vii ternals, a rahó de cxi sous lo march, que fan [...] ccccxvii sous x diners barcelonesos.

904

1351, juny

Pagament de les despeses del viatge de la dida de l'infant Joan de Barcelona a Girona.

ACA, MR, 565, f. 31.

Primerament, per loguer e messió de 11es bèsties de bast qui portaren 11 cofres e 1ª macipa qui portava la filla de la dona na Gueraulona, muller d'en Jacme Cabot, ballester de Barcelona, la qual fo tramesa de Barcelona tro a Gerona, per alletar lo dit senyor infant.

905

1351, juny

Pagament de quaranta-dos sous i deu diners òbol per la compra de dos àbacs.

ACA, MR, 565, f. 30.

[...] e costaren ab xlii sous x diners òbol, que costaren 11es taules pintades a obs de comptar, ço és, una a obs de mon offici e altra a obs de l'offici de scrivà de ració de casa del dit senyor infant [...].

906

1351, juliol

Notícia sobre la confecció d'un segell amb els senyals reials i la seva cadeneta.

ACA, MR, 565, f. 31v.

907

1351, agost 5. Barcelona

El rei mana portar l'original del seu testament al monestir de Santa Maria de Poblet perquè hi sigui custodiat fins a la seva mort.

ACA, RC, 1065, f. 117.

908

1351, agost, 11. Barcelona

El rei, atès que alguns generosos de Morvedre es negaven a pagar el sou del mestre que els prohoms havien contractat per ensenyar els seus fills i altres nens veïns, mana que el mestre només ensenyi els fills d'aquells que paguen el seu salari.

ACA, RC, 894, f. 41.

Nos Petrus *et cetera*. Attendentes pro parte iuratorum et proborum hominum universitatis ville Muroveteris fuisse nobis supplicatione humilli demonstratum quod quamvis ipsi iurati et probi homines ex eo quia ipsa villa et eiusdem incole indigebant magistro, qui filios dictorum proborum hominum et alios edoceret ac in gramaticalibus, logicalibus et aliis liberalibus artibus eosdem instrueret, quemdam magistrum idoneum et sufficientem in prelibatis artibus procuraverint et habuerint, cui per dictos iuratos et probos homines salarium certum extitit constitutum. Verumtamen, nonnulli generosi de villa predicta licet intendant quod dicti eorum filii et alii qui in eorum hospiciis cohabitant cum predicto magistro addicere debeant in salario prelibato exsolvere renuunt ac etiam contradicunt minus debite, ut asseritur, et iniuste, quare fuit nobis humiliter supplicatum ut cum super hoc diutius inter eos fuerit litigatum deberemus in predictis debite providere. Ideo nos, ipsa supplicatione admissa benigne in predictis, prout convenit debite providere volentes et in premissis equalitas observetur huius serie, sic ducimus providendum quod idem magister non teneatur pro dicto salario edocere personas generosas nec aliis nisi tamen illas qui solverint in salario sibi ut premititur constituto. Mandantes universis et singulis officialibus ville ipsius quod predictam provisionem nostram teneant firmiter et observent et faciant ab omnibus inviolabiliter observari et non contraveniant quavis causa. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam.

Data Barchinone, XIII die augusti anno a Nativitate Domini M CCC L primo.

Exaravit Romeus.

Franciscus de Miraveto ex capitulis provisus in consilio.

909

1351, setembre, 7. Barcelona

El rei demana al comte de Terranova que li torni un saltiri, escrit per Guillem Comte, capellà i domèstic seu, que havia estat de la reina Maria.

ACA, RC, 1065, f. 126.

Rex Aragonum. Iam scripsimus vobis de quodam Psalterio quod fuit illustris regine Marie, consortis nostre memorie recolende, scriptum per manus magistri Guillelmi Comitissae, capellani, domestici nostri, qui vobis retulit, vobis ipsum mississe disquaternatum et non illuminatum, per Franciscum Vives, de domo nostra, de quo nichil scire poterimus, propter quod volumus et vos rogamus quod nobis ipsum confestim mittatis cum sit nobis necessarium valde, cuius precium vobis, tamquam manumissori, solvi faciemus.

Data Barchinone, VII die septembris, anno a Nativitate Domini millesimo CCC L primo.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo de Amalfa.
Missa fuit comiti de Terranove.

910

1351, setembre, 26. Girona

El rei mana al seu tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui vuitanta sous barcelonesos a Llorenç Leroi per l'escriptura d'un saltiri.

ACA, MR, 869, f. 27.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 12.

A l'honrat miçer Bernat d'Ulzinelles *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Lorenç Leroy, los quals li manà donar en satisfacció de treballs que ha sostenguts per escriure I *Saltiri* a ops del senyor rey [...] LXXX sous barcelonesos. Scrit en Girona, a xxvi dies del mes de setembre, anno a Nativitate Domini millesimo CCC quinquagesimo primo.

911

1351, setembre

Pagament de vint-i-dos sous i sis diners a Tomàs Benet, capellà major de la capella de la casa de la reina, per la compra a R[amon] Gregori d'un oratori per a la reina.

ACA, MR, 460, f. 68.

Ítem, done a-n Thomàs Benet, capellà major de la capela de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó d'un oratori poch de fust, cubert de fulla d'or, que havia comprat d'en R[amon] Gregori, a ops de la dita senyora regina en lo qual oratori eren pintades les imatges de Madona Sancta Maria ab algunes figures d'àngells, lo qual oratori la dita senyora reyna atorgà haver haüt e reebut [...] XXII sous VI diners barcelonesos.

912

1351, octubre, 15. Perpinyà

El rei mana a Llop de Gurrea, conseller i cambrer major seu, que compri quatre tapisos.

ACA, RC, 1138, f. 74v.

En Pere, *et cetera*. A l'amat conseller nostre e cambrer major, en Lop de Gurrea, salutem *et cetera*. Manam-vos expressament que triets e comprets bels quatre draps franceses historiat a ops de paret de la nostra cambra, car nós ab la present manam a micer Bernat d'Ulzinelles, tresorer nostre, que par ço que costaran los draps desús dits. Reebats emperò àpocha d'aquells de qui los draps comprarets

desús dits, ab la qual aparega lo preu que costat hauran, la qual volem ab la present ésser liurada al tresorer nostre dessús dit.

Dada en Perpenyà, sots lo nostre segell secret, xv dies de huytubri en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LI.

Rex Petrus.

Mandato domini regis Francisco Fuxi.

913

1351, octubre, 23. Perpinyà

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que compri dos tapissos historiat.

ACA, RC, 1138, f. 75.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CLVII.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Bernardo de Ulzinellis, legum doctori, salutem *et cetera*. Mandamus vobis quatenus ematis ad opus nostri illos duos pannos quos vobis dicet dilectus consiliarius noster Raymundus de Villanova, et quorum unus est cum Istoria novem militum, et eius precium dicitur esse quinquaginta florenorum auri, alius vero est de ras cum Istoria de les XII passes et militis Bargello, cuius precium sicut fertur est trecentorum florenorum auri, qui quidem precia exsolvatis. Et recipiatis apocham de soluto ab illis quibus eadem duxeritis exsolvenda.

Data Perpiniani, sub nostro sigillo secreto, XXIII die octobris anno a Nativitate Domini M CCC LI.

Rex Petrus.

914

1351, octubre

Pagament del salari a Gilet Leroi per il·luminar un saltiri.

ACA, MR, 322, f. 74.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. XCVIII.

915

1351, novembre, 1. Perpinyà

Notícia sobre les despeses per a reparar llibres del rei.

ACA, MR, 858, f. 28v.

[...] ab XXIII sous que costaren cusir e liguar e II tancadors d'argent de I libre del dit senyor rey e ab VI sous que costaren unes cubertes vermelles a ops de un libre del dit senyor appellat *Almanach* [...].

916

1351, novembre, 11. Perpinyà

El rei mana a Berenguer de Montoliu, de la seva cambra, que compri a Jaume Blanc de Luca, mercader d'Avinyó, tres tapissos historiats. Al mateix temps li expressa la seva sorpresa perquè encara no l'ha informat sobre les compres.

ACA, RC, 1138, f. 84.

Lo rey d'Aragó. Manam-vos que si el tresorer nostre ha comprats los draps istoriats de paret a ops nostre, que dels diners o florins que vós vos en portàs, los quals nós vos faem liurar, comprets aquells tres draps d'or que ten en Jacme Blanc de Luca, mercader qui està en Avinyó, en la Freneria. E açò no mudets. Fort nos meravellam com no'ns havets fet saber res de les compres dels draps e altres coses que fer deviets e per a ops nostre e de l'alta reina, cara companyona nostra. Perquè us manam que encontinent nos en certifiquets de tot.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a XI dies de noembre, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LI.

Rex Petrus.

Fo tramesa a'n Berenguer de Muntoliu, de la cambra del senyor rey.

917

1351, novembre, 11. Perpinyà

El rei mana, en tres cartes, a Bernat de Cabrera, Llop de Gurrea i Bernat d'Olzinelles que comprin a Jaume Blanc de Luca, mercader d'Avinyó, tres draps historiats.

ACA, RC, 1138, f. 84.

Lo rey d'Aragó. Manam-vos que encontinent comprets a ops nostre tres draps d'or que té a vendre Jacme Blanch de Luca, mercader qui està en Avinyó, a la Freneria. E açò no mudets com hajam entès que sien fort bells.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a XI dies de noembre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor, M CCC LI.

Rex Petrus.

Fo tramesa a'n Bernat de Cabrera, a'n Lop de Gurrea e e'n Bernat d'Ulzinelles.

918

1351, novembre, 18. Perpinyà

El rei concedeix guiatge a Pedro Gómez, ardiaca de Toledo, que anava a la cúria papal d'Avinyó amb llibres i altres objectes.

ACA, RC, 893, f. 22.

919

1351, desembre, 13. Perpinyà

El rei dona permís al metge Pere de Surso, que havia guarit de cataractes a ciutadans de Perpinyà, perquè pugui exercir el seu ofici als territoris de la Corona.

ACA, RC, 893, f. 33.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CLVIII.

920

1352, gener, 10. Girona

La reina Elionor mana donar mil sous al seu metge Miró de Corçà «in auxilium expensarum sui magistratus.»

ACA, RC, 1565, f. 2-2v.

920 bis

1352, gener, 18. Barcelona

El rei mana donar dos mil sous a mestre Miró [de Corçà], metge reial, en ajut de la festa de celebració del seu magisteri.

ACA, RC, 1321, f. 37v.

921

1352, gener, 30. Barcelona

Es mana al tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui seixanta sous barcelonesos al joglar Gilot Viguer, que va a Alemanya a aprendre el seu ofici.

ACA, MR, 869, f. 138.

A l'honrat miçer Bernat d'Olçinelles *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a·n Gilot Viguer, juglar de cornamusa de casa sua, los quals li manà donar per ço com lo tramet en Alamanya, per apendre son ofici [...] DC sous barcelonesos.

Scrit en Barcelona, xxx dies del mes de janer, anno a Nativitate Domini M CCC LII.

922

1352, març, 13. Barcelona

Es mana al tresorer Bernat d'Olzinelles que pagui cent vuitanta-tres sous barcelonesos a Ramon Destorrent, pintor de Barcelona, per il·luminar un saltiri.

ACA, MR, 869, f. 142v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 14.

A l'honrat miçer Bernat *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a·n Ramon Destorrent, pintor de la ciutat de Barcelona, per il·luminació d'un *Saltiri* qui ha

illuminat al dit senyor, en la dita ciutat de Barcelona [...] centum octuaginta tres solidos barchinonenses.

Escrit en Barcelona, XIII dies del mes de març, any de la Nativitat de Nostre Senyor, M CCC LII.

923

1352, març

Pagament de cent vuitanta-tres sous barcelonesos a Ramon Destorrent, pintor de Barcelona, per illuminar un saltiri.

ACA, MR, 333, f. 64v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 136. — VERRIÉ, *Una obra documentada*, p. 321.

Ítem, done a·n Ramon Deztorrent, pintor de la ciutat de Barcelona, ab albarà de scrivà de ració, per ço com ha illuminat un *Saltiri* al senyor rey en lo present mes de març [...] CLXXXIII sous barchinonesos.

924

1352, maig, 8. Lleida

El rei mana que es resolguin els problemes existents entre els estudiants de l'Estudi General de Lleida i «Dulcius Amilante, judeus civitatis Ilerde, exercendo artem reli-gandi libros.»

ACA, RC, 893, f. 171v.

925

1352, maig, 25. Lleida

El rei nomena Fortuny de Sant Pau marmessor i detentor dels béns mobles i immobles del difunt Garcia de Sant Pol, mestre seu i canonge de l'església de la Seu d'Urgell.

ACA, MR, 686, f. 139.

926

1352, juny

La reina mana que es pagui a Francesc Castelló, ciutadà de Barcelona, la part que se li deu del llibre Vita Patrum.

ACA, MR, 461, f. 103v.

Cit., RUBIÓ, *Documents*, II, p. 93.

927

1352, juliol, 17. Sariñena

El rei reclama la presència de Joan Bonet, estudiant a Lleida.

ACA, RC, 1139, f. 172v.

928

1352, agost, 23. Osca

El rei dona un ajut econòmic a fra Bernat Bru, OFM, per obtenir el magisteri en un estudi general francès.

ACA, MR, 669, f. 57. — ACA, MR, 805, f. 2.

929

1352, setembre, 3. Saragossa

El rei concedeix guiatge a Pedro, bisbe de Segòvia, que va a la cúria romana amb joies, llibres, i altres béns.

ACA, RC, 895, f. 62.

930

1352, octubre, 10. Saragossa

El rei dona mil sous barcelonesos a Blanca de Manresa, «lactatrix sive educatrix» de l'infant Joan.

ACA, RC, 1322, f. 21-21v.

931

1352, novembre, 7. Alcalà [de Xivert]

El rei, atesa la mort de Guillem Comte, capellà seu i rector de Constantí, el qual havia d'illuminar un llibre d'hores de la reina Elionor, i atès que el dit Guillem havia rebut cinc-cents sous en préstec de l'apotecari Pere Gener, mana que es recuperi aquell llibre i que es confisquin els béns del difunt fins que es pagui el que es deu a l'esmentat apotecari.

ACA, RC, 1142, f. 51v-52.

Rex Aragonum. Cum magister Guillelmus Comitis, capellanus noster et rector ecclesie loci de Constanti, qui, sicut audivimus, est viam universe carnis ingressus, teneret quasdam Oras Beate Marie, que sunt illustris Alionore, regine Aragonum, consortis nostre carissime, pro illuminando et ligando easdem. Ideo vos rogamus quatenus sic super predictis pro recuperando Oras predictas sitis nostri honoris sollicitus et intentus quod Oras easdem celeriter dicta regina recuperet, cui eas protinus transmittatis. Et nichilominus, cum dicatur quod dictus Guillelmus receperit mutuo a fideli apotechario et de Camera nostra, Petro Januarii, quingentos solidos barchinonenses pro victu et aliis suis necessitatibus, ut asserit, ultra quasdam res medicinales quas sibi, dictus Petrus, in quadam infirmitate liberaliter ministravit. Ideo vos rogamus quod bona dicti Guillelmi retineri tamdiu faciatis donec ipse Petrus integram satisfactionem habuerit de predictis quam super inde nostro intuitu eidem faciatis cum a vobis fuerit postulatum.

Data in loco de Alcalà, sub nostro sigillo secreto, septimo die novembris, anno a Nativitate Domini millesimo ccc quinquagesimo secundo.

Signavit Bernardus.

Franciscus Fuxi, mandato regio facto per Blasium Ferdinandi de Heredia, consiliarium.

932

1352, novembre, 14. Nules

El rei mana a Ramon de Copons que compri un tapís historiat a Avinyó.

RC, 1142, f. 70v.

Lo rey d'Aragó. Deïm-vos e us manam que·ns comprets quan serets en Avinyó i drap d'or estoriat ab Crucifix en lo mig e ab la image de Madona Sancta Maria, lo qual drap haja una cana de Muntpestler de larch e d'ample v o vi palms. Significam-vos que aquest drap volem a ops de la capella nostra portàtil. E açò que costarà vos certificant que us pagarem encontinent com ací siats, sens tota falla. E en açò no duptets. Dada en la pobla de Nules, a xiiii dies de noembre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor m ccc lii, sots nostre segell secret.

Exaravit Romeus.

Mandato domini regis Francisco de Fuxi.

Fuit directa Raimundo de Copons.

933

1352, desembre, 3. València

El rei dona al seu procurador a València normes sobre la qualitat i la forma del paper que s'ha de fer a Xàtiva.

ACA, RC, 1066, f. 121v.

Ed. VALLS, *Historia del papel*, p. 149-150.

934

1352, desembre, 30. València

El rei mana a Francesc de Foix que deixi a Ramon de Salgues i Guillem Duran, degà i canonge, respectivament, de l'església de París, el llibre del procés contra Jaume III de Mallorca perquè el puguin examinar.

ACA, RC, 1067, f. 2.

935

1352

Notícia sobre el pagament de tres-cents seixanta sous barcelonesos a fra Ponç de Manresa, monjo i capellà del rei, per un missal i dos cofres, amb caixes dintre, per al retaule de la capella del rei.

ACA, MR, 780, f. 147v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 15.

Frare Ponç de Manresa, monje e capellà del senyor rey. Ítem, appar per I albarà de scrivà de ració, cobrat en unes dates de CCCLX sous barcelonesos, feta al dit frare Ponç per preu d'un *Missal* e de parell de cofres, e de vi caxes qui van en dits cofres, a obs dels retaules d'argent de la capella del senyor rey, que'l dit capellà hac e ree-bé lo dit *Missal*, cofres e caxes. E axí a memòria és hui fet lo present notament.

936

1352

Dibuix d'un àbac en un volum del mestre racional.

ACA, MR, 1073, full de guarda final.

937

1353, gener, 1. València

El rei, com a canceller de l'Estudi General de Lleida, mana a Romeu Sescomes, canonge de Tarragona, que Ponç de Fenollet sigui examinat del doctorat a Lleida, atès que era oficial de la casa reial.

ACA, RC, 964, f. 11v-12.

938

1353, gener, 1. València

El rei, com a canceller de l'Estudi General de Lleida, mana a Romeu Sescomes, canonge de Tarragona, que Guillem Guerau, de Mallorca, sigui examinat del doctorat a Lleida.

ACA, RC, 964, f. 12.

939

1353, gener, 1. València

El rei escriu al prior dels predicadors de Lleida sobre l'examen de doctorat que han de fer Ponç de Fenollet i Guillem Guerau a l'Estudi General.

ACA, RC, 974, f. 12.

940

1353, gener, 1. València

El rei escriu a Ramon de Bas, OFM, sobre l'examen de doctorat que han de fer Ponç de Fenollet i Guillem Guerau a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 964, f. 12.

941

1353, gener, 12. València

El rei mana que s'obligui l'illuminador Guillem Bernat a acabar el treball a què s'havia compromès.

ACA, RC, 677, f. 67v-68.

Petrus *et cetera*. Dilectis et fidelibus nostris curie et vicario Ilerde et Pallariensis vel eius locumtenenti, salutem *et cetera*. Pro parte nobili et dilecti consilarii nostri, Bernardi de Capraria, fuit nobis expositus reverenter quod licet quidam illuminator dicte civitatis, vocatus Guillelmus Bernardi, promississet et se obligasset eidem nobili illuminare sive capelitterare quemdam eius librum infra breve tempus diu est elapsum. Idem illuminator mutuuum dicti nobilis deducendo per ambages librum illum perficere contradicit in dicti nobilis scandalum atque dampnum. Quocirca, ad humilem supplicationem propterea nobis factam, vobis dicimus et mandamus quatenus dictum illuminatorem, visis presentibus, ad perficiendum dictum librum compellatis, mittendo ipsum, si vobis videbitur, in palacio Cervarie, ubi eum tanquam captum teneatis et custodiatis donec librum perfectus fuerit memorato. Et hoc non mutetis sive diferatis quavis causa.

Data Valencie, xii die januarii, anno a Nativitate Domini m ccc l tercio.

Hugus cancellarius.

Bartholomeus de Lauro, mandato ex parte procuratoris in consilio.

942

1353, gener

Pagament de cent sous barcelonesos a Simó Despuig, pintor de València, per un penó i un escut petit per al rei.

ACA, RC, 334, f. 41.

Ítem, done a·n Simó Dezpuig, pintor de la ciutat de València, ab albarà de escrivà de ració, los quals li acorreguí en la dita ciutat en acurriment de les messions que li convendran fer en un penó real e en un escudet que deu fer a ops del senyor rey [...] c sous barcelonesos.

943

1353, gener

Pagament de vint-i-cinc sous per una cadira «per a colre aygua» per a l'infant Joan.

ACA, MR, 566, f. 72v.

Ítem, per una cadira de fust, pintada, ab cuyr, que compré a obs del dit senyor infant per a colre aygua [...] xxv sous.

944

1353, febrer

Pagament [de part] de sis tapes per reparar les Bíblies del rei.

ACA, MR, 858, f. 37.

Ítem, per vi cubertes de cuyr que a fets a obs de les Bíblies del senyor rey.

945

1353, març, 21. Barcelona

El rei demana informació sobre diversos documents a Jaume Ferri, notari de Cervera i «tenenti libros et alias scripturas facientis et facientia pro ordinatione serenissimi domini regis Jacobi, avi nostri.»

ACA, RC, 1341, f. 32.

946

1353, març, 26. Barcelona

El rei mana a Jaume Cavaller, ciutadà de Barcelona, que pagui deu lliures barceloneses a Ramon Destorrents pels retaules que fa per a les capelles reials de Mallorca i de València.

ACA, RC, 1142, f. 98v.

Petrus et cetera. Fideli suo Jacobo Cavallerii, civi Barchinone, salutem *et cetera.*
 Dicimus et mandamus vobis expresse quatenus de pecunia nostra, que est penes vos depositata ad solvendum quedam retrotabula sive reretaules que operari et depictari facimus in civitate Barchinone ad opus capelle nostre civitatis Maiorice seu Valencie, tribuatis et exsolvatis Raimundo de Torrente, pictori iamdicte civitatis Barchinone et magistro dicti operis, decem libras barchinonenses. Et facta solutione, recuperetis ab eo presentem loco apoche et mandati.

Data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, xxvi^a die marcii, anno a Nativitate Domini MCCC quinquagesimo tercio.

Jacobus vidit.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo de Pinos.

947

1353, abril, 15. Tarragona

El rei mana fer examen i dóna llicència per a exercir la medicina a Abraham Astruc Satorra.

ACA, RC, 1143, f. 151.

948

1353, abril, 15. Tarragona

El rei, després d'escoltar les raons allegades pel seu metge Berenguer de Torrelles, exculpa mestre Abraham Astruc d'un tractament equivocac en la cura dels seus ulls.

ACA, RC, 1143, f. 151.

949

1353, abril, 26. València

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui dos-cents sous barcelonesos a fra Gallacià de Tarba, OFM de Saragossa, que va a estudiar a París.

ACA, MR, 870, f. 24.

El honrat micer Bernat. Mana lo dit senyor rey que donets a frare Gualicià de Tarba, de l'orde dels frares menors de Saragossa e lector de la seu de la dita ciutat, los quals graciosament li manà donar en ajuda de son estudi, lo qual deu fer en París, ducentos solidos barchinonenses.

Escrit a València, xxvi dies del mes d'abril, anno a Nativitate Domini M CCC LIII.

950

1353, juny, 26. València

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui dos-cents sous barcelonesos a Guerau Botí, OFM de València, per anar a estudiar a París.

ACA, MR, 870, f. 27v.

A l'honrat micer Bernat d'Olzinelles *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a frara Guerau Botí, de l'orde dels frares menors de la ciutat de València, los quals graciosament li manà donar en ajuda de son estudi, que deu fer a París, ducentos solidos barcelonesos.

Escrit en València, a xxvi dies del mes de juny, anno a Nativitate Domini M CCC L tercio.

951

1353, juny

Pagament de dos-cents sous barcelonesos a Guerau Botí per anar a estudiar a París.

ACA, MR, 334, f. 98v.

Ítem, done a frare Gerau Botí, de l'orde dels frares menors de la ciutat de València, ab albarà d'escrivà de ració, los quals lo dit senyor li manà dar graciosament ab lo dit albarà, en ajuda de son estudi que deu fer a París [...] cc sous.

952

1353, juliol, 8. València

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui cent sous barcelonesos a Joan Palea, capellà de la capella reial, per un breviari.

ACA, MR, 870, f. 28v.

A l'honorat miçer Bernat d'Ulzinellas *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Johan Palea, capellà de la sua capella, los quals graciosament li manà donar en ajuda de comprar I *Breviari*, centum solidos barchinonenses.

Escrit en València, a viii dies del mes de juliol, anno a Nativitate Domini M CCC LIII.

953

1353, juliol, 16. València

Pagament a [Pere Bernés, argenter de València], per una corretja.

ACA, MR, 858, f. 42.

[...] per vi unces e mige e iiii millereses d'argent de què ha guarnida, a ops del dit senyor, una correja de seda blava ab letres d'or la qual era a la sua cambra [...].

954

1353, juliol, 29. València

El rei mana al seu escrivà i secretari, Francesc Foix, que posi el segell reial de plom i el seu signe notarial al final del volum en el qual es recull la documentació del procés contra Jaume III de Mallorca.

ACA, RC, 1067, f. 1v.

Petrus *et cetera*. Fideli scriptori et secretario nostro Francisco Fuxi, salutem et gratiam. Dicimus et mandamus vobis quatenus volumini sive libro per vos facto et sumpto de nostro mandato de processibus per nos olim factis contra inclitum Jacobum de Maiorica, quondam, pro eo quia idem inclitus Jacobus recusavit in posse nostri eius dominii de directo firmare ac alia nobis multipliciter rebellavit, et de quibusdam aliis etiam scripturis et cartis facientibus pro predictis, de quibus vos, scriptor fuistis [...] nos vos etiam dicuntur, ut in quadam alia littera nostra data Valencie, tricesima die decembris, anni suscripti, cuius series est insertus in principio dicti voluminis, in fine eiusdem vuluminis sive libri subscriptionem vestram, ut notarius publicus, apponatis, ut ei tamquam originali ubilibet fides indubia prebeatur. Quoniam nos volumus et mandamus quod pro corroboracione maiori ipsius et contentorum in eo, sigillo bulle nostre plumbea muniatur. Et nichilominus quod per vos, signum decretum auctoritate nostra regia apponatur in testimonium premissorum.

Data Valencie, vicesima nona die julii, anno a Nativitate Domini millesimo CCCLIII.
 Hugus cancellarius.
 Dominus rex iussit expediendam.

955

1353, juliol

Pagament del salari a Eiximèn de Montreal, cantor de la capella reial i copista de llibres.

ACA, MR, 780, f. 266.

956

1353, juliol

Pagament [d'una altra part] de sis tapes per reparar les Bíblies del rei.

ACA. MR, 858, f. 41v-42.

Ítem, per vi cubertes de cuyr que à fets a obs de les Bíblies del senyor rey.

957

1353, agost, 1. València

El rei mana a Eiximèn Pérez de Calataiud que, en lloc de la corona i els doblats, compri un tapís, amb l'escena de la crucifixió o amb les figures de la Verge i Jesucrist, per posar darrere l'altar quan se celebra missa a la seva cambra.

ACA, RC, 1067, f. 7v.

Lo rey d'Aragó. Vista vostra letra e aquella entesa, a vós, sobre les coses en aquella contengudes, responem e vos manam que no us curets de comprar la corona de què·ns havets scrit, ni de fer fer o comprar los doblats, ans vos manam que d'açò que la dita corona e ls doblats haguera a costar comprets un drap pintat de lana ab ymage de Jesuchrist estant en son Crucifix, obs d'estar en la part tras l'altar com oym missa en cambra, lo qual haja larch una cana e mija de Muntpesler, guardasets emperò que no hague més canes, ans se acostàs més a l'una cana que a les dues. Si emperò no trobarets [...] lo dit drap ab la dita figura, hajats-ne i en què fos la figura de Madona Sancta Maria e de Jesuchrist, qui li posàs corona en lo cap.

Dada en València, lo primer dia d'agost de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor
 M CCC LIII.

Jacobus vidit.

Fuit directa Eximeno Petri de Calataiubio.

958

1353, setembre, 1. València

El rei, en carta a l'encarregat de l'arxiu reial de Barcelona, dóna notícia dels llibres i els documents guardats als seus armaris.

ACA, RC, 1067, f. 24.

959

1353, octubre, 22. València

El rei concedeix guiatge a mestre Beltran Folguer (o Folgues), il·luminador de llibres, de València, i a la seva família.

ACA, RC, 896, f. 132.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 88. — VILLALBA, *La miniatura*, p. 40.

960

1353, octubre, 27. València

El rei mana copiar la missa cantada de la Victòria als llibres de la capella reial.

ACA, RC, 1067, f. 49v.

Rex Aragonum. Ut Dominus exercituum sui pietate dirigat prospere actus et processus nostros contra hostes nostros et querentes nobis mala, ad ipsius laudem et virginis matris Marie compilavimus noviter quamdam missam, vocatam de Victòria. Quare vobis dicimus et mandamus quatenus dictam missam, una dierum in ebdomada devocius decantetis precipue isto tempore et successive aliis temporibus quociens et actus bellicos nos seu exercitos nostros adversus hostes nostros oportuerit militare dictam namque missam ordinatam et notatam in sui forma vicario episcopi Barchinone debet vobis tradere, sicut per alias nostras litteras sibi scribimus recepta illius copia per eundem quamque in libris capelle nostre ad perpetuam rei memoriam inseratis. Per hoc enim non intendimus quod cessent psalmos et orationes soliti dici pro victoria nisi tantum die qua supra dicta missa cantabitur.

Data Valencie, xxvii die octobris, anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo tercio.

Hugus cancellarius.

Idem.

961

1353, octubre, 27. València

El rei mana que s'envii una còpia de la missa cantada de la Victòria a totes les esglésies.

ACA, RC, 1067, f. 48 bis.

962

1353, novembre

Pagament d'una quantitat de diners a Simó Despuig, pintor de València, per la tomba de Jaume III de Mallorca, senyor de Montpeller.

ACA, MR, 335, f. 93v.

Ítem, done a-n Simon dez Puig, pintor de la ciutat de València, ab albarà de scrivà de ració, en acurriment de les messions que li convendran de fer en una tomba de fust que-l dit senyor li fa fer per l'ossa de-n Jacme de Muntpeller de bona memòria.

963

1353, novembre

Pagament de seixanta sous i dos diners barcelonesos a Llop de Gurrea, conseller i cambrer major del rei, per un estoig per a un llibre d'hores del rei.

ACA, MR, 335, f. 97v.

Ítem, done a-n Lop de Gurrea, conseller e cambrer major del senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, per rahó de la messió que ha feta en la cambra del dit senyor, en lo mes d'octubre proppassat, és a saber, que costà un estoig de cuir per unes Hores del dit senyor, e per altres coses contengudes en lo dit albarà, que cobre, qui són en summa [...] LX sous ii diners barcelonesos.

964

1353, novembre

Pagament de deu sous [a Llop de Gurrea, conseller i cambrer major del rei], per «un estoig de cuyr per unes Hores del dit senyor rey.»

ACA, MR, 858, f. 45.

964 bis

1353, desembre 15. Tarragona

Notícies sobre els escuts a les tombes del convent de framenors de Tarragona.

ACA, RC, 1143, f. 188.

965

1353

La reina Elionor, en una ambaixada enviada a Sicília, demana «que aja i parell de Ufics, que sien bells e bons a ops de la capella del senyor rey.»

ACA, RC, 1565, f. 67v.

Ed. TRENCHS-MANDINGORRA, *La capilla*, núm. 15.

966

1353

Notícia del pagament de dos-cents seixanta sous a Tomàs Benet per la compra de llibres per a la capella de la reina.

ACA, MR, 807, f. 72.

Ítem, appar per i albarà d'escrivà de ració cobrat en xciii cartes del dit compte a la data de cclx sous barcelonesos feta al dit Thomàs Benet, que'l dit Thomàs comprà a ops de la capella de la dita senyora reyna i libre appellat *Responser, Santoral e Dominical*, lo qual libre lo dit Thomàs hatorgua haver haüt e reebut. E axí, a memòria, és-li-u fet lo present notament.

967

1353

Notícia del pagament a Tomàs Benet per l'enquadrernació de llibres de la reina.

ACA, MR, 807, f. 74.

Ídem, Thomàs Benet. Ítem, per illuminar e ligar ii libres appellats *Ores de Santa Maria* que féu fer a ops de la dita senyora e per i tencador d'argent a ops de i dels dits ii libres [...].

968

1353

Invocació religiosa en un registre.

ACA, MR, 334, full de guarda inicial.

Adsit principio Santa Maria meo, presens huic operi sit grata pneupmatis almi.

969

1353, desembre, 15. Tarragona

El rei concedeix dret de sepultura dins la capella de Sant Lluís del convent dels frares menors de Tarragona, que va fer construir el patriarca d'Alexandria, oncle patern seu, a qualsevol laic si fa una contribució al parament de la capella. Podran posar els seus emblemes heràldics sota el senyal reial.

ACA, RC, 1143, f. 188.

970

1353

Notícia de la compra i pagament a Esteve Magre de pintures per al retaule de la capella reial.

ACA, MR, 870, f. 156v.

Ítem, appar per lo dit albarà, cobrat en la data dessus dita, que'l senyor rey havia comprades d'en Esteve Magre, dessus dit, IIII taules ab ymages a ops de la capella, les quals taules lo dit Ponç [de Manresa] atorgà haver reebudes a ops de la dita capella.

971

1354, gener, 8. Barcelona

Es deuen cinc-cents sous barcelonesos a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, «per af-fers en senyeres, penons, pavessos, escudets que fa a ops del senyor rey.»

ACA, MR, 870, f. 46.

972

1354, gener, 20. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida sobre la petició del mercader lleidatà Ramon Solà relativa als béns que li havia llegat en testament el difunt bidell de l'Estudi Ge-neral de la ciutat.

ACA, RC, 675, f. 170v-171.

973

1354, gener

El rei mana pagar cinc-cents sous a Francesc Jordi, pintor de Barcelona «en acurri-ment de les missions que ha a fer en senyeres, panons, paveses e escudets françeses que faç a ops del senyor rey.»

ACA, MR, 336, f. 45.

974

1354, març, 1. Alcanyís

El rei mana al justícia de Sant Mateu que lliuri els cofres amb llibres del seu metge Berenguer Borrell.

ACA, RC, 1146, f. 4.

Lo rey d'Aragó. Manam-vos expressament que al portador de la present façats liurar e liurets una ezemble [...] dos cofres ab libres e altres coses del feel físicià de casa nostra mestre Berenguer Borrell, los quals romaseran en casa de [...] Tolsà, specier. E açò per res no mudets, car a aquell qui la dita azembla amanarà serà açí complidament satisfet de son loguer.

Dada en la vila d'Alcanyíç, sots nostre segell secret, primer dia de març en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LIII. Petrus Vidal.

Matheus Adriani, mandato regio facto per B[ernardum].

Predicta littera fuit missa justicie Sancti Mathei.

975

1354, març, 12. Alcanyís

El rei crea l'Estudi General d'Osca, per a estudis de teologia, dret canònic i civil, medicina, etcètera.

ACA, RC, 683, f. 64v.

976

1354, març

Pagament de cent sous barcelonesos a G[uillem] dels Recs i a Bartomeu Badia, de València, per una campana per a l'església de Sant Esteve d'aquesta ciutat.

ACA, MR, 336, f. 65.

Ítem, done a·n G[uillem] dez Rechs e a·n Barthomeu Badia, ciutadans de València, los quals lo senyor rey, ab letra sua dada en València, xxī die octubre de l'any M CCC LIII, manà dar en ajuda de comprar una campana a la esgléya de Sent Steve, de la qual los damunt dits són parroquians e obrers, segons que en la dita letra se conté, lo qual cobra ensemps ab àpocha [...] c sous barcelonesos.

977

1354, abril, 1. Perpinyà

Els cònsols de Perpinyà demanen al rei que reclami al papa els mateixos drets per al nou Estudi General de la ciutat que els de Montpeller i Tolosa.

ACA, CRD, Pere III, caixa 31, núm. 573.

Ed. D'ARIENZO, *Carte*, núm. 471.

978

1354, abril

Pagament a Tomàs Benet, capellà major, per fer les tapes de tres llibres.

ACA, MR, 464, f. 65v.

A·n Thomàs Benet, capellà major de la capella de casa de la senyora reyna [...], és a saber, en fer cubertes en 11 llibres de la dita capella e en ligar e adobar 1 libre poch ab cubertes d'argent que ja era de la dita senyora [...].

979

1354, abril

Pagament de vuit-cents sous barcelonesos a Joan Sesolives, pintor de Barcelona, per reparar una sella i diversos arnesos del rei.

ACA, MR, 336, f. 75.

980

1354, maig, 24. Roses

El rei, tot acceptant la protesta de l'Estudi General de Lleida contra la creació del d'Osca, afirma que resoldrà l'afer en tornar de Sardènia.

ACA, RC, 682, f. 32v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 28.

981

1354, maig, 24. Roses

El rei escriví al veguer i cort de Lleida en relació amb els salaris a percebre pel rector, els doctors i els mestres de l'Estudi General, segons els privilegis del dit estudi.

ACA, RC, 681, f. 60-60v.

982

1354, juny

Pagament de vuitanta sous barcelonesos al filòsof Gerard de Vallcabrera en concepte del seu vestit de l'any.

ACA, MR, 334, f. 92v.

983

1354, juny

Pagament de mil quaranta-nou sous i dos diners a Joan Sesolives, pintor de Barcelona, «per rahó de 11 selles de cavall [...] e pintar aquelles.»

ACA, MR, 336, f. 84v.

984

1354

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, RC, 965, f. 1v.

«Domine non secundum peccata facias nobis neque secundum iniquitates.»

985

1355, gener, 24. Lleida

L'infant Pere mana al veguer de Barcelona que s'informi, segons petició de Joan Vinater, fill del difunt Joan Vinater, doctor en lleis, sobre la venda dels llibres i altres béns del dit difunt que havia fet Guerau d'Oluja.

ACA, RC, 1597, f. 5-5v.

986

1355, febrer, 20. Lleida

L'infant Pere mana al batlle de Lleida que s'informi en relació amb la petició de Dolcet [ben] Lacem, enquadernador jueu, i del seu fill Bonjueu, i es posi remei a les acusacions de què eren objecte.

ACA, RC, 1594, f. 60.

Infans Petrus *et cetera* ac pro serenissimo *et cetera*. Fideli suo baiulo civitatis Ilerde vel eius locumtenenti presenti vel futuro, salutem et gratiam. Cum aliqui judei singulares tenentur cotidie vel quasi, ut asseritur, coram vobis, ut asserit, convenire Dolcetum Lacem, judeum, plicatorem vel ligatorem librorum, et Bonjuha, eius filium, judeos dicte civitatis, maliciose, ut asserunt, et pro vexando ipsos tediis, laboribus et expensis. Idcirco a nobis super hiis remedio congruo postulato, vobis dicimus et mandamus quatenus deinde, si aliqui judei coram vobis convenierint prefato Dolcetum et eius filium vel accusaverint, antequam in causa procedatur adcusatores ipsos ad cavendum vel firmandum super sumptibus lictis si inciderint seu in causa devicti fuerint, omnino de compellatis. Si que vim in causa, in expensis iustis victori penitus teneatur.

Data Ilerde, xx die februarii, anno a Nativitate Domini M CCC LV.

Exaravit Romeus.

Martinus Egidii ex petitione provisa Bernardum Vives cui fuit commissum in consilio.

987

1355, març, 7. Lleida

L'infant Pere mana al rector i als estudiants de l'Estudi General de Lleida i al clavari de la ciutat que reposin en la lectura de Digest nou el lector Bernat Companys, que havia estat suspès del càrrec.

ACA, RC, 1598, f. 6v-7.

988

1355, març, 15. Càller

El rei nomena Ferrer de Magarola secretari seu, en successió de Francesc Foix. Haurà de guardar i conservar totes les escriptures públiques i privades.

ACA, RC, 980, f. 34.

989

1355, març, 17. Lleida

Notícia sobre Guillem Calvet com a «approbato in legibus civitatis Ilerde.»

ACA, RC, 1597, f. 58.

990

1355, març, 18. Lleida

Notícia sobre Jordà de Sobrà, com a «approbatus in decretis civitatis Ilerde.»

ACA, RC, 1597, f. 63.

991

1355, maig, 6. Lleida

L'infant Pere escriví als clavis de Lleida sobre el pagament del salari als doctors, mestres i lectors de l'Estudi General que s'ha de fer en dos terminis, per Nadal i per Pasqua.

ACA, RC, 1597, f. 70-70v.

992

1355, maig, 9

Bartomeu Despuig té les claus de l'arxiu reial de Barcelona.

ACA, Col·lecció Història de l'Arxiu, núm. 24.

993

1355, juny, 7. Càller

El rei escriví en relació amb el paper que s'ha d'usar a la Cancelleria. Es prefereix el de fabricació italiana al de procedència valenciana.

ACA, RC, 981, f. 111-111v.

[...] Considerantes etiam quod propter molicionem papiri que in civitate Xative fit, in qua littere regie scribi solent, ipse littere regie de facili rumpuntur et atramentum consumitur ut perfundi tum eisdem. Attendentes in quam per vos, fidelem de consilio nostro, Matheum Adriani, prothonotarium nostrum, sigilla nostra tenentem, gratis nobis oblatum fuisse ponere de vestro proprio pro scribendis dictis litteris regiis de papiro que fit in partibus Toscane et Lombardie, ubi etiam vobis super hiis nollemus facere gratiam aliqualem. Idcirco, prospecto quod dictus papius que fit in partibus Toscane et Lombardie melior et fortior est et multo maiori precio venditur quam papius que fit in civitate Xative supradicte [...].

994

1355, juny

Notícia amb la descripció de l'escut heràldic de la vila de l'Alguer.

ACA, RC, 1029, f. 4-4v.

995

1355, agost

Pagament de catorze florins d'or a Bernat Mercer, pintor de València, per una imatge de la reina per al santuari de Santa Maria de Bonaire, prop del Castell de Càller.

ACA, MR, 466, f. 101.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 125, nota 1.

Ítem, done a-n Bernat Mercer, pintor de València, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó d'una ymatge de fust cuberta de cera que ha feta a semblança de la dita senyora e la qual la dita senyora ha donada a Madona Sancta Maria de Bonayre de Castell de Càller [...] XIII florins d'or.

996

1355, setembre, 22. Barcelona

El rei mana que s'atengui la petició de Jorc Gabriel, jueu de Barcelona.

ACA, RC, 1029, f. 96-96v.

997

1355, octubre, 8. Perpinyà

El rei dona normes sobre els estatuts i les ordinacions de l'Estudi General d'Osca.

ACA, RC, 683, f. 64v.

998

1355, octubre, 24. Perpinyà

El rei mana al seu tresorer que doni cent cinquanta lliures barceloneses a Francesc Prohome, fill del seu difunt notari i guardasegells Francesc Prohome.

ACA, RC, 685, f. 81v.

999

1355, novembre, 27. Perpinyà

El rei nomena Francesc Jordi pintor de les armes del rei.

ACA, RC, 898, f. 65.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. LXX

1000

1355, desembre, 10. Perpinyà

El rei concedeix unes quantitats de diners de l'aljama d'Osca al nou Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 683, f. 64v-65.

1001

[1354-1355]

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, RC, 1596, full de guarda inicial.

«Ad me principio sit presens Virgo Maria.» Invocació religiosa.

1002

[1354-1355]

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, RC, 1596, f. 1.

«Assit principio sancta Maria meo.» Invocació religiosa.

1003

[1355]

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, MR, 2289, f. 1.

«En nom de Déu sia e de Madona Sancta Maria e de tots los sants de Pareys e de madona Sancta Eulàlia, cors sant de Barcelona.» Invocació religiosa.

1004

1356, gener

Pagament de tres-cents sous a Hug d'Albalat, escrivà de llibres del rei i trobador, dels quals cent vuitanta corresponen a despeses fetes a Perpinyà i els altres cent vint a la donació anual del vestit.

ACA, MR, 338, f. 40v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 32.

1005

1356, febrer, 28. Barcelona

Pagament d'una quantitat de diners, una part de la qual, nou sous, és en concepte de llibres per a la cambra del rei.

ACA, MR, 859, f. 18.

[...] ab ix sous que costaren iii llibres a ops de la cambre del dit senyor [...].

1006

1356, febrer

Pagament de nou-cents trenta-un florins d'or i nou sous per la compra de nou draps d'Arràs i vint-i-cinc bancals per a la cambra del rei.

ACA, MR, 338, f. 71v.

Ítem, per ix draps d'Arraç de paret e per xxv bancals verts ab fullatges que compre a ops de la cambra de dit senyor, los quals foren liurats a mossèn Mateu Merver [...] DCCCCXXI florins d'or XI solidos.

1007

1356, març, 5. Vilafranca del Penedès

El rei mana a uns pintors de la ciutat de Barcelona que «nos hajam ordonat que lo parayís que feia obrar al castell de Perpinyà sia pintat e figurat de diverses històries e altres pintures perquè facen les dites pintures bones e fort belles.»

ACA, RC, 1155, f. 16v.

1008

1356, març, 15. Lleida

El rei mana confeccionar una cortina, «la qual és necessària al retaule de la capella de nostre castell de Leyda que novellament havem fet fer.»

ACA, RC, 1154, f. 28.

1009

1356, març, 15. Perpinyà

Notícia sobre la compra de tapissos per a la reina Elionor. [Edició parcial]

ACA, RC, 1566, f. 63.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CLXXI

[...] in quo figurata erat Istoriata Militum Mense Rotunde.

[...] Istoria cuiusdam Stulti et Septem Sapientium.

[...] in quo erat figurata Istoria Virgilii.

[...] in quo erat figurata Istoria Principii Mundi.

[...] in quo erat figurata Istoria de Etate Infancium.

[...] in quo erat Istoria Militum Pugnancium.

[...] in quo erat figurata Istoria [...].

[...] cum Istoriis Karuli Magni

[...] cum Istoria Castri Amoris.

1010

1356, març, 15. Perpinyà

Relació dels preus dels tapissos que es varen comprar per a la reina.

ACA, MR, 721, f. 266-266v.

[...] Item, unum pannum de lana cum figuris, vocatum de raç, cum Istoria Venandi, habentem xxiiii palms in longitudine, costavit [...] xxvii florenos vii grossos vi denarios barchinonenses.

Item, aliud pannum de lana cum figuris, vocatum de raç, habentem in longum xxvi palmos, in quo figurata erat Istoria Militum Mense Rotunde, et costavit [...] xxxii florenos ix grossos.

Item, aliud pannum de raç habentem in longum xxii palmos cum Istoria cuiusdam Stulti et Septem Sapiencium, costavit [...] xxviii flororenos vi grossos vi denarios barchinonenses.

Item, aliud pannum Parisii in longum habentem xxiiii^{or} palmos, in quo erat figurata Istoria Virgilii, et costavit [...] xxv florenos ii grossos vi denarios barchinonenses.

Item, aliud pannum de lana Parisii habentem xxiiii^{or} palmos in longum, in quo erat figurata Istoria Principii Mundi, et costavit [...] xv florenos ii grossos vi denarios barchinonenses.

Item, aliud pannum de lane Parisii longitudinis xx palmorum, in quo erat figurata Istoria de Etate Infancium, costavit [...] xix florenos vi grossos.

Item, aliud pannum de lana Parisii longitudinis xx palmorum, in quo erat Istoria Militum Pugnancium, costavit [...] xix florenos vi grossos.

Item, aliud pannum de lana Parisii longitudinis xxii palmorum, figuratum cum Istories Virgilii, costavit xxi florenos vii grossos vi denarios barchinonenses.

Item, aliud pannum de lane, figuratum cum Istoriis Caroli Magni, longitudinis xv palmorum, costavit [...] xv florenos vi grossos.

Item, aliud pannum Parisii, istoriatum cum Istoria Castri Amoris, longitudinis xv palmorum, costavit [...] xi florenos iii grossos vi denarios barchinonenses.

1011

1356, març, 31. Saragossa

Pagament de vuit mil sous jaquesos a Blasco Aznárez de Borau, pintor de Saragossa, per obres i pintura al palau de l'Aljaferia.

ACA, MR, 2465, f. 16v.

1012

1356, març

El rei mana pagar seixanta sous al pintor Antoni Desprats «per rahó de 11 retaules de fusta, sens neguna obra, que ha fets de manament del senyor rey per la capella de la senyora reyna.»

ACA, MR, 336, f. 97.

1013

1356, maig, 6. Perpinyà

Pagament del salari a Joan, «lo Ros», de París, «maestre de draps de figures de casa de la senyora reyna.»

ACA, MR, 469, f. 76.

1014

1356, maig, 9. Barcelona

Es mana al tresorer que pagui quatre-cents sous a Antoni Desprats, pintor de Barcelona, pels dos retaules de fusta, sense imatges, que ha fet, per ordre del rei, per a la capella de la reina.

ACA, MR, 880, f. 71.

1015

1356, maig, 20. Perpinyà

El rei demana tots els colors necessaris per a pintar la fusta del palau «lo qual novellament fem fer en l'Agafferia de Saragoça.»

ACA, RC, 1153, f. 102v.

1016

1356, maig, 30. Perpinyà

El rei mana als seus ambaixadors a la cort del rei de França que li comprin el llibre apellat Catolicon.

ACA, RC, 1153, f. 51-51v.

Lo rey d'Aragó. Com nos cobeegem e affectem molt e no sens rahó, saber l'estament de la casa de França e açò per lo gran deute e acostament que havem ab aquella. Emperamor d'açò, a vós expressament dehim e manam que encontinent, per lo portador de la present, nos certifiquets per vostres letres l'alt rey de França en quin estament és de la guerra, ne sos barons e sos pobles con són ab ell ne ell ab ells, ne si y ha innovació alcuna de res. En açò hajats sobirana diligència, segons que de vós confiam. E noresmenys, vos manam que ns comprets un libre, qui és

apellat *Catolicon* e tramatets-nos lo correu portador de la present de present ab resposta e certificació clara de totes les sobredites coses e un d'aqueys altres correus qui aquí són, si aquest per ventura era fatichat. Vegats lo libre, si atrobats qualche bona persona per la qual lo·ns puxats trametre, sinó comprats-lo e portats-lo·ns com vós en vingats.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a xxx dies de maig, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVI.

Expeditur Pinos.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo de Pinos.

Dirigitur ambaxiatoribus domini regis in curia regis Francorum existentibus.

1017

1356, maig

Es fa un nou pagament a Blasco Aznárez de Borau, pintor de l'Aljaferia.

ACA, MR, 2465, f. 43v.

1018

1356, maig

Pagament de seixanta sous barcelonesos a Tomàs Benet, capellà major de la casa de la reina, per escriure un llibre d'hores per a la reina.

ACA, MR, 469, f. 76v.

Ítem, done a·n Thomàs Benet, capellà major de casa de la senyora reina ab albarà de scrivà de ració, scrit en Perpinyà, a x dies del present mes de maig los quals li eren deguts per rahó de un libre appellat *Ores de Santa Maria*, que havia fetes fer a ops de la dita senyora [...] LX sous barcelonesos.

1019

1356, juny, 4. Perpinyà

El rei mana a Pere Marges que trameti a Saragossa, a Blasco Aznárez de Borau, tots els colors que necessita per a pintar el palau de l'Aljaferia.

ACA, RC, 1153, f. 182.

1020

1356, juny, 8. Perpinyà

El rei mana al vicari i a l'oficial de la seu de Lleida que li enviïn el procés del recurs del doctor Pere Ramon de Mont-llong, que havia estat privat de la lectura de decrets a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 687, f. 51v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 34.

1021

1356, juny, 8. Perpinyà

El rei mana als doctors, batxillers i lectors de l'Estudi General de Lleida que continuïn les lectures malgrat que els paers hagin ordenat parar-les mentre s'estudia la desstitució de Pere Ramon de Mont-llong, decretada pel rector.

ACA, RC, 687, f. 51v-52.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 35.

1022

1356, juny, 16. Perpinyà

El rei dóna facultat al doctor Pere Ramon de Mont-llong per a continuar la seva lectura de decrets a l'Estudi General de Lleida, de la qual havia estat suspès pel rector.

ACA, RC, 686, f. 232v.

1023

1356, juliol, 13. Perpinyà

La reina Elionor nomena Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, membre de la seva casa amb el salari diari equivalent a una cavalleria, tal com assenyalen les ordinacions.

ACA, RC, 1564, f. 27v.

1024

1356, juliol, 21. Perpinyà

El rei dóna normes als adenantats de l'aljama d'Osca sobre la lectura en llatí d'un rotlle [de la Torà].

ACA, RC, 690, f. 21v-22.

1025

1356, agost, 1. Perpinyà

Notícia sobre la compra d'un drap d'Arràs amb figures per al rei.

ACA, MR, 858, f. 20v.

1026

1356, agost, 4. Perpinyà

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui quatre-cents sous a Pere Despuig per la còpia del llibre de les Ordinacions de la casa reial.

ACA, RC, 1327, f. 109v.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario et thesaurario nostro, Bernardo d'Ulzinellis, militi, legum doctori, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quate-

nus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et exsolvatis fideli de scribania nostra Petro de Podio quadringentos solidos barchinonenses, quos in remunerationem laborum per ipsum sustentorum in copiando sub bona forma quendam librum *Ordinationum domus nostre*, providimus sibi dari. Recupero ab eo, facta solutione, presentem cum apocha de soluto.

Data Perpiniani, quarta die augusti, anno a Nativitate Domini millesimo ccccl sexto.

Poncius cancellarius.

Bertrandus de Pinos, mandato regio facto per Matheum Mercerii, consiliarium et camerarium.

1027

1356, agost, 5. Perpinyà

El rei mana a les aljames de jueus i sarraïns d'Osca que contribueixin amb la quantitat establerta al manteniment de l'Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 687, f. 108v-109.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 119.

1028

1356, agost, 5. Perpinyà

El rei mana als infançons d'Osca que paguin la part que els correspon en el manteniment de l'Estudi General de la ciutat, tal com es va acordar en la seva fundació.

ACA, RC, 687, f. 108.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 120.

1029

1356, agost, 8. Perpinyà

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui cent cinquanta sous a Eximèn de Montreal, cantor de la capella reial, pel seu vestit i pels treballs d'escriure llibres i documents.

ACA, MR, 880, f. 84v.

A l'honorat miçer Bernat d'Ulzinelles *et cetera*. Mana lo dit senyor rey que donets a-n Eximeno de Muntreal, cantor de la sua capella, los quals graciosament manà donar per vestir e per alguns libres e altres scriptures que ha fetes a ops del senyor rey, centum quinquaginta solidos barchinonenses.

Escrit en Perpinyà, viii dies del mes d'agost, anno a Nativitate Domini M CCC LVI.

1030

1356, agost

Pagament de quaranta sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari.

ACA, MR, 470, f. 47.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, en acorriment de sa quitació [...] XL sous barcelonesos.

1031

1356, setembre, 1

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui cent cinquanta sous barcelonesos a Roger Breton de Criquecot, escrivà de lletra formada, pel seu vestit.

ACA, MR, 853, f. 202v.

A l'honrat micer Bernat d'Olzinelles *et cetera*, manà lo dit senyor rey que donets a·n Roger Breton de Criquecot, scrivà de letra formada, los quals graciosament li manà donar per son vestit, centum quinquaginta solidos barchinonenses.

Scrit en Perpnyà, primer dia de setembre, anno a Nativitate Domini M CCC L sexto.

1032

1356, setembre, 9

El rei demana al papa un benefici per a fra Bernat Gil, lector en teologia de la seva casa.

ACA, RC, 1148, full de guarda.

1033

1356, setembre, 16. Perpinyà

El rei mana al canceller de l'Estudi General de Lleida que faculti Jordà de Sobrà per doctorar-se en decrets, atès que temia que podia tenir problemes per haver estat aprovat per Pere Ramon de Mont-llong, acusat d'apostasia.

ACA, RC, 690, f. 55v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 36.

1034

1356, setembre, 22. Perpinyà

El rei dota la seva filla Joana amb una sèrie de béns, entre els quals un missal.

ACA, RC, 1327, f. 111v.

Ítem, I *Missal* a ops de la dita capella.

1035

1356, octubre, 4. Barcelona

El rei prohibeix l'exercici de la medicina i la cirurgia a València a aquells qui no hagin cursat quatre anys d'estudis i s'hagin examinat després, tal com estableixen els furs.

ACA, RC, 690, f. 69v-70.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 37.

1036

1356, octubre, 5. Barcelona

La reina nomena Guillem Metge, apotecari de Barcelona, membre de la seva família.

ACA, RC, 1566, f. 84. — ACA, MR, 471, f. 58.

1037

1356, octubre, 8. Collbató

El rei mana a Huguet Cardona, escrivà de la Cancelleria, que pagui dotze lliures barceloneses a Ramon Destorrent, pintor de Barcelona, per un guardapols que ha fet per al retaule de la capella del castell de Lleida.

ACA, RC, 1136, f. 90v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CLXXIV.

1038

1356, octubre, 16. Santes Creus

Es comunica al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que han estat assignats seixanta sous barcelonesos a Roger Breton de Criquetot, escrivà de lletra formada, pel seu salari.

ACA, MR, 880, f. 112v.

A l'honrat miçer Bernat d'Olzinelles *et cetera*. Fas-vos saber que jo he notats a-n Roger Brotó de Criquetot, escrivà de letra formada de casa del senyor rey, al meu libre ix dels acurriments, en cccxxv cartes, que vós li accorregués al monestir de Santes Creus ab aquest present albarà, lo dia e any dejús dit, en accurriment de sa provisió, sexaginta sous barcelonesos.

Escrit en lo monestir de Santes Creus, xvi dies del mes d'octubre, anno a Nativitate Domini M CCC L sexto.

1039

1356, octubre, 27. Barcelona

Es comunica al tresorer, Bernat d'Olzinelles, que es deuen cent sous barcelonesos a Mahir Salomó, jueu llibreter de Barcelona, per la confecció de diversos llibres.

ACA, MR, 880, f. 108.

A l'honrat miçer Bernat d'Olzinelles *et cetera*. Fas-vos saber que a·n Mahir Salomó, jueu de la ciutat de Barcelona, és degut per 1 libre del sou del homens a cavall e de peu qui són en la frontera de València, ab cuberta de vedell groch, e costà entra lo paper qui entrà en lo dit libre e la cuberta de dit libre e de faedures LIIII sous barchinonesos; e que li és degut per IIII libres hordinaris que foren comprats del dit Mahir a ops de l'ofici ab una rayma de paper, XLVI sous barchinonesos, les quals quantitats demunt dites són en la summa de centum solidos barcelonesos.

Escrit en Barcelona, xxvii dies del mes d'octubre, anno a Nativitate Domini M CCC L sexto.

1040

1356, novembre, 21. Barcelona

Arnau de la Pena, il·luminador de llibres de Barcelona, reconeix haver rebut de Gueirau Sesespugues, de la casa de la reina Elionor, setanta-dos sous barcelonesos per nou històries per a unes Ores Sancte Marie per a la reina i cent trenta-set sous per cent trenta caplletres que va fer en el dit llibre.

ACB, Pere Borrell, *Manual* (octubre 1356-gener 1357).

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CXIX, nota 1. — MADURELL, *Códices miniados*, núm. 4.

1041

1356, novembre

Pagament de cinquanta-quatre sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari equivalent a una cavalleria.

ACA, MR, 470, f. 78v.

1042

1356, desembre, 19. Daroca

El rei mana al justícia d'Aragó que es pagui als doctors, llicenciats i batxillers de l'Estudi General d'Osca la quantitat que els devia l'Estudi.

ACA, RC, 690, f. 90v-91.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 122.

1043

1356, desembre, 20. Daroca

El rei aprova tots els privilegis anteriors de l'Estudi General d'Osca i dóna normes sobre les reformes que cal fer-hi.

ACA, RC, 899, f. 161.

1044

1356, agost-desembre

Pagament de quaranta sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari.

ACA, MR, 470, f. 47.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, en acorriment de sa quitació [...] XL sous barchinonesos.

1045

1356, desembre, 31. Barcelona

Pagament a Isaac David, jueu, relligador de llibres de Barcelona, per l'enquadrernació del llibre d'hores esmentat en el document anterior de 21 de novembre (doc. 1040).

ACB, Pere Borrell, *Manual* (octubre 1356-gener 1357).

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CXIX, nota 1. — MADURELL, *Códices miniados*, núm. 4.

1046

1356, desembre

Pagament de cent catorze sous i sis diners jaquesos a Vidal Prader, pel seu salari.

ACA, MR, 470, f. 90.

1047

1356

Pagament per la pintura de la creu i els quatre caps de moro en diversos escuts.

ACA, MR, 943, f. 135.

[...] a senyal de creu ab IIII caps de moros en cascun senyal [...].

1048

1356

Pagament d'una lliura, setze sous i sis diners a mestre Tibaut, argenter, per reformes al rellotge del castell de Perpinyà.

ACA, MR, 2435, f. 44.

Ítem, pague a mahestre Tibaut, argenter, per formar e tallar les letres del a.b.c. ab ses florejadures, unes de forma gran e altres de forma pocha, e l'Ave Maria e II senyals del senyor rey e de la senyora regina ab lurs florejadures e molts e diverses entretallaments altres que féu en la post de l'estany damunt dita, los semblants

dels quals foren meses de cera dintre sobre la camisa per so que pareguesen de fora a les spatlles del senyor [...] i lliura xvi sous vi.

1049

1356

Notícia sobre la reforma del capítol de les Ordinacions corresponent al mestre racional.

ACA, MR, 781, f. 288.

1050

1356

Pagament de nou-cents cinquanta-vuit sous i quatre diners a Jaume Bufui pel material que es va lliurar a Blasco Aznárez de Borau per pintar el palau de l'Aljaferia.

ACA, MR, 2465, f. 23v.

Ítem, pos en dates los quals jo donè a-n Jacme Bufuy, e fo per preu de diverses colors que jo, de manament del senyor rey, tramís a-n Blascho Asnàres de Borau per pintar lo palau de la Aljaferia de Çeragoça, en paga de çò que jo devia dar al dit Blascho per l'obra del palau de la dita Aljaferia. E he-n àpocha feta en poder d'en Lorenç Terrats, notari. DCCCLVIII sous IIII diners barcelonesos.

1051

[1348-1356]

Notícia del pagament de mil sous a Ferrer Bassa per un retaule.

ACA, MR, 781, f. 69v.

Ed. TRENS, *Ferrer Bassa*, núm. xxv.

Ítem, hi és contengut que dels romanents II^M sous, a compliment dels x mille, li lexà de gràcia lo dit senyor M sous, e los altres M sous pres lo senyor rey, qui aquells donà a-n Ferrer Bassa en paga de i retaule que li féu [...].

1052

1357, febrer, 10. Saragossa

El rei mana a fra G[uillem] Vaia que li envii dos llibres de la seva capella.

ACA, RC, 1149, f. 63.

Lo rey d'Aragó. Manam-vos que·ns aportets o trametats per persona certa e segura los tests de la nostra capella e I *Missal* e I *Breviari*. Quant a les altres coses de la capella romanguen se adés entrò que altre manament hajats nostre.

Dada en Saragossa, sots nostre segell secret, a x dies de febrer en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVII.

Vidit Jacobus.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Fuit missa al religiós e amat capellà nostre frare G[uillem] Veya.

1053

1357, febrer

Pagament de dos-cents quaranta-nou sous barcelonesos a Arnau de la Pena per il·luminar unes Ores de Sancta Maria de la reina.

ACA, MR, 471, f. 50v.

Ed. MADURELL, *Códices miniados*, núm. 5.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 118. — GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, II, p. 332-333.

Ítem, done a·n Arnau de la Pena, inluminador de llibres de Barchinona, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de ix istòries que havia fetes en un llibre apellat *Ores de Sancta Maria*, qui són de la dita senyora e les quals *Ores*, la dita senyora atorga haber haüdes e reebudes [...] CCXLIX sous barcelonesos.

1054

1357, febrer

Pagament de cent trenta-cinc sous jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de desembre de 1356 a febrer de 1357.

ACA, MR, 471, f. 52v.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la senyora reyna, los quals li eren deguts, ab albarà de scrivà de ració, per quitació sua dels mesos de deembre e de janer proppassats e del present mes de febrer que són III mesos [...] CXXXV sous jacquesos.

1055

[1357], març, 3. Saragossa

El rei mana a Huguet Cardona que, prèvia informació del preu de caplletrar i il·luminar, pagui a Eiximèn [de Montreal], navarrès, el seu salari per il·luminar un llibre de les Ordinacions.

ACA, RC, 1151, f. 89v.

Lo rey d'Aragó. Fem-vos saber que nós escrivim a Xemeno, lo navarro, qui solia ésser de la nostra capella, sots aquesta forma: «Molt nos maravillam *et cetera*.»

Perquè volem e us manam que si res hi fa a pagar, reebuda informació què pot costar lo capletrar o illuminar del libre nou, que ho paguets dels diners que tenits de la nostra cort; àls no-y havem a pagar, car los pergamins són nostres e res de mans no li havem a dar. D'açò hajam encontinent resposta.

Dada en Saragoça, sots nostre segell secret, a III dies de març, anno ut supra.

Vidit Jacobus.

Idem.

Fuit missa Huguetto Cardona.

1056

1357, març, 3. Barcelona

El rei mana illuminar un llibre de les Ordinacions a Eiximèn de Montreal.

ACA, RC, 1151, f. 89.

1057

1357, març, 17. Saragossa

El rei mana a Eiximèn de Montreal que lliuri a Berenguer de Relat, tresorer de la reina, el llibre de les Ordinacions que està illuminant, per tal que aquest l'entregui a la reina.

ACA, RC, 1069, f. 27v-28.

Lo rey d'Aragó. Vostra letra havem rebuda, la qual entesa, responent a aquella, vos dehim e us manam que liurets de continent lo libre de la *Ordenació de casa nostra* a l'amat conseller nostre en Berenguer Relat, tresorer de la alta Elionor, reyna d'Aragó, companyona nostra molt cara, qui aquell deu trametre a la dita reyna, a la qual volem que sia liurat. Certificam-vos que-l dit Berenguer pagarà les coses que ha pagar hi faïen. E açò per res no mudets.

Dada en Çaragoça a XVII dies del mes de març, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVII.

Matheus prothonotarius.

Idem.

Probata.

Al feel de casa nostra Eximeno de Montreal.

1058

1357, març

Pagament a Joan, «lo Ros», mestre de draps de figures de París, d'un tapís amb escuts reials.

ACA, MR, 471, f. 59.

Ítem, done a·n Johan lo Ros de París, mestre de draps de figures, per preu de
i drap vert ab senyals que féu a obs de mon offici, com i altre que n'havia el dit
offici, lo qual havia fet fer en temps passat [...].

1059

1357, abril, 1. Alfajarín

*Pagament de setanta-cinc sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina,
dels cent cinquanta que aquella li havia assignat.*

ACA, MR 481, f. 112v.

1060

1357, abril

*Pagament de trenta sous barcelonesos a Gabriel Barata, pintor de Barcelona, per
anar a Saragossa a reparar uns pavesos.*

ACA, MR, 2466, f. 55.

1061

1357, abril

*Pagament de tres-cents trenta-dos sous barcelonesos a Martí Llobet, pintor de Barce-
lona, per la compra de trenta pavesos al rei.*

ACA, MR, 2466, f. 55.

1062

1357, abril

*Pagament de sis-cents noranta-nou sous i sis diners barcelonesos a Antoni Despou,
pintor de Barcelona, per la compra de seixanta-tres pavesos.*

ACA, MR, 2466, f. 55v.

1063

1357, abril

*Pagament de tres-cents quaranta-cinc sous i sis diners barcelonesos a Guerau Llunell,
pintor de Barcelona, per la compra de trenta-dos pavesos.*

ACA, MR, 2466, f. 55v.

1064

1357, abril

*Pagament de tres mil cinc-cents seixanta-un sous i sis diners barcelonesos a Guerau
Llunell, pintor de Barcelona, per la compra de tres-cents pavesos.*

ACA, MR, 2466, f. 55v.

1065

1357, abril

Pagament de set-cents vuitanta-cinc sous i nou diners barcelonesos a Bernat Desvall, pintor de Barcelona, per la compra de setanta-dos pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 56.

1066

1357, abril

Pagament del salari a Vidal Prader, illuminador, per la miniatura d'un himner.

ACA, MR, 471, f. 66.

1067

1357, abril

Pagament de vint-i-quatre sous barcelonesos per un abecedari per ensenyar les primeres lletres a l'infant Joan.

ACA, MR, 570, f. 76v.

[...] ab xxiiii sous que costà d' il·luminar una carta de les letres primeres en què aprèn lo dit senyor [...].

1068

1357, abril

Pagament d'un tancador de marfil per a l'infant Joan.

ACA, MR, 570, f. 74.

1069

1357, maig, 5. Magallón

El rei crida al seu servei fra Pere de Sant Martí, lector del convent de Tudela.

ACA, RC, 1150, f. 202.

1070

1357, maig

Pagament de tres-cents seixanta sous al mestre de l'infant.

ACA, RC, 570, f. 83.

1071

1357, maig

Pagament d'uns pavesos comprats a Gabriel Barata, pintor de Barcelona.

ACA, MR, 2466, f. 86v.

1072

1357, maig

Pagament d'uns pavesos comprats a Martí Llobet, pintor de Barcelona.

ACA, MR, 2466, f. 63v.

1073

1357, maig

Pagament de quatre-cents noranta-sis sous a Bernat Desvall, pintor de Barcelona, per la compra de cinquanta-dos pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 64.

1074

1357, maig

Pagament de mil set-cents vuitanta-un sous barcelonesos al pintor P[ere] Vidal per la compra de cent quaranta pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 64.

1075

1357, maig

Pagament de tres-cents vuitanta-set sous a Guerau Llnell, pintor de Barcelona, per la compra de trenta-cinc pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 63v.

1076

1357, maig

Pagament de tres-cents setanta sous i sis diners barcelonesos a Antoni Despou, pintor de Barcelona, per la compra de trenta-tres pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 64.

1077

1357, maig

Pagament de cent quaranta-cinc sous a Pere Selva, pintor de Barcelona, per la compra de catorze pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 63v.

1078

1357, maig

Pagament de quatre-cents vuitanta-dos sous a Bernat de Canelles, pintor de Barcelona, per la compra de trenta-quatre pavesos.

ACA, MR, 2466, f. 63v.

1079

1357, juny, 27. Saragossa

El rei mana a Felip d'Anglesola, lector de l'Estudi General de Lleida, que es doni el doctorat a Berenguer de Prades, batxiller en lleis, el qual ensenyarà «Inforciati» el proper any.

ACA, RC, 688, f. 223v.

1080

1357, juny, 29. Saragossa

El rei mana al canceller, al rector, als llicenciats i als consellers de l'Estudi General de Lleida que admetin Berenguer de Prades, batxiller en lleis i auditor de la cúria règia, a l'examen de doctorat, tot dispensant-lo d'altres requisits que estableixen els estatuts de l'Estudi.

ACA, RC, 688, f. 224-224v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 40 (amb data errònia del 19 de juny).

1081

1357, juny, 29. Saragossa

El rei escriu als clavaris de l'Estudi General de Lleida en relació amb el doctorat de Berenguer de Prades.

ACA, RC, 688, f. 224v-225.

1082

1357, juny

Pagament de cent cinquanta sous jaquesos a Toda Pérez d'Alagó, monja de Sixena de la casa de la reina, per ensenyar de lletra a Beatriu de Santa Pau.

ACA, MR, 471, f. 84v.

Ítem, done a dona Toda Pérez d'Alagó, monja del monestir de Sexena, de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, los quals la dita senyora li manà donar per provisió de na Beatriu de Santa Pau, donzella, la qual la dita senyora regina vol e mana que tenga en lo dit monestir per apendre de letra, ço és, per vi meses esdevenidors qui començaren a xxv dies del mes de maig proppassat, qui a rahó de xxv sous lo mes fan [...] cl sous jaquesos.

1083

1357, agost

Pagament de quaranta-sis sous i cinc diners jaquesos i de vint-i-quatre sous i cinc diners barcelonesos a Tomàs Benet, capellà major de la capella de la reina, pels per-

gamins que havia comprat per escriure un himner, pels treballs de relligar-lo i per altres despeses.

ACA, MR, 472, f. 50.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 124, nota 3.

Ítem, done a·n Thomàs Benet, capellà major de la capella de casa de la senyora reina ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per IIII dotzenes de pergamins de cabrits que havia comprats per fer scriure un libre apellat *Imnes* a la capella de la dita senyora. E costaren, ab VI sous VIII diners que costà de ligar lo dit *Imner*, e per altres messions menudes que havia fetes en la dita capella [...] XLVI sous jaquesos v diners jaquesos e XXIII sous barcelonesos v diners barcelonesos.

1084

1357, setembre

Pagament de cent trenta-cinc sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 472, f. 57v.

1085

1357, octubre, 8. Sos

El rei mana pagar dos mil sous barcelonesos a Berenguer Desprats, llicenciat en lleis, en ajut de les despeses per a la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 1155, f. 92.

1086

1357, novembre

Pagament de sis-cents tres sous i onze diners barcelonesos a Llorenç Jofre, candeler de València, per una imatge de cera del rei que la reina va donar al monestir de Santa Maria del Puig de València.

ACA, MR, 472, f. 74v.

Ítem, done a·n Lorenç Joffre, candeler de València, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó d'una himaga de cera que féu a semblança del senyor rey, la qual pesà VII arroves e III lliures de cera, e aquella la dita senyora donà a Madona Sancta Maria del Puig de València [...], DCIII sous XI diners barcelonesos.

1087

1357, desembre

Pagament de cent trenta-cinc sous jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de setembre a novembre.

ACA, MR, 472, f. 84.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per quitació sua de una bèstia, és a saber, del primer dia del mes de setembre proppassat tro per tot lo mes de novembre après següent, que són III meses [...] cxxxv sous jacquesos.

1088

1357

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, RC, 1566, f. 1.

«Ad mea principia sit presens Virgo Maria.» Invocació religiosa.

1089

1357

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, MR, 2463/4, full de guarda inicial.

«En nom de Déu sia e de Madona Sancta Maria. Amen.» Invocació religiosa.

1090

1357

Anotació a l'inici d'un registre.

ACA, MR, 2466, full de guarda inicial.

«En nom de Déu e de Madonna Sancta Maria.» Invocació religiosa.

1091

1357

Notícia sobre la confecció del segell del conservador de les drassanes, fet per Francesc Coscolla.

ACA, MR, 2290/1, f. 50v.

1092

1358, gener, 13. València

El rei reclama la presència de fra Guillem Conill, OFP, lector del convent de Tortosa.

ACA, RC, 1070, f. 81v.

1093

1358, gener, 13. València

El rei mana al capítol de Tortosa que dispensi de la lectura fra Guillem Conill, OFP, lector del convent de Tortosa.

ACA, RC, 1070, f. 82.

1094

1358, gener, 13. València

El rei comunica al cardenal Nicolau Rossell que ha decidit enviar fra Guillem Conill, OFP, com a representant seu a diverses parts del món.

ACA, RC, 1070, f. 82.

1095

1358, gener, 25. València

Es comunica a Bernat d'Olzinelles que es deuen vuit-cents seixanta-quatre sous a Simó Despuig, pintor de València, pels treballs de fer la caixa de fusta «ab senyal reial» per als ossos de Jaume III de Mallorca.

ACA, MR, 859, f. 222-222v.

1096

1358, gener, 28. València

Pagament de vuit-cents seixanta-quatre sous a Simó Despuig, pintor de València, pels treballs de la caixa de fusta per als ossos de Jaume III de Mallorca.

ACA, MR, 781, f. 135.

1097

1358, gener

Pagament de nou-cents trenta sous i tres diners a Pere Bernés, argenter de la casa del rei, per un cap d'argent amb corona i pedres precioses que la reina va fer fer a imatge d'una de les Onze Mil Verges.

ACA, MR, 473, f. 40v.

Ítem, done a-n Pere Bernés, argenter de casa del senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per un cap d'argent daurat ab corona d'argent daurada ab pedres de dobles que ha fet a obs de la capella de la dita senyora, lo qual cap la dita senyora féu fer a obs de tenir una testa d'una de les xi mille vergens, e lo qual cap pesà vii marches i onza e i quart, qui a rahó de cxxx sous lo march fan, e lo qual cap fo notat a-n Thomàs Benet, capellà de la dita senyora, segons que en lo dit albarà és contengut, [...], dccccxxx sous iiii diners.

1098

1358, gener

Pagament de quaranta-vuit sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, per la compra de material per a il·luminar un saltiri.

ACA, MR, 473, f. 42.

Ed. MADURELL, *Il·luminadors*, p. 153.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 124, nota 2.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la dita senyora, ab albarà de scrivà de ració, los quals la dita senyora li manà donar per comprar atzur d'Acre, or e pergamins per il·luminar i saltiri que fa a ops de la dita senyora [...] XLVIII sous barchinonesos.

1099

1358 febrer, 15. València

El rei dóna llicència a Israel Cohe per exercir «in arte phisice», atès que havia estat examinat pels batxillers Sanç de Miracle i Andreu Ponç, de València.

ACA, RC, 900, f. 41-41v.

1100

1358, febrer, 20. València

El rei dóna llicència a Berenguer Riera, «magistrum in cirurgia», per exercir com a tal, atès que havia estat examinat pels batxillers Sanç de Miracle i Andreu Ponç, de València.

ACA, RC, 900, f. 28v.

1101

1358, febrer

Enregistrament del pagament de vuit-cents seixanta-quatre sous a Simó Despuig, pintor de València, «per rahó de una tomba pintada que féu de manament del dit senyor rey» [caixa de fusta per als ossos de Jaume III de Mallorca].

ACA, MR, 781, f. 223.

Simó Despuig, pintor de la ciutat de València. Ítem, en lo dit loch, dia e any damunt contenguts, lo dit senyor rey liurà al dit en Berenguer de Codinachs, mestre racional, un altra albarà fet per lo dit Pere Dezboch, scrivà de ració de la casa del dit senyor, lo qual s'edreçava a miçer Bernat d'Olzinelles, tresorer del dit senyor rey, escrit en València a xxv dies del mes de janer de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVIII, ab lo qual eren deguts al dit Simó Despuig, per rahó de I tomba pintada que féu de manament del dit senyor rey [...] DCCCLXIII sous barcelonesos.

1102

1358, març

Pagament de cent cinquanta sous i cinc dobles d'or a Marcó, jueu de València, per uns parenostres (rosaris) per a la reina.

ACA, MR, 473, f. 58.

Ítem, done a·n Marchó, juheu, argenter de la ciutat de València, ab albarà de scriuà de ració, les quantitats següents, les quals la senyora regina li manà donar en acorriment de uns paternòsters d'or que fa a ops de la dita senyora, [...] CL sous barcelonesos i v dobles d'or.

1103

1359, abril

Pagament de cent cinquanta sous a Vidal Prader, [escriuà de lletra rodona], pel seu vestit de l'any present.

ACA, MR, 473, f. 69v.

1104

1358, maig

Pagament de cent vuitanta sous a Vidal Prader [escriuà de lletra rodona], pel seu salari de març a maig de 1358.

ACA, MR, 473, f. 82.

1105

1358, juny, 2. Girona

El rei eximeix a Eiximèn Sánchez de Ribavellosa dels cinc anys d'estudis de Cànon que li calien per a doctorar-se.

ACA, RC, 900, f. 165.

1106

1358, juny, 21. Lleida

El rei mana donar dos mil sous més a Miró de Corçà, metge seu, en ajut de les despeses per a la celebració del seu doctorat.

ACA, RC, 1321, f. 145.

1107

1358, juny, 25. Lleida

El rei mana al seu conseller Ponç d'Altarriba que pagui els dos mil sous que ha concedit al seu metge Miró de Corçà.

ACA, RC, 1321, f. 145-145v.

1108

1358, juny

Pagament de setze sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, per relligar un saltiri de la reina.

ACA, MR, 473, f. 90.

Ed. MADURELL, *Il·luminadors*, p. 154.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 124.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per ço com aquells havia bestrets en fer ligar e en fer cubertes a ops de 1 *Saltiri* que fa a la dita senyora [...] XVI sous barcelonesos.

1109

1358, juliol, 10. Perpinyà

*El rei mana donar una quantitat de diners a fra Guillem Arnau en ajut del seu mes-
tratge en medicina.*

ACA, RC, 1331, f. 114.

1110

1358, juliol, 11. Perpinyà

*El rei mana a Mateu Adrià que faci traduir les set cartes àrabs que li envia i que les
hi retorni una vegada traduïdes.*

ACA, RC, 1159, f. 156.

Ed. VALLS, *Historia del papel*, p. 215, làmina p. 218.

Lo rey d'Aragó. Trametem-vos VII letres morisques, IIII escrites en paper morat e III en paper blanch. Et per tal car açí no ha qui sàpia letra morisca, volem que mantinent hajats christià, moro o juheu aquí en Barchelona qui sàpia les dites letres legir et en nostre lenguatge arromançar. Et reduytes de morisch en cathalà et posades en escrit, trametet-nos axí les dites letres en sa forma com la reducció o exposició feta d'aquelles.

Dada en Perpenyà, sots nostre segell secret, a XI dies de juliol en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVIII.

Visa Roma.

Idem ut supra [Jacobus Conesa, mandato regio facto per Franciscum Perellonis, camerlengum et consiliarium].

Fuit missa Matheo Adriani.

1111

1358, juliol, 24. Girona

El rei comunica al seu germà, l'infant Ferran, que ha fet traduir les cartes àrabs que li havien enviat i que li tramet la resposta que ha fet, juntament amb els textos traduïts. Li demana, a més, que si rep resposta del rei de Granada, la pot llegir i, a continuació, enviar-la-hi per conèixer les seves intencions.

ACA, RC, 1159, f. 171v-172.

Lo rey d'Aragó. Car frare, les letres morisques que·ns trametés havem fetes arromançar en catalanesch e havia-n·i i qui s'endrecava a nós del rey de Granada e altra del dit rey e mlt altres qui s'endrecaven a vós, e nós havem feta resposta al dit rey. La qual resposta, ensemps ab la present e trellat d'aquella, e axí mateix trellat de la del rey de Granada e de les altres letres morisques que a vós s'endrecen, e les exposicions d'aquelles, vos trametem dins la present, per ço que siats informat del fet en què està. E donats recapte que la nostra letra sia tramesa al dit rey e que·n cobrem resposta com abans fer se puga. E si la dita resposta venrà abans a vostres mans, podets-la fer obrir e expondre, e puy a nós remetre perquè siam certs de la intenció de dit rey.

Dada en Gerona, sots nostre segell secret, a xxiiii dies de juliol, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor m ccc lviii.

Subscripsit Eximinius.

Idem.

Infanti Ferdinandi fuit missa.

1112

1358, juliol

Pagament de cent seixanta sous barcelonesos a Vidal Prader per les despeses de material per a la il·luminació d'un missal.

ACA, MR, 474, f. 41.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 124.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora regina, ab albarà de scrivà de ració, los quals la dita senyora li manà donar a ops de pergamins, or e azur e altres messions que devia fer en acabar e il·luminar un *Missal* del senyor rey [...] CLX sous barcelonesos.

1113

1358, agost, 22. Girona

El rei recomana al canceller de l'Estudi General de Lleida el seu vicecanceller, Eiximèn Sánchez de Ribavellosa, el qual es vol examinar de dret canònic en aquest estudi.

ACA, RC, 1060, f. 86-86v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 45.

1114

1358, agost

Notícia sobre la compra de tapissos.

ACA, MR, 474, f. 52.

[...] És a saber, per III draps de lana estoriats ab diverses figures, ço és, I de longària de III canes, per XXVI florins d'or, e l'altre de II canes e miga, per XVIII florins, e lo romanent de II canes, per XII florins.

1115

1358, setembre

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 474, f. 56.

Ítem, a-n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts de quitació sua dels dits tres mesos [...] CLXXX sous barcelonesos.

1116

1358, setembre

Pagament de seixanta-un sous barcelonesos a Astruc Salvat, jueu, per un llibre en paper de les Ordinacions.

ACA, MR, 340, f. 83.

Ítem, a-n Astruch Salvat, jueu, per un libre qui féu d'alcunes *Ordinacions* que foren fetes en la cort, ab III mans de paper que'n compre e a ops de mon offici [...] LXI sous barcelonesos.

1117

1358, octubre, 1. Barcelona

Pagament a l'illuminador Arnau de la Pena pel seu treball d'illuminar un antifoner i un responser dominical.

ACB, Pere Borrell, *Manual 1358* (agost-desembre).

Ed. MADURELL, *Códices miniados*, núm. 6, p. 89.

1118

1358, octubre, 20. Barcelona

El rei, en carta dirigida al rector, als doctors i als llicenciats de l'Estudi General de Lleida, dóna normes sobre els exàmens i les atribucions del canceller.

ACA, RC, 1159, f. 216v-217.

1119

1358, octubre, 25. Barcelona

La reina reb un missal il·luminat amb escenes de la Passió, d'una «Maiestas Domini» i de la Pietat.

ACA, RC, 1567, f. 53v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CLXXXVI.

1120

1358, novembre

Pagament del salari de tres mesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona.

ACA, MR, 474, f. 76v.

1121

1358, novembre

Pagament de sis sous a Galceran Jujol per la còpia d'un Llibre dels focs de Catalunya.

ACA, MR, 340, f. 128v.

Ítem, a-n Galceran Juyol, qui tralladà I *Libre dels focs de Catalunya* [...] vi sous.

1122

1358, desembre, 5. Villarreal (aldea de Daroca)

El rei demana al bisbe de València que proveeixi de llibres litúrgics la capella del palau reial d'aquella ciutat que havia quedat desproveïda a causa d'una riuada.

ACA, RC, 1161, f. 12v.

Lo rey d'Aragó. Com l'altre dia quant vench aquell diluvi d'aygua se perdessen e-s destruïssen los llibres que eren en la nostra capella reyal de València, e nós a adés no n'i pugam fer fer per moltes altres messions que·ns ocorren, e lo divinal ofici bonament, axí com·s pertany, no·s puga fer en la dita capella. Per ço, afectuosament, vos pregam que vós aquells llibres que·y sien necessaris vullats ministrar a la dita capella. E serets parçoner del bé que s'i farà e nós que·us ho grahi-rem molt.

Dada en Vila Reyal, aldea de Daroca, sots nostre segell secret, a v dies de deembre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor de M CCC LVIII.

Vidit Jacobus.

Fuit missa episcopo Valencie.

1123

1358, desembre, 6. Daroca

El rei comunica a Joan d'Olit, escrivà del batlle general de València, que ha demanat al bisbe d'aquesta ciutat que doti de llibres la capella del palau reial de la ciutat, que se n'ha quedat sense a causa d'una riuada, i li mana que, si el bisbe no ho ha fet, s'encarregui ell mateix de dotar-la.

ACA, RC, 1161, f. 14.

Lo rey d'Aragó. Fem-vos saber que nós escrivim al bisbe de València e-l pregam que ell vulla ministrar a la nostra capella del reyal de València aquells llibres que-y sien necessaris a fer lo divinal ofici, per ço com lo diluvi d'aygua, que l'altre die vench, se'n menà e destruhí los que-y eren, e nós, ara, per los afers que havem, no n'i podem fer fer e lo divinal ofici no-s pot fer en la dita capella axí com-s pertanyeria. E axí, si ell n'i dóna, serà personer del bé que s'i farà, e nós que li ho grahi-rem molt, perquè vós tenits-lo a prop que per honor de Déu e nostra hi vulla ministrar los dits llibres, declarant-li com d'açò-ns farà assenyallat serveiy. E si per aventura ell açò no volia fer, pregam-vos que vós vullats bestraure a fer los dits llibres que-y sien necessaris, segons que-l rector de la dita capella dirà. E d'aquest serveiy que sobre açò-ns farets e dels altres que-ns havets fets e continuats de fer, segons que-n som informats, vos serem tenguts a fer gràcia e mercè.

Dada en Daroca, sots nostre segell secret, a vi dies de deembre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVIII.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Fuit missa Johanni d'Olit, scriptori baiuli generalis Regni Valencie.

1124

1358, desembre, 24. Saragossa

El rei, en cas que es confirmi que no s'hi troben per tal d'ensenyar, eximeix del pagament de salari de professors i batxillers de l'Estudi d'Osca a les aljames de la ciutat.

ACA, RC, 1033, f. 70v.

Ed. RUBÍÓ, *Documents*, núm. CXXVIII.

1125

1358, desembre

Pagament de cent cinquanta sous barcelonesos a Guerau de Flaça, mestre de l'infant Joan, pel seu vestit de l'any 1355.

ACA, MR, 474, f. 93.

Ítem, done a·n Guerau de Flaça, de casa de la dita senyora, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per son vestit de l'any M CCC LV [...] CL sous barcelonesos.

1126

1358, desembre

Pagament de cent sous barcelonesos a fra Oliver, sagristà del monestir de Santa Maria de Montserrat, per diferents ornaments per a la imatge de la Verge.

ACA, MR, 474, f. 94.

Ítem, done a frare Oliver, sagristà del monestir de Madona Sancta Maria de Muntserrat, ab letra de manament de la senyora reyna ab son sagell secret sagellada, dada en el loch de Collbató a ix dies d'octubre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LVI, la qual letra jo cobré ensemps ab àpocha del dit frare Oliver, e las quals la dita senyora manà ésser per mi donats al dit sagristà en nom e en veu del dit monestir per rahó e per preu d'alguns anells d'or e de peres precioses menudes de la himatga de Madona Sancta Maria, las quals la dita senyora pres del dit monestir per devoció [...] c sous barcelonesos.

1127

1358

Anotació a l'inici d'un registre. Invocació religiosa.

ACA, RC, 1070, full de guarda inicial.

«Non comedere panem meum quia manducabis panem doloris. O beata Maria quis dive tibi valeat iura graciaram. Si comederimus panem vestri non infirmitatis doloris [...]»

1128

1358

Pagament de trenta-set lliures i deu sous a G[uillem] Martorell i Joan Sesolives, pintors, per tres-cents pavesos que «pintaren e guarniren de nou.»

ACA, MR, 2290/3, f. 16.

1129

1358

Pagament quinze lliures i vuit sous més a G[uillem] Martorell i Joan Sesolives, pintors, pel mateix concepte que al document anterior.

ACA, MR, 2290/3, f. 16.

1130

1358

Pagament de dos lliures i dos sous més a G[uillem] Martorell i Joan Sesolives, pintors, pel mateix concepte que als documents anteriors.

ACA, MR, 2290/3, f. 16.

1131

1358

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1967, full de guarda final.

«Non aliqua in mundo potest esse fortuna, quam non augeat noticia litterarum.»
CASSIODOR.

1132

1358

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, MR, 2463, full de guarda inicial.

«In nomine Domine et eius venerande matris. Amen.» Invocació religiosa.

1133

1358

Anotació a l'inici de dos registres.

ACA, RC, 1567, full de guarda inicial. — ACA, RC, 1575, f. 1.

«Ad nostra principia sit presens Virgo Maria.» Invocació religiosa.

1134

[1358]

Notícia sobre la còpia d'unes noves Ordinacions reials per al mestre racional.

ACA, MR, 781, f. 280-288.

1135

1359, març, 10. Calataiud

El rei mana als clavaris de l'Estudi General de Lleida que alliberin Berenguer de Prades, doctor en lleis, de les lectures ordinàries, atès que el necessita al seu costat.

ACA, RC, 1163, f. 38.

1136

1359, abril, 16. Barcelona

El rei demana al rector de l'Estudi General de Lleida que li envïi els documents sobre la destitució del lector Pere Ramon de Mont-llong.

ACA, RC, 695, f. 97.

1137

1359, abril, 26. Barcelona

El rei mana a Ramon de Montcada, degà i canonge de Lleida, així com al canceller de l'Estudi General, que faci tornar les insígnies del doctorat i l'ensenyament a Pere Ramon de Mont-llong, que havia estat destituït pels rectors anteriors.

ACA, RC, 695, f. 98.

1138

1359, juny, 15. Barcelona

El rei confirma Francesc Jordi com a pintor de les armes reials.

ACA, RC, 903, f. 54.

1139

1359, juny, 16. Barcelona

El rei demana al rector de l'Estudi General de Lleida que doni llicència a Berenguer de Prades, doctor en lleis, per anar a la cort, «qui ordinarie legit anno presenti hora doctorali.»

ACA, RC, 695, f. 145-145v.

1140

1359, agost, 5. Mallorca

El rei nomena mestre Bartomeu Peris, «quexalerius civitatis Maioricarum in arte huiusmodi eruditus et de cuius scientia practica plenaque ipsius artis pericia multorum fidedignorum testimonio estis in nostra presencia multipliciter commendatus», domèstic i membre de la seva família.

ACA, RC, 1165, f. 89v-90.

1141

1359, setembre, 1. Barcelona

Pagament de vint-i-vuit sous i un diner barcelonesos per unes cobertes per a llibres del rei.

ACA, MR, 859, f. 53v-54.

[...] e ix sous xi diners que costaren unes cubertes de cuyr a ops de un libre del dit senyor [...] e i libre que'l dit senyor féu cobrir [...] xxviii sous i diner barcelonesos.

1142

1359, octubre, 1. Barcelona

Pagament de deu sous per pells per a relligar llibres.

ACA. MR, 859, f. 55.

[...] e x sous que costaren ii^{es} pells per cobrir llibres [...].

1143

1359, octubre, 9

Pagament de deu florins a fra Gregori, de l'orde dels frares menors, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 871, f. 42.

Ítem, done a frare Gregori, de l'ordre dels frares menors, los quals li manà donar per amor a Déu per ço com va estudiar a la ciutat de París [...] x florins.

1144

1359, octubre, 15. Cervera

El rei mana al seu sotstresorer que pagui a l'arquebisbe de Càller la Bíblia que, en nom seu, va comprar a Barcelona.

ACA, RC, 1168, f. 68v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CXc.Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 14.

1145

1359, octubre, 24. Barcelona

El rei envia el mestre de teologia Bernat Armengol com a nunci seu a Sicília.

ACA, RC, 1071, f. 51v.

1146

1359, novembre, 29. Càller

El rei ordena la construcció d'un arxiu i escrivania al palau reial del castell de Càller.

ACA, RC, 1033, f. 149.

1147

1359, novembre

Notícia sobre la compra d'un llibre pel camarlenc Francesc Perellós.

ACA, MR, 340, f. 133v.

1148

1359, desembre, 3. Cervera

El rei mana a l'arxipreste de Torres, Bernat Sicadell, que «omnia bona mobilia, libri, vaxella argenti et cetera» que tenia el difunt Arnau [Sescomes], arquebisbe de la diòcesi [de Tarragona], des que havia estat monjo de Santes Creus, siguin tornats al dit monestir.

ACA, RC, 1032, f. 111v.

1149

1359, desembre, 28. Lleida

El rei, atesa la petició dels estudiants de l'Estudi General de Lleida, nomena Pere Ramon de Mont-llong, doctor en decrets, professor de l'Estudi «qui legat ibi ordinarie Decretales.»

ACA, RC, 1168, f. 116.

1150

1359

Pagament de vint-i-set sous i sis diners a Mohamet Abdulazís, moro de Xàtiva, per dues raimes de paper. Pagament, igualment, d'una quantitat de diners a Ali al-Roig, també moro de Xàtiva, per una raima de paper.

ACA, MR, 2469, f. 58v i 59v.

Ítem, done per manament dels desús dits en Berenguer de Codinachs et de micer Arnau Johan a Mahomat Abdulazís, moro de Xàtiva, per dos raymes de paper de Xàtiva les quals donà a-n Lorenz Ledó, scrivà d'en Berenguer de Codinachs [...] xxvii sous vi diners.

[...] Ítem, doní a Aly al Roig, moro de Xàtiva, per una rayma de paper de Xàtiva, lo qual pris en Lorenz, scrivà d'en Berenguer de Codinachs [...] xiiii sous.

1151

1359

Pagament de dotze sous a Francesc Jordi per pintar en quatre llibres els escuts reials i els dels vuit capitans de l'armada.

ACA, MR, 2296, f. 4v.

Ítem, done a·n Jordi, pintor de Barcelona, per viii senyals reials e viii senyals dels dits capitans, que féu en los dits iiii llibres, a raó de viii diners per cascun senyal, duodecim solidos [...] xii sous.

1152

1359

[Dibuix de l']Escut de València.

ACA, RC, 1164, f. 47.

1153

1359

Referència a un llibre de rendes antic del regne d'Aragó que es trobava a l'arxiu del racional.

ACA, MR, 782, f. 201.

E com per i libre antic, qui és en l'ofici del Racional, en lo qual eren escrites totes les rendes e drets que·ls reys antichs d'Aragó solien haver e pendre cascun any sobre lurs lochs que havien en lo regne d'Aragó [...].

1154

1359

Pagament de dues lliures i set sous a P[ere] d'Aragó, escrivà de lletra rodona, per escriure el llibre de les Ordinacions de la mar.

ACA, MR, 2296, f. 2l.

Ítem, de manament dels dits capitans e acordadors done a·n P[ere] d'Aragó, scriuà de letra radona, qui stà ab en P[ere] Corona, procurador dels plets, per scriure, e per pergamins, lo libre de les *Ordinacions de la Mar*, qui està a la taula e ha·n·i àpocha [...] ii lliures vii sous.

1155

1359

Pagament de setze sous a Arnau de la Pena per il·luminar el llibre de les Ordinacions de la mar.

ACA, MR, 2296, f. 23.

Ítem, done a·n Arnau de la Pena, illuminador, per illuminar lo dit libre ab los claus e tencadors [...] xvi sous.

1156

1359

Pagament de set sous a Isaac David, jueu, per l'enquadrernació del llibre de les Ordinacions de la mar.

ACA, MR, 2296, f. 23.

Ítem, done a·n Isach David, juheu, per ligar e cobrir lo dit libre ab los claus e tencadors [...] vii sous.

1157

[1360], febrer, 15. Saragossa

El rei dóna un ajut econòmic a Pericó Pons de Fonollet per estudiar dret civil a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1169, f. 78.

1158

1360, febrer

Pagament de noranta-quatre sous jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de desembre de 1359 a febrer de 1360.

ACA, MR, 475, f. 49.

1159

1360, març, 13. Tarassona

El rei amonesta Guillem de Mora, batxiller en lleis, ferit en una baralla a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1170, f. 87.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CXIV.

1160

1360, març, 19. Borja

El rei concedeix la lectura de decrets a Pere Ramon de Mont-llong [a l'Estudi General de Lleida, d'on havia estat expulsat].

ACA, RC, 1170, f. 86v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 64.

1161

1360, maig, 7. Saragossa

El rei, a petició de Nicolau d'Arenes, «regens studium in artibus in civitate Oscensi», mana a Gil de Vinyes, perit en dret d'Osca, que li torni els béns que havia deixat a Jaca.

ACA, RC, 702, f. 27.

1162

1360, maig, 22. Saragossa

El rei mana al rector de la capella del palau reial de Barcelona que deixi copiar a l'arxiver Bartomeu Despuig el llibre de les Ordinacions de la capella reial.

ACA, RC, 1071, f. 147.

1163

1360, maig, 22. Saragossa

El rei mana a Bartomeu Despuig, arxiver de l'arxiu reial de Barcelona, que, a ell o a Mateu Adrià, protonotari i guardasegells, els envii la còpia que fa de les Ordinacions de la capella reial.

ACA, RC, 1071, f. 147. — ACA, Col·lecció Història de l'Arxiu, núm. 82.

Rex Aragonum. Hiis diebus, fidelis consiliarius et prothonotarius noster, nostra sigilla tenens, Matheus Adriani, de nostro mandato, ut nobis verbo retulit suis litteris, vobis scripsit ut *Ordinacionis* per nos facte super regimine nostre capelle palatii regii Barchinone eidem copiam mitteritis, verum cum nunc dictam copiam habere volumus, ideo vobis dicimus et mandamus quatenus per presentem portitorem dictam copiam nobis seu dicto prothonotario protinus transmittatis. Data Caesarauguste, die xxii madii, anno a Nativitate Domini M CCC LX.

Matheus, prothonotarius.

Dominus rex mandavit mihi Matheo Adriani.

Probata.

Fideli scriptori nostro Bartholomeo de Podio, scripturarum patrimonii regii Archivi Barchinone conservatori.

1164

1360, maig, 25 i maig, 29. Cariñena

El rei, amb quatre dies de diferència, mana dues vegades a Mateu Adrià, protonotari i guardasegells, que li envii un trasllat de les Constitucions de les Corts de Cervera.

ACA, RC, 1171, f. 9.

Lo rey d'Aragó.

Manam-vos que decontinet trametats translat de les *Constitucions* temporals novellament fetes per nós en les Corts de Cervera.

Dada en Caranyena, sots nostre anell major, a xxv dies de maig en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LX.

Sigilletur.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo Samuntada.

Fuit missa Matheo Adriani.

1165

1360, maig

Pagament de cent vuitanta-cinc sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, pel seu salari de febrer a maig.

ACA, MR, 475, f. 75v.

1166

1360, juny, 8. Saragossa

Pagament de tres mil sous a Pere Bernés, argenter de València, per diverses peces d'un retaule d'argent i un calze per a la capella reial.

ACA, MR, 871, f. 88.

Ítem, done a-n Pere Barnés, argenter de València, [...] en accurriment de 1 gran retaule d'argent, que són 111 peces ab diverses himages daurades e asmaltades e 1 calze d'argent, que fa a ops de la capella del dit senyor rey [...] MMM sous barcelonesos.

1167

1360, juny, 11. Saragossa

El rei reclama la presència de fra Miquel de Foixà, OFM, lector.

ACA, RC, 1071, f. 171-171v.

1168

1360, juny, 29. Pertusa

El rei demana informació sobre uns fets dels estudiants d'Osca.

ACA, RC, 1171, f. 95-96v.

1169

1360, juny, 29. Pertusa

El rei dona normes sobre l'ensenyament a l'Estudi General d'Osca a Domingo Gil, batxiller.

ACA, RC, 1171, f. 95.

1170

1360, juny, 29. Pertusa

El rei dóna normes sobre l'Estudi General d'Osca a l'arquebisbe de Saragossa.

ACA, RC, 1171, f. 94v-95.

1171

1360, juliol, 19. Pertusa

El rei encarrega al bisbe d'Osca que tornin a obrir les escoles del seu estudi on s'ensenyaven decrets.

ACA, RC, 1171, f. 95.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 132.

1172

1360, agost

Pagament de noranta sous jaquesos i seixanta sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, pel seu salari de juny a agost.

ACA, MR, 476, f. 56v.

1173

1360, setembre

Pagament de disset sous barcelonesos a Tomàs Benet, capellà major de la casa de la reina, els quals havia pagat a David, jueu de Barcelona, per les cobertes d'un oficer que havia escrit Vidal Prader per a la reina.

ACA, MR, 476, f. 69v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 124.

Ítem, done a-n Thomàs Benet, capellà major de casa de la senyora reina, ab albarà d'escrivà de ració, los quals, de manament de la dita senyora, donà a-n David, juheu de Barchinona, per faedures d'unes cubertes de fust de ligar i libre appellat *Officier*, que la dita senyora ha fet scriure a-n Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la casa sua [...] XVIII sous barcelonesos.

1174

1360, octubre, 22. Barcelona

Pagament de dos-cents sous a Jaume Serra, pintor de Barcelona, per les pintures i altres obres que havia fet per a la reina.

ACA, MR, 479, f. 17v.

1175

1360, octubre, 29. Barcelona

Pagament d'una lliura, disset sous, i vuit diners òbol a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per nou-cents cinc escuts reials que va fer en unes cuirasses o gorgeres.

ACA, MR, 2297, f. 27v.

1176

1360, octubre, 29. Barcelona

Pagament de set lliures i deu sous a Antoni Despou i G[uillem] Martorell, pintors de Barcelona, per adobar quatre-cents quinze pavesos.

ACA, MR, 2297, f. 27.

1177

1360, novembre, 28. Barcelona

El rei dona llicència a Nicolau de Gràcia, «qui satis estis in lege ebrayca vel mosayca eruditus», per predicar als jueus del seu regne.

ACA, RC, 905, f. 32.

1178

1360, novembre

Pagament de dos-cents sous a Jaume Serra, pintor de Barcelona, per les pintures i altres obres que ha fet per a la reina.

ACA, MR, 479, f. 17v.

1179

1360, novembre

Pagament de cent vuitanta sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, pel seu salari de setembre a novembre.

ACA, MR, 476, f. 89v.

1180

1360, desembre, 23. Barcelona

El rei reclama una Bíblia, amb el seu estoig, que havia deixat per a corregir.

ACA, RC, 1174, f. 13v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CXCVI.

1181

1361, febrer, 5. València

Notícia sobre la compra d'un faristol per a la capella del rei.

ACA, MR, 943, f. 206v.

[...] Ítem, per a llegir faristol de fust [...].

1182

1361, febrer, 20. Arbúcies

El rei mana al seu tresorer, Bernat d'Olzinelles, que pagui quatre mil sous a Bartomeu de Vilafranca, cavaller i «alumpnus» de l'infant Martí.

ACA, RC, 1174, f. 45v.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Bernardo d'Olzinellis, militi, legum doctori, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis dilecto nostro Bartholomeo de Vilafrancha, militi, alumpno incliti infantis Martini, filii nostri carissimi, quatuor mille solidos barchinonenses, quos nos sibi ratione nove milicie qua ipsum die presenti insignivimus gratiose dari providimus cum presenti, quam recuperetis in solutione cum apocha de soluto.

Data in loco de Arbucio, sub nostro sigillo secreto, xx die februarii anno a Nativitate Domini M CCC LX primo.

Poncius cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

1183

1361, febrer, 23. Barcelona

El rei mana a P. Levi, jueu de Manresa, que pagui dels drets de l'aljama del dit lloc la part equivalent dels cinc-cents sous que s'han assignat a Blanca de Manresa, «lactatrix seu educatrix incliti et magnifici infantis Johannis.»

ACA, RC, 706, f. 23v-24.

1184

1361, febrer, 26. Barcelona

El rei concedeix llicència d'armes a Ramon Desfeu, pintor de Barcelona.

ACA, RC, 905, f. 145.

1185

1361, febrer

Pagament de tres mil vuitanta-dos sous i vuit diners barcelonesos a Pere Bernés, argenter de la casa del rei, part dels tretze mil vuit-cents cinquanta-set sous i vuit diners que se li deuen per un retaule d'argent i altres obres.

ACA, MR, 342, f. 104v.

Ítem, done a-n Pere Barnés, argenter de la casa del senyor rey, en paga d'aquells XIII^m DCCCLVII sous VIII diners barcelonesos a ell deguts ab albarà de scrivà de

ració. Escrit en Barcelona, primer dia de janer de l'any present, per preu d'un retaule o oratori d'argent e per altres obres contengudes en lo dit albarà [...] III^m LXXXII sous barcelonesos.

1186

1361, febrer

Pagament de cinquanta sous barcelonesos a Guillem de la Via, vidrier de la casa del rei, per reparar les vidrieres de la capella de la reina del palau reial de València.

ACA, MR, 342, f. 128.

Ítem, done a·n Guillem de la Via, porter i maestre de fer vidrieres de casa del senyor rey, los quals li acorreguí en la ciutat de Leyda, ab albarà de scrivà de ració, en acorriment de sa quitació per ço com lo senyor rey lo tramés de la ciutat de Leyda a la ciutat de València, per adobar les vidrieres de la capella de la senyora reina, qui és en lo Real de València [...] I sous barcelonesos.

1187

1361, març, 1. Barcelona

Pagament a Arnau de la Pena del seu salari pels treballs d'illuminar un Libre de Passió.

ACB, Pere Borrell, *Manual de 1360-1362*.

Ed. MADURELL, *Códices miniados*, núm. 12, p. 90-91.

1188

1361, març

Pagament de cinc-cents sous a G[uillem] Bardina, pintor de Barcelona, per reparar i pintar cinc-cents pavesos.

ACA, MR, 342, f. 124v.

1189

1361, març

Pagament de cent setanta-dos sous i set diners a Bernat Peiró, pintor de Barcelona, per pintar un escut «per or fi e per pintar lo dit escut e sella e per sos trebaylls.»

ACA, MR, 557, f. 101v.

1190

1361, març

Pagament de cent setanta-dos sous i set diners barcelonesos a Bernat Peiró, dels quals quaranta eren «per or fi e per pintar lo dit escut e sella e per sos trebaylls.»

ACA, MR, 557, f. 101v.

1191

1361, juny, 18. Cariñena

El rei mana a Miquel de Piera, batxiller en lleis i estudiant a l'Estudi General de Lleida, que actuï com a àrbitre en una baralla entre dos conciutadans. Un document similar es va enviar el dia 18 de juny.

ACA, RC, 1335, f. 17. — ACA, RC, 705, f. 147 (document de 18 de juny).

1192

1361, juny

Pagament de setanta-tres sous i vuit diners a Bernat Peiró «per una sella blanca que féu a ops del senyor inffant per al torneig que féu a Leyda.»

ACA, MR, 557, f. 142.

1193

1361, setembre, 1

El rei mana empresonar Guillem Barot i el seu nebot Berenguer, pintors de Barcelona, a causa d'unes baralles.

ACA, RC, 709, f. 60v-61v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 395.

1194

1361, setembre, 21

Pagament de quatre sous a Benet Rossell per illuminar les Ordinacions de la taula.

ACA, MR, 2299, f. 91v.

Ítem, done a·n Benet Rossell per il·luminar e fer-hi pàrrafes [...] IIII sous.

1195

1361, setembre, 21

Pagament de deu sous a Berenguer Mateu per copiar les Ordinacions de la taula.

ACA, MR, 2299, f. 91v.

Ítem, done a·n Berenguer Matheu, scrivà, par fer i translat en paper del libre de les *Ordinacions de la taula*, lo qual se'n deu portar lo capità en lo viatge [...] x sous.

1196

1361, setembre, 21

Pagament de tres sous a Mahir Salomó per l'enquadrernació del volum de les Ordinacions de la taula.

ACA, MR, 2299, f. 91v.

Ítem, done a-n Mahir Salamó, juheu de Barcelona, per una man de paper que entrà en lo dit libre e per cubertes de pergami e per ligar-lo [...] III sous.

1197

1361, setembre, 23. Barcelona

El rei concedeix guiatge a Pere «Bellinetti», capellà i cantor seu, que va a la cúria romana.

ACA, RC, 906, f. 39.

1198

1361, setembre, 25. Barcelona

La reina Elionor concedeix cinc-cents sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, en agraïment pels serveis prestats.

ACA, RC, 1570, f. 132v.

1199

1361, setembre, 25. Barcelona

Albarà de cent sous barcelonesos a favor de Vidal Prader, escrivà.

ACA, MR, 478, f. 95v. — ACA, MR, 481, f. 71

1200

1361, setembre, 27. Barcelona

El rei demana a Nicolau Rossell, cardenal de Sant Sixt, que li envii en català una llista dels nous cardenals i d'aquells que han canviat de títol.

ACA, RC, 1071, f. 117.

1201

1361, setembre

Pagament de noranta-un sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, per vuit dotzenes de pergamins per a copiar un missal.

ACA, MR, 478, f. 65v.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la dita senyora, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de VIII dotzenes de pergamins de cabrit, que de manament de la dita senyora, comprà en Barcelona, per obs d'un Missal que fa a la dita senyora [...] XCI sous barcelonesos.

1202

1361, octubre, 5. Barcelona

El rei concedeix a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, cinc-cents sous barcelonesos en ajut del seu matrimoni.

ACA, RC, 1336, f. 44.

Petrus *et cetera*. Dilecto consiliario et thesaurario nostro Bernardo d'Ulzinellis, militi, legum doctori, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis expresse quatenus de peccunia curie nostre que penes vos est aut erit, detis et tribuatis fidei domestico illustris Alionore, regine Aragonum, consortis nostre carissime, Vitali Praderii, scriptori littere rotunde, quingentos solidos barchinonenses, quos in auxilium sui matrimonii sibi gratiose ducimus huius serie largiendos. Et facta solutione, recuperetis ab eo presentem et apocham de soluto.

Data Barchinone, quinta die octobris, anno a Nativitate Domini millesimo ccc lx primo.

Visa Roma.

Dominus rex mandavit Bartholomeo Çamuntada.

Dominus rex misit eam sui sigilli anuli sigillatam.

1202 bis

1361, novembre, 8. Barcelona

El rei mana que es pagui el seu estipendi a Lope de Gurrea, «alumpnus et maiordomus incliti infantis Martini.»

ACA, RC, 1179, f. 66v-67.

1203

1361, novembre, 30. Barcelona

El rei mana a Pere de Tàrrega que compri les Cròniques del rei de França en cas que Francesc de Perellós hagi tornat de França.

ACA, RC, 1179, f. 79v.

Lo rey. Fem-vos saber que nós escrivim a mossèn Francesc de Perellós per altra letra sots aquesta forma: «Mossèn Francesch, sapiats que nós haviem lo libre appellat *Cròniques del rey de França et cetera*, prout *supra proxime in presenti carta*», post cuius data fuit additum quod sequitur: «On si per aventura mossèn Francesch de Perellons era tornat de França e vós hi sots romàs, manam-vos que exeguiscats les coses dessús dites axí com ell faera si present hi fos».

Dada en Barcelona, ut *supra proxime*, [lo derrer dia de noembre del any MCCCLXI].
Rex Petrus.

Idem.

Fuit missa Petro de Tarrega.

Item, fuit facta addicio in littera ipsi Petri de Tarrega quod de predictis loqueretur cum abbate Sancti Dionisii.

1204

1361, novembre

Pagament de cent sous barcelonesos a Guerau de Flaça, mestre de gramàtica i sobre-coc de l'infant Joan, per la compra de llibres per a l'ensenyament del dit infant.

ACA, MR, 572, f. 47v.

Ítem, done a·n Gerau de Flaça, maestre de gramàtica e sobrecoch del senyor infant, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració per rahó de IIII llibres, ço és, *Doctrinal, Gracisme, Alexandreis, Contemptus e Tobies* en un volum, [...] en Barcelona a ops del senyor infant [...] c sous barcelonesos.

1205

1361, desembre

Pagament del salari de tres mesos a Guerau de Flaça, mestre de l'infant Joan.

ACA, MR, 572, f. 35.

1206

1361, desembre

Pagament de cent sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, dels cinc-cents sous que li havien estat concedits.

ACA, MR, 478, f. 95.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la dita senyora regina, en paga de D sous barcelonesos los quals la dita senyora li manà donar graciosament ab letra sua a mi feta de manament, data en Barcelona xxv die septembris de l'any present M CCC LXI. En lo dors de la qual foren scrits per abatuts per mà del notari qui àpocha féu [...] c sous barcelonesos.

1207

1361, desembre

Pagament de dos-cents sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, dels cinc-cents sous que li havien estat concedits en ajut del seu matrimoni.

ACA, MR, 343, f. 166.

Ítem, done a-n Vidal Prader, escrivà de letra rodona de casa de la senyora reyna en paga prorrata d'aquells D sous barcelonesos a ell deguts ab letra del senyor rey, data en Barcelona a v dies d'octubre de l'any present, los quals lo dit senyor, ab la dicta letra, li manà ésser dats en ajuda de son matrimoni [...] cc sous barcelonesos.

1208

[1360-1361]

Notícies sobre Ahmet ibn Amet, sarraí paperer de Xàtiva.

ACA, MR, 1705, f. 56.

1209

1362, gener, 15. Barcelona

Notament de les quantitats degudes a Ramon Destorrents, pintor de Barcelona, per material i per pintar en una esfera del món que havia fet Dalmau Sapllana.

ACA, MR, 871, f. 876-877.

Ítem, li és degut per vii onzes e mige d'atzur d'Acra que comprà en la dita ciutat de Barcelona de què foren fets los xii signes, stels, planetes e altres figures diverses [...]. Ítem, li és degut que donà a-n Ramon Torrents, pintor de la dita ciutat, qui devoxà e pintà los dits xii signes, planetes, estels e diverses figures de bèsties en lo pom de la dita sphaera e donant compliment a aquella de tot pint, segons que per estimació d'altres mestres foren ajutjats per treballs seus, e xxiii sous vi diners que·y havia despeses en dar a beura de matí al dit Ramon Torrent e altres maestres qui ab ell hobraren [...] dccxxxv sous vi diners barcelonesos.

1210

1362, gener, 18. Tarragona

El rei mana a Francesc Sasala que dels béns de la marmessoria de Pere de Sanatiija en doni una part a fra G[uillem] Conill, OFP, el qual «és persona de bona condició e bon religiós e treballa per haver grau de sciència a París, on és e espera ésser maestre en Teologia.»

ACA, RC, 1179, f. 130v.

1211

1362, gener, 18. Tarragona

Notícies sobre Guillem Conill, OFP, estudiant a París.

ACA, RC, 1179, f. 130v.

1212

1362, febrer, 18. Barcelona

Pagament de dos-cents seixanta sous barcelonesos a Jaume Desfeu, pintor de Barcelona, per la sisena arcada que ha pintat al palau reial de la ciutat.

ACA, MR, 2409, f. 17v.

1213

1362, febrer

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari dels mesos de desembre de 1361 a febrer de 1362.

ACA, MR, 480, f. 62.

1214

1362, març, 24. València

El rei mana al veguer de Barcelona i el Vallès que proveeixi sobre els béns mobles de Pere Engelbert, difunt astròleg de la seva casa, reclamats pel seu fill Bernat. El document esmenta que havia fet «societatem cum Dalmacio Planes.»

ACA, RC, 707, f. 159v.

1215

1362, març

Pagament de dos-cents trenta-un sous barcelonesos a Domènec Ortí, capellà i mestre de l'infant Martí, pel seu salari dels tres primers mesos de l'any 1362.

ACA, MR, 608, f. 25.

Ítem, done a-n Domingo Ortí, capellà e maestre del senyor infant don Martí, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per quitació sua dels mesos de janer, febrer e de març de l'any M CCC LXII, los quals contínuament és estat ab la cort, exceptat XIII dies, a raó de III sous cascun dia fan [...] CCXXXI sous barcelonesos.

1216

1362, juny

Pagament de dos-cents setanta sous barcelonesos a Domènec Ortí, capellà i mestre de l'infant Martí, pel seu salari dels mesos d'abril, maig i juny de 1362.

ACA, MR, 608, f. 32.

Ítem, done a-n Domingo Ortín, capellà e maestre del senyor infant don Martí, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per quitació sua dels mesos d'abril,

maig e de juny de l'any M CCC LXII que són III meses a raó de III sous cascun dia, fan [...] CCLXX sous barcelonesos.

1217

1362, juny

Pagament de tres florins d'or a Humbert de Fonollar, cambrer major de l'infant Martí, que els havia donat a Domènec Ortí amb motiu d'haver cantat missa.

ACA, MR, 608, f. 29.

Ítem, done a-n mossèn n'Umbert Desfonollar, cambrer major del dit senyor infant, ab alberà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per la oferta que'l dit senyor infant, havia feta en la missa novella que cantà Domingo Ortín, capellà e maestre del senyor infant don Martin, en Perpenyà [...] III florins d'or.

1218

1362, juny

Pagament de cinquanta sous barcelonesos a Domènec Ortí, capellà i mestre de l'infant Martí, amb motiu d'haver cantat missa.

ACA, MR, 344, f. 154v.

Ítem, a-n Domingo, mestre de l'alt infant don Martí, qui cantà missa novella [...] L sous barcelonesos.

1219

1362, juny

Pagament de tres-cents sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina.

ACA, MR, 344, f. 144.

1220

1362, juliol

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de març a maig de 1362.

ACA, MR, 481, f. 54v.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la dita senyora ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per quitació sua, és a saber, del primer dia del mes de març proppassat tro per tot lo mes de maig après següent, que són III mesos complits [...] CLXXX sous barcelonesos.

1221

1362, agost, 26. Barcelona

El rei escriu al batlle de Girona en relació amb la venda d'un llibre «vocatum Codi» feta pel clergue Berenguer Guerau a Abraham Bonjudà, jueu de Girona.

ACA, RC, 713, f. 57v-58.

1222

1362, agost

Pagament de cent sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, en paga dels cinc-cents sous que li havia assignat la reina.

ACA, MR, 481, f. 71.

Ítem, done a-n Vidal Prader, de casa de la senyora reina, d'aquells d sous barcelonesos, los quals la dita senyora reina, ab letra sua dada en Barcelona a xxv dies de setembre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXI, graciosament li atorgà e per mi li manà ésser donats, la qual quantitat per mi a ell donada fo escrita per abatuda en lo dors de la dita letra debitòria après una deducció de c sous barcelonesos qui ja-y era per mà del notari qui féu l'època, que-n cobre [...] c sous barcelonesos.

1223

1362, setembre, 1. Barcelona

El rei mana a Francesc Sacosta, cavaller, que assumeixi i s'emporti cap a Tremissèn, com a traductor, Guillem Roig.

ACA, RC, 1422, f. 32.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario nostro Francisco ça Costa, militi, salutem et dilectionem. Cum Guillelmus Rubei, lator presentium, iam alias in Perpiniano, in explanatorem seu torcimany per nos fuerit assignatus in legacione quam vos pro parte nostra facere debetis ad regem de Tremicen, et propterea a villa de Perpini-ani recesserit et nunc ad nos accedat una cum nuncio dicti regis. Ideo predicta vobis notificantes volumus vobisque dicimus et mandamus quatenus ipsum Guillelmum assumatis et vobiscum ducatis pro torcimany in legacione per vos, ut premittitur, facienda.

Data Barchinone, prima die septembris, anno a Nativitate Domini M CCC LX secundo.

Poncius cancellarius.

Franciscus dez Gual, mandato regio facto per Raimundum de Villanova, militem, consiliarium et alguatzirium.

1224

1362, setembre

Pagament de tres-cents sous a Domènec Ortí, mestre de l'infant Martí, pel seu vestit de l'any present.

ACA, MR, 608, f. 38.

1225

1362, setembre

Pagament de dos-cents trenta-quatre sous a Domènec Ortí, mestre de l'infant Martí, pel seu salari dels mesos de juliol, agost i setembre.

ACA, MR, 608, f. 40.

1226

1362, setembre

Pagament de vint-i-cinc sous i sis diners a Domènec Ortí per les ofertes que havia fet l'infant entre juliol i octubre.

ACA, MR, 608, f. 43.

Ítem, done a-n Domingo Ortín, capellà e maestre del dit senyor infant, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per la oferta que havia feta lo senyor infant en los mesos de juliol, agost, setembre e octubre de l'any M CCC LXII [...] xxv sous vi diners barcelonesos.

1227

1362, novembre

Pagament de cent sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la casa de la reina, en paga dels cinc-cents sous que li havien estat assignats l'any anterior.

ACA, MR, 481, f. 91.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora reyna, en paga d'aquells D sous barcelonesos los quals la dita senyora reyna, ab letra sua data Barcelona a xxv dies del mes de setembre de l'any passat M CCC LXI, per mi, li manà ésser donats graciosament, en lo dors de la qual letra foren scrits per abatuts per mà del notari qui l'apocha féu, la qual jo cobre d'ell [...] c sous barcelonesos.

1228

1362, desembre, 23. Montsó

El rei mana al justícia de Daroca que sentenciï sobre els béns mobles de Miquel López, els quals demanava Bernabé Jiménez del Roy, oriünd de Calataiud i estudiant a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 711, f. 109v.

1229

1362, desembre

Pagament de cent sis sous a Pedro d'Arbre, capellà del duc [de Girona] i substitut de Domènec Ortí, capellà de l'infant Martí, pel seu salari d'un mes i tretze dies.

ACA, MR, 608, f. 48v.

Ítem, done a-n Pero d'Arbre, capellà del senyor duch que serveix en loch d'en Domingo Ortín, capellà del senyor infant don Martin, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per quitació sua de i mes xxiii dies qui serví en lo mes de noembre e de deembre de l'any m ccc lxii, a raó de ii sous cascun dia fan [...] cvi sous barcelonesos.

1230

1362, desembre

Pagament de cent onze sous barcelonesos a Domènec Ortí pel seu salari dels darrers tres mesos de l'any.

ACA, MR, 608, f. 52v.

1231

1362, desembre

Pagament de setanta-cinc sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, en paga dels cent cinquanta sous que aquella li havia concedit.

ACA, MR, 481, f. 112v.

Ítem, done a-n Vidal Prader, scrivà de letra redona de casa de la senyora reyna, los quals li romanien a pagar d'aquells cl sous barcelonesos los quals la dita senyora reina li manà donar ab albarà de scrivà de ració, scrit en Alfegerí, primer dia del mes d'abril de m ccc lvii [...] lxxv sous barcelonesos.

1232

1362, desembre

Pagament de noranta-dos sous barcelonesos a Mahir Salomó, jueu de Barcelona, per set llibres de diverses cobertes.

ACA, MR, 345, f. 188v.

Ítem, done a-n Mahir Salamó, juheu de Barchinona, ço és per preu de v llibres, los iii dels quals són ab cubertes blanques e i ab cobertes vermelles e altre ab cobertes verts [...] e per preu de dos llibres ab cobertes de pergamí [...] xcii sous barcelonesos.

1233

1362

Anotacions en un registre.

ACA, RC, 1037, f. 198v.

«Dulcis amor Iesus per me crucifixus, propicius isto mihi peccatore.» Oració de SIXT IV: «O pie crucifixe redemptor omnium populorum qui pro salute generis humani ab impiorum manibus mortis supplicium pertulisti propter nomen sanctum tuum et per merita et intercessionem beatissime genitricis tue Marie et omnium sanctorum tuorum propicius esto michi peccatori et exaudi preces famuli tui secundum multitudinem misericordie tue. Amen. Pater noster.»

«O bona crux digna, lignum super omnia ligna, tu me consigna et redime me amor se maligna. Amen.» Himne *Crux bona crux*: «Crux / bona crux digna lignum super omnia ligna. Me / tibi consigna redimens a morte maligna. / Crux fugat omne malum crux est reparacio rerum. / Per crucis hoc signum fugiat procul omne malignum. / Et per idem signum salvetur quodque benignum.

1234

1362, desembre, 9. Montsó

Isaac Nafuç, jueu de Mallorca, apareix citat com a «magistro seu artifice stelabriorum» que fa un quadrant per al rei.

ACA, RC, 1422, f. 54-54v. — El personatge també s'esmenta en data posterior ACA, RC, 1424, f. 88v-89 (1366, juliol, 7. Saragossa).

1235

1362

Pagament de vint-i-cinc sous a Domènec Esparreguera, veí de València i escrivà de lletra formada, per escriure un llibre nou de les Ordinacions de la taula del pes.

ACA, MR, 1708, f. 57.

Ítem, done a-n Domingo Esparraguera, escrivà de letra formada, vehí de València, per escriure e fer un libre nou de les *Ordenacions de la Taula del Pes*, com aquell que-y era fos vell e malmenat en tant no podia hom bonament legir [...] xxv sous.

1236

1362

Pagament de cinc sous a Vives Abnaiub per enquadrar el llibre de les Ordinacions de la taula del pes.

ACA, MR, 1708, f. 57.

Ítem, done a Vives Abnayub, juheu, ligador de llibres, per ligar e cobrir lo dit libre, v sous.

1237

1363, gener, 19. Montsó

El rei mana al batlle de Lleida que li envii un moro perquè li tradueixi al català una carta del rei de Tremissèn.

ACA, RC, 1075, f. 66.

Ed. MUTGÉ I VIVES, *L'Aljama sarraïna de Lleida*, doc. 157.

Lo rey. Com açí no havem trobada alcuna persona que·ns haja sabudes esplanar algunes letres que havem reebudes del rey de Tremicèn per missatger, que·ns ha tramès, e hajam entès que aquí a Leyda ha ı moro qui sap liger e esplanar letra morisca, per ço us manam expressament e de certa sciència que, encontinent, vista la present, nos trametats lo dit moro, com la triga sia perill. E si per ventura lo dit moro per qualsevol raó venir no volia forçats-lo·n per imposició de penes o en altre manera, per tal guisa que ivaçosament hajam aquell.

Dada en Montsó, a xix dies de jener, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor de M CCC LXIII.

Poncius cancellarius.

Fuit missa baiulo civitatis Ilerde.

Thomas de Canellis, mandato regio facto per Petrum Boyl, militem et consilium.

Probata.

1238

1363, gener, 26. Montsó

El rei dóna cinc-cents sous a fra Bernat Armengol, OFP, professor en «Sacra Pagina».

ACA, RC, 1339, f. 10.

1239

1363, gener

Pagament de dos-cents sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, en paga final dels cinc-cents sous que aquella li havia concedit.

ACA, MR, 482, f. 57.

Ítem, done a·n Vidal Prader, scrivà de letra rodona de casa de la senyora reyna, los quals li romanien a pagar d'aquells D sous barcelonesos los quals la dita senyora, ab letra sua dada en Barcelona a xxv dies de mes de setembre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXI, graciosament li donà e per mi manà ésser dats

e pagats, segons qu'es conté en la dita letra, la qual ne cobre ab àpocha [...] cc sous barcelonesos.

1240

1363, febrer, 14. Montsó

El rei mana a Ahmet ibn Ferri, sabasalà de l'aljama de sarraïns de Lleida, que es presenti a la cort per traduir-li unes cartes morisques.

ACA, RC, 1183, f. 178.

Lo rey. Com per esplanar alcunes letres morisques que ara novellament nos són vengudes, te hajam ací mester. Per ço manam-te expressament que vista la present vingues a nós, tots affers jaquits.

Dada en Montsó, a XIII dies de febrer de l'any M CCC LXIII.

Poncius cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

Fuit missa Azmeto abin Ferri, çabzalano aljame sarracenorum Ilerde.

1241

1363, març, 13. Montsó

El rei tramet a Bernat [de Cabrera] trasllat d'un es cartes del governador de Mallorca i d'altres procedents d'Avinyó, traduïdes del llatí al català, i li demana opinió sobre el seu contingut.

ACA, RC, 1184, f. 22.

Lo rey. Mossèn Bernat. Fem-vos saber que havem rebudes letres del governador de Malorches ensemps ab algunes que li són estades trameses d'Avinyó. E de latí que eren, havem-les fetes arromançar, per ço que mils e pus clarament ho entenats; de les quals vos trametem translat dins la present a fi que·ns en façats saber vostra intenció què hi devem fer.

Dada en Montsó, sots nostre segell secret, a XIII dies de març de l'any de la Nativitat de nostre Senyor M CCC LXIII.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

1242

1363, març

Pagament de dos-cents setanta sous barcelonesos a Domènec Ortí, mestre de gramàtica de l'infant Martí, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 574, f. 43v.

Ítem, done a-n Domingo Ortí, mestre de gramàtica qui mostra a l'alt infant Martí, frare del dit senyor infant, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració, per quitació dels dits tres mesos [...] CCLXX sous barcelonesos.

1243

1363, març

Pagament a Guerau de Flaçà, mestre de l'infant Joan, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 573, f. 73.

1244

1363, abril, l. Montsó

El rei mana a Mateu Adrià, guardasegells seu, que faci entregar les claus de l'arxiu del Reial Patrimoni de Barcelona a Ferrer de Magarola, el qual substitueix el difunt Bartomeu Despuig.

ACA, RC, 970, f. 135v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 45.

1245

1363, abril, 18. Saragossa

El rei —atès que els capítols de les Corts de Montsó estan en poder de G[uillem] Bellveí, a qui Jaume Conesa els ha lliurat perquè els copiï als registres— demana a la reina que mani al dit Bellveí que agiliti el procés de còpia i els hi trameti al més aviat possible embolicats amb un drap encerat.

ACA, RC, 1184, f. 101v.

Lo rey. Molt cara companyona. Tots los capítols del do que fon fet en la cort de Montçó, axí per los d'Aragó, com de Catalunya e Regne de València e de Mallorches, són en poder d'en G[uillem] de Bellvey, a qui en Jacme Conesa los jaquí ara com partim de Muntsó per fer-los registrar. E a nós fan açí fretura, perquè és menester que menets al dit G[uillem] de Bellvey e que-l façats tenir a prop que·ls dits capítols sien registrats e copiats per diversos escrivans qui no·n leve·n la mà die ne nit entrò que fet sia. E quant seran copiats, que tots los dits capítols, segons que per lo dit Jacme Conesa foren liurats al dit G[uillem] de Bellvey, sien trameses mantinent per correu cert, envolcats en un drap encerat al dit Jacme Conesa, per ço que ens en pugam servir en diverses qüestions e contrasts que tot die ixen per raó de dit do.

Dada en Saragossa, sots nostre segell secret, a XVIII dies d'abril de l'any M CCC LXIII. Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo Conesa.

1246

1363, abril

Albarà del vestit de Guerau de Flaçà, mestre de l'infant Joan.

ACA, MR, 3573, f. 90v.

1247

1363, abril

Pagament de cent trenta-cinc sous jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de desembre de 1362 a febrer de 1363.

ACA, MR, 482, f. 68.

1248

1363, maig, 12

Pagament de cent sous a Bartomeu Comelles, fuster de Barcelona, pels armaris que ha fet per a l'arxiu reial.

ACA, MR, 784, f. 7.

1249

1363, maig, 27. Barcelona

Berenguer de Codinachs reconeix a Bernat Margarit, dispenser de l'infant Joan, que ha pagat cent sous barcelonesos a Bartomeu Comelles, fuster, pel mobiliari de l'arxiu reial.

ACA, MR, 688, f. 11v.

Jo en Berenguer de Codinachs *et cetera*, atorch a vós en Bernat Margarit, dispenser del senyor infant en Johan, primogènit del senyor rey e duc de Gerona, que de volentat mia havets donats e pagats a n Barthomeu Comelles, fuster, centum solidos barchinonenses, a ops de les missions de la obra d'aquells armaris que l dit fuster fa en l'archiu de Barchinona [...].

Scrit en Barcelona a xxvii dies del mes de maig, anno a Nativitate Domini m ccc lx tercio.

1250

1363, juny, 17. Borriana.

El rei ordena que es paguin unes quantitats a Joan Lledó, lector del convent dels frares menors de Morella, en relació amb els serveis que li ha prestat.

ACA, RC, 1185, f. 229.

1251

1363, juny, 18. Host reial a Borriana

El rei demana uns trasllats dels capítols de les Corts de Montsó fets pels diputats catalans.

ACA, RC, 1185, f. 218v.

1252

1363, juny

Pagament de vuitanta-quatre sous barcelonesos i setanta-dos sous jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de març, abril i maig de l'any present.

ACA, MR, 482, f. 99.

1253

1363, juliol, 23. Tortosa

El rei envia fra Guillem Conill, OFP i mestre en teologia, a casa de la infanta Maria.

ACA, RC, 1189, f. 227v.

1254

1363, juliol, 28. Mequinensa

El rei mana a Arnau de Torrelles que reculli de casa del bisbe de Tortosa el llibre Romans de Godofred de Bouillon que havia estat de l'infant Ferran.

ACA, RC, 1190, f. 435.

[...] Ítem, recobrats del bisbe de Tortosa un romanç que fon de l'infant en Ferrando, al qual dien *Romanç de Gotfré de Belló*, lo qual lo dit bisbe havia donat a Gòmeç Carriello, sens licència e voluntat nostra [...].

1255

1363, setembre

Pagament de cent cinquanta sous barcelonesos i trenta-dos sous i sis diners jaquesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de juny a agost.

ACA, MR, 483, f. 70v.

1256

1363, setembre, 24. Osca

El rei dóna permís a Andreu de Contijoc, batxiller en dret i assessor del veguer de Montblanc, per doctorar-se a Lleida.

ACA, RC, 1188, f. 1.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 102.

1257

1363, setembre

Pagament de dos-cents setanta sous barcelonesos a Domènec Ortí, mestre de gramàtica de l'infant Martí, pel seu salari de juny a agost per ensenyar l'infant Joan.

ACA, MR, 574, f. 58.

Primerament, done en lo dit mes de setembre a-n Domingo Ortí, mestre de gramàtica de casa de l'alt infant en Martí, qui mostre al senyor duch, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració per quitació sua de 1 bèstia és a saber, del primer dia del mes de juny proppassat tro per tot lo derrer dia del mes d'agost après següent de l'any M CCC LXXIII, que són III meses [...] CCLXX sous barcelonesos.

1258

1363, novembre, 12. Barcelona

El rei reclama la presència de fra Guillem Conill, OFP.

ACA, RC, 1075, f. 144v.

1259

1363, novembre

Pagament de quatre-cents noranta-vuit sous a Guerau Llnell, pintor, «per adobar e reparar DCCXX scuts o paveses e per fer la senyal de Sent Jordi en los DCCXX scuts e en DCXX cuyrases e guargueras.»

ACA, MR, 346, f. 130.

1260

1363, novembre

Pagament de cinc-cents quatre sous a Pere Vidal, pintor, «per LVI elms de fust ab cara de ferre encuyrat de cuyr de parage.»

ACA, MR, 346, f. 134.

1261

1363, novembre

Pagament de vuitanta-sis sous barcelonesos a Guerau de Flaça pel seu salari de setembre a novembre.

ACA, MR, 574, f. 77.

1262

1363, desembre, 1. Barcelona

El rei mana a Berenguer de Cortell, perit en dret, de Barcelona, que entengui en el fet de l'assassinat de Berenguer Bassa, pintor de Barcelona, del qual és acusat Simó Torres, frener.

ACA, RC, 1650, f. 4v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

1263

1363, desembre, 8. Barcelona

L'infant Joan mana al seu dispenser que pagui a Domènec Ortí, mestre de gramàtica de l'infant Martí i seu, cinc-cents sous barcelonesos que li ha concedit per a comprar un mul.

ACA, RC, 1761, f. 17v-18.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCXI.

Infans Johannes *et cetera*. Fideli consiliario et expensori nostro Bernardo Margariti, salutem et gratiam. Cum fidelis noster Dominicus Orticii, magister in gramatichalibus de domo incliti infantis Martini, fratris nostri carissimi, erudiendo et docendo nos litteras et gramatichalia per annum ultra laboraverit sitque consonum rationi ut pro dicto labore assequatur premium aliquale. Propterea vobis dicimus et mandamus expresse quatenus de peccunia curie nostre que est vel penes vos [erit] tribuatis et exsolvatis dicto magistro Dominico vel cui voluerit loco sui quingentos solidos barchinonenses, quos pro emendo unum mulum graciose cum presenti sibi ducimus concedendos. Et facta solutione, recuperetis ab eo presentem cum apocha de soluto.

Data Barchinone, VIII die decembris, anno a Nativitate Domini M CCC LX tercio. Cancellarius.

Bertrandus de Pinos mandato domini ducis facto per Thomasum de Mar, consiliarium et camarlengum cui dominus rex mandavit.

Probata.

1264

1363, desembre

Pagament de vuitanta-sis sous i tres diners barcelonesos més a Guerau de Flaça pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 574, f. 89.

1265

1363, desembre

Pagament de dos-cents setanta sous barcelonesos a Domènec Ortí, mestre de gramàtica dels infants Martí i Joan, pel seu salari de tres mesos

ACA, MR, 574, f. 75v.

1266

1363, desembre

La reina concedeix cent cinquanta sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona, pel seu vestit d'aquest any.

ACA, MR, 483, f. 110.

1267

1363, desembre

Pagament de la darrera terça de l'any a Domènec Ortí, mestre dels infants Martí i Joan.

ACA, MR, 574, f. 75v.

1268

1363, desembre

Pagament de cent disset sous barcelonesos a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de setembre a desembre.

ACA, MR, 483, f. 103v.

1269

1363, desembre

El rei mana que es paguin vuitanta-quatre sous al seu porter, escrivà i miniaturista Hug d'Albalat.

ACA, MR, 356, f. 190v.

1270

1364, febrer, 8. Tortosa

L'infant Joan intervé en les disputes promogudes a l'Estudi General de Lleida amb motiu de l'elecció del nou rector.

ACA, RC, 1650, f. 23-23v.

1271

1364, febrer, 12. Luna

El rei —informat de la discòrdia entre els estudiants catalans i aragonesos de l'Estudi General de Lleida sobre l'elecció de rector— nomena provisionalment Jordà de Sobrà, doctor en decrets, com a rector.

ACA, RC, 1193, f. 68v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 53.

1272

1364, març, 9. Al mudévar

El rei escriv a Bernat Desvall sobre la petició de Bertran Despens a propòsit del nomenament del rector de Lleida i els problemes que això comporta.

ACA, RC, 1197, f. 52v.

1273

1364, març, 9. Al mudévar

El rei mana a Bernat Desvall que jutgi el cas exposat al document anterior.

ACA, RC, 1197, f. 52v.

1274

1364, abril, 19. Sant Marc

El rei mana al seu tresorer que pagui mil sous a Guillem Conill, OFP, «aprobato in Sacra Pagina.»

ACA, RC, 1198, f. 280v.

1275

1364, maig, 6. Barcelona

El rei escriv a Guillem Besc, llicenciat en lleis, sobre la petició de Bernat Despens a propòsit del rectorat de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 715, f. 162-162v.

1276

1364, maig

Pagament a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de març a maig de l'any present.

ACA, MR, 484, f. 100v.

1277

1364, maig

Pagament de cinc-cents sous barcelonesos a Domènec Ortí, mestre de gramàtica de l'infant Martí, per un mul.

ACA, MR, 574, f. 98v.

Ítem, done, per manament per lo senyor duch a mi fet, ab carta sua data Barchinone, viii die decembris, anno a Nativitate Domini M CCC LX tercio, a-n Domingo Ortí, mestre de gramàtica de casa de l'alt infant don Martí, frare del dit senyor, los quals lo senyor duch li manà dar graciosament per ops de un mul e dels quals me féu àpocha [...] D sous barcelonesos.

1278

1364, maig

Albarà de cent trenta sous en concepte del vestit que correspon a Guerau de Flaça.

ACA, MR, 574, f. 106.

1279

1364, juny

Pagament a Guerau de Flaça, de la casa de l'infant, pel seu salari de sis mesos.

ACA, MR, 575, f. 39.

1280

1364, juliol, 20. Barcelona

Pagament a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la pintura d'una darga.

ACA, MR, 861, f. 118v.

1281

1364, juliol

Notícia sobre Bernat Miquel, lector del convent de frares menors de Saragossa.

ACA, MR, 349, f. 74v.

1282

1364, setembre, 25. Saragossa

El rei demana al papa un benifet a l'església de Tarragona per a Guillem Mallofré, prevere i batxiller en arts.

ACA, RC, 1203, f. 19v.

1283

1364, octubre

L'infant mana pagar una quantitat de diners a Bernat Isern, mestre de draps de llana.

ACA, MR, 575, f. 57v.

1284

1364, octubre

Pagament de vint-i-cinc sous al pintor P[ere] Vern per pintar escuts a «l drap de la capella del dit senyor.»

ACA, MR, 347, f. 125v.

1285

1364, novembre, 28. Lleida

El rei escriu a les autoritats de la ciutat i de l'Estudi General de Lleida sobre el nomenament de nou rector.

ACA, RC, 719, f. 44v.

1286

1364, novembre

Despeses per la compra de material per a pintar el palau de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 22r.

Ítem, li fiu comprar a Barcelona a·n P[ere] Mercadal vii lliures de vermeleó, x lliures de blanquet e v lliures de clasa e i de alum e x lliures d'oli de linós e iii onzes mes per a ops de pintar ço que era romàs del dit palau, e cost à tot [...] LXXIII sous i diner.

1287

1364, novembre

Pagament de cent trenta-dos sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de juny a novembre.

ACA, MR, 485, f. 97v.

1288

1364, desembre, 3. Lleida

El rei mana a Ferrer de Conamina, notari i ciutadà de Barcelona, que acabi totes les escriptures i els protocols que el protonotari reial, Mateu Adrià —el qual era també notari de la ciutat de Barcelona—, havia deixat incomplets a causa de la seva mort.

ACA, RC, 911, f. 36.

1289

1364, desembre, 7. Lleida

El rei dóna protecció a Jordà de Sobrà, doctor en decrets i professor a Lleida.

ACA, RC, 911, f. 40-40v.

1290

1364, desembre

Pagament de set-cents sous a Berenguer Terrades, fill del difunt Ramon Terrades. Aquesta quantitat se li paga en qualitat d'hereu del difunt Guerau de Flaçà, mestre de gramàtica i sobrecoc de l'infant Martí, al qual li era deguda aquesta quantitat.

ACA, MR, 575, f. 63.

Ítem, done a-n Berenguer Terrades, donzell, fill d'en Ramon de Terrades, quondam, cavaller, axí com a hereu universal d'en Guerau de Flaça, quondam, mestre de gramàtica e sobracoch del dit senyor, los quals li eren daguts al dit Guerau en temps que vivia, ab II albarans de scrivà de ració per rahó de sa quitació e de son vestit de l'any M CCC LXII, sagona que en los dits albarans largament és contengut, dels quals me féu àpocha [...] DCC sous barcelonesos.

1291

1364 desembre

Pagament de cent vint sous a Bartomeu Comelles, fuster de Barcelona, pels armaris de l'arxiu reial de Barcelona.

ACA, MR, 349, f. 208v.

Ítem, done a-n Barthomeu Comelles, fuster de Barcelona, los quals li eren deguts per l'obra dels armaris que féu a l'archiu de Barcelona hon són conservats los llibres de la primera e segona tresoreria, e cobre-n àpocha feta en poder d'en Jacme de Sos, notari, a XI dies del mes d'abril de l'any M CCC LXIV, la qual enfile [...] c sous barcelonesos.

1292

1364

Notícia sobre Çaat Alcafaç, sarraí, paperer de València.

ACA, MR, 1709, f. 50.

1293

1364

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1571, full de guarda final.

«Non exaltent quos natura precepit iacere humilis.»

1294

1364

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1571, full de guarda final.

«Si in omni negotio quod est aliquis aggressurus, vellent singuli que possunt esse futura, particulari deliberatione rimari numquam aliquis esset qui alicuius rei oneri se submitteret animosus. Nam si agricole, diligenti meditatione pensarent quanta a raptu volucrum auferenda sunt semina, numquam forte semina sulcis dirent.»

1295

1365, gener, 2

Pagament de dos sous a Ferrer Palací, fuster, per pintar un escut reial en dues jàsseres del palau del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 37.

1296

1365, gener, 5

Pagament de dos sous més a Ferrer Palací, fuster, per pintar en dues jàsseres i en tres capçals per al sostre de davant la porta del palau reial del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 39v.

Ítem, obra en Ferrer Palazí, fuster, qui pintà en les dues jàcenes e en tres capçals per el teginat qui és davant la porta del palau nou e pres [...] 11 sous.

1297

1365, gener, 7

Pagament de tres sous i sis diners a Ferrer Palací, fuster, per pintar dos capçals de la jàssera que hi ha davant de la porta del palau del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 40v.

1298

1365, gener, 10

Pagament de dos sous i sis diners a Nicolau Molina, pintor, per a pintar la fusta que faltava pintar de l'obra del palau del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 42v.

1299

1365, gener, 10

Pagament de sis sous i sis diners a Domingo Valls, pintor, pel seu treball al castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 42v.

1300

1365, gener, 11

Pagament de sis sous i sis diners a Nicolau Molina, pintor, per enguixar els permòdols de pedra del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 43.

1301

1365, gener, 13

Pagament de dos sous i sis diners a Domingo Valls, pintor, «en ço que'n calia per pintar» del castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 44.

1302

1365, gener, 13. Tortosa

El rei mana als hereus i als marmessors del protonotari Mateu Adrià que lliurin al lloctinent de protonotari Guillem de Bellvei tots els llibres i documents públics i privats de propietat reial que eren a la casa del dit difunt.

ACA, RC, 1076, f. 76.

Petrus et cetera. Fidelibus nostris heredibus et manumissoribus Mathei Adriani, quondam prothonotario nostri, salutem et gratiam. Cum in posse dicti Mathei essent et nunc in vestro sunt et esse debeant testamenta, codicillia, libri et alie diverse scripture nostre et pro nobis facientes, tam publice quam private, quas ad nos et posse nostrum reduci volumus et tornari. Idcirco vobis dicimus et expresse mandamus quatenus incontinenti testamenta, codicillos, libros et alias scripturas quascumque, tam publicas quam privatas, pro nobis facientes, que penes dominum Matheum erant, tradatis incontinenti loco nostri et pro nobis fidei scriptori et locumtenenti prothonotarii nostri, Guillelmo de Pulcrovicino, omni prorsus obstaculo quiescente. Et hoc non mutetis vel diferatis aliqua ratione.

Data Dertuse, XIII die januarii, anno a Nativitate Domini M CCC LXV.

Bertrandus prothonotarius.

Mandato domini regis, ego Bernardus de Bonastre.

Probata.

1303

1365, gener, 9-14

Relació de colors i pintures que es varen comprar per al castell de Tortosa.

ACA, MR, 2437, f. 42v-43.

Ítem, costaren ous per a les colors dels pintors [...] III diners.

Ítem, comprí d'en Nicolau Molina, dues lliures de vernís per a la dita obra [...] VI sous.

Ítem, comprí per a les colors dels dits pintors ous per [...] VI sous.

Ítem, obra en Pere Arcanyà qui molia les colors als pintors, pres [...] I sous.

Ítem, costaren hous aquest dia per a les colors dels pintors [...] III diners.

1304

1365, gener, 15. Tortosa

El rei mana a Jaume Conesa que es presenti a la cort amb l'home «qui sap fer l'obra de què·ns havets escrit.»

ACA, RC, 1076, f. 72v.

Lo rey. Vostra letra havem reebuda ensemps ab la mostra que·ns havets tramesa d'açò que sabets. E responem-vos que·ns plau molt e us manam que, vista la present, vingats açí e amenats ab vós aqueix hom qui sap fer la obra de què·ns havets escrit. E açò sens falla.

Dada en Tortosa, a xv dies de janer de l'any M CCC LXV.

Rex Petrus.

Dirigitur Jacobo Conesa.

Dominus rex, qui eam signaverat, missit expedire.

Probata.

1305

1365, gener, 27. Tortosa

El rei demana a l'arxiver Ferrer de Magarola còpia de les convinences i tractats fets entre els reis d'Aragó i els de França i Nàpols, així com un volum de les Partidas.

ACA, RC, 1209, f. 24.

1305 bis

1365, febrer, 20. Tortosa

El rei demana als oficials del rei de França que atenguin Marc Gilabert, que va a estudiar a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 722, f. 26v.

1306

1365, febrer, 23. Tortosa

El rei escriu als oficials de Tolosa sobre els béns que Bernat Ramon Isalguer tenia dels fills de Ferrer Gilabert, els quals estudiaven a l'Estudi General d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 722, f. 26.

1307

1365, febrer, 23. Tortosa

Noves dades sobre els béns mobles esmentats al document anterior.

ACA, RC, 722, f. 25v-26.

1308

1365, febrer

Pagament de cent cinquanta-vuit sous a Vidal Prader, escrivà de lletra rodona de la reina, pel seu salari de desembre de 1364 a febrer de 1365.

ACA, MR, 486, f. 65.

1309

1365, maig, 14. Morvedre

El rei mana al seu tresorer que faci pintar emblemes i penons.

ACA, RC, 1204, f. 139.

Lo rey. Manam-vos que ns façats fer III sobresenyals semblants que ls acostumen de portar nostres alguatzirs, però tenits esment que l groch sia a la part esquerra e los reys a la part dreta. E axí mateix nos fets fer XXIII penons que porten les compayes de nostres alguatzirs. E tantosts trametets-nos-ho.

Dada en la Orta de Murvedre, sots nostre segell secret, a XIII dies de maig de l'any M CCC LXV.

Rex Petrus.

Fuit directa thesaurario.

1310

1365, juny, 6. Setge de Morvedre

Notícia sobre Guillem de Malpàs, mestre de gramàtica de Xàtiva.

ACA, RC, 1211, f. 72.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 121.

1311

1365, juny, 24. Saragossa

L'infant Joan mana al justícia d'Osca que obligui mestre Ròmul de Florència, pintor, a rectificar i acabar degudament la pintura que ha fet al convent dels predicadors de la ciutat d'Osca.

ACA, RC, 1612, f. 137v-138.

Infans Johannes *et cetera*. Fideli sui justicie civitatis Osce vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Culmini nostro per fratrem Martinum de Gensa, ordinis predicatorum conventus civitatis eiusdem, extitit humiliter intimatum quod, licet per alias nostras litteras, quedam pignora per eundem fratrem in posse Bartholomei de Seres, civis dicte civitatis, possita ratione cuiusdam quantitatis peccunie quam idem frater tradere tenebatur magistro Romulo de Florentia, pictori, perfecto per eundem magistrum quodam retabulo in ecclesia predicatorum dicte ci-

vitatis, quod retabulum idem magister auri, argenti fini, d'atzur d'Acre fini et aliorum colorum certo precio facere tenebatur, instrumento publico inde sumpto venderetis, de quorum precio magistro pretacto satisfaceritis. Attamen, quia dicte nostre littere fuerat subrepticie impetrate, cum dictus magister Romolus opus predictum ficticium seu sofisticatum fecerit, formam dicti contractus, ut asseritur, non servando, quod dampnum dicti supplicantis et conventus predicti noscitur redundare. Idcirco, suplicato nobis sibi super hiis de opportuno remedio provideri, vobis dicimus et mandamus quatenus, una cum magistro Johanne d'Ordas, de predictis vocatus quorum interest cognoscavis et, secundum tenorem dicti contractus, predictum magistrum Romolum ad predicta complenda forcietis et distringatis, prout eundem teneri inveneritis obligatum, et alias faciatis in predictis quod de foro et ratione repereritis faciendum.

Data Cesarauguste, xxiii die junii, anno a Nativitate Domini M CCC LX quinto.

Dominicus de Cer[...].

Brunus Descahues ex provisione provisa in audientiam per Oscensem episcopum. Probata.

1312

1365, juny, 28. Morvedre

El rei concedeix una quantitat de diners a Diego López, mestre en teologia i confessor del comte de Trastàmara.

ACA, RC, 1209, f. 183v.

1313

1365, juny

Pagament de cinquanta florins d'or a Diego López, mestre en teologia i confessor del comte de Trastàmara, per a la festa del seu magisteri.

ACA, MR, 350, f. 102.

1314

1365, juliol, 2. Morvedre

El rei mana pagar a Isaac Nafuci el preu d'un quadrant de plata.

ACA, RC, 1341, f. 107.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CLI.

1315

1365, juliol, 6. Morvedre

El rei escriu a la reina per a demanar-li el Llibre de les Partides que Mateu Adrià havia traduït al català.

ACA, RC, 1210, f. 117.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXIV.

1316

1365, juliol, 14. Barcelona

El rei dona llicència a Francesc Molins, seller i pintor de Barcelona i veí de Tarragona, per a portar armes prohibides

ACA, RC, 910, f. 139.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

1317

1365, juliol, 19. Barcelona

El rei mana als clavis de l'Estudi General de Lleida que nomenin un «antiquum et famosum doctorem in Decretis.»

ACA, RC, 722, f. 122.

1318

1365, octubre, 24. Barcelona

El rei escriu al bisbe de Lleida en relació amb els exàmens que s'han de fer a l'Estudi General segons petició del rector.

ACA, RC, 724, f. 45v.

1319

1365, octubre, 24. Barcelona

El rei escriu al clavi de la ciutat de Lleida sobre els salaris que han de rebre de la ciutat els professors de l'Estudi General.

ACA, RC, 723, f. 92v.

1320

1365, octubre, 24. Barcelona

El rei escriu als clavis sobre la petició del rector de l'Estudi General a propòsit de la lectura de decrets.

ACA, RC, 722, f. 173v-174.

1321

1365, octubre, 24. Barcelona

El rei escriu al canceller de l'Estudi General de Lleida sobre la quantitat que havien de pagar els estudiants per obtenir el títol, segons petició del rector.

ACA, RC, 722, f. 174-174v.

1322

1365, novembre, 9. Barcelona

El rei escriu al bisbe de Lleida sobre la petició del rector de l'Estudi General a propòsit dels exàmens i el doctorat.

ACA, RC, 724, f. 90.

1323

1365, novembre, 28. Barcelona

El rei demana una relació de tots els béns de la capella reial de Tortosa: objectes litúrgics, roba, tapissos, etc., entre els quals hi ha un oficier.

ACA, RC, 1194, f. 204.

Ítem, hi ha i libre de cant, qui és appellat Officier.

1324

1365, desembre, 9. Barcelona

El rei escriu novament al canceller de l'Estudi General de Lleida sobre el preu a pagar pels estudiants per obtenir el títol.

ACA, RC, 722, f. 201.

1325

1365, desembre

Pagament de dos mil cinc-cents vint sous i deu diners a Jaume Serra, pintor, «per fulla d'or, d'atzur d'Acre, carmasí e altres colors, qui són entrades en pintar e per sos trabayls e mans de pintar les dites andes.» El pagament el fa el tresorer de la reina.

ACA, MR, 487, f. 107v.

1326

1365

El rei mana pagar a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, les despeses per fer-li un timbre.

ACA, MR, 861, f. 126v.

1327

1365

El rei mana pagar a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, uns pavesos que li havien comprat.

ACA, MR, 861, f. 128v.

1328

1365

Pagament de vuitanta-un diners a Nicolau Calaf, pintor, per dos mil cent vuitanta-sis «pans de fulla d'or que posà en 11 banderas e 11 panons [...].»

ACA, MR, 861, f. 125v.

1329

1366, gener, 20. Barcelona

El rei reconeix haver rebut de Bernat Descoll diversos objectes i un llibre anomenat Repertorium Biblie.

ACA, RC, 1078, f. 101v-102v.

1330

1366, gener

Pagament de seixanta-dos sous barcelonesos a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per dos àbacs.

ACA, MR, 352, f. 63.

Ítem, done a·n Antoni Calaf, pintor de la ciutat de Barcelona, per 11 taules de comptes que féu ops de mon ofici [...] LXII sous barcelonesos.

1331

1366, gener

Pagament de tres-cents setanta-un sous i vuit diners a Jaume Serra, pintor de Barcelona, per arreglar i pintar unes andes per a la reina a la ciutat de Tarragona.

ACA, MR, 488, f. 54v.

1332

1366, març

Pagament de vuitanta sous i set diners barcelonesos a Antoni Calaf, seller de Barcelona, per dos àbacs.

ACA, MR, 352, f. 81v.

Ítem, done a·n Antoni Calaf, seller de Barcelona, per dues taules que feu ops de mon ofici ultra 11 que ja me·n havia fetes [...] LXXXII sous, VII diners barcelonesos.

1333

1366, març

Pagament de cinquanta-cinc sous barcelonesos als escolars de la seu de Barcelona.

ACA, MR, 352, f. 87.

1334

1366, abril, 1. Calataiud

El rei mana al seu protonotari Jaume Conesa que pagui del dret del segell el salari del seu escrivà de llibres, Joan de Barbastre, «sicut unum de registro ipsius scribanie nostre.»

ACA, RC, 1217, f. 131.

1335

1366, maig, 26. Sant Cugat del Vallès

La reina fa fer unes ordinacions per a la capella a propòsit de les oracions i els cants litúrgics que havien de copiar-se als llibres i a les tauletes d'altar per a ús de les monges lletrades del convent de Santa Clara, OFM, de Calataiud.

ACA, RC, 1574, f. 50.

[...] fizo las ordinaciones deiús escriptas, las quales mandó ser puestas en 11 ho tres libros d'aquello que más contiúament usan en la iglesia, en el coro [...] e mandó aquellas seer escriptas en 1 pergamino puesto en una tabla en el coro [...].

1336

1366, maig

Notícia de la despesa per copiar un Libre de les Corts.

ACA, MR, 352, f. 136v.

Ítem, costaren de registrar les dites letra e crida en lo *Libre de les Corts* [...] 3 sous barcelonesos.

1337

1366, juny, 15. Saragossa

La reina mana al seu tresorer que doni tres-cents sous barcelonesos a Domènec Ortí, capellà i mestre de l'infant Martí.

ACA, RC, 1574, f. 61v-62.

1338

1366, juny, 18. Saragossa

El rei mana als veguers de Lleida, Montblanc i Tàrrrega que actuïn, a petició de l'abat de Poblet, contra Pere Company, el qual havia robat, i després venut al lloc d'Arbeca, «asinum, superllectilia, habitum, libros et cetera.»

ACA, RC, 728, f. 58.

1339

1366, juny, 27. Saragossa

El rei mana a Tomàs de Canyelles, de la casa reial, que es presenti a la cort amb el «Libre de les nostres cròniques», que té en custòdia.

ACA, RC, 1078, f. 84.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 17.

1340

1366, juny, 30. Saragossa

El rei mana als juristes Arnau Destorrent, Berenguer Vives i Guillem Despuig que s'encarreguin de controlar i fer acabar una obra jurídica per a ell.

ACA, RC, 1077, f. 58.

1341

1366, juny, 30. Saragossa

El rei mana a Guillem Despuig que faci corregir i adobar l'obra anterior.

ACA, RC, 1077, f. 58.

1342

1366, juny

Pagament de dos-cents vuitanta-vuit sous jaquesos a Domènec Ortí, mestre i capellà de l'infant Martí, en concepte del seu vestit de l'any 1364.

ACA, MR, 488, f. 101.

Ítem, done a-n Domingo Ortín, maestre e capellà del senyor infant en Martí, ab letra de manament de la senyora reyna, dada en Çaragoça a xv dies del present mes de juny, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració de casa del senyor infant en Martí, qui-s dreçà a-n Johan Sánchez de Fababuix, ladonchs regent ofici de dispenser del dit senyor infant, per son vestit de l'any m CCC LXIII e ab lo dit albarà eren-li deguts barcelonesos per los quals li done jaquesos a raó de x diners barcelonesos més per lliura de jaqueses, segons que-n la fin del dit albarà ne fo fet cambi per lo racional [...] CCLXXXVIII sous jaquesos.

1343

1366, juliol, 30. Barcelona

La reina Elionor nomena Guillem Nicolau ajudant d'escrivà de registre adscrit a la seva casa.

ACA, RC, 1564, f. 24v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 49.

1344

1366, agost

Pagament d'un florí pel paper utilitzat per a fer un llibre de la cort.

ACA, MR, 356, f. 105v.

Ítem, per paper a un libre de la cort [...] i florí.

1345

1366, agost

Notícia sobre Guillem Llopart, OFP, sublector de Tarragona.

ACA, MR, 356, f. 109.

1346

1366, setembre, 1. Barcelona

Manament a Ramon de Vilanova que pagui al camarlenc Francesc de Perellós diverses quantitats de diners per dos llibres [de Cròniques] i per una caixa per a guardar els privilegis.

ACA, MR, 861, f. 21v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 155.

Mossèn Francesc de Perellós.

A l'honrat mossèn Ramon de Vilanova *et cetera*. Fas-vos saber que'l noble Francesc de Perellós, vescomta de Roda e camarlench del senyor rey, és degut per rahó de la messió que ha feta en la cambra del dit senyor en los meses de juny, juliol e agost proper passats de l'any dejús escrit [...] e ab xxviii sous barcelonesos que costaren dos llibres que'l dit senyor rey féu traslladar, ço és, unes Canòniques, entre il·luminar, cubrir e alcunes coses pintar; e ab xvi sous barcelonesos que costà una caxeta de ciprés per tenir los privilegis del dit senyor [...].

1346 bis

1366, octubre, 24. Barcelona

El rei reclama els tapissos que li ha demanat [el de sant Joan Baptista, el d'Aristòtil i el de color verd] i li mana que els lliuri a Arnau de Torrelles, de Tortosa. Un document similar s'envia a Francesc Marrades, batlle general de València.

ACA, RC, 1077, f. 225-225v.

Lo rey. Per diverses letres vos havem manat que·ns trametéssets los draps istoriats nostres [...] los quals són aquí. E no·ns havets tramesos los dits draps, ne·ns havets feta resposta ninguna, de la qual cosa·ns maravellam molt. Perquè us deim e ma-

nam espressament que·ns trametats tantost los dits draps o al menys nos fets respos-
ta que n'havets en cor de fer. E açò per res no mudets car desplaer nos en fariets.
Dada en Barcelona, sots nostre segell secret a xxiiii dies d'octubre de l'any
M CCC LVI.

Volem emperò que·ls dits draps trametats en Tortosa a casa d'Arnau de Torrellas,
de la nostra cambra, que·ls darà bon recapte.

Dada ut supra.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo Michaelis.

Fuit missa copia nobili Petro Boill.

Similis fuit missa Francisco Marrades, baiulo Regni Valentie generalis.

1347

1366, octubre, 26. Barcelona

El rei mana que es doni el magisteri en teologia a fra Mateu, OFP, i que després es presenti a la cort.

ACA, RC, 1077, f. 234v.

1348

1366, octubre, 29. Barcelona

El rei reclama la presència de Bernat Armengol, OFP, per enviar-lo a la cúria romana.

ACA, RC, 1078, f. 167v.

1349

1366, desembre, 2

Pagament d'unes cobertes per a dues Bíblies del rei al camarlenc Francesc de Perellós.

ACA, MR, 861, f. 102.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 98.

[...] II cubertes de cuyr negre, folrades de cuyr blanch, ab correges de vadell
blanques e sivelles e altres aparellaments, los quals lo senyor rey manà fer a ops de
II Bíblies, las quals lo senyor rey té en la seva cambra [...].

1350

1366, desembre, 17. Barcelona

*El rei mana a Garcia de Verdú que li porti els tapissos de sant Joan Baptista i d'Aristò-
til i el de color verd.*

ACA, RC, 1078, f. 182.

Lo rey. Com nós vullam que·ls draps estorials de nostra cambre, ço és lo de sent Johan Babtista, e lo vert, e lo d'Aristòtil, sien on que nós siam en la primera vinent festa de Nadal. Per ço us deim e manam espressament que encontinent, vista la present, prenats e portets ab vós los dits iii draps faent vostre camí a la ciutat de Barchinona on som de present. E fets per guisa que·y siats ans de la festa sens alcuna falla. E liurats los altres apparellaments de nostra cambra a·n Pera ça Costa, qui té per nós lo castell de Tortosa, per tal que com nós serem en Seragossa los nos trame-tea per l'ayga. E açò per res no mudets axí com a nós desitjats servir e complaure. Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xviii dies de deembre de l'any m ccc lxxvi.

Rex Petrus.

Fuit missa Garcie de Verdu, adiutori Camere domini regis.

1351

1366, desembre, 21

Notícia de la compra de «dos bancals sturiats» per al rei.

ACA, MR, 861, f. 22.

1352

1366

Pagament de vint-i-quatre sous a Nicolau Calaf, pintor de Barcelona, per dues ban-deres, dos penons i altres objectes.

ACA, MR, 861, f. 125v.

1353

1366

Notícia sobre Antoni Calaf, pintor de Barcelona, que pinta tres escuts reials i fa el penó d'una trompeta.

ACA, MR, 861, f. 125v.

1354

1367, gener, 6. Barcelona

El rei mana al seu tresorer, Ramon de Vilanova, que pagui tres-cents florins d'or al seu domèstic Dalmau Sapllana per uns llibres d'astrologia que li ha portat.

ACA, RC, 1344, f. 22v-23.

Nos, Petrus *et cetera*. In remunerationem servitiorum per vos, fidelem domesti-cum nostrum Dalmacium Planes, nobis impensorum et in aliqualem satisfactio-nem sumptuum per vos factorum in quibusdam libris nostris Astrologie, quos

nobis tradidistis, trecentos florenos auri Aragonie vobis cum presenti concedimus gracie. Mandantes per hanc eandem dilecto consiliario et thesaurario nostro Raymundo de Villanova, militi, quatenus dictos trecentos florenos auri, de peccunia curie nostre que penes ipsum est vel erit, vobis dicto Dalmacio aut cui volueritis loco vestri tribuat et exsolvat. Et in solutione recuperet a vobis presentem cum apocha de soluto.

Data Barchinone, vi die januarii, anno a Nativitate Domini M CCC LX septimo.

Visa Roma.

Dominus rex mandavit mihi Jacobo de Vallispiri.

Dominus rex vidit eam quam misit sigilli sui annuli sigillatam.

Probata.

1355

1367, gener, 8. Barcelona

Diverses concessions a l'Estudi General dels Predicadors de Barcelona.

ACA, MR, 645, f. 49-50.

1356

1367, gener, 11

El rei encarrega a Jaume Mateu, pintor d'Híxar, que examini el retaule del convent dels predicadors de la ciutat d'Osca, atès que hi havia un litigi entre fra Martí de Gensa i el mestre pintor Romulo de Florència.

ACA, RC, 737, f. 12.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 51.

1357

1367, gener, 20. Barcelona

La reina Elionor nomena el pintor Llorenç Saragossa familiar seu i membre de la seva casa i cort.

ACA, RC, 1575, f. 24.

Ed. GUDIOL-SANPERE, *Els Trescentistes*, II, p. 312-313.

1358

1367, febrer, 12. Tarragona

El rei informa Ferrer de Magarola que l'abat de Ripoll no havia rebut el llibre de Les Històries dels reis d'Aragó i comtes de Barcelona.

ACA, RC, 1220, f. 4v.

Ed. GONZÁLEZ HURTEBISE, *La crónica*, p. 193.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCXIX.

1359

1367, febrer, 24. Lleida

El rei dispensa Berenguer Reixac, batxiller en lleis, de diversos requisits que estableixen els estatuts de l'Estudi General de Lleida per a doctorar-se.

ACA, RC, 1217, f. 119v-120.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 50.

1360

1367, febrer

Pagament de dos-cents cinquanta sous a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per unes pintures fetes damunt uns pergamins.

ACA, MR, 353, f. 82v.

Ítem, done a-n Francesc Jordi, pintor de la ciutat de Barcelona, ab albarà de scrivà de ració, a ell deguts per rahó d'algunes pintures que ha fetes en x pergamins, segons que en lo dit albarà se conté que cobre [...] ccl sous barcelonesos.

1361

1367, març, 22. Lleida

El rei mana a Joan Broquetes, perit en dret, estudiant a l'Estudi General de Lleida, que determini en un procés en nom seu.

ACA, RC, 732, f. 42v-43.

1362

1367, març, 24. Saragossa

El rei demana una Bíblia que es trobava a l'església de Santa Maria de Meyavila, a Calataiud.

ACA, RC, 1220, f. 53.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCXX.

1363

1367, abril, 1

Pagament de tres faristols per a la cambra del rei fet pel camarlenc Francesc de Perrellós.

ACA, MR, 861, f. 105v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 90.

[...] ab lxxviii sous iiii diners que costaren tres faristols, que manà fer a obs de tenir lo senyor rey los libres en què lig en la sua cambra [...].

1364

1367, abril, 14. Saragossa

El rei demana al seu arxiver Ferrer de Magarola que li faci una còpia del llibre del procés contra Jaume III de Mallorca.

ACA, RC, 1217, f. 275v.

1365

1367, abril, 27. Saragossa

Notícies del llibre del procés contra Jaume III de Mallorca que estava fent Ferrer de Magarola.

ACA, Col·lecció Història de l'Arxiu, núm. 161, 162, 164, 165 i 167.

1366

1367, abril, 27. Saragossa

La reina assenyala que fra Mateu Miquel, OFM, confessor de la infanta Elionor, ha entregat al seu capellà major diversos objectes litúrgics, entre els quals un missal.

ACA, RC, 1576, f. 24.

1367

1367, maig, 2. Saragossa

El capellà major de la reina Elionor entrega a Domènec Ortí, mestre i capellà de l'infant Martí, diversos objectes litúrgics per al culte, entre els quals un missal.

ACA, RC, 1576, f. 25v-26.

1368

1367, maig, 31. Saragossa

Pagament de diverses quantitats a Francesc de Perellós per pergamins i per paper per a copiar una Bíblia per al rei.

ACA, MR, 861, f. 107.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 98.

[...] ab vii sous que costaren v pells de cabrits, ço és, la i tinta e les altres iiii blanques, que comprà a ops del dit senyor [...] xxxii sous jacquesos.

Ítem, li és degut per 1ª rayma de paper que comprà a ops de traslladar 1ª Bíblia que'l senyor rey manà traslladar [...] xlii sous.

1369

1367, juliol, 8. Saragossa

El rei tramet documentació referent al fet de Mallorca.

ACA, RC, 1221, f. 21v-22.

Lo rey.

Trametem-vos I quaern o trellat de l'esguart que nós haguem o proferim a l'alt en Jacme de Mallorques e ha-y i altre quaern de la unió que faem del regne de Mallorques ab lo regne d'Aragó e de València e ab lo comtat de Barcelona. E ha·ns-ho tramès de València en Berenguer de Codinachs. Havem manat dar lo procès [...].

1370

1367, juliol, 28

Notícia sobre Jaume Despou, pintor de Barcelona, que com a procurador de Dolça, parenta de la seva muller Nicolaua, demana uns béns mobles a Santa Coloma.

ACA, MR, 1465, f. 128.

1371

1367, agost, 7

Notícia sobre Francesc Jordi, pintor de Barcelona, el qual ha estat multat amb quatre sous pel veguer de la ciutat.

ACA, MR, 1465, f. 129v.

1372

1367, agost, 13. Saragossa

El rei convoca davant seu fra Martí Gensa, a instància del pintor Ròmul de Florència.

ACA, RC, 737, f. 71v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 711, nota 1.

1373

1367, agost, 31. Saragossa

El rei escriu al perit en dret de Saragossa Garcia Pérez de Casbas en relació amb el sou que ha de pagar al pintor Ròmul de Florència.

ACA, RC, 737, f. 81v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 712, nota 1, que comença a la pàgina anterior.

1374

1367, agost

Pagament de quatre-cents sous barcelonesos a Romeu Guerau, capellà major de la capella de la reina, per la compra d'un missal que la reina ha regalat a les menorettes de Terol.

ACA, MR, 490, f. 64.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 156.

Ítem, done a·n Romeu Guerau, capellà major de la capella de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de un libre appellat *Missal*, lo qual de manament de la dita senyora ha comprat en lo present

mes en la ciutat de Çaragoça, e lo qual la dita senyora ha manat donar a les dones manorettes de la ciutat de Terol [...] cccc sous barcelonesos

1375

1367, setembre, 28. Girona

Notícia sobre Pere Bargirot, «mercerius et magister scolarium» de la ciutat de Girona.

ACA, RC, 1709, f. 37v.

1376

1367, setembre

Pagament de cent seixanta-un sous i vuit diners barcelonesos a Hug d'Albalat, escrivà de lletra formada de Saragossa, per la confecció d'un llibre anomenat Datari que la reina ha regalat a les menorettes de Terol.

ACA, MR, 490, f. 71v.

Ed. MADURELL, *Códices miniados*, núm. 16.

Ítem, done a-n Huc d'Alvalat, scrivà de letra formada, de la ciutat de Ceragoça, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts e los quals la dita senyora li manà donar per ço com li romanien a pagar per rahó de 1 libre de pregamí appellat *Datari*, lo qual ha scrit de manament de la dita senyora, ço és per pergamins, scriura, illuminar, ligar e cobrir lo dit libre, lo qual la senyora reyna ha manat donar a les manorettes de la ciutat de Terol [...] CLXI sous VIII diners barcelonesos.

1377

1367, novembre

Notícia sobre Arnau de la Pena, el qual illumina un saltiri per a la reina.

ACA, MR, 490, f. 91v.

1378

1367, desembre, 10. Barcelona

El rei nomena membre de la seva família Jaume Devesa, mestre d'arts liberals de la seu de Barcelona, i li concedeix un guiatge.

ACA, RC, 914, f. 190v-191.

Ed. RUBÍO I BALAGUER, *Documentos Universidad*, núm. 28.

1379

1367, desembre

Pagament de dos-cents cinquanta-dos florins i un quart d'or d'Aragó a P[ere] Blan, dispenser de la reina, per la compra de tapissos a Avinyó.

ACA, MR, 490, f. 101v.

[...] per III draps de lana de ras istoriats, en la I dels quals és la istòria de un be-
guí qui stà tot sol en una casa hon ha una eschaleta e té en la mà uns paternos-
ters blanchs e vermells; e en l'altre, la istòria de VII figures de hòmens, e cascun
stà vestit com a savi ab diverses obratges; e en l'altre, la istòria d'una fontana en
mig en què's banyen hòmens e fembres [...] CCLII florins e quart de florins
d'Aragó.

1380

[1366-1367]

Diversos documents esmenten Gras, pintor de Perpinyà.

ACA, MR, 18 (registre en molt mal estat).

1381

[1367]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 732, full de guarda inicial.

«Intellectus in fronte, memoria in cerebro, ira in felle, avaricia [in iecore, timor
in corde. Anhelitus] in pulmone, leticia in splene, cogitacio in renibus, sanguis
[in corpore, anima in sanguine], spiritus in anima, mens in spiritu, cor in men-
te, spiritus in corde. Christus.» Fragment dels versos de mestre FRIDANCUS,
monjo ciscertenc bàvar († 1233): «Qui gravidat clerum vel amat crimen mulie-
rum / Ex veteri more Deus hunc privabit honore. / Domus Dei et cohabitatio
suorum electorum est karitas. / Igitur: ubi karitas ibi sapientia, ubi sapientia ibi
consideratio, / ubi consideratio ibi cognitio, ubi cognitio ibi humilitas, / ubi
humilitas ibi obedientia, ubi obedientia ibi / patientia, ubi patientia ibi fortidu-
do, ubi fortitudo / ibi constantia, ubi constantia ibi longanimitas, ubi /longani-
mitas ibi tranquillitas, ubi tranquillitas / ibi sobrietas, ubi sobrietas ibi puritas,
ubi puritas, / ibi pietas, ubi pietas ibi societas, ubi societas ibi / unitas, ubi unitas
ibi concordia, ubi concordia ibi / pax, ubi pax ibi deus, ubi deus ibi spiritualis
(?) iubileus. / Intellectus est in fronte, memoria in cerebro, ira / In felle, avaritia,
in iecore, timor in corde. / Anhelitus in pulmone, leticia in splene, coitus / in
rene, sanguis in corpore, anima in sanguine / spiritus in anima, mens in spiritu,
cor in mente, fides / in corde, spiritus in fide /. Tria sunt, que ducunt hominem
ad deum: cogitatio / sancta, fides perfecta, opus bonum. Et tria sunt, que / reti-
nent hominum in bono opere: amor dei, desi- / derium regni celestis et timor
iehenne.»

1382

[1367]

Anotació a l'inici d'un registre. Invocació religiosa.

ACA, RC, 1574, f. 1.

«Ad mea principia sit presens virgo Maria. Me iuvet et faciat complere quod utile fiat.»

1383

[1367]

Notícia dels diferents quaderns de paper que componen el procés contra Jaume de Mallorca en el seu exemplar original.

ACA, Col·lecció Història de l'Arxiu, núm. 153.

[...] Ítem, fallen-ne xv qüerns de paper del procés original fet sobre l'execució del regne de Mallorques [...].

[...] Ítem, i qüern [...] i qüern [...] i qüern [...].

1384

1368, gener, 11. Barcelona

El rei nomena Bernat Bru, OFM, mestre en teologia i ministre provincial de l'orde, confessor seu.

ACA, RC, 1216, f. 34v.

1385

1368, gener, 12. València

El rei mana que s'atengui la petició d'Angelina, muller de Francesc de Noia, de Xàtiva, sobre els béns del seu primer marit, Joan Rainer, pintor difunt.

ACA, RC, 1616, f. 40-40v.

1386

1368, gener

Pagament de vint-i-sis sous i dos diners per la compra d'un bancal de llana amb figures d'animals.

ACA, MR, 491, f. 54.

1387

1368, gener

Pagament de cinc sous i un diner per la compra d'un estoig per a un breviari, dels béns del difunt bisbe de Càller.

ACA, MR, 491, f. 54.

1388

1368, febrer

Pagament a Jordi Teixeda pel treball de pintar un drap d'altar amb el senyal reial.

ACA, MR, 491, f. 66.

1389

1368, abril, 15. Barcelona

El rei nomena Cresques Abraham, dibuixant de mapes, familiar seu.

ACA, RC, 1426, f. 74v-75.

Similis carta fuit facta pro Cresques Abram, judeo Maioricarum, magistro buxolarum et mapamundi, sub data xv die aprilis dicti anni.

1390

1368, maig, 12

El rei mana al veguer de Lleida que procedeixi contra Bernat Cardós, notari, acusat d'haver matat Guillem de Mora, batxiller en lleis, i amenaçat quatre estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 736, f. 170.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 114.

1391

1368, maig, 17

Notícia del lliurament al rei d'un exemplar de les Ordinacions de la casa del senyor rey per Ferrer de Magarola.

ACA, Colecció Història de l'Arxiu, núm. 153.

Ítem, a xvii dies de maig de l'any M CCC LXVIII fou tret del dit cofre i libre de paper ab cubertes vermelles intitulat *Ordinacions de la casa del senyor rey*, lo qual lo senyor rey volia per regonèxer-lo, lo qual en Ferrer de Magarola li portà.

1392

1368, juny, 26. Barcelona

El rei determina sobre unes peticions presentades per Guillem Calvet a favor de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1222, f. 28v.

1393

1368, juliol, 17. Barcelona

El rei mana a Berenguer de Codinacs, mestre racional, que doni mil sous barcelonesos a Blanca de Manresa, «educatrix seu lactatrix incliti et magnifici infantis Johannis.»

ACA, RC, 1346, f. 16v.

1394

1368, juliol, 21. Barcelona

El rei demana novament a Hug d'Albalat el saltiri que estava il·luminant.

ACA, RC, 1080, f. 33.

Lo rey. [Un] d'aquests dies vos escrivim e us manam que·ns certificàssets si lo *Psalteri* que us havíem liurat per il·luminar era il·luminat o en qui·n estament era. E digué al correu qui us portà la letra que no·y calia fer resposta, que vós vendríets mantinent segons la relació que·l dit correu nos n'è feta. E jassia que xv dies sien passats depuys que la letra vos fo liurada, segons que diu lo dit correu, encara no sots vengut né alcuna resposta nos havets feta, on vos dehim e us manam expressament que si·l dit *Psalteri* es il·luminat, e vós devets venir a nós, axí com digué a dit correu, que·l dit *Psalteri* nos aportets e que·ns fasats saber mantinent en quin estament és. E açò no triguets per res, car gran desplaer nos havets fet e fets de la triga.

Dada en Barcelona, sots nostre contrasegell, a xxī dia de juliol en l'any de la Nativitat de nostre Senyor M CCC LXVIII.

Jacobus prothonotarius.

Probata.

Fuit missa Hugoni d'Alvalat, portario domini regis.

1395

1368, agost, 2. Barcelona

El rei ordena al seu porter Hug d'Albalat, il·luminador, que torni a la cort amb el saltiri que fa temps li va enviar per il·luminar.

ACA, RC, 1080, f. 37.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 52.

1396

1368, agost, 29. Barcelona

El rei determina sobre la possessió dels béns de Francesc Fillac, demanats per Berenguer d'Oló, bidell de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 740, f. 80-80v.

1397

1368, agost, 31. Barcelona

El rei escriví al veguer i cort de Lleida en relació amb la petició del bidell de l'Estudi General, Berenguer d'Oló, sobre l'assassinat de la seva muller Francesca, comès per Francesc Fillac, fill seu i de la seva concubina Clareta.

ACA, RC, 740, f. 79v-80.

1398

1368, agost

Pagament de vint-i-cinc sous a Jordi, pintor, per un àbac.

ACA, MR, 356, f. 97.

1399

1368, setembre, 2

Notícia de la compra de diversos tapissos feta a París per Pericó Desplà.

ACA, MR, 786, f. 7.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 104, nota 1.

[...] Ítem, un drap francès de la istòria del rey Artús, lo qual és de lonc de IIII alnes.

Ítem, un altre drap francès de la istòria de Sent Jordi.

Ítem, un altre drap francès de la istòria del castell del Déu d'Amor [...].

1400

1368, setembre, 16. Barcelona

Albarà de quatre florins a favor de Jordi, pintor de Barcelona, per pintar uns quadres.

ACA, MR, 356, f. 118v.

1401

1368, setembre, 21. Barcelona

El rei escriví a l'abat de Poblet demanant-li que rebi Francesc Martí, de la seva capella i monjo del monestir de Santa Maria La Real de Mallorca, castigat pel seu abat a residir quatre anys fora de Mallorca, i que durant aquest temps «puxa estudiar e entendre al divinal ofici.»

ACA, RC, 1222, f. 63v.

1402

1368, setembre, 26. Barcelona

Notícia sobre la lectura de decretals a Lleida encarregada a Jordà Sobrà.

ACA, RC, 739, f. 187v-188.

1403

1368, setembre

Deute de vint florins d'or [al tresorer] per la compra del llibre Tresor del Món.

ACA, MR, 356, f. 120v.

Ítem, pos en dates los quals me són deguts ab albarà de scrivà de ració scrit en Barcelona, a xvi dies del present mes de setembre, per tal com aquells liurè al senyor rey qui'n comprà en la ciutat de Barchinona un libre apellat *Tresor del Món*, segons que en lo dit alberà se conté que cobre [...] xx florins d'or.

1404

1368, octubre, 19. Barcelona

El rei escriu al degà i capítol de Lleida demanant-los que instrueixin Joan Toralles, de la seva capella, el qual ha estat nomenat clergue i canonge de la catedral.

ACA, RC, 1080, f. 88v.

1405

1368, octubre, 25. Barcelona

El rei escriu al veguer de Barcelona i del Vallès sobre la qüestió existent entre Robert Homés, escrivà de lletra rodona de Barcelona, i el porter reial Bernat de Sant Martí, o el seu procurador, per la possessió d'un llibre titulat Clementines, lliurat a Llop, museu del primogènit.

ACA, RC, 743, f. 29.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 19.

1406

1368, novembre, 4. Barcelona

El rei fa domèstic seu Guillem Caçador, mestre de banderes de Mallorca.

ACA, RC, 1427, f. 54.

1407

1368, novembre, 4. Barcelona

El rei demana novament a Hug d'Albalat que li enviï el saltiri illuminat.

ACA, RC, 1080, f. 103.

Lo rey. Fort sots digne de gran represiò, con tal mal recapte nos donats al Psalteri, de què tantes vegades vos havem escrit que'l nos portàssets e açí acabariats-lo de illuminar. E res no'n havets fet ne'n fets. Perquè us dehim e manam que'l nos aportets mantinent, car nos pagarem lo loguer de la bèstia ab la qual vendrets.

Dada en Barcelona, sots nostre contra segell, a IIII dies de noembre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXVIII.

Jacobus prothonotarius.

Dominus rex mandavit mihi Jacobi de Conesa.

Probata.

Fuit missa Hugoni d'Alvalat, porterio domini regis.

1408

1368, novembre

Pagament d'un faristol per a la capella de la reina fet per P[ere] Pérez, fuster de Barcelona.

ACA, MR, 492, f. 92v.

1409

1368, desembre

El rei atorga mil cent vint sous barcelonesos a l'Estudi General dels Predicadors de Barcelona.

ACA, MR, 356, f. 199v.

1410

1368, desembre

Pagament de set florins d'or al rei per unes cobertes d'un llibre d'hores de la infanta Elionor.

ACA, MR, 356, f. 173.

Ítem, done al senyor rey, los quals lo dit senyor ab albaranet ab lo segell del seu anellet segellat, scrit de sa mà, en Barcelona a vi dies del present mes de deembre, atorgà de mi haver haüts e reebuts per unes cubertes d'argent de les *Hores* de la senyora infanta dona Elionor, filla sua, segons que en lo dit albaranet se conté que cobre [...] vii florins d'or.

1411

1368, desembre

Pagament de mil cent vint sous barcelonesos a Jafudà Alatzar, jueu de València, en concepte de l'interès dels divuit mil set-cents setze sous i vuit diners que, juntament amb Antoni de Villaspina, havia pagat a la prioressa de les predicadores de Barcelona. Aquesta quantitat formava part d'una quantitat superior, trenta-nou mil dos-cents setze sous i vuit diners, que havien estat assignats pel rei Alfons al prior dels predicadors, en ajut de les despeses del monestir per raó del seu estudi i posteriorment confirmats pel rei Pere.

ACA, MR, 356, f. 199v.

Ítem, done a-n Jafudà Alatzar, juheu de València, d'aquells XVIII^m DCCXVI sous VIII diners barcelonesos, dels quals ell havia loch e cessió de la prioressa e convent del monastir de les prehiquadoresses de Barchinona, e los quals restaven a pagar d'aquells XXXIX mille CCXVI sous, VIII diners deguts al prior e convent dels frares prehicadors de la ciutat de Barchinona, ab albarà d'en Berenguer de Codinachs, maestre racional de la cort del senyor rey, scrit en Saragoça, a VIII dies del mes de febrer de l'any M CCC LVII, per rahó de compte o falta de temps d'aquells II mille sous barcelonesos al dit monastir e convent dels prehicadors donats graciosament a beneplàcit per lo senyor rey n'Anfós, pare del dit senyor rey, e après per lo dit senyor rey confirmats, en ajuda de les messions que al dit monastir convenia a fer per rahó de l'Estudi General qui era assignat en lo dit monastir, segons que en lo dit alberà se conté, el dors del qual foren scrits per abatuts per mà del notari qui l'èpocha féu, que cobre. E és cert que los dits XXXIX mille CCXVI sous VIII diners pertanyien a la dita prioressa e convent per rahó de donació e cessió que n'havien del dit prior e convent dels prehicadors encara, és cert que la present quantitat que açí pos en dates fo pagada per mogubell de certa quantitat de moneda que lo dit en Jafudà e n'Anthoni de Vilaspinosa, meneschal de València, prestaren al senyor rey o a la sua cort [...] MCXX sous barcelonesos.

1412

1368, desembre

Pagament de vint-i-cinc florins i quatre-cents sous a P[ere] de Moragues, imaginaire de Barcelona, per gravar set pedres amb els goigs de la Mare de Déu per posar-les en diverses roques de la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 356, f. 196.

Ítem, done a-n P[ere] Moragues, maestre d'ymages de la ciutat de Barcelona, los quals li eren deguts per raó de acurriment de salari d'obrar XIII istòries en VII pedres qui de manament del dit senyor deuen ésser posades en certs lochs de les roques de Madona Sancta Maria de Muntserrat, e les quals istòries són dels VII goys de Madona Sancta Maria, segons que en 1ª èpocha d'aquèn feta en poder d'en P[ere] de Bretons, notari, se conté que cobre [...] xxv florins d'or. Ítem, done al dit P[ere] de Moragues per la dita raó, segons que apar en 1ª èpocha feta en poder d'en Andreu Figuera, notari, que cobre [...] cccc sous barcelonesos. E axí són, e les quals quantitats ensemps ab d'altres quantitats que jo, per la raó dessus dita, hauré pagades o pagaré. Lo senyor rey, ab letra sua dada en Barcelona lo primer dia de noembre de l'any M CCC LXVI, manà al maestre racional de la sua cort que les me prenga en compte [...] xxv florins i cccc sous barcelonesos.

1413

1368, desembre

Pagament a Guillem Figuerols, traginer, pel transport de llibres i documents del protonotari de la reina, Ferrer Saiol, de Barcelona a Terol.

ACA, MR, 492, f. 109v.

Ítem, done a·n Guillem Figuerols, traginer, per loger seu e de 1 bèstia sua qui portà 11 cofres d'en Ferrer Sayol, prothonotari de la senyora reyna, ab llibres e altre scriptures que havia necessàries en la plega que anà tenir a las aldeas de Terol, los quals cofres portà de Barcelona a la dita ciutat de Terol.

1414

[1368]

Anotació a la coberta d'un registre.

ACA, MR, 645, coberta.

«Gaudium et leticiam da mihi Domine et exultabunt ossa humiliata.» Sl 50,10.

1415

[1368]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1512, full de guarda inicial.

«Nulo homs no se dont esbaudir de so que li doyt avenir si fortuna lo·n sobreprèn.»

1416

1369, febrer

Pagament de vint-i-set sous barcelonesos a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per la compra d'un àbac.

ACA, MR, 493, f. 59.

Ítem, done a·n Francesc Jordi, pintor de la ciutat de Barcelona, per preu de una taula de favejar que compre a obs de mon offici [...] xxvii sous barcelonesos.

1417

1369, març, 1. Barcelona

Antoni Despou paga una lliura i setze sous de multa per una ferida al també pintor Pere Vidal.

ACA, MR, 1547, f. 1v-2.

1418

1369, març, 8. Barcelona

El rei s'adreça a Guillem Ramon de Montcada, canceller de l'Estudi General de Lleida, en relació amb el títol de metge de Joan Fontanet, de la seva casa, el qual li va atorgar després d'un examen mestre Pere Cabeçal. També es parla del seu magisteri i de la festa subsegüent.

ACA, RC, 741, f. 135.

1419

1369, març, 13. Barcelona

El rei dóna llicència a Ramon Maurici per poder exercir de metge a València, malgrat que no ha estudiat els cinc anys necessaris «medicine studio per quinquenium non vacaveris.»

ACA, RC, 917, f. 43.

1420

1369, abril, 17. Lleida

El rei mana que Joan Figuerola, estudiant de dret canònic, sigui admès a l'Estudi General de Lleida, malgrat ser fill natural.

ACA, RC, 1227, f. 12-12v.

1421

1369, maig, 4. Tortosa

El rei demana a l'arxiver Ferrer de Magarola les «Cròniques dels reis de Castella, de Navarra i Portugal», escrites sobre paper, que es guarden a l'arxiu reial de Barcelona.

ACA, RC, 1224, f. 1.

1422

1369, juny, 20. València

El rei envia [al seu arxiver Ferrer de Magarola] la proposició de Corts de Sant Mateu escrita per ell als valencians i li mana que la copiï amb les proposicions de les altres corts i que guardi l'original.

ACA, RC, 1081, f. 57. — ACA, Col·lecció Història de l'Arxiu, núm. 176 i 182.

Lo rey. Nós vos trametem dins la present la proposició per nós feta als valencians l'altre jorn en Sent Matheu en 11 fulls de paper escrits de nostra mà. Perquè-us manam que la dita proposició continuets en lo libre on són escrites les altres proposicions per nós fetes en les altres Corts que havem tengudes. E noresmenys es-

tojats a part l'original que us trametem, de guisa que·ns en poguéssim servir si mester l'aviem per semblant fet.

Dada en València, sots nostre segell comú, a xx dies de juny de l'any M CCC LXIX. Jacobus prothonotarius.

1423

1369, juliol

Pagament de vint-i-dos florins d'or per un llibre d'astrologia.

ACA, MR, 358, f. 66v.

Ítem, done al senyor rey, los quals lo dit senyor, ab albaranet segellat ab lo segell del seu anellet, scrit en València, a XXI dia de juliol de l'any M CCC LXIX, atorgà de mi haver haüts e reebuts per messions que·s són fetes en un *Libre d'Estrologie* del dit senyor, segons que en lo dit albarà se conté que cobre [...] XXII florins d'or d'Aragó.

1424

1369, juliol

Pagament de set sous i vuit diners barcelonesos per un «repositori» per a cartes del rei.

ACA, MR, 358, f. 79.

Ítem, costa un repositori de letres que compre ops de mon ofici [...] VII sous VIII diners barcelonesos.

1425

1369, setembre, 10. Barcelona

El rei dóna llicència per a portar armes al pintor Bernat de Calaf.

ACA, RC, 1678, f. 28.

1426

1369, setembre

El rei dóna quatre florins a fra Joan Garcia, OFM, lector del convent de Saragossa.

ACA, MR, 581, f. 98v.

1427

1369, octubre, 1. Barcelona

Pericó Vidal, pintor, fill del també pintor Pericó, paga onze sous de multa per haver tret l'espasa contra un ciutadà de Barcelona en una baralla.

ACA, MR, 1547, f. 14v.

1428

1369, octubre, 3

El rei mana que els hereus de Ramon Puig ajudin en les despeses del comú de Sueca, entre les quals figuren el sou d'un metge i el d'un mestre de gramàtica.

ACA, RC, 827, f. 15.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 174.

1429

1369, octubre, 4. València

El rei mana als clavaris de l'Estudi General de Lleida que paguin a Felip d'Anglesola, que llegia decrets a l'Estudi, les cent cinquanta lliures que se li devien.

ACA, RC, 744, f. 62-63.

1430

1369, octubre, 4. València

El rei comunica al veguer de Lleida l'escrit que ha tramès als clavaris de l'Estudi General sobre els pagaments que s'han de fer a Felip d'Anglesola pels quatre anys «qui legit ordinarie Decretum.»

ACA, RC, 745, f. 169.

1431

1369, octubre, 7. Barcelona

El rei concedeix llicència a Martí Llobet, pintor de Barcelona, per a portar armes.

ACA, RC, 1678, f. 27v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

1432

1369, octubre, 13. Barcelona

Pere Grimau, veguer de Barcelona, Jaume Desfar, canceller del duc de Girona, i Pere Costa, batlle general de Catalunya, comuniquen al rei que havien empresonat Bartomeu Genovès, autor del llibre titulat Aveniment de l'Anticrist, per ordre del bisbe de Barcelona Berenguer d'Erill i a requeriment de l'inquisidor del regne, Nicolau Eimeric.

ACA, RC, 1050, 81-81v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 20.

1433

1369, octubre

Pere de Vallfàbrega, pintor de Barcelona, és multat pel veguer.

ACA, MR, 1547, f. 26v.

1434

1369, octubre

Pagament de cent sous a fra Francesc de Vilafranca, OFM, per comprar llibres i altres coses necessàries per als seus estudis.

ACA, MR, 358, f. 115v.

Ítem, done a frare Francesch de Vilafrancha, de l'orde dels frares menors, los quals lo senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, escrit en Barcelona a xv dies de maig de l'any present, graciosament li manà donar per comprar libres e altres coses necessàries ops de son estudi, segons que lo dit albarà se conté que cobre [...] c sous barcelonesos.

1435

1369, novembre, 12

Pagament de set florins a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la compra de dos àbacs.

ACA, MR, 358, f. 197.

Ítem, done a·n Anthoni Calaf, pintor de Barchinona, los quals li dóne per preu de II taules de compte que li féu fer ops de mon ofici [...] VII florins.

1436

1369, novembre, 22. València

El rei ordena fer adobar un tapís amb la història de Virgili.

ACA, RC, 1125, f. 69v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 21.

1437

1369, desembre

Pagament de vuitanta sous barcelonesos a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per diferents treballs a la casa reial.

ACA, MR, 358, f. 26.

1438

1369

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per diferents treballs a la casa reial.

ACA, MR, 1547, f. 125v.

1439

[1368-1369]

Anotació en un full de guarda.

ACA, RC, 1427, full de guarda inicial.

«Cum te aliquis laudat, iudex tus esse memento; plus aliis de te, quam tu tibi, credere noli.» Publi Valeri CATÓ, *Disticha*, llibre I, 14.

1440

1370, gener, 4

Joan Sesolives, pintor de Barcelona, paga sis sous i vuit diners barcelonesos al veguer de la ciutat per la terça.

ACA, MR, 1466, f. 1v.

1441

1370, gener, 7. Saragossa

L'infant Joan mana que es donin trenta florins a fra Vicenç Ferrer, «monachus monasterii Populeti in Theologia presentato triginta florenos auri de Aragonia quos ei in auxilium expensarum quas ipsum subire oportet redeundo ad Studium.»

ACA, RC, 1761, f. 125v.

1442

1370, gener, 11

Joan Sesolives, pintor de Barcelona, paga cinc sous barcelonesos al veguer de la ciutat per un reclam.

ACA, MR, 1466, f. 3v.

1443

1370, gener, 20. Tortosa

Donació del drap d'or que es va col·locar sobre el taüt d'Alfons III per al trasllat del seu cos als framenors de Lleida.

ACA, RC, 1226, f. 110v.

1444

1370, gener, 30. Tortosa

El rei mana donar cinquanta florins a Arnau Renardes, guardià del convent de framenors de Barcelona, en ajut de les despeses per a la festa de celebració del seu magisteri en teologia a València.

ACA, RC, 1226, f. 51. — ACA, MR, 362, f. 72v.

1445

1370, gener

La reina mana donar vint-i-cinc florins a Arnau Renardes per les despeses del seu magisteri.

ACA, MR, 495, f. 55v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 90.

1446

1370, març, 28

Joan Sesolives, pintor de Barcelona, paga quatre sous barcelonesos al veguer de la ciutat per un reclam.

ACA, MR, 1466, f. 18v.

1447

1370, abril, 1. Tarragona

El rei mana a Berenguer Barot, pintor de Barcelona, Mingony, fill de Domènec de Godella, «scisorii folii auri», i mestre Copi, flamenc, que facin les paus.

ACA, RC, 749, f. 89v-90.

1448

1370, abril, 8. Tarragona

La reina adscriu Guillem Nicolau entre el personal de la seva capella amb el sou d'un capellà.

ACA, RC, 1564, f. 28v.

1449

1370, abril, 11. Tarragona

El rei escriu als paers de Lleida en relació amb l'elecció de mestres de medicina per a l'Estudi General.

ACA, RC, 749, f. 112v-113.

1450

1370, abril, 16. Tarragona

El rei escriu al rector i al canceller de l'Estudi General de Lleida demanant-los que deixin anar Berenguer Corbella, doctor en lleis i professor de l'Estudi, a la cort, atès que la seva presència hi és necessària.

ACA, RC, 1228, f. 29v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. 64.

1451

1370, maig

Pagament de vint florins d'or a fra Joan Fornell, OFM i mestre en sacra teologia, per a la festa del seu magisteri.

ACA, MR, 495, f. 93.

Ítem, done a frare Johan de Fornells, maestra en la Sancta Theologia, de l'orde dels frares manors, los quals li romanien tant solament a pagar a compliment d'aquells xxx florins d'or los quals la senyora regina li manà donar ab albarà de scrivà de ració, en ajuda de les messions que li convendria a fer lo dia que reebria lo magisteri de la Theologia [...] xx florins d'or.

1452

1370, juny, 1

Joan Sesolives paga tretze sous al veguer de Barcelona per un reclam.

ACA, MR, 1466, f. 25.

1453

1370, juny, 5. Barcelona

El rei amplia a Jaume Despou el termini per a pagar cent sous.

ACA, RC, 746, f. 3.

1454

1370, juny, 18. Barcelona

El rei mana al batlle de Barcelona que no procedeixi contra Jafudà Vinac, jueu, venedor de llibres de Barcelona, atès que la causa en la qual estava imputat ha estat sobreseguda.

ACA, RC, 746, f. 165.

Petrus et cetera. Fideli nostro baiulo Barchinone vel eius locumtenenti, salutem et gratiam. Cum nos in quadam executione seu compulsione per vos fienda contra Jafudanum Vinach, judeum Barchinone, venditorem librorum, pretextu cuiusdam obligationis decem florenorum auri de Aragonia in posse curie vestre per ipsum Jafudanum, sub pena dupli, facte Petro Badia, dicte civitatis Barchinone, per sex menses, post xx^{am} diem presentis mensis junii in antea secutura, ex causa supersederi providerimus et velimus. Propterea vobis et cuiuslibet vestrum dicimus et expresse mandamus quatenus supersedimentum nostrum huiusmodi per dictum tempus inviolabiliter observetis et contra ipsum vel eius bona nullatenus procedatis durante tempore antedicto, quo durante penas si quas inciderit ab eo vel bonis suis nolumus exigi seu levare.

Data Barchinone, xviii die junii, anno a Nativitate Domini M CCC LXX.
Dominus rex mandavit Francisco de Miraveto, ad relationem Petri Garcesii de Januis, consiliarii militi.
Probata.

1455

1370, juny

Pagament de seixanta-cinc florins per la compra d'un tapís [per a la reina].

ACA, MR, 495, f. 101v.

[...] e aquells li done personalment en la sua cambra per comprar un drap de lana istoriat, apellat de raç, en lo qual ha figures d'un orifany qui porta ı castell [...] LXV florins d'or.

1456

1370, juny

Pagament de dotze florins a Berenguer de Morendell, mestre de l'infant Martí, en ajut de les despeses de cantar missa.

ACA, MR, 495, f. 104.

[...] en Berenguer de Morendell, mestre del senyor infant en Martí, fill del senyor rey e de la dita senyora, qui semblantment cantà missa novellament en la dita capella en lo dit present mes [...] XII florins d'or.

1457

1370, juliol, 7. Barcelona

El rei escriu a Guillem Ramon de Montcada, canceller de l'Estudi General de Lleida, perquè admeti al doctorat en dret canònic el batxiller en decrets Sanç de Sarrió, computant-li per al quinquenni de lectura els tinguts en aquest estudi general.

ACA, RC, 919, f. 76.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 54.

1458

1370, juliol, 8. Barcelona

L'infant Joan nomena Jaume de Cabanyal, estudiant de Lleida, jutge de la seva cùria.

ACA, RC, 1679, f. 20-20v.

1459

1370, juliol, 1. Barcelona

El rei nomena Pere Marsol, pintor de Mallorca, familiar seu i membre de la seva cort.

ACA, RC, 1428, f. 54.

1460

1370, setembre, 24. Barcelona

Notícia sobre Bartomeu de Segarra i Ramon de Torrelles, ambdós de Saragossa, que van a Tolosa «pro iuris scientiam adipiscendo.»

ACA, RC, 919, f. 173v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CVIII.

1461

1370, octubre, 10. Vilamajor

L'infant Martí concedeix guiatge a Gacía de Buesa i a Domingo Pérez Cabrerizo per anar a estudiar a Tolosa.

ACA, RC, 2097, f. 63v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CV.

1462

1370, octubre, 13. Tàrraga

El rei escriví al rector de Lleida en relació amb la petició de Berenguer Reixac, doctor en lleis, a propòsit de la possessió de les escoles majors de lleis que tenia Guillem Brescó, també doctor en lleis, i que ara regeix Bertran Desvall.

ACA, RC, 1620, f. 141v.

1463

1370, octubre, 27. Lleida

L'infant Joan mana a Pere Terré, doctor en lleis, que els béns i els llibres del difunt bisbe d'Urgell siguin lliurats a les persones a qui de dret pertanyen.

ACA, RC, 1712, f. 9.

Infans Johannes *et cetera*. Fideli nostro Petro Terreni, legum doctori, salutem et gratiam. Hiis diebus, prout scitis, ad suplicationem fidelis coperii nostri, Ferdinandi Luppi de Luna, in vestri posse, certam auri summam et libros seu alia bona que fuerunt Petri, episcopi Urgellensis, quondam, duximus emparandam, nunc autem de voluntate dicti Ferdinandi Luppi seu eius procuratoris emparam iamdictam ducimus sublevandam. Propterea vobis dicimus et mandamus quatenus dicta bona tradatis quibus pertinent vel eius utamini seu de ipsis faciatis quod fuerit iuris et rationis, predicta empara quam huius serie amovemus in aliquo non obstante.

Data Ilerde, xvii die octubris anno a Nativitate Domini M CCC LXX.

S[imon] de Ponte.

Regens cancellarie missit signatam ex petitione.

Probata.

1464

1370, desembre, 18. València

El rei nomena Joan Despou, pintor de Mallorca, familiar seu i membre de la seva cort.

ACA, RC, 1428, f. 54.

1465

[1369-1370]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 750, full de guarda inicial.

«Prevaleat mori quam aliquam iniuriam paci.» Semblen paraules que formen part de la frase de santa BRÍGIDA, *Revelationes*, VIII, 56, 48: «Primus diligit me plus quam se et sua, paratus est etiam mori pro me. [...] nullos conquerentes audiret nec aliquam iusticiam faceret iniuriam patienti [...].»

1466

[1369-1370]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, MR, 1001, full de guarda inicial.

«Si los remeys de amor són tant fora de vostre pensament, no és mester donar-me speransa, sinó desonganar-me perquè ja tinch per tant vehina la fortuna.»

1467

[1369-1370]

Notícia sobre Pere de Tregunyà, pintor de Perpinyà, que fa reparacions a les pintures del castell de la ciutat.

ACA, MR, 22, f. 96.

1468

1369-1370

Pagament de tres sous a Domingo Valls, pintor, per reparar la pintura mural d'un Sant Cristòfol del castell de Tortosa, i relació de diverses despeses per la compra de colors.

ACA, MR, 2438, f. 3v.

Ítem, obra Domingo Valls, pintor, en reparar la ymaga de Sant Cristòfol qui és en la paret del palau nou del senyor rey [...] III sous.

Ítem, costà una lliura de vermelló per a la dita obra [...] v sous.
 Ítem, costà una lliura de blanquet [...] ii sous.
 Ítem, costà miga libra d'orpiment per a la dita obra [...] iii sous.
 Ítem, costaren iii onzes d'indi per a la dita obra [...] ii sous ix diners

1469

1370

Notícia sobre Berenguer Barot, pintor de Barcelona, que és acusat de cometre alguns crims.

ACA, RC, 1711, f. 64 i 69.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 395-396, nota 1.

1470

1370, abril, 16. Tarragona

El rei dispensa Berenguer de Corbella d'anar a l'Estudi General de Lleida, atès que ha de resoldre a la cort els problemes dels comtes d'Urgell.

ACA, RC, 1228, f. 29v.

1471

1370

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 919, f. 244v.

«Negantes principia non est arguendum. Verba transposita idem significat.»
 ARISTÒTIL, *Metaphisica*, IV: «Contra negantes principia non est arguendum, Verba transposita idem significant.»

1472

1371, gener, 8. Tortosa

El rei demana al papa un benefici per a Bernat de Castelló, clergue i Jaume Berguedà, prevere, batxiller en decrets «actu legentis in ville Montisalbi.»

ACA, RC, 1553, f. 3.

1473

1371, gener, 12. Tortosa

El rei demana al papa un benefici per a Arnau Crebesó, capellà i almoïner, batxiller en decrets.

ACA, RC, 1233, f. 1v-2.

1474

[1371, gener, 12. Tortosa]

El rei demana al papa un benefici a Girona per a Francesc de Fanlo, clergue de Lleida i estudiant a l'Estudi General d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 1233, f. 4.

1476

[1371, gener, 14. Tortosa]

El rei demana al papa un benefici a Barcelona per a Bonanat de Castelló, batxiller en decrets i clergue de Vic.

ACA, RC, 1533, f. 4v.

1475

1371, gener, 17. Tortosa

El rei demana al papa un benefici a Tortosa per a Pere de Prades i una canongia a València per a Simó de Prades, ambdós estudiants de lògica.

ACA, RC, 1353, f. 3v-4.

1477

1371, gener, 17. Tortosa

El rei demana una «mensata» a la catedral de Lleida per al canonge Joan Toralles, estudiant de dret civil.

ACA, RC, 1553, f. 3v i 10v.

1478

1371, gener, 18. Tortosa

El rei demana de nou un benefici a Girona per a Joan de Fanlo, estudiant a Lleida.

ACA, RC, 1233, f. 3v.

1479

1371, gener, 20. Tortosa

El rei demana al papa la prepositura de Sabadell de l'abadia de l'Estany per a Pere Savies, batxiller en decrets de la diòcesi de Vic i canonge de Santa Maria de Manlleu.

ACA, RC, 1233, f. 8.

1480

1371, gener, 20. Tortosa

El rei demana al papa un benefici per a Pere Arloví, «in gramaticalibus sufficientes eruditus.»

ACA, RC, 1233, f. 8.

1481

1371, gener, 22. Tortosa

El rei concedeix guiatge a Felipe i Blasco Aznárez de Borau, fills del pintor de Saragossa Blasco Aznárez de Borau, que van a estudiar a França.

ACA, RC, 920, f. 50v.

1482

1371, gener, 27. Tortosa

El rei demana al papa l'església de Montalbán, a la diòcesi de Saragossa, per a Damià Riera, domèstic del monarca, ciutadà de Messina, batxiller en decrets, «in iure canonico provecto.» També demana per a ell dignitats o beneficis a les diòcesis de Saragossa o de Tarragona.

ACA, RC, 1233, f. 7v, 110 i 120.

1483

1371, febrer, 17. Tortosa

El rei mana a Berenguer Esteve, escrivà seu, que es presenti a la cort amb la documentació de la causa entre la infanta Joana i els cònsols de Perpinyà. Per tal que la documentació estigui acabada aviat, el rei li proposa que reparteixi el material entre diversos escrivans.

ACA, RC, 1084, f. 155.

Lo rey. Manam-vos que ab los processess fets sobre la qüestió que és entre la infanta dona Johana, filla nostra molt cara, de la una part, e los cònsols de Perpenyà de l'altra, de la qual qüestió vós sots escrivà, vingats encontinent a la nostra cort, laxats tots altres affers, per ço que en la dita qüestió se puxa donar fi. E si los dits processess no són trelladats o per trelladar haviets a laguiar, desquarnats-los e sien donats a diverses escrivans de guisa que per aqueixa raó no hajats a trigar.

Dada en Tortosa, a xvii dies del mes de febrer de l'any M CCC LXXI. Petrus cancellari.

Jacobus de Conesa, mandato regio facto per Alfonsum de Castronovo, consilium.

Fuit missa Berengario Estephani, domini regis escriptori.

1484

[1371, febrer, 23. Tortosa]

El rei demana al papa un benefici a Tortosa per a Miquel Rovira, clergue de Barcelona i batxiller en arts.

ACA, RC, 1232, f. 3v.

1485

1371, febrer, 26

Joan Sesolives paga sis sous i vuit diners de terça al veguer de Barcelona.

ACA, MR, 1466, f. 93v.

1486

1371, març, 13. Tortosa

El rei demana al papa una canongia a Lleida per a Pere Pascal, de vint anys, estudiant a Avinyó «in legali scientia.»

ACA, RC, 1353, f. 16.

1487

1371, març, 18. Tortosa

El rei demana al papa una canongia a Barcelona per a Francesc Salom, clergue de Girona, batxiller en lleis i estudiant a l'Estudi General de Montpeller.

ACA, RC, 1353, f. 12v.

1488

1371, abril, 1. Tortosa

El rei demana a Bernat Descoll notícies sobre l'estat d'elaboració de la seva Crònica.

ACA, RC, 1351, f. 33v.

Ed. GUBERN, *Crònica*, núm. 1.

Lo rey. En Bernat Descoll. Per tal que les *Cròniques* dels fets nostres sien continuades en la manera que-s pertany, nós habem deliberat de fer-les complir, ço és, del dia a ençà que fallen dels quèrns de les dites *Cròniques* que vós tenits. Per que us dehim e manam que·ns façats saber clarament lo punt en què són les dites *Cròniques* que vós tenits e entrò e qual dia e temps són continuades. E açò per res no mudets o larguiets.

Dada en Tortosa, sots nostre segell secret, lo primer dia d'abril de l'any M CCC LXXI. Petrus cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo Michaelis.

Fuit directa Bernardo Descolls.

1489

[1371, abril, 5. Tortosa]

El rei demana al papa un benefici per al barceloní Francesc Teixidor, «in logicalibus laudabiliter studens.»

ACA, RC, 1233, f. 9v.

1490

1371, abril, 8. Castelló

L'infant Joan mana que es donin tres mil sous barcelonesos a Francesc Oliver, llicenciat en lleis, en ajut de la celebració de la seva llicenciatura.

ACA, RC, 1762, f. 26.

1491

1371, abril, 12. Tortosa

El rei mana a Francesc Ortigues, batxiller en decrets i estudiant a Lleida, que actui com a jutge en una baralla entre mercaders.

ACA, RC, 755, f. 138v-139.

1492

1371, abril, 15. Tortosa

Bernat Metge és adscrit com a ajudant de registre a l'escrivania de la reina Elionor.

ACA, RC, 1564, f. 25.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documents*, núm. 56.

1493

1371, maig, 10. València

L'infant Joan mana al justícia de Morella que li enviïn un llibre anomenat Volumen, molt ben postillat i escrit en lletra bolonyesa, que havia estat robat a Bernat de Miracle quan estudiava a Tolosa.

ACA, RC, 1713, f. 158v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 232-233.

1494

1371, maig, 20. València

El rei nomena Bernat de Canelles, batxiller en lleis i estudiant a l'Estudi General de Lleida, jutge d'una causa.

ACA, RC, 754, f. 141-141v.

1495

1371, maig, 20. València

El rei demana al papa una canongia per a Joan de Toralles, estudiant de dret a Lleida.

ACA, RC, 1353, f. 19.

1496

1371, maig

Pagament de cent set sous i un diner barcelonesos a Domènec Bertran, mestre de cases de València, per diverses obres a la cambra de l'infant del palau de València.

ACA, MR, 583, f. 63v.

Ítem, done a-n Domingo Bertran, mestra de cases de la ciutat de València, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració per raó de diverses messions que féu en los portals que féu en una cambra del senyor infant, segons que-n, lo albe-rà largament és contengut [...] CVII sous i diner barcelonesos.

1497

1371, juny, 11. Lleida

El rei recomana Guerau Miquel, estudiant, per a un benefici.

ACA, RC, 1254, f. 11v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CXIII.

1498

1371, juny

La reina dona vint-i-cinc florins a Tomàs Otzina, OFM, en ajut del seu magisteri en teologia.

ACA, MR, 497, f. 98v.

1499

1371, juliol, 10. València

L'infant Joan demana a Pere Blan els draps historiats necessaris per a adornar el seu tinell dins el convent dels frares menors de Perpinyà.

ACA, MR, 1712, f. 63-63v.

1500

1371, juliol, 21. València

El rei envia l'escrivà Pere Vidal a l'arxiu reial perquè copii novament el procés contra el rei Jaume III de Mallorca. Al mateix temps, mana al tresorer Pere Desvall que li doni el que necessiti mentre fa aquesta còpia.

ACA, RC, 1085, f. 90v.

1501

1371, agost, 16. Perpinyà

L'infant Joan demana als consellers de la ciutat de Barcelona que li enviïn tapissos per a decorar els espais on tindran lloc les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1738, f. 1.

Lo primogènit d'Aragó. Com nós, per rahó de la festa que de present entenem a fer per raó de nostre benaventurat matrimoni, hajam de gran necessitat, en gran multitud, draps franceses istoriats dels quals açí compliment no trobam, e per tal com nós seria de gran vergonya que honorablement no poguéssim fer hornament dels dits draps, segons se pertany, en nostre palau e cambres, e confien molt en la bona voluntat que vosaltres tots temps havets haüda en servir nostres predecesors e a nós e us tenim per dit que en aquest cars nos servirets de tot ço que de vosaltres hajam mester. Per ço, a vós, com pus affectuosament podem, pregam e manam que vosaltres aemprets de nostra part e vostra, e ab acabament façats que els draps estoriats de la seu e de les parròquies e dels ordens, e encara dels ciutadans de la ciutat a vós presten, e aquells com pus prestament porets a nós trameitats, ab inventari de cascú, de la istòria de què són, com nós aquells los farem retre decontinent. E encara que alcú s'i consumàs o-s perdés, aquells farem pagar segons que per vosaltres seran stim. E axí mateix, façats que tots aquells que mercaderia tenen a vendre dels dits draps istoriats e d'or e de seda los porten açí, per tal manera que nós e los altres que açí seran per sos diners n'ich en troben per lur arreament com açí n'hajam minva. E açò nos sia de necessitat. E açò-us tendrem a gràcia e asenyalat servey, perquè si desigats a nós complaure ni servir en açò hajats cura e diligència segons que de vosaltres confiam.

Dada a Perpenyà, sots nostre segell secret, a xvi d'agost de l'any M CCC LXXI.

Primogenitus.

Dominus dux mandavit Brunus d'Escahues.

Probata.

Dirigitur als amats e feels nostres los consellers de Barchinona.

1502

1371, agost, 16. Perpinyà

L'infant Joan mana al seu conseller i escrivà de ració Guerau d'Esplugues que presenti als consellers de la ciutat de Barcelona la carta en la qual els demana els tapissos per a decorar els espais on tindran lloc les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1738, f. 1-1v.

Lo primogènit. Depuys que haguem ordenat que fos scrit al veguer e a vós que aquell tenguéssets a prop que ampràs e forçàs de haver los draps que nós havem mester per a ops de nostra festa, segons que en nostra letra porets veure ésser contengut, havem acordat de scriure als consellers de la ciutat per la forma dejús escrita: «Lo primogènit *et cetera*. Com nós *et cetera*. *Ut supra*. *Data ut infra*.» Per ço volem e us manam que vós presentets les dites letres als dits consellers e aquells ab sobirana diligència tingats a prop que entenen e ab acabament d'obra facen que per lur mà nós hajam recapte. En cars que veéssets que fer no-s po-

gués volem e-us manam que en aquell cars presentets la dita letra nostra al dit veguer e aquell instet e tingats a prop que ab acabament complesca les dites coses, segons que nós volem, com d'açò-ns farets servey major que a adés nos poguéssets fer.

Dada en Perpenyà, sots nostre segell secret, a xvi d'agost de l'any MCCCLXXI.

Primogenitus.

Idem.

Probata.

Dirigitur al feel conseller e scrivà de ració de casa nostra Guerau ça Espluga.

1503

1371, agost, 16. Perpinyà

L'infant Joan escriu al veguer de Barcelona, P[ere] Grimau, una carta idèntica a la que ha escrit als consellers demanant que li enviïn tapissos per a decorar els espais on tindran lloc les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1738, f. 1v.

1504

1371, agost, 19. Perpinyà

L'infant Joan demana tapissos a la comtessa d'Empúries, al vescomte d'Illa i al vescomte de Rocabertí per a decorar els espais on tindran lloc les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1738, f. 10-10v.

1505

1371, agost, 22. Barcelona

Guerau d'Esplugues, escrivà de ració de l'infant Joan, reconeix haver rebut de Jaume de Santcliment i Pere de Canet, vicaris, de fra Berenguer d'Erill, bisbe, i del capítol de la seu de Barcelona quatre tapissos historiat.

ACB, Pere BORRELL, *Llibre de negocis i del Capítol (1360-1379)*, f. 84.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 23.

[...] unum cum istoria de Judit et cum diversis fulateis.

[...] alium cum istoria Assumpcionis beate Marie et cum apparitionis Magdalene.

[...] alium cum istoria Anunciationis, Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, captionis.

Passionis, Sepulture et Resurrectionis et ad infernum descensionis [...].

1506

1371, octubre, 12. Tortosa

Notícia sobre la concessió del mestratge en teologia a Nicolau Saguarda, OFM, d'Aragó.

ACA, RC, 1232, f. 101.

1507

1371, octubre, 23. Perpinyà

L'infant Joan compra uns draps d'or de Granada.

ACA, RC, 1735, f. 55.

1508

1371, novembre

Pagament de vint-i-cinc florins a fra Joan de Fornells, OFP, mestre en teologia, en paga dels cent que el rei li havia concedit per les despeses del seu magisteri.

ACA, MR, 360, f. 116.

Ítem, done a-n Johan de Fornells, maestre en Theologia, xxv florins d'or, part dels c concedits pel rey en ajuda de les despeses fetes per rahó del maestrat en Theologia.

1509

1371

Pere Girona apareix citat com a pintor de Perpinyà en el volum de rendes de la Cerdanya i el Conflent.

ACA, MR, 2554/3, f. 11 i 14v.

1510

1371

Pagament d'una quantitat de diners a Pere de Tregunyà, pintor de Perpinyà.

ACA, MR, 23, f. 93.

1511

1372, febrer, 6. Saragossa

El rei demana a l'infant Joan que inclogui entre els membres de la seva cancelleria P[ere] Besant, el qual ha estudiat a París i a Avinyó i, a més, ha realitzat diverses missions per a la casa reial.

ACA, RC, 1086, f. 87-87v.

1512

1372, febrer, 24. Saragossa

El rei concedeix cinquanta florins a fra Ramon Castelló, OFP, per despeses del seu magisteri en teologia.

ACA, RC, 1354, f. 14.

1513

1372, febrer

Pagament de quatre sous barcelonesos a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per la reparació i pintura d'un àbac.

ACA, MR, 499, f. 62.

Ítem, done a·n Francesch Jordi, pintor de la ciutat de Barchinona, per salari seu de pintar e reparar una taula de favajar de mon ofici qui per vellesa era usada e corrupuda [...] IIII sous barcelonesos

1514

[1372, febrer]

La reina mana pagar quatre marques menys tres argenços d'argent daurat per decorar l'orla de cinc taules, en les quals hi ha diverses imatges, per a la capella del palau reial de València.

ACA, MR, 499, f. 65.

1515

[1372, febrer]

Pagament d'una quantitat de diners a Llorenç, pintor de Barcelona, per decorar les cinc taules de la capella del palau reial de València.

ACA, MR, 499, f. 65.

1516

1372, març, 1. Saragossa

El rei mana a l'infant Joan que faci complir allò que estableixen les ordinacions sobre els escrivans i els peticionaris, conforme al volum que té en el seu poder.

ACA, RC, 1234, f. 6v.

1517

[1372, març, 21]

Albarà del pagament expedit a favor d'Enric de Brusselles.

ACA, MR, 361, f. 99.

1518

[1372, març]

Pagament a Enric de Brusselles per la pintura d'una imatge de la Verge feta en una tela.

ACA, MR, 361, f. 99.

1519

1372, abril, 9. Barcelona

La reina Elionor mana al prior d'Scala Dei que admeti al seu monestir Andreu Soliva, oriünd de Sicília, «et tenendi etiam in sella sua libros sacri eloquii et alios in quibus semet ipsum edificet et consolationem spiritualem recipiat.»

ACA, RC, 1580, 146-146v.

1520

1372, abril, 10. Barcelona

El rei dóna facultat a Arnau de Lladó, monjo de Santes Creus, per poder anar a un estudi.

ACA, RC, 1712, f. 151v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXI.

1521

1372, abril, 10. Saragossa

El rei concedeix guiatge a fra Pere de Portugal, OFM, llicenciat en «Sacra Pagina», que torna de la cúria romana al seu regne amb llibres.

ACA, RC, 922, f. 66v.

1522

[1372, abril, 30]

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Berenguer de Verai, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari de gener a abril.

ACA, MR, 820, f. 28v.

1523

1372, maig, 6. Barcelona

L'infant Joan escriu a l'abat de Poblet en relació amb els estudis de teologia que des de fa un quinquenni fa Bernat Cassart a París.

ACA, RC, 1715, f. 18v.

1524

1372, maig, 17. Tàrrrega

El rei contesta a Berenguer Dàlia, bidell de l'Estudi General de Lleida, sobre la petició que li ha fet en relació amb la mort de la seva filla.

ACA, RC, 1234, f. 31v-32.

1525

[1372, maig]

L'infant Joan mana donar trenta florins a fra Vicenç Ferrer, monjo de Poblet, per als seus estudis.

ACA, MR, 584, f. 73v.

1526

1372, juny, 25. Barcelona

El rei envia Guillem Conill, OFP, a la cúria romana.

ACA, RC, 1087, f. 2.

1527

1372, juny

Pagament de vint-i-dos florins d'or a Bartomeu Soler, pintor de la ciutat de Barcelona, per pintar set creus de pedra per a la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 361, f. 154v.

Ítem, done a-n Barthomeu Soler, pintor e ciutadà de Barcelona, per vigor d'un manament cobrat el terç libre ordinari, en cxxviii cartes, ab lo qual lo senyor rey mana al racional que totes quantitats que jo haja pagades o pagaré per rahó de les creus de Muntserrat me reebe en compte. Done al dit Barthomeu Soler per pintar vii creus de pedre qui-s deuen posar en les muntanyes de Muntserrat segons que en una àpocha se conté que cobre [...] xxxiii florins d'or.

1528

1372, juliol, 28. Caldes de Montbui

L'infant Joan mana al seu sotscambrer que lliuri a l'armer Joan Janer el drap d'Arràs, tres bancals i el tapís del bisbe de Barcelona.

ACA, RC, 1735, f. 83v.

Lo primogènit d'Aragó. Manam-vos que liurets al feel armer nostre en Johan Janer lo drap d'Arraç que havem haüt novellament del senyor rey e los tres bancals nous que vós tenits, e encara lo drap del bisbe de Barcelona si l'havets reebut. E açò no mudets.

Dada en lo loch de Caldes de Muntbuy, sots nostre segell secret, a xxviii dies de juliol l'any M CCC LXXII.

Idem [Dominus dux mandavit mihi Petro de Tarrega].

Fuit directa subcamerario domino ducis.

1529

[1372, juliol]

El rei mana donar vint-i-cinc florins a Arnau Renardes en ajut del seu magisteri.

ACA, MR, 362, f. 72v.

1530

[1372, agost, 5]

La reina Elionor dóna vint-i-cinc florins a Francesc Eiximenis en ajut del seu magisteri.

ACA, MR, 502, f. 64.

1531

1372, agost, 31

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Berenguer de Veray, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari de quatre mesos, entre maig i agost, durant els quals va copiar la Crònica de Jaume I.

ACA, MR, 820, f. 61-61v.

A l'honorat en Jacme Conesa *et cetera*. Fas-vos saber que de manament del senyor rey a mi fet de paraula fas compte a-n Berenguer Veray, scrivà de la sua scrivania, de la quitació sua de I bèstia a la qual ordinàriament és scrit en ració, és a-saber, del primer dia del mes de maig proppassat tro per tot lo derrer dia del mes d'agost après següent de l'any dejús scrit, que són IIII mesos, los quals contínuament ha estat ab la cort scrivent de manament del senyor rey I libre appellat *Canòniques de l'alt rey en Jacme* de bona memòria, segons que per lo dit senyor ne són estat certificat, per la qual rahó li manà fer compte de terra de Barchinona e per ordinació sua, a rahó de II sous per cascún dia, que fan [...] ducentis quadraginta sous barcelonesos.

1532

1372, agost, 31. Barcelona

Albarà de pagament de noranta-vuit sous barcelonesos a favor de Joan Malet, escrivà de lletra formada, pel seu salari d'un mes i dinou dies, entre el 12 de juliol i el 31 d'agost.

ACA, MR, 820, f. 5v.

A l'honrat en Jacme Conesa *et cetera*. Faç-vos saber que a-n Johan Malet, scrivà de letra formada de casa del senyor rey, és degut per quitació sua de 1ª bèstia a la qual ordinàriament és scrit en ració, és a saber, del xii dia del mes de juliol proppassat que-l senyor rey lo rebé de casa sua tro per tot mes d'agost après següent, que són i mes xix dies, los quals continuament és stat ab la cort en terra de Barcelona, qui a raó de ii sous per cascun dia que per manament del senyor rey li faç compte, fan nonaginta octo solidos barchinonenses.

Scrit en Barcelona, derrer dia del mes d'agost, anno a Nativitate Domini m ccc lxxii.

1533

[1372, agost]

Pagament de vint florins al pintor Llopart per pintar un tabernacle per a la casa reial.

ACA, MR, 500, f. 62.

1534

1372, setembre, 1. Barcelona

Pagament de noranta-vuit sous barcelonesos a Joan Malet, escrivà de lletra formada del rei, pel seu salari d'un mes i dinou dies.

ACA, MR, 820, f. 23v.

1535

1372, setembre, 10. Barcelona

El rei mana que el lloc d'ensenyament de fra Tomàs de Portugal, OFM, «ille cursus et locus legendi sententiis in Studio Cantabrugie, partem cismontanorum [...]», pugui ser ocupat per fra Nicolau Costa, batxiller de Barcelona, molt competent, que vol promoure al grau de mestre. Fra Tomàs de Portugal s'ha llicenciat a la facultat apostòlica de Teologia.

ACA, RC, 1235, f. 66-66v.

1536

1372, setembre

Pagament de cent quaranta sous barcelonesos a Arnau d'Erill, camarlenc de la reina, per la compra d'un bancal amb figures.

ACA, MR, 500, f. 81.

Ítem, done al noble mossèn Arnau d'Erill, camerlench de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de i banchal de lana de obra de ras en lo qual [ha] v figures d'hòmens e altres obratges, lo qual de mana-

ment de la dita senyora ha comprat en Barcelona a ops de la dita senyora, segons qu'és contingut en lo dit albarà [...] cXL sous barcelonesos

1537

1372, setembre

Pagament de cinc florins d'or a Andreu Gascó, trobador de danses de la casa del comte de Foix.

ACA, MR, 500, f. 80v.

Ítem, done a-n Andreu Gascó, trobador de danses de casa del comte de Foix, ab albarà de scrivà de ració, los quals la senyora reina li manà donar graciosament [...] v florins d'or.

1538

1372, octubre, 3. Barcelona

El rei amplia a Jofre Malnegre, escrivà de lletra rodona, el termini per a pagar quinze lliures barceloneses.

ACA, RC, 765, f. 1.

Similis littera elongamenti fuit facta pro Jaufrido Malinigri, scriptore littere rotunde, habitatore Perpiniani et fideiussoribus pro et cum eo obligatis ut supra ad duos annos usque ad quantitatem xv libras barchinonensium, solutarum per medietatem.

Data fuit Barchinone, III die octobris, anno a Nativitate Domini M CCC L XX secundo. Visa Roma

Franciscus Bisbals, mandato regio facto per [vicecancellarium].

Probata.

1539

1372, octubre

Pagament de cinquanta florins per les creus que el rei ha manat fer per a les muntanyes del monestir de Montserrat, «los quals devia convertir en salaris d' alguns maestres qui han estat algun temps en les dites muntanyes per asseura e posar les dites creus [...]»

ACA, MR, 362, f. 121.

Ítem, pos en dates, los quals per vigor de i manament cobrat el terç libre ordinari en cxxviii cartes, ab lo qual lo senyor rey manà al racional de la sua cort que-m reeba en compte, totes quantitats de diners que jo hauré pagades o pagaré per les creus que'l dit senyor fa fer en les muntanyes del monastir de Muntserrat.

Done a-n Pero López de Tormon, porter de porta forana de casa del senyor rey, los qual devia convertir en salaris d'alguns maestres qui han stat algun temps en les dites muntanyes per asseura e posar les dites creus segons que en una àpocha se conté que cobre [...] L florins d'Aragó.

1540

1372, octubre

Pagament al rei de quaranta-un florins d'or per la compra d'un llibre anomenat Racional.

ACA, MR, 362, f. 108v.

Ítem, done el senyor rey, ab albaranet ab lo segell del seu anellet segellat, scrit en Barcelona l'any MCCCCLXXII, los quals atorgà haver haüts e reebuts de mi ops de comprar un libre apellat *Racional*, segons que en lo dit albaranet se conté que cobre [...] XLI florins d'or.

1540 bis

1372, desembre, 26

Notícia sobre un pagament a l'escola de gramàtica de la catedral de València.

ACA, MR, 587, f. 91v.

Ítem, pos en dates, los quals de manament del senyor duch done al bisbetó dels scolans de la seu episcopal de València, fo a xxvi del dit mes de deembre de l'any M CCC LXXIII.

1541

1372, desembre, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Joan Malet, escrivà de lletra formada del rei, pel seu salari de setembre a desembre.

ACA, MR, 820, f. 22v.

A l'honrat en Jacme Conesa *et cetera*. Fas-vos saber que a-n Johan Malet, scrivà de letra formada de casa del senyor rey, és degut per quitació sua d'una bèstia, a la qual *et cetera*. És a saber, del primer dia del mes de setembre de l'any proppassat de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXXII tro per tot lo derrer dia del mes de deembre après següent que finí en l'any dejús scrit, qui són IIII meses, los quals contínuament és stat ab la cort en terra de Barcelona, qui a rahó de II sous per cascun dia, de què per manament del senyor rey li fas compte, fan ducenti quadraginta solidos Barchinonenses.

Scrit en Barcelona, derrer dia del mes de deembre, anno a Nativitate Domini M CCC LXX tercio.

1542

1372, desembre, 31

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a l'escrivà Berenguer de Verai per la còpia de llibres per al rei durant el període octubre a desembre de 1372.

ACA, MR, 820, f. 28v.

1543

1372 [juliol-desembre]

Notícia del pagament de cinquanta florins d'or d'Aragó al porter Pedro López de Tormón per les despeses de col·locar diverses creus de pedra a Montserrat.

ACA, MR, 786, f. 107v.

Pero López de Tormón, porter del senyor rey. Appar per lo dit compte, en cxxi cartes, que per lo dit tresorer foren donats e liurats de man del dit senyor al dit porter, qui aquelles devia convertir en messions e despeses faedores en algunes creus de pedra figurades e pintades que'l senyor rey ha fetes fer e posar en les muntanyes de Madona Sancta Maria de Muntserrat, [...] 1 florins d'or d'Aragó.

1544

1372, desembre

Notícia del pagament de cent sous barcelonesos a Joan de Montjuïc per un armari per a l'arxiu reial.

ACA, MR, 584, f. 151v.

Ítem, pos en dates, los quals doné a-n Bernat Dezcoll, lochtinent de maestre racional, qui aquells devia convertir en fer 1 armari a l'archiu, e per ell reebé·ls en Johan de Muntjuich, aministrador de l'obra dels armaris [...] c sous barcelonesos.

1545

[1371-1372]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1430, full de guarda inicial.

«Cumque mones aliquem, nec se velit ipse moneri. Si tibi sit carus, noli desistere coeptis.» CATÓ, *Disticha*, llibre 1, 9.

1546

1372

Pagament de tres sous per pintar i fer els senyals reials en tres ciris que varen ser donats pel rei al monestir del Puig per a poder celebrar les vigílies de Santa Maria d'Agost.

ACA, MR, 1713, f. 60v.

1547

1372

Notícia de Bernat Gras, citat com a pintor de la ciutat de Perpinyà.

ACA, MR, 25, f. 105v.

1548

1372

Notícia sobre l'escriptura d'un llibre per part de Jaume Domènec, inquisidor de Mallorca. L'enregistrament d'aquesta notícia no es va completar i es fa constar com a no registrada.

ACA, RC, 1234, f. 13.

Lo rey. Maestre, sapiats que·l religiós e amat nostre, mestre Jacme Domènech, enquiridor de Mallorches, a instància e prechs nostres, ha emparada de fer una obra de i libre, la qual nós tenim fort a cor e veem que·s hauria a leguiar si ell havia anà al capítol general que ara novellament entenets celebrar. On vos pregam molt affectuosament que per honor nostra lo haiats [...].

Non fuit registrata.

1549

1372

Notícia sobre el pagament a Astruc Salvat, jueu, per relligar dos «libres dels feus» [libri feudorum maiores?].

ACA, MR, 1003, f. 48.

Ítem, lo dit dia foren donats e pagats per lo dit batle general a·n Struch Salvat, juheu, per religar e metre cubertes de pergami en 11 llibres dels feus.

1550

1373, gener, 28. Barcelona

El rei escriví als consellers de l'Estudi General de Lleida sobre l'elecció del nou rector durant la vigília de la propera festa de la Purificació de la Verge [la Candelera].

ACA, RC, 766, f. 40.

1551

1373, gener, 29. Barcelona

El rei prohibeix al rector sortint de l'Estudi General de Lleida i als estudiants aragonesos que li havien fet costat de pertorbar l'elecció anual de rector, que en aquest cas havia de ser català.

ACA, RC, 1236, f. 101.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 58.

1552

1373, gener, 29. Barcelona

El rei escriu al veguer i als paers de Lleida una carta similar a l'anterior.

ACA, RC, 1236, f. 101-101v.

1553

1373, gener, 29. Barcelona

El rei escriu al canceller de l'Estudi General de Lleida sobre l'elecció del nou rector, que en aquest cas ha de ser català.

ACA, RC, 1236, f. 101v.

1554

[1373, gener]

Pagament de cent cinquanta-set florins a Pedro López de Tormón per a pagar als diferents artesans les creus que es varen posar a la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 364, f. 68v.

Ítem, per vigor de 1 manament, cobrat el terç libre ordinari del regiment de la Tresoreria en cxxviii cartes, ab lo qual lo senyor rey manà al racional que totes quantitats que jo haja pagades o pagaré per rahó d'aquelles vii creus que'l senyor rey ha fetes fer per metre-les en la costa de Muntserrat, me reebe en compta, doné a·n Pero López de Tormón, porter de porta forana de casa del senyor rey, qui aquelles devia liurar e convertir axí en pagar alguns maestres [...] clvii florins d'or d'Aragó.

1555

[1373, febrer]

Pagament de vint-i-sis florins d'or i tres diners de Barcelona per les creus que es varen posar a la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 364, f. 89v.

1556

[1373, febrer]

Nou pagament de vint-i-sis florins d'or per les creus que es varen posar a la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 786, f. 130v. — ACA, MR, 364, f. 107.

1557

[1373, abril, 1. Barcelona]

Albarà de pagament de cent cinquanta sous a favor de Berenguer de Verai, escrivà copista de la casa reial, pel seu vestit.

ACA, MR, 820, f. 189.

1558

[1373, abril, 1. Barcelona]

Pagament de cinquanta mil sous jaquesos a Blasco Aznárez de Borau per treballs de pintura al palau de l'Aljaferia.

ACA, MR, 786, f. 149v.

1559

[1373, abril, 1. Barcelona]

Albarà de pagament de cent cinquanta sous a favor de Joan Malet, escrivà de lletra rodona, pel seu vestit.

ACA, MR, 820, f. 186v.

1560

1373, abril, 4. Barcelona

El rei dona notícies sobre el magisteri de Francesc Eiximenis, el qual «sit positus ad legendum sententias Tolose.»

ACA, RC, 1233, f. 17v-18.

1561

1373, abril, 12

Pagament de quatre-cents quaranta sous a Jaume Serra a compte per pintar unes andes que un tal Blasco havia fet fer per manament del rei l'any 1366 amb motiu del casament de la infanta Joana amb el comte d'Empúries.

ACA, MR, 786, f. 71v.

1562

1373, abril, 25. Barcelona

El rei, assabentat que Francesc Eiximenis està preparat per a prendre el grau de mestre, demana al canceller de l'Estudi General de Tolosa que ho pugui fer aquest any.

ACA, RC, 1238, f. 1v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. 255.

1563

1373, abril, 30

Albarà de pagament a dos-cents quaranta sous barcelonesos a favor de Francesc Pellicer, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari de març i abril.

ACA, MR, 820, f. 51.

A l'honrat en Jacme Conesa *et cetera*. Fas-vos saber que a-n Francesch Pallicer, scrivà de la scrivania del senyor rey, és degut per quitació sua de una bèstia a la qual *et cetera*., és a saber, del primer dia del mes de març proppassat que'l senyor rey lo reebé per scrivà de la dita scrivania tro per tot lo derrer dia del mes d'abril après següent de l'any dejús escrit, que són 11 meses, los quals contínuament ha estat treballant en scriure llibres del dit senyor, segons que per certificació d'en Bernat Miquel, sacretari seu, sagellada ab son sagell ne són estat certificat, la qual jo he enfilada, de què li fas compte de terra de Barchinona e per ordinació del senyor rey a rahó de 11 sous per cascun dia, que fan [...] centum viginti sous barcelonesos.

1564

1373, abril, 30. Barcelona

Pagament de dos-cents quaranta sous a Joan Malet, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari dels mesos de març i abril.

ACA, MR, 820, f. 39.

1565

1373, abril, 30. Barcelona

Pagament de dos-cents quaranta sous a Berenguer de Verai, copista de la casa reial, en concepte del seu salari.

ACA, MR, 820, f. 46.

1566

1373, abril, 30. Barcelona

Albarà de pagament de cent quaranta-vuit sous a favor de Guillemó de Subirats, escrivà de llibres del rei, pel seu salari de dos mesos i catorze dies, del 17 de febrer al 31 d'abril.

ACA, MR, 820, f. 49.

A l'honrat en Jacme Conesa *et cetera*. Fas-vos saber que de manament del senyor rey, a mi de certa sciència fet, fas lo present compte a-n Guillamó Sobirats, de casa sua, de la provisió, la qual per lo dit senyor li és estada tatxada, no contrestant que en carta de ració sia scrit causa honoris. És a saber del xvii dia del mes de febrer propassat que·l senyor rey lo reebé de casa sua tro per tot lo derrer dia del mes d'abril, après següent de l'any dejús scrit, que són ii meses xiiii dies, los quals contínuament ha estat ab la cort en la ciutat de Barchinona, scrivent libres e altres scriptures del dit senyor, per la qual rahó lo dit senyor li mana fer lo dit compte e vol que·l present albarà se dreç a vós, qui a raó de ii sous per cascun dia fan [...] centum quadraginta octo solidos Barchinonensis.
Scrit en Barcelona, derrer dia del mes d'abril, anno a Nativitate Domini M CCC LXX tercio.

1567

1373, maig, 25. Barcelona

El rei demana a Francesc Marrades que s'ocupi de recuperar el llibre Summa Collectiones que va deixar al bisbe de València.

ACA, RC, 1238, f. 13v.

Lo rey. En Francesc Marrades. L'altre dia escrivim a-n Bernat de Bonastre, nostre secretari, e a vós que·ns haguéssets de nostre car cosí, lo bisbe de València, lo libre de *Suma de Collections*, que li havíem prestat per trelladar e no l'havem haüt. Per-què us manam expressament que·ns hajats lo dit libre e·l nos trametats de guisa que venga salvament e no·s puxa afollar.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xxv dies de maig de l'any M CCC LXXIII.

Ítem nos fets saber lo nom del patró per qui·ns havets trameses les rajoles pintades quantes sén. Dada ut supra.

Fuit missa Francisco Marrades et signata sigillo anuli domini regis.

1568

1373, maig

Notícia sobre el pagament de dos bancals per a la reina.

ACA, MR, 501, f. 89.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 104.

[...] ii banchals de lana d'obra de ras, los quals han lo camp morat ab diverses obratges e fullatges e rosers verts. E ha en la i figures dels vii pecats mortals e en l'altre ha viii figures d'hòmens e de dones qui estan de ii en ii [...].

1569

1373, juny, 28. Barcelona

El rei envia Bernadó, fill del difunt Bernat Simó, a Sant Cugat per ingressar al monestir com a monjo, atès que «cum sui tenera etate pensata sit docilis et attentus et in litterali scientia eruditus.»

ACA, RC, 1239, f. 64.

1570

1373, juny

Pagament de tres-cents seixanta-quatre sous a G[uillem] Figuerola, pintor de Barcelona, pel preu de catorze escuts grans de barrera a raó de vint-i-sis sous cadascun.

ACA, MR, 368, f. 161.

1571

1373, juny

Pagament de tres-cents dos sous a Bartomeu Solà, pintor de Barcelona, pel preu de trenta-sis elms de fusta.

ACA, MR, 368, f. 161.

1572

1373, juny

Pagament de cent deu sous a Pere Vidal, pintor de Barcelona, pel preu de tretze elms de fusta i dos escuts grans de barrera.

ACA, MR, 368, f. 162.

1573

1373, juny

Pagament de dos-cents set sous més a Pere Vidal, pintor de Barcelona, pel mateix concepte que el pagament anterior.

ACA, MR, 368, f. 161v.

1574

1373, juny

Pagament de vuitanta sous barcelonesos a Nicolaua, muller de Bartomeu Soler, pintor de Barcelona, pel preu de dos-cents viratons soldats a raó de quaranta sous el centenar.

ACA, MR, 368, f. 161.

1575

1373, gener-juny

Notícia del pagament de cent cinquanta-set florins d'or fet pel tresorer al porter reial Pedro López per pagar les set creus que s'havien posat a la muntanya de Montserrat.

ACA, MR, 786, f. 130.

Ítem, appar en lo dit compte en LXVIII cartes que per lo dit Tresorer foren donats al dit porter qui aquells devia a convertir en fer obrar aquelles VII creus de pedra que-l dit senyor ha fetes posar en la costa de Madona Sancta Maria de Montserrat. É haüt àpocha del dit porter [...] CLVII florins d'or.

1576

1373, juliol, 14. Barcelona

El rei mana a Miquel Molla, rector de Torres, que es presenti immediatament a la cort per llegir gramàtica i lògica als capellans i als escolans de la casa reial.

ACA, RC, 1089, f. 105v.

1577

1373, juliol, 29. Sarraí

L'infant Joan demana al protonotari Bartomeu de Pinós còpia del darrer procés de les Corts Generals del Regne de València.

ACA, RC, 1717, f. 27 i 38v.

1577 bis

1373, agost, 12. Barcelona

El rei demana un benefici per a Bartomeu Ferrer, batxiller en decrets.

ACA, RC, 1233, f. 20.

1578

1373, agost, 20. Barcelona

El rei demana noves notícies sobre el grau de doctor de Francesc Eiximenis.

ACA, RC, 1233, f. 20v.

1579

1373, agost, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Guillemó de Subirats, escrivà, pel seu salari de maig a agost.

ACA, MR, 820, f. 60.

1580

1373, agost, 31. Barcelona

Albarà de pagament a favor de Francesc Pellicer, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari de maig a agost.

ACA, MR, 820, f. 60v.

1581

1373, agost, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous barcelonesos a favor de Joan Malet, escrivà de lletra formada de la casa del rei, pel seu salari de maig a agost.

ACA, MR, 820, f. 59v.

1582

1373, setembre, 19. València

L'infant Joan mana al justícia de València, o al seu lloctinent a Morvedre, que faci justícia sobre els béns de mestre Pere de Narges, el qual ensenya gramàtica als escolars de la dita vila.

ACA, RC, 1624, f. 37-37v.

1583

1373, setembre, 22. Barcelona

El rei concedeix a fra Nicolau de l'Hospital, OFM, cinquanta florins en ajut del seu magisteri en teologia.

ACA, RC, 1356, f. 189.

1584

1373, setembre, 26. València

L'infant Joan demana una carta de navegació a Olf de Pròixida.

ACA, RC, 1739, f. 52.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCLXV.

1585

1373, setembre

L'infant Joan dona deu florins al monestir de Montserrat.

ACA, MR, 587, f. 37v.

1586

1373, novembre, 6. Barcelona

El rei concedeix a fra Nicolau Martí, OFM, vint florins en ajut del seu magisteri en teologia.

ACA, RC, 1356, f. 108v.

1587

1373, novembre, 14. Barcelona

El rei concedeix a Damià Riera, «in decretis studentis», cinquanta florins en ajut als seus estudis.

ACA, RC, 1240, f. 10v.

1588

1373, novembre, 29. Barcelona

En l'inventari fet amb motiu del procés sobre els béns d'una nau que venia de Càller s'esmenta un llibre de paper «larch segellat ab dos segells.»

ACA, RC, 1043, f. 2v-3.

1589

1373, novembre

Pagament de tres-cents seixanta-quatre sous i vuit diners barcelonesos a Pasqual, fuster de Barcelona i a Llorenç, pintor, per una caixa de fusta per a cobrir el cos de santa Susanna i per un bastiment que s'ha fet per clavar un drap amb la figura del papa Urbà [V].

ACA, MR, 502, f. 91.

Ítem, done a·n Paschal, fuster de la ciutat de Barcelona, e a·n Llorenç, pintor de la dita ciutat, los quals los eren deguts ab albarà de scrivà de ració per rahó de una tomba de fust gran pintada, la qual de manament de la dita senyora reyna han feta a ops de cobrir lo cors de Sancta Susanna qui està prop lo loch de Maella en Aragó. E per rahó de un bastiment de fusta que han fet a ops de clavar a la paret detràs e entorn i drap en lo qual és la figura de papa Urbà qui està en la capella del palau de la dita senyora segons que·n lo dit albarà se conté [...] CCCLXIII sous VIII diners barcelonesos.

1590

1373, desembre, 10. Barcelona

El rei demana al papa la rectoria de Maella per a Guillem Nicolau.

ACA, RC, 1233, f. 30v-31.

1591

1373, desembre, 15. Barcelona

El rei dona a Pere Brunet, pintor de Barcelona, llicència per a portar armes.

ACA, RC, 925, f. 10v.

1592

1373, desembre, 22. Barcelona

El rei demana al papa un benefici a Tortosa per a Joan Ballester, canonge d'aquesta ciutat i estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1353, f. 30v.

1593

1373, desembre, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Joan Malet, escrivà de lletra formada, pel seu salari dels tres darrers mesos de l'any.

ACA, MR, 820, f. 73v.

1594

1373, desembre, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Jaume Pasqual, escrivà de la Cancelleria, en ajut dels seus estudis a Montpeller.

ACA, MR, 820, f. 82v.

1595

1373, desembre, 31. Barcelona

Albarà de pagament de dos-cents quaranta sous a favor de Francesc Pellicer, escrivà de la Cancelleria, pel seu salari de quatre mesos, entre setembre i desembre.

ACA, MR, 820, f. 79v.

A l'honorat en Jacme Conesa *et cetera*. Fas-vos saber que a·n Francesch Pellicer, scrivà de la scrivania del senyor rey, és degut per quitació sua de 1ª bèstia a la qual *et cetera*. És a saber, del primer dia del mes de setembre de l'any passat de la Nativitat de Nostre Senyor de M CCC LXXIII tro per tot lo darrer dia del mes de deembre après següent qui fení en l'any dejús scrit, que són IIII mesos, los quals contínuament és estat en la cort entenent e treballant en escriura llibres del dit senyor e en servey de la escrivania del segell secret [...] CCXL sous.

1596

[1372-1373]

Anotació en el full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 764, full de guarda inicial.

«Indilata doni solucio gratum datorem (dationem) eficit et benivolentiam receptorem.» Sentència de SÈNECA.

1597

[1372-1373]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1431, full de guarda inicial.

«Domine probasti me et cognovisti me.» Sl 138,1.

«Domine labia mea aperies et os meum.» Sl 50,17.

1598

1373

Pagament de dotze sous barcelonesos a vuit homes que varen portar la reina a la casa de Martí Fuster, jurat de València, per veure la processó de la festa de Sant Dionís.

ACA, MR, 613, f. 58v.

Ítem, li és degut que donà a viii hòmens qui aportaren la dita senyora lo dia de sent Dionís de la sua posada a casa d'en Martí Fuster, jurat de València, on anà per mirar la professó qui's fahia per la ciutat [...] xii sous barcelonesos

1599

[1373]

S'esmenta Pere de Tregunyà, pintor del palau reial de Perpinyà.

ACA, MR, 32, f. 69 i 103.

1600

1373

Notícia sobre la confecció d'una bandera amb Sant Joan evangelista per a una nau.

ACA, MR, 2314, f. 24v.

Ítem, fem fer en la bandera major Sant Johan Avengelistà; costà de pintor, i lliura ii sous.

1601

1373

Pagament d'onze sous per adobar un bancal pintat amb lleons «qui era squinsat.»

ACA, MR, 613, f. 56.

1602

1373

Notícia sobre Miquel Muntada, rector de la capella reial de Santa Fe de la ciutat de Mallorca, que compra un breviari.

ACA, MR, 788, f. 67v.

1603

1373

En un inventari d'una galera reial que anava de Barcelona a Alexandria consta «i manual poch de guarejar.»

ACA, MR, 2314, f. 18v.

1604

1374, gener, 2. Barcelona

El rei demana al papa un benefici per al lleidatà Llop de Palau, «magistro in artibus et baccalario in decretis antiquo et de proxime licenciando in Romana Curia ubi per sex annos legit.»

ACA, RC, 1233, f. 29v.

1605

1374, gener, 2. Barcelona

Amb referència al lleidatà Llop de Palau, s'aporten les dades següents: «in vi^o anno sue lecture et de proximo, Deo previo, licenciatus actu legendi iura canonica in Romana Curia prout continue legit.»

ACA, RC, 1233, f. 29v-30.

1606

1374, gener, 10. Barcelona

Pagament de quaranta-vuit sous a Ramon Desfeu, pintor de Barcelona, «per deu senyals d'oripell a senyal de Navarra i França que féu en un drap que serví a l'aniversari que·l senyor rei féu fer a la reina de Navarra.»

ACA, MR, 365, f. 61.

1607

1374, gener, 20. Barcelona

El rei escriu en relació amb el grau de doctor de Joan Lledó, OFM, que havia obtingut autorització per a llegir sentències a París i obtenir el grau de mestre «in sacra pagina», però com que no pot anar-hi, demana que ho pugui fer a Barcelona «ut sicut legendo Parisius dictum gradum habere posset sic in Barchinone.»

ACA, RC, 1233, f. 31v-32.

1608

1374, gener

La reina dóna a fra Nicolau Martí, OFM, dotze florins per a la festa del seu magisteri que farà a Barcelona.

ACA, MR, 503, f. 53v.

1609

1374, gener

Pagament de deu florins a Alfons Aguilar i a Berenguer Soler, beneficiats de la seu de València, per un calze que havien fet fer per a l'altar de la Mare de Déu de l'Esperança de la catedral.

ACA, MR, 588, f. 31v.

Ítem, done a-n Alfonso d'Aguilar e a-n Berenguer Soler, beneficiats en la Seu de València, ab albarà de scrivà de ració, scrit en València a III de janer de l'any present M CCC LXXIIII, ab lo qual lo dit senyor graciosament los manava donar en ajuda d'un càlzer que havien fet fer a ops de l'altar de Madona Santa Maria de Speransa, situat en la dita Seu, segons que's conté en lo dit albarà, lo qual cobre [...] x florins d'or.

1610

1374, febrer, 11. València

L'infant Joan demana a Pere de Màrgens, escrivà de ració, que li enviï per escrit l'ordinació que fa referència als oïdors de cort.

ACA, RC, 1717, f. 67v-68.

Lo primogènit d' Aragó. Com nos vullam segons que voler devem, fer, tenir e servir en nostre casa totes Ordinacions fetes e fahedores per lo dit senyor rey en sa casa, per ço a vos pregam, dehim e manam que, vistes les presents, nos trameitats per escrit l'orde e la manera que els oydors de la cort de dit senyor tenen e serven cascun jorn en proveyr les peticions ne encara si han scrivans a lur offici deputats ni quants ni com són intitulats.

Dada en València, a XI de febrer en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXXIIII.

Primogenitus.

Dominus dux misit eam signatam expedire.

Probata.

Al feel conseller del senyor rey e nostre en Pere de Màrgens, scrivà de ració de casa de dit senyor.

1611

1374, febrer, 14. Barcelona

El rei mana al governador de Catalunya que protegeixi els llibres, robes i altres béns mobles dels familiars de Samuel Saporta, jueu de Barcelona.

ACA, RC, 1340, f. 49v.

1612

1374, febrer, 22. València

L'infant Joan reclama novament a Pere de Màrgens [l'ordinació] que li havia demanat.

ACA, RC, 1717, f. 72.

Lo Primogènit d'Aragó. Ja per altra letra nostra d'aquests dies a vós tramesa nos recordem a vós haver escrit en aquesta forma: «Com nos vullam, segons que voler devem fer, tenir e servir *et cetera*», *inserto presentis tenore requirendo retro in vº folio*, post data cuius sequitur sic, «on com de les dites coses de vós certificació alguna no hajam haüda, per ço maravellam-nos de vós, e no sens rahó, a vós dehim e manam que dels dits affers nos, per vostres letres, certifiquets, tots altres affers apart possats. Dada en València a xxii de febrer en l'any M CCC LXXIII.

Primogenitus.

Dirigitur Petro de Marginibus, scriptori portionis domus domini regis.

Dominus dux missit eam signatam expediri.

Probata.

1613

1374, febrer

Notícia sobre la compra de draps d'or amb lletres morisques.

ACA, MR, 588, f. 69.

1614

1374, març, 5. Barcelona

Notícia sobre la recepció del grau de doctor per Francesc Eiximenis a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1233, f. 36v.

1615

1374, març, 7. València

L'infant Joan escriu a la reina demanant-li que es faci mostrar unes cobles de Guerau de Queralt, resposta del rei, travessa de l'infant Joan i sirventès de Pere Marc, al qual ha respost l'infant.

ACA, RC, 1740, f. 63r-63

1616

1374, març, 8. València

L'infant Joan escriu a l'infant Martí demanant-li que es faci mostrar unes cobles, resposta, travessa i sirventès.

ACA, RC, 1740, f. 65-65v.

1617

1374, març, 21. Barcelona

El rei demana que pugui obtenir el seu magisteri a Barcelona fra Pere Sacort, OSA, el qual «in facultate Theologica profecerit discurrendo per diversa generalia et insignia studia ordinis supradicti in quorum aliquibus libros sentenciarum et sacram Theologiam per octo fere annos et ultra legit.»

ACA, RC, 1233, f. 41.

1618

1374, març, 25. València

La infanta Mata escriu a l'Estudi General de Tolosa i al seu rector en relació amb el grau de magisteri en teologia que s'ha d'atorgar a Francesc Eiximenis.

ACA, RC, 1811, f. 4v.

1619

1374, abril, 4. Barcelona

El rei mana que es pagui a Joan Malet, escrivà de lletra rodona, la quantitat que li correspon anualment pel seu vestit.

ACA, MR, 820, f. 196.

1620

1374, abril, 30

Pagament de dos-cents quaranta sous a Joan Malet, escrivà de lletra formada, pel seu salari de gener a abril.

ACA, MR, 820, f. 93.

1621

1374, abril

El rei dona a Nicolau Martí, OFM, deu florins en ajuda del seu magisteri.

ACA, MR, 365, f. 101v.

1622

1374, abril

Pagament de dos-cents vuitanta-sis sous i quatre diners a Romeu Guerau, capellà major de la reina, per reparar i relligar un breviari i fer i reparar alguns objectes de la capella de la reina.

ACA, MR, 503, f. 81.

Ítem, done a·n Romeu Guerau, capellà major de la senyora reina, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per rahó de les minves e fahedures d'argent que ha fet obrar, qui ja era de la capella, és a saber, per rahó d'una copa que ha refeta en 1 calze d'argent daurat qui ja era de la capella e costà entre minves d'una fahedures de la dita copa e adobadures de 1 altre calze d'argent qui era de la dita capella, e d'adobar un cofre portàtil, e de adobar e ligar 1 *Breviari* qui era de la capella, e de fer una creu ab peu d'argent que ha feta fer a la dita capella, segons que·n lo dit albarà largament e per menut és contengut [...] CCLXXXVI sous IIII diners.

1623

1374, maig, 1. València

La infanta Mata escriu a l'Estudi General de Tolosa demanant que quan Francesc Eiximenis acabi les lliçons se li atorgui el magisteri.

ACA, RC, 1811, f. 5.

1624

1374, maig, 1. València

La infanta Mata escriu al canceller de l'Estudi General de Tolosa demanant-li que quan Francesc Eiximenis acabi les lliçons se li atorgui el magisteri.

ACA, RC, 1811, f. 5-5v.

1625

1374, maig, 13. Barcelona

El rei mana al tresorer Pere Desvall que pagui trenta florins a Arnau Renardes per corregir les Cròniques reials.

ACA, RC, 1358, f. 5.

Petrus et cetera. Fideli consiliario et thesaurario nostro Petro de Vallo, salutem et gratiam. Dicimus et mandamus vobis quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis religioso fratri Arnaldo Renardes, de ordine fratrum minorum, in sacra Theologia magistro, vel cui voluerit loco sui, xxx flo-

renos auri de Aragonie, quos elemosinarie et intuitu diversorum laborum per ipsum sustentorum in ordinandis, corrigendis et examinandis quibusdam libris nostris *Cronicarum* sibi dari providimus cum presenti. Quam, facta solutione, recuperetis ab eo cum apocha de soluto.

Data Barchinone, XIII die madii, anno a Nativitate Domini M CCC LXXIII.

Rex Petrus.

Bernardus Michaelis mandato facto per Bernardum de Colle, locumtenentem rationalis.

Probata.

1626

1374, maig, 15. València

L'infant Joan reclama per carta a mossèn R[amon] Burguès una Bíblia que havia fet comprar a Mallorca. Ho demana també a P[ere] Sacort, del seu consell, i a Olf de Pròixida.

ACA, RC, 1739, f. 81v. i 82- 82v.

1627

1374, maig

Pagament de seixanta-sis sous barcelonesos a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la compra de dos àbacs per a la dispenseria de l'infant Joan.

ACA, MR, 589, f. 80v.

Ítem, done a·n Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per IIes taules de assumar qui féu a ops de mon offici de la dispenseria [...] LXVI sous barcelonesos

1628

1374, maig

Pagament de sis lliures i sis sous a Guillem de Figuerola, pintor, per vint-i-un pavesos, a raó de sis diners la peça.

ACA, MR, 2314, f. 25.

1629

1374, maig

Pagament d'una lliura i dos sous a Guillem de Figuerola per pintar Sant Joan evangelista a la bandera d'una nau.

ACA, MR, 2314, f. 25.

1630

1374, maig

Pagament de cent florins a Pere Guanter, OFP, de la casa del comte d'Armanyac, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 375, f. 128.

Ítem, done a frare P[ere] Guanter del orde dels frares preycadors de la casa del comte d'Armanyach, ab albarà d'escrivà de ració, escrit en Barcelona a xv dies de maig de l'any M CCC LXXIII, los quals lo senyor rey graciosament li manà donar per mesió que ha a fer per ço com va a estudiar a París, segons que lo dit albarà se conté que cobre [...] c florins d'or.

1631

[1374, maig]

El rei dóna deu florins a Pau Ribelles, OFM, en ajut dels seus estudis.

ACA, MR, 365, f. 127v.

1632

1374, juny, 8. València

L'infant Joan reclama a Gil de Laça, camarlenc de la duquessa, una Bíblia que havia fet comprar als jurats de Mallorca.

ACA, RC, 1739, f. 90

1633

1374, juny, 9. València

L'infant dóna llicència a Juan Fernández, oriünd de Toledo, «exhibitor scripturas sacras tam Novi quam Veteris Testamenti didicerit et in eis imbutus tam latina lingua quam ebrayca», per predicar i disputar amb els jueus.

ACA, RC, 1717, f. 105-105v.

1634

1374, juny

Donació de deu florins d'or a fra Francesc Martí, de l'orde del Carme, que va a estudiar a l'Estudi General de París.

ACA, MR, 503, f. 92.

Ítem, done a frare Francesch Martí, de l'orde de Madona Sancta Maria del Carme, ab albarà de scrivà de ració, los quals la senyora reyna graciosament li manà donar en ajuda de les missions que li convendrà a fer anant a l'Estudi de París [...] x florins d'or.

1635

1374, juny

Pagament de cinc florins d'or a Arnau Sapila, OFM, que va a estudiar a l'Estudi General de París. La mateixa quantitat, pel mateix concepte, es paga a Guerau Des-torrents, del mateix orde.

ACA, MR, 503, f. 92.

Ítem, done a frare Arnau ça Pila, de l'orde dels frares menors, ab albarà de scrivà de ració, los quals la senyora reyna li manà donar graciosament en ajuda de les messions que li convendrà a fer anant a l'Estudi de París [...] v florins d'or.

1636

1374, juny

Pagament de vint florins a Francesc Martí, de l'orde del Carme, en ajut del seu magisteri en teologia a l'Estudi General de París.

ACA, MR, 365, f. 131v.

Ítem, done a frare Francesch Martí, de l'orde de Madona Sancta Maria del Carme, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a x dies de maig de l'any M CCC LXXIII, los quals lo senyor rey graciosament li manà donar per ço com deu anar a la ciutat de París per fer la festa de magistrar-se en Tehologia, segons que en lo dit albarà se conté que cobre [...] xx florins d'or.

1637

1374, juny

Pagament de tres mil sous als pintors barcelonesos Pere Salvà, Antoni Despou i Guerau Lluell per fer pavesos per al rei.

ACA, MR, 365, f. 139.

1638

1374, juliol, 17 i 18. València

L'infant Joan reclama a Pere de Tàrrega, secretari de la reina, una Bíblia que havia fet comprar als jurats de Mallorca. Documents similars es varen enviar als jurats de València, a Olf de Pròixida i a Jaume Tordera, escrivà dels dits jurats.

ACA, RC, 1739, f. 102v i 103.

1639

[1374, juliol]

Donació de vint florins a Gombau d'Oluja, de l'orde dels predicadors, llicenciat en teologia, en ajuda de la festa del seu magisteri.

ACA, MR, 504, f. 61v.

1640

[1374], agost, 5

Pagament de trenta-cinc sous a P[ere] Jeroma, pintor de Perpinyà, per catorze escuts «que féu del senyor duch als frares menors e per la parròquia de Sant Matheu», a raó de dos sous i sis diners cadascun.

ACA, MR, 588, f. 50.

1641

1374, agost, 9. València

L'infant Joan demana a Pere de Tàrrega, secretari de la reina, que s'interessi pel llibre de les Històries troianes i li agraeix molt «del libre que·ns recaptàs del confessor de la senyora reyna.»

ACA, RC, 1739, f. 113.

1642

1374, agost, 9. València

L'infant Joan demana a Jaume Conesa que es preocupi d'accelerar la còpia de les Històries Troianes.

ACA, RC, 1739, f. 113.

1643

1374, agost, 30. Barcelona

El rei demana una canongia a València per a Lluís Mir, estudiant de lògica.

ACA, RC, 1353, f. 37v.

1644

1374, agost, 31.

Pagament de dos-cents quaranta sous a Berenguer de Verai, escrivà reial, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 820, f. 111.

1645

1374, agost, 31. Barcelona

Pagament de dos-cents quaranta sous a Joan Pasqual, escrivà reial, que estudia a l'Estudi General de Montpeller, pel seu salari de tres mesos.

ACA, MR, 820, f. 110v.

1646

1374, agost, 31. Barcelona

Pagament de dos-cents quaranta sous a Joan Malet, escrivà de lletra formada, pel seu salari de maig a agost.

ACA, MR, 820, f. 106.

1647

[1374], agost

Pagament de quaranta-vuit sous a P[ere] Girona, pintor de Perpinyà, per trenta-dos escuts que va fer a Perpinyà «a senyal de la senyora duchesa», a raó d'un sou i sis diners cadascun.

ACA, MR, 588, f. 53v.

1648

1374, setembre, 20. Barcelona

El rei concedeix a Jaume Devesa, rector de les escoles d'arts de Barcelona i estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Montpeller, les mateixes prerrogatives que als altres capellans de la cort.

ACA, RC, 926, f. 169-169v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 59.

1649

1374, octubre, 11. Barcelona

Notícia sobre Ramon d'Aranyó, batxiller en lleis per Lleida, en el procés sobre els béns del llicenciat Francesc Mata.

ACA, RC, 776, f. 11v-12.

1650

1374, octubre

El rei dona quinze florins a Felip de Castrogiovanni, OFM, del Regne de Sicília, en ajut de les despeses del viatge a Anglaterra per anar a estudiar.

ACA, MR, 504, f. 81v.

1651

1374, novembre, 6. Barcelona

El rei dona un benefici a Pere de Cabrera pels seus mèrits a l'Estudi General de Tolosa, on ha aconseguit el batxillerat en arts. La seva mare havia estat dida de l'infant Joan.

ACA, RC, 926, f. 209v.

1652

1374, novembre, 6. Barcelona

El rei escríu a Ramon Guillem de Montcada, degà de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General, perquè atengui les peticions dels clavaris de l'Estudi sobre la provisió de lectors «ad legendum Digestum Novum» que havien demanat a Bernat Pelegrí, aprovat aquell any, perquè exercís de lector, cosa que no havia acceptat. D'acord amb Francesc de Vilardeny, lloctinent del rector, encomanaren el rectorat a Guillem de Guissona, batxiller antic en lleis i lector. La decisió ha estat recusada per Bernat Pelegrí, que afirma que Guillem no és doctor ni aprovat.

ACA, RC, 776, f. 44-44v.

1653

1374, novembre, 20. Igualada

El rei concedeix guiatge a favor de Pere de Reviso, mestre estranger de gramàtica i lògica, i mana al governador del Rosselló que li permeti romandre a Perpinyà.

ACA, RC, 1245, f. 83.

1654

1374, desembre, 30. Barcelona

El rei mana als seus ambaixadors a la cúria romana, Bernat de Cruïlles i Narcís de Sant Dionís, que li comprin un faristol de ferro, plegable i portable.

ACA, RC, 1093, f. 45v-46.

Lo rey. Manam-vos que ns comprets aquí un feristol de ferre, d'aquests qui són plegadisses e portàtils, e trametet-lo ns, car nós lo volem nostres ops.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xxx dies de deembre de l'any m ccc lxxv.¹

Rex Petrus.

Dirigitur nobili Bernardo de Crudiliis et Narcisio de Sancto Dionisio, legum doctori, ambaxiatoribus regiis in Curia Romana.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo Michaelis.

Probata.

1. És datat el 1375, malgrat que l'any havia canviat per Nadal. Els altres documents del mateix dia, al mateix foli, indiquen l'any 1376.

1655

[1371-1374]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1042, full de guarda inicial.

«Gordiam veteres sardici dicere modernis. Cum quis maioris ratione nititur maioris.»

1656

1374

Pagament de cinc florins a Berenguer Soler i Alfons Aguilar, capellans i procuradors de l'altar de la Mare de Déu de l'Esperança de la catedral de València, per un calze que havien fet fer per al dit altar.

ACA, MR, 587, f. 91.

Ítem, done a·n Berenguer Soler e a·n Alfonso Aguilar, capellans i procuradors de l'altar de Madona Sancta Maria d'Esperança, ab albarà d'escrivà de ració escrit en València, derrer dia de febrer de l'any sobredit, los quals la dita senyora los manà dar graciosament en ajuda d'un calzer d'argent que los dits procuradors han fet fer a ops del dit altar, segons que·s conté en lo dit albarà lo qual cobre [...] v florins.

1657

1375, gener, 6. Lleida

La duquessa Mata escriu al dispenser Hug de Cardona sobre «una de les dites cambres [del palau reial de Lleida] ere lo dit estudi, no sabent nós ne lo dit mossèn Ot que fos estudi e encontinent que fo ubert veé aquí llibres e robes e conegué que ere estudi e encontinent feu-lo tancar.»

ACA, RC, 1809, f. 111v-112.

1658

[1375, gener, 7. Lleida]

La duquessa Mata dóna algunes facultats per a la conservació de la sinagoga i escola de Barbastre.

ACA, RC, 1809, f. 112-113.

1659

1375, febrer, 6

Compra d'un breviari per a regalar a les menoretas de Terol de part de la reina.

ACB, Cambres, 122.

1660

1375, febrer, 14. Lleida

El rei demana a Jaume Desfar que li enviï per a l'arxiu reial la compilació jurídica que havia fet.

ACA, RC, 1091, f. 144v.

1661

1375, febrer

Pagament de cinquanta-quatre sous i sis diners a Arnau d'Erill per la compra d'un escriptori per a la reina.

ACA, MR, 505, f. 59v.

Ítem, done al dit noble mossèn Arnau d'Erill, ab albarà de scrivà de ració, los quals li eren deguts per raó d'un scriptori ab IIII peus, de fust d'alber, lo qual de manament de la dita senyora ha fet fer a ops de la recambra del palau de la dita senyora [...] LIIII sous VI diners.

1662

1375, març, 12. Eslida

El rei dóna llicència a Mahomat Benicef, d'Eslida, per anar a Barbaria. Entre els béns que s'emporta hi ha: «Ítem, XII llibres de letra morischa, foren estimats valor xxx sous.»

ACA, MR, 1713, f. 21v.

1663

1375, març, 16. Barcelona

Notícia sobre la traducció al català d'una resposta del soldà de Babilònia al rei, la qual es copia al registre.

ACA, RC, 1389, f. 103v i 109v-110.

[...] Redeunte dicto Francisco ça Closa, attulit litteram responsivam dicti soldani que, vulgarizata in lingua nostra per magistrum Benvenist, est registrata in presenti registro ultra, in cix folio.

1664

1375, març, 22. Lleida

El rei demana al papa el càrrec de penitencier per a Arnau Renardes, professor de «Sacra Pagina».

ACA, RC, 1233, f. 43v.

1665

1375, març, 25. Lleida

El rei demana un benefici a la diòcesi de Tarragona per a Guillem de Claramunt, prevere de la diòcesi de Barcelona i batxiller en lleis.

ACA, RC, 1233, f. 44.

1666

1375, març, 27. Lleida

El rei demana un benefici per a Martín Anzano, llicenciat en decrets de la diòcesi d'Osca, «ordinario lecture decretis assidue Ilerde.»

ACA, RC, 1233, f. 44.

1667

1375, març

Pagament de quaranta-quatre sous barcelonesos a Llopart, pintor de Barcelona, per la compra d'un àbac.

ACA, MR, 617, f. 80.

Ítem, dóna a·n Laupart, pintor de Barcelona, d'una taula de comptar que·n compré ops de mon offici [...] XLIIII sous barcelonesos.

1668

1375, abril, 13. Lleida

Pagament de cent vint-i-quatre lliures a Jaume Domènec pel seu treball d'escriure llibres per al rei.

ACA, RC, 1364, f. 145-145v.

1669

1375, abril, 15. Lleida

El rei demana un benefici per a Berenguer d'Anglesola, batxiller en decrets.

ACA, RC, 1249, f. 29v.

1670

1375, abril

Pagament de dotze florins a favor de fra Nicolau Sacosta en ajut del seu magisteri.

ACA, MR, 591, f. 68.

Ítem, done a frare Nicholau ça Costa, batxeller en Theologia, de l'orde dels frares menors, ab alberà de scrivà de ració, scrit en Çeragoça a xxiiii de janer del dit any, ab lo qual lo dit senyor li manava donar graciosament en ajuda de son magistrat, segons que·s conté en lo dit alberà, lo qual cobre [...] xii florins d'or.

1671

1375, maig, 3. Lleida

L'infant Martí mana pagar per les exèquies de la seva mare «xxiiii scudetis in quibus erant dipingenda xxiiii signa, videlicet xii dicte domine regine et xii nostre.»

ACA, MR, 2099, f. 26v.

1672

1375, maig, 3. Lleida

L'infant Martí mana pagar a Nicolau Thomé, pintor de la ciutat de Lleida, quaranta-vuit sous «pro salario suo dictorum XXIII signorum que ipse depinxerat», els quals s'havien utilitzat en les exèquies de la reina.

ACA, MR, 2099, f. 26v.

1673

1375, maig, 15. Lleida

Notícia sobre Pere Grasa, estudiant a Lleida, que té un procés obert amb Joan Sestorres.

ACA, RC, 777, f. 175-175v.

1674

[1375, maig, 25. Barcelona]

El rei demana un benefici a Tortosa per a Andreu Pasqual.

ACA, RC, 1254, f. 5v.

1675

[1375, maig, 25. Lleida]

El rei demana un benefici a Barcelona per a Guillem Nicolau, prevere, «scolar in iure canonico.»

ACA, RC, 1254, f. 5v.

1676

1375, maig, 25. Lleida

El rei demana un benefici per a Tristany de Navés, batxiller en lleis.

ACA, RC, 1254, f. 10.

1677

1375, maig

Pagament de tres florins d'or a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la compra de dos àbacs.

ACA, MR, 366, f. 147.

Ítem, done a n'Antoni Calaf, pintor de Barcelona, los quals li eren deguts per rahó de 11 taules de comptar que en Berenguer de Magarola li féu fer a ops de mon offici, segons que en una àpocha se conté que cobra lo dit Anthoni Calaf [...] 11 florins d'or.

1678

1375, maig

Pagament de seixanta-tres sous i quatre diners barcelonesos a Arnau d'Erill, camarlenc de la reina, per despeses fetes a la cambra de la infanta Elionor i per un tabernacle de fusta, pintat, per a una imatge de cera que s'ha portat a Santa Maria del Portal Nou de Barcelona.

ACA, MR, 505, f. 85.

Ítem, done al noble mossén Arnau d'Erill, camarlenc de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, los qual li eren deguts per raó de la messió que ha feta en la cambra de la senyora infanta dona Alienor, filla del senyor rey e de la dita senyora reyna, en los meses de janer, de febrer e de març proppassats, que fan vi sous que costà un tabernacle de fust pintat que ha fet fer a ops de una ymage de cera que la dita senyora infanta ha manada donar a Sancta Maria del Portal Nou de la ciutat de Barcelona e per altres messions menudes, segons que n lo dit albarà és contengut [...] LXIII sous IIII diners barcelonesos.

1679

[1375, maig. Lleida]

El rei demana al papa un benefici per a Pere de Guàrdia, estudiant de dret canònic, capellà i domèstic seu.

ACA, RC, 1254, f. 4.

1680

1375, maig

Pagament de cent deu sous barcelonesos a G[uillem] Prinyó, de l'escrivania de l'infant Joan, en paga dels cinc-cents sous que se li van concedir per escriure un llibre per a aquell.

ACA, MR, 591, f. 85.

Ítem, done a-n G[uillem] Prinyó, de la scrivania del senyor duch, en paga d'aquells D sous barcelonesos que'l dit senyor li atorgà graciosament ab letra sua de març M CCC LXXV, en satisfacció de un libre que scrivi per obs del dit senyor, segons que's conté en la dita letra [...] cx sous barcelonesos.

1681

1375, juny, 30. Lleida

El rei mana a Guillem Despuig, llicenciat en lleis, i a Berenguer Descortey, jurisconsult de Barcelona, que els llibres i documents del difunt Jaume Conesa que són en poder de la seva vídua, Isabel, o de la seva sogra, Clara, siguin guardats en un lloc segur.

ACA, RC, 778, f. 23v-24.

1682

1375, juliol, 19. València

L'infant Joan reclama la presència de Jucef Abenardut, jueu, metge i astròleg d'Osca, amb els seus instruments i llibres d'astrologia.

ACA, RC, 1719, f. 119v.

El primogènit. Nos te havemos menester en nuestro servicio, por la qual cosa te mandamos que luego, empués recepción de la present letra, vengas a nos con todos tus libros e qualesquiere artificios que tengas d'art d'estrología. E aquesto non mudedes por res.

Dada en Çaragossa, deius siello nuestro secreto, a xix días de julio, en el anyo de M CCC LXXV.

Primogenitus.

Fuit directa Juceffo Avenardat, judeo civitatis Osce fisico.

Dominus dux mandavit mihi Petro de Tarrega.

1683

1375, juliol, 20. Saragossa

L'infant Joan reclama de nou la presència de Jucef Abenardut, jueu astròleg d'Osca, i li prega que li porti allò que mestre Joan d'Ordàs li farà saber.

ACA, RC, 1719, f. 121.

1684

1375, agost, 2. Sant Cugat del Vallès

El rei mana a Bernat Descoll que li envii per Antoni Gença, prevere del comte d'Urgell, els dos tapisos que li havia demanat amb motiu del casament de l'infant.

ACA, RC, 1249, f. 99v-100.

Lo rey. En Bernat Dezcoll, per altres letres vos havem manat que liuràsets 11 draps, ço és, aquell de Santa Caterina e l'altre appellat del Passatge d'Ultramar, a·n Ant-honi Gença, prevere del comte d'Urgell, a ops de les noçes del dit comte. E segons que havem entès no·n havets res fet, de què·ns meravellam. Perquè us manam que encontinent liurets los dits 11 draps al dit prevere. Però volem que ans que·ls liurets prengats seguretat bastant que dins cert temps, aquell que vos conexerets, los dits draps tornen an vostre poder.

Dada en lo loch de Sent Cugat de Vallès, sots nostre segell secret, a 11 dies d'agost de l'any M CCC LXXV.

Rex Petrus.

1685

1375, agost, 25. Barcelona

El rei demana un benefici a Elna per a Umbert de Capdepon, batxiller en decrets.

ACA, RC, 1233, f. 45.

1686

1375, setembre, 4. Saragossa

La duquessa Mata, en carta dirigida a Joan Gener, fa referència a les lectures «de les obres que·ns fets saber, com siam a Barcelona, vós nos farets mostrar aquelles e legirem ço que·ns parrà.»

ACA, RC, 1814, f. 9.

1687

1375, setembre, 15.

Notícia sobre Joan de Costa com a estudiant de l'Estudi General de Lleida.

ACA, MR, 2099, f. 71v.

1688

1375, octubre, 31. Barcelona

La reina dóna cent florins anuals per a estudi i vestir a Damià Sarriera. El rei n'hi concedeix dos-cents més fins que es doctori.

ACA, RC, 1252, f. 83v.

1689

[1375, octubre, 31. Barcelona]

El rei demana un benefici per a Damià Sarriera, «in canonica facultate bacallarius.»

ACA, RC, 1233, f. 56.

1690

1375, novembre, 2. Barcelona

El rei amplia a Berenguer Llopart, pintor de Barcelona, el termini per a pagar el deute de setze lliures barceloneses.

ACA, RC, 784, f. 10v-11.

1691

1375, novembre, 3. Barcelona

El rei recomana al papa els eclesiàstics de la capella reial per obtenir beneficis.

ACA, RC, 1093, f. 14v.

1692

1375, novembre, 9. Barcelona

Albarà de pagament de dotze mil sous a favor de Dalmau Sapllana per l'escriptura d'un llibre gran d'astrologia per al rei.

ACA, MR, 372, f. 146.

1693

1375, novembre, 16. Barcelona

El rei prohibeix prendre possessió al lector del convent dels frares menors de Mallorca.

ACA, RC, 1093, f. 23.

1694

1375, novembre, 16. Barcelona

Notícia sobre el nomenament de Berenguer de Guànecs, OFM, lector del convent [de frares menors] de Mallorca.

ACA, RC, 1093, f. 23.

1695

1375, novembre, 22. Barcelona

L'infant Martí mana a Bonafonat de Sant Feliu que pagui a Guillem Nicolau, capellà del rei, trenta florins per un llibre de les Cròniques de Sicília que havia traduït del llatí al català.

ACA, RC, 2099, f. 93v.

Infans Martinus *et cetera*. Dilecto nostro Bonafonato de Sancto Felice, militi vel cuicumque regenti officium nostre expensorie, salutem et dilectionem. Dicimus et mandamus vobis expresse quatenus de peccunia curie nostre que est vel erit penes vos tribuatis et solvatis dilecto capellano dicti domini regis, Guillermo Nicolay, vel qui voluerit loco sui, triginta florenos auri de Aragonia, qui sibi de mandato nostro taxati fuerint pro *Coronisis Sicilie* a quodam libro exequatorum, quas ad opus nostri de latino transtulit in vulgare. Et facta solucione, recuperetis ab eo presentem cum apocha de soluto.

Data Barchinone, xxii de novembris, anno a Nativitate Domini millesimo ccc lxx quinto.

Infans Martinus.

1696

1375, novembre, 22. Barcelona

El rei mana al seu tresorer Pere Desvall que pagui cent florins al seu capellà Guillem Nicolau, el qual, per manament seu, havia redactat els epitafis dels reis Alfons i Jau-

me i, a més, és autor de la traducció del vulgar al llatí de les «Antigues cròniques dels reis d'Aragó i dels comtes de Barcelona» i traductor del llatí al català de les Cròniques dels reis de Sicília.

ACA, RC, 1359, f. 76.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 28.

1697

1375, novembre, 22. Barcelona

Ramon de Castelló, OFM, és elegit lector del convent de Mallorca.

ACA, RC, 1742, f. 87v-88.

1698

1375, novembre, 22. Barcelona

El rei fa esment del nomenament de Ramon de Castelló.

ACA, RC, 1093, f. 25.

1699

1375, novembre, 30. Barcelona

El rei demana al papa que doni llicència a Berenguer d'Anglesola, batxiller en dret canònic, per estudiar a Lleida.

ACA, RC, 1233, f. 63.

1700

1375, desembre, 11. Barcelona

L'infant Martí mana donar deu florins a l'abadessa del monestir de Sant Daniel i Santa Clara de Barcelona, «quare fecit legere totum Psalterium per L vices pro salute anime dicte domine regine.»

ACA, RC, 2099, f. 108-108v.

1701

1375, desembre, 22. Barcelona

El rei agraeix a Pere Sacalm la tramesa d'uns tapisos.

ACA, RC, 1093, f. 40v.

Lo rey. Micer Pere, reebuts havem los draps de les Tripes que·ns havets trameses e paren-nos bons e bells, perquè us ho grahim molt.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xxii dies de deembre de l'any m ccc lxxv.

Rex Petrus.
 Dirigitur Petro ça Calm, legum doctori.
 Dominus rex mandavit mihi Petro de Gostemps.
 Probata.

1702

1375, desembre, 28. Barcelona
El rei demana al papa que permeti que el canceller i el rector de l'Estudi General puguin concedir a dos religiosos el títol de mestre en teologia.

ACA, RC, 1233, f. 73-73v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCLXXXVI (amb datació errònia)

1703

1375
Notícia, en uns pagaments, de Pere Baró, pintor de Perpinyà, que treballava al palau reial d'aquesta ciutat.

ACA, MR, 28, f. 120.

1704

1375
El rei cita Joan Desplà, batxiller, que ha de llicenciar-se.

ACA, RC, 1249, f. 24v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIV.

1705

1375
Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 928, full de guarda inicial. — ACA, RC, 784, full de guarda final. — ACA, RC, 973, full de guarda inicial. — ACA, RC, 778, full de guarda final.

«O quam difficile est studium non patere in vultu.» GUALTERI DE CASTIGLIONE, *Alexandreis*, llibre I, 63.

«Qui se humiliat exaltatur.» Lc 14,11.

«Qui non assuescit virtutibus, dum iuvenescit.» ALBERTÀ DE BRESCIA, *Liber consolationis et consilii*, cap. x: «Qui non assuescit virtuti, dum iuvenescit, a vitiis nescit desistere, quando senescit.»

«Sanctus et immaculatus.» Col 1,22.

«Lex videt iratum, iratus non videt illam.» PUBLILI SIRÓ, *Sententiae*, 344.

«Multi creduntur amici qui re vera sunt inimici.» ALBERTÀ DE BRESCIA, *Ars loquendi et tacendi*, cap. v.

«Si tibi ipsi non imparasti, ut taceres, quomodo ab alio silentium queris?» ALBERTÀ DE BRESCIA, *Ars loquendi et tacendi*, cap. III.

1706

1375

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 928, full de guarda inicial.

«Salve sancte facies nostri redemptoris. In qua nitet species divini splendoris. Impresa panniculo niuei coloris. Dataque Veronice in signum amoris. Salve nostra gracia ne hac vita dura, labili et fragilitate transitura [...] Duch Salve decus seculi speculum sanctorum. Quod inde cupiunt spiritus celorum. Nos ab omni macula purga vitiorum. Atque nos consorcio iunge beatorum. Salve nostra gloria, in hac vita dura. Labili et fragili cito transitura. Nos perducti ad patriam, o felix figura. Ad videndum faciem que est Christi pura.» JOAN XXII (1316-1334), *Oratio ad Sanctam Veronicam*: «Salve sancta facies nostri redemptoris. In qua nitet species divum splendoris. Impressa panniculo niuei candoris. Dataque Veronice ob signum amoris. Salve decus seculi speculum sanctorum. Quod videre cupiunt spiritus celorum. Nos ab omni macula purga vitiorum. Atque nos consorcio iunge beatorum. Salve nostra gratia, in hac vita dura. Labili ac fragili cito transsitura. Perduc nos ad patriam, o felix figura. Ad videndum faciem Christi mente pura. Esto nobis gaudium, scutum et iuvamen. Ad futuram gloriam nos perducas. Amen.»

1707

1376, gener, 3. Barcelona

Notícia sobre Arnau Sapila, OFM, com a lector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1233, f. 73v.

1708

1376, gener, 3. Barcelona

El rei suplica al papa que doni facultat a Arnau Sapila, OFM, per anar a estudiar a Tolosa.

ACA, RC, 1233, f. 73v.

1709

1376, gener, 28. Barcelona

El rei concedeix a Francesc Pareta dos mil sous en agraïment pels llibres d'astrologia que li ha escrit.

ACA, RC, 1095, f. 35.

Nos Petrus *et cetera*. Quia vos, fidelis de camera nostra Franciscus Pareta, servivistis nobis in scribendo aliquos libros artis astrologie et de presenti scribitis unum vocatum *Almanach* dicte artis, tenore presentis duos mille solidos barchinonenses vobis damus et concedimus gratiose. Mandantes per eandem fideli consiliario et thesaurario nostro Petro de Vallo, quatenus de pecunia curie nostre que est vel erit penes ipsum, dictos duos mille solidos vobis tribuat et exsolvat. Et facta solutione, presentem a vobis recuperet cum apocha de soluto.

Data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, xxviii die januarii, anno a Nativitate Domini M CCC LXXVI.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo Michaelis.

Probata.

1710

1376, gener, 29. Barcelona

El rei nomena el canonge lleidatà Galceran de Requesens canceller de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 974, f. 84v-85.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 61.

1711

1376, febrer, 15. Barcelona

El rei escriu a Isaac Nafuci, «circa perfectionem cuiusdam Astrologie operis quod ad nostrum componitis servitium», demanant-li que la hi enviïn en acabar-se.

ACA, RC, 1095, f. 25-25v.

1712

1376, març, 10. Lleida

El rei demana un benefici per a Francesc Marc, batxiller en dret civil i canònic.

ACA, RC, 1254, f. 16v.

1713

1376, març, 13. Lleida

El rei demana a l'abat de Sant Victorià documents i privilegis «del rey de Aragón qui fue heredado del regno por su madrastra, no era bort, antes legítimo e su madre era estada reyna.»

ACA, RC, 1251, f. 92.

1714

1376, març, 22. Montsó

El rei demana novament a l'abat de Sant Victorià els documents i privilegis anteriors.

ACA, RC, 1251, f. 99v.

1715

1376, març, 30. Montsó

El rei recomana fra Joan de Barberà al general i al capítol dels predicadors, que s'han de reunir a Nàpols, per tal que el facin mestre, atès que ha llegit sentències en diversos estudis i en diferents convents de l'orde.

ACA, RC, 1253, f. 104v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. XCII.

1716

1376, març, 30. Montsó

El rei recomana fra Bernat Descoll al general i al capítol dels predicadors, que s'han de reunir a Nàpols, atès que ha sigut lector dels convents de Castelló, Saragossa i Mallorca.

ACA, RC, 1253, f. 104v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. XCIV.

1717

1376, abril, 30. Montsó

El rei demana una canongia a Barcelona per a Pere Agramunt, estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 1254, f. 27-27v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. C.

1718

1376, maig, 3. Montsó

El rei concedeix a García Sánchez Iriarte, donzell del bisbe de Pamplona, llicència per anar a Avinyó amb llibres de dret i d'altres ciències.

ACA, RC, 1253, f. 134v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIX.

1719

1376, maig, 4. Montsó.

El rei mana a Bernat Descoll que proporioni al seu primogènit, el duc de Girona, per al convit amb el duc de Borbó, la vaixella d'or o d'argent, tapisos i altres arreus reials.

ACA, RC, 1251, f. 137.

Lo rey.

En Bernat Descoll, manam-vos que a obs del convit que nostre primogènit lo duch ha a fer al duch de Borbó, prestets a aquell nostre primogènit tota vaxella d'aur e d'argent e draps istoriats e altres arreus que tingats nostres e que'l dit nostre primogènit haurà mester per al dit convit, emperò fets qu'encontinent fet aquell convit ho cobrets.

Dada en Muntsó, sots nostre segell secret, a IIII dies de maig de l'any M CCC LXXVI.

Rex Petrus.

Petrus de Gostemps mandato domini regis.

Probata.

1720

1376, maig, 5. Montsó

El rei mana a l'abat de Ripoll que doni llicència a fra Ramon de Castellet per anar a estudiar cinc o sis anys.

ACA, RC, 1251, f. 139.

1721

1376, maig, 7. Montsó

El rei recomana al papa Aimeric Gostemps, escolar de la capella reial, per a un benefici.

ACA, RC, 1254, f. 31.

1722

[1376, maig, 8. Montsó]

El rei demana un benefici a Lleida per a Francesc de Villafaria, «in artibus eruditus.»

ACA, RC, 1254, f. 32.

1723

1376, maig, 29. Montsó

El rei demana que es permeti a fra Pere Sacort, OSA, obtenir el magisteri en teologia a Barcelona.

ACA, RC, 1254, f. 34.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXIX

1724

1376, maig

El rei demana que es concedeixi a Andreu Porta, monjo del Cister, l'administració de l'hospital de Santes Creus. Abans havia llegit Bíblia i sentències a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1254 f. 23v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXI.

1725

1376, juny, 9. Barcelona

L'infant fa donar una quantitat de diners per al mestratge en teologia a Bernat Brull.

ACA, MR, 615, f. 58v.

1726

1376, juliol, 2. Montsó

El rei demana que s'envii a Bernat Descoll «tota aquella pedra que [...] haia mester a ops de una obra que fa fer de una cambra e i estudi del nostre palau de Barcelona.»

ACA, RC, 1094, f. 56. — ACA, RC, 1251, f. 139 [sobre el mateix afer].

1727

1376, juliol, 20. Montsó

El rei escriu a l'oficial del bisbe de Lleida en relació amb els problemes de l'examen del metge P[ere] Torrelles, fet davant el mestre Natal Lebri.

ACA, RC, 787, f. 50v-51.

1728

1376, juliol, 18. Montsó

El rei mana mana a Arnau de Torrelles que compri un llibre sobre teologia anomenat Diccionari.

ACA, RC, 1258, f. 80.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, núm. CCLXXXV.

1729

1376, juliol, 20. Montsó

El rei mana a les autoritats civils de Lleida que castiguin severament —llevat que es tracti de clergues— el mestre Natal Lebri i els seus companys, els quals, mà armada, havien pertorbat una cerimònia acadèmica de l'Estudi General. En el document se citen Pere Torrelles i Agustí Soler, metges.

ACA, RC, 786, f. 63v-64.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 63.

1730

1376, juliol, 31. Barcelona

L'infant Joan absol Pere Azemar de la baralla que havia protagonitzat a les escoles de gramàtica de Perpinyà.

ACA, RC, 1680, f. 215-215v.

1731

1376, agost, 1. Montsó

El rei demana al papa un benefici a Tortosa per a Miquel de Sagarra, escolar de la capella reial.

ACA, RC, 1254, f. 46.

1732

1376, agost, 26. Montsó

Notícia sobre Joan de Subirats, «in legibus approbatus» a Lleida.

ACA, RC, 787, f. 104. — ACA, RC, 791, f. 10.

1733

1376, agost, 30. Montsó

El rei mana a Domènec Pons, cabiscol de la seu de Lleida, que aculli Gil de Laverre a les seves escoles de dret i art canònic.

ACA, RC, 791, f. 18v.

1734

1376, agost

Pagament de cinc florins d'or al prior del convent de Natzaret en ajut del retaule de l'església.

ACA, MR, 593, f. 63.

Ítem, done al prior de Nazaré, ab alberà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a xviii de juliol m ccc lxxvi, ab lo qual lo dit senyor li manava donar graciosament en ajuda de un retaule que feia fer en la esgléya de Natzaret, segons que's conté en lo dit alberà lo qual cobre [...] v florins d'or.

1735

1376, agost

Pagament de vint florins a l'abadessa de Sant Pere de les Puelles, de Barcelona, en ajut del retaule de l'església del monestir.

ACA, MR, 593, f. 111.

Ítem, done a l'abbadessa del monastir de Sent Pere de Barcelona, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a xxiii de juliol de l'any m ccc lxxvi, ab lo qual lo dit senyor li manava dar graciosament en ajuda de un retaula que fa fer ops de l'esgleya del dit monastir, segons que·s conté en dit albarà lo qual que cobre [...] xx florins d'or.

1736

1376, agost

El rei demana al papa que permeti a Jaume Chiva, OFM, obtenir el magisteri en teologia.

ACA, RC, 1254, f. 56v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. xxxvi.

1737

1376, agost

L'infant Joan mana donar deu florins a fra Bernat Brull, OFM, per al seu magisteri.

ACA, MR, 593, f. 64v.

1738

1376, setembre, 18. Barcelona

Notícia sobre Joan Mas, OSA, com a lector.

ACA, RC, 1655, f. 72.

1739

1376, octubre, 15. Barcelona

El rei mana a Francesc Marrades que li compri una terna de tapissos a València o a Granada.

ACA, RC, 1093, f. 109.

Lo rey.

En Francesc Marrades, nós havem mester una terna de bells draps d'Espanya, és a saber magroços e neschs qui correguen en vert. Perquè us pregam e manam que si se'n troben en València, sinó que hi trametats en Granada e que·ls nos comprets e·ls nos trametats. És emperò mester que·ls hajam dins II meses, car nós vos farem pendre en comptes tot ço que costaran, e axí manam al nostre maestre racional que ho faça.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xv dies d'octubre de l'any m ccc lxxvi.

Rex Petrus.

Dirigitur Franciscus Marrades.
Dominus rex misit signatam.
Probata.

1740

1376, octubre, 17. Barcelona
El rei demana a l'arquebisbe de Saragossa que ajudi Juan de la Casta, el qual estudiava dret canònic en un estudi general.
ACA, RC, 1093, f. 112v.

1741

1376, octubre, 23. Barcelona
El rei mana al seu tresorer que pagui cent cinquanta lliures per la pedra per a l'obra d'un estudi que fa fer al palau reial de Barcelona.
ACA, RC, 1093, f. 114v.

1742

[1376, octubre]
Pagament de deu florins a fra P[ere] Riso pel seu magisteri en teologia.
ACA, MR, 593, f. 80v.

1743

1376, novembre, 4. Barcelona
El rei dona sis-cents florins a Jaume Domènec, OFP, que traduïa llibres del llatí al vulgar per al rei i componia una obra pròpia.
ACA, RC, 1364, f. 145-148.

1744

1376, novembre, 10. Barcelona
La duquessa mana a l'abadessa de Pedralbes que assigni una mestra a la filla de Ramon Sarrovira, monja atorgada a Pedralbes.
ACA, MR, 1814, f. 73.

1745

1376, novembre, 29. Barcelona
L'infant Martí mana a Fernando de Artieda que li envii diversos tapissos per a l'arribada del cardenal de Théroutanne.
ACA, RC, 2100, f. 106v.

Infant en Martí. En Ferrando d'Artieda, porque el cardenal de Toroana será aquí el lunes primero vinient, havemos menester de grant necessitat aquellos trapos de paret e otras cosas contenidas en el memorial que vos embiamos dentro la present entercluso. Por aquesto vos mandamos expressament e de nuestra cierta sciencia que las ditas cosas en el vuestro memorial contenidas livredes a-n Berenguer Morandell encontinent que por él vos seran demandadas. E aquesto por res no mudedes.

Dada en Barcelona, dius nostro siello secreto, a xxix dias de noviembre en el anyo M CCC LXXVI.

Infans Martinus.

Fuit misa a-n Ferrando d'Artieda.

Idem.

1746

1376, desembre, 2. Barcelona

S'esmenta Guillem Sagarra, OFP, que llegeix sentències a Bolonya i vol doctorar-se en un estudi general del regne.

ACA, RC, 1233, f. 97-97v.

1747

1376, desembre, 12

Àpoca de pagament a Jaume Santgenís, pintor de Barcelona, de quaranta-un sous per a pintar i daurar cofrets que la reina li havia encarregat.

ACA, MR, 506, f. 18.

1748

1376, desembre, 24. Barcelona

El rei escriu a les autoritats civils de Lleida en relació amb la petició del rector de l'Estudi General referent a l'arribada a la ciutat de doctors, lectors i bidells.

ACA, RC, 791, f. 151-151v.

1749

1376, desembre

Pagament de quaranta-un sous barcelonesos a Jaume de Santgenís, pintor de Barcelona, per dos cofres daurats i pintats que havia comprat la reina.

ACA, MR, 506, f. 18.

Ítem, done a-n Jacme de Sentgenís, pintor de Barcelona, los quals li eren deguts per raó de dos cofrets pochs, daurats e pintats, los quals la nobla madona Sibília

de Fortià d'ell havia comprats a ops de tenir les sues joies, segons appar per àpocha feta per en Guillem d'Orta, notari, a xxx dies de deembre de l'any de M CCC LXXVI, que cobre [...] XLI sous barcelonesos.

1750

1376, desembre

Pagament de trenta-tres sous barcelonesos a Guerau Lluell, pintor de Barcelona, per la pintura d'unes andes per a la infanta.

ACA, MR, 615, f. 39v.

Ítem, li és degut, los quals donà a-n Guerau Lull, pintor de Barcelona, per pintar les dites andes [...] XXXIII sous barcelonesos.

1751

1376

Pagament d'una lliura, set sous i sis diners a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la compra d'un àbac.

ACA, MR, 28, f. 120.

Ítem, pague a-n Antoni Calaff, ciutadà de Barcelona, per una taula de compte que·n compre ops de la casa de la procuració [...] i lliura, VII sous, VI diners.

1752

1376

Pagament a Miquel Pastor, rel·ligador, per dues cobertes, una d'aluda i l'altra de pergamí.

ACA, MR, 2808, f. 52.

Ítem, done a-n Miquel Pastor, ligador de llibres, per II llibres que féu, la un cubert d'aluda [...] e l'altre cubert de pergamí [...].

1753

[1376]

Pagament de cinquanta-cinc lliures a Joan Castelló, de Perpinyà, per la compra d'una Bíblia.

ACA, MR, 28, f. 111.

Ítem, done a l'honrat en P[ere] dez Vall, tresorer del senyor rey, e per ell a-n Johan Castellón, de Perpinyà, per una Bíblia que compré ops de dit tresorer [...] LV lliu-

res. Albarà de rebuda del dit tresorer. E és cert que les dites LV lliures són posades en rebuda en lo compta VIII de l'ofici seu de la Tresoreria, en XXXVI cartes, en quantitat de c florins d'or.

1754

[1375-1376]

Pagament de vuitanta-dos sous i sis diners a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per tres àbacs.

ACA, MR, 614, f. 81v.

Ítem, done a·n Anthoni Calaff, pintor de la ciutat de Barcelona, al qual eren deguts per preu de III taules de favejar que·n compré, ço és, una que doné a ops de l'offici del racional e les dues a ops de mon ofici. E costaren a rahó de XXVII sous VI diners cascuna, que fan LXXXII sous, VI diners.

1755

[1375-1376]

Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 786, full de guarda inicial. — ACA, RC, 787, full de guarda inicial — ACA, RC, 785, full de guarda final. — ACA, RC, 929, full de guarda final. — ACA, RC, 1435, full de guarda final.

«O quam difficile est studium non prodere in vultu.» GUALTERI DE CASTIGLIONE, *Alexandreis*, llibre I, 60.

«Omnium enim mulierum semper est moris.» Guido delle COLONNE, *Historia destructionis Troiae*, XIV, llibre 2.

«Vidua est virtus quam paciencia no.» *Vita Edwardi Secundi*, 137. La frase forma part d'una de més àmplia: «Patientia reliquas virtutes roborat et exornat, nam vidua est virtus quam patientia non firmat.»

«Cura quid expediat prius est quam quod sit honestum.» Publi OVIDI NASÓ, *Epistola ex Ponto*, llibre II, III *Cotae Maximo*.

«Spernere mundum / Spernere nullum / Spernere se / Spernere se sperni / Quatuor ista habeant.» Versos repetits que servien per a exercicis de llatí a l'escola. Fins i tot s'han atribuït a sant Felip Neri: «Spernere mundum / Spernere nullum / Spernere sese / Spernere se sperni / Sunt dona regis superni.»

«Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in saeculum misericordia eius cum no sit de certa.» Sl 106,1.

«Timor domini, pietas, scientia, fortitudo, consilium, intellectus, sapientia [...] gradus ad caelum.» AGUSTÍ D'HIPONA, *De sermone Domini in monte*, llibre I, i *De doctrina christiana*, llibre II (referència als set dons de l'Esperit Sant).

1756

1377, gener, 1

Notícia sobre el copista Pere Bartomeu com a arxiver i custodi de les claus de l'arxiu reial.

ACA, RC, 2100, f. 118.

1757

1377, gener, 16. Barcelona

El rei dóna vint florins a Joan Malet, cantor, perquè es pugui comprar una casa a la ciutat de Barcelona.

ACA, RC, 1360, f. 159v.

1758

1377, gener, 21

Bartomeu Zamora, pintor, pinta un bressol de diversos colors que servirà per a la filla del rei i de la reina Sibilla de Fortià.

ACA, MR, 506, f. 19v.

1759

1377, gener, 27

Pagament de vint-i-vuit sous i sis diners barcelonesos a Antoni Calaf, pintor de Barcelona, per la compra d'un àbac.

ACA, MR, 506, f. 21.

Ítem, done a-n Anthoni Calaf, pintor, los quals li eren deguts per raó de 1ª taula de fust pintada, la qual ha fet per assumir a ops dels meus officis, segons apar per àpocha feta e aclosa per en G[uillem] d'Orta, notari, a xxvii de janer de l'any mil ccc lxxvii, que cobre [...] xxviii sous vi diners barcelonesos.

1760

1377, gener, 27. Barcelona

El rei nomena almoiner de l'infant un frare de Poblet.

ACA, RC, 1095, f. 18.

1761

1377, gener, 28

L'infant Joan recomana Bernat de Canelles, el qual s'havia de doctorar, a les autoritats de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1655, f. 92.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 112.

1762

1377, gener, 29. Barcelona

El rei amplia a Jaume Despou, pintor de Barcelona, i a la seva esposa Elisenda el termini per a pagar un deute.

ACA, RC, 789, f. 9v-10.

1763

1377, febrer, 13. Barcelona

El rei demana al papa que doni llicència a fra Pere Gils, OFP, prior de València, per poder aconseguir el magisteri. Diu al seu favor que havia estudiat teologia durant sis anys i que havia llegit durant deu anys «libros sententiarum et sacram teologiam.»

ACA, RC, 1233, f. 103-103v.

1764

1377, febrer, 25. Barcelona

El rei demana al papa que concedeixi el grau de mestre a Francesc Marmany, OFP a Aragó.

ACA, RC, 1233, f. 105-105v.

[...] primitus gramaticam, logicam et naturalem scientiam successive docuerit per sex annos deinde tam inter ecclesiam cathedralem Dertuse, cuius lector extitit, quam inter diversos conventus sui ordinis per XII annos legerit theologiam feceritque cursum suum completum in Studio Generali sui ordinis Barchinone ut pote quia Ilerdensis fuit biblicus bacallarius, magister studentium et lector principalis regens cathedram dicti Studii Generalis [...].

1765

1377, febrer, 26. Barcelona

Notícia sobre la venda d'un hort del difunt pintor barcelonès Joan Oliveres.

ACA, RC, 792, f. 23.

1766

1377, febrer, 27. Barcelona

El rei amplia a Pere de Santa Eulàlia, daurador de Vic, el termini per a pagar un deute.

ACA, RC, 792, f. 23v.

1767

1377, març, 13. Barcelona

El rei dona llicència a Berenguer Desbosc, rector d'Onda i capellà seu, per estudiar dos anys més a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1260, f. 44v.

1768

1377, abril, 20. Girona

L'infant Joan nomena Jaume Domènec, OFP, membre de la seva comitiva.

ACA, RC, 1684, f. 39v-40.

1769

[1377, abril, 22. Girona]

L'infant Joan demana a Francesc Marrades, batlle general de València, que li compri a Granada «draps d'or [...] dels pus bells que-y trobets.»

ACA, RC, 1743, f. 175v. — ACA, RC, 1743, f. 175v-176.

1770

1377, abril, 31. Barcelona

El rei demana una canongia a Saragossa per a Joan de la Costa, estudiant de dret.

ACA, RC, 1260, f. 69v.

1771

1377, maig, 1. Girona

L'infant Joan demana al camarlenc Lope de Gurrea que s'encarregui de recuperar el llibre de les Històries troianes que havia deixat a Blasco de Azlor.

ACA, RC, 1743, f. 185v.

El primogénito.

Mossén Llop. Sabet que quando nos partimos de çaguera veç de Çaragoga, Blasco d'Azlor, quondam, merino qui fue, nos demandó a emprestito i nuestro libro de las *Istòrias Troyanas* por translatar. E como nos hayamos aquell trobado, queremos e vos mandamos que en nombre nuestro demandedes el dicho libro, e havido aquell nos lo enviedes por alguno qui encara venga assí ahina como fer lo poredes.

Dada en Gerona, deiús nuestro siello secreto, el primero día de mayo del anyo M CCC LXXVII.

Fuit directa Luppo de Gurrea, camarlengo domini ducis.

1772

1377, maig, 13. Barcelona

El rei ordena que s'obligui Llorenç Saragossa, pintor, a acabar el retaule de Santa Apollònia que feia per a l'església de Sant Llorenç de Saragossa.

ACA, RC, 792, f. 112v-113.

1773

1377, maig, 15

Pagament de dos florins d'or, quinze sous i dos diners per la reparació d'un tapís de l'infant.

ACA, MR, 594, f. 97.

Ítem, pos en dates, los quals lo dit senyor me menà retenir ab albarà de scrivà de ració, scrit en Girona, a xv de maig de l'any M CCC LXXVII, los quals lo dit senyor graciosament manà donar a dos mestres qui vengueren de França e per adobar lo drap de ras que'l dit senyor té a les spatles, segons que's conté en lo dit albarà, lo qual que cobre [...] II florins d'or xv sous II diners barcelonesos.

1774

1377, juny, 6. Barcelona

El rei dóna cinc-cents sous a Francesc Bataller, batxiller en arts, prevere i capellà reial, en ajut dels seus estudis.

ACA, RC, 1361, f. 43v.

1775

1377, juny, 10. Girona

La duquessa recomana fra Martí [Manu al mestre dels carmelites de Tolosa].

ACA, RC, 1812, f. 48.

La duquesa, etc. Maestre, entès havem per fra Martin que ell cobeeya e ha gran affecció de estudiar en lo vostre convent de Tolosa. Perquè us pregam que per honor nostre donets llicència al dit frare que puxe estudiar en lo dit Studi e fer-nos ne'ts molt pler.

Dada en Gerona, sots nostre segell secret, a x de juny l'any M CCC LXXVII.

Dirigitur magistro generali ordinis Montis Carmeli.

Idem.

1776

1377, juny, 11. Girona

L'infant Joan recomana fra Martí Manu al mestre dels carmelites de Tolosa per tal que sigui assignat al convent d'aquella ciutat «pro sue scientia augmentanda.»

ACA, RC, 1655, f. 142.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXIII.

1777

1377, juny, 28. Barcelona

El rei demana a fra Gilabert uns draps, els quals van descrits i pintats en uns pergamins que li porta el jueu mallorquí Magaluf de Benfarro: «dos pergamins en que són los obratges e colors dels dos draps d'aur, ço és, de nesch e de magroç.»

ACA, RC, 1260, f. 105v.

1778

1377, juliol, 2. Girona

Notícia de la pintura de «les armes de testes de moros e de la creu de Sant Jordi» als penons de les trompetes de l'infant.

ACA, MR, 1714, f. 30.

1779

1377, agost, 3. Barcelona

El rei escriví al batlle de Lleida sobre el robatori fet a Francesc Vidal, de Vic, estudiant a Lleida.

ACA, RC, 795, f. 99v-100.

1780

1377, agost, 16

Notícia sobre Guillem Nicolau com a copista de butlles pontifícies arribades al regne.

ACA, MR, 1260, f. 146v.

1781

1377, setembre, 3. Barcelona

Procés sobre béns, llibres i robes de florentins establerts a Barcelona, entre els quals Lotino Serpiero.

ACA, RC, 1255, f. 10v.

1782

1377, setembre, 12. Barcelona

El rei recomana fra Pere Codina al prior de Montserrat i li demana que li doni llicència per anar a un estudi general i que pugui gaudir de les mateixes racions que els altres frares que resten al monestir.

ACA, RC, 1655, f. 178v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIII.

1783

1377, setembre, 22

El rei recomana a l'abat de Sant Cugat Berenguer de Rajadell, monjo d'aquest monestir, perquè li doni permís per anar a estudiar tres anys a Lleida.

ACA, RC, 1259, f. 89.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CXIV.

1784

1377, octubre, 30. Barcelona

El rei amplia a Francesc Jordi, pintor de la casa reial, i a la seva muller Margarida el termini per a pagar un deute de disset lliures.

ACA, RC, 798, f. 96v-97.

1785

1377, novembre, 8. Barcelona

El rei demana el grau de mestre per a Joan de Barberà, OFP, el qual ha estudiat teologia «quod ad recipiendum in ea decus et honorem magisterii in Studio Oxonie, regni Anglie.»

ACA, RC, 1233, f. 127v.

1786

1377, novembre, 20. Barcelona

El rei dona cinc-cents florins a Francesc Eiximenis.

ACA, RC, 1259, f. 109.

1787

1377, novembre, 30. Barcelona

El rei dona facultat a fra Nicolau Sacosta, OFM i batxiller per Cambridge, perquè es pugui doctorar en aquesta universitat.

ACA, RC, 1260, f. 182.

1788

1377, desembre, 7. Almudévar

L'infant Joan mana a Joan Janer que li envii uns tapisos.

ACA, RC, 1744, f. 102.

Lo primogènit.

Manam-vos que, vista la present letra, nos trametats a Çaragoça, on nós en vem de camí, lo lit de drap d'or e los draps d'Arraç que vós tenits. E en açò no haja triga per res.

Dada en Almudévar, sots nostre segell secret, a vii dies de deembre l'any m ccc lxxvii.

Primogenitus.

Idem.

Fuit directa Johanni Januarii.

1789

1377, desembre, 8. Barcelona

El rei suplica que es nomeni Andreu Porta, que havia llegit Bíblia i sentències a París, com a abat de Santes Creus.

ACA, RC, 1233, f. 129v-130.

1790

1377, desembre, 18. Barcelona

El rei demana a l'abat de Poblet que no deixi anar a París a llegir sentències Bernat de Sant Romà, monjo del monestir, perquè és violent i pertorbador.

ACA, RC, 1260, f. 194v-195.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXI-LXXXII.

1791

1377, desembre, 20. Barcelona

El rei concedeix trenta florins a Bartomeu Gassó, OFP, en ajut del seu magisteri en teologia.

ACA, RC, 1256, f. 129.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. xciv.

1792

[1376-1377]

Anotacions als fulls de guarda dels registres.

ACA, RC, 791, full de guarda inicial. — ACA, RC, 789, full de guarda final. — ACA, RC, 789, full de guarda inicial. — ACA, RC, 790, full de guarda inicial. — ACA, RC,

796, full de guarda final. — ACA, RC, 931, foli de guarda inicial. — ACA, MR, 2374, f. 1. — ACA, MR, 2375, f. 1. — ACA, RC, 931, full de guarda inicial.

«Ac non pectendos coram prebere capillos, ut iaceant fusi per sua terga, veto.» Publi OVIDI NASÓ, *Ars amatoria*, 235: «At non pectendos coram praebere capillos, ut iaceant fusi per tua terga, veto.»

«Cura quid expediat prius est quam quod sit honestum.» Publi OVIDI NASÓ, *Epistulae ex Ponto*, 1.II.

«Quodcumque potest facere manus tua instanter operare quia nec opus nec ratio nec prudentia nec sapientia erunt, apud inferos quo tu properas.» Eccl 9,10: «Quodcumque potest manus tua facere instanter operare quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos quo tu properas.»

«Sola voluntas ardebit in inferno.» SANT BERNAT: «In inferno sola propria voluntas ardebit.»

«Fortuna quem nimium fovet stultum facit.» ALBERTÀ DE BRESCIA, *Liber Consolationis*, 12.

«Miserum te iudico si numquam fuisti miser.» SÈNECA, *De Providentia*, 4.3.

«Continuus successus bonorum eterne dampnationis est indicium.» GREGORI MAGNE: «Continuus successus temporalium prosperitatum aeternae damnationis est indicium.»

«Domine, non secundum peccata facias nobis. Neque secundum iniquitates nostras retribuas.» Tret de SI 102,10: «Litania, sive Supplicatio cantanda aut dicenda post Matutinas diebus Dominicis, feriis quartis et sextis, atque aliis temporibus ex mandato Ordinarii. Tum Sacerdos et cum eo populus dicant Orationem Dominum: 'PATER noster, qui es in coelis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, Sicut in coelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos malo. Amen.' Sacerdos: *Domine, non secundum peccata nostra facias nobis. Resp.: Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.*»

«Non ego divitibus venio preceptor amoris. Pauperibus vates sum quia pauper amavi.» Publi OVIDI NASÓ, *Ars amatoria*, llibre II: «Non ego divitibus venio pra-

eceptor amandi: Nil opus est illi, qui dabit, arte mea; Secum habet ingenium, qui, cum libet, 'accipe' dicit; Cedimus: inventis plus placet ille meis. Pauperibus vates ego sum, quia pauper amavi.»

«En nom de nostre senyor Deus totpoderós sia. Tot quant farem a la beneita verge, mare sua, madona Sancta Maria, que·ns dóna endressament en tots nostres fets. Fo començat aquest manual de cambi.» Invocació religiosa.

«Christus rex venit in pace et Deus homo factus est.» Vers atribuït a la Sibilla de Cumas.

1793

1377

Notícia sobre el nomenament d'Arnau Renardes com a confessor de la reina Sibilla.

ACA, MR, 507, f. 93.

1793 bis

[1378, gener, 17. Barcelona]

El rei demana un benefici a Girona per a Guillem Sánchez Martínez, estudiant de lleis, de divuit anys.

ACA, RC, 1240, f. 251.

1794

1378, gener, 25. Saragossa

El rei dóna normes als consellers i als administradors de l'Estudi General de Lleida sobre les eleccions de càrrecs acadèmics.

ACA, RC, 1631, f. 45-45v.

1795

1378, març, 1. Saragossa

El rei escriu al veguer i cort i als paers de Lleida sobre l'exempció d'impostos que s'havia concedit a l'Estudi General.

ACA, RC, 1631, f. 59v-60.

1796

1378, març, 18. Barcelona

El rei demana un benefici per al seu conseller Bertran d'Agramunt, «qua circa obtentum iure canonici facultatum pluribus annis se totum exhibuit et nunc etiam actu exhibet in Studio Generali Civitatis Ilerde.»

ACA, RC, 1233, f. 140v.

1797

1378, març, 23. Saragossa

L'infant Joan demana al vescomte de Roda que li envii el llibre Teodoric per mitjà del seu cambrer Fernando Muñoz.

ACA, RC, 1744, f. 134v.

Lo primogènit. Veçcomte, molt ha que'ns fes saber que vendríets tantost a nós, e creem bé que affers hagen empatxada e empatxen encara vostra venguda. Perquè volem e us pregam que, en cas que gayre dejats aturar, nos trametats per lo feel cambrer nostre, Ferrando Munyoç, portador de la present, lo libre de *Teodorich* que'ns havets aportat e totes les coses que la reyna de Xipre envie a nós e a la duquessa.

Dada en Çaragoça, sots nostre segell secret, a xxiii dies de març de l'any mccc lxxviii.

Fuit directa vicecomiti Rode.

1798

1378, març

Pagament de diversos llibres fets per Arnau de Porta, de la tresoreria del rei.

ACA, MR, 787, f. 325v.

Primerament, xiiii llibres, entre pocs e grans, que són de comptes dels dits florentins. Ítem, dos volums de letres emboltades en i drap.

1799

1378, maig, 8. Barcelona

El rei demana un benefici per a Bonanat Manyosa, «solaris in iure.»

ACA, RC, 1233, f. 151v.

1800

1378, maig, 10. Barcelona

El rei demana [un benefici] a l'arquebisbe d'Oristany per a Francesc Congost, OFM, de Barcelona, el qual «in diversis locis provincie huius promotus fuit ad officium lectionis in gramatica, logica, philosophia et theologia.»

ACA, RC, 1233, f. 149.

1801

1378, maig, 10. Barcelona

El rei demana una canongia a Tortosa per a Joan Morera, «scolar, in gramaticalibus studens.»

ACA, RC, 1233, f. 152.

1802

1378, maig, 11. Barcelona

El rei escrivu al lloctinent reial a la ciutat de Lleida en relació amb els problemes entre els estudiants de l'Estudi i les cases de la ciutat.

ACA, RC, 799, f. 121.

1803

1378, maig, 19. Saragossa

L'infant Joan mana a l'arquebisbe de Tarragona que doni llicència a Guillem Cone-sa, canonge, per anar a un estudi general i que pugui seguir cobrant les rendes dels seus beneficis.

ACA, RC, 1745, f. 89.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 1C.

1804

1378, juny, 1

Notícia sobre la donació de llibres del rei al monestir de Santa Maria de Poblet.

ACA, RC, 1261, f. 111v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 291.

Ítem, senyor, sia la vostra mercè que los vostres llibres que vós, senyor, havets donats a madona Sancta Maria de Poblet, que abans que vós anets en Sicília que·ls façats portar, e vós, senyor, ara quant hi serets personalment, que·ls hi offirats. Plau al senyor rey, però frare Guillem tengue'l-ne a prop.

1805

1378, juny, 9. Barcelona

El rei envia Guillem Miquel, llicenciat en decrets, a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1098, f. 90v.

1806

1378, juny, 23. Barcelona

El rei demana al papa un benefici per a Berenguer Torrents, escolar en dret canònic.

ACA, RC, 1233, f. 163.

1807

1378, juny, 23. Barcelona

El rei dóna cinquanta florins a fra Ferrer de Vergós, OFM, en ajut de les despeses del seu magisteri.

ACA, RC, 1362, f. 112v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. xci.

1808

1378, juliol, 13. Barcelona

Construcció del convent de monges de Sant Urbà, a la ciutat de València, per Arnau de Saranyó, abat de Vallidigna. El rei li atorga deu mil sous.

ACA, MR, 649, f. 86v-87.

1809

1378, juliol, 15. Barcelona

L'infant escriu al general dels carmelites perquè doni llicència a fra Joan Banyuls i a fra Vicenç Tamarit per anar a estudiar a Tolosa o a Avinyó.

ACA, RC, 1745, f. 133v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXII i LXXXV.

1810

1378, juliol, 20

Relació de tapissos que s'han comprat.

ACA, MR, 788, f. 14v-15.

[...] i drap de lana d'obra de raç, qui ha de lonch IIII canes v palms et d'ample i cana VI palms e mig a mesura de Barcelona, en lo qual són istoriats en lo cap i hom salvatge e après VIII figures entre hòmens e donzelles, les qui estan de dos en dos, e altres diverses figures de bèsties e d'ocells [...].

Ítem, i altre drap de lana françès del dit obratge de raç, qui ha de lonc III canes VI palms e d'ample i cana e mige, en lo qual ha figurada una istòria d' hòmens salvatges qui·s combaten ab cavallers [...].

Ítem, i bancal de lana françès del dit obratge de raç, que ha de lonc III canes v palms e d'ample mige cana a la dita mesura, en lo qual són figurats los VI mesos de l'any [...].

Ítem, un altre bancal de lana françès del dit obratge, qui ha de lonch III canes VI palms e d'ample mige cana a la dita mesura, en lo qual ha istoriats IIII hòmens e IIII dones qui estan de II en II [...].

Ítem, un altre bancal de lana françès del dit obratge, qui ha de lonch III canes e VII palms e d'ample mige cana a la dita mesura, en lo qual ha figures de hòmens, de dones qui cassen de ribera [...].

Ítem, altre bancal françès del dit obratge, qui ha de lonch III canes VII palms e mige cana d'ample a la dita mesura, en lo qual ha IIII figures d' hòmens e IIII de dones qui estan de dos en dos [...].

1811

1378, juliol, 23. Saragossa

L'infant Joan encarrega a Pere d'Artés, cavaller camarlenc, que li faci arribar una arpa i altres instruments musicals.

ACA, RC, 1745, f. 138v.

Ed. RUBÍO, *Documents*, II, p. CCVIII.

1812

1378, agost, 6. Barcelona

El rei nomena Ramon del Mor, el qual era bidell «particulari Studii Civitatis Ilerde», bidell general del dit Estudi en substitució del difunt Berenguer d'Oló.

ACA, RC, 974, f. 226v-227.

1813

1378, agost, 20. Barcelona

Pagament de set-cents vuitanta sous i vuit diners per la confecció d'un escriptori per a la casa de l'infant Joan.

ACA, MR, 507, f. 94.

Ítem, met en dates, los quals he despeses en messions de 1 scriptori que fiu fer en exercir mon offici, axí en archibanchs de fuste per tenir escriptures, clavo, fuste qui és entrada en fer lo dit scriptori, mans de mestres e altres coses qui són entrades en lo dit scriptori, les quals quantitats he pagades ab albarà de scrivà de ració, escrit en Barcelona, a xx dies del mes d'agost de l'any M CCC LXXVIII, segons que en lo dit albarà és contengut pus largament per menut [...] DCCLXXX sous VIII diners òbol.

1814

1378, agost, 23. Barcelona

El rei escriu a Pere Liula, hostaler de Barcelona, «conductor hospicii cuiusdam siti iuxta voltas pictorum Barchinone», i a Guillem Figuerola, pintor, «conductor cuiusdam botigue dicto hospicio contigue», en relació amb uns béns mobles.

ACA, RC, 800, f. 75.

1815

1378, setembre, 1. Barcelona

El rei mana que es paguin a Jaume Domènec, OFP, els cinc-cents florins que havia gastat «in compilatione diversorum voluminum cronicarum et istoriarum a longis citra temporibus plurium laboravistis et ultra labores.»

ACA, RC, 1264, f. 29v.

Ed. VIEILLIARD, núm. 3.

1816

1378, setembre, 1. Barcelona

S'esmenta el manament del rei Pere al seu tresorer de pagar els cinc-cents florins anteriors.

ACA, RC, 1364, f. 145v-148.

1817

1378, setembre, 18. Barcelona

El rei demana una canongia per a Jaume Simó, mestre en teologia per l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1233, f. 174.

1818

1378, setembre, 23. Saragossa.

L'infant Joan concedeix guiatge a Pere de Morelló, «nepotis Dominici Cerdani [...] justicie Aragonie», que es trasllada a estudiar a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1724, f. 137v.

1819

1378, octubre, 25. Barcelona

El rei mana a l'abat de Sant Joan de les Abadesses que doni llicència «adiscendi in Studio» a Arnau Maçó, canonge del monestir.

ACA, RC, 1263, f. 29. — ACA, RC, 1097, f. 8.

1820

1378, novembre, 24. Barcelona

El rei dona cinquanta florins a fra Berenguer de Guànecs, OFM, «in assumendo magisterii gradum in Sacra Pagina.»

ACA, RC, 1363, f. 19.

1821

1378, desembre, 18. Barcelona

S'esmenta Berenguer Ros, OSB, el qual «lig gramàtica e lògica» a Montsó.

ACA, RC, 1262, f. 3.

1822

1378, desembre, 18. Barcelona

El rei demana una canongia a València per a Dalmau de Rocabertí, clergue, «qui pluribus annis studiat et de presente in Studio Avinionensi.»

ACA, RC, 1233, f. 185.

1823

1378, desembre, 28. Barcelona

La reina Sibilla mana al bisbe de Lleida que accepti Arnau Maçó, de Vilafranca del Penedès, entre els estudiants que té acollits.

ACA, RC, 1587, f. 28v-29.

1824

1378

Pagament de tres lliures i sis sous a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per dos àbacs que va fer per a l'ofici de la procuració.

ACA, MR, 30, f. 122v.

Ítem, pague a-n Francesc Jordi, pintor de Barcelona, per 11 taules de compte que-n compré ops de l'ofici de la procuració [...] 111 lliures vi.

1825

1378

Pagament de dos mil sis-cents vuitanta-vuit sous i tres diners barcelonesos a Bernat de Foix, camarlenc de la reina, per diversos tapissos.

ACA, MR, 507, f. 89.

Ítem, doni a mossèn Bernat de Foix, camarlenc de la senyora reina, a qui eren deguts per raó de 11 draps de lana de raç ab figures e per 1111 bancals de la dita obra [...] 11^M DCLXXXVIII sous 111 diners barcelonesos.

1826

1378, maig¹

La reina demana una canongia i prebenda a Lleida per a Ferrer Eruga, estudiant a l'Estudi General de Lleida i batxiller en decrets.

ACA, RC, 1586, f. 23. — RC, 1588, f. 11.

1. Segurament el ròtol de súpliques és del mes de maig.

1827

1378, maig¹

La reina demana un benefici per a P[ere] Oliver Oliver, monjo benedictí del monestir de Sant Esteve de Banyoles, «qui per 1111 annos audivit iura canonica.»

ACA, RC, 1588, f. 20v.

1. Segons una nota anterior, la súplica fou feta el 12 de maig.

1828

1378

Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 1098, full de guarda inicial. — ACA, RC, 1383, full de guarda inicial. —
ACA, RC, 974, full de guarda final. — ACA, RC, 974, full de guarda final. — ACA,
RC, 1440, full de guarda final.

«Qui mel in ore gerit et me retropungere querit, eius amicitiam nolo michi sociam.» Anotació com un èxPLICIT que es troba a molts manuscrits.

«Leonardum de Sos fuit diligenter rimatum.» Referència a Lleonard de Sos, poeta del segle xv.

«Leonardus de Sos me rimavit propter notamente extrahende.» Referència a Lleonard de Sos, poeta del segle xv.

«Ac non pectendos coram prebere capillos, ut iaceant fusi per sua terga, veto.» Publi Ovidi Nasó, *Ars amatoria*, llibre III, 235.

«Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum.» Mt 8,8 (invocació que es diu abans de combregar a la missa).

1829

1379, gener, 10. Barcelona

L'infant Joan reclama la presència del mestre i professor en Sagrades Escripures Nicolau Rossell, OFP.

ACA, RC, 1724, f. 156v.

1830

1379, gener

Pagament de quinze florins a Berenguer de Pontons, cavallerís de la reina, per unes andes de fusta grans, pintades i daurades.

ACA, MR, 508, f. 48v.

1831

1379, març, 3

Pagament de vint florins més a Berenguer de Pontons, cavallerís de la reina, per unes andes.

ACA, MR, 508, f. 56.

1832

1379, març, 4. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb les baralles en les quals estaven involucrats estudiants de l'Estudi General.

ACA, RC, 805, f. 79v-80.

1833

1379, març, 4 i 16. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb els béns dels doctors, els estudiants i els bidells de l'Estudi General. Uns dies després, escriu una carta similar a Berenguer de Comenge, lloctinent d'aquell.

ACA, RC, 805, f. 79v. — ACA, RC, 804, f. 95v-96.

1834

1379, març, 28

El rei demana que es permeti a Bernat Descoll, OFP, magistrar-se a Bolonya, atès que «in Generali Studio Barchinone ordinis eiusdem fuerit biblicus et principalis lector in aliis solemnioribus conventibus regni nostri, necnon electus unanimiter et concorditer in priorem conventus civitatis Taracone ordinis supradicti.»

ACA, RC, 1266, f. 10v.

Cit. RUBÍÓ, *Documents*, II, p. xciv.

1835

1379, març

Notícies sobre Jaume Pastor, mestre d'escolans de la capella del rei.

ACA, MR, 371, f. 101v i 134v.

1836

1379, març

Pagament de sis florins més [a Berenguer de Pontons, cavallerís de la reina], per unes andes.

ACA, MR, 508, f. 56v.

1837

1379, abril, 6. Barcelona

El rei recomana Pere Marí, OFM, a la reina de Nàpols perquè pugui llegir teologia a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1263, f. 130.

1838

1379, abril

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a P[ere] G[uillem] Català, camarlenc del rei, per la compra d'uns tapissos.

ACA, MR, 591, f. 87.

Ítem, done a mossèn P[ere] G[uillem] Català, camarlench de dit senyor, ab albarà d'escrivà de ració, escrit en Barcelona a xvi de gener de l'any present M CCC LXXIX, per rahó de III banchals verts, obra de París, ab ocells e fullatges, que havia comprats en Barcelona ops de la cambra del dit senyor, a rahó de LX sous barcelonesos per cascun banchal, fan segons que·n lo dit albarà se conté [...] CLXXX sous barcelonesos

1839

1379, abril

Pagament de dos florins i mig al cap dels escolans de l'escola de Gramàtica de Barcelona.

ACA, MR, 509, f. 77.

Ítem, doní al rey dels escolans de la escola major de la Gramàtica de Barchinona, ab albarà de escrivà de ració, escrit en Barcelona a xxii del mes de febrer de l'any M CCC LXXIX, los quals la dita senyora li manà donar graciosament [...] II florins d'or d'Aragó.

1840

1379, maig, 18. Barcelona

El rei dona cent florins a Asbert de Vilamarí, canonge de Girona, «in auxilium expensarum per ipsum fiendarum in studio.»

ACA, RC, 1264, f. 107.

1841

1379, maig, 26. Barcelona

El rei mana al seu tresorer que pagui a Pere Bartomeu, escrivà reial, dos mil sous barcelonesos en remuneració pel seu treball de buscar documentació feudal entre els registres i copiar-la en un llibre.

ACA, RC, 1363, f. 152.

Nos Petrus *et cetera*. In remunerationem servicii per vos, fidelem scriptorem nostrum Petru Batholomei, nobis impensi in perquirendo et colligendo ex diversis libris seu registris nostris ac in unum librum seu volumen reportando omnes infeudationes seu concessionem feudorum nostrorum Regni Aragonum, duos mille

solidos barchinonenses vobis concedimus gratiose. Mandantes thesaurario nostro quatenus de pecunia nostre curie dictos duos mille solidos solvat vobis vel cui volueritis loco vestri. Recuperando in eorum solutio apocham et presentem, quam in testimonium premissorum fieri et nostro sigillo iussimus comuniri. Data Barchinone, vicesima sexta die madii, anno a Nativitate Domini M CCC LXX nono.

Bernardus de Valle.

Bartholomeus Sirvent, mandato regio facto per Petrum Jordani d'Urries, consiliarium et maiordomum.

Doinus rex habuit eam provisa.

Probata.

1842

1379, maig, 25. Barcelona

Àpoca de tres mil sous pel retaule del monestir de Sant Daniel i Santa Clara de Barcelona.

ACA, MR, 380, f. 202v.

1843

1379, maig

Pagament de tres mil sous pel retaule del monestir de Sant Daniel i Santa Clara de Barcelona.

ACA, MR, 1655, f. 104.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CX.

1844

1379, maig

Pagament de sis florins al cap dels escolans de l'escola de gramàtica de Barcelona.

ACA, MR, 595, f. 99.

Ítem, done al rey de la scola major de la ciutat de Barcelona, los quals lo dit senyor graciosament li manà donar en ajuda de les messions que ha fetes per la sua festa, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a XXI del present mes de febrer del dit any, segons que en lo dit albarà se conté [...] VI florins d'or.

1845

1379, maig

Pagament de cent sous a fra Andreu Montseny, de la casa del rei, per un estoig per a un reliquiari i per dues cobertes de llibres.

ACA, MR, 595, f. 100v.

Ítem, done a frare Andreu Monseny, monge de casa del dit senyor, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a xxiiii dies del mes d'abril del dit any, ab lo qual li eren deguts per rahó de i stoig de cuyr negre que ha fet fer a obs de un reliquiari d'argent daurat que lo cardenal d'Aragó donà al dit senyor; ab xv sous vi diners que costaren de fer dues cubertes de ii llibres de drap de seda ab agüles e per altres messions menudes, segons que's conté en lo dit albarà, lo qual cobre [...] c sous.

1846

1379, juny, 10. València

L'infant Martí mana al seu dispenser Jordi Joan que pagui a Llorenç Saragossa, pintor de València, el salari i treball «in faciendo et pintando quandam capellam quam nos fieri et pintari fecimus in storiis et imagiis quamplurimis tam in parte interiori quam exteriori.»

ACA, RC, 2068, f. 102v.

1847

1379, juny, 25. Barcelona

El rei mana a l'abat de Ripoll que doni facultat a Guerau d'Argimont, monjo «ut in dicto studio valeat studere et suos cursos facere.»

ACA, RC, 1263, f. 167v.

1848

1379, juny, 30. Perpinyà

L'infant Joan demana que es doni una canongia a València a Guerau Llançol, clergue d'aquesta ciutat, de vint anys d'edat i estudiant de dret civil a Avinyó.

ACA, RC, 1658, f. 1v.

1849

1379, agost, 22. Barcelona

El rei mana pagar cinquanta florins a fra Nicolau Sacosta, en ajut del seu magisteri.

ACA, RC, 1264, f. 153v.

1850

1379, setembre, 14. Perpinyà

Pere Deulofeu, OFM, és nomenat lector del convent de Narbona.

ACA, RC, 1567, f. 134v.

1851

1379, setembre, 18. Perpinyà

L'infant Joan demana a Lope de Gurrea que mani al jueu Jucef d'Ozca que li porti l'astrolabi, el quadrant, «el de perfet e el corsare, e los libros de Estrología e todas otras cosas que haya necessarias a su art de Estrología.»

ACA, RC, 1658, f. 11.

1852

1379, setembre, 20. Perpinyà

L'infant Joan recomana al rei de França Jaume Chiva, OFM, que va a París a magistar-se.

ACA, RC, 1658, f. 57v.

1853

1379, setembre, 22. Barcelona

El rei mana al rector, consellers i clavaris de l'Estudi General de Lleida que permetin continuar com a lector a l'estudi a Berenguer Reixac, doctor en lleis, «qui per octo annos ordinarie ad magnum scolarium commodum et alias laudabiliter ibi legit et sequelam in suo auditorio habuit maioris partibus scolarium legibus.»

ACA, RC, 1264, f. 169-170.

1854

1379, setembre, 29. Perpinyà

L'infant Joan mana a l'abat de Santes Creus que li enviï alguns llibres per a la seva capella.

ACA, RC, 1658, f. 41-41v.

Lo primogènit. Ja per altre letra nostra vos havem escrit que·ns enviàssets als cuns llibres que havem mester a ops de nostra capella, e com los xantres que nós volíem a la dita nostra capella sien venguts. Per ço volem e us pregam que, vista la present, nos trametats los dits llibres. E açò per res no mudets.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a xxix dies de setembre en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXXIX.

Primogenitus.

Fuit directa abbati monasterii Sanctarum Crucum.

Dominus dux mandavit mihi Galcerando de Ortigues.

1855

1379, octubre, l. Perpinyà

*Notícia sobre els encantaments que feia fer a Aragó Bartomeu Lunes, de la dispense-
ria de l'infant.*

ACA, RC, 1658, f. 23.

1856

1379, octubre, 6. Barcelona

*El rei dona cinquanta florins a Jaume Castelló, OSA, batxiller en Sagrada Escripura,
en ajut de les despeses del seu magisteri a París.*

ACA, RC, 1363, f. 188.

1857

1379, octubre, 26. Perpinyà

*El rei escriu a Joan Galore, canceller de l'Estudi General de París, en relació amb el
mestratge en teologia de Jaume Castelló, OSA.*

ACA, RC, 1658, f. 67v.

1858

1379, octubre, 26. Perpinyà

*L'infant Joan escriu a Joan Galore, canceller de l'Estudi General de París, en relació
amb el mestratge en teologia de Jaume Castelló, OSA.*

ACA, RC, 1658, f. 67v.

1859

1379, octubre

*Pagament de vint-i-set sous i sis diners barcelonesos a Tomàs Llopart, pintor de Bar-
celona, per un àbac i pel seu transport.*

ACA, MR, 500, f. 126v.

Ítem, done a-n Thomàs Laupart, pintor de Barcelona, per preu de una taula pocha
de comptar, la qual féu a ops de mon ofici; per portar aquella per camí li liurarem
en lo present mes d'octubre [...] xxvii sous vi diners barcelonesos

1860

1379, novembre, 4. Perpinyà

*L'infant Joan mana a Joan Gener que li compri dos cofres per a la seva capella i que
demani a l'abat de Santes Creus uns llibres que li havia de trametre, els quals li podrà
enviar dins els dits cofres.*

ACA, RC, 1658, f. 79.

Lo primogènit. Mossèn Joan, nós havem mester dos cofres a la nostra capella per dur robes ultra aquelles que ja hi són. Perquè volem e us manam que·ls comprets e·ls nos trametats sens triga, e no sien pelosos. E cor hajam entès que l'abat de Santes Creus té ja aquí en Barcelona aparellats alguns llibres que·ns deu trametre a obs de la dita capella, volem que·ls ei demanets e que·ls façats metre dins los dits cofres quan los nos tramatrets.

Dada en Perpenyà, sots nostre segell secret, a IIII dies de noembre de l'any M CCC LXXIX.

Primogenitus.

Idem [Dominus dux mandavit mihi Petro de Tarrega].

Fuit directa Johanni Januarii.

1861

1379, novembre, 25. Perpinyà

Notícia sobre unes cobles del rei.

ACA, RC, 1746, f. 31

[...] La letra del senyor rey ab les coples encare no les havem haüdes, quan que les hajam ja tenim aparellada la resposta que hi farem [...].

1862

1379, desembre, 2. [Barcelona]

Notícia sobre la venda, per dues-centes lliures, d'unes cases a Barcelona, al carrer de Fiveller, feta per Bartolomeva, muller de Bartomeu Olivella, cuirasser, i filla de Ferrer Bardina, pintor difunt. La casa, la hi havia deixada aquest en herència.

ACA, RC, 934, f. 214-215.

1863

1379, desembre, 6. Barcelona

El rei dona cinc-cents sous barcelonesos a fra Francesc Oliver, OMC, en ajut del seu magisteri en Sagrades Escripures.

ACA, RC, 1364, f. 31.

1864

1379, desembre, 15. Barcelona

El rei recomana Lluís Saquintana, estudiant de dret canònic, al bisbe de Mallorca per obtenir un benefici.

ACA, RC, 1341, f. 17.

1865

1379, desembre, 15. Barcelona

El rei dona cent lliures al seu escrivà Berenguer de Verai.

ACA, RC, 1364, f. 36.

Cit. RUBIÓ, Documents, II, p. 182.

1866

1379, desembre, 17. Barcelona

Notícies sobre els béns del pintor Francesc Jordi i sobre el seu traspàs a la Corona en haver mort assassinat i sense successió.

ACA, RC, 798, f. 96v-97. — ACA, RC, 1099, f. 48-48v.

Cit. RUBIÓ, Documents, II, p. 396.

1867

1379, desembre, 19. Barcelona

La reina Sibilla mana al bisbe de Lleida que prengui entre els estudiants que té acollits Arnau Maçó, de Vilafranca del Penedès.

ACA, RC, 1587, f. 29.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 80.

1868

1379, desembre, 22. Perpinyà

L'infant Joan demana que Domènec Janer, OFP, es pugui magistrar en Sagrades Escriitures a Perpinyà, malgrat haver estudiat en un altre estudi.

ACA, RC, 1754, f. 18-18v.

1869

1379, desembre

L'infant Joan dona a Pere Montseny, capellà seu, diverses quantitats per necessitats de la capella «e per tancadors d'argent de llibres.»

ACA, MR, 596 bis, f. 114.

1870

[1378-1379]

Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 808, full de guarda final. — ACA, RC, 801, full de guarda inicial. — ACA, RC, 1440, full de guarda final. — ACA, RC, 1045, full de guarda final. — ACA, RC, 1440, full de guarda final. — ACA, RC, 1046, full de guarda final.

«Tum non intendat reprehensor quod reprehendit. Est reprehensori reprehensio facta pudori.»

«Lo mestre seu en la cadira e menge una grossa gallina. Ara és ora; no és ora, si és ora.
Adéu siau.»

«Deus, in nomine tuo salvum me fac.» Invocació religiosa.

«Qui bene stat non se festinet ad motum, nam qui sedet in plano, non habet unde cadat.» GUIDO DELLE COLONNE, *Historia destructionis Troiae*, VI, llibre I (tradueix Jaume Conesa (i copia Martorell): «Qui bé està no-s cuyt a moure, car qui seu en pla no ha d'on caure.»

«Confitemini Domini quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius sit.» SI 117,1.

«Qui scit servire multa fecit ad se venire.»

«Et ideo cum angelis, arcangelis, cum tronis et dominacionibus.» Prefaci de la missa en algunes festes.

1871

1379

Notícia sobre Pere Baró com a pintor de la vila de Perpinyà.

ACA, MR, 31, f. 122v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

1872

1379

Notícia sobre Miquel Pastor com a relligador de llibres.

ACA, MR, 31, f. 122v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

1873

1379

Pagaments a Jaume Pastor, mestre d'escolans de la seva capella.

ACA, MR, 370, f. 101v, 134 i 176v.

1874

1379

Pagament d'una lliura i dos sous a Francesc Rossedor, notari de Perpinyà, per la compra d'un llibre dit Papiri.

ACA, MR, 31, f. 122v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

Ítem, pague a-n Francesc Rasedor, notari de Perpenyà, per 1 libre appellat *Papari* que-n compré ops del senyor rey, lo qual trame-s'i al senyor rey [...] 1 lliura 11 sous.

1875

1379

Pagament de dues lliures i quinze sous a R[amon] Sanç, escrivà, per copiar, pintar i il·luminar el llibre dit Papiri.

ACA, MR, 31, f. 122v-123.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

Ítem, done a-n R[amon] Sanç, scrivà, per transladar, pintar e il·luminar lo dit libre [...] 11 lliures xv sous.

1876

1379

Pagament de tretze sous i sis diners a Miquel Pastor per l'enquadrernació [del llibre dit Papiri].

ACA, MR, 31, f. 123.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

Ítem, pague a-n Miquel Pastor, ligador de llibres, per ligar los dits llibres e cobrir d'aluda [...] XIII sous vi diners.

1877

1379

Pagament de nou sous i sis diners a Berenguer Rainart, il·luminador de Barcelona, per la compra de pergamins i paper.

ACA, MR, 31, f. 123.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCXVI.

Ítem, pague a-n Berenguer Raynart, il·luminador de Barcelona, per IIII pergamins que-n compré en què fiu escriure los dits albarans e per III mans de paper que-n compré a obs de mon offici [...] VIII sous vi diners.

1878

1379

Pagament de vuit sous i quatre diners a P[ere] Arnós, escrivà, per la còpia del procés de Sant Esteve.

ACA, MR, 31, f. 123v.

Ítem, pague a-n P[ere] Arnós, scrivà, per ço com feu treslat del procés de Sant Steve, lo qual trame-s'í a cort del senyor rey [...] VIII sous IIII diners.

1879

1380, gener, 23. Barcelona

El rei mana als paers de Lleida que entenguin en el cas de Lope Sánchez de Montalbán, estudiant de l'Estudi General i canonge de Terol, que està acusat de greus aldarulls. Un manament similar es fa, el mateix dia, al bisbe de la ciutat i, un dia després, al rector de l'Estudi.

ACA, RC, 1099, f. 69-69v i 72v.

1880

1380, gener, 24. Barcelona

El rei mana que es paguin mil sous al seu escrivà-copista Francesc de Pereta.

ACA, RC, 1267, f. 8.

1881

1380, gener

Pagament de noranta-quatre sous a Arnau de la Pena, [il·luminador de llibres de Barcelona], com a correu de la cort.

ACA, MR, 372, f. 62v.

Ítem, done a-n Arnau de la Pena, correu, qui anà de la ciutat de Barchinona a la ciutat de Darocha per affers de la cort [...] XCIII sous barcelonesos.

1882

1380, març, 10. Perpinyà

L'infant Joan suplica, en tres documents, al papa, al cardenal de Sant Eustaqui i al bisbe de Tortosa a favor de l'Estudi General de Perpinyà, on s'estudia dret civil, dret canònic, arts, medicina i teologia.

ACA, RC, 1656, f. 35-35v i 36v.

1883

1380, març, 20. Perpinyà

L'infant Joan demana als cònsols i als prohoms de Vilafranca de Conflent tapissos vermells per a les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1726, f. 7v.

Lo primogènit. Com nós per la festa, la qual Deus volent entenem a celebrar en la vila de Perpenyà per fer nostre matrimoni, hajam mester gran còpia de draps vermells, e en aquesta vila no·n haje compliment, per ço vosaltres pregam que·ns vullats trametre, vista la present, quaranta draps vermells, car nós pagarem ço que costaran de portar e de tornar aquí. E per açò·ns haurem que grahir.

Dada en Perpenyà a xx de març l'any M CCC LXXX.

Johan de Pont[...].

Dirigitur consulibus et probis hominibus Ville Franche Confluentis.

1884

1380, març, 20. Perpinyà

L'infant Joan demana a la reina tapissos per a les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1656, f. 93v.

Senyora, jo no he aquell compliment de draps istoriats a obs de les mies noçes que mester me faria. Per què·us prech, senyora, que dels vostres e d'altres que bonament haver puscats me·n prestets, faen·los liurar a·n Johan ça Pont de la mia dispenseria, qui aquesta letra us presentarà. Car fetes les dites noccs jo·ls vos faré tornar encontinent. Lo Sant Esperit senyora sia guarda de vós.

Dada en Perpinyà, sots nostre segell secret, a vii dies d'abril de l'any M CCC LXXX.

Primogenitus.

Fuit directa domine regine.

1885

1380, març

El rei mana donar a Asbert de Vilamarí cent florins en ajut dels seus estudis.

ACA, MR, 372, f. 104v.

1886

1380, abril, 4. Perpinyà

L'infant Joan envia a Avinyó el seu escrivà Bernat Metge.

ACA, RC, 1656, f. 87v.

1887

1380, abril, 7. Perpinyà

L'infant Joan demana al bisbe de Barcelona «draps istoriats o de paret» per a les celebracions del seu casament. Envia una carta en els mateixos termes al bisbe de Girona i al comte d'Urgell.

ACA, RC, 1656, f. 93. — ACA, RC, 1656, f. 95.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 71 (edita el text que es va enviar al comte d'Urgell).

Cit. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 727, nota 3 (cita la petició que es va fer als bisbes de Barcelona i de Girona).

1888

1380, abril, 8. Barcelona

El rei atorga trenta florins a fra Pere Marí, OFM, en ajut de les despeses del seu magisteri.

ACA, RC, 1268, f. 37v.

1889

1380, abril, 9. Perpinyà

L'infant Joan demana tapissos al comte i a la comtessa d'Empúries per a les celebracions del seu casament.

ACA, RC, 1656, f. 97.

1890

1380, maig, 6. Barcelona

La reina Sibilla dóna vint florins a Francesc Martí, OMC, en ajut de les despeses del seu magisteri.

ACA, RC, 1587, f. 71.

1891

1380, maig, 19. Barcelona

El rei, en pagament dels vuit mil vuit-cents setze sous que es deuen a Jaume Domènec, OFP, mestre en «Sagra Pagina» i inquisidor al Regne de Mallorca i als comtats de Rosselló i de Cerdanya, pels treballs que ha fet en elaborar diversos llibres d'història i en traduir al català cròniques llatines, li concedeix vitaliciament mil sis-cents seixanta-sis sous i vuit diners barcelonesos que corresponen a la pensió d'un censal mort que paga anualment la vila i veïns de Prada. En cas de llució del censal, la quantitat a pagar, vint mil sous, es repartirà al cinquanta per cent entre el rei i Jaume Domènec.

ACA, RC, 1364, f. 145-148.

Nos Petrus *et cetera*. Quia vos, religiosus et dilectus consiliarius noster frater Jacobus Dominici, ordinis predicatorum, magister in Sacra Pagina, inquisitor heretice pravitatis in regno Maioricarum et comitatibus Rossilionis et Ceritanie, plures libros hystoriales et alios, ad preces nostras et pro nobis, transtulistis de latino in vullgari eosque composuistis et compilastis ex aliis libris hystorialibus, non sine magnis quippe laboribus et expensis, pro quibus et in satisfactionem quorum sexcentos florenos auri de Aragonie vobis diu est dedimus, videlicet, ex una parte, cum littera data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, quarta die novembris, anno a Nativitate Domini millesimo trecentesimo septuagesimo sexto, centum florenos, quos per Berengarium de Magarola, procuratorem reddituum et iurium nostrorum in comitatibus supradictis, mandavimus vobis solvi; et ex alia parte, et cum alia littera nostro directa thesaurario, data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, prima die septembris, anno a Nativitate Domini millesimo ccc septuagesimo octavo, quingentos florenos, quos per aliam litteram, data Barchinone, sub nostro sigillo secreto, die et anno proxime dictis, vobis per dictum procuratorem reddituum et iurium nostrorum solvi precipimus de pecunia proventura ex amortizacionibus comitatum predictorum. Qui procurator de eis viginti quatuor florenos tamen vobis solvit ut per quandam deduccionem positam in dorso dicte littere nostro directe thesaurario, ut predictur, clare liquet. Ultra quas quantitates debentur etiam vobis per curiam nostram centum viginti quatuor libre barchinonenses pro quatuor solutionibus vobis iam diu est cesatis de penssione quam de et super emolumentis et iuribus dicte procuracionis regie debetis annis singulis ratione officii dicte inquisitionis recipere et habere. Quasquidem centum viginti quatuor libras vobis per dictum procuratorem nostrorum reddituum et iurium in comitatibus supradictis solvi mandavimus cum littera data Ilerde, sub nostro sigillo secreto, xiii die aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo ccc lxx quinto, vosque de et super eis vobis solvendis obtinuistis a nostro thesaurario executori- am, data Ilerde vii die madii, anno a Nativitate Domini millesimo ccc lxx quinto, prout premissa omnia et alia in dictis litteris et executoria vidimus plenius contineri. Idcirco volentes, sicut et nos decet et ex debito tenemur, quantitates vobis exsolvere supradictas que, deductis inde predictis viginti quatuor florenis iam solutis, summam capiunt in universo octo milium octingentorum sexdecim solidorum barchinonensium, tenore presentis, restitutis primitus nobis omnibus litteris et cautelis predictis quas propriis manibus duximus lacerandas, in solutum et satisfactionem ipsorum octo milium octingentorum sexdecim solidorum et omnium sumptuum factorum per vos hactenus in et pro dictis libris quos nostris precibus et pro nobis ordinastis et compilastis, ut superius continetur, et alias in remunerationem grati multum et accepti servicii quod nobis in premissis et aliis liberaliter impendistis, gratis et ex certa scientia, damus et concedimus vobis, dicto magistro Jacobo Dominici, et quibus volueritis ad cursum vite vestre tamen,

sub condicionibus tamen et retentionibus ac modis et formis subscriptis, illos mille sexcentos sexaginta sex solidos et octo denarios barchinonenses censuales quos annis singulis, certis terminis, universitas et singulares loci de Prada, terre Confluentis, tenentur et soliti sunt vigore certi contractus super hoc initi et facti nobis seu procuratori reddituum et iurium nostrorum Rossilionis et Ceritanie nomine nostro solvere et prestare. Declarato et nobis expresse retento quod si vobis vivente contingat dictam universitatem predictum censuale redimere, sicut et hoc facere potest, et ei licet infra certum tempus restituendo et solvendo nobis seu dicto nostro procuratori nomine nostro viginti mille solidos barchinonenses, qui sunt precium eiusdem censualis seu pro quibus censuale ipsum tenetur ipsa universitas nobis annis singulis facere et prestare, nos, ex dictis viginti milibus solidis habeamus et recipiamus decem mille solidos et vos, dictus magister, seu quos volueritis residuos decem mille solidos. Ita quod vos et quem seu quos volueritis presentis vigore concessionis et insolutum dacionis petatis, exigatis et recipiatis et habeatis preterque recipere et habere possitis dum vixeritis a dicta universitate et eius singularibus dictos mille sexcentos sexaginta sex solidos et octo denarios censuales quolibet anno statutis terminis et etiam dictos decem mille solidos in casu redemptionis predictae ubi ea vobis vivente fiat, ut superius est expressum. Nos enim, ex causa concessionis et in solutum dacionis predictarum, cedimus et mandamus vobis, dicto magistro Jacobo, ac quibus velitis omnia iura omnesque actiones nobis pertinentes et pertinentia in dictis mille sexcentis sexaginta sex solidis et octo denariis censualibus et etiam in dictis decem milibus solidis ex precio eorumdem in casu redemptionis iamdictae et ratione eorum in instrumentis et securitatibus inde prestitis sive factis adversus universitatem et singulares predictos et alios quoscumque. Quequidem instrumenta et securitates per dictum procuratorem regium deponi volumus in posse fidelis scriptoris nostri Francisci Vitalis, habentis et tenentis ex concessione nostra scribania gubernacionis Rossilionis, tenenda et conservanda per eum medio iuramento et homagio, quibus se astringere teneatur illa custodire fideliter et utiliter conservare, et dicte universitati ea restituere in casu dicte solutionis, solutis vobis prius decem milibus solidis ex predictis viginti mille. Et interim dare vobis de eis vestris tamen propriis sumptibus translatum autenticum si et quando ipsum habere volueritis pro petenda et habenda, si opus fuerit, dicta censualis annua pensione. Quibus iuribus et actionibus ac instrumentis et securitatibus memoratis possitis vos et quos volueritis uti, agere et experiri in iudicio et extra et omnia alia facere que et quam admodum nos poteramus ante presentem concessionem et in solutum dacionem et possemus ipsa non facta nunc et postea quandocumque. Nos enim convenimus et promittimus in nostra bona fide vobis, dicto magistro Jacobo, quod corporalem possessionem seu quasi eorum que vobis concedimus et in solutum damus, trademus seu tradi faciemus realiter et de facto vobis vel cui volu-

eritis loco vestri cum inde per vos fuerimus quomodolibet requisiti. Et interim constituimus et fatemur ea omnia vestro nomine possidere seu quasi. Volentes et vobis expresse concedentes quod vos dictam possessionem possitis propria auctoritate apprehendere et, apprehensam, penes vos et quos volueritis de vita vestra licite retinere. Et ulterius constituimus et facimus vos et quos volueritis in predictis vestros dominos et procuratores ad faciendum inde vestras tanquam de re propria in omnibus voluntates. Mandantes per presentem vicem epistole et specialis mandati gerentem in hac parte dicte universitati, consulibus et aliis singularibus eiusdem presentibus et futuris quatenus de predictis mille sexcentis sexaginta sex solidis et octo denariis censualibus anno quolibet statutis terminis et etiam de predictis decem mille solidis in casu redemptionis iamdicte vobis, dum vixeritis, vel cui seu quibus volueritis respondeant et satisfaciant, omni exceptione remota et non obstantibus quibusvis assignationibus mandatis, ordinationibus et provisionibus factis vel que per oblivionem seu ignoranciam aut alias fieri contingerit in contrarium sub quavis forma subtilitate et solemnitate verborum quantumlibet fortiorum et derogatoriorum, nec aliis que hiis possent obici quomodolibet vel opponi, cum nos ea omnia, de certa scientia, revocemus huius serie et decernamus ac velimus nullius prorsus existere efficacie seu momenti. Et cum hac eandem absolvimus et absolutos esse et remanere volumus universitatem et singulares iamdictos a solutione et prestacione dicte annue penssionis censualis predicti vobis, dicto magistro Iacobo, in humanis agente et etiam a solutione dictorum decem millium solidorum per vos habendorum de dictis viginti mille solidis in casu redemptionis predictae, ut superius est contentum, dum tamen penssionem ipsam et dictos decem mille solidos, ut supra distringitur, vobis solvant. Promittentes in nostra bona fide regia ac etiam sponte iurantes per dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, nostris manibus corporaliter tacta, quod presentem concessionem et in solutum dacionem et alia omnia supradicta rata habebimus et contra non faciemus nec veniemus iure aliquo sive causa. Mandamus, insuper, de certa scientia et expresse, inclito et magnifico infanti Johanni, nostro carissimo primogenito ac in regnis et terris nostris generali gubernatori et universali successori, sub paterne benedictionis obtentu, necnon suo vices gerenti in comittatibus supradictis et dicto etiam procuratori reddituum et iurium nostrorum ceterisque universis et singulis officialibus et subditis nostris et dictorum officialium locatenentibus, presentibus et futuris, ad quos hec spectent, sub pena mille morabetinorum auri et etiam sub ire et indignationis nostre incursu, quatenus concessionem et in solutum dacionem nostras huiusmodi et alia supradicta firmiter observent et nil in contrarium faciant vel attentent aliqua ratione, imo sub dicta pena predicti gerens vices gubernatoris et regius procurator seu alter ipsorum, quibus et eorum utique comittimus super hiis presentis serie vices nostras, vos in corporalem possessionem seu quasi dicti censualis inducant iuxta for-

mam expressatam superius realiter et de facto et manuteneant inductum vobisque de eo, annis singulis, statutis terminis et etiam de dictis decem mille solidis in casu redempcionis eiusdem, ut supra tangitur, responderi faciant cum effectu, compellentes ad hoc universitatem et singulares predictos remediis opportunis, non obstantibus supradictis, nec aliis quibuscumque hiis contrariis seu adversantibus, nec expectata executoria nostri thesaurarii, cum hanc vim executorie velimus obtinere, nec obstante quod redditus et emolumenta officii procuracionis iamdicte oneribus non sufficiant impositis super eo, cum nos sic, de certa scientia ac deliberate, duxerimus providendum. Et ulterius deponat confestim idem procurator regius instrumenta dicti censualis in posse dicti Francisci Vitalis, qui ea teneat et conservet et de eis faciat quod et prout est iam superius expressatum. Cuiquidem Francisco districte precipimus quod dicta instrumenta recipiat et ad premissa inde facienda se astringat medio iuramento et homagio prestandis in posse dicti gerentis vices gubernatoris, omni exceptionis obice quiescente. In cuius rei testimonium hanc fieri et sigillo nostro pendenti iussimus comuniri.

Data Barchinone, decimanona die madii, anno a Nativitate Domini millesimo ccc octuagesimo, regni nostri quadragesimo quinto.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Berengario de Vallosera.

1892

1380, maig

Pagament de dos mil sous barcelonesos a Dalmau Saplana, de la casa del rei, per la composició d'un llibre d'astrologia.

ACA, MR, 372, f. 146

Ítem, done a-n Dalmau Planes, de casa del senyor rey, en paga d'aquells xii mille sòlidos barchelonesos que li eren deguts ab letra del senyor rey dada en Barcelona a ix dies del mes de noembre de l'any m ccc lxxv, en remuneració dels treballs per ell sostenguts en i obra d'estrologia que per servei de dit senyor fa [...] ii mille solidos barcelonesos.

1893

1380, maig

Pagament de cent vuitanta sous barcelonesos a Jaume Pastor, mestre dels escolans de la capella reial.

ACA, MR, 372, f. 149v.

Ítem, done a-n Jacme Pastor, maestre dels escolans de la capella del senyor rey e servidor d'aquella, ab albarà de scrivà de ració, és, a saber, del primer dia del mes

de noembre de l'any proppassat M CCC LXXIX tro per tot lo mes de deembre après següent [...] CLXXX sous barcelonesos.

1894

1380, maig

Nous pagaments a Jaume Pastor, mestre dels escolans de la capella reial.

ACA, MR, 373, f. 15.

1895

1380, maig

Pagament de trenta florins d'or a Bernat Descoll, OFP, en ajut dels seus estudis de teologia a Bolonya.

ACA, MR, 372, f. 144v.

Ítem, done a frare Bernat Dezcoll, de l'orde dels preycadors, ab albarà de scrivà de ració scrit en Barcelona a viii dies del mes de maig de l'any M CCC LXXX, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament per rahó de les messions que li conven-drà a sostenir per ço com va en Bolunya per levar-se maestre en Theologia, segons que en lo dit albarà se conté que cobre [...] xxx florins d'or.

1896

1380, juny, 1. Girona

L'infant Joan recomana al papa fra Pere Bagueny, OFP, lector en teologia a Girona, Xàtiva, Tarragona i Lleida.

ACA, RC, 1659, f. 15v-16.

1897

1380, juny, 21. Barcelona

El rei escriu al bisbe de Lleida en relació amb la lectura de decretals que fa Bernat de Sobrano a l'Estudi General.

ACA, RC, 809, f. 8v-9.

1898

1380, juny

El rei concedeix al vidrier P[ere] Barceló vuitanta sous pel seu vestit.

ACA, MR, 372, f. 170v.

1899

1380, juny

Pagament de trenta florins a fra Francesc Martí, carmelita, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 372, f. 169.

Ítem done a frare Francesch Martí, de l'orde de Madona Sancta Maria del Carme, ab albarà de scrivà de ració escrit en Barcelona, a vii dies del mes de maig de l'any M CCC LXXX, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament en ajuda de les messions que li convendrà a sostenir per ço com va a la ciutat de París per levar-se maestre en Theologia, segons que'n lo dit albarà se conté que cobre [...] xxx florins d'or.

1900

1380, juny

Pagament de dos-cents setanta sous barcelonesos a Jacob Corsino, astròleg i torsi-many del rei.

ACA, MR, 372, f. 190v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 74.

1901

1380, juliol, 9. Barcelona

El rei concedeix llicència a Antoni Bellot, escolà de la capella reial de València, perquè «possit ire ad studium pro adiscendo scientiam iuris et in eo morari.»

ACA, RC, 935, f. 256.

1902

1380, juliol, 25. Barcelona

Pagament de mil cent sous barcelonesos a Antoni Despou, pintor de Barcelona, per la compra de cent pavesos.

ACA, RC, 1365, f. 47v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

1903

1380, juliol, 30. Vic

L'infant Joan demana al papa llicències a favor de lectors i estudiants de l'Estudi General de Perpinyà.

ACA, RC, 1634, f. 181v-182.

1904

1380, agost, 4. Barcelona

El rei mana a Joan Desplà que entengui en la baralla entre Francesca, muller de Bernat de Congostell, mercader, i Pere Vidal, pintor, i la seva muller Catalina.

ACA, RC, 811, f. 64v.

1905

1380, agost, 11. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei dóna llicència a G[uillem] Agullana, escolar de la capella reial de València, «quod possit studere per trienium in aliquo studio, ut eficiatur aptior ad promotionem sacerdotii.»

ACA, RC, 1267, f. 185.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. c.

1906

1380, agost

Pagament de tres-cents seixanta sous barcelonesos a Jaume Pastor en concepte del seu salari de gener a abril.

ACA, MR, 373, f. 95.

1907

1380, agost

Notícia del breviari del monestir de Mas d'Azil.

ACA, MR, 788, f. 257v.

Ed. MADURELL, *Manuscripts*, núm. 11.

Ítem, I *Breviari* gran de cambra, del monestir del Mas d'Asils, cubert de vermell, qui comença après lo Compter en la primera pàgina del primer full, en quarta línia de negre, *David germen e feneix en aquella et cetera.*

1908

1380, setembre, 6. Manresa

L'infant Joan demana a Joan Gener que li enviï, entre altres coses, el «llibre del rey en Jacme.»

ACA, RC, 1659, f. 112.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCCX.

1909

1380, setembre, 18. Lleida

El rei mana als secretaris de l'aljama de Mallorca que no facin pagar tributs excessius a Abraham Cresques i a Jafudà Cresques, mestres de mapes i brúixoles.

ACA, RC, 1442, f. 127v-128.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 75.

1910

1380, setembre, 28. Lleida

El rei mana a l'arquebisbe de Saragossa que doni llicència a Domingo Pérez Carroz, canonge de la seu de Saragossa, per estudiar decrets.

ACA, RC, 1267, f. 231v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CVII.

1911

1380, setembre, 28. Sant Feliu de Guíxols

Bernat Descoll, OFP, és nomenat lector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1659, f. 144v.

1912

1380, setembre

Pagament de seixanta-set sous a Joan Janer, fuster, per «una tomba e una caixa de fust de xiprès» en la qual foren tramesos els ossos de la reina Elionor de la ciutat de Lleida a Poblet.

ACA, MR, 353, f. 117.

1913

1380, setembre

Pagament de mil dos-cents sous a Antoni Despou, pintor de Barcelona, per cent pavesos que havia fet.

ACA, MR, 373, f. 152v.

1914

1380, setembre

Pagament de diverses quantitats a Bernat Metge per l'interès dels diners que havia prestat a la cort.

ACA, MR, 597, f. 58v.

Ítem, done a-n Bernat Metge, scrivà del senyor duch, per mocubell de III^M LX sous barcelonesos que per ell, e de diners seus, prestà la dona n'Agnès, muller d'en Ferrer Seyol e mare del dit Bernat, a la cort de senyor duch.

1915

1380, octubre, 11. Sant Feliu de Llobregat

L'infant Joan proposa fra Ramon Oliver, OFP, com a lector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1660, f. 14v.

1916

1380, octubre, 20. Lleida

El rei Pere escriu al conseller i auditor de la cúria reial, Andreu de Contijoc, en relació amb la petició dels escolars de l'escola de Bernat de Sobrano a propòsit de les lectures que a l'Estudi General de Lleida feia Pere Pasqual, en les quals els atacava a ells i al seu mestre. Se citen com a clavaris de l'Estudi: Bertran de Navarra i Ramon Aranyó, ambdós ciutadans de Lleida, i Arnau Ferrer i Ramon Pastor, canonges de la seu.

ACA, RC, 811, f. 150-150v.

1917

1380, novembre, 6. Saragossa

El rei dóna facultat per continuar els seus estudis, amb la renda dels seus beneficis, a Berenguer Gibert, llicenciat en dret i rector d'Alcalà de Xivert, i a Alfons de Tous, rector de Sant Mateu.

ACA, RC, 816, f. 3-3v.

1918

1380, novembre, 9. Sant Feliu de Llobregat

L'infant Joan mana als seus cantors que facin l'ofici de Sant Martí, en honor al seu germà.

ACA, RC, 1746, f. 119v.

1919

1380, novembre, 25. Saragossa

El rei desempara les rendes dels clergues absents per estudis, estudis, però cadascun hauria de pagar el dret de segell per gaudir de la concessió.

ACA, RC, 1366, f. 160v.

1920

1380, novembre, 30. Saragossa

Pagament de tres mil sous a Bartomeu Sirvent, copista i escriptur reial.

ACA, RC, 1100, f. 143v.

1921

1380, desembre, 27. Girona

L'infant Joan demana al rei de França que influeixi davant el canceller de l'Estudi General de París perquè Jaume Chiva, OFM i batxiller en «Sacra Pagina», pugui magistrar-se.

ACA, RC, 1659, f. 36.

1922

1380, desembre

Nou pagament de nou florins d'or a Arnau de la Pena, [il·luminador de llibres de Barcelona], com a correu de la cort que es va desplaçar de Barcelona a Saragossa.

ACA, MR, 372, f. 156.

1923

1380, desembre

Pagament del sou a Guillem Roig, torsimany de la casa del rei.

ACA, MR, 373, f. 180.

1924

1380

Notícia sobre P[ere] Ballester, cuiner de la infanta Joana, comtessa d'Empúries.

ACA, RC, 1656, full de guarda inicial.

Die XVIII aprilis anni LXXX, dominus dux mandavit scribi quod ipse guidabat P[etrum] Ballistarii, cocum domine infantisse Johanne, comitisse Impuriarum, dum ipsa domina, que nunc venire debet ad solemnizacione matrimonii dicti domini, erit sive stabit in viagio ipso.

1925

1380

Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 824, full de guarda inicial. — ACA, RC, 812, full de guarda final. — ACA, MR, 1009, full de guarda inicial.

«Anno Domini millesimo CCC^o LXXX°. Rex eterne glorie amen, amen, dico.» Rúbrica inicial de molts manuscrits i registres.

«Dominus illuminatio mea.» Sl 26,1.

«Dextera Domini non moriar, sed vivam.» Sl 117,16-17: «Dextera Domini fecit virtutem; dextera Domini exaltavit me: dextera Domini fecit virtutem. Non moriar, sed vivam, et narrabo opera Domini.»

«Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo me de...mentem sanctam spontanea et cetera. Fiat pax in virtuti, abundantia in turribus tuis, dirrupistis.» Aclamacions carolíngies: «Christus vincit, Christus regnat, Christus, Christus imperat. Tempora bona veniant, pax Christi veniat, regnum Christi veniat. Christus vincit, Christus regnat, Christus, Christus imperat.»

1926

1381, gener, 12. Barcelona

El rei demana un benefici per a Joan d'Arenys, estudiant de gramàtica.

ACA, RC, 1754, f. 57.

1927

1381, gener, 18. Saragossa

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb les baralles entre els estudiants i l'aljama.

ACA, RC, 814, f. 91v.

1928

1381, gener, 20. Barcelona

L'infant Joan recomana al rei de França Dalmau de Reixac, OFM, que va a estudiar a París.

ACA, RC, 1660, f. 99v-100.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. xci.

1929

1381, gener, 23. Barcelona

L'infant Joan concedeix guiatge a Alfonso Fernández de Quintanilla, capellà de la seva germana, la reina de Castella, que viatja amb llibres i altres béns.

ACA, RC, 1726, f. 110v.

1930

1381, gener, 30. Barcelona

L'infant Joan demana a Francesc Sagarriga [governador de Mallorca] i a Ferrer Gilabert, procurador reial a Mallorca, dos astrolabis i els corresponents llibres de lectura, que havien estat encarregats anteriorment.

ACA, RC, 1660, f. 117v.

1930 bis

1381, gener, 31. Saragossa

El rei dóna llicència a l'abat de Poblet per utilitzar les quantitats de les dècimes papals en diverses obres del monestir, entre les quals les de la seva biblioteca, a la qual destina cinc-cents florins d'or d'Aragó.

ACA, RC, 1365, f. 96v-97.

Nos Petrus *et cetera*. Tenore presentis concedimus vobis, venerabili et religioso fratri Guillelmo, abbati monasterii Populeti, quod, de eo quod vos et conventum dicti monasterii seu ipsum monasterium contingit vel continget exsolvere in decima seu decimis nobis per summum Pontificem concessis vel prius concedendis, possitis ante omnia vobis retinere ac convertere in operibus subscriptis quantitates pecunie infrascriptas. Primo videlicet in operibus coopertarum fiendarum supra sepulcrum nostrum et sepulcra aliorum regum Aragonum, que sunt in ecclesia dicti monasterii, mille florenos auri Aragonie, de quibus conventum est cum quodam homine de Vimbodí, vocato Teixidor, qui erit opifex dictarum coopertarum; et in quadam domo quam fieri volumus supra calefactorium et vocabitur ipsa domus *Libreria del rey en Pere*, quingentos florenos auri Aragonie; et in sepulcris nostri carissimi primogeniti et coniugum suarum, que fieri in dicta ecclesia ordinavimus prope sepulcrum serenissimi domini Ildefonsi, clare memorie regis Aragonum patris et predecessoris nostri, illam quantitatem peccunie quam vos et nobilis Arnaldus d'Orchau, miles, consiliarius et maiordomus noster, qui per aliis negociis ad dictum monasterium breviter accessurus, arbitrati fueritis simul cum magistro Georgio, qui dicta sepulcra fabricabit, ipsa sepulcra posse deconstare. Quamquidem retencionem et conversionem de dictis quantitatibus peccunie possitis facere non obstantibus quibuscumque assignationibus seu obligationibus per nos factis vel fiendis campsoribus seu aliis quibuscumque personis de peccunie decimarum predictarum, non obstantibus quibuscumque provisionibus seu aliis que hoc possint quomodolibet impedire quantumcumque verba derogatoria carte seu littere dictarum assignationum vel obligationum aut provisionum contineant, cum sit nobis valde cordi quod de eo quod, ut predicatur, vos et dictum vestrum conventum seu monasterium in dictis decimis contingit vel continget exsolvere predictae quantitates pre omnibus aliis retineantur por vos et in dictis operibus convertantur. Nos enim huius serie mandamus de certa scientia executoribus ac subexecutoribus et collectoribus quibuscumque dictarum decimarum necnon magistro rationali curie nostre seu alii cuicumque de dictis decimis compotum audituro quod quantitates predictas in compoto huius quod in dictis decimis vos seu dictum conventum ac monasterium contingit seu continget exsolvere vobis recipiat et admittat, et super eo nullam vobis faciat questionem, cum sic, de certa scientia, fieri velimus dictis vel aliis assignationibus factis vel fiendis de

peccunia dictarum decimarum seu obligacionibus factis vel fiendis de ea seu quibusvis aliis impedimentis contrariis obsistentibus nullo modo.

Data Cesaraugusta, ultima die januarii, anno a Nativitate Domini M CCC LXXXI.

Rex Petrus.

Dominus rex mandavit mihi Petro de Gostemps.

1931

1381, febrer, 8. Saragossa

El rei escriu al veguer de Barcelona a causa de l'atac contra Joan Serra, pintor de Barcelona, perpetrat per Arnau Sallent i Berenguer Sapllana «operantes de auro», és a dir, batifillers, de Barcelona, aquests darrers li han de pagar una indemnització de 25.000 florins per haver-lo ferit a l'espatlla i altres llocs del cos i haver-lo deixat esguerrat. La carta es troba continguda a una carta posterior, del 20 de juny del mateix any que ratificava l'ordre de fer-los pagar la indemnització o d'empresonar-los si no pagaven.

ACA, RC, 818, f. 19.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 397

1932

1381, febrer, 18. Saragossa

Notícia sobre la concessió a Guerau Alemany, ardiaca d'Urgell i estudiant de l'Estudi General de Lleida, de les rendes del seu benefici eclesiàstic, malgrat estar absent.

ACA, RC, 820, f. 40v.

1933

1381, març, 3. Saragossa

El rei escriu al canceller de l'Estudi General de Lleida en relació amb la petició de Guillellem de Montsó de fer l'examen de doctorat davant Juan de Alfajarín, doctor en decrets.

ACA, RC, 817, f. 19.

1934

1381, març, 11. Saragossa

El rei mana al guardià del convent dels frares menors de Mallorca que nomeni fra Pere Ferrer i fra Bartomeu Gavallda lector i batxiller, respectivament, del monestir.

ACA, RC, 1438, f. 130v.

1935

1381, març, 25. Saragossa

El rei reclama la presència a la cort del metge Guillem Conill, que imparteix docència a l'Estudi General de Montpeller.

ACA, RC, 1374, f. 7v.

1936

1381, març, 25. Saragossa

El rei demana a les autoritats de Montpeller que permetin al metge Guillem Conill deixar les seves tasques a l'Estudi General durant un mes per anar a la cort.

ACA, RC, 1374, f. 7v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 79.

1937

1381, març

El rei dona una ajuda a Guillem Segarra, OFP, perquè pugui magistrar-se a Bolonya.

ACA, MR, 378, f. 104v.

1938

1381, abril, 24. Saragossa

El rei mana al canceller de l'Estudi General de Lleida que prorrogui el termini del doctorat que té concedit Joan Porquet, llicenciat en decrets, mentre no torni al citat Estudi el mestre Juan de Alfajarín, que està al seu servei a la cort.

ACA, RC, 1269, f. 37v-38.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 81.

1939

1381, abril, 26. Saragossa

El rei escriu al canceller de l'Estudi General de Lleida proposant-li la petició de Guillem de Montsó, llicenciat en decrets, sobre la celebració de la festa del seu doctorat.

ACA, RC, 817, f. 12v.

1940

1381, maig, 8. Saragossa

El rei torna a Berenguer de Verai, copista, cent lliures que li havia prestat.

ACA, RC, 1365, f. 176v.

1941

1381, maig, 10. Saragossa

El rei mana al seu tresorer, Pere Desvall, que pagui tres mil sous barcelonesos a Joan de Barbastre, escrivà reial, per la còpia de diversos llibres.

ACA, RC, 1365, f. 181v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 273.

Nos Petrus et cetera. Quia vos, fidelis de scribania nostra Johannes de Barbastro, scripsistis pro nobis diversos libros in Camera nostra, circa quos scribendos vos

oportuit per multa tempora laborare de quibus nondum a vobis ullam gratiam reportastis. Ideo, in remunerationem premissorum et alias gratiose, tenore presentis tria mille solidos barchinonenses vobis ducimus concedendos. Mandantes per hanc eandem fideli consiliario et thesaurario nostro, Petro de Vallo, quatenus de pecunia Curie nostre que penes ipsum est vel erit predictos tres mille solidos barchinonenses vobis vel cui volueritis loco vestri tribuat et exsolvat. Et facta solutione, presentem recuperet cum apocha de soluto. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munita.

Data Cesarauguste, x die madii, anno a Nativitate Domini M CCC LXXXI.

Luppus cancellarius.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo de Avellaneda.

Dominus rex habeat eam pro visa.

Probata.

1942

1381, maig, 17. Barcelona

El rei mana al guardià dels framenors de Barcelona que no permeti a fra Francesc Eiximenis anar enlloc fins que no acabi l'obra que li està fent.

ACA, RC, 1272, f. 55.

1943

1381, maig, 18

El rei escriu al batlle d'Oscà en relació amb el robatori fet per Hayn Alpilec del rotlle de la Torà de la sinagoga de l'aljama dels jueus.

ACA, RC, 819, f. 55-55v.

1944

1381, maig, 28. Saragossa

El rei nomena Pere Comte canceller de l'Estudi General de Perpinyà.

ACA, RC, 1269, f. 101v.

1945

1381, maig, 28. Saragossa

El rei comunica a les autoritats de Montpeller la seva decisió de nomenar Pere Comte canceller de l'Estudi General.

ACA, RC, 1269, f. 101.

1946

1381, juny, 2. Barcelona

L'infant Joan relleva Bernat Metge de les seves funcions sobre xantres, ministrils, etc.

ACA, RC, 1663, f. 121v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 83.

1947

1381, juny, 15. Saragossa

El rei escriví a Pere Corts, mestre en Sagrades Escripures i prior provincial de l'orde de Sant Agustí a Aragó, en relació amb la petició de Vicenç Agradant, també mestre en Sagrades Escripures, que ell, juntament amb Pere Domènec, batxiller, Guerau Grasilda, lector, Pere Pont, estudiant de Sagrada Escripura, i Gil Garví, doni el mes-tratge al primer.

ACA, RC, 819, f. 70v-71.

1948

1381, juny, 20

Notícia sobre la ferida perpetrada per Berenguer Sapllana, «operans auri» de la ciutat de Barcelona, a Joan Serra en una nova baralla.

ACA, MR, 820, f. 177.

1949

1381, juny, 25

El rei concedeix a Guillem Descoll, de la seva escrivania, que el seu fill Guillemó, de vuit anys d'edat i clergue tonsurat de Castelló, tingui un benefici «in gramaticalibus studentibus».

ACA, RC, 817, f. 105.

1950

1381, juny, 28. Saragossa

El rei escriví al bisbe de Girona manant-li que empresoni fra Bernat Bufart, el qual, després de la mort de l'abat de Cervià, s'ha apoderat de llibres, joies i altres béns de l'Església.

ACA, RC, 1271, f. 4v.

1951

1381, juliol 1, Saragossa

El rei mana al guardià del monestir dels framenors de Mallorca que permeti que els estudiants estrangers romanguin al seu estudi fins que el rei prengui alguna decisió en relació amb el Cisma.

ACA, RC, 1443, f. 93v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCL.

1952

1381, juliol, 8. Barcelona

El rei concedeix guiatge al bisbe de Sulcis, capellà de l'infant Joan, que viatja amb animals, mobles i llibres.

ACA, RC, 1726, f. 180-180v.

1953

1381, juliol, 9. Saragossa

El rei proposa Bernat Descoll com a lector del convent dels predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 1271, f. 9-9v.

1954

1381, juliol, 10. Saragossa

El rei mana al prior general de l'orde dels predicadors que nomeni Bernat Descoll lector del convent dels predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 1271, f. 8v.

1955

1381, juliol, 15. Barcelona

L'infant Joan permet a Cresques Abraham prendre una segona esposa en no tenir successió amb la primera.

ACA, RC, 1664, f. 32v.

1956

1381, agost, 1. Saragossa

Notícia sobre Francesc Boteller, mestre de gramàtica de Tortosa, com a beneficiat de la catedral.

ACA, RC, 1271, f. 47v-48.

1957

1381, agost, 17. Saragossa

Notícia sobre un tal Margall, estudiant a l'Estudi General de Lleida, el qual ha nafrat un saig, que li havia manat que es presentés davant el veguer perquè anava armat, contra les ordinacions de la ciutat.

ACA, RC, 1271, f. 63 i 65v-66.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CXIII.

1958

1381, agost, 23. Barcelona

L'infant Joan nomena Ponç d'Eres com a candidat a bidell de l'Estudi General de Perpinyà i ho comunica al rector i als doctors.

ACA, RC, 1727, f. 69.

1959

1381, agost, 23. Barcelona

L'infant Joan recomana al bisbe d'Elna la candidatura de Ponç d'Eres domèstic del rei, per al càrrec de bidell de l'Estudi General de Perpinyà.

ACA, RC, 1727, f. 69.

1960

1381, agost, 23. Barcelona

L'infant Joan recomana als cònsols de Perpinyà la candidatura de Ponç d'Eres per al càrrec de bidell de l'Estudi General.

ACA, RC, 1727, f. 69v.

1961

1381, agost, 28. Saragossa

El rei mana al justícia i als jurats de Daroca que busquin un lloc convenient on instal·lar l'Estudi [d'Arts], que havia deixat de funcionar per causa de la guerra.

ACA, RC, 1271, f. 80v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 88.

1962

1381, setembre, 17. Saragossa

El rei comunica a l'oficial del bisbe d'Elna l'anada de Pere de Reusó i de Joan de Prússia, mestres en arts, residents a Perpinyà, a Lleida per exercir la seva docència.

ACA, RC, 819, f. 186-186v.

1963

1381, setembre, 17. Saragossa

El rei concedeix guiatge a Pere de Reusó i a Joan de Prússia, mestres en arts, residents a Perpinyà, per viatjar a Lleida «pro legendo ibidem et docendo artes gramaticales et logicales.»

ACA, RC, 819, f. 187-187v.

1964

1381, setembre, 20. Saragossa

El rei reclama al seu escrivà Pere Guitardes els béns, pertanyents a l'escrivania reial, que va deixar a casa seva Pere de Gostemps quan va morir.

ACA, RC, 1102, f. 4.

1965

1381, setembre, 30. Saragossa

El rei concedeix guiatge a Guillem Borrassà, pintor de la ciutat de Girona, per un any.

ACA, RC, 938, f. 111.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

1966

1381, octubre, 10. Saragossa

Notícia sobre la construcció d'una tomba «cum signo et scuto» al convent dels frares menors de Vilafranca del Penedès.

ACA, RC, 822, f. 40v-41.

1967

1381, novembre, 5. Tarragona

L'infant Joan demana un mapamundi a l'arxiver Pere de Palau.

ACA, RC, 1665, f. 26v-27.

1968

1381, novembre, 7. Saragossa

El rei confirma unes ordinacions que fra Pere d'Aragó, OFM, «possuit in scriptis, servandas per omnes guardianos, lectores, custodes [...] conventus dicti ordinis», en virtut del seu càrrec de vicari general de la província d'Aragó, càrrec per al qual fou nomenat pel papa Gregori XI i que el rei creu que és vigent, malgrat la seva indiferència a la qüestió del Cisma.

ACA, RC, 1275, f. 8v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 243.

1969

1381, novembre, 11. Saragossa

El rei concedeix un ajut econòmic a Andreu Sapllana, nebot del camarlenc de la reina, «unde adiscendo scientiam in studio suis possit necessitatibus providere.»

ACA, RC, 1275, f. 44v-45.

1970

1381, novembre, 15. Tarragona

L'infant Joan demana a Joan Gener que interpedli Francesc Eiximenis i Dalmau Saplana, separadament i sense que ho sàpiguen entre ells, sobre els designis i interpretacions que fan en relació amb l'aparició d'un cometa.

ACA, RC, 1665, f. 38v.

Mossèn Johan. D'alscuns dies a ençà ha hom vista d'aquí una stella qui's mostra a la matinada en les partides de levant ab fort gran coha e gran claror. E creem que d'aquí de Barcelona e de moltes altres partides la veia hom en aquella [matexa] ora, car gens hic ha vengudes de València qui compten que de la ciutat de València la ha hom així mateix vista, on com molts se acorden que açò és senyal de cosa esdevenidora molt gran, volem e us manam que sapiats ab mestre Francesc Eximeniç lo juhí que ell ne fa o n'à fet, e axí mateix, e açò secretament, aquell que'n fa Dalmau Çaplana, sens que la i d'ells non sàpia de l'altre. E escrivet-nos clarament ab vostra letra lo dit del i e de l'altre e tota cosa novella que sapiats.

Dada en Tarragona, sots nostre segell secret, a xv dies de noembre de M CCC LXXXI. Primogenitus.

Dirigitur Johanni Generii.

Dominus dux mandavit mihi Petro de Tarrega.

Probata.

1971

1381, novembre, 18. Saragossa

El rei mana a Ferrer Gilabert que demani al guardià del convent de framenors de Mallorca un exemplar llatí de l'Alcorà i s'encarregui de fer-lo traduir al català.

ACA, RC, 1276, f. 91.

Lo rey. En Farrer Gilabert, nós, sabents que l'Alcorà dels moros és en lo monestir dels frares menors d'aquexa ciutat, volem haver còpia d'aquell reduït del llatí en romans. E sobre açò escrivim per nostra letra, dada ut infra, al gordià que'l nos liure encontinent per fer-ne trer la dita còpia. Manam-vos que aquell demanets e hajats e que'l façats copiar bé e de bona letra e en romanç, e trametets-nos la dita còpia com serà feta e ben corregida, e l'original restituïts tantost al dit gordià. E açò no mudets ne tardets per neguna raó. E ab aquesta matexa manam a nostre maestre racional que tot ço que apparà vos haver despés en fer fer e nos trametre la dita còpia vos reebe en compte, no contrastants negunes ordinacions o provisions ne altres coses a açò contràries e tota excepció remoguda, com nós, de certa sciència, hajam proveït ab la present e vullam que axí's faça's.

Dada en Çaragoça, sots nostre segell secret, a XVIII dies de noembre de l'any M CCC LXXXI.

Rex Petrus.

Fuit directa Ferrario Gilaberti, procuratori regio in regno Maioricarum.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

Probata.

1972

1381, novembre

Pagament de dos-cents seixanta-cinc sous barcelonesos a Pere Roca, capellà de la reina, per unes taules d'oratori per a la reina.

ACA, MR, 510, f. 151.

1973

1381, desembre, 14. Saragossa

El rei mana al batlle de Perpinyà que intervingui en l'afer entre Pere Morató i mestre Jacob, jueu, revenedor de llibres, sobre el lliurament i el pagament d'un llibre.

ACA, RC, 1275, f. 85.

Petrus et cetera. Fideli nostro baiulo ville Perpiniani vel eius locumtenentis, salutem et gratiam. Pro parte Petri Moratoni fuit coram nobis expositum reverenter quod licet ipso a magistro Jacob, iudeo, revenditore librorum dicte ville, emerit quendam codicem precio duodecim florenis auri, de quibus idem Petrus prefato iudeo octo florenos et medium iam exsolvit et ipse Petrus vel eius procurator dicto iudeo obtulerit se tres florenos et medium, qui sunt complementum totius dicti precii, de facto datarum et solutorum ac tamen dictum iudeum noluit tradere a dicto exponenti vel sui procuratori codicum supradictum in ipsius Petri dampnum et preiudicium manifestum. Quare, supplicato nobis super hoc remedio iusticie provideri, vobis dicimus et mandamus quatenus dicto Petro Moratoni vel eius procuratori, dante et exsolvente realiter et cum effectu eidem iudeo predictos tres florenos et medium, compellatis rigide ipsum iudeum ad dandum et tradendum dicto Petro Moratoni vel eius procuratori codicum superium nominatum.

Data Dertuse, sub nostro sigillo secreto, XIII die decembris anno a Nativitate Domini M CCC LXXX primo.

Narcissus, promotor.

Petrus Guitardes ex petitione facte per Narcissum de Sancto Dionisio, legum doctorem, consiliarium et promotorem ad regium officium vicecancellarii.

Probata.

1974

1381

El rei nomena Francesc Eiximenis confessor reial.

ACA, RC, 1275, f. 6v. (document incomplet).

1975

1381

Notícia sobre la relligadura de llibres reials sense especificar.

ACA, MR, 2265, f. 58v.

1976

1381

Notícia sobre la venda, per dos sous barcelonesos, d'un llibre d'oracions a Frahim Alfatux, jueu.

ACA, MR, 1720, f. 59v.

Ítem, hun libre que isch d'Oracions ab son estoig venut a Frahim Alfatux, ii sous barcelonesos

1977

1381

Notícies sobre els estudis de magisteri de Nicolau Costa.

ACA, RC, 1296, f. 77.

1978

1381

L'infant Joan demana al papa un benefici per a Alfons de Tous, batxiller en decrets, que «lig en Montpesler dret canònic e és lo quart any de sa lectura.»

ACA, RC, 1754, f. 144.

1979

1382, gener, 7. València

El rei escriu al general dels predicadors en relació amb el lectorat de fra Pere d'Arenys.

ACA, RC, 1368, f. 49.

1980

1382, gener, 17. València

El rei fa diverses concessions a l'Estudi General dels Predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 1368, f. 48-48v.

1981

1382, gener, 17. València

El rei escriu a Bernat Armengol, OFP, «ut quosdam fratres promoveretis ad legendum Barchinone in vestro Studio Generali.»

ACA, RC, 988, f. 13.

1982

1382, gener, 25. València

El rei comunica a l'abadessa del monestir de [Sant Daniel i] Santa Clara de Barcelona el seu acord amb la seva disposició d'instruir personalment Isabel, filla de P[ere] Pujol, porter reial.

ACA, RC, 1368, f. 46v.

Lo rey. Abadessa, jassia l'altra dia vos haguéssem escrit pregant-vos que a na Isabel, monge del vostre monestir, filla d'en P[ere] Pugol, porter nostre, quòndam, donàssets per maestra e instruhidora sor Anthònia de Casesnoves o sor Caterina, ço és, aquella que a vós paregués ésser-li pus profitosa. Emperò, car après havem entès per lo feel nostre en Francesc Çaplana, cambrer de nostra cara filla dona Isabel, que vós, havent bon zel envers la dita Isabel, havets aquella presa en escolana vostra e la entenets instruir e informar de vostres bones doctrines, la qual cosa havem per plasant, majorment pus sos amichs ho han per agradable, car bé par versemblant e nós presumim de cert, atesa vostra bona honestat, que axí bé e mils porà profitar la dita Isabel en vostre poder que de neguna altre. Per ço us pregam afectuosament que la dita monge hajats per recomanada en ensenyar e instruhir-la, segons que vostre orde requer e de vós se pertany e en totes altres coses tocants son bé e honor, no contrastant la dita letra ne altres que d'aquí avant vos entrametéssem per aquesta rahó, sabent que d'açò farets gran plaer a nós, qui per esguard de son pare, qui fonch antich e bon servidor nostre, e per contemplació de sos amichs, qui·ns en han suplicat, ho havem molt a cor, e per consegüent serem obligats en son cas e loch a proseguir vós e vostre monastir de gràcies e favors.

Dada en València, sots nostre segell secret, a xxv dies de janer de l'any m ccc lxxxii.

Rex Petrus.

Dominus rex missit signatam.

Probata.

Fuit directa abbatisse Sancte Clare Barchinone.

1983

1382, gener, 27. València

El rei demana al bisbe de Lleida que doni una canongia a Ramon Aznar, estudiant, amic del camarlenc reial.

ACA, RC, 1368, f. 50v-51.

1984

1382, febrer, 15. València

El rei nomena familiar seu i membre de la seva comitiva Francesc Serra, pintor de la ciutat de València, i el perdona d'haver pres la muller a Bartomeu Soler, pintor de Barcelona. Ambdós pintors havien format societat a Barcelona abans de la fuga de Francesc amb Francesca, esposa de Bartomeu.

ACA, RC, 939, f. 190.

1985

1382, febrer, 18. València

Pagament del sou a Berenguer de Verai.

ACA, RC, 1367, f. 195.

1986

1382, febrer, 20. València

La reina Sibilla recomana Berenguer d'Anglesola, lector de Bolonya, al capítol de Saragossa perquè el facin bisbe.

ACA, RC, 1589, f. 35v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 87.

1987

1382, març, 2. Tortosa

El rei demana a l'abat del monestir de les Eroles que respecti els beneficis de fra Bernat d'Atzac mentre estudia a Perpinyà.

ACA, RC, 1368, f. 104v.

1988

1382, març, 6. Tarragona

La infanta Violant reclama de Ramon Alemany uns Moralties de Job en català.

ACA, RC, 1821, f. 149.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 5.

1989

1382, març, 11. Tarragona

L'infant Joan demana als consellers de la ciutat de Barcelona que li enviïn trasllat de les proposicions de les Corts de Montsó de 1363.

ACA, RC, 1747, f. 20.

Lo primogènit. Com nós per causa vullam haver traslat de tots los capítols ordonats en les corts de Muntsó qui's celebraren en l'any qui's comptave M CCC LXIII, axí als aragoneses, valencians com del principat de Catalunya e regne de Mallorca, tocants les generalitats dels dits regnes e principat, los quals capítols vosaltres havets segons que nós som certs. Per ço us pregam que lo dit traslat, bé e diligentment ab son original comprovat, clos e segellat, al pus tost que puxats nos trametats. E en açò no haja falla si servir nos cobejats.

Dada en Tarragona, sots nostre segell secret, a XI de març de l'any M CCC LXXXII. Primogenitus.

Ídem.

Probata.

Als amats e feels nostres los consellers e pròhomens de la ciutat de Barcelona.

1990

1382, març, 26. València

El rei recomana Álvaro Díez de Zuera, estudiant de dret, per obtenir un benefici a l'església d'Alcanyís.

ACA, RC, 1273, f. 27.

1991

1382, març, 27. Tortosa

L'infant Martí mana al seu almoiner que pagui cinquanta florins, en ajut del seu casament, a Caterina, escrivana, que havia estat serva d'Arnaua, muller de Blasco Fernández de Heredia.

ACA, RC, 2086, f. 91v.

1992

1382, abril, 4. Tortosa

El rei demana un benefici a Saragossa per a Eximeno Pérez de Biel, batxiller en decrets, de vint anys, «per diversa studia et circa diversas scientia facultates signantes iuris canonice.»

ACA, RC, 1368, f. 143.

1993

1382, abril, 8. València

El rei demana un benefici a Girona per a Berenguer d'Anglesola, estudiant i rector de l'Estudi General de Bolonya, i li envia dos-cents florins.

ACA, RC, 1274, f. 26v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 258.

1994

1382, maig, 1. Tarragona

El rei demana al prior dels predicadors de Mallorca ajut per als estudis de Francesc de Tarvis, oriünd d'Armènia, que estudia a Barcelona.

ACA, RC, 1368, f. 162v-163.

1995

1382, maig, 3. Tarragona

El rei recomana fra Dalmau Reixac, que ha estudiat a Anglaterra i a París, com a batxiller per ensenyar al convent dels framenors de Barcelona.

ACA, RC, 1368, f. 177.

1996

1382, maig, 9. València

El rei recomana Bertran Llobet per poder estudiar a París.

ACA, RC, 1266, f. 78.

1997

1382, maig, 13. València

Pagament de diverses quantitats a Joan de Barbastre, escrivà reial.

ACA, RC, 1367, f. 168v.

1998

1382, maig, 20. València

El rei encomana a Guillem Gil, jurisperit de Perpinyà, la causa relativa a l'empenyament d'una Bíblia il·luminada i d'un Doctrinal que havien pertangut a Pere Baioles, porter del rei.

ACA, RC, 824, f. 193.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCLXIII.

1999

1382, maig, 30. València

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb els privilegis que els reis d'Aragó han atorgat a l'Estudi General.

ACA, RC, 825, f. 75 i 176-176v.

2000

1382, juny, 3. València

El rei escriu al veguer i cort de Lleida, als paers i a l'oficial de la seu en relació amb la petició de l'Estudi General que es respectin els privilegis, les llibertats i les immunitats sobre l'elecció de rector.

ACA, RC, 826, f. 64-64v.

2001

1382, juny, 3. València

El rei demana als consellers de l'Estudi General de Lleida que respectin les ordinacions, els estatuts i altres privilegis sobre l'elecció de rector.

ACA, RC, 826, f. 65.

2002

1382, juny, 10. València

L'infant Joan mana al prior dels carmelites de Mallorca, «quod mittatis Barchinone pro studendo ad biennium» a Nicolau Domènec.

ACA, RC, 1661, f. 114.

2003

1382, juny, 10. València

L'infant Joan, en un document similar a l'anterior, informa que Nicolau Domènec estudiarà «Sacris Litteris».

ACA, RC, 1561, f. 114v.

2004

1382, juny, 10

El rei recomana Jaume Peguera, OFM, per al seu magisteri a París.

ACA, RC, 1870, f. 6.

2005

1382, juny, 13. València

L'infant Joan mana que es retinguin els llibres del difunt fra Guillem Sedasser, entre els quals n'hi ha de propietat reial.

ACA, RC, 1661, f. 114.

Lo primogènit. Com en casa vostra sien stades acomenades alsunes robes, axí llibres com d'altres, per frare Guillem Sadasser, de casa nostra, e en los dits llibres ne havia alsuns de nostres e lo dit frare Guillem sia passat d'esta present vida. Per ço a vós dehim e manam que los dits llibres e altres coses que per lo dit frare Guillem sien stades acomenades tenguts ben guardades e conservats fins que de nós altre manament hajats; e aquells béns a alcú no liurets si letra signada de nostra mà no us mostrave. Dada en València, sots nostre segell secret, a XIII de juny, l'any M CCC LXXXII. Primogenitus.

A la feel nostre [...] muller d'en Vich a Barcelona.

Ídem.

Probata.

2006

1382, juny, 20. Alzira

Notícia sobre la concessió a Bernat Descoll de la lectoria principal de teologia del convent dels predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 1273, f. 127v-128. — ACA, RC, 1274, f. 99v.

2007

1382, setembre, 6. València

El rei escriu al veguer i cort de Lleida i als paers de la ciutat en relació amb el professor de teologia fra Tomàs Arzue, OFM.

ACA, RC, 827, f. 54.

2008

1382, setembre, 15. València

El rei recomana fra Pere Franc per a l'ofici de bíblic del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1274, f. 175v.

2009

1382, setembre, 19. València

La infanta Violant demana al comte d'Urgell un llibre francès de Godofred de Bouillon.

ACA, RC, 1817, f. 35.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 8

2010

1382, setembre, 19. València

La infanta Violant demana a Guerau de Cervelló que reculli el llibre de Godofred de Bouillon i l'hi porti a la cort.

ACA, RC, 1817, f. 35.

2011

1382, setembre, 26. València

La infanta Violant demana a Toda Pérez i al camarlenc Juan López de Urrea, en dos documents, que s'encarreguin del llibre de Godofred de Bouillon.

ACA, RC, 1666, f. 86-86v.

2012

1382, octubre, 2. València

El rei mana al prior dels predicadors de Barcelona que admeti Simó i Francesc de Tarvis, armenis, com a estudiants del seu estudi.

ACA, RC, 829, f. 86v.

Ed. SÁEZ POMÉS, *Exiliados de Armenia*, p. 424.

2013

1382, novembre, 1. Barcelona

La infanta Violant reclama el llibre de Godofred de Bouillon.

ACA, RC, 1817, f. 40

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 95.

2014

1382, novembre, 8. Tortosa

El rei mana a Domènec Pons, xantre de l'església de Lleida, que siguin allotjats els fills del seu servidor, Simó de Prades, a la residència fundada per ell a l'Estudi General.

ACA, RC, 1274, f. 227.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, núm. 89.

2015

1382, novembre, 8. Saragossa

La infanta Violant demana a Eimeric de Centelles la Bíblia que li havia deixat.

ACA, RC, 1817, f. 40v.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 9.

2016

1382, novembre, 15. Sogorb

La infanta Violant demana a l'infant Martí que li enviï el Llibre de la Rosa.

ACA, RC, 1817, f. 42

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 10.

2017

1382, desembre, 5. Terol

L'infant Joan demana a Lope Eiximèn de Urrea el llibre anomenat Almanac i li diu que li guardi els animals (un corser i un alà) fins a nou avís.

ACA, RC, 1667, f. 53v.

Vuestra letra habemos recebida e entendido lo que·l prior de Darocha nos ha dito por virtud de la creença por vos a aquell acomendada. Vos respondemos que nos faremos a vos e a vuestras cosas todas aquellas buenas obras que poremos. E vos havemos e hauremos en special recomendación segunt el dito prior más largament vos recomterá de part nuestra. El corser e los alanes que nos tenedes, guardets nos los tro a tanto que hayades otro mandamiento nuestro, mas rogamosvos que encontinent nos embiedes el libro que clama *Almenach*, porque lo havemos de grant necessitat.

Dada en Teruel dius nuestro siello secreto, a vº dias de deziembre, en el anyo de M CCC LXXX dos.

Primogenitus

Dirigitur Lupo Eximeni de Urrea.

Idem.

2018

1382, desembre, 8. Tortosa

El rei demana un benefici a la seu de Lleida per a Nicolau Blanc, fill del seu argenter Consoli Blanc, que estudia a l'Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 1281, f. 41-41v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Florilegio*, 90.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 11.

2019

1382, desembre, 16

La infanta Violant reclama novament el llibre de Godofred de Bouillon.

ACA, RC, 1817, f. 52v.

Cit. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 746, nota 2.

[...] Axí mateix vos havem scrit moltes vegades que·ns deguéssets trametre lo libre appellat Godofré de Villó, lo qual no·ns havets tramés. Per ço us pregam altra vegada que lo dit libre decontinent nos vullats trametre. E d'açò·ns farets fort gran pler, lo qual molt vos grahiré [...].

2020

1382, desembre, 23

El rei concedeix llicència d'armes al pintor Francesc Molins.

ACA, RC, 940, f. 162v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

2020 bis

1382, desembre, 27. Alcanyís

L'infant Joan mana a l'abat de Poblet que acabi les obres de la biblioteca i de les cambres reials, si és que no estan acabades.

ACA, RC, 1667, f. 77v.

Abat. Nós trametem aquí a vós lo amat e religiós almyoner nostre, maestre Vicent Ferrer, de vostre orde, informat per nós largament de les obres que aquí nos havets promeses de fer, axí en la libreria, e de les xaminees qui fan a fer en les cambres reals, com de alcunes altres aquí necessàries. Perquè volem e us pregam, dehim e manam que, donan fe a açò que lo dit maestre Vicent vos dirà de part nostra, aquelles obres si ja fetes no són, façats fer e bé acabar, segons que per vós nos és estat promès e de vós esperam. E que les gents de la casa real e altres hi puxen ésser bé e honorablement reebudes, segons se pertany de nostre fundació.

Dada en Alcanyíç, sots nostre segell secret, a xxvii dies de deembre de l'any M CCC LXXXIII.

Primogenitus.

Dirigitur abbati monasterii Populeti.

Idem.

2021

1383, gener, 2. Alcanyís

La infanta Violant reconeix haver rebut el llibre de Godofred de Bouillon de part del comte d'Urgell a través de Pere Rocamora, escuder.

ACA, RC, 1817, f. 54. — ACA, RC, 1816, f. 99.

Cit. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 746, nota 2.

2022

1383, gener, 4. Tortosa

El rei mana al bisbe de Lleida que doni una canongia a Simó de Prades, estudiant a l'Estudi General de Lleida i fill del seu metge.

ACA, RC, 1281, f. 54-54v.

2023

1383, gener, 5. Tortosa

El rei dóna a Nicolau Sacosta cinquanta florins per les seves despeses «in magistrando se in Sacra Pagina.»

ACA, RC, 1280, f. 16v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXVII.

2024

1383, gener, 14

El rei envia Berenguer de Verai a diverses parts del regne.

ACA, RC, 1103, f. 155v.

2025

1383, gener, 23. Tortosa

El rei mana a Berenguer Gallart que jutgi la qüestió existent entre Castellana Gasió, muller de Joan Martínez d'Eslava, i Maria, muller de Ramon Cucó, llicenciat en decrets, «pretextu quorundam librorum iuris et aliorum bonorum Raymundi Solerio, licenciati in legibus.»

ACA, RC, 831, f. 15.

2026

1383, febrer, 6. Tortosa

L'infant Martí mana a Jordi Joan que doni un benifet al mestre de primeres lletres dels seus fills, Pedro Feto.

ACA, RC, 2071, f. 96v.

L'infant en Martí. En Jordi Johan, nós, ab rahó que·ns en haviets donada, vos revocam molt ha de la procuració que us haviem feta a donar per nós los benifets qui a nós se pertanyen donar en la ciutat de València, ara havem-vos feta novella procuració per aquesta rahó. E volem que si benifet algú hi vague, la col·lació del qual se pertangue, a nós que·l donets al maestre de vostres fills Pero Feto, aquesta sola col·lació; volem que no·n façats altra tro que·n hajats nos consultat. E lavòs nós farem la provisió o scriurem a vós del dit fet nostre intenció. E guardats-vos que non usàssets en altre manera, car desplaer nos en fariets e us o dariem a conèixer.

Dada en Tortosa, a VI de febrer de l'any M CCC LXXXIII.

Infans Martinus.

Dirigitur Georgio Johannis expensore.

Dominus infans mandavit Romeo de Cumbis.

Probata.

2027

1383, febrer, 17. Tortosa

El rei demana una canongia per a Joan de Pontons, donzell, estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 1281, f. 118.

2028

1383, febrer, 20. Tortosa

El rei demana al prior del convent dels predicadors de Barcelona que doni llicència a Bartomeu de Bas, mestre dels estudiants del dit convent, per obtenir el seu magisteri.

ACA, RC, 1283, f. 25-25v.

2029

1383, març, 2. Montsó

La reina atorga vitalíciament a mestre Bernat Gaubert, de Narbona, «la lectura de theologia en lo palau major de Barcelona, segons que vuy i lig e ha acostumat legir.»

ACA, RC, 2037, f. 191.

2030

1383, març, 5. Saragossa

L'infant Joan disposa sobre l'embargament a García Jiménez de Isuel, mestre de les escoles d'Uncastillo.

ACA, RC, 1768, f. 177.

Cit. RUBIÓ, II, p. 174, nota 1.

2031

1383, març, 6. Tortosa

Notícia sobre la baralla entre el pintor barceloní Bartomeu Solà i el drassaner de la ciutat.

ACA, RC, 833, f. 40v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 396.

2032

1383, març, 6. Saragossa

L'infant Joan escriu a Andreu de Contijoc, auditor reial, en relació amb l'atac de Pere Pasqual contra Juan de Valtierra, capellà seu, «en aquella ciutat de nostra licència student, dins en la scola on ordinariament lig la liçó doctoral micer Pere Pascual, e aquell e un escuder seu dins la dita scola, no contrestant que aquella escola e tots les altres e tot lo Studi de Leida sia sots special protecció e salvaguarda del senyor rey.»

ACA, RC, 1728, f. 63-63v.

2033

1383, març, 6. Saragossa

L'infant Joan escriu al veguer i cort de Lleida i als paers en relació amb l'atac fet per Pere Pasqual contra el seu capellà Juan de Valtierra.

ACA, RC, 1728, f. 63v-64.

2034

1383, març, 8. Saragossa

La infanta Violant agraeix al duc de Berry el Roman de la Rose que li havia enviat, la lectura del qual l'ha satisfeta molt.

ACA, RC, 1817, f. 74.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 11.

2035

1383, març, 10. Tortosa

El rei dona a l'escrivà Joan de Barbastre cent cinquanta florins pels treballs fets a l'escrivania, que havia començat Jaume Conesa.

ACA, RC, 1369, f. 172.

2036

1383, març, 12. Tortosa

Pagament de diverses quantitats a l'escrivà Joan de Barbastre.

ACA, RC, 1370, f. 9.

2037

1383, març, 14. Tortosa

El rei mana a les aljames jueves de Girona i de Perpinyà que facin traduir al català l'obra jurídica hebrea de Mossé d'Egipte [Maimònides].

ACA, RC, 1104, f. 42.

2038

1383, març, 26. Tortosa

El rei escriu al bisbe de Lleida sobre la petició de fra Francesc d'Olot, batxiller en decrets, comanador de la casa de Santa Coloma de Queralt de l'orde de la Mercè i lloctinent de l'Estudi General de Lleida, a propòsit de la lluita entre els aragonesos Martín i Antonio Alpartil i Juan de Valtierra en l'elecció de rector.

ACA, RC, 831, f. 103-103v.

2039

1383, març, 27. Tortosa

El rei mana al veguer i cort de Lleida i als paers de la ciutat que jutgin en l'enfrontament entre Martín de Alpartil, canonge i almoïner de la seu de Saragossa, i Antonio Alpartil, sagristà de Santa Maria la Major, d'una part, i Juan de Valtierra, [...] de Bádenas i altres estudiants, de l'altra, sobre l'elecció de rector.

ACA, RC, 831, f. 102v-103.

2040

1383, abril, 18. Tortosa

L'infant Martí mana a Bartomeu de Bonany que pagui unes Flos Sanctorum, en llatí, que havia comprat.

ACA, RC, 2071, f. 130.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 31.

2041

1383, abril, 21. Tortosa

Notícia sobre el nomenament de Guillem Savila, OFP, com a sublector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1275, f. 162-162v.

2042

1383, abril, 21. Tortosa

Notícia sobre Guillem Savila, OFP, i sobre l'ensenyament a les facultats de teologia, sobretot a l'Estudi de Barcelona.

ACA, RC, 829, f. 79v-80.

2043

1383, abril, 23. Xerta

L'infant Joan mana al seu vicecanceller que es traslladi a Lleida amb la seva escrivania i cancelleria.

ACA, RC, 1755, f. 136.

Lo primogènit. Vicecanceller. Nós, Deus volent, partim demà d'ací, anant-nos-en dret camí a Leyda. Perquè us dehim e manam que, encontinent vista la present, ab la scrivania nostra e ab tota la cancelleria vos ne anets dret camí a Leyda e açò per res no mudets.

Dada en lo loch de Xerta, sots nostre segell secret, a xxiii dies d'abril de l'any M CCC LXXXIII.

Primogenitus.
Vicecancellario domini ducis.

2044

1383, abril, 29. Tarragona
El rei dona facultat a misser Juan de Alfajarín perquè pugui reprendre les lliçons a l'Estudi General de Lleida, que havien estat suspeses per divisions entre els estudiants.
ACA, RC, 1275, f. 165v-166.
Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXIV.

2045

1383, maig, 7. Cervera
L'infant recomana al papa Jaume Senyer, OFP, que ha estudiat a Montpeller i a Avinyó, perquè pugui obtenir el magisteri en «Sacra Pagina» i ensenyar a Perpinyà.
ACA, RC, 1755, f. 137v.
Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. XCI.

2046

1383, maig, 7. Cervera
Notícia sobre Jaume Senyer, OFP, que havia estudiat a l'Estudi General de Lleida.
ACA, RC, 1755, f. 137v.

2046 bis

1383, maig, 16. Montsó
El rei concedeix a Caterina d'Alanyà, monja de Sixena, «que haja una discípula o scolana que ella podrà elegir.» Mana a l'abadessa del monestir que ho permeti.
ACA, RC, 1368, f. 191.
Re. SÁINZ DE LA MAZA, *El monasterio*, II, p. 108.

2047

1383, maig, 19. Montsó
El rei mana al prior dels predicadors de Mallorca que doni facultats per assolir el mestratge en teologia a Joan Regerand, mestre major de filosofia natural, que havia estudiat a Montpeller.
ACA, RC, 1445, f. 180v-181.

2048

1383, maig, 21. Montsó
El rei mana a l'abat de Camprodon que no tregui les rendes dels seus beneficis a Berenguer Gallart mentre estudiï dret canònic a l'Estudi General de Lleida.
ACA, RC, 833, f. 115.

2049

1383, maig, 27. Montsó

Pagament de deu florins a fra Jaume Guasc, OFM, en paga dels vint florins que se li havien assignat en ajut dels seus estudis a Tolosa.

ACA, MR, 2267, f. 53v.

Ítem, done a frare Jacme Guasch, de l'orde dels frares menors, en paga d'aquells xx florins d'or los quals lo senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Muntçó a xxvii dies de maig de l'any present M CCC LXXXIII, li manà donar per les messions que farà en l'Estudi de Tolosa hon va estudiar segons que'n lo dit albarà se conté. En lo dorç del qual foren escrits per abatuts, per mà del notari qui l'àpocha féu, que cobre [...] x florins d'or.

2050

1383, maig, 27. Montsó

El rei demana a Ferrer Saiol còpia de les cartes nupcials de l'infant Martí i la seva esposa.

ACA, RC, 1282, f. 75.

2051

1383, maig

El rei mana donar trenta florins a Pere de Gils, OFP i mestre en teologia.

ACA, MR, 598, f. 105v.

2052

1383, juny, 3. Montsó

El rei nomena Guillem Carol, batxiller en arts, «capellandum nostrum comensalem et noster capelle magistrum.»

ACA, RC, 941, f. 104v.

2053

1383, juny, 23. Montsó

El rei, en agraïment pels serveis que li ha prestat Simó de Prades, demana al capítol de Tortosa que reservi la primera canongia vacant per al seu fill Joan, estudiant de lleis a Lleida.

ACA, RC, 1284, f. 23.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 108.

2054

1383, juny, 23. Montsó

El rei mana a Bernat de Sobrano que ensenyi canons a Lleida durant l'any 1384.

ACA, RC, 1284, f. 22-22v.

2055

1383, juny, 23. Montsó

El rei recomana Eimeric Sallent, estudiant de dret canònic, per a un benefici.

ACA, RC, 1284, f. 26v i 34v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIX.

2056

1383, juny, 24. Montsó

Simó de Colona, doctor en decrets per l'Estudi General d'Avinyó, demana un benefici a Tarragona.

ACA, RC, 1445, f. 180-180v.

2057

1383, juny, 26. Barcelona

L'infant demana al papa que Sanç de Setcases, OFM, es pugui magistrar a l'Estudi General d'Avinyó.

ACA, RC, 1756, f. 23v-24v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. XCI.

2058

1383, juny, 26. Barcelona

L'infant Joan demana un llibre de notaments trets dels registres de la Cancelleria.

ACA, RC, 1728, f. 96.

Lo primogènit. Com nós hajam fort necessari lo libre que vós de manament nostra fets dels notaments que havets trets dels registres de nostra scrivania. Per ço us dehim e manam que, vista la present, lo dit libre trametats per persona certa a nós o a nostre dispenser. E açò per res no mudets si·ns desitjats servir.

Dada en Barcelona, a xxvi de juny en l'any de Nostre Senyor M CCC LXXX tres.

Primogenitus.

Dominus dux mandavit mihi Bernardo Medici.

Probata.

2059

1383, juliol, 4. Montsó

El rei envia còpia de la proposició que ha fet a la Cort General perquè es registri en el Libre de Proposicions.

ACA, RC, 1282, f. 98.

Lo rey. Trametem-vos, dins la present, còpia de la proposició feta per nós a la Cort General qui de present celebram a nostres sotmeses. Volents e manant-vos que aquella registrets en lo *Libre de les Proposicions* fetes per nós e nostres predecessors a les Corts que havem en temps passat celebrades.

Dada en Montçó, sots nostre segell secret, a *iiii* dies de juliol de l'any *M CCC LXXXIII*.
Rex Petrus.

Dirigitur Berengario Sagarra, scriptori regio, tenenti claves archivi palacii regii Barchinone.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

2060

1383, juliol, 4. Montsó

El rei envia a Berenguer de Segarra, escrivà encarregat de l'Arxiu reial, la proposició que va fer a la Cort de Montsó perquè la copii al registre de les proposicions reials. Segueix el text de la proposició.

ACA, RC, 1282, f. 102.

2061

1383, juliol, 12. Montsó

El rei escriu als clavaris de l'Estudi General de Lleida sobre l'elecció de lectors en dret, medicina i arts que s'ha de fer el dia de Pentecosta.

ACA, RC, 831, f. 188-188v.

2062

1383, juliol, 14. Barcelona

L'infant Joan demana al mestre de Rodes una còpia de l'obra De bello judayco i gossos llebrers.

ACA, RC, 1668, f. 55v.

Maestro, algunas de vegadas vos habemos scripto rogándovos que de todas nuevas que fuessen aquí, assín de Francia como de otras qualesquier partes, nos quiésedes certificar, e como nos haiamos muy grant plazer de saber nuevas ciertas de todas partes, e días ha non de hayamos res sopido, por esto, maestro, vos roga-

mos muyt afecttuosament que de todas nuevas que aquí sian, de qualesquier partes, nos querades escrevir. E en verdat, maestro, será cosa de la qual hauremos muyt gran plazer, e rogámosvos assímesmo que nos embiedes galgos de Bretanya quantos más podedes.

Dada en Barcelona, dius nuestro siello secreto, XIII dies de julio, en el anyo de M CCC LXXXIII.

El vispe d'Ossana nos ha dito que vos havedes hun libro el qual dizen *De bello judayco*. Rogámosvos mucho affectuosament que aquell, o copia que nos en fagedes facer, nos enbiedes al más que podriedes.

Data ut supra.

Primogenitus.

Fuit missa, mandato domini ducis signata expedita.

Dirigitur magistro de Rodes.

2063

1383, juliol, 18. Montsó

El rei escriu a Bernat Armengol, OFP, en relació amb l'ensenyament a les facultats de teologia i els seus graus, sobretot a l'Estudi de Barcelona.

ACA, RC, 829, f. 79v-80.

2064

1383, juliol, 21. Montsó

El rei escriu a Bartomeu Lunes en relació amb el procés contra uns oficials en el qual també havia intervingut Bernat Metge.

ACA, RC, 1282, f. 112v-113.

2065

1383, agost, 12. Barcelona

El rei escriu al prior dels predicadors de Barcelona en relació amb el grau de mestre que s'ha de donar a fra Arnau Serra, atès que és «aptus quidem et ydoneus pro magistratu studentium dicti ordinis Barchinone obtinendo.»

ACA, RC, 1640, f. 145v.

2066

1383, agost, 12. Montsó

El rei recomana als reis de França i d'Anglaterra Romeu Cavaller, OFM, el qual «de Anglia noviter veniens, natale solum visitando, illuc regreditur causa studendi.»

ACA, RC, 1284, f. 93.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXVI.

2067

1383, agost, 27. Montsó

Notícia sobre Joan Senan, clergue i estudiant de dret.

ACA, RC, 1284, f. 88.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIX.

2068

1383, agost, 29. Montsó

El rei recomana Lluís Fonts, OFM, a Joan de Castella, duc de Lancaster. Font ha estat destinat pel capítol general del seu orde «ad legendum sententias» a Cambridge. El rei demana, al mateix temps, que se li doni el magisteri a la facultat de Teologia. Amb la mateixa data s'envien dues cartes de recomanació més, una al canceller d'Anglaterra i una altra al rei Ricard d'Anglaterra.

ACA, RC, 1284, f. 93-93v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. LXXXVIII.

2069

1383, agost, 31. Barcelona

La infanta Violant demana a l'infant Martí que li deixi el llibre de Guiron le Courtois.

ACA, RC, 1811, f. 95v.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 12.

2070

1383, setembre, 4. Montsó

Notícia sobre Andreu Terré, batxiller en lleis i estudiant a Lleida.

ACA, RC, 830, f. 143v-144.

2071

1383, setembre, 10. Montsó

El rei escriu a Bernat Armengol, provincial dels predicadors d'Aragó, en relació amb els mestres dels frares de l'orde que estudien a Lleida.

ACA, RC, 834, f. 93.

2072

1383, setembre, 15. Montsó

El rei demana que Arnau Serra, OFP, que ha estudiat a París, es pugui magistrar a Barcelona.

ACA, RC, 836, f. 92v.

2073

1383, setembre, 22. Montsó

El rei dóna quaranta florins a Arnau Sapila, OFM, en ajut del seu magisteri a Tolosa.

ACA, RC, 1370, f. 78.

2074

1383, setembre, 22. Lleida

La infanta Violant envia a l'infant Martí un llibre de la Vida de Jesucrist i li demana que li sigui tornat un cop llegit.

ACA, RC, 1811, f. 104v.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 13.

2075

1383, octubre, 2. Montsó

El rei escriu al veguer i cort de Lleida, als paers de la ciutat i al jurista Andreu de Contijoc, també de Lleida, sobre la petició de Juan de Alfajarín, doctor en decrets, referent a la seva residència a Lleida, tal com estableixen les ordinacions de l'Estudi General.

ACA, RC, 834, f. 17v-18.

2076

1383, octubre, 3. Montsó

El rei escriu al governador de Mallorca amb motiu de la concessió d'un benefici a Mateu Verger, prevere, regent de les escoles de Mallorca.

ACA, RC, 281, f. 127v-128.

2077

1383, octubre, 4. Montsó

El rei mana al provincial dels predicadors que doni facultat per explicar lògica a un frare de l'orde que havia estudiat en diversos estudis generals.

ACA, RC, 1283, f. 42v-43.

2078

1383, octubre, 5. Montsó

El rei comunica al convent dels predicadors de Mallorca la destitució i empresonament d'Antoni Ginebreda per la seva actitud d'insolència contra els jutges de la ciutat. Amb la mateixa data i en relació amb el mateix cas s'envia una altra carta al provincial de l'orde a Aragó.

ACA, RG. 1446, f. 122 i 124.

2079

1383, octubre, 8. Montsó

El rei mana a les autoritats de Mallorca que permetin a Antoni Ginebreda i a Guillem Sagarra, llicenciat en «Sacra Pagina, a dicto regno exire et ad nos, sine obstaculo aliquo, cum libris, vestibus et aliis qui secum ducere voluerunt, transferre.»

ACA, RC, 1383, f. 36v.

2080

1383, octubre, 10. Montsó

El rei mana a Bernat Armengol, provincial dels predicadors, que doni la primera lectoria del convent de Lleida a Guillem d'Aranyó.

ACA, RC, 1283, f. 37v-38.

2081

1383, octubre, 12. Montsó

El rei concedeix a l'Estudi de Lleida els mateixos privilegis que té el de Montpeller pel que fa a l'elecció de rector i ho comunica al veguer i als paers de la ciutat.

ACA, RC, 837, f. 19v-20v.

2082

1383, octubre, 18. Lleida

La infanta Violant escriu al seu marit demanant-li els «llibres del rei Meliaux, del bon cavaller sens por, de Guiron de Courtois», de «Donald le Roux» i «el Tristany» historiat que es troben entre els llibres francesos de la seva biblioteca.

ACA, RC, 1817, f. 116.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 14.

2083

1383, octubre, 22. Almunia de San Juan

L'infant Joan dóna guiatge a Joan de Leitago, que viatja per estudiar, i ho comunica al governador del Rosselló.

ACA, RC, 1756, f. 66v.

2084

1383, novembre, 3. Tamarit de Llitera

L'infant Joan demana [al mestre de Rodes] el llibre De bello judaico.

ACA, RC, 1756, f. 76v.

[...] E rogámosvos que nos envides el libro de què vos havemos escripto, clamo do Jucefus: *De bello judaico*.

2085

1383, novembre, 5. Montsó

Notícies sobre la detenció d'Antoni Ginebreda a Mallorca.

ACA, RC, 1446, f. 123.

2086

1383, novembre, 5. Montsó

La reina Sibilla recomana Francesc Folquet, de Castelló d'Empúries, al provincial dels predicadors perquè pugui anar al convent de Mallorca. Abans havia estat mestre d'estudiants del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1590, f. 30v.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 101.

2087

1383, desembre, 8. Montsó

El rei recomana Pere Pastor, «bacallarius in legibus, suos labores iugi ac sedulo studio circa scientiam civilem per decem annos et ultra emissee», perquè es pugui doctorar a Lleida.

ACA, RC, 1283, f. 97.

2088

1383, desembre, 11. Montsó

Notícia sobre les normes papals per a l'obtenció del magisteri en «Sacra Pagina».

ACA, RC, 1281, f. 198.

2089

1383, desembre, 19. Tortosa

El rei escriví al batlle de Tortosa sobre la pintura del «retaule de la istòria de sent Thomàs apòstol, tro al dia que'l mataren.» El mateix dia li tramet una altra carta en la qual li diu «que façats fer lo banch en què estiga lo retaule sobre l'altar, que sia de belles figures, ço és, la ymaja de Jesuchrist en mig e Nostra Dona Sancta Maria al costat dret e Sent Joan al squerre e los apòstols tants deçà com dellà.»

ACA, RC, 1281, f. 58-58v.

2090

1383, desembre, 20

Pagament de cent trenta-un sous i sis diners a Domènec Crespi, il·luminador de llibres, per un leccionari per a la capella reial.

ACA, MR, 1717, f. 265-265v.

Ítem, més, pos en data, los quals de manament del dit senyor rey feyt a mi ab letra sua, ab lo segell secret segellada, data en Monçó, a xx dies de deembre del present any, doní a·n Domingo Crespi, illuminador de libres, los quals lo dit senyor rey li manà donar dels drets e emoluments de l'offici de la dicta Batlia General per un libre que illuminà appellat *Leccioner* de la sua capella [...] cxxxı sous, vi diners.

2091

1383, desembre, 20. Montsó

El rei demana a Aznar Pardo un Leccioner que havia illuminat Domènec Crespi.

ACA, RC, 1281, f. 145v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, núm. CCCXLVII.

2092

1383, desembre

Pagament de vint-i-set sous i sis diners per relligar el leccionari que ha illuminat [Domènec Crespi].

ACA, MR, 1717, f. 265v.

Ítem, costà de cobrir lo dit libre, ligar e arrear, segons que devia estar [...] xxvii sous vi diners.

2093

1383, desembre

Notícies sobre el preu del leccionari illuminat per Domènec Crespi.

ACA, MR, 1717, f. 265v.

Manat, ab letra del senyor rey signada de sa pròpia mà, e àpocha del dit Domingo Crespi dels dits cxxxı sous vi diners. E altre àpocha de frare Anthoni Ciges, lochtinent de capellà major del senyor rey, ab la qual atorgà haver reebut lo dit libre. E és-li·n fet notament el xxi libre de notaments comuns, en xxii cartes.

2094

1383, desembre

Pagaments del leccionari illuminat per Domènec Crespi.

ARV, MR, 3, f. 211.

Ed. VILLALBA, *La miniatura*, núm. 11.

2095

1383, desembre

Pagament de sis florins i mig d'or d'Aragó a Bonjueu ben Lacen, relligador de llibres de Lleida, per enquadrar quatre llibres.

ACA, MR, 601, f. 62

Ítem, done a-n Bonjuheu Avinlacen, juheu, ligador de llibres de la ciutat de Leyda, los quals li eren daguts per rahó de IIII llibres que havia fets a ops de la cort, segons que distinctament se conté en I àpocha feta en la dita ciutat, lo derrer del mes de noembre de l'any present M CCC LXXXIII, e aclosa per en Martí Navarra, notari, la qual cobre [...] vi florins mig d'or d'Aragó.

2096

[1380-1383]

Anotacions en els fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 987, full de guarda final. — ACA, RC, 987, full de guarda final. — ACA, RC, 987, full de guarda final. — ACA, RC, 1104, full de guarda final. — ACA, RC, 941, full de guarda final. — ACA, RC, 1047, full de guarda final. — ACA, RC, 942, full de guarda final. — ACA, RC, 828, full de guarda inicial. — ACA, RC, 832, full de guarda final. — ACA, RC, 1047, full de guarda final.

«Erba viridis iuxta aquam nascitur, libidinis vicium in visione mulierum.»

«Si Deum queris, fuge colloquium mulieris.» Sant MACARI, *Regula ad monachos*.

«In paciencia vestra possidebitis animas vestras.» Lc 21,19.

«Si culmen veri honoris queritis ad illam celestem patriam quam citius poteritis properate.»

«Si Deus est animus et nobis, ut carmina dicunt, sit tibi precipue sit pura mente colendus.» CATÓ, *Disticha*, llibre I, 1: «Si deus est animus, nobis ut carmina dicunt, Hic tibi praecipue sit pura mente colendus.»

«Sènyer, en Gemó, bona lança e bon penó.»

«In convertendo Dominus captivitatem tuam et incorrens astro.» Sl 15,1: «In convertendo Dominus captivitatem Sion [...] sicut torrens in austro.»

«Ad dominum, cum tribularer clamavi et exaudivit me. Gloria patri et Filio et Spiritu Sanctu sicut erat in principio.» Sl 119,1.

«Primo dierum annum quod mundus extat conditus vel quo resurgens conditor nos morte vita liberet, fuistis.» «Primo dierum omnium, quo mundus extat conditus vel quo resurget.» GREGORI MAGNE (himne atribuït): «Primo dierum omnium, quo mundus exstat conditus vel quo resurgens conditor nos, morte victa, liberat.»

«Domine filii unigeniti Jesu Christe cum sancto Spiritu et gloria dei pater.» Frase formada amb dues «frases» del *Glòria* de la missa: «Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens. *Domine Filii unigenite Jesu Christe*, Domine Deus, agnus Dei, Filius Patris, Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu, solus sanctus. tu solus altissimus Jesu Christe. *Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris*. Amen.»

«In nomine Domini. In nomine Domini Jesuchristi. Amen. Dominus illuminatio mea.» Invocacions per a l'inici d'oficis litúrgics. La part «Dominus illuminatio mea» és de Sl 26,1.

«Domine probasti me et cognovisti me.» Sl 138,1.

«Primo Domine non sum dignus ut intretis.» Mt 8,8.

2097

1384, gener, 13. Montsó

El rei escriu al provincial de l'orde dels predicadors sobre la disputa entre Antoni Ginebreda i els jurats de Mallorca.

ACA, RC, 1446, f. 78v-79.

2098

1384, gener, 28. Almunia de San Juan

L'infant demana novament al mestre de l'orde de l'Hospital [mestre de Rodes] el llibre De bello judayco i els gossos llebrers.

ACA, RC, 1670, f. 13.

[...] E rogamos vos que nos enviedes el libro clamado *Juceffus: De bello judayco* e de los galgos e de las galgas de Bretanya [...].

2099

1384, febrer, 4. Montsó

L'infant reclama novament el llibre De bello judayco i els gossos llebrers de Bretanya al mestre de l'orde de l'Hospital [mestre de Rodes].

ACA, RC, 1670, f. 22.

[...] E rogamos vos que nos enviades el libro clamado *Juceffus: De bello judayco*, del qual muytas vegades vos haviemos scripto e de los galgos e galgas de Bretanya [...].

2100

1384, febrer, 12. Montsó

Notícia sobre Nicolau Navarro, estudiant d'arts.

ACA, RC, 1283, f. 130v.

2101

1384, febrer, 29. Lleida

L'infant Joan reclama de nou el llibre De bello judayco i els gossos llebrers al mestre de l'orde de l'Hospital [mestre de Rodes].

ACA, RC, 1670, f. 39-39v.

[...] Otrossí, maestro, vos rogamos que nos enviades el libro clamado *Juceffus: De bello judayco*, del qual muytas veces vos habemos scripto e de los galgos e galgas de Bretanya [...].

2102

1384, març, 12. Tamarit

El rei mana als cònsols i jurats de Montblanc i als batlles que no permetin que els estudiants o escolans de la vila molestin la gent del call jueu.

ACA, RC, 838, f. 22v.

2103

1384, març, 30. Lleida

L'infant Joan mana a Francesc d'Averçó, veguer de Barcelona, que torni els llibres a Lluís d'Aragó, coper de la seva casa.

ACA, RC, 1748, f. 53-53v.

Lo primogènit. Veguer. Entès havem que vós havets en vostre poder diverses llibres e moltes altres escriptures que són del noble e amat coper de casa nostra en Luys d'Aragó. E com nós vullam de tot en tot que los dits llibres e escriptures sien al dit

noble restituydes, per ço a vós dehim e espressament e de certa sciència manam que decontinent, vista la present, tota triga o excusació remoguda, de fet restituyscats o restituyr façats al dit noble o a qui ell volrà en nom seu tots e qualsevol llibres e altres scritures qui del dit Luys en poder vostre sien. E açò per res no mudets si a nós servir desitjats e complaure, com nós axí, de certa sciència, vullam ésser feyt.

Dada en Leyda, sots nostre segell secret, a xxx dies de març de l'any M CCC LXXXIII. Primogenitus.

Al feel nostre en Francesc Averçó, veguer de Barcelona.

Dominus dux mandavit mihi Guillelmo Gebelini.

2104

1384, març, 31. Lleida

L'infant Joan mana que es persegueixi Joan de Carrió, OFM, el qual ha fugit del convent de Terol amb joies, diners i llibres.

ACA, RC, 1729, f. 202.

2105

1384, abril, 16. Lleida

El rei mana que es faci un escut heràldic, «ço és, a senyal antich d'Aragó, lo camp blau e la creu blanca e lo real comú.»

ACA, RC, 1748, f. 59v.

2106

1384, abril, 22. Almenar

El rei mana a Bernat Armengol, provincial de l'orde dels predicadors, que doni el lectorat del convent de Barcelona a fra Antoni Ginebreda.

ACA, RC, 988, f. 118v.

2107

1384, abril, 22. Almenar

El rei escriu al batlle i als prohoms de Prada en relació amb la mort de Jaume Domènec i el pagament de vint sous que li havien de donar per la conclusió del seu Compendi.

ACA, RC, 1283, f. 179-178v.

2108

1384, abril, 26. Tamarit de Llitera

El rei nomena Guillem Conill, OFP, inquisidor de Mallorca en substitució de Jaume Domènec.

ACA, RC, 1287, f. 50v.

2109

1384, maig, 1. Les Borges Blanques

L'infant Joan recomana al papa fra Guillem Gaubert, OFP, perquè pugui magistrar-se en teologia a Tolosa o a Perpinyà.

ACA, RC, 1291, f. 38-38v.

2110

1384, maig, 5. Almenar

El rei mana donar vint florins a fra Pere de Moixó, OFP, en ajut dels seus estudis.

ACA, MR, 378, f. 153.

2111

1384, maig, 17. Lleida

El rei permet permutar els seus beneficis a Joan Parrot, clergue tonsurat, «studens in Studio Ilerdensis super gramaticalibus.»

ACA, RC, 943, f. 191-191v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 104.

2112

1384, maig, 19. Almenar

El rei mana pagar dos mil sous a Enric de Loany.

ACA, RC, 1371, f. 62.

2113

1384, maig, 20. Almenar

El rei mana a Berenguer de Magarola que faci inventari dels llibres i les escriptures de Jaume Domènec i que es guardi per a ell el Compendi.

ACA, RC, 1287, f. 81.

2114

1384, maig, 21. Almenar

El rei escriu sobre el fet d'Antoni Ginebreda a Mallorca.

ACA, RC, 1486, f. 124.

2115

1384, maig, 22. Almenar

El rei comunica al convent dels predicadors de Mallorca que ha revocat l'ordre de deposició del 5 d'octubre de 1383 contra Antoni Ginebreda.

ACA, RC, 1446, f. 122.

2116

1384, maig

Pagament de quatre mil cinc-cents cinc sous i un diner barcelonesos a Andreu Duran, argenter de Barcelona, per fer un àngel d'argent que el rei ha enviat al monestir de Montserrat.

ACA, MR, 602, f. 129v.

Ítem, done a-n Andreu Duran, argenter de la ciutat de Barcelona, ab albarà de scrivà de ració scrit en Barcelona, darrer dia del mes d'agost de l'any M CCC LXXXIII proppassat, los quals li eren deguts per xxx marchs d'argent, dels quals lo dit senyor havia fet fer i àngel, lo qual tramès a Nostra Dona Sancta Maria de Muntserat, segons que-n lo dit albarà largament e distincte se conté, lo qual cobre [...] IIII^M DV sous i diner barcelonesos.

2117

1384, maig

El rei dona vint florins a Guillem Sagarra, OFP, per anar a estudiar a l'Estudi General de Bolonya.

ACA, MR, 378, f. 104v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. xcviII.

Ítem, done al religiós frare Guillem Segarra, de l'orde dels preycadors, ab letra del senyor rey dada en Barcelona a x dies del mes d'abril de l'any M CCC LXXXIII, per raó de graciosa concessió per lo dit senyor a ell feta en ajuda de les despeses que deu fer per anar a l'estudi de Bolonya, segons que-n la dita letra se conté, la qual cobre ensemps ab àpocha [...] xx florins d'or.

2118

1384, juny, 9. Fraga

El rei ordena que es faci una còpia d'un volum de les Ordinacions que vol trametre al rei de Castella.

ACA, RC, 1287, f. 94v-95.

Lo rey. L'altre jorn vos escrivim que vinguéssets a nós per fer traslat del libre de les *Ordinacions* de casa nostra, lo quals volem trametre al rey de Castella, segons que en la dita letra era pus largament contengut, e no veem que vingats ne-ns hajats feta resposta, de què-ns maravellam. Perquè altra vegada vos dehim e us manam que, vista la present, vingats a nós per la dita rahó, tots altres affers lexats. E açò per res no mudets ne laguiets si cobeejats nostre servey.

Dada en Fraga, sots nostre segell secret, a ix dies de juny de l'any M CCC LXXXIII.

Rex Petrus.

Similis fuit facta sub eisdem data et signo que dirigitur.

2119

1384, juny, 10. Fraga

El rei mana a Gil d'Arcos que li envii el Procés del Corpus Christi.

ACA, RC, 1287, f. 96.

El rey. Mandámosvos que si havedes acabado el *Proceso* que faziedes *del cuerpo de Jesuchristo* que-l nos aportedes. E si acabado non lo havedes, complit-lo luego e adozirnoslo. E en esto habet diligencia e cura e non tardedes por alguna razón.

Dada en la villa de Fraga, deiús nuestro seelo secreto, a x dias de junyo del anyo M CCC LXXXIII.

Rex Petrus.

Dirigitur Egidio d'Arcos.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo Michaelis.

Probata.

2120

1384, juliol, 15. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana fer uns escuts pintats, els quals descriu, per a les tombes reials del monestir de Poblet.

ACA, RC, 1282, f. 144v.

2121

1384, juliol, 17. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei recomana Joan Elisèn, clergue, estudiant a Bolonya, per a una canongia a Elna.

ACA, RC, 1285, f. 121v-122.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIV.

2122

1384, juliol, 18

El rei demana al seu escrivà Bernat Colom el llibre de Paulo Orosi que li havia manat escriure i traslladar.

ACA, RC, 1282, f. 145v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 324.

2123

1384, juliol, 20. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei mana a Gil de Sada, merí de Saragossa, que dels drets de l'escrivania vacant del salmedinat de la ciutat compri els llibres necessaris per a la capella de l'Aljaferia.

ACA, RC, 1282, f. 147v-148.

2124

1384, juliol, 23. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei comunica al governador de Mallorca, Francesc Sagarriga, que si arriba a l'illa el dominic Antoni Ginebreda l'adverteixi que ha d'acabar l'obra històrica iniciada per Jaume Domènec.

ACA, RC, 1446, f. 140.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 106.

2125

1384, juliol, 25. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei recomana al papa Joan Anglada, mestre d'un nebot de la reina, perquè li sigui concedit un benefici eclesiàstic.

ACA, RC, 1285, f. 126v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 121, nota 2.

2126

1384, juliol, 29. Monestir de Santa Maria de Poblet

Notícia sobre Francesc Cervià i Pere Rovira, lectors dels carmelites.

ACA, RC, 943, f. 180.

2127

1384, agost, 9. Vilafranca del Penedès

El rei mana a Bernat Descoll que envii els tapissos francesos a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona per al dia de la celebració de la festa de l'Assumpció de la Verge.

ACA, RC, 1282, f. 161v.

En Bernat Descoll. Per reverència de la molt preciosa Verge, madona sancta Maria, e de la sua sancta Asumpció propvinent, en la qual, segons havem entès, en la sua esgleya de la Mar de Barcelona, se muderà lo cors molt preciós de Jesuchrist en l'altar allí en la dita esgleya novellament construit, havem atorgat, volem e us manam, de certa sciència, que ls draps franceses que tenits nostres prestets a obs de la dita festa, los quals liurats a-n Bertran ça Muntada, ciutedà de la dita ciutat, qui aquels vos sia tengut tornar encontinent passada la dita festa.

Dada en Vilafrancha del Penedès a ix dies d'agost de l'any M CCC LXXXIII, sots nostre segell secret.

Rex Petrus.

Dominus rex misit signatam.

Probata.

Locumtenenti racionalis magistri curie domini regis.

2128

1384, agost, 11. Vilafranca del Penedès

El rei demana un benefici a Girona per a Pere Sacasa, estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 1285, f. 145v.

2129

1384, agost, 20. Vilafranca del Penedès

El rei recomana Maymó Dalmau, estudiant de dret civil i canònic, per obtenir un benefici a Tarragona.

ACA, RC, 1285, f. 153.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 107.

2130

1384, agost, 25. Monestir de Santa Maria de Poblet

El rei recomana Joan de Pontons, estudiant de dret.

ACA, RC, 1285, f. 117, 154 i 158.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CVIII.

2131

1384, agost, 26. Vilafranca del Penedès

El rei demana a l'encarregat de l'arxiu de les seves armes diversos escuts pintats, els quals descriu.

ACA, RC, 1282, f. 172.

2132

1384, agost, 27. Vilafranca del Penedès

Notícia sobre el nomenament de Pere Torres com a sublector del convent dels predicadors de Barcelona.

ACA, RC, 1285, f. 158v.

2133

1384, agost, 31. Vilafranca del Penedès

El rei mana a fra Bernat Armengol, provincial dels predicadors a Aragó, que faci acabar el Compendi a fra Antoni Ginebreda.

ACA, RC, 1446, f. 152.

Cit. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 755, nota 2.

Petrus, Dei gratia *et cetera*. Venerabili ac religioso ac dilecto nostro, fratri Bernardo Ermengaudi, in Sacra Pagina magistro, priori provinciali ordinis fratrum predicatorum in provincia Aragonie, salutem et dilectionem. Recolimus provisionem fecisse tenoris sequentis: «Petrus, Dei gratia *et cetera*. Dilecto consiliario nostro Francisco Çagarriga, *et cetera*», *ut supra cXLIII folio*¹ *et post ipsum subsequitur*. Quocirca, nos monemus et ortamur in Domino vobisque, de certa scientia, dicimus et mandamus quatenus fratrem Anthonium supradictum ad dictum conventum Maioricarum accedere nullatenus permitatis ne perfectio nostri operis supradicti per nos sibi comissi, propter eius absentiam minimum differitur provisione per nos sibi concessa in loco de Almenar, xxii die madii anni infrascripti, et quibusvis aliis provisionibus factis aut fiendis in contrarium obsistentibus nullo modo.

Data in Villafrancha Penitensis, xxxi die augusti, anno a Nativitate Domini M CCC LXXXIII.

Raymundus cancellarius.

Guillelmus Poncii ex provisione facta per cancellarium.

Probata.

1. *Actualment foli 140.*

2134

1384, setembre, 11. Terrassa

L'infant Martí demana a fra Vicenç Ferrer una Ordinació.

ACA, RC, 2073, f. 16.

L'infant en Martí. Frare Vicent, pregam-vos afectuosament que ns trametats per en Dalmau de Cervelló o per mossèn Pero Sánchez de Calatayut la *Ordinació* que vós havets del senyor [...] e molt vos grahirem.

Dada en Tàrrega, a xi dies de setembre l'any M CCC LXXXIII.

Infant Martinus.

Dirigitur fratri Vicencii Ferrarii.

Idem.

Probata.

2135

1384, setembre, 14. Vilafranca del Penedès

El rei mana al seu tresorer que pagui mil sous barcelonesos a fra Antoni Ginebreda, OFP.

ACA, RC, 1285, f. 173.

2136

1384, setembre, 24. Vilafranca del Penedès

El rei mana a Francesc Sagarriga, portantveus del governador al Regne de Mallorca, que obligui diferents persones a retornar a fra Antoni Ginebreda, prior del convent dels predicadors de Mallorca, els llibres i altres béns seus.

ACA, RC, 1446, f. 193-193v.

Cit. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, p. 755, nota 2.

Petrus et cetera. Dilecto consiliario nostro Francisco Çagarriga, militi, gerenti vices gubernatoris in regno Maioricarum, vel eius locumtenenti ceterisque officialibus nostris dicti regni ad quos spectet, salutem et dilectionem. Cum ut ex supplicatis nobis reverenter per religiosum et dilectum nostrum, fratrem Anthonium Ginebreda, priorem conventus monasterii fratrum predicatorum civitatis Maioricarum, accepimus nonnulli cives et habitatores dicte civitatis teneant et habeant penes se libros, jocalia, compota seu computorum quaterna et alias res et bona sua, quem ipse tam in nostra curia quam alibi infra Cathalonia necessaria habet. Dicimus et mandamus vobis et vestrum cuilibet, expresse et de certa scientia, sub nostre ire et indignationis incursu penaque mille morabatinorum auri quatenus visis presentibus, compellatis fortiter omnes et singulos cives seu habitatores dicte civitatis Maioricarum quos libros, iocalia, compota seu computorum quaterna aut alia bona dicti fratres Anthonii quecumque sint tenere seu penes se habere sciveritis ad restituendum et deliberandum ipsa plene et integre omnibusque sublati maliciis et dilacionibus procuratori ipsius fratris Anthonii vel cui voluerit loco sui. Et caveatis quod nulam exceptionem ponatis circa hec, quia sic de certa scientia volumus fieri et iubemus.

Data in Vilafrancha Penitensis, xxiiii die septembris, anno a Nativitate Domini M CCC LXXXIIII.

Raymundus cancellarius.

Bonanat Egidii mandato regio facto per cancellarium.

Probata.

2137

1384, setembre, 17. Vilafranca del Penedès

El rei mana a Bernat Descoll, mestre racional, que li envii atzur i altres colors que té en el seu poder per a lliurar-los al capellà reial Bernat de Toló, il·luminador, el qual fa les miniatures del Paulo Orosio i del Papyrus.

ACA, RC, 1106, f. 47.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 33.

2138

1384, setembre, 22. Vilafranca del Penedès

El rei mana al bisbe de Lleida que faci clergue Benet Colomer, estudiant d'arts i fill del seu seller, i li doni un benefici. Una carta amb el mateix contingut es va enviar al capítol de Lleida.

ACA, RC, 840, f. 160.

2139

1384, octubre, 1. Perpinyà

L'infant Joan demana un benefici per a Joan de Pròixida, estudiant a Lleida.

ACA, RC, 1271, f. 11v-12.

2140

1384, octubre, 8. Perpinyà

L'infant Joan demana una plaça al col·legi de Sant Marçal de Tolosa i un benefici per a Bernat Bosc, batxiller d'Elna, que volia estudiar en aquella ciutat. Una carta similar es va enviar al cardenal de Pamplona.

ACA, RC, 1670, f. 118v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CII.

2141

1384, octubre, 26. Sant Celoni

El rei dona llicència a Guillem d'Agullana, escolar de la seva capella, per anar a estudiar quatre anys en un estudi general.

ACA, RC, 1288, f. 10-10v.

2142

1384, novembre, 15. Elna

L'infant Joan nomena Francesc Eiximenis confessor seu.

ACA, RC, 1748, f. 118v.

2143

1384, desembre, 6. Perpinyà

Notícia sobre els estudis d'Antoni d'Alpartil a Tolosa.

ACA, RC, 1748, f. 137-137v.

2144

1384, desembre, 10. Perpinyà

Notícia sobre la còpia i tramesa de llibres [per part del mestre de Rodes], concretament del llibre [Historiae Philippicae de Pompeu Trogus, conservat a l'epítom que va fer al segle III Marc Junià] Justí.

ACA, RC, 1748, f. 138v.

[...] Assímismo, vos rogamos que nos enviades translat del libro que dezíes que havedes clamado *Justino*. E quando el philosopho gryego sirá venido, que nos enviades de los libros que trayrá [...].

2145

1384, desembre, 15. Benaguasil

L'infant Martí mana a fra Miquel [Despuig] que demani a Ramon de l'Hort diversos objectes i llibres de la seva capella.

ACA, RC, 2073, f. 66.

L'infant en Martí. Frare Miquel, manam-vos que demanets e hajats encontinent d'en Ramon de l'Ort lo cofret dels àngels e tot l'argent de la capella ab lo cap de la Verge; ítem, les ampolletes de vidre que passen en una ora; ítem, lo faristol vert ab una verga que té dalt; ítem, lo faristol blanch; ítem, los llibres de la capella; car nós li escrivim que liuri encontinent les dites coses.

Dada en Benatguatzir, a xv de deembre de l'any M CCC LXXXIII.

2146

1384, desembre, 15. Benaguasil

L'infant Martí mana a Ramon de l'Hort que lliuri a Miquel Despuig diversos objectes i els llibres de la seva capella.

ACA, RC, 2073, f. 65v.

L'infant Martí. En Ramon de l'Ort, manam-vos que donets e liurets encontinent a frare Miquel Despuig, si és aquí, lo cofre [...] E si lo dit frare Miquel no és aquí, liurats les dites coses al portador de la present [...].

Dominus infans mandavit Raimundo de Cumbis.

2147

1384, desembre

Pagament de vint-i-cinc florins a fra Francesc Conill, OFM, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 379, f. 226v.

Ítem, done a frare Francesc Conill, de l'orde dels frares menors, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament ab albarà de scrivà de ració, scrit en Muntçó, a xxv dies del mes de janer de l'any M CCC LXXXIIII, per rahó de les messions que li convendrà a sostenir per ço com va a París per fer-se maestre en Theologia, segons que'n lo dit albarà se conté que cobre [...] xxv florins d'or.

2148

1384

Pagament de sis lliures i cinc sous per la compra de pergamins a Jacob Samuel [per a un llibre de les Ordinacions].

ACA, MR, 34, f. 89.

Ítem, per manament del senyor rey a ell fet ab letra sua, signada de sa mà, data a Montsó, a v dies de febrer de l'any M CCC LXXXIIII, comprà d'en Jacob Samuel, juheu, ligador de llibres de Perpenyà, x dotzenes de pergamins de cabrit rasos, los quals è tramés al senyor rey, costaren a raó de xii sous vi diners per cascuna dotzena [...] vi lliures v sous.

2149

1384

Pagament de dos sous a Jacob Samuel per la compra de tres pergamins.

ACA, MR, 34, f. 89.

Ítem, paga, al dit Jacob, per iii pergamins de moltó que compram per metra e ligar los dits pergamins, per ço que no-s pusquen sollar ne malmetra [...] ii sous.

2150

1385, febrer

El rei mana donar deu florins d'almoina a fra Antoni Ginebreda.

ACA, MR, 380, f. 88.

2151

1385, abril, 8. Girona

Notícia sobre Tomàs de Barbastre, estudiant de gramàtica, com a peticionari d'un benefici.

ACA, RC, 843, f. 20.

2152

1385, abril, 26. Girona

El rei escriu al canceller de l'Estudi General de Lleida sobre l'elecció de Joan del Castell com a lector en decrets.

ACA, RC, 843, f. 20.

2153

1385, maig, 4. Girona

L'infant Joan demana a Berenguer de Sagarra, arxiver, la còpia dels textos de l'arxiu que necessita.

ACA, RC, 1732, f. 21v.

2154

1385, maig, 24. Girona

El rei concedeix guiatge al domèstic del bisbe d'Elna, Esteve Gay, que viatja amb llibres i altres béns.

ACA, RC, 946, f. 28v.

2155

1385, maig, 25. Lliria

L'infant Martí mana donar cent florins a fra Joan de Montsó, OFP, llicenciat en teologia, «quos sibi pretextu expensarum pro ipsum fiendarum eundo Parisius pro celebrando festum sui magistratus.»

ACA, RC, 2077, f. 42.

2156

1385, maig, 30. Girona

El rei mana a Bernat Armengol, provincial d'Aragó de l'orde dels predicadors, que elegeixi Romeu Rossell com a lector del convent de Barcelona per dos anys.

ACA, RC, 846, f. 33-33v.

2157

1385, maig

Pagament de vint-i-cinc florins a fra Felip Ribot, carmelita, en ajut del seu magisteri en teologia.

ACA, MR, 380, f. 147v.

2158

1385, juny, 19. Vilanova

Notícia sobre la concessió del títol de metge cirurgià a mestre Duran de Cruïlles, «licendiati gradum in arte iamdicta [medicina]» a l'Estudi de Tolosa. Podrà exercir a Catalunya sense examinar-se i malgrat que ha perdut el títol.

ACA, RC, 945, f. 56v.

2159

1385, juny, 20. Vilanova

La reina demana un bancal nou de llana, historiat, del seu guarda-roba.

ACA, RC, 1589, f. 173.

2160

1385, juny, 21. Vilanova

El rei recomana fra Lluís de Torres al ministre dels frares menors perquè pugui anar a estudiar a l'Estudi de París.

ACA, RC, 1288, f. 145v.

2161

1385, abril, 24 - juny 28

Berenguer Segarra lliura un exemplar de les Cròniques a Pere Palau per relligar i li és retornat el dia de Sant Pere i Sant Pau. Nota de cancel·lació en haver estat retornat el llibre.

ACA, Memorials-Inventaris, 51, 28.

Die lune, xxiiii aprilis, anno m ccc lxxxv, comodavi ego Berengarius Segarra, venerabili Petro Palau, cuyracerio Barchinone, quendam librum pergamenum intitulatum *Cronice dominorum regum Aragone*. Restituit in Archivio dictum librum predictus Petrus Palau die festi beatorum Petri et Pauli. Ideo cancellatus.

2162

1385, juny

Pagament de dos-cents vint sous barcelonesos a Bernat Quadres, prevere i procurador de l'abadessa del monestir de Sant Daniel i Santa Clara de Barcelona, en paga dels tres mil que el rei havia concedit per al retaule de l'altar major de l'església del monestir.

ACA, MR, 380, f. 202v.

Ítem, done a l'abadessa del monestir de Sent Daniel de l'orde de Santa Clara, de la ciutat de Barcelona, en paga d'aquells III^M sous barcelonesos, los quals lo senyor rey li manà donar ab letra sua, dada en Barcelona, a xxv dies de maig de l'any M CCC LXXIX, per fer un retaule en l'altar major de la esgléya del dit monastir, segons que·n la dita letra és contengut, el dors de la qual, foren scrits per abatuts per mà del dit notari qui l'èpocha feu, que cobre d'en Bernat Quadres, prevere, procurador de la abadessa [...] CCXX sous barcelonesos.

2163

1385, juliol, 13. Vic

El rei nomena fra Joan Bigues, OFP, sublector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1689, f. 274.

2164

1385, juliol, 19. Vic

L'infant Joan demana la còpia d'un fur.

ACA, RC, 1671, f. 45v.

Lo primogènit. Vostra letra havem reebuda ensemps ab trellat de 1 fur de què, e de tot ço que·ns havets fet saber, havem haüt plaser e·us ho grahim molt [...] No-resmenys, trametets-nos trellat del fur nou qui comença «Quia secundum forum in penis corporalibus et cetera», del qual fur és feta menció en lo dit trellat que·ns havets enviat [...].

2165

1385, juliol, 22. Vic

L'infant Joan demana a Ramon Alemany de Cervelló les Cròniques de Bretanya o d'Anglaterra.

ACA, RC, 1671, f. 47v.

Lo primogènit. Mossèn Ramon, pregam-vos que·ns trametats les *Cròniques de Bretanya o d'Anglaterra* que vós havets, car nós, après que les hajam legides, vos les vos farem tornar sens falla. E axí enviat-les-nos per persona certa, car plaser nos en farets.

Dada en Vich, sots nostre segell secret, a xxii de juliol de l'any M CCC LXXXV. Primogenitus.

Fuit missa nobili Raymundo Alemanni de Cervilione.

Dominus dux mandavit mihi Petro de Beviure.

Probata.

2166

1385, agost, 4. Vic

L'infant Joan mana al seu almoïner que doni cent cinquanta florins a Joan de Montsó, OFP, «in sacra theologia baccallario.»

ACA, RC, 1960, f. 116v.

2167

1385, agost, 18. Figueres

El rei demana al capítol de Tarragona que s'assigni a Joanet Sacoma, fill de l'escrivà reial Pere Sacoma i beneficiat en aquesta església, una renda o censal per dos anys, mentre «lo dit Johannet sia escolà, lo qual contínuament estudia gramàtica e lògica.»

ACA, RC, 1291, f. 37-37v.

2168

1385, agost, 22. Figueres

El rei demana al bisbe i capítol de Mallorca que donin una canongia a Bernardí Ferrer, estudiant d'arts.

ACA, RC, 1281, f. 49-49v.

2169

1385, agost

Notícia sobre Bartomeu Vidal, lector del convent dels carmelites de Girona.

ACA, MR, 381, f. 78v.

2170

1385, setembre, 8. Besalú

El rei mana al canonge de Barcelona Bernat Barberà que atorgui un benefici a Joan Senan, estudiant de decrets.

ACA, RC, 1291, f. 86v.

2171

1385, setembre, 12. Vic

La duquessa demana que fra Joan de Peguera, [...], sigui nomenat batxiller del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1819, f. 21v.

2172

1385, setembre, 15. Besalú

El rei recomana Ponç Sacloa com a mestre «in baccaliariatu conventus Maioricarum» al prior dels frares menors.

ACA, RC, 1291, f. 124-124v.

2173

1385, setembre, 17. Vic

L'infant Joan recomana fra Joan de Peguera al ministre dels frares menors perquè, com a batxiller en teologia, pugui ensenyar al convent de Barcelona.

ACA, RC, 1750, f. 97-97v.

2174

1385, setembre, 18. Besalú

El rei mana donar quatre-cents cinquanta florins a mestre Francesc Conill, professor de medicina i veí de Montpeller.

ACA, RC, 1291, f. 22.

2175

1385, setembre, 23. Besalú

El rei demana que es restitueixi a fra Esteve Miquel, OFP, la sublectoria del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1291, f. 27.

2176

1385, setembre, 23. Girona

El rei dona una ajuda a Pere Filotxa, clergue de Mallorca, per estudiar a Avinyó.

ACA, RC, 1374, f. 64v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIV.

2177

1385, setembre, 25. Vic

La duquessa demana que Pere de Copons, de disset anys, que ha estudiat durant un temps a l'Estudi General de Lleida, sigui admès com a monjo al monestir de Sant Cugat del Vallès.

ACA, RC, 1819, f. 24v-25.

2178

1385, setembre

Pagament de vint florins a fra Francesc Ferrer, OFM, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 381, f. 90v.

Ítem, done a frare Francesch Ferrer, de l'orde dels frares menors, los quals lo senyor rei li manà donar ab albarà de scrivà de ració, scrit a Figueres a xxix dies del

mes d'agost, any M CCC LXXXV, per ço com anà ver les parts de París per estudiar, segons que n lo dit albarà se conté que cobre [...] xx florins d'or.

2179

1385, octubre, 6. Girona

El rei mana a Bernat Armengol que es nomeni Joan Forçor, OFP, lector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 849, f. 186-186v.

2180

1385, octubre, 6. Girona

Notícia sobre Joan Forçor, OFP, el qual ha estudiat a diferents estudis generals.

ACA, RC, 849, f. 186v-187.

2181

1385, octubre, 11. Vic

L'infant Joan demana que fra Berenguer Savila sigui nomenat mestre dels estudiants del seu convent.

ACA, RC, 1271, f. 69-69v.

2182

1385, octubre, 15. Girona

El rei demana al bisbe de Lleida un benefici per a Pedro Sánchez Cerdán, batxiller en lleis.

ACA, RC, 1374, f. 73.

2183

1385, octubre, 30. Manresa

L'infant Joan demana a [Guillem Rauric], provincial dels predicadors al Regne de València, una còpia, en paper i en català, del Vicent Storial.

ACA, RC, 1733, f. 61.

Lo primogènit. Provincial, l'altra dia vos scrivim per altres letres nostres pregants-vos que n féssets fer translat, en paper e en romanç català, de un libre appellat *Vicent Storial*. E ara nós hajam comanades alsunes paraules al feel lochtinent e prothonotari nostre, Bernat des Jonquers, explicadores de part nostra a vós per la dita rahó. Per ço us pregam que a les dites paraules donets plenera fe e creença, e aquelles complits per obra si a nós cobejats servir e complaure, certificants vos que ho haurem per agradable.

Dada en Manresa, a xxx dies de octubre, l'ayn M CCC LXXXV.

Primogenitus.
Dirigitur provinciali predicatorum regni Valencie.
Dominus dux misit eam signatam expedire.
Probata.

2184

1385, octubre
El rei dóna cinquanta sous barcelonesos a Guillem Palet, OFP, per anar a París a estudiar.
ACA, MR, 381, f. 104.

2185

1385, octubre
El rei dóna cinc florins d'or a Antoni Ginebreda, OFP.
ACA, MR, 381, f. 108v.

2186

1385, novembre, 5. Girona
El rei concedeix guiatge a Pere de Santcliment, prebost de Sabadell, per anar a estudiar a l'Estudi General de Tolosa.
ACA, RC, 1374, f. 85v.
Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CIX.

2187

1385, novembre
El rei dóna vint-i-cinc florins a fra Joan de Montsó, OFP, per als seus estudis.
ACA, MR, 381, f. 138.

2188

1385, desembre, 1. Girona
El rei mana al batlle de Lleida que accedeixi a la petició de Bernat Claver, estudiant de l'Estudi General.
ACA, RC, 846, f. 150-150v.

2189

1385, desembre, 21. Saragossa
L'infant Joan escriu al mestre de Rodes demanant-li un llibre de Justí.
ACA, RC, 1733, f. 84.

2190

1385, desembre, 22. Saragossa

L'infant Joan demana a Miquel Rauric, [provincial dels predicadors al Regne de València], que li envii la part que tingui acabada del Vicent Storial.

ACA, RC, 1733, f. 74v.

Lo primogènit. Vostra letra havem reebuda sobre la obra que fets a nós del libre appellat *Vicent Storial*, a la qual vos responem que us grahim molt la bona diligència que hi havets haüda e y havets. Perquè us pregam que de continent que una mà de paper hajats complida de la dita obra, aquella nos trametats com pus iverçosament porets; e d'altra part continuats la dita obra. Certificants-vos que ns en farets servey e nós de vostres treballs vos farem estar per content.

Dada en Çaragoça, a xxii dies de deembre, en l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC LXXXV.

Primogenitus.

A l'amat nostre frare Miquel Rourich de l'orde dels preycadors.

Dominus dux mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Probata.

2190 bis

1385, desembre, 25. Girona

L'infant Joan escriu a les autoritats de Montpeller en relació amb uns fets en els quals estaven implicats estudiants gironins.

ACA, RC, 2074, f. 161v.

2191

1385, desembre, 27. Saragossa

L'infant Joan comunica al mestre de Rodes que el bisbe d'Ossana li ha lliurat el llibre [Historiae Philippicae] de Pompeu Trogus, conservat a l'epítom que va fer [al segle III Marc Junià] Justí, per traduir-lo al català.

ACA, RC, 1732, f. 3v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm.36.

2192

1385, desembre, 29. Saragossa

L'infant Joan comunica al mestre de Rodes el seu interès pels llibres d'història i que el bisbe d'Ossana li ha lliurat el llibre [Historiae Philippicae] de Pompeu Trogus, conservat a l'epítom que va fer [al segle III Marc Junià] Justí. Al mateix temps li demana que l'informi dels altres llibres d'història que està fent traduir del grec al català.

ACA, RC, 1732, f. 141

[...] ya sabedes, maestro, como nos tomamos grand plazer en leyr libros de ystorias e por esto el bispe de Ossana, que aquí yes, nos enda dados algunos de ystorias e entre los otros el libro de Justín, el qual fue ebreviador de Trogo Pompeyo. E nos han dito que agora vos han venido nuevament de bellas ystorias qui son en grego, las quales vos feytes trasladar en romanç. Porque vos rogamos que nos fagades saber quantas ystorias son e de que tracten. E fazernos nedes plazer agradable [...].

2193

1385, desembre

Pagament de quaranta-cinc sous barcelonesos a Pere Ponç, prevere i vidrier de la casa del rei, en concepte del seu salari.

ACA, MR, 381, f. 175v.

Ítem, done a·n Pere Ponç, prevere e maestre de fer vidrieres de casa del senyor rey, los quals li acorregué ab albarà de scrivà de ració, scrit en Gerona a xxv dies del mes de noembre de l'any M CCC LXXXV, en acorriment de sa quitació, segons que·n lo dit albarà se conté que cobre [...] XLV sous barcelonesos.

2194

1385, desembre

Pagament de cent florins d'or a fra Joan [Sornella], arquebisbe de Sàsser, per la compra d'una Bíblia.

ACA, MR, 381, f. 180v.

Ítem, done a frare Johan, archabisbe de Sàsser, los quals li eren deguts ab letra del senyor rey, dada en Gerona a xxx dies de maig, l'any M CCC LXXXV, per ço com aquells lo senyor rey li manà donar per comprar una Bíblia, segons que·n la dita letra se conté que cobre ensempls ab àpocha. E jacsia que la dita àpocha sia feta en lo mes de janer, és cert que la present quantitat li pague en lo present mes de desembre [...] c florins d'or.

2195

[1384-1385]

Notícia sobre Pere Baró, pintor de Perpinyà, com a treballador a les obres del palau reial.

ACA, MR, 35, f. 137v-138.

2196

[1385]

Inici de l'Evangeli segons sant Marc en un registre.

ACA, RC, 1696, full de guarda inicial.

«Initium sancti Evangelii secundum Marchum: In illo tempore dixit Iesus discipulis...»

2197

[1385]

Notícia sobre Dalmau Girfeu, «scolar in artibus, studens fidelis phisici nostri magistri Raymundi Carol.»

ACA, RC, 1288, f. 78.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CXIII.

2198

1386, gener, 2. Girona

La duquessa Maria escriu en relació amb la mort d'un montpellerí de la qual eren acusats els estudiants catalans Ramon de Soler, Guillem de Sant Martí i Francesc Badia.

ACA, RC, 1822, f. 119 (2 documents).

2199

1386, gener, 19. Saragossa

L'infant Joan escriu al mestre de Rodes interessant-se per la provisió de la comanda de Tortosa. Li comunica que fa arromançar el llibre [Historiae Philippicae de Pompeu Trogus, conservat a l'epítom que va fer al segle III Marc Junià] Justí.

ACA, RC, 1673, f. 25.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 37.

2200

1386, gener, 19. Barcelona

El rei concedeix cent florins a Andreu Malla, de la capella reial, per a continuar els seus estudis.

ACA, RC, 1374, f. 118v.

2201

1386, gener, 26. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida i als paers de la ciutat demanant-los que atenguin la petició de Juan de Alfajarín, el qual es va establir a Lleida en contra del fur dels estudiants i els mestres de l'Estudi General.

ACA, RC, 856, f. 9-9v.

2202

1386, gener, 26. Saragossa

L'infant Joan demana al papa un benefici per a Domingo Pérez de Cosida, estudiant de l'Estudi General de Tolosa. En un altre document del mateix dia se'l recomana al vescomte de Roda.

ACA, RC, 1673, f. 33.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 107 (cita el primer).

2203

1386, gener

Pagament de setze florins d'or a Castelló Mercader, capellà major de la capella de la reina, per la compra d'un llibre de pergami per a la dita capella.

ACA, MR, 513, f. 51.

Ítem, done a·n Castelló Mercader, capellà major de la capella de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a XVIII dies del present mes de janer, del present any M CCC LXXXVI, los quals li eren deguts per raó de i libre de pergamins prims que de manament de la dita senyora ha comprat a ops de la dita capella, segons que·n lo dit albarà és contengut [...] XVI florins d'or.

2204

1386, febrer, 3. Barcelona

El rei demana una canongia a Osca per a Carles d'Urríes, estudiant de dret canònic i fill del seu majordom.

ACA, RC, 1734, f. 124.

2205

1386, febrer, 6. Barcelona

El rei concedeix a Bernat Metge, escrivà de l'infant Joan, l'ofici de notari.

ACA, RC, 946, f. 108v.

2206

1386, febrer, 28. Barcelona

Albarà de pagament de trenta florins a favor de l'altar major de l'església de Santa Maria de Daroca per concessió de la reina.

ACA, MR, 513, f. 57.

2207

1386, febrer

Pagament de trenta florins d'or a fra Joan de Donç, canonge de l'església de Santa Maria de Daroca, per esmerçar en un retaule per a l'altar major de l'església del dit lloc.

ACA, MR, 513, f. 57.

2208

1386, febrer

Pagament de vint florins d'or a Pere Ponç, beneficiat de la seu de València i mestre vidrier, per fer les vidrieres del palau reial de Barcelona.

ACA, MR, 382, f. 94v.

Ítem, per vigor de I manament a mi fet ab albaranet del senyor rey, segellat ab lo segell del seu anell, scrit en Barcelona a XII dies del mes de janer de l'any M CCC LXXXVI, done a-n Pere Ponç, beneficiat en la seu de València, per raó de la obra de les vidrieres que-l dit senyor féu fer en lo palau seu de Barcelona, segons que-n lo dit albaranet se conté que cobre, ensemps ab apocha, [...] xx florins d'or.

2209

1386, març, 27. Barcelona

Notícia sobre un tapís amb la història de Lancelot, entre altres.

ACA, MR, 942, f. 22.

Ítem, 1 drap de lana francès, istoriat de la istòria de Lançalot, de Galeas e de Perceval, e és ferrat per les orles, e en mig de tela vert [...].

2210

1386, març

Pagament de tres-cents dotze sous barcelonesos a Pere Ponç, beneficiat de la seu de València i mestre vidrier, per les vidrieres de la capella del palau menor de Barcelona.

ACA, MR, 382, f. 116v.

Ítem, per vigor de I manament del senyor rey, cobrat atràs en XCIII cartes a la data, feta en Pere Ponç, beneficiat en la seu de València, de quantitat de xx florins d'or, done al dit Pere Ponç, mestre de vidrieres, per raó de VI roves e VI lliures de vidre de diverses colors, qui comprà a ops de la obra de les vidrieres que-l dit senyor fa fer en la capella del seu palau menor de Barcelona [...] CCCXII sous barcelonesos.

2211

1386, abril, 2. Barcelona

El rei escriu a Jordà de Sobrà en relació amb l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 856, f. 9-9v.

2212

1386, abril, 2. Barcelona

El rei escriu al rector de l'Estudi General de Lleida, Berenguer Almenar, en relació amb la qüestió que aquest té amb els mestres de medicina i arts per l'obligació que se'ls ha imposat d'oïr la missa i el sermó a l'església dels frares menors.

ACA, RC, 856, f. 108v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. CXI.

2213

1386, abril, 12. Saragossa

L'infant Joan demana al rei de Castella la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1974, f. 2-2v.

[...] otrossí, rey caro hermano, vos rogamos que nos querades enbiar el libro de la *Grant Crónica d'Espanya* e gradecérvoslo hemos mucho [...].

2214

1386, abril, 14. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb la petició de l'estudiant de dret civil Gabriel Cardona referent a una querella amb l'Església de Lleida.

ACA, RC, 851, f. 60v.

2215

1386, abril, 17. Saragossa

L'infant Joan demana al vicari general i al capítol de Saragossa un benefici per a Arnau Ferrer, estudiant d'arts, oriünd d'aquesta ciutat.

ACA, RC, 1674, f. 5.

2216

1386, abril, 22. Saragossa

L'infant Joan demana novament al rei de Castella la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1674, f. 8.

[...] Otrossí, caro hermano, vos rogamos que nos enviedes el libro de la *Grant Crònica d'Espanya*, segund que ya por otras letras vos escribimos. E farédesnos grand plazer [...].

2217

1386, abril, 22. Saragossa

L'infant Joan escriu al noble Guerau de Queralt perquè recordi al rei de Castella el seu desig de tenir la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1674, f. 8-8v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, I, p. 338, nota 1.

Lo primogènit d'Aragó. Fem-vos saber que nós pregam de present e havem ja pregat ab altres letres a nostre car frare lo rey de Castella que·ns trameta lo libre de la *Grant Crònica d'Espanya*, per ço com nós adelitam volenters en libres ystorials e desijam fort haver aquell que de la dita *Grant Crònica* en què deu haver molts fets e grands gestes. E axí pregam e manam-vos que li·n façats menció, car plazer nos en farets. E axí mateix escrivit-nos de tots ardits que sabets en aquexes parts, e complaurets-nos en molt.

Dada en Saragossa, sots nostre segell secret, a xxii d'abril de l'any M CCC LXXXVI. Primogenitus.

Nobili Geraldo de Queralto.

2218

1386, abril, 24. Saragossa

L'infant Joan demana al papa un benefici per a Giovanni d'Artime di Poliuri, «in artibus studenti.»

ACA, RC, 1674, f. 17v.

2219

1386, abril, 25. Saragossa

L'infant demana novament [al mestre de Rodes] la Taula de la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1674, f. 16-16v.

[...] Otrossí, vos rogamos, caro amigo, que nos embiedes el cumplimiento de la *Taula de la Grand Crónica d'Espanya*, segund que ya por otras letras vos havemos embiado a dezir, como si la havíamos toda luego vos embiaremos un scrivano o II, assí como nos fisiestes a saber [...].

2220

1386, maig, 8. Barcelona

Pagament, per ordre de la reina Sibilla, de dotze florins d'or a Romeu Rossell, lector dels predicadors de Barcelona, per al seu magisteri a l'Estudi General de París.

ACA, MR, 513, f. 83.

Ed. LÓPEZ DE MENESES, *Documentos*, núm. 110.

2221

1386, maig, 10. Saragossa

L'infant Joan torna a demanar la Taula de la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1647, f. 43.

[...] El cumplimiento de la *Taula de la Gran Crònica d'Espanya* de què otras vezes vos habemos escripto, vos rogamos que nos enviédes, e pues nos enviarvos hemos nuestros escriptores, uno o dos, segun a que nos faziestes saber [...].

2222

1386, maig, 13. Saragossa

L'infant mana a Bernat Armengol, prior provincial dels predicadors a Aragó, que permeti magistrar-se a Pere de Leitago, OFP, el qual havia estudiat a Lleida i a Barcelona.

ACA, RC, 1733, f. 109.

2223

1386, maig, 13. Saragossa

Notícia dels estudis de fra Pere de Leitago, OFP, a l'Estudi General de l'orde.

ACA, RC, 1733, f. 109.

2224

1386, maig, 14. Saragossa

L'infant Joan torna a demanar la Taula de la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1674, f. 48-48v.

[...] Como de aquesto nos faredes plazer e vos lo agradeceremos muyto del cumplimiento de la Taula de la *Grand Crònica de Espanya*, vos havemos scripto muytas vezes. E porque ahún non lo havíemos, rogámosvos, caro amigo, que nos lo embiedes como luego vos enviaremos scriptores por las otras cosas, segund que nos fiziestes saber [...].

2225

1386, maig, 17. Barcelona

Notícia sobre Arnau Sapila, OFM, lector del convent de Barcelona.

ACA, RC, 989, f. 3.

2226

1386, maig, 20. Saragossa

L'infant Martí comunica al prior de la cartoixa de Vallis Benedictionis, a Vilanòva d'Avinhon, que li envia el prior de Sant Pol del Maresme per comprar llibres per a la cartoixa de Vall de Crist.

ACA, RC, 2075, f. 46v.

2227

1386, maig, 21. Saragossa

L'infant Joan reclama una vegada més la Taula de la Gran Crònica d'Espanya.

ACA, RC, 1674, f. 55v.

[...] Otrossí, vos rogamus que nos embiedes el cumplimiento de la *Taula de la Grant Crònica d'Espanya*, segunt que ya otras vezes vos habemos escripto, como grand plazer nos ende faredes [...].

2228

1386, maig, 22. Saragossa

L'infant Joan comunica al governador de Mallorca que ha encarregat a Nicolau Sarcosta, OFM, diverses coses relacionades amb l'art d'astronomia, i li demana que aquestes coses, una vegada li siguin lliurades pel dit Nicolau, les hi faci arribar immediatament.

ACA, RC, 1674, f. 56v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCCII.

2229

1386, maig

Pagament de deu florins a Francesc Company per la compra d'una Bíblia.

ACA, MR, 382, f. 142.

Ítem, done a-n Francesch Company, los quals lo senyor rey ab son albaranet segellat ab lo segell de son anell, scrit en Barcelona a xxvi dies de març de l'any M CCC LXXXVI, manà a mi que li donàs, e aquells lo dit senyor li atorgà graciosament en ajuda de comprar una Bíblia, segons que-n lo dit albaranet se conté, que cobre [...] x florins d'or.

2230

1386, maig

Pagament de vint florins a fra Romeu Rossell, OFP, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 382, f. 161v.

Ítem, done a frare Romeu Rossell de l'orde dels preicadors, los quals lo senyor rey li manà donar ab albarà de scrivà de ració, escrit en Barcelona a III dies de maig l'any M CCC LXXXVI , per ço com se'n va vers les parts de París per estudiar e magistar-se, segons que'n lo dit albarà se conté [...] xx florins d'or.

2231

1386, juny, 27. Barcelona

Joan de Barbastre escriu i illumina unes Ordinacions i la Crònica del rei Jaume per a la casa reial.

ACA, RC, 1375, f. 81v.

2232

1386, juny. Saragossa

Pagament de cent vint-i-tres florins a Andreu Malla, capellà del rei.

ACA, RC, 1674, f. 5.

2233

1386, juny

Pagament de tres mil set-cents florins a Domènec Cedrelles, obrer de la seu de València, per a la dita obra.

ACA, MR, 378, f. 239v.

Ítem, per vigor d'una letra del senyor rey, dada en Girona a xxv dies d'octubre de l'any M CCC LXXXV , ab la qual lo dit senyor manà al maestre racional de la sua cort que totes quantitats que jo haja pagades a-n Domingo Cedrelles, obrer de la obra de la seu reyal de València, o a altre, per rahó de la dita obra, me reebé en compte, done al dit Domingo Cedrelles, los quals deu convertir en la dita obra. E són d'aquells v^{M} florins que-ls jurats de la dita ciutat de València eren tenguts pagar al senyor rey a la festa de Sent Joan l'any LXXXII , en paga d'aquells xx^{M} florins los quals los dits jurats prometeren pagar al dit senyor d'aquells xxv^{M} florins que li havien atorgats per certes rahons, segons que en una àpocha se conté, que cobre, ensemps ab la dita letra reyal [...] III^{M} DCC florins d'or.

2234

1386, juliol, 15. Barcelona

*El rei dóna mil cent sous barcelonesos a Joan de Barbastre pels seus treballs a l'escri-
vania.*

ACA, RC, 1373, f. 181.

2235

1386, juliol

*Pagament de sis florins d'or a Antoni Pou, pintor, per pintar una cambra del palau
reial de Tortosa.*

ACA, MR, 383, f. 102v.

Ítem, done a·n Anthoni Pou, pintor de Barchelona, per ço com anà a la ciutat de
Tortosa per pintar una cambra del senyor rey en lo palau de la dita ciutat de Tor-
tosa, segons que en una àpocha se conté que cobre [...] vi florins d'or.

2236

1386, juliol

*Pagament de quatre florins a Pere Teixidor, pintor de la ciutat de Barcelona, per di-
verses posts per al palau major de Barcelona.*

ACA, MR, 383, f. 87v.

2237

1386, juliol

*Pagament de dos florins a Francesc Jordi, pintor de Barcelona, dels nou que se li de-
uen per la compra de tres àbacs.*

ACA, MR, 383, f. 94.

Ítem, done a·n Francesch Jordi, pintor de Barçalona, en paga de ix florins que li
promís donar per iii taules que féu a ops de mon ofici [...] ii florins d'or.

2238

1386, agost, 13. Girona

*L'infant Joan demana a Antoni della Scala, senyor de Verona, que li enviï diversos
llibres en llatí i en francès.*

ACA, RC, 1674, f. 106.

Primogenitus Aragonie. Consanguinee carissime, receptis dudum litteris vestris
et hiis que vestri nobis retulit nuncius vester, Petrus de Trilea, lator presencium,
intellectus, super eis secum contulimus et eidem aliqua vobis oretenus referenda

commissimus cuius relatibus fidem adhibere potestis indubia tamquam nostris. Ceterum, consanguinee carissime, quoniam in legendis celeberrimis romanorum ystoriis et grecorum potius, quam aliis antiquorum gestis atque libentius delectamur de illisque Trogus Pompeyus Titus Livius et Plutarcus qui magni fuerunt ystoriographi multa in eorum codicibus ediderunt, qui in istis partibus reperiri non possunt. Vos attente rogamus quatenus huiusmodi libros in latino vel saltim in ydiomate gallico velitis nobis transmittere qui hoc minus valde gratu habemus et per inde magnificentie vestre tenebimur ad merita gratiarum.

Data Gerunde, sub nostro sigillo secreto, XIII die augusti, anno a Nativitate Domini M CCC LXXXVI.

Primogenitus.

Magnifico et spectabili viro Anthonio de la Scala, domino Verone, consanguineo nostro carissimo.

2239

1386, agost, 14. Girona

L'infant Martí demana a Ramon de Comes que li faciliti el Martirologi del convent dels carmelites de Manresa per fer-ne una còpia.

ACA, RC, 2074, f. 124v.

L'infant en Martí. En Ramon, manam-vos que'ns hajats dels frares del Carme de Manresa lo *Libre dels Martis* e digats-los que'l nos presten, e com lo hajam fet transladar cobrar l'an tantost.

Dada a Girona, a XIII d'agost de l'any M CCC LXXXVI.

Infans Martinus.

Raimundo de Cumbis.

2240

1386, agost, 14. Girona

L'infant Martí demana a fra Antoni Ginebreda, OFP, diversos llibres de sermons i homilies.

ACA, RC, 2074, f. 124v.

L'infant Martí. Fra Antoni Ginebreda, pregam-vos affectuosament que'ns trame-tats la resta dels *Humilies de Sant Gregori*. Axí mateix pregam que'ns prestets les *Humilies de Sant Agostí* o los *Sermons de Sant Benet*, e tantost tornar-los-vos em. E açò vos grayrem molt.

Dada en Girona, a XIII d'agost, de l'any M CCC LXXXVI.

Infant Martinus.

2241

1386, agost, 23. Barcelona

Albarà de pagament de deu florins a favor dels pintors de la ciutat de Barcelona [Gabriel Barata i Bernat Serra] que han pintat la cambra del palau reial de Tortosa.

ACA, MR, 384, f. 65.

2242

1386, agost, 29. Girona

La infanta Violant demana a Guillem de Perapertusa que li deixi el llibre que té de Guillaume de Machault per poder comprovar el seu, atès que no era complet.

ACA, RC, 1819, f. 57.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 16.

2243

1386, agost

Pagament de deu florins a Gabriel Barata i Bernat Serra, pintors de Barcelona, per pintar una cambra del castell de Tortosa.

ACA, MR, 384, f. 65.

Ítem, pos en dates, los quals lo senyor rey ab albaranet seu segellat ab lo segell del seu anell, scrit en Barcelona a xxiii dies del mes d'agost de l'any m ccc lxxxvi, manà al mestre racional de la sua cort que·ls me reebé en compte. Done de manament del senyor rey a·n Gabriel Barata, pintor de Barcelona, per ço com ensemps ab en Bernat Serra, pintor de la dita ciutat, lo dit senyor los tramet a Tortosa per pintar alguna fusta necessària a la obra de la cambra que·l dit senyor fa fer en lo castell de Tortosa, segons que·n lo dit albaranet se conté que cobre [...] x florins d'or.

2244

1386, setembre, 6. Barcelona

Albarà de pagament de noranta-cinc sous a favor de Gabriel Barata i Bernat Serra, pintors de Barcelona que han pintat una cambra del castell de Tortosa, pel lloguer de les cavalleries per al viatge de retorn de Tortosa a Barcelona.

ACA, MR, 384, f. 162v.

2245

1386, setembre, 11. Vic

El rei demana que es doni facultat a fra Ramon Conesa, OFP, per llegir la Bíblia durant un any al convent de Barcelona.

ACA, RC, 1292, f. 59v.

2246

1386, setembre, 12. Barcelona

Notícia sobre Antoni Ginebreda i Pere Albi, OFP, lectors del convent de Barcelona.

ACA, RC, 1292, f. 59v.

2247

1386, setembre, 13. Barcelona

El rei dicta una sèrie de normes sobre l'Estudi General dels Predicadors, situat al convent de Barcelona.

ACA, RC, 1292, f. 59v-60.

2248

1386, setembre, 26. Barcelona

Notícia sobre la compra d'uns llibres.

ACA, MR, 384, f. 165v.

2249

1386, setembre

Pagament de deu florins a fra Guillem de Rocafort, OFM, en ajut dels seus estudis a París.

ACA, MR, 384, f. 79v.

Ítem, done a frare Guillem de Rochafort, de l'orde dels frares menors, los quals lo senyor rey li manà donar graciosament ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a x dies del mes de setembre de l'any M CCC LXXXVI, graciosament, per ço com va a la ciutat de París per estudiar, segons que n lo dit albarà se conté que cobre [...] x florins.

2250

1386, octubre, 10. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida, als paers de la ciutat i al canceller i al rector de l'Estudi General en relació amb el grau de mestre, tot assenyalant que ha d'ésser semblant al de Tolosa. A la vegada s'assenyala el protocol d'examen.

ACA, RC, 852, f. 185v-186.

2251

1386, octubre, 16. Barcelona

Jaume de Mitjavila, beneficiat de Montserrat, deixa al seu testament un Speculum iuris al convent del Carme de Girona.

ACA, RC, 855, f. 168v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCCIX.

2252

1386, octubre

Pagament dels quatre florins i mig a Antoni Pou, Jaume Serra i Gabriel Barata, pintors [de Barcelona], pel lloguer de les cavalleries que els portaren a Tortosa per pintar una cambra del castell d'aquesta ciutat.

ACA, MR, 384, f. 105v.

Ítem, done a-n Anthoni Pou, Jacme Serra e a-n Gabriel Barata, pintors, los quals lus eren deguts ab albaranet del senyó rey, segellat ab lo segell del seu anell, scrit en Barcelona a IIII dies d'octubre de l'any M CCC LXXXVI, per loguer de les bèsties ab què anaren a la ciutat de Tortosa per pintar una cambra del dit senyor, segons que-n lo dit albaranet se conté que cobren, sens altre cautela [...] IIII florins e mig d'or.

2253

1386, octubre

Notícia de pagaments de la casa reial per objectes diversos, entre els quals llibres i un escriptori.

ACA, MR, 384, f. 100-100v i 146v.

[...] per aquestes se mostraran yo haver pagades en certs cofres, draps, llibres, canelobres e un scriptori de fust [...].

2254

1386, novembre, 6. Girona

L'infant Joan demana al papa la rectoria d'Almenar per a Joan de Pròixida, estudiant a Lleida.

ACA, RC, 1751, f. 2v.

2255

1386, novembre, 8. Girona

La duquessa demana al papa que doni a Joan de Pròixida un benefici a Almenar per poder-se pagar els estudis de cànons a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1819, f. 66v-67 (2 documents).

2256

1386, novembre, 19. Girona

El rei escrivu al vescomte de Rocabertí en relació amb la vinguda al regne de l'astròleg avinyonès Cresques de Viver, amb béns i llibres.

ACA, RC, 1952, f. 2v.

2257

1386, novembre

El rei paga una quantitat de diners a Pere Parés, fuster de Barcelona, per fer un escriptori per a la tresoreria.

ACA, MR, 384, f. 146v.

2258

1386, desembre

Pagament de tres-cents nou sous barcelonesos a Mahir Salamó, jueu de Barcelona i relligador, per la compra de llibres.

ACA, MR, 384, f. 165v.

Ítem, per vigor de i manament del senyor rey fet ab letra sua, dada en Barcelona a xxvi dies de setembre de l'any M CCC LXXXVI, al mestre racional de la sua cort, cobrat atràs en C cartes, ab la qual li mana que totes quantitats que yo haja pagades per semblant raó de la dejús escrita quantitat me reebe en compte. Done a-n Mahir Salamó, juheu de Barcelona, ligador de llibres, per preu d'alguns llibres [...] CCCIX sous barcelonesos.

2259

1386, desembre

Pagament de noranta-cinc sous barcelonesos a A[rnau] Torrelles, sobreatzembler de la casa del rei, pel lloguer de tres cavalleries per transportar de Tortosa a Barcelona els pintors Antoni Despou, Jaume Serra i Gabriel Barata, que havien pintat una cambra del castell de la ciutat de Tortosa.

ACA, MR, 384, f. 162v.

Ítem, done a-n A[rnau] Torrelles, sobratzembler de casa del senyor rey, los quals li eren deguts ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a vi dies del mes de setembre de l'any M CCC LXXXVI, per loguer de iii bèsties de sella que han cavalca-des, de la ciutat de Tortosa a la ciutat de Barcelona, n'Antoni Dezpou, Jacme Serra e Gabriel Barata, pintors de Barcelona, qui de manament del senyor rey anaren a Tortosa per pintar i cambra del castell de la dita ciutat, segons que-n lo dit albarà se conté que cobre [...] xcv sous barcelonesos.

2260

[1374-1386]

Anotacions als fulls de guarda de diversos registres.

ACA, RC, 1555, foli de guarda inicial. — ACA, RC, 1823, foli de guarda inicial. — ACA, RC, 847, full de guarda inicial. — ACA, RC, 853, full de guarda final. — ACA, RC, 851, full de guarda final. — ACA, RC, 1687, foli de guarda inicial. — ACA, RC, 851, full de guarda inicial. — ACA, RC, 1687, foli de guarda inicial.

«Dominus illuminatio mea et salus mea.» Sl 26,1.

«Nou moscada i diner. Nou de xarch malla. Clavells, i diner. Ciricorn, i diner.»
Sembla una relació de comptes.

«In illo tempore dixit Jesus discipulis suis.» Inici de moltes parts dels Evangelis de la Vulgata que es llegeix a la missa en llatí, p. ex. el tercer diumenge de Pasqua.

«Et in terra pax.» Glòria a Déu, pregària: «Gloria in excelsis Deo; Et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratiam agimus tibi propter [...].»

«Domine, non secundum peccata facias nobis neque secundum iniquitates nostras retribuas. Nobis [...].» Sl 102,10.

«[...] nostri Domine miserere nostri quia multum repleti sumus despeccione quia multum repleta est anima nostra obprobrii habundantibus et despectio superbis.» Sl 122,3: «Miserere nostri Domine miserere nostri quia multum repleti sumus despeccione.» Sl 122,4: «quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus et despectio superbis.»

«Cum fueris felix, que sunt adversa, caveto.» CATÓ, *Disticha*, llibre 1, 18: «Cum fueris felix, que sunt adversa, caveto; Non eodem cursu respondent ultima primis.»

«Veus lo condor de l'any.»

«Ra-qui-mi-ni-qui-ra / ira-ci-mi nis-mi-ni-mi-ci-ira.» Joc de paraules.

«Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo.» Sl 26,1.

«Dominus illuminacio mea.» Sl 26,1.

JOAN I EL CAÇADOR (5-I-1387 / 19-V-1396)

2261

1387 [posterior a gener, 5]

Notícia de la mort de Pere el Cerimoniós i del seu enterrament a Barcelona.

ACA, MR, 652, full de guarda final.

Migravit ab hoc seculo illustrissimus et magnificus princeps et dominus, dominus Petrus, Dei gratia rex Aragonum, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice comesque Barchinone, Rossillionis et Ceritanie, quinta die januarii, anno a Nativitatis Domine M CCC LXXX septimo, et fuit tumulatus in sedie Barchinone, x die mensis et anno prefixis.

2262

1387, gener, 26. Barcelona

Notícies sobre les lectures del professor Juan de Alfajarín a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1827, f. 187-188.

2263

1387, febrer, 6

Notícia sobre el magisteri en medicina per l'Estudi General de Montpeller a favor del metge Ramon Carolí.

ACA, RC, 2037, f. 101.

2264

1387, març, 2. Barcelona

El rei demana al papa una canongia a Lleida per a Joan Alibert, estudiant de l'Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 1944, f. 15v.

2265

1387, març, 5

Pagament a Ramon Desfeu, pintor de Barcelona, per la compra de dos àbacs.

ACA, MR, 780, f. 299.

Ítem, foren dats a-n Ramon des Féu, pintor de Barcelona, per preu de II taules de comptar o faveyar que-n foren comprades a ops de dit offici de racional [...].

2266

1387, març, 8. Barcelona

La reina demana al papa una canongia a Girona per a Guerau Llançol, batxiller en decrets, que treballa a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 2056, f. 3v.

2267

1387, abril, 16. Barcelona

La reina demana una canongia a l'església de Mende per a Pere Blanc, doctor en decrets «actu iura legentis in Studio Generali Montispessulani.»

ACA, RC, 2051, f. 13-13v.

2268

1387, abril, 27. Barcelona

La reina Violant agraeix al cardenal de València la tramesa d'un Cançoner.

ACA, RC, 2053, f. 8.

[...] Havem vostra letra ensemps ab lo *Cançoner* que ns havets tramès, e aquella entesa e ço que ns han dit de vostra part en Ramon de Riusec e mossèn Jacme Castellà, nostre camarlenc, regraciam-vos, car lo dit de *Cançoner* nos havets enviat. Certificant-vos que aquell no entenem dar a alguns, lo us ho conservarem diligentment [...].

2269

1387, maig, 10. Barcelona

La reina demana al papa una canongia per a Jofre, fill del protonotari Galceran d'Artigues, de tretze anys d'edat i estudiant d'arts, per pagar els seus estudis.

ACA, RC, 2037, f. 22.

2270

1387, maig, 14. Barcelona

La reina demana al papa un benefici per a Dalmau Gifret, estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 2037, f. 23v-24.

2271

1387, maig, 15. Barcelona

La reina recomana al rei de França el franciscà Berenguer de Guànecs, que va a l'Estudi General de París. Cartes similars es varen enviar a la reina de França, als ducs de Bar i de Borgonya i al canceller de l'Estudi parisenc.

ACA, RC, 2037, f. 20 i 24v-25v.

2272

1387, maig, 23. Barcelona

La reina demana al papa un benefici a Tortosa a favor del canonge d'aquesta ciutat Joan Ciurana, OSA, el qual, com a batxiller en decrets, va llegir per un bienni dret canònic a Montpeller i ara estudia a Avinyó.

ACA, RC, 2037, f. 28v.

2273

1387, maig, 24. Barcelona

*L'infant Martí demana a Aznar Pardo, vicegerent del governador de València, «1 llibre necessari a la salut del senyor rey.» Per obtenir-lo també ha enviat cartes a Gue-
rauona Safont i a Joan Cabrera, que igualment el tenien.*

ACA, RC, 2095, f. 8.

2274

1387, maig, 25. Barcelona

La reina Violant demana, durant una malaltia del rei, el llibre anomenat Cigognina, de Jaume Sitjó, difunt bisbe de Lleida i de Tortosa, que tracta de desfer malefícis.

ACA, RC, 2056, f. 16.

Ed. TORRES AMAT, *Memorias*, p. 179.

2275

1387, maig, 29. Barcelona

La reina demana a Jordà de Sobrà, doctor en decrets, el llibre anomenat Cigognina, de Jaume Sitjó, difunt bisbe de Lleida [i de Tortosa], que tracta de desfer malefícis.

ACA, RC, 2053, f. 11v.

La reyna. Micer Jordà, sabut havem que vós havets un libre appellat *Cigonina*, qui fo fet per lo bisbe en Cigó, quòndam de Leyda, e lo qual tracte de desfer fetilleries e malefícis. E com nós aquell hajam tant necessari que més no poríem, per la persona del senyor rey, nostre senyor e marit molt car, e pregam-vos, com pus affectuosament podem, que tantost lo·ns tramettats per lo portador de la present que us tramettem per aquesta raó. E no estigats per la valor del libre ne per altra causa qualsevulla, car nos lo·us restituïrem o us farem dar compliment ço que val. Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xxix dies de maig de l'any M CCC LXXXVII.

Visa de Ponte.

Fuit directa Jordano de Sabra, decretorum doctori.

Domina regina mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

Probata.

2276

1387, juny, 17

El rei mana al veguer de Berga que s'encarregui de fer restituir al monestir de Santa Fe de Saragossa els llibres i altres objectes que havien estat robats por Bernat Rull, veí de la dita vegueria.

ACA, RC, 1867, f. 6-7.

2277

1387, juny, 21. Barcelona

El rei mana que se li enviïn trenta parells «de xamosos o aquelles que més haver poret, les quals nós havem necessàries.»

ACA, RC, 1867, f. 7.

2278

1387, juny, 27. Barcelona

El rei demana al papa que nomeni fra Bernat Guibert, doctor en decrets i lector de decretals a Avinyó, capellà seu.

ACA, RC, 1867, f. 8.

2279

1387, juliol, 18. Barcelona

El rei mana al professor de Lleida Juan de Alfajarín que entengui en la causa entre Bernat Claver, estudiant de l'Estudi General, i Guillem de Vilella, mercader de la ciutat.

ACA, RC, 1827, f. 190.

2280

1387, juliol, 25. Barcelona

La reina comunica al marquès de Villena la mort del cardenal de Luxemburg i li diu que el cardenal de Viver «ens deu trametre en escrits la vida del dit cardenal de Lucemburch e los miracles dessus dits, e tantost com los hajam, entenem-vos en trametre translat.»

ACA, RC, 2053, f. 19.

2281

1387, juliol, 30. Barcelona

El rei mana al batlle i al guardià del castell de Lleida que deixin que Lluís, fill del comte de Prades, s'installi al dit castell mentre cursi els seus estudis a la ciutat.

ACA, RC, 1867, f. 28.

Lo rey. Com nós hajam atorgat a don Luyç, fill de nostre car cosí lo comte de Prades, la estada del castell nostre de Leyda, aytant com a nós plaurà e ell en la dita ciutat estudiarà o estarà. Per ço volem e a vosaltres dehim e manam que lo dit don

Luys, ab sos companyons e companya tota sua, recullats e estar lexets en lo dit castell, liurant a aquell cambres e altres cases en aquell a ell necessàries. E açò per res no tardets ne mudets, com nós axí, de certa sciència, vullam que's faça.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a xxx^{ta} de juliol l'any M CCC LXXXVII. Franciscus ça Costa.

Dominus rex mandavit mihi Francisco de Alsamora ad relationem Petri de Beviure, secretarii.

Probata.

Baiulo et guardiano castri domini regis civitatis Ilerde.

2282

1387, agost, 6. Barcelona

La reina mana a Arnau Sala i al seu fill Narcís, escrivans de lletra rodona de Girona, que copiïn les obres que el prior de Sant Pol del Maresme els mani.

ACA, RC, 2053, f. 21v.

La reyna. Pregam-vos e us manam que, lexats altres affers, entenats ab tota diligència a escriure e fer totes aquelles escriptures e altres obres que'l prior de Sant Pol del Maresme vos dirà de nostra part, satisfent a vosaltres de vostre salari e treball sufficientment.

Dada en Barcelona, sots nostre segell secret, a vi dies d'agost de l'any M CCC LXXXVII. Secretarius.

Fuit directa Arnaldo de Sala et Narcisso, eius filio, scriptoribus littere rotunde civitatis Gerunde.

Bartholomeus Sirvent mandato domine regine facto per Franciscum de Aranda, militem, consiliarium et procuratorem generalem.

Probata.

2283

1387, agost, 6. Barcelona

La reina mana al batlle de Girona que no posi cap impediment a Arnau Sala i al seu fill Narcís, escrivans de lletra rodona de la dita ciutat, en la realització de la tasca que els ha estat encomanada.

ACA, RC, 2053, f. 21v.

2284

1387, agost, 19. Barcelona

El rei demana al mestre racional «informacione preambula quod dominus rex genitor noster carissimus tempore quo in villa Montissoni Generales Curias celebravit.»

ACA, RC, 1973, f. 26.

2285

1387, setembre, 6. Barcelona

Albarà de pagament de cent florins a favor de Bernat de Toló, capellà de Barcelona, el qual escrivia un llibre per al rei Pere el Cerimoniós.

ACA, MR, 393, f. 191v.

2286

1387, setembre, 10. Barcelona

El rei mana pagar cent florins a Francesc Pareta, escrivà i copista reial.

ACA, RC, 1974, f. 28.

2287

1387, setembre, 18. Saragossa

L'infant Martí demana informació als seus consellers Jaume de Vallseca i Domènec Mascó sobre els Foro et Consuetudine regni Aragonum.

ACA, RC, 2081, f. 6.

2288

1387, octubre, 28. Barcelona

La reina demana al papa un benefici per a Nicolau de Canyelles, doctor en lleis, batxiller en decrets i canonge de Barcelona, «Avinione actu legenti.»

ACA, RC, 2037, f. 67-67v.

2289

1387, octubre, 30. Barcelona

La reina demana al papa que permeti a Bernat de Déu continuar a les escoles de Barcelona, malgrat estar estudiant a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 2037, f. 85-85v.

2290

1387, novembre, 20. Barcelona

El rei demana el magisteri per a fra Joan de Peguera, OFM, el qual llegeix sentències a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1952, f. 43-43v.

2291

1387, novembre

Pagament de trenta-vuit sous i deu diners barcelonesos a Pere Marí, de la casa del rei, quantitat que havia bestret en pagar a les persones que havien collaborat en els tre-

balls de localització, entre els llibres i els registres de l'arxiu, de la documentació de les coronacions precedents, atès que s'havien de fer les demandes per a la coronació de Joan I.

ACA, MR, 385, f. 152v.

Ítem, done a-n Pere Marí, de la casa del senyor rey, los quals de manament meu havia bestrets a alsuns hòmens de loguer que havien ayudat a regirar tots los llibres e comptes de l'arciu de la cort de dit senyor per trobar los comptes de les coronacions dels reys passats, per rahó de les demandes que s'an a fer de rahó de la coronació que s'à a fer en lo senyor rey present [...] xxxviii sous x diners barcelonesos.

2292

1387, novembre

Pagament de setanta-set sous barcelonesos a Berenguer Llopart, pintor de Barcelona, per dos àbacs.

ACA, MR, 385, f. 185.

Ítem, doní a-n Berenguer Laupart, pintor de Barcelona, ii^{es} taules de assumar que féu a obs del dit offici [*tresoreria*], ab les fusts [...] lxxvii sous barcelonesos.

2293

1387, desembre, 18. Vilafranca del Penedès

El rei escriu al procurador reial de Mallorca en relació amb els llibres que tenia Antoni de Joval.

ACA, RC, 1954, f. 45v.

2294

1387, desembre, 18. Vilafranca del Penedès

El rei demana la relació de títols dels llibres del difunt Ponç de Joval i de les matèries que tracten.

ACA, RC, 1952, f. 89.

2295

1387, desembre, 23. Vilafranca del Penedès

El rei demana al bisbe d'Osca i a les autoritats civils que donin un benefici, a la sagristia de la catedral, a Catolí d'Urríes [Carles d'Urríes, doc. 2204], clergue d'Osca i estudiant de dret a Lleida.

ACA, RC, 1868, f. 2v-3.

2296

1387, desembre, 24. Barcelona

Pagament de cent deu sous a Bonanat Vidal, notari, per la còpia d'un llibre amb la relació de focs del Principat, que havien de servir per a fer les demandes per a la coronació del rei Joan I.

ACA, MR, 385, f. 192.

Ítem, done a·n Bonanat Vidal, notari, per rahó com treballà e féu translat de tots los focs del Principat de Cathalunya, los quals se hagueren a transladar per rahó de la coronació del senyor rey, e cobre·n àpocha aclosa per ell matex, feta en Barcelona a xxiiii de deembre de l'any M CCC LXXXVII [...] CX solidos.

2297

1387, desembre, 26. Vilafranca del Penedès

El rei demana a P[ere] Palau, «tenenti clavis archivii regii Barchinone», una Bíblia en hebreu.

ACA, RC, 1954, f. 46.

Lo rey. Com nos vullam la *Bíblia* entiga que és en hebràich, manam-vos qu' encontinent nos aportets la *Bíblia* o la·ns trametats per persona certa e segura, qui aquella·ns aport ben ligada o envelopada e sagellada per vós, car tantost la us rametrem. E açò no escusets ni tardets.

Dada en Vilafranca de Penedès, sots nostre segell secret, a xxvi dies de deembre de l'any M CCC LXXXVIII.

Rex Johannes.

P[etro] Palau, tenenti clavis archivii regii Barchinone.

2298

[1387]

La reina demana un benefici per a Gil de Llor, clergue de Lleida, «bacallario in decretis et propecto in iure civili actu legentis extraordinarie in Generali Studio Ilerdensis.» Si és possible, se li ha de donar una canongia a la ciutat.

ACA, RC, 2056, f. 11.

2299

[1387]

La reina demana una canongia a Ossa per a Lázaro Martínez, «licenciato in artibus actum in Studio Generali Ilerdensis philosophiam legenti.»

ACA, RC, 2056, f. 14v-15.

2300

[1387]

La reina demana una canongia a Lleida per a Bartomeu Aiz, estudiant de dret canònic a la ciutat.

ACA, RC, 2056, f. 7.

2301

[1387]

La reina demana un benefici a la diòcesi de Tortosa per a Jaume Leocadi, de Girona, estudiant de dret canònic a Avinyó.

ACA, RC, 2056, f. 7v.

2302

[1387]

La reina demana una canongia a València per a Benet de Mora, escolà de la seva capella, oriünd de Tortosa i ara estudiant de dret canònic a Montpeller.

ACA, RC, 2056, f. 6.

2303

[1387]

La reina demana una canongia a la Seu d'Urgell per a Joan Massot, oriünd d'aquesta diòcesi i estudiant de dret canònic a Tolosa.

ACA, RC, 2056, f. 6.

2304

[1387]

La reina demana una canongia a Lleida per a Ramon de Centelles, estudiant valencià de dret canònic a Montpeller.

ACA, RC, 2056, f. 6v.

2305

1388, gener, 20. Vilafranca del Penedès

El rei escriu a Guillem Ponç en relació amb l'inventari dels béns de la capella de l'infant Jaume, difunt fill seu.

ACA, RC, 1868, f. 79v-80.

2306

1388, febrer, 26. Barcelona

El rei mana al seu astròleg, Cresques de Viver, que faci tornar al regne la seva muller, la qual estava a Avinyó.

ACA, RC, 1868, f. 79v.

2307

1388, març, 6. Barcelona

El rei assigna dos mil rals d'or de Mallorca al seu conseller Bernat Descoll per la redacció de les Cròniques del rei Pere el Cerimoniós.

ACA, RC, 1973, f. 159.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 44.

2308

1388, abril, 28

El rei recomana Joan Pujol perquè sigui admès com un dels dotze estudiants del col·legi de gramàtica i dret de Lleida [Col·legi de Domènec Ponç].

ACA, RC, 1952, f. 135.

2309

1388, abril, 29. Barcelona

El rei disposa sobre la petició del bidell de l'Estudi General de Perpinyà, Ponç Eres.

ACA, RC, 2002, f. 131v.

2310

1388, juny, 3. Saragossa

El rei mana al seu arxiver que busqui el llibre de les Corts de l'època de Jaume II.

ACA, RC, 1954, f. 130.

2311

1388, juny, 10. Saragossa

El rei recomana Joan Peguera, familiar i domèstic del rei, «liberalibus debite instituerit postremo que sacre theologie fuerit sequitur in Studio Generali Barchinone, Parisius et Tholose et deinde in Studio Generali Barchinone sententiarum libros ordinarie legerit, baccallarius principalis», perquè pugui obtenir el magisteri a l'Estudi de Tolosa o al de París.

ACA, RC, 1870, f. 6-6v.

2312

1388, juny, 26. Saragossa

Notícies sobre l'escola jueva de Terol.

ACA, RC, 1894, f. 56-56v.

2313

1388, juny

Pagament de cinc florins i mig d'or a Raspall, traginer de Gelida, pel transport de diversos llibres administratius de Barcelona a Saragossa.

ACA, MR, 386, f. 207v.

Ítem, done a-n Raspay, trayginer del loch de Gellida, per loguer d'una adzembla sua ab la qual portà de Barcelona a Saragossa los llibres e escriptures que-n Felip de Ferrera e en Francesc Foix tenien fehent per la administració de la cambra a ells comendada [...] v florins e mig d'or.

2314

1388, juliol, 25. Saragossa

El rei demana al papa que fra Arnau Sapila es pugui magistrar en teologia sense sortir dels territoris de la Corona.

ACA, RC, 1831, f. 183v.

2315

1388, agost, 8. Saragossa

Notícia sobre Pere Moles, estudiant a París.

ACA, RC, 1870, f. 33v.

2315 bis

1388, agost, 26. Saragossa

El rei dona el vistiplau als cònsols i als prohoms de Tarragona per a la representació del drama de l'Assumpció de la Verge.

ACA, RC, 1836, f. 4.

Lo rey. Prohòmens, entès havem que vosaltres dubtats de fer la representació de la Assumpció de la Verge Maria sens special licència e voler nostre. Perquè us certificam que a nós plau e havem per agradable que façats la dita representació a honor de la dita Verge Maria.

Dada en Çaragoça, sots nostre segell menor, a xxvi dies d'agost de l'any m ccc lxxxviii.

Rex Johannes.

Als feels nostres los cònsols e prohòmens de la ciutat de Tarragona.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio.

Probata.

2316

1388, setembre, 12

El rei demana al cardenal d'Aragó que restitueixi a Guillem Coll el càrrec de bidell de Lleida.

ACA, RC, 1370, f. 47.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 311, nota núm. 1.

2317

1388, setembre, 18. Saragossa

Ordinacions de l'església de Perpinyà amb les regles relatives a l'Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 1894, f. 94-99.

2318

1388, octubre, 1. Saragossa

El rei recomana el mestre Pedro Martínez de Fontanet als prohoms de València.

ACA, RC, 1869, f. 123v-124.

[...] Sapiats que maestre P[ero] Martínez de Fontanet va aquí per ésser mestre de les escoles. Perquè com lo dit mestre sia domèstic e special servidor nostre, pregam-vos que-l hajats per recomenat e tractets favorablement [...].

2319

1388, octubre, 10. Saragossa

El rei demana un benefici per a Bernat Gibert, doctor en decrets, «Avinione ordinarie canones nunc legentis.»

ACA, RC, 1871, f. 11.

2320

1388, octubre, 11. Saragossa

El rei concedeix guiatge a Guerau Llnell perquè es presenti a la seva cort amb l'esfera i llibres.

ACA, RC, 1955, f. 85v-86.

2321

1388, octubre, 11. Saragossa

El rei comunica al duc de Berry que ha donat guiatge a Guerau Llnell per traslladar-se a la seva cort.

ACA, RC, 1955, f. 86.

2322

1388, desembre, 27. Montsó

El rei demana una canongia o una prebenda a Girona per a Pere de Santcliment, canceller de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1871, f. 67.

2323

[1387-1388]

Anotacions als fulls de guarda dels registres.

ACA, RC, 1923, full de guarda final. — ACA, RC, 2002, full de guarda inicial.

«Si dormitis inter medios cleros penne columbe deargentate et posteriora eius in pallore auri.» REMIGIO DEI GIROLAMI, *Sermones de pace*.

«Fortuna quem nimium foret si cultum facit» o «Fortuna quem nimium foret scultum facit.» ALBERTÀ DE BRESCIA, *Liber consolationis*, 12. (El registre atribueix l'autoria de la frase a Sèneca.)

2324

1389, gener, 5. Montsó

El rei demana un benefici per a Bernat Gaubert, narbonès, el qual llegeix «Sacra Pagina» a la capella reial de Barcelona.

ACA, RC, 1836, f. 158.

2325

1389, gener, 6. Montsó

El rei fa una súplica en relació amb els controvertits estudis i llibres de Joan de Montsó, OFP, professor de l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1870, f. 144-144v.

2326

1389, febrer, 5. Montsó

El rei demana una còpia del procés contra els templers i de la sentència corresponent, «les quals coses foren fetes en temps del senyor rey en Jacme de bona memòria, nostre besavi.»

ACA, RC, 1954, f. 180.

2327

1389, febrer, 15. Montsó

L'infant Martí demana que es recompensi convenientment Bernat Descoll pels serveis que havia prestat al seu pare.

ACA, RC, 2077, f. 26.

2328

1389, febrer, 23. Montsó

El rei escriu als tutors de Jaume, Antoni, Francesc i Catalina, fills del difunt Jaume Mir, en relació amb els seus béns, dels qual dóna l'inventari. En aquest text es pot llegir una frase que parla de l'educació i l'ensenyament d'aquests infants.

ACA, RC, 1837, f. 65-69.

[...] Item, quamvis dicti Guillelmus de la Grossa et Guillelmus de Cabestany deberent prout deberant et debent dictis pupillis docere facere litteras et erudire eosdem et erudire facere in moribus et doctrinis [...].

2329

1389, març, 11. Montsó

El rei recomana Joan de Santcliment, canonge de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General de la ciutat, al mestre de Rodes.

ACA, RC, 1837, f. 89v-92.

2330

1389, març, 13. Montsó

El rei mana que Joan Pujol sigui admès novament al col·legi del xantre lleidatà Domènec Ponç.

ACA, RC, 1871, f. 166-166v.

2331

1389, març, 15. Montsó

El rei escriu a Pere de Santcliment, canonge, prebost de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General de la ciutat, en relació amb els problemes que hi ha al dit estudi.

ACA, RC, 1871, f. 170.

2332

1389, març, 24. Montsó

El rei escriu a Pere de Santcliment, canceller de l'Estudi General de Lleida, en relació amb els fets ocorreguts al dit estudi.

ACA, RC, 1871, f. 180v.

2333

1389, març, 26. Montsó

El rei demana al comte de Foix que li enviï un llibre de caça.

ACA, RC, 1954, f. 193v.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 19.

2334

1389, abril, 24. Montsó

El rei demana al papa un benefici per a Ramon de Centelles, estudiant a Avinyó.

ACA. RC, 1870, f. 191.

2335

1389, abril, 28. Montsó

L'infant Martí envia a fra Bernat Safàbrega, monjo de la cartoixa de Vall de Crist, uns Evangelis i unes Constitucions, tot informant-lo que no ha estat possible il·luminar els Evangelis per manca d'il·luminadors.

ACA, RC, 2077, f. 66.

Lo duc. Frare Bernat, trametem-vos los *Evangelis* ensemps ab les *Constitucions*. E per ço com açí no ha il·luminadors, no havem pogut fer il·luminar los dits *Evangelis*.

Dada en Montçó, a xxviii d'abrill de l'any M CCC LXXXIX.

Lo duc.

Dirigitur fratri Bernat ça Fabrega, monacho monasterii Vallis Iesuchristi.

2336

1389, maig, 1. Montsó

Petició sobre els beneficis de Pere de Santcliment, de vint-i-dos anys d'edat, canonge i canceller de l'Estudi de Lleida.

ACA, RC, 1839, f. 143v-144.

2337

1389, maig, 4. Montsó

El rei demana a Calopa un volum de les Històries troianes, il·luminat, per a la reina.

ACA, RC, 1956, f. 62v.

Lo Rey. En Calopa, la reyna vos scriu que li trametats lo vostre libre de les *Ystòries Troyanes* historiat, segons veurets pus largament per sa letra. Pregam-vos afectuosament que·u compliscats per obra, remoguda tota escusa, car cosa és que desiga haver e de la qual, per consegüent, farets a ella e a nós plaer e servei que us grahiem.

Dada en Montçó, sots nostre segell secret, a iiii dies de maig de l'any M CCC LXXXIX.

Rex Johannes.

Idem [Dominus rex mandavit mihi, Bernardo de Jonquerio].

2338

1389, maig, 4. Montsó

El rei demana un benefici per a Joan Costa, batxiller en decrets i estudiant a Avinyó.

ACA, RC, 1958, f. 11v-12.

2339

1389, maig, 24. Montsó

El rei demana al papa que l'Estudi General de Lleida pugui atorgar graus de Teologia.

ACA, RC, 1872, f. 76v.

2340

1389, maig, 26. València

Súplica al papa en favor de Pere de Canons, clergue de Girona, estudiant de dret.

ACA, RC, 1817, f. 6.

2341

1389, juny, 3. Montsó

El rei demana al papa que intervingui en relació amb els escrits de Ramon Llull i que atengui, sobre aquesta qüestió, Pere de Ferrera.

ACA, RC, 1873, f. 46v.

[...] postulamus super habenda et patule demostranda veritate de quibusdam articulis calumpniöse translatis a libris magni philosophi magistri Raimundi Lulli plenum et expeditum sortiantur effectum, mitimus ad Sanctitatem vestram fidelem domesticum nostrum, Petrum de Ferraria, presentium et aliarum latorem [...]

2342

1389, juny, 4. Montsó

El rei transmet al veguer de Lleida la petició del rector de l'Estudi General sobre els privilegis dels estudiants i els docents.

ACA, RC, 1838, f. 186-187.

2343

1389, juny, 4. Montsó

El rei, en atenció al rector de Lleida, Bernat de Vilagaià, acusat de diversos crims, li permet ésser jutjat per la justícia ordinària.

ACA, RC, 1840, f. 5v.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, II, núm. CCCXXVIII.

2344

1389, juny, 6. Montsó

La reina escriu al papa en relació amb el magisteri de Francesc Sacosta, OFM.

ACA, RC, 2038, f. 18v.

2345

1389, juny, 7. Montsó

L'infant Martí demana a Bartomeu Bonany mitja lliura de lapislàtzuli.

ACA, RC, 2077, f. 88.

2346

1389, juny, 18. Montsó

La reina agraeix al comte de Foix la tramesa del llibre del poeta Guillaume de Machault i li comunica que l'hi retornarà quan l'acabi de llegir.

ACA, RC, 2053, f. 107.

Ed. RUBIÓ, *Documents*, I, CCCCIII.

2347

1389, juliol, 20. Montsó

El rei nomena Bernat Gaubert, mestre en teologia, predicador del palau reial de Barcelona.

ACA, RC, 1897, f. 60-60v.

2348

1389, juliol, 23. Montsó

Notícia sobre el llibre de Mossé d'Egipte [Maimònides] que era a Montblanc.

ACA, RC, 2077, f. 110.

Cit. RIERA, *Un procés*, p. 62

2349

1389, octubre, 10. Montsó

El rei mana a Pere Sacosta, escrivà de ració, que li porti les Lleis d'Espanya que té l'arxiver reial Pere Palau.

ACA, RC, 1956, f. 186.

Lo rey. En Pere ça Costa, nós scrivem a'n Pere Palau que-us liure les *Leys d'Espanya* que té nostres e les quals nós havem aquí necessàries. Manam-vos que les li demanets e hajats e, haüdes, les nós trametats per certa persona encontinent.

Dada en Montsó, sots nostre segell secret, a x dies d'octubre de l'any M CCC LXXXIX.

Rex Iohannes.

Dirigitur Petro Çacosta, scriptori porcionis.

2350

1389, octubre, 10. Montsó

El rei mana a Pere Palau, tinent de les claus de l'arxiu reial, que li enviï les Lleis d'Espanya mitjançant Pere Sacosta.

ACA, RC, 1956, f. 186.

2351

1389, octubre, 12. Montsó

La reina demana al papa un benefici per a Bernat Aguiló, capellà seu i mestre de la infanta Violant.

ACA, RC, 2038, f. 43.

2352

1389, novembre, 6. Montsó

El rei reforma les ordinacions de la seva casa i les comunica a les Corts Generals de Montsó.

ACA, RC, 1957, f. 6v.

2353

1389, novembre, 29. Montsó

El rei demana al papa que es doni el magisteri a fra Bernat Roure, OMC, el qual llegeix sentències a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1874, f. 59v.

2354

1389, desembre, 21. Barcelona

El rei escriu a l'arquebisbe de Saragossa en relació amb l'ajut que li han de donar els diputats del regne d'Aragó per a les seves necessitats. Emperò, tal com diu el poeta, «nil nocet admissio subdere calcar equo» (Ovidi, Epistola ex Ponto, VI).

ACA, RC, 1947, f. 177v-178.

2355

1389, desembre, 21. Barcelona

El rei demana el mestratge en teologia per l'Estudi General de Montpeller a favor de fra Guillem d'Aragó, OFM, que llegia lògica vella i nova i estudiava teologia, filosofia, moral natural i Bíblia i, a més, era lector a Lleida.

ACA, RC, 1874, f. 80v.

2356

1389, desembre, 22. Barcelona

El rei demana ajut als diputats aragonesos i valencians. La carta dirigida a aquests darrers «fuit facta et directa in cathalano ydiomate deputatis Generalis Regni Valentie.»

ACA, RC, 1947, f. 177v.

2357

[1386-1389]

Anotacions al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1697, full de guarda posterior.

«Hominum aliorum, bone aliorum, male existunt, fame, miserie auctoritate dominus populum suum quam...»

«Qui nil in conspectu divine maiestatis agit, reus est mortis.»

«Primum querite regnum Dei.» Mt, 6,33.

«Ipsium possidetis michi autem vimich honorati sunt amici tui Deus.»

2358

1390, gener, 4. Barcelona

L'infant Martí demana que fra Francesc Pareta, que havia estudiat als Estudis Generals de París, Montpeller i Tolosa i ara llegeix sentències en aquest darrer, es pugui magistrar.

ACA, RC, 2077, f. 194-194v.

2359

1390, gener, 10. Barcelona

El rei dona cent lliures barceloneses a Juan Martínez de Leitago, escrivà reial, en agraïment pels llibres que ha escrit per a la cambra reial.

ACA, RC, 1874, f. 142v-143.

2360

1390, gener, 11. Barcelona

L'infant Martí comunica a fra Bernat Safàbrega que ha rebut el santoral, però que hi manca el principi, el qual li demana, si és que el té. Li demana també que, amb els monjos, pregui Déu perquè l'ajudi en els afers militars.

ACA, RC, 2077, f. 194.

Lo duc. Frare Bernat, sapiats que havem haüd lo *Santoral* de les liçons acabat, salvat lo començament, que no sabem si·l tenits vós o no. Perquè us pregam que façats cercar e, si vós lo tenits, trametets-lo·ns urgentment e farem-lo acabar. E si vós no·l tenits, fets-nos-ho saber e farem-lo cercar. Sapiats que nós de present partim per anar a Girona a foragitar la companya d'armes qui·n són. Perquè us manam e pregam que tots los monges façats continuar oració a nostre Senyor que·ns endrès en los dits affers, en tal manera que nostre senyor Déu ne sia loat e nós hajam honor.

Dada en Barcelona, a xi dies de janer de l'any M CCC LXXXX.

Lo duch.

Dirigitur fratri Bernardo Çafabrega.

Dominus rex mandavit mihi Berengario de Sarta.

2361

1390, gener, 16. Barcelona

A l'inventari d'un sabater apareixen tinters i estisores que són venuts en subhasta.

ACA, RC, 1847, f. 56.

2362

1390, gener, 17. Barcelona

El rei comunica a l'arquebisbe de Saragossa que coneix l'alfabet grec i li proposa que li escrigui la propera carta amb aquests caràcters.

ACA, RC, 1857, f. 92.

El rei. Reverend pare en Christo. Después que vos sodes partido de nos, havemos deprendido de letra gregescha, e assín, quando nos hayades d'escribir, si querredes, escrivitnos en aquella, que bien la entenderemos.

Dada en Barcelona, dius nuestro siello secreto, a xvii días de genero del anyo de nuestro Senyor M CCC LXXXX.

Rex Johannes.

Dirigitur archiepiscop Caesarauguste.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo de Junquerio.

2363

1390, gener, 20. Girona

L'infant Martí demana a Francesc Ribalta, mercader de Barcelona, paper blanc de Damasc.

ACA, RC, 2078, f. 22v.

Lo duc. Sapiats que nós habem mester del paper lis blanch qui ve de Domàs e som cert que vós ne habets. Perquè us pregam que aytant com ne hajats, nos consistats et nos donets al portador de la present. E farets-nos gran servey.

Dada en Gerona, a xx dies de janer de l'any M CCC LXXXX.

Lo duch.

Dirigitur Francisco Ribalta, mercatori Barchinone.

Dominus dux mandavit Berengario de Sarta

2364

1390, gener, 21. Barcelona

La reina presenta al papa una súplica dels frares de l'orde dels eremites de Sant Agustí en relació amb els estudis de teologia dels seus membres i demana un benefici per a Francesc Pareta, que anava a Tolosa.

ACA, RC, 2018, f. 1.

2365

1390, gener, 26. Barcelona

El rei disposa que Jucef Mocasi, jueu, en altre temps mestre dels escolars de la ciutat de Tortosa i actualment de Mallorca, pugui portar la seva esposa al nou destí.

ACA, RC, 1873, f. 56v.

2366

1390, gener, 31. Barcelona

La reina escriu al tresorer A[rnau] Rosar sobre el llibre de Guillaume de Machault que té la senyora Carroç.

ACA, RC, 2056, f. 19v.

La reyna. Vostre letra havem rebuda en què·ns fets saber que havets començat a tractar del capell [...] E açò que·ns fets saber que havets demanat a madona Carroça lo libre que té nostre Mechaut, lo qual ella no·us ha volgut liurar, nós li escrivim manant-li que vos do decontinent e nos trameta per persona certa [...].

2367

1390, febrer, 6. Girona

L'infant Martí crida a la seva presència l'escrivà Llorenç Tarrats amb alguna obra acabada.

ACA, RC, 2078, f. 31v.

2368

1390, febrer, 11. Barcelona

La reina demana a l'arquebisbe de Saragossa les Cartes d'Ovidi, en romanç, que tenia el rector de Maella.

ACA, RC, 2050, f. 15.

2369

1390, febrer, 13. Barcelona

La reina demana novament al papa un benefici per a Bernat Aguiló, capellà seu i mestre de la infanta Violant.

ACA, RC, 2056, f. 21v.

2370

1390, març, 4. Barcelona

El rei recomana Joan Artés, batxiller en arts de la seva casa, per regir unes escoles de gramàtica.

ACA, RC, 1851, f. 115.

Lo rey. Pròmens, induïts en açò per bon endreçament d'aqueixa vila, e car de la sufficiència e altres mèrits virtuoses del feel de casa nostra en Johan d'Artés, batxiller en arts, nos és estat fet bon testimoni, vos pregam, tan affectuosament com podem, que si trobarets lo dit Johan del qual se diu havets ja alguna notícia ésser apte e sufficient al regiment de les scoles gramaticals de la dita vila,¹ davant tot altre, li vullats comanar e atorgar ab son salari, drets e prerrogatives acostumades, certificant-vos que ultra que-n satisfarets al descàrrech vostre a inducció dels quals o dels pahers que en aqueixa vila ara derrerament han regit e d'alscuns singulars de la dita vila ell és aquí veingut, de què ha sostenguts no poch càrrech e messions ne farets a nós plaer e servey, que molt vos grahiem.

Dada en Barcelona, sots nostre segell menor, a IIII dies de març de l'any M CCC LXXXII.

Rex Johannes.

Dominus rex mandavit mihi Bernardo de Jonquerio. Vicecancellarius dixit posse exp[edire].

Protonotarius.

1. El document no indica on són ubicades aquestes escoles de gramàtica. La referència, però, als paers de la vila fa pensar en algun lloc de les terres de Ponent.

2371

1390, març, 5. Barcelona

El rei demana a Joan Salvà, escrivà de Mallorca, una còpia del Llibre de les franqueses i privilegis de Mallorca, que havia copiat.

ACA, RC, 1993, f. 61v.

Com hajam entès que vós havets traslladat un libre de les *Franqueses de Mallorques* qui són en la sala de la ciutat, e nós, per ministrar pus dretament justícia dals qui a la nostra cort recorren, tant com toca lo regne de Mallorques, hajam necessàries les dites franqueses. Pregam-vos que'l dit libre liurets al portador de la present, qui-us farà estar content de la valor d'aquell. E açò per res no mudets ne lauiets.

Dada en Barcelona, a v dies de març de l'any M CCC LXXXX.

Petrus Çacalm.

Dirigitur Johanni Salva, scriptori Maioricarum.

Dominus rex, presente Juliano Garius, mandavit mihi Bonanato Egidii.

[*Al marge superior, encapçalant el document, en lletra coetània*] Pro Curia.

2372

1390, març, 5. Barcelona

El rei demana als seus oficials a Mallorca el Llibre de les franqueses i privilegis de Mallorca, que havia fet Joan Salvà.

ACA, RC, 1993, f. 61-61v.

2373

1390, març, 10. Barcelona

El rei demana al papa un benefici per a Jaume Devesa, mestre en arts i batxiller en decrets, que ensenya a les escoles de la seu de Barcelona.

ACA, RC, 1874, f. 156v-157.

2374

1390, març, 11. Girona

L'infant Martí demana que Joan Eiximenis, OFM, que ha estudiat en diversos centres i que ara llegeix «in Studio Generalis Maioricensis», pugui magistrar-se en teologia.

ACA, RC, 2091, f. 2.

2375

1390, març, 15. Barcelona

El rei escriu al ministre dels frares menors en relació amb la renúncia de fra Dalmau Reixac com a lector de la facultat de teologia de l'Estudi General París i demana que el substitueixi Jaume Guasc.

ACA, RC, 1843, f. 86v.

2376

1390, març, 24. Barcelona

El rei fa diverses concessions a Isaac Nafuç, mestre d'astrolabis.

ACA, RC, 1993, f. 70-70v. — ACA, RC, 1949, f. 125.

2377

1390, maig, 3. Barcelona

Notícia sobre el Mossé d'Egipte [Maimònides] de la casa reial, que estava en poder dels jueus de Montblanc. Vidal Brunell estava a la presó acusat de no deslliurar-lo. La infanta Maria ordenà al batlle que l'alliberés per estar vell i malalt, bé que sota fiança.

ACA, RC, 2107, f. 165-165v.

Cit. RIERA, *Un procés*, p. 63

2378

1390, maig, 16. Perpinyà

El rei reclama als jueus de Montblanc el Mossé d'Egipte [Maimònides] de la casa reial; i ordenà al batlle de Montblanc que lliurés còpia del procés a fra Nicolau Eimeric.

ACA, RC, 2078, f. 62.

Cit. RIERA, *Un procés*, p. 64

2379

1390, maig, 25. Arles (Vallespir)

La reina mana que es deixi a Hug de Cervelló el llibre de Guillaume de Machault.

ACA, RC, 2054, f. 9v.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 21.

2380

1390, juny, 15. Montsó

L'infant Martí prega al lloctinent d'Inquisidor que suspengui el procés incoat contra els jueus de Montblanc.

ACA, RC, 2077, f. 87v.

Ed. RIERA, *Un procés*, núm. 1.

2381

1390, juny, 19

El rei mana al governador del Rosselló que confisqui tots els llibres de nigromància que trobi en poder del clergue Blai de Corbera i els hi envii.

ACA, RC, 1959, f. 59v.

Ed. BOFARULL, *Datos*, núm. 7, p. 205.

2382

1390, juny, 19. Girona

El rei escriví a Joan de França i a Lope Sancho de Alibero, merí de Saragossa, en relació amb les fetilleries registrades en aquella ciutat i amb l'existència de llibres d'aquell art.

ACA, RC, 1873, f. 72.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 49.

2383

1390, juny, 19. Girona

El rei escriví a Ramon Alemany en relació amb la informació que li ha arribat que alguns homes empresonats a Saragossa usen de fetilleries, endevinacions i invocacions d'esperits, i també sobre els diversos llibres d'astrologia i altres arts que els han trobat.

ACA, RC, 1873, f. 72.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 50.

2384

1390, juny, 20. Girona

La reina mana al seu tresorer que forneixi a Bernat Aguiló tot el que sigui necessari per al treball d'il·luminar unes Hores que està duent a terme mestre Gregori, il·luminador.

ACA, RC, 2039, f. 6.

Ed. VIELLIARD, *Nouveaux documents*, núm. 22.

2385

1390, juny, 21. Girona

L'infant Martí escriví a Pere Marsó, notari de Montblanc, en relació amb el procés incoat per Nicolau Eimeric sobre la possessió del Talmud, «vocato Rabi Moysses d'Egipte», per part de Vidal Brunell i altres jueus montblanquins.

ACA, RC, 2078, f. 66v.

2386

1390, juliol, 4. Girona

El rei escriví al mestre dels carmelites sobre el magisteri en teologia de Joan Pujolar a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1845, f. 108.

2387

1390, juliol, 11. Barcelona

Noves notícies sobre el procés del llibre de Maimònides en poder dels jueus de Montblanc.

ACA, RC, 2082, f. 20.

Ed. RIERA, *Un procés*, núm. 4.

2388

1390, juliol, 20. Barcelona

*El rei escriu a Guillem Blanc, notari de Mallorca, en relació amb els béns de l'escriu-
nia del batlle de Campos.*

ACA, RC, 1997, f. 99v.

2389

1390, agost, 3. Barcelona

*La reina demana que pugui rebre el magisteri a París fra Pere Cirer, OFM, fill del seu
servidor Bernat, que estudia teologia en aquest estudi.*

ACA, RC, 2050, f. 28v.

2390

1390, agost, 6. Barcelona

*L'infant Martí escriu a fra Miquel sobre «lo libre que vos nos continuats a Muntçó fos
perfet e acabat por mà vostre», el qual, un vegada hagi estat acabat, li serà pagat pel
capellà reial.*

ACA, RC, 2078, f. 96v.

2391

1390, agost, 8. Barcelona

*L'infant Martí mana que s'actui en la qüestió entre Jaume Rofes i Joan Rossell, de la
tresoreria reial. El document diu: «scilicet, filius dicti Jacobi est ignarus litterarum
nec ipse nec suplicantes predictis scient legere nec scribere.»*

ACA, RC, 2082, f. 34v-35v.

2392

1390, agost, 13. Barcelona

*El rei demana al papa que fra Pere Torró, OFP, pugui llegir sentències a l'Estudi de
Tolosa.*

ACA, RC, 1875, f. 67v.

2393

1390, setembre

*Pagament d'un florí i mig a Pere Porta per la compra d'un tinter per a l'ofici de la
tresoreria.*

ACA, MR, 389, f. 83v.

Ítem, a-n Pere Porta, qui aquells havia pagats per mi per preu de un tinter de ferre estanyat que compre a ops del dit offici [...] 1 florí et mitg.

2394

1390, desembre

Pagament de tres-cents trenta-tres sous i quatre diners barcelonesos a Jaume de Capons, capellà major de la casa de la reina, per diversos objectes per a la capella de la reina.

ACA, MR, 316, f. 119v.

Ítem, done a-n Jacme de Capons, capellà major de casa de la senyora reyna, ab albarà d'escrivà de ració scrit en lo monestir de Santes Creus, primer dia del mes de nohembre de l'any M CCC XC, ab lo qual li eren deguts per algunes messions que havia fetes obs de la dita capella de la dita senyora, ço és, 11es tencadors d'argent daurats, esmaltats, dos cadenats de ferre, en[tre] altres coses, en los meses de setembre e octubre proper passats, segons en lo dit albarà se conté que cobre [...] CCCXXXIII sous IIII diners barcelonesos.

2395

[1390]

Pagament de mil cent setze sous i sis diners barcelonesos a Antoni Rosar, per dues tapes de cuir «vermellós, marroquins, leonats» que va comprar a València.

ACA, MR, 316, f. 46.

Ítem, done a-n Anthoni Rosar dessús dit, ab albarà d'escrivà de ració scrit en Barcelona, a primer dia del mes d'agost de l'any demunt dit, ab lo qual li eren deguts per dues cobertes de cuyr vermellós, marroquins, leonats, que comprà en la ciutat de València a ops de la dita senyora, segons se conté en lo dit albarà, lo qual cobre [...] MCXVI sous VI diners barcelonesos.

2396

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Pere Pellany, clergue de Barcelona i estudiant d'arts.

ACA, RC, 2012, f. 40.

2397

[1387-1390]

El rei demana un benefici a Mallorca per a Francesc Galini, estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 2012, f. 7v.

2398

[1387-1390]

El rei demana un benefici a la diòcesi de Vic per a Galceran Miquel, clergue d'aquella diòcesi i estudiant a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 2012, f. 22.

2399

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Francesc Pellicer, clergue de Barcelona i estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 2012, f. 28v-29

2400

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Domènec Bufet, clergue de la capella reial de Saragossa, llicenciat en dret canònic per l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 2012, f. 29v.

2401

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Bernat Paganès, clergue de Barcelona, estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 2012, f. 30v.

2402

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Bartomeu Gener, clergue de Barcelona i estudiant de dret canònic.

ACA, RC, 2012, f. 34.

2403

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Pere Garret, prevere d'Elna, batxiller en decrets i lector a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 2012, f. 42v.

2404

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Joan Mafret, estudiant a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 2012, f. 43v.

2405

[1387-1390]

El rei demana un benefici per a Bernat Corp, prevere d'Elna i estudiant a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 2012, f. 44.

2406

1391, gener, 16. Barcelona

L'infant Martí envia al monestir de Vall de Crist dues caixes amb vestits, ornaments, tapissos, llibres i altre material per a la capella.

ACA, RC, 2078, f. 167v.

2407

1391, març, 13. Saragossa

Notícies de les relacions entre fra Joan de Montsó, OFP, i l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1887, f. 13v-14.

2408

1391, març, 20. Saragossa

Notícies, en cinc cartes del rei a les autoritats de Lleida, relacionades amb els aldarulls i baralles dels estudiants de l'Estudi General de la ciutat.

ACA, RC, 1818, f. 65v-66. — ACA, RC, 1818, f. 66v. — ACA, RC, 1818, f. 66v. — ACA, RC, 1818, f. 66v-67. — ACA, RC, 1818, f. 67v.

2409

1391, març, 20. Saragossa

El rei demana que a fra Ademar, OFM, se li doni el magisteri en teologia, atès que llegeix al convent de Barcelona.

ACA, RC, 1875, f. 177.

2410

1391, abril, 4. Barcelona

L'infant Martí reclama a Hug de Cervelló el llibre de Guillaume de Machault que li havia deixat.

ACA, RC, 2092, f. 209.

2411

1391, abril, 9. Saragossa

La reina recomana l'estudiant de dret Pedro Gallego perquè sigui admès al col·legi universitari [de gramàtica i dret] de Domènec Ponç [de Lleida].

ACA, RC, 2039, f. 64v-65.

La reyna. Com nós hajam entès novellament que vós havets instituït un col·legi en lo qual acullits çerts estudiants en dret, als quals donats provisió en llur estudi a ells necessària, e nos siam estada humilment supplicada per alsquns servidors e domèstichs nostres, parents ben acostats d'en Pero Gallego, student en dret, que us scrivísem en favor del dit Pero Gallego. Vos pregam affectuosament que per honor nostra vullats admetre e col·locar lo dessus dit Pero en lo predit col·legi. Certificant-vos que açò serà cosa de quèns farets molt agradable servey, lo qual molt vos gahirem.

Dada en Saragossa, sots nostro segell secret, a ix dies d'abril de l'any M CCC XCI.
Bernardus secretarius.

Domina regina mandavit mihi Bernardo Medici.
Probata.

2412

1391, abril, 17. Saragossa

El rei comunica al mestre racional que Marc Pujol li ha lliurat un àbac i li mana que anul·li el notament que li ha fet.

ACA, RC, 1959, f. 178.

Lo rey. Maestre racional, certifficam-vos que per en March Pujol, de la nostra cambre, reebem l'altra jorn una taula de comptar. Perquè us manam que lo notament que al dit March per açò havets fet, li anul·lets decontinent, insertant, si mester serà, la present en lo peu del dit notament.

Dada en Çaragoça, sots nostre segell secret, a xvii dies del mes d'abril de l'any de nostre Senyor M CCC XCI.

Rex Johannes.

Dirigitur magistro rationali curie domini regis.

Idem.

Probata.

2413

1391, abril, 26. Barcelona

L'infant Martí escriví al batlle de Barcelona en relació amb la conclusió del plet incoat a instància de fra Antoni Ginebreda, OFP, sobre la possessió d'una Bíblia que estava embargada i havia estat lliurada per ell al corredor jueu Jafudà Viverig per procedir a la seva venda.

ACA, RC, 2084, f. 13v.

Ed. MADURELL, *Documents*, núm. 51.

2414

1391, maig, 2. Aitona

Notícia sobre el judici a Antoni Riera, batxiller en arts de Lleida i estudiant a l'Estudi General de la ciutat, per una baralla.

ACA, RC, 1876, f. 9.

2415

1391, maig, 2. Aitona

El rei escriví al canceller de la cúria judicial de Lleida en relació amb l'empresonament de Francesc Cedena, que ha ferit Bernat Castellví, estudiant en aquesta ciutat.

ACA, RC, 1876, f. 9-9v.

2416

1391, maig, 5. Fraga

El rei demana un astrolabi al comte de Foix.

ACA, RC, 1901, f. 2v.

2417

1391, maig, 9. Barcelona

L'infant Martí demana al batlle de Montblanc el llibre de Mossé d'Egipte [Maimònides] citat en el procés contra els jueus.

ACA, RC, 2079, f. 29v.

Cit. RIERA, *Un procés*, p. 66.

2418

1391, maig, 24. Saragossa

La reina demana al duc que el procés contra els jueus de Montblanc pels llibres de Mossé d'Egipte [Maimònides] no es passi a Barcelona ni a cap altre lloc on hi hagi call, pel perill de revolta dels jueus.

ACA, RC, 2054, f. 92v.

Cit. RIERA, *Un procés*, p. 66.

La reyna. Molt car frare, segons havem entès, vós volets acabar en la ciutat de Barcelona un procés començat per l'archabisbe de Tarragona contra alsquens llibres de Rabí Mossé, en los quals se diu que ha alsquens erros contra la fe chrestiana. E com per lo acabament del dit procés se pogués seguir gran escàndol en la aljama nostra dels juheus de Barcelona, si en la dita ciutat se acabava, per tal com lo poble qui ja'ls ha en gran oy, los hauria en molt major. Pregam-vos affectuosament que per cessar sinistres occassions vullats, molt car frare, donar loch que'l dit procés no s'acab en la dita ciutat de Barcelona ne en loc hon haja aljama nos-

tra de juheus. E serà cosa a nós cosa fort agradable. E sia lo Sanct Sperit vostra guarda.

Dada en Saragossa, sots nostre segell secret, a xxiiii dies de maig, de l'any M CCC XCI.
Bernardus secretarius.

Domino Duci.

Bernardus Medici mandato domine regine facto per thesaurarium.

Probata.

2419

1391, maig, 29

El rei demana un mapamundi dibuixat sobre taules, un astrolabi i altres objectes.

ACA, RC, 1961, f. 8v-9.

2420

1391, maig, 29. Saragossa

Notícies sobre la reforma de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1899, f. 222-222v.

2421

1391, juny, 1

El rei torna a demanar el mapamundi, unes hores d'arena i un almanac.

ACA, RC, 1961, f. 9v.

2422

1391, juny, 1. Aitona

El rei dóna noves facultats als estudiants de medicina de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1900, f. 28-29.

2423

1391, juny, 16. Saragossa

El rei dóna al mercader Berenguer de Cortiella tot el diner recaptat per nafres i baralles entre o contra els estudiants de Lleida.

ACA, RC, 1980, f. 6v-7v.

2424

1391, juny, 16. Saragossa

El rei mana al mercader Berenguer de Cortiella que cobri la multa que ha estat imposada a un ciutadà per haver ferit un estudiant de Lleida.

ACA, RC, 1980, f. 26.

2425

1391, juny, 21. Saragossa

El rei demana al papa que doni llicència a fra Pere Segudet per poder ser professor de teologia a Montpeller.

ACA, RC, 1876, f. 47.

2426

1391, juny

Pagament de trenta-sis florins d'or a Bernat Aguiló, capellà i lloctinent de la capella major de la reina, per la compra d'una Bíblia que la reina va donar a Arnau, capellà romà.

ACA, MR, 517, f. 113.

Ítem, done a-n Bernat Aguiló, capellà e lochtinent de capellà major de casa de la senyora reyna, ab letra de la dita senyora, ab son segell segellada, dada en Çeragoça, a xvii dies de maig de l'any m ccc xci, ab la qual li eren deguts per preu de una Bíblia que comprà per manament de la propdita senyora, migençant i juheu corredor, e aquella la dessús dita senyora graciosament donà a-n Arnau, capellà romà, segons qu'en la dita letra largament se conté, la qual cobrà, ensemps ab àpocha feta en la dita ciutat a xvii del dit mes e any e closa per en Francesc Ferriol, notari [...] xxxvi florins d'or.

2427

1391, juliol, 1. Saragossa

El rei Joan escriu en relació amb els dos-cents florins deguts per la cúria al seu capellà, Nicolau Morató, a propòsit de les ferides fetes a un estudiant de Lleida.

ACA, RC, 1979, f. 79v-80.

2428

1391, juliol, 10. Saragossa

El rei atén la petició de Joan Desllor, estudiant a Lleida i fill del metge reial, d'obtenir un benefici eclesiàstic.

ACA, RC, 1876, f. 90.

2429

1391, setembre, 8. Saragossa

El rei demana un benefici per a Pere de Santcliment, canceller de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1878, f. 162v-163.

2430

1391, setembre, 20

La reina Violant pren alguns llibres de la biblioteca que Juan Fernández de Heredia, mestre de Rodes, té a Casp.

ACA, RC, 1961, f. 105v.

2431

1391, setembre

Pagament de trenta-quatre florins i mig a Atzarac, jueu, argenter de Saragossa, per unes cobertes d'or posades a un llibre d'hores.

ACA, MR, 518, f. 86v.

Ítem, done a-n Atzarach, jueu, argenter de Çaragoça, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Çaragoça, a xxix del mes de juliol de l'any M CCC xci, ab lo qual li eren deguts per unes cubertes d'or que havia fetes sobre les posts d' unes *Hores* petites de la dita Senyora, en lo dit mes de juliol, lo qual or era de la dita senyora, e les quals cubertes eren ja estades per lo dit jueu fetes e puis les hac a tornar per ço com les primeres foren curtes ab ii florins mig d'or que lo dit jueu hi mès del seu [...] xxiiii florins e mig.

2432

1391, setembre

Pagament de set-cents tretze sous i nou diners barcelonesos a Bernat Aguiló, capellà de la casa de la reina, per la compra d'un saltiri i un llibre d'hores historiat i caplletrats per a la reina.

ACA, MR, 518, f. 86v.

Ítem, done a-n Bernat Aguiló, capellà de casa de la senyora reina, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Çaragoça lo primer dia de deembre de l'any M CCC xc, ab lo qual li eren deguts per rahó de un *Psaltiri* e d' unes *Hores de Madona Sancta Maria*, ab diverses istòries e capletres d'or, que féu fer en Barcelona en los mesos d'octubre e de novembre proppassats de l'any propdit, a ops de la dita senyora, segons que's conté en lo dit albarà, lo qual cobre [...] DCCXIII sous, ix diners barcelonesos.

2433

1391, octubre, 24. Barcelona

El rei demana al rector de l'Estudi General de Lleida que deixi anar a la cort, atès que els necessita, Berenguer Colom, doctor en decrets, Andreu Terré, doctor en lleis, Arnau Soler, batxiller en decrets, i Domènec Mauri, batxiller en lleis.

ACA, RC, 1879, f. 58.

2434

1391, novembre, 6. Lleida

Notícia sobre el magisteri en teologia de Bernat Riera, OMC.

ACA, RC, 1879, f. 88.

2435

1391, novembre, 14. Lleida

El rei dóna cinquanta florins d'or a Jaume Tolosa, lector de l'Estudi General de París, en ajut dels seus estudis.

ACA, RC, 1879, f. 78.

2436

1391, novembre, 27. Vilafranca del Penedès

Notícia sobre l'obtenció del magisteri en teologia a l'Estudi General de París per part de fra Giacomo de Grafeo, OMC, provincial de Sicília.

ACA, RC, 1887, f. 77-77v.

2437

1391, desembre

Pagament de vint-i-cinc florins d'or a Nicolau Sacosta, confessor de la reina, per un saltiri que ha fet fer per a la reina.

ACA, MR, 518, f. 123v.

Ítem, done a mestre Nicolau Ça Costa, confessor de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració scrit en Çaragoça a xxiii dies del mes d'agost de l'any m ccc xci, ab lo qual la dita senyora li manà donar per rahó de I *Psaltiri* que ha fet fer a ops de la dita senyora, segons que's conté en lo dit albarà, lo qual cobre [...] xxv florins d'or.

2438

[1391]

Fragment d'un text de l'Evangeli en un document.

ACA, RC, 2079, f. 17.

2439

[1391]

Fragment d'un text de les Ordinacions en un document.

ACA, RC, 2102, f. 42-46.

2440

[1391]

El rei demana al papa que permeti a fra Joan Despí, OFM, mestre de l'infant, magistrar-se en un estudi del regne.

ACA, RC, 2091, f. 21.

Pare Sant. A la vostra santedat supplich humilment que com frare Johan Despí, de l'orde dels frares menors, maestre de mon fill, haja legit en Estudi General de teologia en diverses parts del regne e l'any vinent sia estat ordenat a legir les sentències en l'Estudi General de Barcelona, e per ocupació del servey del dit fill meu no puxe haver lo magisteri, per ço que plàcia a la vostra santedat atorgar al dit frare Johan que's puxe magistrar en aquest regne en la forma acostumada [...].

2441

1392, gener, 14. Amposta

La infanta Maria, esposa de l'infant Martí, demana a Llop Fillac, prevere i capellà seu i mestre del seu fill Martí, que prengui possessió de la cantoria de Sogorb.

ACA, RC, 2108, f. 34v.

2442

1392, gener, 18. Barcelona

El rei escriu a Pere d'Artés en relació amb els béns (objectes, joies, roba, etc.) que havien estat de Mata d'Armanyac i que passen ara a la infanta Joana amb motiu del seu casament amb el comte de Foix.

ACA, RC, 1963, f. 15v-16.

2443

1392, gener, 26. Barcelona

El rei demana un benefici per a Pere Tortosa, canonge de Sant Martí Sacosta, diòcesi de Girona, i lector en decrets de l'Estudi d'Avinyó.

ACA, RC, 1780, f. 10.

2444

1392, abril, 22. Barcelona

El rei mana pagar cent florins a Antoni Ginebreda, OFP, pels serveis prestats en predicacions i en altres coses.

ACA, RC, 1877, f. 152.

2445

1392, abril, 28. Montcada

El rei mana a Ramon de Vilanova que li envii els llibres comuns de Pere Marrades, difunt tresorer seu.

ACA, RC, 1963, f. 90v.

2446

1392, maig, 14. Caldes de Montbui

La reina demana la rectoria de Balaguer per a Pere Roig, mestre de Jaume, fill del comte d'Urgell.

ACA, RC, 2054, f. 144.

2447

1392, juny, 14. Barcelona

El rei escriu en relació amb l'obtenció del grau de mestre en teologia a l'Estudi de Perpinyà per part de Bernat Maurici, de Cotlliure, i Guillem Robert, OFP, de Perpinyà.

ACA, RC, 1876, f. 115v.

2448

1392, juliol, 24. Pedralbes

El rei, assabentat de la mort del rector de Maella, demana que l'església d'aquest lloc sigui lliurada a Pere de Santcliment, canceller de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1880, f. 83.

2449

1392, juliol, 25. Pedralbes

El rei demana que es facin els tràmits pertinents per recuperar els béns de l'astròleg de la casa reial, Cresques de Viver, que havia mort a Avinyó.

ACA, RC, 1880, f. 88.

2450

1392, juliol

Pagament de deu florins d'or a fra Jaume Guasc, OFM, de Barcelona, part dels trenta que se li havien concedit en ajut dels seus estudis.

ACA, MR, 392, f. 65.

Ítem, done a frare Jacme Guasch, de l'orde dels frares menors de la ciutat de Barcelona, en paga d'aquells xxx florins d'or d'Aragó que'l senyor rey manà donar ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a XII dies del mes de juliol de l'any M CCC XCII,

en ajuda de son studi, segons que en lo dit albarà se conté, al dors del qual foren escrits per abatuts per mà del notari qui l'apoca féu, que cobre [...] x florins d'or.

2451

1392, agost, 17

El rei comunica al seu germà Martí que li envia un llibre de profecies sobre la casa d'Aragó que havia estat compilat per Pere de Lena, paborde de Mallorca.

ACA, RC, 1963, f. 139.

Ed. BOFARULL, *Datos*, núm. 14, p. 206.

2452

1392, setembre, 17. Sant Cugat

El rei demana a Juan Fernández de Heredia que ajudi Antic Torrent, estudiant de dret canònic al col·legi de Magalona de l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1880, f. 134.

2453

1392, novembre, 4. Tortosa

Notícia sobre la confecció del Llibre dels focs del Principat de Catalunya.

ACA, RC, 1963, f. 174-174v.

2454

1392, desembre, 4. València

Notícia sobre les escoles jueves de València.

ACA, RC, 2039, f. 133v.

2455

1392, desembre, 15. València

El rei aprova els capítols de la confraria dels assaonadors de València.

ACA, RC, 1902, f. 77-79.

2456

1392, desembre, 28. València

El rei mana a l'arxiver Gabriel Segarra que li envii, al més aviat possible, els exemplars dels llibres del repartiment de València.

ACA, RC, 1949, f. 176v.

En Johan *et cetera*. Al feel nostre en Gabriel Segarra, tinent les claus del nostre arxiu de Barcelona, salut e gràcia. Com per als uns arduus affers nostres, en l'es-

patxament dels quals ha fort gran interès de la nostra cort, hajam fort prestament necessaris tres o quatre registres de paper de Xàtiva, qui foren fets poc après que la ciutat e regne de València foren conquistats de moros, sobre la distribució del dit regne. Dehim-vos e us manam espressament e de certa sciència, sots incurrimment de la nostra ira e indignació, que encontinent, tots affers lexats, cerquets tots los dits III o IIII registres, e com los haurets trobats, liurats aquells a nostre prothonotari, si aquí serà, qui·ls nos apport. E si·l dit prothonotari no serà aquí, liurats los dits registres, closes e sagellats, a aquell porter nostre qui per lo feel de la nostra tresoreria, en Jacme Pastor, e per vós a açò serà elegit, fet però primerament per lo dit porter sacrament e homenatge, en poder del veguer de Barcelona o de son lochtinent, migançant pública scriptura, que·ls dits registres on pus segurament porà aportarà açí a nostra cort e liurarà aquells al dit nostre prothonotari, tota triga cessant. E açò no laguiets ne mudets, car de certa sciència, per les dites urgents causes, volem que axí·s faça.

Dada en València, a xxvi dies de deembre de l'any de la Nativitat de Nostre Senyor M CCC XC tres.

Rex Johannes.

Dominus rex, presentem Thesaurarium, mandavit mihi Bonanato Egidii.

Probata.

2457

1392, desembre

Notícia sobre el pagament, pel merí de Saragossa, dels treballs d'illuminar, corregir i caplletrar un missal.

ACA, MR, 791, f. 192-192v.

Ítem, appar per lo dit compte, en LXXXVI cartes, que per lo dit merino són posats en data a·n Johan Martínez Gros, capellà de la dita ciutat, per illuminar, corregir e capletrar de letres d'aur lo dit *Missal*. E ha·n'í àpocha feta por lo dit notari a XXI de desembre.

2458

1392, desembre

Pagament de trenta florins d'or a Bernat Toló, prevere de Barcelona, resta dels cinquanta que se li devien pel llibre que havia fet per al rei Pere el Cerimoniós.

ACA, MR, 392, f. 191v.

Ítem, done a·n Bernat Toló, prevere de Barcelona, en paga d'aquells L florins d'or a ell deguts ab albarà d'escrivà de ració, escrit en Barcelona a vi dies del mes de setembre de l'any M CCC LXXXVII, per treballs que sostench en escriure un libre alt rey

en Pere, de bona memòria, pare del senyor rey, lo qual libre és vengut en mans del dit senyor, segons que'n lo dit albarà se conté, al dors del qual foren escrits per abatuts per mà del notari qui l'èpocha feu, que cobre [...] xxx florins d'or.

2459

[1392]

Notícia sobre la compra d'un tinter a Josep Darí, veí de Tàrraga.

ACA, MR, 792, f. 77.

Ítem, i tinter d'argent ab senyals de Roch, ab tot son arnès, d'argent, que són v peces [...].

2460

[1392]

Notícia sobre la compra de plomes.

ACA, MR, 792, f. 80.

Ítem, iiii plomes d'argent.

2461

[1392]

Relació de llibres jueus trobats per Nicolau Morató en una nau.

ACA, MR, 792, f. 78v.

Primerament, foren trobats LXII llibres jueus, los quals eren de mestre Arnau de Rossanes.

Ítem, gran colp de quèrns de libretons, los quals eren del dit maestre Arnau de Rosanes.

Ítem, foren trobats d'en Guillem Vallès LXXI llibres jueus.

2462

[1392]

Notícia sobre la venda de dinou llibres jueus per cent trenta florins d'or feta per Nicolau Morató.

ACA, MR, 792, f. 79.

2463

1393, gener, 16

Notícia sobre la recepció d'un llibre de profecies de Pere de Lena, paborde de Mallorca.

ACA, RC, 1964, f. 26.

2464

1393, gener, 29. València

Notícia sobre el mestratge en cirurgia obtingut pel metge Guillem Sagarriga a l'Estudi General de París.

ACA, RC, 1964, f. 32v.

2465

1393, febrer, 20

El rei dóna llicència a Lluís d'Averçó i a Jaume Marc per establir a Barcelona una escola o acadèmia de la gaia ciència.

ACA, RC, 1924, f. 149.

Ed. TORRES AMAT, *Memorias*, p. 59.

2466

1393, març, 28. València

El rei sollicita a l'Estudi General de París que fra Domènec Arbulli, OMC, prior del convent de París, tingui cura del magisteri dels estudiants catalans en teologia. Un document similar es va enviar al rei de França.

ACA, RC, 1884, f. 9v. — ACA, RC, 1884, f. 9v-10.

2467

1393, abril

Pagament de noranta-nou sous barcelonesos a Joan Ferrando, teixidor de draps de ras, per la compra d'un drap d'escriptori.

ACA, MR, 521, f. 107.

Ítem, done a-n Joan Ferrando, texidor de draps de raç, per preu de un drap d'escriptori ab senyal de la senyora reyna, que féu fer per servei de mon offici [...] xcix sous barcelonesos.

2468

1393, maig, 19. València

El rei demana que Pere de Font-llops, OFP, pugui elegir lloc per a magistrar-se. Al document, el monarca diu que aquest frare ha viscut trenta anys a la província d'Aragó «perlectisque in dicta provincia logica et naturali philosophia quas prius studiose dediscerat, studem postmodum in teologie a facultate Parisius tribus annis», ha estat mestre d'estudiants de l'orde a l'Estudi de Barcelona i ha llegit sentències als convents de València, Tarragona, Mallorca i Lleida.

ACA, RC, 1882, f. 172-172v (2 documents).

2469

1393, juny, 31. Tortosa

Notícies sobre els estudiants de l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1885, f. 4v-5 (2 documents).

2470

1393, agost, 6. Tortosa

El rei comunica a la reina que ha rebut una carta de Francesc Eximenis, de la qual ha fet traduir del llatí al català una clàusula sobre l'apostasia dels musulmans.

ACA, RC, 1966, f. 38.

[...] Part açò, sapiats, molt cara companyona, que aquest matí nostre confessor nos ha mostrada I letra que li ha tramesa mestre Francesc Ximènez, escrita de sa mà, en latí, en la qual se conté I clàusula entre les altres que nós havem feta arromançar e és del tenor següent [...] [sobre l'apostasia dels musulmans].

2471

1393, agost, 9. València

El rei Joan demana pergamins al procurador reial dels comtats de Rosselló i de Cerdanya.

ACA, RC, 1964, f. 106v.

[...] Vistes les presents façats cerquar xx dotzenes de pergamins que sien bons, e si no-n trobats de adobats, fets-los adobar de continent e trametets-nos-los, com nos hajam aquells de necessari per fer alguns llibres [...].

2472

1393, agost, 11. Tortosa

Notícia sobre uns plets en els quals està involucrat l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 1885, f. 30v-31.

2473

1393, agost, 16. Tortosa

El rei escriu al rector de l'Estudi General de Lleida en relació amb els aldarulls protagonitzats pels estudiants.

ACA, RC, 1858, f. 47.

2474

1393, agost, 30. Barcelona

El rei dota la capella del Portal Nou amb ornaments i llibres litúrgics.

ACA, RC, 1964, f. 112-112v.

Ítem, quoddam *Missal*, modice valoris, pro deservientibus cappelle.

2475

1393, setembre, 6. Barcelona

El rei demana la presència a la cort de mestre Raigmar Hony, astròleg del cardenal de València.

ACA, RC, 1885, f. 43.

2476

1393, octubre, 3. Ulldescon

El rei escriví al veguer i cort de Lleida en relació amb la baralla protagonitzada per un estudiant de l'Estudi General, en la qual va ferir diverses persones. Es varen enviar altres documents als paers de la ciutat i al rector i al consell de l'Estudi General.

ACA, RC, 1857, f. 128v-129. — ACA, RC, 1857, f. 129-129v. — ACA, RC, 1857, f. 130v-131. — ACA, RC, 1857, f. 131-131v.

2477

1393, novembre

Pagament de seixanta-cinc florins d'or a Bernat Aguiló, capellà de la reina, en concepte dels dos-cents que se li devien per ensenyar a llegir i escriure la infanta Violant i per l'interès dels sis-cents cinquanta que havia prestat a la cort.

ACA, MR, 394, f. 109.

Ítem, done a-n Bernat Aguiló, capellà de la senyora reyna, en paga d'aquells cc florins d'or d'Aragó qui a ell eren deguts ab letra del senyor rey, dada en Saragoça a xx dies del mes de maig de l'any m ccc xci, per rahó de graciosa concessió per lo dit senyor a ell feta per ço com mostrava de letra a la senyora infanta dona Yolant, segons que en la dita letra se conté, al dors de la qual foren escrits per abatuts per mà del notari qui l'àpocha féu, que cobre. E és cert que la present quantitat li done per mogubell de dcl florins d'or d'Aragó que prestà a la cort a iiii mesos que començaren a xvi dies de noembre l'any m ccc xciii, a raó de vi diners per lliura lo mes [...] LXV florins d'or.

2478

1393, desembre, 4. Tortosa

El rei nomena Jucef Cernico, sarraí d'Osca, «scriptor cavalaquin» de l'aljama sarraïna de Saragossa.

ACA, RC, 1885, f. 79v.

2479

1394, febrer, 20. València

El rei demana al seu arxiver, Gabriel Segarra, un trasllat d'una butlla papal molt antiga, de la qual hi ha una còpia en un llibre verd de la Cancelleria.

ACA. RC, 1951, f. 16.

2480

1394, febrer, 20

Nova notícia sobre el llibre de Maimònides dels jueus de Montblanc.

ACA. RC, 2108, f. 155.

2481

1394, març, 16. València

El rei mana a l'abat de Sant Joan de la Penya que li envii còpia de diverses butlles pontificies relacionades amb la collació i distribució de beneficis eclesiàstics i amb els delmes i primícies dels antics reis d'Aragó. Al document, a més, es fa referència a la Crònica de Sant Joan de la Penya.

ACA, RC, 1951, f. 20.

El rey. Abat, nos havemos necessaria, tanto que más no poríamos, una bulla papal en su prima figura, la qual sobre la collación i distribución de los beneficios eclesiásticos e donación de las primicias e décimas fue atorgadas antigamente al rey don Pedro, fillo del rey don Sancho, por papa Urban, copia de la qual bolla, preñida de i registro vert muy antigo de la nuestra scrivania, vos enviamos dentro la present, por tal que veyades clarament su continencia e tenor e podades aquella millor trobar. E más, havemos muyt necessaria otra bolla que ja antes era estada atorgada de las sobreditas cosas al dito rey don Sancho por papa Alexandre II. E como segund paresce por un compendio o libro que el senyor rey nuestro padre, que Dios haya, fizo fer de la genología de los reyes de Aragón e de sus gestas e encara porque la dita bolla atorgada al dito rey don Pedro fue impetrada o atorgada procurada por l'abat qui era la vegada del vuestro monasterio de la Penya, las sobreditas bollas devan seer en el dito monasterio o en vuestro poder. Rogámosvos affectuosament e mandamos que aquellas e todas otras bollas papales, cartas

e scripturas fazientes en qualquier manera por nos e nuestras preheminencias, regalias e dreytos, cerquedes o fagades cercar diligentment ensemble con el fiel escrivano nuestro Pedro de Arco, que vos enviamos por aquesta razón, e aquellas todas que trobar se porán nos eniat luego encontinent, sinies tarda con el dito nuestro scrivano, al qual informado más largamente sobre esto de nuestra entención dat plena creyença de todo aquello que vos en dirá de nuestra part. E lo complit por hobra, sabiendo que nos ne faredes plazer e servicio special, que vos agradesceremos muyto.

Dada en Valencia, dius nuestro siello menor, a xvi dias de março de l'anyo m ccc lxxxxiiii.

Rex Johannes.

Dirigitur abbati Sancti Johannis de la Penya.

Dominus rex mandavit mihi Bartholomeo Sirvent.

Probata.

2482

1394, abril, 8. València

El rei escriu al procurador general de Mallorca en relació amb el pagament que s'ha de fer a Jaume Ribes, jueu convers i mestre de mapamundis, pels mapes que ha fet per al rei.

ACA, RC, 1997, f. 75v.

2483

1394, abril, 9. València

El rei concedeix guiatge a Pere Marc, mestre provincial OFM, que va a estudiar fora del regne.

ACA, RC, 1885, f. 169.

2484

1394, abril

Pagament de vint florins a Nicolau Romeu, OFM, batxiller en teologia, en ajut dels seus estudis a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, MR, 395, f. 98.

Ítem, done a maestre Nicholau Romeu, de la orde dels frares menors, batxeller en Theologia, los quals lo senyor rey, ab albarà de scrivà de ració, scrit en Tortosa a xvi dies del mes de noembre de l'any m ccc xciii, li manà donar en ajuda de les messions que li convendrà a fer per ço com va legir al Studi de Tolosa, segons que'n lo dit albarà se conté que cobre [...] xx florins d'or.

2485

1394, maig, 25. València

El rei escriu en relació amb el pagament de mapes a Jaume de Ribes, jueu convers i mestre de mapamundis.

ACA, RC, 1997, f. 103v-104.

2486

1394, juliol, 11

El rei comunica que ha rebut un home que ha tornat de Rússia i Tartària i li ha portat importants notícies.

ACA, RC, 1964, f. 176.

2487

1394, juliol, 20. Barcelona

El rei mana al seu tresorer Julià Garrius que doni a fra Antoni Ginebreda, OFP, professor en «Sacra Pagina», dos-cents florins d'Aragó, «quos sibi respectu sumptum et expensarum sui novi magistratus.»

ACA, RC, 1983, f. 126v.

2488

1394, juliol, 23. Barcelona

Notícia sobre els béns de Domènec Ponç.

ACA, RC, 1908, f. 74v.

2489

1394, setembre, 19. Barcelona

El rei mana a Bonifaci d'Armanyac, professor de dret, que no trigui a començar les lliçons a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, RC, 1988, f. 19v.

Cit. RUBIÓ, *Documents*, II, p. 352.

2490

1394, octubre, 1. Barcelona

El rei escriu als paers de Lleida en relació amb la petició de l'Estudi General de la ciutat referent al cobrament de la lleuda i el peatge.

ACA, RC, 1861, f. 158.

2491

1394, octubre, 1. Barcelona

El rei tramet als notaris de la reina la petició de l'Estudi General de Lleida referent a la redacció de documents als estudiants.

ACA, RC, 1862, f. 71v.

2492

1394, octubre, 18. Barcelona

El rei escriu al veguer i cort de Lleida en relació amb la petició del rector de l'Estudi General referent a certes mesures emprades per la ciutat.

ACA, RC, 1861, f. 170-170v.

2493

1394, octubre, 18. Barcelona

El rei tramet als paers de Lleida la petició del rector de l'Estudi General referent a l'elecció del càrrec.

ACA, RC, 1861, f. 172.

2494

1394, desembre, 3. Barcelona

El rei envia Mateu Bonifaci, de Bolonya, on ha estudiat «lonch temps», al duc de Montblanc.

ACA, RC, 1887, f. 41v.

2495

1394, desembre

Pagament de cent florins d'or a Joan de Leitago, de l'escrivania del rei, pel seu treball a escriure diversos llibres per a la cambra del rei.

ACA, MR, 396, f. 155v.

Ítem, done a-n Johan de Leytago, de la scrivania del senyor rey, los quals li eren deguts ab letra del dit senyor dada en la vila de Fraga, primer dia de maig de l'any M CCC LXXXVIII, en remuneració dels treballs per ell sostenguts en escriure alguns llibres de la cambra del dit senyor, segons que en la dita letra se conté, la qual cobre ensemps ab àpoca. Encara cobre un altra letra del dit senyor, dada en Barcelona a xxviii dies d'octubre de l'any M CCC LXXXVIII, ab la qual manà a mi que la present quantitat li pach, no contrestant qualsevol ordinacions o manaments en contrari fets per lo dit senyor en qualsevol manera, e al racional que la-m reebe en compte [...] c florins d'or.

2496

1394, desembre

Pagament de cent quaranta sous barcelonesos a Bernat Aguiló, capellà de la capella de la reina, per dues cobertes de llana de color blau amb escuts.

ACA, MR, 522, f. 104.

Ítem, done a Bernat Aguiló, capellà de casa de la senyora reyna, ab albarà de scrivà de ració scrit en Barcelona, primer dia de noembra de l'any xciiii, ab lo qual li eren deguts per raó de duas cubertas de lana blaves, ab v senyals de la senyora reyna, que féu fer a ops de la capella de dita senyora [...] cxl sous barcelonesos.

2497

1394, desembre

Pagament de cent vint florins a Bernat Aguiló, capellà de la capella de la reina, per diverses despeses fetes en relació amb la dita capella.

ACA, MR, 396, f. 149.

2498

[1393-1394]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1934, full de guarda final.

«Cato ponit: Sicut nempe ille aromatibus indiget qui redolenciam satagit ministrare. Sic illum carere viciis convenit qui alios nititur facere virtuosos.»

2499

[1394]

La reina demana una canongia a Lleida per a Tomàs Castany, d'Osca, estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida.

ACA, RC, 2018, f. 58.

2500

[1394]

Anotacions al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1863, full de guarda final.

«Si vero volumus inspicere veritatem non propria sed mutuata, vocare possumus que tenemus quare in [puncto] unius diei venit, quod humiles exaltat usque ad

sidera et sublimes usquo ad tenebras deprimit et demergit.» QUILICHINUS DE SPOLETO (s. XII), *Historia Alexandri Magni*: «In puncto enim unius diei uenit, quod humiles exaltat usque ad nubes et sublimes usque ad tenebras deprimit et demergit.»

«Non igitur debet aliquis, cum in sublimiori parte desideat, tantum in sua confidere celsitude, quod elatus per superbiam in vanam gloriam deductus facta despiciat minimorum, cum minimus sepeissime excollatur usque ad sidera et sublimes usque ad pulverem deprimatur.» QUILICHINUS DE SPOLETO (s. XII), *Historia Alexandri Magni*: «Non igitur debet aliquis, cum in sublimiori parte rote resideat, tantum in sua confidere celsitudine, quod per superbiam elevatus et vana gloria inductus facta despiciat minorum, cum infimus sepeissime ad sydera excollatur, altissimus usque ad pulverem deprimatur.»

2501

[1394]

El rei demana un benefici per a Bernat Galmí, clergue de Barcelona, capellà seu i escolar de la seva capella, que estudia a Avinyó.

ACA, RC, 1885, f. 145v-146.

2502

1395, maig

Pagament de vint florins a fra Joan Roca, OFM, de Vilafranca del Penedès, en ajut per magistrar-se a l'Estudi General de Tolosa.

ACA, MR, 397, f. 170v.

Ítem, done a frare Johan Rocha, de l'orde dels frares menors de Vilafranca del Penadès, los quals lo senyor rey ab albarà de scrivà de ració, scrit en València a XII dies del mes de maig de l'any M CCC XCIII, li manà donar graciosament en adjutori de son ministeri, lo qual deu haver en Tolosa, segons que n lo dit albarà se conte que cobre [...] xx florins.

2503

1395, juny, 12. Barcelona

El rei fa una petició a favor de Joan Sirvent, batxiller en decrets, estudiant a Lleida i fill del seu protonotari.

ACA, RC, 1889, f. 16v-17.

2504

1395, juny

Pagament de cinc florins a Guillem Roure, lloctinent del capellà major de la capella del rei, per la compra de pergamins per a reparar uns llibres de la capella.

ACA, MR, 397, f. 210.

Ítem, done a frare Guillem Roure, lochtinent de capellà major de la capella del senyor rey, los quals lo dit senyor li manà donar ab albarà de scrivà de ració, scrit en Barcelona a xxviii del mes de maig de l'any m ccc xcv, per acorriment de pergamins que ha a comprar per reparar alguns llibres de la sua capella, segons que n lo dit albarà se conté que cobre [...] v florins d'or.

2505

1395, agost, 1. Barcelona

El rei reïtera la petició a favor de Joan Sirvent, batxiller en decrets, estudiant a Lleida i fill del seu protonotari.

ACA, RC, 1889, f. 25v.

2506

1395, setembre, 29

Notícia sobre la petició de llibres litúrgics feta per l'abat de Vall de Crist al seu protector, l'infant Martí.

ACA, CRD, Joan I, núm. 904.

2507

[1395]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1908, full de guarda final.

«Vocabula picta jocis jurgia nulla movent pauper sepe suo pascitur ingenio.» Aquesta frase sembla una *mixtio* de paraules de l'obra d'ALEXANDER NEQUAM (1157-1217), *De laudibus divinæ sapientiæ, distinctio prima*: «Depinxit vario picam natura colore. Quæ turbans logicos jurgia vana movet. Hospitis adventum prænunciat ore loquaci [...] Servant, inter se prælia nulla movent [...]» i d'ALBERTÀ DE BRESCIA, *De amore et dilectione Dei et proximi et aliarum rerum et de forma vite*, llibre IV, c. II, *De artibus diligendis*: «Et eciam Pamphilus dixit, / Ars animos frangit et firmas diruit urbes, / Arte cadunt turres, arte levatur honus; / Et piscis liquidis deprehenditur arte sub undis, / Et pedibus siccis permare currit homo. / Rebus et in multis ars adiuvat offitiumque, / Pauper sepe suo pascitur officio, / Et quamvis iusta sedatur principi sua.»

2508

1396, gener, 3. Perpinyà

El rei mana al protonotari Bartomeu Sirvent que faci traduir una carta escrita en àrab que ha rebut de Barbaria.

ACA, RC, 1969, f. 48.

Lo rey. Prothonotari, nós havem reebuda una letra de Barberia e no-s troba açí qui la sàpia legir. Perquè us trametem la dita letra dins la present, manants-vos que per en Silvestre Ubach o per altre qui-n entena façats reduir la dita letra en nostre vulgar e que ab la dita letra nos ho trametats decontinent.

Dada en la vila de Perpenyà, sots nostre segell secret, a iii dies de janer de l'any m ccc xcvi.

Rex Johannes.

Dirigitur Bartholomeo Sirvent, prothonotario domini regis.

Dominus rex mandavit mihi Petro de Ponte.

Probata.

2509

1396, març, 24. Perpinyà

El rei escriv a Jofre de Boïl, procurador seu a la cúria romana, recomanant-li l'adquisició de diversos llibres de mestre Juan Fernández de Heredia.

ACA, RC, 1967, f. 101.

2510

1396, abril, 5. Perpinyà

El rei dóna permís a Samuel, jueu de Carcassona, per exercir l'alquímia amb els seus instruments i llibres.

ACA, RC, 1911, f. 54v.

2511

[1395-1396]

Anotació al full de guarda d'un registre.

ACA, RC, 1910, full de guarda inicial.

«Sub principiantis velamine dirigat qui potest». Màxima referida a l'inici del treball, contraposada a la màxima «Finis coronat opus.»

Índex de noms

per ESTHER REDONDO

Àbac, dibuix: 572
 ABAVAL, nan del rei: 485
 ABELLA (Ferrer d'), veguer i cort de Lleida i Pallars: 480
 ABIEGO, Aviego: 650
 ABRAFIM, fill de Jacob Bonveí: 876
 ABRAHAM ASTRUC SATORRA: 947, 948
 ABRAHAM BEN CELL, de l'ofici de la capellania i escrivania de la sinagoga dels jueus de Lleida: 768
 ABRAHAM BONJUDÀ, jueu de Girona: 1221
 ABRAHAM CRESQUES, mestre de mapes i brúixoles: 1909
 ABRIL (Pere) [joglar]: 529
 AÇAN, rabí oriünd de Toledo: 626
 AÇASH ÇA DICH [jueu]: 700
 ACRE, Acra: vegeu SANT JOAN D'ACRE
 ADARRÓ, Adarron (Ramon d', Raymundus), canonge-xantre de l'església de Mallorca: 58, 183, 184, 213
 ADELL (Ascensi), mestre de Morvedre: 834
 ADEMAR, OFM: 2331
 ADRIÀ, Adriani (Mateu, Matheu, Matheus), protonotari i guardasegells: 793, 794, 812, 815, 820, 846, 974, 1057, 1110, 1163, 1244, 1302, 1315, 1388
 ADROVER (Guillem), mestre de ginyes: 338
 AGNÈS, muller de Ferrer Sayol i mare de Bernat Metge: 1914

AGNETA, muller d'Andreu de Rebolledo, pintor valencià: 823
 AGRADANT (Vicenç), mestre en Sagrades Escriitures: 1947
 AGRAMUNT (Bertran d') conseller reial: 1796
 AGRAMUNT (Pere), estudiant de dret canònic: 1717
 AGUILAR (Alfons, Alfonso), beneficiat de la seu de València, capellà i procurador de l'altar de la Mare de Déu de l'Esperança de la catedral de València: 1609, 1656
 AGUILERA (Miquel d'), joglar: 7
 AGUILÓ (Bernat), capellà i lloctinent de la reina i mestre de la infanta Violant: 2351, 2369, 2432, 2477, 2496, 2497
 AGULLANA (Guillem, Guillem d'), escolar de la capella reial de València: 1905, 2141
 AGUSTÍ (Guillem), escrivà: 550
 AGUSTÍ D'HIPONA: 1755
 AGUT (Nicolau, Nicholau), OFM, confessor reial: 603, 777
 AHMET IBN AMET, sarraí paperer de Xàtiva: 1208
 AHMET IBN FERRI (Azmeto Abinferri), sabasà de l'aljama de sarraïns de Lleida: 1240
 AISA, Aysa (Blas d', Blay d', Blasio d'), conseller reial: 670, 729
 AITONA: 2335, 2337, 2344

- Aiz (Bartomeu), estudiant de dret canònic, de Lleida: 2300
- ALACANT: 251; capella reial: 251
- ALAGÓ (Artal d'): 392
- ALAMANY, mestre argenter: 208
- ALANYÀ (Caterina d'), monja de Sixena: 2046 bis
- ALATZAR, mestre en Medicina, de la cambra reial: 785 bis
- ALAZAR BEN RODRICH, jueu de Terol: 586
- ALBALAT, lloc de datació: 422
- ALBALAT, Alvalat (Hug d', Hugo d'), escriptor de lletra rodona, miniaturista, trobador i porter del rei, de Barcelona: 1004, 1269, 1376, 1394, 1395, 1407
- ALBARRASÍ, lloc de datació: 43; setge, lloc de datació: 40-42
- ALBERTÀ DE BRESCIA: 1705, 1792, 2323, 2507
- ALBI (Pere), OFP, lector del convent de Barcelona: 2247
- ALCALÀ DE XIVERT: 931, 1917
- ALCANYÍS: 1990; lloc de datació: 974, 975, 2021, 2020 bis
- ALCOLEA, lloc de datació: 480
- Alcorà*: 1971
- ALDARIC (Arnau), mestre d'Alfons II: 15, 59
- ALEGRE (Pere, Petrus), capellà del rei, il·luminador i miniaturista: 266, 267, 286, 366
- ALEGRETO, joglar: 259
- ALEMANY (Guerau), ardiaca d'Urgell i estudiant de l'Estudi General de Lleida: 1932
- ALEMANY (Guerau), procurador reial de Mallorca: 184
- ALEMANY DE CERVELLÓ (Ramon, Raymundus): 1988, 2165, 2383
- ALEMANYA: 921
- ALEST (Joan d'), físic i professor de medicina de Montpeller: 372, 402
- ALEXANDER NEQUAM: 2583
- ALEXANDRE [Magne]: 780
- ALEXANDRE II, papa: 2557
- Alexandri (Alexandre, Alexandreis)*: 551, 834, 1204, 1705, 1755
- ALEXANDRIA: 277, 1603
- ALFAJARÍN, Alfegerí, Alfegerín, 1231; lloc de datació: 1059
- ALFAJARÍN, Aljaferin, Alfegeri (Juan de, Joan de, Joan d', Joan), doctor en decrets, professor a l'Estudi General de Lleida: 1933, 1938, 2044, 2075, 2201, 2262, 2279
- ALFONS II, rei: 127, 128, 131, 138, 161, 167, 398; infant: 15, 33, 34
- ALFONS III, rei: 651, 667, 1411, 1443, 1696; infant: 304, 696
- ALFONSO, frare OSA, del Regne de Castella: 610
- ALFONSO, joglar, de Múrcia: 179
- ALFONSO, mim del rei de Castella: 485
- ALFONSO (Juan), nunci del rei de Portugal: 884
- ALGUER, L': 994
- ALI EZIQUA, moro de Xàtiva, mim i joglar de rabell: 608-609
- ALIAL ROIG, Alyal Roig, moro de Xàtiva: 1149
- ALIBERT (Joan), estudiant de l'Estudi General de Lleida: 2264
- ALLOT: 706
- Almanac (Almanach)*: 915, 1709, 2017
- ALMANSA (Pasqual d'), mestre d'esgrima: 150
- ALMENAR: 2133, 2253, 2254; lloc de datació: 2106, 2107, 2110, 2112-2115
- ALMENAR (Berenguer), rector de l'Estudi General de Lleida: 2212
- ALMUDÉVAR: 1272, 1273, 1888
- ALMUNIA DE SAN JUAN: 2083, 2098
- ALOI, mestre [escultor]: 665
- ALÓS (Pere d'), professor del futur Estudi General de Lleida: 288
- ALÓS (Ramon d'), ciutadà de Lleida: 514
- ALPARTIL (Antonio, Antoni d'), aragonès, sagristà de Santa Maria la Major: 2038, 2039, 2143
- ALPARTIL (Martín de,), aragonès, canonge i almoïner de la seu de Saragossa: 2038, 2039
- ALQUÉZAR: 301
- ALQUÉZAR (Domènec), OP: 229, 327

- ALTARRIBA (Ponç d'), conseller del rei: 1107
 ALZAMORA (Francisco de): 2281
 ALZIRA: 20, 489; lloc de datació: 20, 27, 428, 2006
 AMALFA (Jacobo de): 909
 AMALFI: 257
 AMARIZ DE CLASQUERÍ (Pedro), canceller: 1488
 AMBROSIUS: 1792
 AMELL DE PENYA (Ramon), arxipreste de Daroca: 601
 AMELL (Jaume), mercader de Lleida: 712
 AMFAMBRE (Bartomeu d'), rector de Quinto: 871
 AMILANTE (Dulcius), jueu de Lleida: 924
 AMPOSTA: 2441
 ANÇANO (Pelegrí d'), difunt justícia d'Aragó: 732
 ANDREA, Andree (Giovanni d', Johannis): 670
 ANENTO, església de Sant Blai: 721
 ANENTO (Marc d'): 721
 ANGELINA, muller de Francesc de Noia, de Xàtiva: 1385
 ANGLADA (Joan), mestre d'un nebot de la reina: 2125
 ANGLATERRA, Anglie, regne d': 259, 1650, 1785, 1995, 2066, 2068
 ANGESOLA (Beatriu d'): 419
 ANGESOLA (Berenguer d'), batxiller en decrets, estudiant i lector de l'Estudi General de Bolonya: 1669, 1669, 1986, 1993
 ANGESOLA (Felip d'), lector de decrets a l'Estudi General de Lleida: 1079, 1429, 1430
 ANGESOLA (Guillem d') noble: 163
 ANTHONIUM, frare del convent de Mallorca: 2133
Antifoner: 1117
Antigues cròniques del reis d'Aragó i dels comtes de Barcelona: 1696
 ANTIST (Pere d'), porter i mestre d'esgrima de l'infant Pere: 502, 506, 547, 549, 573, 579, 585
 ANTONI, joglar del rei: 485
 ANYAR (Eiximèn d'): 624
 ANZANO (Martín), llicenciat en decrets de la diòcesi d'Osca: 1666
 ARAGÓ, Aragonum, Aragone, cardenal: 2316; casa: 2527; governador: 293; justícia: 272, 732, 1042; ministre dels frares menors de la província d'Aragó: 188, 271; província: 2468; regne: 133, 502, 661, 684, 729, 1153, 1245, 1305, 1369, 1379, 1506, 1696, 1764, 1841, 1855, 1947, 1951, 2070, 2078, 2133, 2161, 2222, 2261, 2287; reis: 1999, 2481
 ARAGÓ (Guillem d'), OFM: 2355
 ARAGÓ (Lluís d', Luys d'), coper de la casa de l'infant Joan: 2103
 ARAGÓ (Pere d'), escrivà de lletra rodona: 1154
 ARAGÓ (Pere d'), OFM, vicari general de la província d'Aragó: 1968
 ARAGÓ (Sanç d'), comanador d'Amposta: 701
 ARANDA (Franciscus de), cavaller, conseller i procurador general: 2282
 ARANDA (Martí d'), dominic, company d'ordre del confessor reial Martí d'Ateca: 307
 ARANYÓ (Guillem d'): 2080
 ARANYÓ (Ramon d', Ramon), batxiller en lleis per Lleida, clavari de l'Estudi General de Lleida, ciutadà de Lleida: 1649, 1916
 ARBE (Pedro d', Pero d'), capellà del duc de Girona: 1229
 ARBECA: 1338
 ARBÚCIES, lloc de datació: 1182
 ARBULLI (Domènec), OMC: 2466
 ARCAYA (Pere): 1303
 ARCOS (Gil d', Egidio d'): 2119
 ARENES (Nicolau d'), rector d'Arts a Osca: 1161, 1164
 ARENYS (Berenguer d'), perit en dret i oficial del bisbe de Tortosa a Morella: 853
 ARENYS (Joan d'), estudiant de gramàtica: 1926
 ARENYS (Pere d'), frare: 1979
 ARES: 433, 450-451

- ARGIMONT (Guerau d'), monjo: 1847
 ARIENCAT (Matheo de), mestre joglar del rei de Castella: 92
 ARISTÒTIL: 1350, 1346 bis, 1417, 1755
 ARLES (Vallespir), lloc de datació: 2379
 ARLOVÍ (Pere): 1480
 ARMANYAC, Armanyach, comte: 1630
 ARMANYAC (Bonifaci d'), professor de dret: 2565
 ARMENGOL, Ermengaudi (Bernat, Bernardi), OFP, mestre de teologia i prior provincial dels predicadors a Aragó: 1145, 1238, 1348, 1981, 2063, 2071, 2080, 2106, 2133, 2156, 2179, 2222
 ARMÈNIA: 1994
 ARMENTER (Francesc d), obrer de la parròquia de Sant Jaume de Barcelona: 808
 ARMENTERA (Pere d'), pintor de Girona: 536
 ARNALDOT, joglar del rei: 485
 ARNALDUS, vicecanceller [Arnau Morera, batlle general de València]: 771
 ARNAU, capellà romà: 2426
 ARNAU, estudiant: 628
 ARNAU, «Gamutani», batxiller en lleis i rector de l'Estudi General de Lleida: 872
 ARNAU, trompador de l'infant Pere: 197
 ARNAU (Guillem), frare: 1081
 ARNAU: vegeu Blas FERNÁNDEZ DE HEREDIA
 ARNÓS (Pere), escrivà: 1878
 ARRÀS, Arraç: 1025, 1528, 1788
Ars amatoria: 1792, 1828
Ars loquendi et tacendi: 1705
 ARTASONA (Pere d'), frare: 632, 634
 ARTASONA (Pedro Martín de), justícia d'Aragó: 22, 127
 ARTÉS (Joan), batxiller en arts: 2370
 ARTÉS (Pere d'): 1811, 2442
 ARTIEDA (Fernando de, Ferrando d'): 1745
 ARTIME DI POLIURI (Giovanni d'), estudiant d'arts: 2218
 ARTÚS, rei: 780, 1399
 ARZUE (Tomàs), OFM, professor de teologia: 2007
 Ascó (Ramon), trompador: 527
 ASTRUC SALVAT, Astruch Salvat, jueu: 1116, 1549
 ATECA (Martí d'), OFP, confessor reial: 307, 328, 446, 447
 ATZARAC, Atzarach, jueu, argenter de Saragossa: 2431
 ATZAC (Bernat d'), frare: 1987
Autentico: 142
 AVELLANEDA (Bartholomeo de): 1941
Aveniment de l'Anticrist: 1432
 AVERÇÓ (Bernat d'), notari guardasegells: 317, 436, 444, 446
 AVERÇÓ (Francesc d', Francesc), veguer de Barcelona: 2103
 AVERÇÓ (Lluís d'): 2465
 AVICENNA: 347, 418
 AVINYÓ, Avinione: 596, 884, 916-918, 932, 1241, 1379, 1486, 1511, 1718, 1809, 1848, 1886, 2045, 2056-2057, 2176, 2272, 2278, 2288, 2301, 2306, 2319, 2334, 2338, 2443, 2449, 2577; *Estudi General*: 870, 1822, 2056-2057, 2278, 2443
 AZEMAR (Pere): 1730
 AZLOR (Blasco de), merí difunt: 1771
 AZNAR (Ramon), estudiant, amic del camarlenc reial: 1983
 AZNAR D'ARBE, Acenarii d'Arbe (Martín, Martino), sobrecoc de la reina: 761
 AZNÁREZ DE BORAU (Blasco), pintor de Saragossa: 1011, 1017, 1019, 1050, 1481, 1558
 AZNÁREZ DE BORAU (Blasco de), fill del pintor de Saragossa Blasco Aznárez de Borau: 1481
 AZNÁREZ DE BORAU (Felipe de), fill del pintor de Saragossa Blasco Aznárez de Borau: 1481
 BABILÒNIA, soldà: 1663
 BADIA (Bartomeu, Barthomeu), ciutadà de València: 976
 BADIA (Bernat), pintor de Barcelona: 736
 BADIA (Bernat, Bernardo), capellà i almoïner: 825-826, 846
 BADIA (Francesc): 2101
 BADIE (Petrus), de Barcelona: 1454

- BAGÀ, batlle: 427
- BAGUENY (Pere), OFP: 1896
- BAILLO (Llop de), monjo cistercenc de Poblet: 734, 788
- BAIOLES (Pere), porter reial: 1998
- BALAGUER: 617, 654, 833, 2446; lloc de datació: 22
- BALLESTER, Ballistario (Arnau, Arnaldum) de Lleida, escrivà de ració, conseller: 512, 619-620, 635, 637, 821, 901
- BALLESTER (Guillem): 125
- BALLESTER (Joan), canonge de Tortosa: 1592
- BALLESTER, Ballistarii (Pere, Petrum), cuiner de la infanta Joana, comtessa d'Empúries: 1924
- BANYOL (Joan), blanquer de Barcelona: 457
- BANYOLES: 203; monestir de Sant Esteve: 1826
- BANYULS (Joan), frare: 1809
- BAR, ducs: 2271
- BARATA (Gabriel), pintor de Barcelona: 1060, 1071, 2241, 2243, 2244, 2252, 2259
- BARBARIA (regió del nord d'Àfrica): 1662, 2584
- BARBASTRE: 22, 1658; convent dels fraimenors: 516
- BARBASTRE, Barbastro (Joan de, Johannes de), escrivà reial: 1334, 1941, 1997, 2035, 2036, 2231, 2234
- BARBASTRE (Tomàs de), estudiant de gramàtica: 2151
- BARBERÀ (Bernat), canonge de Barcelona: 2170
- BARBERÀ (Joan de), OFP: 1715, 1785
- BARCELÓ (Pere): 1898
- BARCELONA, Barchinone, Barchinona: 24, 32, 79, 103, 107, 111-112, 114, 117, 133, 136, 145, 146, 148, 177, 180, 188, 191, 193, 195, 208, 219, 225, 228, 230, 231, 234, 235, 237-239, 334, 381, 398, 434, 461, 464, 475-476, 481, 512, 532, 535, 543-545, 592, 609-610, 621-625, 635-637, 639-645, 647, 656, 657, 663, 664, 666, 667, 670, 694, 741, 750, 765, 800, 825, 870, 878, 903-904, 922, 926, 946, 971, 973, 979, 983, 996, 1003, 1007, 1014, 1036, 1037, 1039-1040, 1045, 1053, 1060-1065, 1071-1073, 1075-1078, 1110, 1144, 1173, 1174, 1176-1177, 1184, 1188-1189, 1196, 1204, 1206-1207, 1209, 1211, 1239, 1248-1249, 1262, 1280, 1286, 1288, 1291, 1314, 1325, 1326, 1329-1331, 1350, 1352, 1353, 1355, 1360, 1370-1371, 1376, 1400, 1405, 1408-1409, 1412-1413, 1416, 1421, 1426, 1431, 1435, 1437-1438, 1440, 1442, 1446, 1447, 1452, 1454, 1469, 1484, 1487, 1496, 1501, 1502, 1513-1514, 1527, 1532, 1540, 1555, 1570-1574, 1588, 1590, 1603, 1608, 1611, 1617, 1627, 1667, 1675, 1677, 1681, 1686, 1790, 1696, 1700, 1707, 1717, 1723, 1735, 1749-1751, 1757, 1762, 1785, 1800, 1814, 1824, 1827, 1838-1839, 1842-1844, 1860, 1862, 1877, 1881, 1892, 1895, 1899, 1902, 1922, 1980, 1981, 1984, 1994-1995, 2002, 2006, 2008, 2012, 2028-2029, 2063, 2065, 2072, 2103, 2116, 2132, 2162-2163, 2171, 2203, 2207, 2220, 2222, 2236, 2241, 2244, 2246, 2247, 2252, 2256, 2258, 2259, 2261, 2265, 2288, 2292, 2311, 2313, 2363, 2396, 2399, 2401, 2402, 2409, 2418, 2450, 2456, 2458, 2466, 2468, 2577; lloc de datació: 9, 11, 13-14, 34, 37-39, 48-49, 52, 63-64, 67, 84, 86, 88-89, 90, 96, 100, 103, 104, 106, 107, 108, 110-116, 121, 122, 123, 125, 129, 132-135, 136, 140, 142, 146, 148-150, 154-157, 159-164, 166-167, 169, 172, 173-174, 178-180, 188-195, 201, 206-205, 208-209, 212-214, 226, 224, 227, 230, 236, 245, 252-253, 260-263, 265-271, 273-274, 277-279, 301, 369-374, 376-378, 383, 387, 394, 424, 434-435, 456-457, 481, 464-465, 473, 493, 504, 512, 515, 521, 523, 532, 546, 550, 555-556, 561-564, 590, 616, 619, 621, 625, 627, 631, 638, 648-649, 659-661, 658, 662-668, 675-677, 694-701, 703-704, 706-

708, 713, 718, 720-721, 724, 728, 737, 744, 746-747, 752, 770, 776-778, 818, 824, 874-878, 894-896, 900, 907-909, 920 bis, 921-922, 945-946, 971-972, 996, 1005, 1014, 1035-1036, 1039-1040, 1045, 1056, 1314, 1117-1118, 1136-1137, 1139, 1141-1142, 1145, 1174-1177, 1160, 1193, 1184, 1187, 1197-1200, 1202, 1203, 1209, 1211, 1221, 1223, 1227, 1249, 1262-1263, 1275, 1280, 1316-1323, 1328, 1343, 1346-1348, 1350, 1357, 1378, 1386, 1346 bis, 1384, 1389, 1392-1397, 1400-1402, 1404-1407, 1417-1419, 1425, 1427, 1431, 1432, 1453-1454, 1457-1460, 1505, 1519, 1520, 1523, 1526, 1532, 1534-1535, 1538, 1541, 1550-1552, 1557-1560, 1562, 1564-1567, 1569, 1576, 1578-1581, 1583, 1586-1588, 1590, 1611, 1617, 1619, 1577 bis-1643, 1645, 1647-1649, 1651-1652, 1663, 1674, 1685, 1788-1702, 1707-1709, 1725, 1730, 1734, 1738-1741, 1743-1745, 1747, 1757, 1760, 1762-1767, 1770, 1772, 1774, 1777, 1779, 1782, 1784-1787, 1789-1791, 1796, 1800-1802, 1805-1809, 1811-1817, 1819-1823, 1829, 1833, 1837, 1840-1842, 1847, 1849, 1853, 1857, 1858, 1862-1867, 1879, 1888, 1890-1891, 1897, 1901-1902, 1904, 1926, 1926, 1930, 1942, 1946, 1952, 1955, 1958-1960, 2057-2058, 2062, 2065, 2069, 2200-2201, 2204-2206, 2209, 2211-2212, 2214, 2220, 2205, 2231, 2234, 2237, 2241, 2244, 2246-2248, 2250, 2262, 2264, 2266-2275, 2277-2286, 2288-2290, 2296, 2306, 2307, 2309, 2353, 2355, 2356, 2358-2362, 2364-2366, 2368-2373, 2375-2377, 2380, 2387-2391, 2406, 2410, 2413, 2417, 2433, 2442-2444, 2447, 2549, 2551, 2563-2570, 2579, 2581; abadessa del monestir de Sant Daniel i Santa Clara: 1700, 1982, 2162; abadessa del monestir de Pedralbes: 1744, 1982; abadessa de Sant Pere

de les Puelles: 1735; altar de Santa Anna: 116; arxiu de les armes reials: 1931, 2297; arxiu reial: 50, 64, 317, 398, 408, 550, 804, 958, 992, 1244, 1291, 1248, 1421, 1500, 1544, 1660, 1756, 2291; batalla: 24, 504, 689, 697, 878, 896, 1454, 2413; bisbe: 39, 240, 1528, 1887; capella a l'església dels predicadors: 273; capella del palau reial: 236, 743, 745, 748, 760, 825-826, 894-895, 897-898, 1162, 2210, 2324; capella de Santa Maria del Portal Nou: 1678, 2474; capítol de la catedral: 39, 1505; casa de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem: 97, 302, 317, 334, 398; catedral: 165, 750, 1332, 1378, 2373; comtat: 1369; consellers: 689, 1995; convent de framenors: 800, 1707, 1995, 2173, 2225; convent dels frares predicadors: 235, 1911, 1915, 1953-1954, 2041, 2086, 2106, 2132, 2156, 2163, 2175, 2179, 2220, 2245-2247; diòcesi: 1665; escola de gramàtica: 1839, 1844; escoles d'arts: 1648; església de Santa Maria del Mar: 2127; església dels predicadors: 237; estudi: 235, 2053, 2063; estudi dels dominics: 425; Estudi General dels Predicadors: 532, 1355, 1409, 1411, 1764, 1834, 1980, 1981, 2223, 2247, 2311, 2440, 2468; guardià dels framenors: 1942; monestir de framenors: 1444; monestir de Pedralbes: 1744; monestir de Pedralbes, lloc de datació: 2448, 2449; monestir de Sant Daniel i Santa Clara: 1842, 1843, 2162; palau reial: 195, 379, 380, 390, 394, 434, 464, 504, 515, 697, 801, 873, 1726, 1741, 2103, 2207, 2347; plaça del Blat: 526; prior del convent dels predicadors: 2012, 2102, 2065; priora de les predicadores: 1411; prohoms: 689; veguer: 382, 689, 960, 985, 1432, 1433, 1442, 1485, 1503

BARCELONA (Guillem de), mestre d'obres del rei: 36, 60, 75, 85

BARCELONA I VALLÈS, veguer: 1214, 1405

BARDINA (Ferrer), pintor difunt: 1861

- BARDINA (Guillem), pintor de Barcelona: 1188
- BARGELLO, (cavallers de,) 913
- BARGIROT (Pere), mestrescola de Girona: 1375
- BARÓ (Pere), pintor de la vila de Perpinyà: 1703, 1871, 2195
- BAROT, (Berenguer), pintor de Barcelona, nebot de Guillem Barot: 1193, 1447, 1469
- BAROT, Barat (Guillem), pintor de Barcelona: 1193
- BARRAL (Arnau), trompador: 388
- BARTOLOMEVA, muller de Bartomeu Olivella, cuirasser, i filla de Ferrer Bardina, pintor difunt: 1861
- BARTOMEU, mestre *lapicida* de Tarragona, mestre d'obres: 121, 152, 159, 173
- BARTOMEU (Pere), arxiver i custodi de les claus de l'arxiu reial i escrivà: 1756
- BARTOMEU, Batholomei (Pere, Petrum), escrivà reial: 1841
- BAS (Bartomeu de), mestre: 2102
- BAS (Ramon de), ministre de l'OFM a la província d'Aragó: 684, 940
- BASSA (Arnau), fill de Ferrer Bassa, pintor d'imatges: 845
- BASSA (Bartomeu): 824
- BASSA (Berenguer), pintor: 1262
- BASSA (Ferrer), pintor i il·luminador de Barcelona: 574, 581, 638, 644, 660, 668, 694, 697, 716, 718, 720, 743, 745, 748, 752, 764, 776, 794, 799, 845, 1051
- BATALLER (Francesc), batxiller en arts, prevere i capellà reial: 1774
- BATLLE, baiuli (Arnau, Arnaldo), OFM: 846
- BELIONO (Pere), regent de l'Estudi General de Daroca: 503
- BELLINETI (Pere), capellà i cantor del rei: 1197
- BELLOT (Antoni), escolà de la capella reial de València: 1901
- BELLVEÍ, Bellvehí, Pulcrovicino (Guillem, Guillelmo de, Guillelmus de), lloctinent de protonotari: 683, 714, 1245, 1302
- BENAGUASIL: 2145, 2146
- BENAVARRI (A[ndreu] de), sobreatzembler de la casa del rei: 765
- BENAVIST (Samuel): 896
- BENEDICTUS, secretari: 2411
- BENET, joglar: 63
- BENET, misser: 895
- BENET (Tomàs, Thomàs), capellà major de la reina: 899, 903, 911, 966, 967, 978, 1018, 1083, 1097, 1173
- BENIAC (Ramon de): 511
- BENVENIST, mestre: 1663
- BERENGARII (Bartholomei): 996
- BERENGUER, mestre de la casa del rei: 101
- BERGA: 639; procurador reial: 849; veguer: 849, 2276
- BERGUEDÀ (Jaume), prevere: 1472
- BERGUES (Petri), de Cervera: 880
- BERNADI (Guillermus), il·luminador: 941
- BERNARDO, joglar: 1
- BERNARDÓ, joglar: 69
- B[ERNARDUM]: 974
- BERNARDUS, secretari: 931, 2418
- B[ERNAT], cardenal del títol de Sant Ciríac in Termis: 685
- BERNAT, joglar de la casa del rei: 1, 49
- BERNAT, nebot de Guillem Noguer: 129
- BERNAT, pintor, mestre de cuirasses: 542
- BERNAT, pintor valencià: 55
- BERNAT (sant): 1792
- BERNAT, senyer: 394
- BERNAT (Guillem), il·luminador de Lleida: 941
- BERNÉS, Barnés (Pere), argenter de València, de la casa del rei: 738, 758, 811, 817, 840, 892, 953, 1097, 1166, 1185
- BERRY, duc de: 1755, 2108, 2321
- BERTRAN, mestre i notari del papa: 11
- BERTRAN (Bonanat), mercader: 57
- BERTRAN (Domènec, Domingo), mestre de cases de València: 1496
- BERTRAN (Simó), OFM: 119
- BERTRANDUS, protonotari: 1302
- BESALÚ, lloc de datació: 2170, 2172, 2174, 2175
- BESANT (Pere): 1511
- BESIERS, senescal: 357

- BESIERS (Guillem de), professor de medicina de l'Estudi General de Lleida: 329, 331, 332, 363, 369, 438
- BÈUCAIRE, senescal: 357
- BEVIURE, Beviura (Petri de, Petrus de), secretari: 2165, 2281
- BIANYA (Jaume de, Jacobo de): 50, 51
- Bíblia*: 80, 99, 105, 110, 132, 258, 374, 386, 663, 664, 683, 732, 762, 764, 769, 775, 944, 956, 1144, 1180, 1349, 1362, 1368, 1626, 1632, 1638, 1753, 1789, 1998, 2089, 2194, 2229, 2245, 2297, 2355, 2413, 2426
- BIGUES (Joan), OFP, sublector del convent de Barcelona: 2163
- BISBALS (Franciscus): 1538
- BISCAYA (Guillem de): 774
- BLAN (Pere), dispenser de la reina: 1379, 1499
- BLANC (Consoli), argenter reial: 2092
- BLANC (Guillem), notari de Mallorca: 2388
- BLANC (Nicolau), fill del seu argenter Consoli Blanc: 2092
- BLANC (Pere), doctor en decrets per l'Estudi General de Montpeller: 2267
- BLANC (Ramon), estudiant de Lleida: 614
- BLANC DE LUCA, Blanch de Luca (Jaume, Jacme), mercader d'Avinyó: 916, 917
- BLANC D'ANJOU, reina: 205, 210, 335, 429, 443
- BLAS (Garcia), batlle de Daroca: 648
- BLASI (Ermengol), metge: 243
- Boïl (Felip de), tresorer, governador del Regne de Mallorca: 511, 794, 795
- Boïl (Joan de, Johannes de), Boïl (Jofre de), procurador reial a la cúria romana: 2509
- Boïl, Boyle (Pere de, Petrum), tresorer: 136, 143, 307, 336, 1237
- Boil (Ramon de), tresorer i conseller reial: 632, 634, 637, 650, 780
- BOIX (Bernat), abat de Santa Maria de Valldigna: 874
- BOLONYA, Bolunya: 1746, 1986, 1993, 2121, 1834, 1937, 2117, 1895; estudi General: 1993, 2117
- BOLONYA (Azzo de), canonge, nunci del rei de Castella: 45, 46
- BONAIRE: 466; santuari de Santa Maria de Bonaire, prop del Castell de Càller: 995
- BONANAT, tabaler de València: 483
- BONANY (Bartomeu de, Bartomeu): 2040, 2345
- BONASTRE (Bernat de, Bernardus de), secretari del rei: 1302, 1567
- BONAVIA (Origo di), joglar del rei: 529
- BONENSENYA, argenter de Saragossa: 595
- BONENSENYA, argenter valencià: 61, 215, 216
- BONET (Joan), estudiant a Lleida: 927
- BONIFACI VIII, papa: 370
- BONIFACI (Mateu), de Bolonya: 2494
- BONJUDÀ, jueu, fill de Dolcet Lacem: vegeu BONJUEU BEN LACEN
- BONJUEU BEN LACEN, Bonjuheu Avinlacen, fill de Dolcet Lacem, relligador de llibres de Lleida: 986, 2095
- BONT (Johan de): 1883
- BORBÓ, duc: 1719
- BORGES BLANQUES, LES: 2109
- BORGONYA, ducs: 2271
- BORRASSÀ (Guillem), pintor de Girona: 1965
- BORRASSÀ (Pere), trompador: 541
- BORRELL (Berenguer), metge del rei: 974
- BORRIANA, lloc de datació: 1250, 1251
- BOSC (Bernat), batxiller d'Elna: 2140
- BOTELLA (Mateu), escrivà reial: 334
- BOTELLER (Francesc), mestre de gramàtica de Tortosa: 1956
- BOTÍ (Guerau), OFM de València: 950, 951
- BOUILLON, Belló, Villó (Godofred de, Godfré de): 780, 1254, 2009-2011, 2013, 2093, 2095
- BRESC, Brescó (Guillem), doctor en lleis: 1275, 1462
- BRETON DE CRIQUECOT, Brotó de Criquecot (Roger), escrivà de lletra formada: 1031, 1038
- Breviari* (*Breviarium*, *Breviari*, *Breviar*): 166, 697, 817, 827, 869, 952, 1052, 1387, 1602, 1659, 1907

- Breviari ferial de tot l'an*: 257
 BRÍGIDA (santa): 1465
 BROQUETES (Joan), perit en dret, estudiant a l'Estudi General de Lleida: 1361
 BRU (Bernat), OFM, mestre en teologia i ministre provincial de l'orde: 928, 1384
 BRU (Gerard, Gerart), cabiscol de la capella reial: 869
 BRULL (Bernat), OFM: 1725, 1737
 BRUNET (Pere), pintor de Barcelona: 1590
 BRUSSEL·LES (Enric de): 1517, 1518
 BUESA (Gacía de): 1461
 BUFART (Bernat): 1950
 BUFET (Domènec), clergue de la capella reial de Saragossa: 2400
 BUFUI, Bufuy (Jaume, Jacme): 1050
 BURBÀGUENA: 127-128
 BURGOS: 520
 BURGUÈS (Ramon): 1626
- ÇAAT ALCAFAÇ, sarraí, paperer de València: 1292
 ÇAAT MASCUM, mim i joglar «del exabeta» de Xativa: 607
 CABANNES (Jacobus de): 111
 CABANYAL (Jaume de), estudiant de Lleida, jutge de la cúria de l'infant Joan: 1458
 CABEÇAL (Pere): 1418
 CABESTANY (Guillelmus de): 2328
 CABOT (Jacme), ballster de Barcelona: 904
 CABRERA, vescomte: 841
 CABRERA, Capraria (Bernat de, Bernardus de), conseller: 917, 941, 1241
 CABRERA (Dalmau de): 85
 CABRERA (Joan): 2273
 CABRERA (Pere de): 1651
 CABRERA, Capraria (Pere de, Petro de), clergue: 164
 CABRESPINO (Almeracio de), nunci papal i canonge de Lleida: 812
 CAÇADOR (Guillem), mestre de banderes de Mallorca: 1406
 ÇACALM (Petrus): 2371
 ÇA COSTA (Pera): 1350
 ÇADANO (Dominicus de): 795
- CADAQUÉS, lloc de datació: 226
 CALAF (Antoni, Anthoni), pintor i seller, ciutadà de Barcelona: 1280, 1325, 1326, 1329, 1331, 1353, 1435, 1437, 1627, 1677, 1751, 1753, 1759
 CALAF (Berenguer de), pintor barcelonès: 609
 CALAF (Bernat de), pintor: 1425
 CALAF (Nicolau), pintor de Barcelona: 1327, 1352
 CALASSANÇ (Joan de), trompador: 555
 CALATAIUD: 124, 305, 474, 781, 1228; lloc de datació: 126, 290, 437, 438, 452, 1135, 1334, 1362; batlle: 700; convent de Santa Clara, OFM: 1335; dominics: 399; justícia: 124, 297, 712
 CALATAIUD (Gil de), regent de l'Estudi d'Arts de Tarassona: 681
 CALDES DE MALAVELLA: 706
 CALDES DE MONTBUI, lloc de datació: 1528, 2446
Calila i Dimna: 705
 CÀLLER: 658, 1588; lloc de datació: 988, 993; arquebisbe: 1144; bisbe: 1387; castell: 517, 995; veguer: 658
 CALONGE (Pere de), pintor de Barcelona: 378
 CALOPA: 2337
 CALVET (Bartomeu): 473
 CALVET (Guillem): 989, 1392
 CALVET (Guillem), perit en dret: 4
 CALVET (Jaume), professor de lleis de l'Estudi General de Lleida: 678
 CALVÓ (Ramon), monjo de Santes Creus: 455
 CAMARASA (Mateu de), criat de Berenguer Colom: 427
 CAMBRIDGE: 2068; estudi: 1535; universitat: 1787
 CAMP DE BORRIANA: 593
 CAMPANER (Miquel): 143
 CAMPOS, batlle: 2388
 CAMPRODON, abat: 2048
 CAMPRODON (Guillem de), OFM: 787
 CANA (Llorenç): 470
Cançoner: 2268

- CANELLES (Bernat de), batxiller en lleis i estudiant a l'Estudi General de Lleida: 1494, 1761
- CANELLES (Bernat de), pintor de Barcelona: 1078
- CANELLES (Thomas de): 1237
- CANET (Pere de), vicari: 1505
- CANONS (Pere de), clergue de Girona: 2340
- CANTABRUGIE, studio: vegeu CAMBRIDGE
- CANYELLES (Nicolau de), doctor en lleis, batxiller en decrets i canonge de Barcelona: 2288
- CANYELLES (Tomàs de), de la casa reial: 1339
- CAPCIR (Joan), capellà de l'església de Sant Joan de Perpinyà: 779
- CAPDEFONT (Umbert de), batxiller en decrets: 1685
- CAPONS (Jaume de), capellà major de la casa de la reina: 2394
- CAPRARI (Raymundus): 248
- CARBÓ (Nicolau), pintor i ciutadà de Barcelona: 667
- CARCASSONA: 819; senescal: 357, 819
- CARCASSONA (Guillem de), mestre, físic i professor de l'Estudi General de Lleida: 544
- CARDONA (Berenguer de), mestre del Temple: 415
- CARDONA (Gabriel), estudiant de dret civil: 2214
- CARDONA (Hug de), dispenser: 1657
- CARDONA (Huguet, Hugueto), escrivà de la Cancelleria: 1037, 1055
- CARDONA (Pere de): hereu de, habitant de Lleida: 480
- CARDÓS (Bernat), notari: 1390
- CARINYENA, lloc de datació: 421, 472, 1191
- CARLEMANY, Karuli Magni, Caroli Magni: 780, 1009, 1010
- CARLES DE JERUSALEM I DE SICÍLIA, rei: 212
- CARMONA (Guillem de), regent de les escoles de gramàtica de Calataiud: 305
- CAROL (Guillem), batxiller en arts: 2052
- CAROL (Raymundi): 2197
- CAROLÍ (Ramon), metge: 2263
- CARRILLO (Gòmeç): 1254
- CARRIÓ (Joan de), OFM: 2104
- CARROÇ, Carroça, senyora: 2366
- Cartes d'Ovidi*: 2368
- CASADELLA (Bernat de): 705
- CASCANT (Joan), correu: 590
- CASESNOVES (Anthònia de), sor: 1982
- CASP: 2430
- CASSART (Bernat): 1523
- CASSIODOR: 1131
- CASTA (Juan de la): 1740
- CASTANY (Tomàs), d'Osca: 2499
- CASTANYET, joglar de Guillema de Montcada: 104, 168
- CASTELL (Bernat), argenter, habitant de Barcelona: 316
- CASTELL (Jaume), anafiler: 527
- CASTELL (Joan del), lector en decrets de l'Estudi General de Lleida: 2152
- CASTELLA, Regne: 45, 46, 92, 132, 191, 494, 497, 520, 610; rei: 45, 46, 92, 452, 485, 499, 2118, 2213, 2216, 2217
- CASTELLA (Joan de), duc de Lancaster: 2068
- CASTELLÀ (Ramon): 842
- CASTELLÀ (Jacme), nostre camarlenc: 2268
- CASTELLET (Ramon de), frare: 1720
- CASTELLNOU (Gombau de), degà de Jaca i canonge de València: 814
- CASTELLNOU (Jaspert de): 228
- CASTELLNOU (Ramon de), cavaller: 842
- CASTELLÓ: 1949; lloc de datació: 1490; convent dels predicadors: 1716
- CASTELLÓ (Bernat de), clergue: 1472
- CASTELLÓ (Bonanat de), batxiller en decrets i clergue de Vic: 1476
- CASTELLÓ (Francesc), ciutadà de Barcelona: 926
- CASTELLÓ (Jaume), OSA, batxiller en Sagrada Escriptura: 1856-1858
- CASTELLÓ, Castellón (Joan, Johan), de Perpinyà: 1753
- CASTELLÓ (Ramon), OFP: 1512

- CASTELLÓ (Ramon de), OFM: 1697, 1770
 CASTELLÓ D'EMPÚRIES: 2086
 CASTELLS (Pere de), jutge: 78
 CASTELLVÍ (Bernat), estudiant: 2415
 CASTROGIOVANNI, Castre Johan (Felip de),
 OFM, del Regne de Sicília: 887, 1650
 CASTRONOVO (Alfonsus de), consiliarium:
 1483
 CATALÀ (Pere Guillem), camarlenc del rei:
 1838
 CATALÀ DE MONTPELLER (Bertran), cler-
 gue i estudiant d'arts a París: 12-14
 CATALINA, filla del difunt Jaume Mir:
 2328
 CATALINA, muller de Pere Vidal, pintor:
 1904
 CATALUNYA, Cathalonia: 100, 873, 1245,
 2136; governador: 1611; Principat: 2296
 CATHERINA, monja: 1982
 CATLLAR, Castlario (Arnau de, Arnaldus
 de), OFM: 684-689
 CATÓ: 780, 834, 1440, 1545, 2096, 2260
Catolicon: 1016
*Causa motta contra quosdam nobiles Unio-
 nis*: 330
 CAVALLER, Cavallerii (Jaume, Jacobo), ciu-
 tadà de Barcelona: 946
 CAVALLER (Romeu), OFM: 2066
 CEBRIÀ (Pere Alegre), joglar: 529
 CEDENA (Francesc): 2415
 CEDRELLES, Vedrelles (Domènec, Domin-
 go), obrer de la seu reial de València:
 2233
 CELLERER (Pere de), mestre: 474
 CENTELLES (Eimeric de): 2089
 CENTELLES (Ramon de), estudiant valen-
 cià en dret canònic a Avinyó i a Mont-
 peller: 2304, 2334
 CERDANYA, Ceritanie, comtat: 463, 1509,
 1891, 2261, 2470
 CERNINO, Cerninus, Carnino, notari de
 Carcassona: 819
 CERVELLÓ (Dalmau de): 2134
 CERVELLÓ (Guerau de): 415
 CERVELLÓ (Guerau de): 2010
 CERVELLÓ (Hug de): 2379, 2410
 CERVERA, Cervarie: 508, 757, 857, 880,
 941, 945; lloc de datació: 109, 335-338,
 1144, 1148, 2045, 2046; batlle: 642
 CERVERA (Bernat), mercader de Barcelo-
 na: 561
 CERVIA, abat de: 1950
 CERVIA (Francesc), lector dels carmelites:
 2126
 CÈSAR: 780
 CHALE (Nicolau), cantor de l'església de Pa-
 lerm: 120
 CHANANT, torsimany: 71
Chapitoler (Capitoler): 257, 452
 CHIVA (Jaume), OFM i batxiller en «Sakra
 Pagina»: 1921, 1736, 1852
Cigognina: 2274, 2275
 CIMA (Pere): 642
 CIRER (Bernat): 2389
 CIRER (Pere), OFM, fill de Bernat Cirer:
 2389
 CIURANA (Joan), OSA: 2272
 CIUTADELLA: 73; lloc de datació: 70-73;
 església: 73; Santa Maria, església: 70
 CIUTADELLA (Pere de): 853
 CLAPERS (Berenguer), relligador de llibres:
 530
 CLARA, sogra de Jaume Conesa: 1681
 CLARAMUNT (Domènec), veí de València:
 671
 CLARAMUNT (Guillem de), prevere de la
 diòcesi de Barcelona: 1665
 CLAESVALLS (Andreu de), mestre de *ginnys*:
 337
 CLARETA, concubina de Berenguer d'Oló:
 1397
 CLAVER (Bernat), estudiant de l'Estudi Ge-
 neral de Lleida: 2188, 2279
Clementines, Clementinas: 658, 1405
 CLOSA (Francisco sa): 1663
 COCH (Jaume), joglar del rei Robert de Ca-
 làbria i Sicília: 230
Codi (Codicem, Codice): 142, 658, 747,
 1221
 CODINA (Jaume, Jacme), lloctinent del rec-
 tor de la capella del palau de Barcelona:
 895, 898

- CODINA (Pere): 1782
 CODINACHS, Cudinachs, Codinacs (Berenguer de), escrivà de ració i mestre racional: 613, 615, 826, 1101, 1149, 1411, 1369, 1393, 1249
 CODONY (Bernat), notari de Cervera: 508
 CODOS, lloc de datació: 517
 Col: vegeu *Carta als Colossens*
 COLELL, Descolell (Anthoni): 851
 COLET, (Joan de), mestre d'obres de Lleida: 76
 COLL (Guillem): 2316
 COLL DE PANISSARS, lloc de datació: 51
 COLLBATÓ, lloc de datació: 1037
Collectari: 433, 450
Collectari Cantorum: 404
Collectari Sanctorum: 443
 COLOM (Berenguer), doctor en decrets: 2433
 COLOM (Berenguer): 427
 COLOM (Bernat), escrivà del rei: 2122
 COLOMER (Benet), estudiant d'arts i fill del seller del rei: 2138
 COLONA (Simó de), doctor en decrets per l'Estudi General d'Avinyó: 2056
 COLONNE (Guido delle): 1755, 1870
 COMABELLA (Francesc, Francesc de), argenter de Barcelona: 903
 COMELLES (Bartomeu, Barthomeu), fuster de Barcelona: 1248, 1249, 1290
 COMENGE (Berenguer de): 1833
 COMES, Cumbis (Ramon de, Raimundus, Raimundus de): 2146, 2239
 COMPANY (Francesc): 2229
 COMPANY (Pere): 1338
 COMPANYYS (Bernat): 987
Compendi: 2107, 2113, 2133
 COMTE, Compte, Comitís (Guillem, Guillemus), capellà i domèstic reial, rector de Constantí: 772, 909, 931
 COMTE (Pere), canceller de l'Estudi General de Perpinyà: 1944, 1945
 COMTE (Pere), professor de dret: 227
 CONAMINA (Ferrer de), notari i ciutadà de Barcelona: 1288
Concordançes: 777
 CONCUT (Llop de), dispenser de l'infant Pere: 506
 CONESA (Guillem), canonge: 1803
 CONESA (Jaume, Jacme, Jacobi de, Jacobo, Jacobus de), protonotari: 729, 876, 946, 957, 1052, 1055, 1110, 1122, 1123, 1182, 1240, 1241, 1245, 1304, 1334, 1394, 1407, 1422, 1483, 1531, 1532, 1563, 1566, 1595, 1642, 1681, 1870, 2109
 CONESA (Ramon), OFP: 2245
 CONFLENT: 819, 1509
 CONGOST (Francesc), OFM, de Barcelona: 1800
 CONGOSTELL (Bernat de), mercader: 1904
 CONILL (Francesc), OFM, professor de medicina i veí de Montpeller: 2147, 2174
 CONILL (Guillem), metge: 1935, 1936
 CONILL (Guillem), OFP, mestre en teologia, lector del convent de Tortosa: 1092-1094, 1210, 1211, 1274, 1526, 1253, 1258
Conqueste de la terra d'Ultramar: 637
 CONSTANÇA, ex-emperadriu dels grecs: 290
 CONSTANS (Guillem), argenter de València: 528, 537
 CONSTANTÍ: 931
Constitucions: 2335
Constitucions de Catalunya: 641
Consueta: 257, 404, 433, 450-451
Contemptus: 1204
 CONTIJOC (Andreu de), conseller i auditor reial, jurista de Lleida, batxiller en dret i assessor del veguer de Montblanc: 1256, 1916, 2075, 2106
 COPI, mestre flamenc: 1447
 COPONS (Pere de): 2177
 COPONS (Ramon de): 932
 CORBELLÀ (Berenguer, Berenguer de), doctor en lleis, professor de l'Estudi General de Lleida: 1450, 1470
 CORBERA (Blai de), clergue: 2381
 CORBINS: 257; lloc de datació: 257
 CORÇÀ (Miró de), metge reial: 920, 920 bis, 1106, 1107
 CORNAQUÍ, joglar de Milà: 569, 565, 567
 CORNEL (Maria), comtessa de Portugal: 867

- CORONA (Pere), procurador dels plets: 1154
 CORP (Bernat), prevere d'Elna i estudiant a l'Estudi General de Tolosa: 2405
 CORRETGER (Bernat), pintor de Barcelona: 696
 CORRETJA, Corrigie (Joan, Johanni), sobrecoc de la reina: 836
 CÔRSEGA, Corsice: 2261
 CORSINO (Jacob): 1900
 CORTELL (Berenguer de), perit en dret de Barcelona: 1262
 CORTIELLA (Berenguer de), mercader: 2423, 2424
 Cort Papal: vegeu Cúria Romana
 CORTS (Pere), mestre en Sagrades Escriptures i prior provincial de l'orde de Sant Agustí a Aragó: 1947
 COSCOLLA (Francesc): 1091
 COSTA (Guillem, Guillelmo), inquisidor: 812
 COSTA (Joan de, Joan de la), estudiant de dret de l'Estudi General de Lleida, batxiller en decrets i estudiant a Avinyó: 1687, 1770, 2338
 COSTA (Nicolau) batxiller de Barcelona: 1977
 COSTA (Pere), batlle general de Catalunya: 1432
Costumbres: 452
Cotae Maximo: 1755
 COTLLIURE, lloc de datació: 256
 COURTOIS (Guiron le): 2069, 2082
 CREBESÓ (Arnau), capellà i almoner: 1473
 CREMONA (Joan de, Johannis de), frare: 771
 CRESPI (Domènec, Domingo), il·luminador de llibres: 2090, 2091-2094
 CRESQUES, Cresches, físic reial: 751
 CRESQUES (Jafudà), mestre de mapes i brúixoles: 1909
 CRESQUES ABRAHAM (Cresques Abram), jueu de Mallorca, dibuixant de mapes: 1389, 1955
 CRESQUES DE VIVER, astròleg avinyonès: 2256, 2306, 2449
 CROÀCIA (Pere de): 321
Crònica [de Pere III] (Cròniques del rei Pere el Cerimoniós): 1488, 1339, 2307
Crònica de Jaume I (Crònica del rei Jaume): 1531, 2231
Crònica de Sant Joan de la Penya: 2481
Cròniques: 851, 1346, 2161
Cròniques de Bretanya o d'Anglaterra: 2165
Cròniques de Sicília: 1695
Cròniques del rei de França: 1203
Cròniques dels reis de Castella, Navarra i Portugal: 1421
Cròniques dels reis de Sicília: 1696
Cròniques reials: 1625
 CRUÏLLES, Crudiliis (Bernat de, Bernardo de): 1654
 CRUÏLLES (Duran de), llicenciat en medicina: 2158
 CUCÓ (Ramon), llicenciat en decrets: 2099
 CUMAS, Sibilla de: 1792
 CUMBIS (Romeo de): 2100
 Cúria Papal d'Avinyó: vegeu Cúria Romana
 Cúria Romana, Curie Romana, cort papal, Cúria Papal d'Avinyó: 248, 328, 591, 658, 688, 856, 782, 857, 918, 929, 1197, 1348, 1521, 1526, 1604, 1605, 1702, 2509
 DALLIA (Berenguer), bidell de l'Estudi General de Lleida: 1524
 DAMASC: 2363
 DARÍ (Josep), veí de Tàrraga: 2459
 DAROCA: 600, 648, 1881, 2206; lloc de datació: 416, 473, 474, 604, 598-602, 1042, 1043, 1122, 1123; arxipreste: 601; església de Santa Maria: 2206; Estudi General d'Arts: 503, 728, 1961; jurats: 1961; justícia: 297, 1228, 1961
Datari: 1376
 DAVID, jueu de Barcelona: 1173
 DAVID, rei: 780
De amore et dilectione Dei et proximi et aliarum rerum et de forma vitae: 2507
De artibus diligendis: 2507
De bello judaico (De bello judaico, Jucefus: De Bello Judaico, De bello judayco, Jucefus: De bello judayco): 2062, 2084, 2098, 2099, 2101

- De coronationibus regum*: 682, 683, 714
De doctrina cristiana: 1755
De eclipsi solis et lune: 476
De laudibus divinæ sapientiæ, distinctio prima: 2507
De Providentia: 1792
De sermone Domini in monte: 1755
De vicis e virtutis: 457, 458
 DEÇA (Ferran): 721
Decret (Decretum): 58, 183, 661, 658, 679, 777
Decretals (Decretales, Decretalibus): 58, 142, 183, 613, 809, 819
 DEISA (Michaellem): 111
 DES PONS (Petrum), conseller: 679
 DESBOSC (Berenguer), rector d'Onda: 1767
 DESCAHUES, d'Escahues (Brunus): 1311, 1501
 DESCOLL, Descolls, Dezcoll, de Colle (Bernat, Bernardo, Bernardum), lector del convent dels predicadors de Barcelona, lloctinent del mestre racional, mestre racional: 1328, 1488, 1544, 1625, 1684, 1716, 1719, 1726, 1834, 1895, 1911, 1953, 1954, 2127, 2137, 2307, 2327
 DESCOLL (Guillem), de l'escrivania reial: 1949
 DESCOLL (Guillemó), fill de Guillem Descoll: 1949
 DESCORTEY (Berenguer), jurisconsult de Barcelona: 1681
 DESFAR (Jaume), canceller del duc de Girona: 1432, 1660
 DESFEU (Jaume), pintor de Barcelona: 1211
 DESFEU (Ramon de), pintor de Barcelona: 1185, 1606, 2265
 DESLLOR (Joan), estudiant a Lleida i fill del metge reial: 2428
 DESPENS (Bertran): 1272, 1275
 DESPENS (Pere), fill de Pere Despens, llicenciat en lleis a l'Estudi General de Lleida: 707, 730
 DESPENS (Pere), professor de l'Estudi General de Lleida, doctor en lleis, vicecanceller i conseller reial: 630, 640, 642, 655, 659, 807
 DESPÉS (Andreu), bidell de Lleida: 299
 DESPÍ (Joan), OFM, mestre de l'infant: 2440
 DESPLÀ (Bernat), mestre de les obres que es fan al Regne de València: 249
 DESPLÀ (Joan), batxiller: 1704, 1904
 DESPLÀ (Pericó): 1399
 DESPOU (Antoni), pintor de Barcelona: 1062, 1076; 1176, 1417, 1637, 1902, 1913
 DESPOU (Jaume), pintor de Barcelona: 1370, 1453, 1762
 DESPOU (Joan), pintor de Mallorca: 1464
 DESPRATS (Antoni), pintor de Barcelona: 1012, 1014
 DESPRATS (Berenguer), llicenciat en lleis: 1085
 DESPUIG (Arnau), notari: 344
 DESPUIG, de Podio (Bartomeu, Bartholomeus, Bartholomeo), guarda del rebost de les armes reials i arxiver de l'arxiu reial de Barcelona: 54, 835, 877, 992, 1162, 1163, 1244
 DESPUIG, de Podio, de Puig (Bernat, Bernardus), guardasegells de la reina Elinor: 650, 859
 DESPUIG (Francesc), escrivà del batlle general de València: 671
 DESPUIG (Guillem), jurista: 1340, 1341, 1681
 DESPUIG (Jaume): 399
 DESPUIG (Miquel): 2145, 2146
 DESPUIG, Despuich, de Podio (Pere, Petrus): 868, 1026
 DESPUIG, Dezpuig (Simó), pintor de València: 844, 942, 962, 1095, 1096, 1101
 DESSOLER (Ramon), «obrer d'obra d'or e de perles», de Barcelona: 621
 DESTORRENT (Arnau), jurista: 1340
 DESTORRENT, Destorrents, de Torrente, Torrents (Ramon, Raimundus), pintor i il·luminador de Barcelona: 889, 922, 923, 946, 1037, 1209
 DESTORRENTS (Guerau), OFM: 1635
 DESVALL, de Valle (Bernat, Bernardus), pintor de Barcelona: 1065, 1073, 1272, 1273, 1841

- DESVALL, de Valle, de Vallo (Bertran, Bertrandus): 479, 492, 1462
- DESVALL, de Vallo (Pere, Petrus), conseller i tresorer reial: 1500, 1625, 1696, 1709, 1941
- DESVILAR (Ramon), mestre: 312, 345
- DÉU (Bernat de): 2289
- DÉU (Pere de), frare: 492
- DEULOFEU (Pere), OFM: 1850
- DEVESA (Jaume), rector de les escoles d'arts de Barcelona i batxiller en decrets: 1378, 1648, 2373
- DEZ VALL (Pere), tresorer del senyor rei: 1753
- DEZBOCH (Pere), escrivà de ració: 1101
- Diccionari* (llibre sobre Teologia): 1728
- Dictàmens*: 132
- DIEGO, frare OSA, del Regne de Castella: 610
- DÍEZ, Didaci (Rodrigo), doctor en lleis i conseller reial: 548, 728, 729
- DÍEZ DE ZUERA (Álvaro), estudiant de dret: 1990
- Digestam veylla* (*Digestum veteris, Digesti veteris, Digestum vetus, Digesto Vetere*): 142, 658, 747, 778, 784
- Digesti novi* (*Digestum Novum, Digesto novo*): 142, 784, 1652
- DIONÍS (Amor): 229, 250
- Disticha Catonis*: 1439, 1545, 2096, 2260
- Doctrinal*: 551, 834, 1204, 1998
- DOLÇA, parenta de Nicolaua, muller del pintor Jaume Despou: 1370
- DOLCET LACEM (Dolcetum Lacem), enquadernador jueu, relligador de l'Estudi General de Lleida: 469, 986
- DOMÈNEC, pintor: 244
- DOMÈNEC, trompador de l'infant Pere: 198
- DOMÈNEC (Berenguer): 145 bis
- DOMÈNEC, Domènech, Dominici (Jaume, Jacme, Jacobus), OFP, mestre en «Sacra Pagina» i inquisidor al Regne de Mallorca i als comtats de Rosselló i de Cerdanya: 1548, 1668, 1743, 1768, 1815, 1891, 2107, 2108, 2113, 2124
- DOMÈNEC (Nicolau): 2002, 2003
- DOMÈNEC (Pere), batxiller: 1947
- DOMÈNEC (Pere), gramàtic: 311
- DOMÈNEC, Domènech (Ramon), OFM: 885, 886
- Domine ne in furore tuo*: 366
- Dominical*: 404, 433, 450, 452, 966
- Dominical de leyenda de canto*: 452
- Donald le Roux*: 2082
- DONÇ (Joan de), canonge de l'església de Santa Maria de Daroca: 2207
- DURAN (Andreu), argenter de Barcelona: 2116
- DURAN (Francesc), lector, OFM de València: 598, 786
- DURAN (Guillem), canonge de l'església de París: 934
- Eccl: vegeu *Eclesiastès*
- ECLESIASTÈS (Eccl): 1792
- EDUARD, rei d'Anglaterra: 265
- EGIDI (Bonanatus): 2136, 2371, 2456
- EGIDI (Johannes): 658
- EGIDI (Martinus) escrivà: 986
- EIMERIC (Nicolau), inquisidor del regne: 1432, 2385
- EIXEA, lloc de datació: 24, 35, 77, 513, 514, justícia: 44
- EIXEA (Martí d'), OFM, de la capella reial: 176
- EIXIMÈN, bisbe de Saragossa: 296
- EIXIMÈN DE ROCA (Roderic): 10
- EIXIMENIS (Bonsom): 658
- EIXIMENIS, Ximénez (Francesc), confessor reial: 1530, 1560, 1562, 1578, 1614, 1618, 1623, 1624, 1786, 1942, 1970, 1974, 2142, 2470
- EIXIMENIS (Joan), OFM: 2374
- ELIONOR, reina, muller d'Alfons el Benigne: 494, 497
- ELIONOR, reina de Castella, filla de Pere III: 1929; infanta: 836, 1366, 1367, 1410, 1678
- ELIONOR (Alionore) de Portugal, reina, muller de Pere III: 836, 841-843, 861-868, 882, 883

- ELIONOR (Alionore, Leonor) de Sicília, reina, muller de Pere III: 859, 873, 920, 931, 965, 1009, 1023, 1040, 1057, 1198, 1202, 1343, 1357, 1366, 1367, 1492, 1519, 1530, 1912
- ELISÈN (Joan), clergue, estudiant a Bolo-nya: 2121
- ELISENDA, muller de Jaume Despou: 1762
- ELNA: 1685, 2121, 2140, 2403, 2405; lloc de datació: 2142; bisbe: 1959, 1962
- EMBOIVA HESEY, rabí de l'aljama de Lleida: 740
- EMPÚRIES: 151; comte: 533, 1561, 1889; comtessa: 1504, 1889
- ENAMORAT (Jacob): 178
- ENCINACORBA, justícia: 721
- Enforçada*: 747
- ENGELBERT (Bernat), fill de Pere Engelbert: 1214
- ENGELBERT (Pere), astròleg: 1214
- Epístola Ex Ponto*: 1755, 1792
- Epístoler* (Epistolari, Pistoler, Pistollero): 257, 404, 433, 443, 450, 452, 810
- ERES (Ponç, Ponç d'), domèstic del rei i bidell de l'Estudi General de Perpinyà: 1958-1960, 2309
- ERILL (Arnau d'), camarlenc de la reina: 1536, 1661, 1678
- ERILL (Berenguer d'), bisbe de Barcelona: 1432, 1505
- ERILL (Guillem d'), obrer de la seu de Lleida i ciutadà de Lleida: 514
- EROLLES, LES, abat: 1987
- ERUGA (Ferrer), estudiant de decrets a l'Estudi General de Lleida: 1826
- ESCATRÓN (Martí d'), mestre: 540
- ESCLARMUNDA, muller de Jaume de Sant Climent, escripta de la reina: 50
- Escó (Pere d'), OFM: 757
- ESCORNA (Ramon), escripta: 105
- ESCRIVÀ (Bernat), procurador del rei: 37, 38, 49, 99, 111
- ESCRIVÀ (Guillem, Guillemó), ciutadà de València, reboster: 53, 68, 132, 303, 401
- ESCUDE (Jaume), notari guardasegells de Mallorca: 460
- ESGLÉSIES: 651, 664; església de Santa Eulàlia: 664
- ESLIDA: 1662; lloc de datació: 1662
- ESPANYA, argenter de València: 526
- ESPARREGUERA, Esparraguera (Domènec), escripta de lletra formada, veí de València: 1235
- ESPLUGUES, Espluga (Gerau d', Gerau ça), conseller i escripta de ració de l'infant Joan: 1502, 1505
- ESPLUGUES (Guillem d'), OFM: 155
- ESQUERIT (Pere): 102, 104, 106, 108, 114, 117-118, 133, 145, 148-149, 154, 164, 166, 168, 175, 177, 197, 198, 207, 210, 211
- ESQUERRER (Bernat), prior de Montserrat: 343, 364
- ESQUERRER (Ramon): 145 bis
- ESTEVE, Estefano (Berenguer, Berengario), escripta del rei: 1483
- ESTRUC SALVAT (Estruch Salvat), jueu: 1116
- Evangelí segons sant Lluc* (Lc): 1705, 2096
- Evangelí segons sant Mateu* (Mt): 1828, 2096, 2357
- Evangelisari* (Evangelister): 10, 257, 286, 366, 404, 433, 443, 450, 810, 827, 831, 2335, 2438
- EXIMINO DE MONEVA (Petrus): 154
- EXIMINUS, escolar: 66
- EXIMINUS: 1111
- FALCÓ, joglar de Milà: 569, 565, 567
- FANLO (Francesc de), clergue de Lleida i estudiant a l'Estudi General: 1474
- FANLO (Joan de), estudiant a Lleida: 1478
- FARACH IBN LADRON, moro de Saragossa: 9
- FARRERA (Guillem de), monjo de la capella reial: 806
- FELIP (Domènec), pintor: 244
- FENOLLET, Fonolletto (Hug de, Hugus, Hugoni), mallorquí, doctor en lleis, professor de l'Estudi General de Lleida, canceller reial: 708, 737, 744, 751, 761, 769, 784, 791, 793, 803, 809, 819, 941, 954, 960
- FENOLLET (Pere de), vescomte d'Illa: 791

- FENOLLET, Fonollet (Ponç de), canceller de l'Estudi General de Lleida: 879, 937, 939, 940
- FERDINANDI DE HEREDIA (Blasium), conseller: 931
- FERISA: 415
- FERNÁNDEZ (Alfonso), joglar: 533
- FERNÁNDEZ (Joan), anafilè de València: 483
- FERNÁNDEZ (Juan), oriünd de Toledo: 1633
- FERNÁNDEZ DE HEREDIA, Ferdinadi de Heredia (Blas, Blasii): 1991; Arnaua, mul·ler de; 1991
- FERNÁNDEZ DE HEREDIA (Juan), mestre de Rodes: 2189, 2430, 2452, 2509
- FERNÁNDEZ DE QUINTANILLA (Alfonso), capellà de la reina de Castella: 1929
- FERNÁNDEZ MUÑOZ (Juan), mestre racional: 691
- FERRAN, capellà: 253
- FERRAN, fill del rei de Mallorca: 260
- FERRAN, fill natural de Jaume I: 8, 17, 19, 32, 35
- FERRAN, infant, fill d'Alfons el Benigne: 529, 1111
- FERRÁNDEZ (Guillemó), trompeta de València: 483
- FERRANDIS (Ferran), ardiaca de Moya (diòcesi de Conca): 151
- FERRANDIS D'HÍXAR (Pere), fill natural de Jaume I i estudiant a Montpeller: 5; infant: 47
- FERRANDO (Joan), teixidor de draps de ras: 2467
- FERRER (Arnau), canonge de la seu de Lleida: 1916
- FERRER (Arnau), estudiant d'arts, de Saragossa: 2215
- FERRER (Bartomeu), batxiller en decrets: 1577 bis
- FERRER (Bartomeu), lector del convent dels predicadors de Barcelona: 710
- FERRER (Bernardí), estudiant d'arts: 2168
- FERRER (Bonifaci), doctor en lleis i procurador reial a la cúria romana: 507, 688
- FERRER (Francesc), OFM: 2178
- FERRER (Macià), corredor de València: 888
- FERRER (Palací), fuster: 1297
- FERRER (Pere), frare lector dels frares menors de Mallorca: 1934
- FERRER (Pere), frener: 561
- FERRER, Farrer (Pere), mestre de vidrieres de Vilafranca del Penedès: 801
- FERRER, Ferrarii (Vicenç, Vicencii, Vicent), monjo de Poblet, almoiner de l'infant Joan: 1441, 1525, 2134
- FERRERA (Felip de): 2313
- FERRERA (Guillem), monjo de la capella reial: 806
- FERRERA (Pere de): 2341
- FERRI (Jaume), notari de Cervera: 945
- FETO (Pedro, Pero), mestre dels fills de Jordi Joan, dispenser de l'infant Martí: 2026
- FIGUERA (Andreu), notari: 1412
- FIGUERES: 741, 2178; lloc de datació: 204, 2167, 2168
- FIGUEROLA (Guillem de, Guillem, Guillelmo), pintor: 1394, 1570, 1628, 1629, 1814
- FIGUEROLA (Joan), estudiant de dret canònic: 1420
- FIGUEROLES (Guillem de), traginer: 1413
- FILLAC (Francesc), fill de Berenguer d'Oló: 1396, 1397
- FILLAC (Llop), prevere, capellà de l'infant Martí i mestre del seu fill Martí: 2441
- FILOTXA (Pere), clergue de Mallorca: 2176
- FINAMANÇA, joglar: 259
- FINESTRES (Berenguer de), lloctinent de Bertran de Sarrià: 220
- FLAÇÀ (Gerau de, Gerau de), de la casa de la reina, mestre de gramàtica i sobrecoc dels infants Joan i Martí: 1125, 1204, 1205, 1243, 1261, 1264, 1278, 1279, 1290; hereu: 1290
- FLORÈNCIA, Florentia (Ròmul de, Romulo de), mestre pintor: 1311, 1356, 1372, 1373
- Flos Sanctorum (Floris Sanctorum Flors Sanctorum)*: 404, 433, 450-451, 2040
- Flos virginum*: 366

- FOÇEN, fill de Farach ibn Ladron, moro de Saragossa: 9
 FOIX: 148; comte: 148, 358, 1537, 2333, 2346, 2416, 2443
 FOIX (Bernat de), camarleng de la reina: 1825
 FOIX, Fuxi (Francesc de, Francesc, Francisco, Francisco de, Franciscus de, Franciscus), escrivà i secretari reial: 728, 771, 751, 761, 912, 931, 932, 934, 954, 988, 2313
 FOIXÀ (Jofre de): 238
 FOIXÀ (Miquel de), OFM, lector: 1167
 FOLGUER, Folgues (Beltran), il·luminador de llibres, de València: 959
 FOLQUET (Francesc), de Castelló d'Empúries: 2086
 FOLQUET (Llorenç): 77-78
 FONOLL (Guillem), escrivà de Sant Miquel de Cuixà: 742
 FONOLLAR (Berenguer de), veguer de Tarragona: 204
 FONOLLAR (Humbert de, Umbert de), cambrer major de l'infant Martí, capellà novell: 1217
 FONOLLET (Pericó Pons de): 1157
 FONOLLETO (Petrus de), vicecomiti Insula: 791
 FONT (Johan ça): 1884
 FONTANET (Joan), metge del rei: 1418
 FONT-LLOPS (Pere de), OFP: 2468
 FONTOVA (Domingo de), frare, conseller d'Artal d'Alagó: 392
 FONTS (Lluís), OFM: 2068
 FORANI (Joan), perit en dret: 4
 FORÇOR (Joan), OFP, lector del convent de Barcelona: 2179, 2180
 FORNELL, Fornells (Joan, Joan de, Johan de), OFM i mestre en Teologia: 1451, 1508
 FORT (Guillem), pintor i veí de València: 488
 FORTS (Domènec), prevere de Saragossa: 732
 FRAGA: 2495; lloc de datació: 2118, 2119, 2416
 FRAHIM ALFATUX, jueu: 1976
 FRANC (Pere): 2008
 FRANÇA, Francia, Francie, regne: 827, 1203, 1305, 1481, 1606, 2062, 2066; rei: 1016, 1305 bis, 1852, 1921, 1928, 2271, 2466; reina: 2271
 FRANÇA, Francia (Arnau de, Arnaldi de): 836
 FRANÇA (Joan de): 2382
 FRANCESC, abat de Santes Creus: 699
 FRANCESC, fill del difunt Jaume Mir: 2328
 FRANCESCA, esposa de Bartomeu Soler: 1984
 FRANCESCA, muller de Berenguer d'Oló: 1397
 FRANCESCA, muller de Bernat de Congostell, mercader: 1904
 FREDERIC, emperador: 132
 FRIDANCUS (mestre): 1381
 FUENFERRADA: 130
 FULLIT (Berenguer), escrivà de la casa del rei, il·luminador, miniaturista i procurador reial a Tarragona: 24, 67, 80, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 170, 346, 367, 336, 360, 374, 386, 424; esposa de: 86
 FULLIT (Pere), fill del miniaturista Berenguer: 383
Fur: 2164
Furs d'Aragó: 444
 FUSTER (Arnau), il·luminador: 578, 580
 FUSTER (Guillem): 153
 FUSTER (Martí), jurat de València: 1598
 GABRIEL (Jorc), jueu de Barcelona: 996
 GALANDESI (Giovanni), mercader de Pistoia: 8, 17
 GALEOS: 2209
 GALINI (Francesc), estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida: 2397
 GALLART (Berenguer): 2099, 2048
 GALLEGU (Pedro, Pero), estudiant de dret: 2411
 GÁLMÍ (Bernat), clergue de Barcelona: 2501
 GALORE (Joan), canceller de l'Estudi General de París: 1857, 1858
 GALVANY (Guillem), doctor en lleis: 204
 GALVESTRI, joglar: 1

- GAMBÓ, joglar de mestre Joan de Pròixida: 230, 233
- GANDIA, lloc de datació: 594
- GAR[...] (Juliano): 2371
- GARCEII DE JANUIS (Petri): 1454
- GARCÉS (Joan), clergue: 10
- GARCÉS DE COHET (Joan): 124
- GARCIA (Ferran), frare: 201
- GARCÍA (Gonzalo), argenter de Saragossa: 33
- GARCIA (Joan), OFM, lector del convent de Saragossa: 1426
- GARCIA GARCÉS (Joan), protegit de l'infant: 292
- GARCIE, Garces (Eximino, Eximinus): 658, 799, 803
- GARRET (Pere), prevere d'Elna, batxiller en decrets i lector a l'Estudi General de Tolosa: 2403
- GARRIUS (Julià), tresorer: 2487
- GARVÍ (Gil): 1947
- GASCÓ (Andreu), trobador de danses de la casa del comte (de Foix): 1537
- GASIÓ (Castellana), muller de Joan Martín d'Eslava: 2099
- GASSÓ (Bartomeu), OFP: 1791
- GAUBERT (Bernat), de Narbona, mestre en teologia, predicador del palau reial de Barcelona: 2103, 2324, 2347
- GAUBERT (Guillem), OFP: 2109
- GAVALDÀ (Bartomeu), frare batxiller del monestir dels frares menors de Mallorca: 1934
- GAVARRESII (Arnaldus), jurisperito: 658
- GAVERONA, muller de Jacme Cabot: 904
- GAVET (Pere de), llicenciat en arts i professor de medicina: 657
- GAY (Esteve), bisbe d'Elna: 2154
- GEBELINI (Guillelmo): 2103
- GENÇA (Antoni, Anthoni), prevere del comte d'Urgell: 1684
- GENER (Bartomeu), clergue de Barcelona i estudiant de dret canònic: 2402
- GENER, Generii, Janer, Januarii (Joan, Johan, Johanni), armer i fuster: 1528, 1860, 1686, 1788, 1908, 1912, 1970, 2164
- GENER, Januarii (Pere, Petrus), apotecari: 931
- GENOVÈS (Bartomeu), visionari, seguidor d'Arnau de Vilanova, autor del llibre *Aveniment de l'Anticrist*: 1432
- GENSA (Martí de, Martí, Martinum de), OP, d'Osca: 1311, 1356, 1372
- GEORGIO, mestre: 1951
- Gestes*: 722, 740
- GIBERT (Berenguer), llicenciat en dret i rector d'Alcalà de Xivert: 1917
- GIBERT (Bernat), doctor en decrets: 2319
- GIETZO (Francisco), joglar del rei: 308
- GIETZO (Joan), joglar del rei: 308
- GIFRET (Dalmau), estudiant de dret canònic a l'Estudi General de Lleida: 2270
- GIL (Bernat), lector del monestir de Santa Maria del Carmel de Perpinyà, frare lector en teologia: 805, 1032
- GIL (Domènec), atzembler: 118
- GIL (Domènec), capellà de la capella reial d'Alacant: 251
- GIL (Domingo), batxiller: 1169
- GIL (Guillem), jurispèrit de Perpinyà: 1998
- GIL d'ARENÓS, Gil d'Arenys (Domènec, Domingo), capellà i almoïner reial: 682, 597, 635, 683, 714, 722, 740
- GILABERT, frare: 1777
- GILABERT (Ferrer): 1306
- GILABERT, Gilaberti (Ferrer, Ferrario), procurador reial del Regne de Mallorca: 1930, 1971
- GILABERT (Marc), que va a estudiar a l'Estudi General de Tolosa: 1305 bis
- GILBERTI (Petrus), veí de Daroca: 658
- GILI (Arnau), mestre de ginyes: 338
- GILS (Pere), OFP, prior de València i mestre en teologia: 1763, 2051
- GINEBREDÀ (Antoni, Anthonium), OFP, lector del convent de Barcelona, professor en «Sacra Pagina», prior del convent dels predicadors de Mallorca: 2078, 2079, 2085, 2097, 2106, 2114, 2115, 2124, 2133, 2135, 2136, 2150, 2185, 2240, 2247, 2413, 2444, 2487
- GINESTAR (Pere): 666

- GIRFEU (Dalmau), estudiant d'arts amb el físic i mestre reial Raymundi Carol: 2197
- GIROLAMI (Remigio dei): 2323
- GIRONA, Gerunde: 381, 536, 881 bis, 904, 1221, 1375, 1474, 1478, 1793 bis, 1896, 1993, 2037, 2128, 2193, 2194; lloc de datació: 2384, 186, 202, 382-385, 536, 775, 910, 881 bis-920, 1111, 1113, 1375, 1768, 1769, 1771, 1775, 1776, 1778, 1896, 1921, 1965, 2151-2154, 2156, 2176, 2179, 2180, 2182, 2186, 2189, 2198, 2238-2240, 2242, 2253-2255, 2190 bis, 2266, 2282, 2319, 2339, 2363, 2367, 2374, 2382-2386; batalla: 297, 703, 1221, 2283; bisbe: 1887, 1950; convent dels carmelites: 2251, 2169; diòcesi: 2443; veguer: 297
- GIRONA (Pere), pintor de Perpinyà: 1509, 1647
- Glosas sive lecturam archidiaconi super Sexto Decretalium*: 836
- Glossarium*: 836
- GODELLA (Domènec de), *cisorii folii auri*: 1447
- GODELLA (Mingony de), fill de Domènec de Godella, *cisorii folii auri*: 1447
- GÓMEZ (Pedro), ardiaca de Toledo: 918
- GONÇAL, difunt bisbe de Càller: 658
- GONZÁLEZ (Juan), escuder de Lope Pérez: 494
- GOSTEMPS (Aimeric), escolà de la capella reial: 1721
- GOSTEMPS (Pere de, Petrus, Petrus de): 1701, 1719, 1951, 1964
- GRÀCIA (Jaume), argenter de Barcelona: 661
- GRÀCIA (Nicolau de): 1177
- GRACIANI (Johannes), jurisperit: 658
- Gracisme*: 1204
- GRAFEU (Giacomo de), OMC, provincial de Sicília: 2436
- Gran Crònica d'Espanya*: 2213, 2216, 2217
- GRANADA: 30, 1507, 1739, 1769; rei: 1111
- GRAS (Bernat), pintor de Perpinyà: 1380, 1547
- GRASA (Pere), estudiant de Lleida: 1673
- GRASILDA (Guerau), lector: 1947
- GREGORI XI, papa: 1968
- GREGORI, frare: 2384
- GREGORI, OFM: 1143
- GREGORI (Ramon): 911
- GREGORI MAGNE: 1792, 2096
- GRIMAU (Pere), veguer de Barcelona: 1432, 1503
- GROSSA (Guillelmus de la): 2328
- GUADALAVIAR, riu: 18, 509, 560
- GUADALEST: 16
- GUAL (Franciscus dez): 1223
- GUALBA (Guerau de), ardiaca de Barcelona: 465
- GUALTERI DE CASTIGLIONE: 1705, 1755
- GUÀNECS (Berenguer de), lector del convent de frares menors de Mallorca: 1694, 1820, 2271
- GUANTER (Pere), OFP, de la casa del comte d'Armanyac: 1630
- GUARDAMAR, església: 240
- GUÀRDIA (Berenguer de), canonge de Barcelona i Vic, estudiant a Bolonya: 268
- GUÀRDIA (Pere de), estudiant de dret canònic, capellà i domèstic del rei: 1679
- GUASC (Bernat), joglar: 211
- GUASC, Guasch (Jaume, Jacme), OFM, de Barcelona: 2049, 2375, 2450
- GUTERI (Fernando) [Fernando Gutiérrez Tello], mestrescola i arquebisbe de Sevilla: 413
- GUERAU (Arnau), administrador general de l'illa de Sardenya: 664
- GUERAU (Berenguer), clergue: 1221
- GUERAU (Guillem), de Mallorca: 938-940
- GUERAU (Romeu), capellà major de la reina: 1374, 1622
- GUERECO (Francesc), joglar: 140
- GUIBERT (Bernat): 2278
- GUILERA (Berenguer): 280
- GUILLELM, frare: 1804
- GUILLELMO, abat de Poblet: 1951
- GUILLEM, mestre d'esgrima del rei: 88, 89, 90
- GUILLEM (Llop), OFP: 327
- GUILLEM (Simó), trompador: 527

- GUILLEMONA, muller de Bernat Corretger, pintor de Barcelona: 696
 GUINES (Pere de), mestre [escultor]: 665
 GUISSONA (Guillem de), batxiller en lleis i lector: 1652
 GUITARDES (Pere, Petrus), escrivà: 1964, 1973
 GURREA (Llop de, Lupum de, Lop de, Lope de, Loppo de), cambrer major, camarlenc i conseller del rei, majordom de l'infant Martí: 589, 650, 691, 891, 912, 917, 963, 964, 1202 bis, 1771, 1851
 GURREA (Miguel de), portantveus del governador al regne d'Aragó per l'infant Pere: 502
 GUTIÉRREZ TELLO (Fernando): mestrescola i arquebisbe de Sevilla, vegeu Fernando GUTERI

 HAÇEM, argenter: 79
 HAYN ALPILEC: 1943
 HÍJAR: 1356
Himner (Imner): 1066, 1083
Historia Alexandri Magni: 2500
Historia destructionis Troiae: 1755, 1870
Historiae Philippicae: 2144, 2191, 2192, 2199
Històries dels reis d'Aragó i comtes de Barcelona: 1358
Històries troianes, Istòrias Troyanas: 1641, 1642, 1771, 2337
 HÍXAR (Jaume d', Jacme de), OFM de Barcelona: 770
 HOMÉS (Robert), escrivà de lletra rodona de Barcelona: 1405
Hores (Horas, Ores, llibre d'hores): 2384, 456, 577, 595, 660, 694, 698, 861-864, 931, 963, 964, 1018, 1045, 1410, 2431, 2432
Hores de la Passió (Horas de la Passión, Libro de Passió): 635, 704, 1187
Hores de Santa Maria (Hores de Santa Maria, Ores Sanctes, Ores de Sancta Maria, Ores de Santa Maria, Ores Sancte Marie): 433, 635, 837, 888, 967, 1040, 1053
 HORT (Pere d'): 102
 HORT, Ort (Ramon de l'): 2145, 2146
 HOSPITAL (Nicolau de l'), OFM: 1583

 HUG (Ponç), comte d'Empúries: 151
Humilies de Sant Agostí: 2240
Humilies de Sant Gregori: 2240

 IBRAHIM ABENCATZES, jueu de València: 620
 IBRAHIM ABONAMIAS: 123
 IBRAHIM DE LA CABALLERIA, jueu de Saragossa: 599
 IGUALADA: 115; lloc de datació: 196, 1653
 ILLA, vescomte: 1504
 ILLA (Pere d'), difunt canonge de Barcelona: 37-39
Inforciatum: 636
Innocentium: 658
Inventari Iuris: 747
 IRLANDA: 901
 ISAAC AÇRA, jueu de Castella: 497
 ISAAC ASTRUC, jueu de Barcelona: 878
 ISAAC CALOT, jueu i mestre d'esgrima: 724
 ISAAC DAVID (Isaach David), jueu, relligador de llibres de Barcelona: 1045, 1156
 ISAAC NAFUÇ (Isaac Nafuci), jueu de Mallorca, mestre d'astrolabis: 1234, 1711, 2376
 ISABEL, infanta, filla de Pere III: 1982
 ISABEL, infanta, neboda de Pere III: 888
 ISABEL, monja de Pedralbes, filla de Pere Pujol, porter reial: 1982
 ISABEL, reina, muller de Pere II: 132
 ISABEL, vídua de Jaume Conesa: 1681
 ISALGUER (Bernat Ramon): 1306
 ISERN (Bernat), mestre de draps de llana: 1283
 ISRAEL COHE, físic: 1099
 ITÀLIA: 610

 JACA: 248, 814, 1161, 1164; lloc de datació: 352-363, 511, 548; convent dels fraimenors: 248
 JACA (Domènec de), OFM: 248
 JACOB, jueu, revenedor de llibres: 1973
 JACOB BONVEÍ (Jacob Bechbehí), jueu: 876
 JACOBINO, joglar: 259
 JACOMÍ, joglar del rei Robert de Calàbria i Sicília: 230, 232

- JACQUES, joglar: 524, 534, 538
 JACQUET, sastre: 439
 JÀFER (Guillem), jutge de la cúria reial: 138
 JAFUDÀ ALATZAR, jueu de València: 1411
 JAFUDÀ BEN MENAZÉ, escrivà d'àrab: 34
 JAFUDÀ BEN VIVES, jueu: 785
 JAFUDÀ BONSENYOR, jueu de Barcelona: 193
 JAFUDÀ VINAC (Jaffudanum Vinach), jueu, venedor de llibres de Barcelona: 1454
 JAFUDÀ VIVERIG, corredor jueu: 2413
 JANELLO, joglar: 259
 JANER (Domènec), OFP: 1868
 JASPERTUS (Jazpertus): 783, 784, 795, 799, 812
 JASSA (Ennecum Luppi de): 91
 JAUME, fill del comte d'Urgell: 2446
 JAUME, fill del difunt Jaume Mir: 2328
 JAUME, infant, fill d'Alfons el Benigne: 546, 577, 583
 JAUME, infant, fill de Jaume II: 316, 411, 416, 435
 JAUME, infant, fill de Joan I: 2305
 JAUME, mestre de l'Estudi General de Lleida, metge reial: 438
 JAUME (Mateu), trompeta: 517
 JAUME I, rei: 64, 256, 334, 398, 405
 JAUME II, rei (Jacobi): 210, 287, 464, 465, 471, 476, 513, 532, 812, 945, 1546, 1696, 2310, 2326
 JAUME III, rei de Mallorca, senyor de Montpeller (Jacme de Mallorques, Jacobi de Maiorice, Jacme de Montpeller, Jacobum de Maiorica): 708, 747, 769, 775, 777, 795, 844, 934, 954, 962, 1095, 1096, 1101, 1364, 1365, 1369, 1383, 1500
 JAVA (David), jueu, mestre de llibres: 539
 JEROMA (Pere), pintor de Perpinyà: 1640
 JIMÉNEZ D'ARENÓS (Ferran), prexantr de Tarragona: 816
 JIMÉNEZ DE ISUEL (García), mestre de les escoles d'Uncastillo: 2104
 JIMÉNEZ DEL ROY (Bernabé), oriünd de Calataiud i estudiant a l'Estudi General de Lleida: 1228
 JOAN, joglar: 1
 JOAN, Johannes, Johan (sant), evangelista: 839, 1629
 JOAN, infant, cosí de Jaume II: 393
 JOAN, joglar del mestre de Santiago: 565, 566
 JOAN, Johan (Arnau), jurista: 881
 JOAN, Johannis (Jordi, Giorgio), dispenser de l'infant Martí: 1846, 2100
 JOAN (Pere): 244
 JOAN (Ramon), argenter de la seu de Girona: 438
 JOAN I (Johannes, Johanni, Johannis, Iohannes), rei: 2291, 2296, 2315 bis, 2337, 2349, 2370, 2412, 2427, 2456, 2471, 2481, 2508; duc de Girona: 1229, 1432, 1719; infant: 904, 930, 943, 1067, 1068, 1070, 1183, 1204, 1205, 1243, 1246, 1249, 1257, 1263, 1265, 1267, 1270, 1311, 1393, 1441, 1458, 1463, 1490, 1493, 1499-1504, 1507, 1511, 1516, 1523, 1525, 1577, 1582, 1856, 1584, 1610, 1612, 1615, 1616, 1626-1627, 1632, 1633, 1638, 1641, 1651, 1680, 1682, 1683, 1686, 1725, 1730, 1736, 1760, 1761, 1768, 1769, 1771, 1773, 1776, 1788, 1797, 1803, 1809, 1813, 1818, 1829, 1848, 1851, 1852, 1854, 1858, 1868, 1869, 1882-1884, 1886, 1887, 1889, 1891, 1896, 1903, 1908, 1915, 1918, 1921, 1928-1930, 1946, 1952, 1955, 1958-1960, 1967, 1970, 1978, 1989, 2002-2004, 2061, 2074, 2076, 2077, 2079, 2043, 2045, 2057, 2058, 2052, 2083, 2084, 2098, 2099, 2101, 2103, 2104, 2109, 2139, 2140, 2142, 2153, 2164-2166, 2173, 2181, 2183, 2188, 2190-2192, 2202, 2213, 2215-2219, 2221, 2222, 2224, 2228, 2248, 2253
 JOAN XXII, papa: 1706
 JOAN BAPTISTA, sant: 1350, 1346 bis
 JOAN «lo Ros», mestre de draps de figures de París: 1013, 1058
 JOANA, infanta, filla de Joan I: 2443
 JOANA, infanta, filla de Pere III, comtessa d'Empúries: 1034, 1483, 1561, 1924

- JOANÍ, joglar del rei Robert de Calàbria i Sicília: 230, 232
 JOCO (Juan de), de Daroca: 1
 JOFRE, fill del protonotari Galceran d'Artigues: 2269
 JOFRE, *francigenum*, mestre *lapicida*, ciutadà de Mallorca: 56
 JOFRE, Joffre (Llorenç, Lorenç), candeler de València: 1086
 JOHANNES: 815
 JOHANNI, joglar del rei de Castella: 92
 JONQUERA: 741
 JONQUERS (Bernat des), lloctinent i protonotari de l'infant Joan i secretari del rei: 2183, 2190
 JORDÀ, estudiant: 628
 JORDÀ, OFM: 155
 JORDÀ, Jordani (Domènec, Domingo, Dominicus): 694, 753
 JORDÀ (Guillem), apotecari de la reina: 368
 JORDÀ (Guillem), escrivà: 838
 JORDI (Francesc), pintor de Barcelona, pintor de les armes del rei: 971, 973, 999, 1138, 1151, 1175, 1360, 1371, 1398, 1400, 1416, 1438, 1513, 1784, 1824, 1865, 2237
 JOSUË: 780
 JOVAL (Antoni de): 2293
 JOVAL (Ponç de): 2294
 JUAN MANUEL, don: 410, 411
 JUANYES (Esteve), joglar castellà: 274
 JUCEF, mestre d'obres de l'Aljaferia, pare de Mahomat de Bellits: 323
 JUCEF ABENARDUT, jueu astròleg d'Osca: 1682, 1683
 JUCEF AMELANTE, jueu, relligador de l'Estudi General de Lleida: 469
 JUCEF AVENPELUG, jueu de Barcelona i argenter reial: 481, 478, 493
 JUCEF BONIVA, jueu: 519
 JUCEF CERNICO, sarraí d'Osca: 2478
 JUCEF D'OSCA, jueu: 1851
 JUCEF ESCARPAT, jueu de Barcelona: 878
 JUCEF MOCASI, jueu: 2365
 JUCEF RAVAIA: 29
 JUDES MACABEU: 780
 JUJOL, Juyol (Galceran): 1121
 JULIÀ (Pere), trompador: 555
 JUNQUERIO (Bernardo de): 2188, 2362, 2370
 JUSTÍ, Justín, Justino (Marc Junià): 2144, 2189, 2192, 2199
Justino: 2144
 JUTGE (Pere), apotecari barceloní: 342
Lacrime de Déu: 366
 LAGUARRE (Bernat de), de la casa del rei: 94
 LAMBERTACIIS (Azzo de), mestre: 247
 LANCEE (Corradus): 42
Lancelot (Lançalot, Lançelot): 779, 789, 867, 2209
 LANUÇA (Ferrarii de), domesticis: 803
 LANUZA, Lanuça (Bertran de, Bertrandi de), professor en lleis: 719, 803
 LASCUNO (Arnaldi Guillemi de): 105
 LATZARO (Pere Abril), joglar: 529
 LATZARO, joglar de la reina: 133, 154
 LAURIC (Ramon), frare mercedari: 145, 166
 LAVERRE (Gil de): 1733
 Lc: vegeu *Evangelii segons sant Lluc*
 LAURO (Bartholomeus de): 941
 LEBRI (Natal), mestre: 1727, 1729
Leccionari (*Leccioner*): 797, 2090, 2091-2094
Lectura d'Odofre: 747
Lectura de tractats: 834
 LEDÓ (Lorenz, Lorenç), escrivà de Berenguer de Codinachs: 1149
 LEGANÉS (Benet), escrivà de lletra rodona: 453
 LEITAGO, Leytago (Joan de, Johan de), de l'escrivania del rei: 2083, 2495
 LEITAGO (Pere de), OFP: 2222, 2223
 LENA (Pere de), paborde de Mallorca: 2451, 2463
 LEOCADI (Jaume), de Girona: 2301
 LEONARDO, joglar: 259
 LEROI (Gilet), il·luminador: 914
 LEROI, Leroy (Llorenç, Lorenç): 910
 LEVI (P.), jueu de Manresa: 1183
Libello Rotfredi: 142
Liber consolationis et consilii: 1705, 1792, 2323
Liber Feudorum Ceritaniae: 100

Liber Feudorum Maior: 100

Libre de les Corts: 1336

Llibre de les partides: 1315

Libre de Proposicions: 2059

Libre del rey en Jacme: 1908

Libres dels feus [Liber Feudorum Maiores?]: 1549

Libret de la Vertut de los Salmos: 704

Libret de Oracions: 704

Libris de Floris: 443

LILLET (Ferrer de), batlle general de Catalunya: 479

LIULA (Pere), hostaler de Barcelona: 1814

LLAÇA (Gil de), camarlenc de la duquessa: 1632

LLADÓ (Arnau de), monjo de Santes Creus: 1520

LLANÇOL (Guerau), clergue de València: 1848

LLANÇOL (Guerau), batxiller en decrets de l'Estudi de Tolosa: 2266

LLARDECANS: 470

LLEDÓ (Joan), lector del convent dels frares menors de Morella: 1250, 1607

LLEIDA, Leyda, llerda, llerde: 11, 102, 158, 305, 313, 324, 331, 352, 353, 356, 364, 376, 377, 397, 414, 473, 480, 491, 507, 577, 614, 674, 768, 794, 795, 796, 807, 812, 821, 822, 927, 937-940, 972, 989-991, 1020-1022, 1033, 1043, 1079-1081, 1113, 1118, 1135-1137, 1139, 1149, 1159, 1191, 1192, 1240, 1256, 1270-1272, 1275, 1285, 1289, 1316-1320, 1321, 1323, 1359, 1361, 1390, 1392, 1396, 1397, 1402, 1418, 1420, 1429, 1430, 1449-1450, 1457, 1458, 1462, 1470, 1474, 1478, 1486, 1491, 1494, 1524, 1550, 1551, 1553, 1604, 1605, 1649, 1666, 1672, 1687, 1699, 1710, 1722, 1729, 1732, 1747, 1761, 1767, 1779, 1782, 1802, 1805, 1811, 1826, 1832, 1833, 1853, 1879, 1896, 1897, 1912, 1916, 1932, 1933, 1938, 1939, 1957, 1962, 1963, 1983, 1999-2001, 2007, 2058, 2076, 2077, 2038, 2043, 2044, 2046, 2054, 2061, 2070-2072,

2075, 2080, 2087, 2095, 2139, 2152, 2177, 2189, 2201, 2211, 2212, 2222, 2250, 2262, 2264, 2270, 2274, 2279, 2295, 2298, 2300, 2304, 2308, 2316, 2319, 2329, 2331, 2332, 2336, 2342, 2355, 2397, 2398, 2400, 2408, 2414, 2415, 2420, 2422-2424, 2427-2429, 2433, 2448, 2468, 2469, 2471, 2472, 2476, 2490-2493, 2499, 2503, 2505; lloc de datació: 10, 21, 26, 33, 80, 93, 94, 97-98, 102, 153, 158, 163, 176, 181, 215, 216, 217, 241, 240, 281-285, 287-289, 307-321, 339-345, 391, 408, 413, 425-426, 427, 465-467, 469, 471, 479, 587, 659, 673, 674, 744, 745, 794, 795, 707-799, 800-804, 872, 873, 924, 925, 985-987, 989-991, 1008, 1106, 1107, 1149, 1285, 1288, 1289, 1359, 1361, 1420, 1463, 1497, 1657, 1658, 1812, 1660, 1664-1666, 1668, 1669, 1671-1673, 1675, 1679, 1681, 1712, 1713, 1891, 1909, 1910, 1916, 2074, 2082, 2101, 2104, 2105, 2111, 2434, 2435; batlle: 469, 478, 480, 493, 986, 1237, 1779, 2189, 2281; bisbe: 2, 3, 387, 440, 1212, 1317, 1727, 1823, 1866, 1879, 1897, 1983, 2096, 2038, 2138, 2182; canceller de la cúria judicial: 2415; capella del castell reial: 479, 794, 1008, 1037; capítol de la catedral: 1404, 2138; castell: 2281; catedral: 514, 1020, 1477, 1652, 1916, 2000, 2062, 2329; convent dels predicadors: 2, 2080, 2468; cort/cúria: 340, 361, 397, 459, 673, 674, 740, 972, 981, 1397, 1795, 1832, 1833, 1927, 1999, 2000, 2007, 2077, 2039, 2075, 2201, 2214, 2250, 2476, 2492; degà de la catedral: 1404; església: 2214; Estudi de Gramàtica: 309; Estudi General (Generalis Studio Ilerdensis, Generalis Studio Ilerdensis): 288, 294-295, 297-298, 300, 310-313, 315, 318-321, 325, 329, 332, 339-341, 343-345, 348, 353, 355, 357-359, 362, 363, 369, 375, 385, 387, 391, 397, 414, 426, 428, 438, 440, 459, 466, 467, 469, 525, 544, 593, 630, 640, 655,

- 673, 674, 678, 707, 708, 730, 737, 746, 804, 807, 818, 822, 872, 874, 879, 924, 937-940, 972, 980, 981, 987, 991, 1020-1022, 1033, 1043, 1079-1081, 1113, 1118, 1135-1137, 1139, 1149, 1159, 1160, 1191, 1228, 1270, 1271, 1275, 1285, 1316-1320, 1321, 1323, 1359, 1361, 1390, 1392, 1396, 1397, 1418, 1420, 1429, 1430, 1449-1450, 1457, 1470, 1474, 1494, 1524, 1550, 1551, 1553, 1591, 1652, 1676, 1812, 1687, 1710, 1729, 1747, 1761, 1764, 1767, 1794, 1795, 1796, 1802, 1805, 1811, 1826, 1832, 1833, 1853, 1879, 1897, 1916, 1932, 1933, 1938, 1939, 1957, 1999-2001, 2088, 2092, 2106, 2038, 2044, 2046, 2048, 2061, 2075, 2081, 2111, 2152, 2177, 2189, 2201, 2211, 2212, 2250, 2255, 2262, 2264, 2270-2279, 2298, 2299, 2319, 2329, 2331, 2332, 2336, 2342, 2397, 2398, 2400, 2408, 2414, 2420, 2422, 2429, 2433, 2448, 2469, 2471, 2473, 2476, 2490-2493, 2499; framenors: 1443; Paeria: 470; paers: 155, 324, 340, 341, 362, 673, 678, 1449, 1552, 1795, 1879, 2075, 2081, 2201, 2250, 2490, 2493; palau reial: 1657; parròquia de Sant Joan: 21; prior dels predicadors: 939; rector de l'Estudi General: 987; sobrejunter: 414; sotsveguer: 408; sinagoga: 796, veguer: 387, 397, 414, 440, 441, 459, 674, 740, 972, 981, 1338, 1390, 1397, 1430, 1552, 1795, 1832, 1833, 1927, 1999, 2000, 2007, 2077, 2039, 2075, 2201, 2081, 2214, 2250, 2342, 2476, 2492
- LLEIDA I PALLARS, llerde et Pallariensis, cort i vegueria: 941
- Lleis d'Espanya*: 2349, 2350
- LLEUGERET, joglar del comte de Foix: 179
- LLIBIÀ (Bernat de), batlle general del Regne de València: 421
- LLIBIÀ, Llibià, Llivia (Pere de), tresorer del rei: 57, 68, 181, 194
- Llibre d'hores*: vegeu *Hores*
- Llibre de la Rosa*: 2090
- Llibre de les franqueses i privilegis de Mallorca*: 2371, 2372
- Llibre de Miracles de Santa Maria de Montserrat (Llibre dels Miracles)*: 588, 590, 636
- Llibre del bon cavaller sens por*: 2082
- Llibre del rei Meliaux*: 2082
- Llibre dels focs del Principat de Catalunya*: 2453
- Llibre dels Salms* (Sl): 1414, 1597, 1756, 1792, 1870, 1925, 2096, 2260
- Llibres del Repartiment de València*: 2456
- Llibres dels Repartiments*: 314
- LLINARS (Jaume de): 105
- LLÍRIA, lloc de datació: 2155
- LLOBET (Bertran): 1996
- LLOBET (Guillem): 398
- LLOBET (Martí), pintor de Barcelona: 1061, 1072, 1431
- LLOMBARDIA, Lombardie: 993
- LLOP, museu del primogènit: 1405
- LLOPART, Laupart (Berenguer), pintor de Barcelona: 1533, 1667, 1690, 2292
- LLOPART (Guillem), OFP, sublector de Tarragona: 1345
- LLOPART, Leopardi (Marc, Marco), argenter de Barcelona: 456, 459, 562-564
- LLOPART, Laupart (Tomàs, Thomàs), pintor de Barcelona: 1859
- LLOR (Gil de), clergue de Lleida: 2298
- LLORENÇ, Lorenç, pintor de Barcelona: 1514, 1588
- LLORENÇ (Bartomeu), pintor: 680
- LLORENÇ (Ramon), fill de Garcia i estudiant a Montpeller: 226
- LLORT, castell de, lloc de datació: 239
- LLUC (sant), evangelista: 1705, 2096
- LLUÍS, Luyç, fill del comte de Prades: 2281
- LLULL (Ramon): 2341
- LLUNELL, Llull (Guerau, Gerau), pintor de Barcelona: 1063, 1064, 1075, 1259, 1637, 1750, 2320, 2321
- LLÚRIA (Hilària de), filla de Roger de Llúria: 477
- LLÚRIA (Roger de): 477
- LLÚRIA, família: 486
- LOANY (Enric de): 2112

- LOBENIG, joglar del comte de Foix: 358
 LOBET (Bertran): 1996
 LOGRONYO, lloc de datació: 165
 LÓPEZ (Diego), mestre en teologia i confessor del comte de Trastàmara: 1312, 1313
 LÓPEZ (García), jutge de la cúria règia: 854
 LÓPEZ (Miquel): 1228
 LÓPEZ (Pedro), porter reial: 1575
 LÓPEZ DE AYERBE, Lupi d'Ayerbio (Sancho, Sancii), confessor del rei: 632, 679, 690
 LÓPEZ DE OLMEDA (Sancho), notari guardasegells de l'infant Pere: 472
 LÓPEZ DE TORMÓN (Pedro, Pero), porter reial de la porta forana: 1539, 1543, 1554
 LÓPEZ DE URREA (Juan), camarlenc: 2011
Lotino Serpiero: 1781
 LUCHAS [evangelista]: 839
 LUNA, lloc de datació: 1271
 LUNA (Maria de), infanta, esposa de l'infant Martí: 2441; duquessa de Montblanc: 2198
 LUNES (Bartomeu), de la dispenseria de l'infant: 1855, 2064
 LUPI DE LUNA (Ferdinandi), coper: 1463
 LUPUS: 1941
 LUXEMBURG, cardenal: 2280
- MACARI (sant): 2096
 MACHAULT (Guillaume de), poeta: 2242, 2346, 2366, 2379, 2410
 MAÇÓ (Arnau), de Vilafranca del Penedès, canonge de Sant Joan de les Abadesses: 1819, 1823, 1866
 MAÇOT, Maçoti (Arnau de, Arnaldo): 31, 35
 MAELLA: 1588, 1590, 2368, 2448
 MAFRET (Joan), estudiant a l'Estudi General de Tolosa: 2404
 MAGALLÓN, lloc de datació: 1069
 MAGALONA: 2452
 MAGALUF DE BENFARRO, jueu: 1777
 MAGAROLA (Berengarium de), procurador de les rendes i drets reials als comtats de Rosselló i de Cerdanya: 1677, 1891, 2113
 MAGAROLA (Ferrer de), secretari del rei i arxiver reial: 988, 1244, 1305, 1358, 1364, 1365, 1391, 1421, 1422
- MAGRE (Esteve): 970
 MAHIR SALOMÓ (Mahir Salamó), jueu de Barcelona, llibreter i relligador de llibres: 1039, 1196, 2258
 MAHOMAT, alfaquí: 293
 MAHOMAT BENICEF, d'Eslida: 1662
 MAHOMAT DE BELLITO, sarraí de Saragossa, mestre d'obres de l'Aljaferia: 323
 MAHOMET VELLIDO: 223
 MAIMÓ (Samuel), argenter de València: 490
 [MAIMÒNIDES]: vegeu MOSSÉ D'EGIPTE
 MALAPERTO, joglar del rei Carles de Jerusalem i de Sicília: 212
 MALET (Bertran), mercader: 57
 MALET (Joan, Johan), escrivà, copista i cantor de la capella reial: 592, 1532, 1583, 1541, 1559, 1564, 1581, 1593, 1619, 1620, 1646, 1757
 MALLA (Andreu), de la capella reial: 2200, 2232
 MALLOFRÉ (Guillem), prevere i batxiller en arts: 1282
 MALLOL (Berenguer): 107
 MALLOL (Ferrer), veguer de Barcelona: 77-78, 81
 MALLORCA, Malorches, Maiorice, Maioricarum: 79, 134, 183-185, 213, 260, 460, 724, 759, 794, 938, 1369, 1401, 1406, 1459, 1464, 1495, 1548, 1602, 1626, 1909, 1930, 1971, 2002, 2047, 2076, 2078, 2079, 2085, 2086, 2108, 2114, 2115, 2172, 2176, 2261, 2365, 2371, 2372, 2374, 2388, 2397, 2451, 2468; lloc de datació: 56-58, 69, 120, 143-144, 1140; batlle de la ciutat: 876; bisbe: 1863, 2168; capella reial: 795, 946; capítol de la catedral: 2168; convent de framenors: 1693, 1694, 1697, 1934, 1971; convent dels predicadors: 759, 1716, 2078, 2086, 2115, 2136, 2468; governador: 1241, 2076, 2228; jurats: 1632, 1638, 2097; Estudi General: 2374; monestir de Santa Maria de Real: 1401; palau de l'Almudaina: 134, 144; prior dels carmelites: 2002; prior dels franciscans: 2172; prior dels predicadors: 1994,

- 2047; procurador general: 2482; procurador reial: 2293; Real de Mallorca: 1401; Regne: 771, 795, 1245, 1891, 2136; rei: 381, 384, 756; reina: 716
- MALNEGRE (Jofre, Jaufrido), escrivà de lletra rodona: 1538
- MALPÀS (Guillem de), antic mestre de gramàtica a Xàtiva: 1310
- MANFRED, mim: 189
- MANRESA: 508, 1183; lloc de datació: 1908, 2183; batlle: 268; convent dels carmelites: 2239
- MANRESA (Blanca de), dida de l'infant Joan: 930, 1183, 1393
- MANRESA (Ferrer de), jutge reial: 6
- MANRESA (Ponç de), monjo i capellà del rei: 935, 970
- MANRESA (Ramon de), fill del jutge reial Ferrer de Manresa: 6
- MANU (Martí): 1775, 1776
- Manual*: 452
- MANYOSA (Bonanat): 1799
- Mapamundi*: 612, 1967, 2421; *mapamundis*: 2482
- MAR (Thomasum de), conseller i camarlenc: 1263
- MARANGES (Raymundus de): 791
- MARC, Marchus [evangelista]: 839, 2196
- MARC (Francesc), estudiant de dret: 1712
- MARC (Jaume): 2465
- MARC (Pere), mestre provincial OFM: 1615, 2483
- MARCÓ, Marchó, jueu de València: 1102
- MARAGALL, estudiant a l'Estudi General de Lleida: 1957
- MARGARIDA, muller de Francesc Jordi: 1784
- MARGARIT, Margariti (Bernat, Bernardo), dispenser de l'infant Joan, conseller i tresorer: 1249, 1263
- MÀRGENS, Marginibus (Pere de, Petrus), escrivà de ració reial: 1610, 1612
- MARGES (Pere): 1019
- MARÍ (Nicolau), estudiant: 1586
- MARÍ (Pere), OFM, de la casa del rei: 1837, 1888, 2291
- MARIA, infanta, filla de Jaume II: 646
- MARIA, infanta, filla de Pere III: 1253
- MARIA, muller de Ramon Cucó, llicenciat en decrets: 2099
- MARIA, senyora de Xèrica: 462
- MARIMON (Romeu de), batlle general de Catalunya: 380, 390
- MARMANY (Francesc), OFP a Aragó: 1764
- MARQUÈS (Guillem), veí de Barbastre: 22
- MARQUÈS (Jaume): 80
- MARQUÈS (Pere), joglar: 289
- MARQUÈS, Marchesii (Pere, Petrus, Petri), difunt notari reial: 64, 97, 100, 113, 422
- MARQUET (Pere), comprador d'un llibre per a la infanta Violant: 454
- MARRADES, difunt tresorer reial: 2445
- MARRADES (Francesc, Francisco, Francisus), batlle general de València: 1346 bis, 1567, 1739, 1769
- MARSÓ, notari de Montblanc: 2385
- MARSOL, pintor de Mallorca: 1459
- MARTÍ, mestre pintor, ciutadà de Barcelona: 113, 149, 304, 392, 435
- MARTÍ (Francesc, Francesch), carmelita, de la capella reial, monjo de Santa Maria la Real de Mallorca: 1401, 1634, 1636, 1890, 1899
- MARTÍ (Nicolau), OFM: 1585, 1608, 1621
- MARTÍ (Pere): 77-78, 81
- MARTÍ (Petrus): 336
- MARTÍ I, (Martini) infant: 1182, 1215-1218, 1224, 1225, 1229, 1257, 1263, 1265, 1267, 1277, 1290, 1202 bis, 1337, 1342, 1367, 1456, 1461, 1615, 1671, 1672, 1684, 1695, 1700, 1744, 1846, 1991, 2060, 2070, 2040, 2050, 2069, 2074, 2134, 2145, 2146, 2155, 2226, 2239, 2240, 2273, 2287, 2327, 2038, 2344, 2358, 2360, 2363, 2367, 2374, 2385, 2390, 2391, 2406, 2410, 2413, 2417, 2451, 2506; duc de Montblanc: 2494
- MARTÍNEZ D'ESLAVA (Joan): 2025
- MARTÍNEZ (Lázaro), llicenciat en arts a l'Estudi General de Lleida: 2299
- MARTÍNEZ (Sancho), escrivà de Calataiud: 781

- MARTÍNEZ (Sanxo), de Calataiud: 781
 MARTÍNEZ (Toda), dida: 575
 MARTÍNEZ DE FONTANET (Pedro, Pero): 2318
 MARTÍNEZ DE LEITAGO (Juan): 2359
 MARTÍNEZ GROS (Juan), capellà de Saragossa: 2456
 MARTINI (Nicholaus): 783
Martirologi: 2239
 MARTORELL: 196
 MARTORELL (Andreu): 866
 MARTORELL (Guillem), pintor: 1128-1130, 1176
 MARTORELL ([Joanot]): 1870
 MARZÀ (Tomàs): 851
 MARZEN (Pere): 131
 MAS (Berenguer des, Berenguer de): 99, 111, 131
 MAS (Jaume, Jaume de), obrer de la seu de València: 349, 412
 MAS (Joan), OSA: 1738
 MAS D'AZIL, monestir: 1907
 MASCARÓ (Nicolau): 142
 MASCÓ (Domènec), conseller de l'infant Martí: 2287
 MASQUEFA (Ramon, Ramon de), OFP: 278, 417, 436
 MASSOT (Joan), de la diòcesi d'Urgell: 2303
 MATA (Francesc): 1649
 MATA D'ARMANYAC, infanta, muller de l'infant Joan, futur Joan I, duquessa de Girona: 1623, 1624, 1657, 1658, 1686, 1744, 1774, 2442
 MATEU, cardenal de Santa Maria in Porticu: 14
 MATEU, OFP: 1347
 MATEU, veí de Calataiud: 474
 MATEU (Berenguer): 1195
 MATEU (Jaume), pintor d'Híxar: 1356
 MATHEUS [evangelista]: 839
 MAURI (Domènec), batxiller en lleis: 2433
 MAURICI (Bernat), de Cotlliure: 2447
 MAURICI (Ramon), metge: 1419
 MAYMÓ DALMAU, estudiant de dret civil i canònic: 2129
 MEDICI (Bernardo, Bernardus): 2058, 2411, 2418
 MELODER, joglar: 259
 MENDE, església de: 2267
 MEQUINENSA, lloc de datació: 1254
 MERANGES (Raimundus): 809
 MERCADAL (Pere): 1286
 MERCADER (Bernat): 778
 MERCADER (Castelló), capellà major de la capella de la reina: 2203
 MERCADER (Pere), mercader de Lleida: 712
 MERCADER (Ramon): 778
 MERCÈ (Pere de la), convers: 639
 MERCER (Andreu), capellà de l'infant Jaume: 577, 583
 MERCER (Berenguer): 275
 MERCER (Bernat), pintor de València: 995
 MERCER, Mercerii (Mateu, Matheus), conseller i cambrer: 1026
 MERCER (Ramon), procurador de l'arxipreste de Daroca: 601
 MERVER (Mateu): 1006
 MESSEGUER (Arnau), oficial de cambra: 365
 MESSEGUER (Pere), de la casa del rei: 360
 MESSEGUER (Pericó): 89
 MESSERES (Domingo de), mestre d'obra: 461
 MESSINA: 1482
 MESSINA (Johannutço de), joglar: 259, 260
 MESTRE (Pere), mercader de Barcelona: 899
 Mestre racional: 572, 696, 936, 1049, 1134, 2284, 2412
Metaphisica: 1471
 METGE (Bernat), escrivà de l'infant Joan i notari: 1492, 1886, 1914, 1946, 2064, 2205
 METGE (Guillem), apotecari de Barcelona: 1036
 MEYAVILA, església de Santa Maria: 1362
 MICHAELIS (Guillelmi), conseller reial i promotor de negocis: 784
 MIQUEL, frare: 2390
 MIQUEL, Michaelis (Bernardí, Bernardino): 784
 MIQUEL (Bernat), canonge de Barcelona i

- professor en decrets de l'Estudi General d'Avinyó: 870
- MIQUEL, (Mateu) frare franciscà, confessor de la infanta Elionor : 1366
- MIQUEL, Michaelis (Bernat, Bernardo, Bernardus), lector del convent de frares menors de Saragossa i secretari del rei: 1281, 1346 bis, 1488, 1563, 1625, 1709, 2119
- MIQUEL (Esteve), OFP: 2175
- MIQUEL (Galceran), clergue de la diòcesi de Vic: 2398
- MIQUEL (Guerau), estudiant: 1497
- MIQUEL (Guillem), conseller reial, llicenciat en decrets: 784, 1805
- MIQUEL (Mateu), OFM, confessor de la infanta Elionor: 1366
- MIR (Antoni), fill del difunt Jaume Mir: 2328
- MIR (Jaume), difunt: 2328
- MIR (Lluís), estudiant de lògica: 1643
- MIRACLE (Bernat de): 1493
- MIRACLE (Sanç de), batxiller de València: 1099, 1100
- MIRAVET, església de Santa Maria: 404, 406-407
- MIRAVET, Miraveto (Francesc de, Francisco de, Franciscus de), escrivà del rei: 613, 615, 809, 809, 908, 1454
- MIRAVET (Just de), administrador de l'illa de Sardenya: 651, 664
- Missal: 257, 404, 433, 443, 450-452, 711, 754, 758, 825, 827, 935, 1034, 1052, 1112, 1119, 1201, 1366, 1367, 1374, 2457, 2474
- Missal de sant Benet: 882
- Missal misto: 452
- Missal místico: 883
- MITJAVILA (Jaume de), beneficiat de Montserrat: 2251
- MOHAMET ABDULAZÍS (Mahomet Abdula-zís), moro de Xàtiva: 1149
- MOIÀ (Domènec de), trompador: 555
- M[OISÈS] BEN BARRUCH, argenter jueu de Lleida: 491
- MOISÈS DE NARBONA: 234, 246
- MOISÈS DE PORTELLA: 65
- MOISÈS JACOB, jueu de Perpinyà: 774
- MOISÈS RAVAIA: 21, 26, 31
- MOIXÓ (Pere de), OFP: 2110
- MOLES (Pere), estudiant a París: 2315
- MOLINA (Nicolau), pintor: 1298, 1300, 1303
- MOLINS (Francesc), seller i pintor de Barcelona, veí de Tarragona: 1316, 2094
- MOLINS (Pere de): 40
- MOLINS (Pere de), OFP, lector del convent dels predicadors de Mallorca: 759
- MOLLA (Miquel), rector de Torres: 1576
- MOMET ISACH, físic jueu de Barcelona: 657
- MONEVA (Jimeno de), *nutritor* de l'infant Pere: 62
- MONISTROL: 636
- MONTAGUDA (Domènec de na), cambrer del rei: 253
- MONTAGUT (Bertran, Bertran de): 874, 879
- MONTALBÁN: 619, 621, 625; lloc de datació: 418, 596
- MONTALEGRE (Bernat de), canonge valencià: 328
- MONTANYÓ (Pere), procurador reial a Barcelona: 760
- MONTBLANC, Montecalbo, Montisalbi: 157, 166, 691, 1472, 1482, 2102, 2348, 2377, 2378, 2385, 2387, 2418, 2480; lloc de datació: 459, 460, 507, 508, 678; batalla: 125, 247, 641, 850, 2417; guadians dels convents i de la cartoixa de framenors: 656; prior dels convents i de la cartoixa de framenors: 656; veguer: 641, 1256, 1338
- MONTCADA, lloc de datació: 2445
- MONTCADA (Guillem de), OP: 29, 507
- MONTCADA (Guillem de): 187; Beatriu de, muller de Guillem de Montcada: 187
- MONTCADA (Guillem Ramon de), canonge de Lleida, canceller vitalici de l'Estudi General de Lleida: 746, 874, 1418, 1457
- MONTCADA (Guillema de): 104
- MONTCADA (Ot de): 523
- MONTCADA (Pere de), infant: 272, 271, 378
- MONTCADA (Ramon de), degà i canonge de Lleida i canceller de l'Estudi General: 1137

- MONTCADA (Ramon Guillem de), degà de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General: 1652
- MONT CORBALLO (Arnau de), mestre de gramàtica i lògica: 166
- MONTJUÏC (Jaume de): 96, 99, 110
- MONTJUÏC, Montjuich (Joan de), aministrador de les obres dels armaris: 1544
- MONT-LLONG (Pere Ramon de), doctor, lector de l'Estudi General de Lleida: 1020-1022, 1033, 1136, 1137, 1149, 1160
- MONTOLIU Muntoliu, (Berenguer de), de la cambra del rei: 916
- MONTPELLER, Montpesler, Muntpesler, Muntpestller, Muntpeller: 5, 8, 12-14, 35, 227, 252, 353, 358, 359, 372, 402, 932, 957, 962, 977, 1594, 1935, 1936, 1945, 1978, 2045, 2047, 2081, 2174, 2190 bis, 2263, 2267, 2272, 2302, 2304, 2355, 2358, 2425; lloc de datació: 12; Estudi General: 352, 977, 1487, 1645, 1935, 1936, 1945, 2081, 2263, 2355, 2358, 2267, 2302, 2304
- MONT-RAL, lloc de datació: 47
- MONTREAL, Muntreal (Eiximèn de, Eximeno de, Exemeno de, Exemeno), navarrès, il·luminador, cantor de la capella reial i copista de llibres: 881 bis, 955, 1029, 1055-1057
- MONTSENY (Andreu), frare de la casa del rei: 1845
- MONTSENY (Pere), capellà de l'infant Joan: 1869
- MONTSERRAT, Muntserrat, Montisserati, monestir de Santa Maria: 205, 343, 365, 418, 619, 695, 738, 899, 1126, 1527, 1539, 1543, 1575, 1585, 1780, 2116, 2251; muntanya: 1412, 1527, 1543, 1554-1556, 1575; prior: 419, 1782
- MONTSÓ, Montçó, Muntçó, Montissoni: 1245, 1821, 1989, 2147, 2148, 2284, 2352, 2390; lloc de datació: 1228, 1237, 1238, 1240, 1241, 1244, 1251, 1714-1723, 1726-1729, 1731-1733, 2073, 2047-2050, 2052-2056, 2059-2061, 2063-2066, 2068, 2070-2073, 2075-2081, 2085-2087, 2097, 2099, 2100, 2319, 2324-2329, 2335-2338, 2340-2348, 2349-2353; justícia: 203; abat del monestir de San Esteban, estudiant de l'Estudi General: 387; Corts: 2060
- MONTSÓ (Guillem de), llicenciat en decrets: 1933, 1939
- MONTSÓ (Joan de), OFP, llicenciat en teologia, professor de l'Estudi General de París: 2155, 2166, 2187, 2325, 2407
- MOR, (Ramon del), bidell de l'Estudi General de Lleida: 1812
- MOR DE CASTELLO (Raimondo), mercader de Luca: 313
- MORA (Benet de), escolà de la capella de la reina, oriünd de Tortosa: 2302
- MORA (Guillem de), batxiller en lleis: 1159, 1390
- MORA (Guillem de), jutge: 470
- MORAGUES (Pere de), imaginaire de Barcelona: 1412
- Moralia in Job*: 812; *Moralies de Job*: 1988
- MORATÓ (Nicolau), capellà del rei: 2427, 2461, 2462
- MORATÓ, Moratoni (Pere, Petri): 1973
- MORELLA: 853; lloc de datació: 200, 684-689; convent dels frares menors: 1250; justícia: 1493
- MORELLA (Pere de), bisbe de la diòcesi de Mallorca: 183, 184
- MORELLÓ (Pere de): 1818
- MORENDELL, Morandell (Berenguer, Berenguer de), mestre de l'infant Martí: 1456, 1744
- MORERA (Arnau, Arnaldus), batlle general de València i vicecanceller: 612, 626, 771
- MORERA (Guillem), ciutadà de Manresa: 268
- MORERA (Joan), estudiant de gramàtica: 1801
- MORVEDRE: 834, 908, 1582, lloc de datació: 730, 859, 1309-1310
- MOSSÉ D'EGIPTE [MAIMÒNIDES] (Rabi Moysses d'Egipte, Rabí Mossé): 2037, 2348, 2377, 2378, 2380, 2385, 2387, 2417, 2418, 2480

- MOSSÉ JACOB, jueu de Perpinyà: 774
 MOYA (diòcesi de Conca): 151
 Mt: vegeu *Evangelí segons sant Mateu*
 MUÑOZ (Alfonso), jutge de cort: 474
 MUÑOZ (Fernando): 1797
 MUNTADA (Miquel), rector de la capella reial de Santa Fe de la ciutat de Mallorca: 1602
 MUNTANYANA (Ramon de), canonge de Martí, pintor: 106
 MUR (Sanç de), OFP: 359
 MÚRCIA, Regne: 252; lloc de datació: 302-303; justícia: 297

 NABINAL (Bernat de), capellà i almoïner de la reina: 753, 755
 NAPOLEÓ, cardenal del títol de Sant Adrià: 686
 NÀPOLS: 258, 887, 1715; lloc de datació: 258; Regne: 1305; reina: 1837
 NARBONA: 2103; convent de framenors: 1850; convent de Sant Benet: 706
 NARGES (Pertrum de), mestre: 1582
 NAVARRA: 1606; lloc de datació: 827; reina: 1606
 NAVARRA (Bertran de), clavari de l'Estudi General de Lleida, ciutadà de Lleida: 1916
 NAVARRA (Maria de, Marie de), reina, muller de Pere III: 645, 694, 827-829, 793, 909
 NAVARRE (Martí), notari: 2095
 NAVARRO (Domingo), notari d'Osca: 604
 NAVARRO (Nicolau), estudiant d'arts: 2100
 NAVASCUÉS (Jimeno de), pintor de Saragossa: 605
 NAVÉS (Tristany de), llicenciat en lleis: 1676
 NEQUI (Bertran), obrer del palau reial: 195
 NICOLASA, muller de Bartomeu Soler, pintor de Barcelona: 1574
 NICOLAU, de la cambra reial: 825, 826
 NICOLAU, mestre regent l'Estudi de Gramàtica de Lleida: 309
 NICOLAU (Guillem), ajudant d'escrivà de registre de la reina i copista: 1343, 1780
 NICOLAU, Nicolay (Guillem, Guillelmi), capellà reial, estudiant de dret canònic: 1448, 1590, 1695, 1696, 1675
 NICOLAUA, muller del pintor Jaume Despou: 1370
 NIÇA, lloc de datació: 370-371
 NOBLES, joglar: 178
 [NOCHOLAR], difunt mestre: 1
 NOGUER (Bernat): 129
 NOGUER (Guillem), prevere: 129
 NOIA (Francesc de), de Xàtiva: 1385
 NOVALS (Domènec), armer del rei: 669
 NULES, lloc de datació: 932

 OBERT, jutge, professor de l'Estudi General de Lleida: 319
 OBLITES, Oblitas (Marc d', Marcho de): 841
Officiero viexo: 452
Oficier (Officier, Hoficios, Uficies): 257, 404, 433, 443, 450-451, 711, 810, 827, 810, 894, 897, 965, 1322, 1000
 OLIBA (Arnau), ministre dels franciscans: 392
 OLIT (Benet d'): 865
 OLIT (Joan d', Johanni d-), escrivà del batlle general del Regne de València: 1123
 OLIUS (Gallarda d'), monja del convent benedictí de Narbona: 706
 OLIVELLA (Bartomeu), cuirasser: 1861
 OLIVER (Francesc), OMC, llicenciat en dret: 1490, 1862
 OLIVER (Pere), de Barcelona: 1827
 OLIVER (Ramon), de Perpinyà: 789
 OLIVER (Ramon), OFP: 1915
 OLIVER, sagristà del monestir de Santa Maria de Montserrat: 1126
 OLIVERA (Pere d'), mestre d'obres del palau reial de Barcelona: 515
 OLIVERES, Sesoliveres, çes Oliveres, ces Olives, ses Olives, çes Olives (Francesc, Francesch), rector de la capella del palau de Barcelona: 895, 897-898
 OLIVERES, Sesolives (Joan), pintor barce-

- lonès: 979, 983, 1128, 1129, 1130, 1440, 1442, 1446, 1452, 1485, 1765
- OLIVET (Bartomeu d'), notari d'Osca: 10
- OLÓ (Berenguer d'), bidell de l'Estudi General de Lleida: 1396, 1397, 1811
- OLOMAR, Oulomari (Pere, Petrus), ciutadà de Barcelona: 588, 590
- OLOT (Francesc d'), frare, batxiller en decrets, comanador de la casa de Santa Coloma de Queralt de l'orde de la Mercè i lloctinent de l'Estudi General de Lleida: 2038
- OLUJA (Gombau d', Gombau), OFP: 1639
- OLUJA (Guerau d'): 985
- OLZINELLES, Ulzinelles, Ulzinellis, Olçinelles, Olzinellis (Bernat d', Bernardo d', Bernardo de), doctor en lleis, conseller i tresorer reial i cavaller: 679, 683, 714, 724, 747, 836, 887, 910, 912, 913, 917, 921, 922, 949, 950, 952, 1026, 1029, 1031, 1038, 1039, 1095, 1101, 1182, 1183, 1202
- OPICINO, genovès: 70
- Oracions: 433, 450
- ORCHAI (Arnaldus d-), conseller i major-dom del rei: 1951
- ORDÀS (Joan d'): 1683
- Ordes militars:
- orde del Temple: 415, 812; comanador a Barcelona: 50; templers: 387, 449-451
- Ordes religiosos:
- orde de la Mercè del Puig: 73
- orde del Carme de Saragossa, església del convent: 171
- orde dels frares eremites de Sant Agustí: 2364
- orde dels frares menors a la província d'Aragó: 684
- orde dels frares predicadors, prior: 1411; prior general: 1954; provincial: 2086
- orde de Santa Clara de Barcelona: 2162
- orde de Sant Agustí: 1947
- prior del convent de Natzaret: 1734
- Ordinació: 2134
- Ordinacions: 792, 838, 902, 1049, 1055-1057, 1391, 1516, 1616, 2118, 2148, 2231, 2439
- Ordinacions de la capella reial: 1162, 1163
- Ordinacions de la casa reial (*Ordenació de casa nostra*): 1026, 1134
- Ordinacions de la mar: 1154-1156
- Ordinacions de la taula: 1194, 1195, 1100
- Ordinacions de la taula del pes: 1235, 1236
- Ordinari: 753, 827
- ORENGA (Guillem d'): 172
- ORISTANY, arquebisbe d': 1800
- OROSI (Paulo): 2122, 2137
- ORRIOLS (Bernat d'), mestre: 21
- ORSINI (Mateu), cardenal: 278
- ORTA (Guillem d'), notari: 1749, 1759
- ORTÍ, Ortín (Domènec, Domingo), capellà i mestre de gramàtica de l'infant Martí: 1215-1218, 1224-1226, 1229, 1230, 1242, 1257, 1263, 1265, 1267, 1277, 1337, 1342, 1367
- ORTIGUES (Francesc), batxiller en decrets i estudiant a Lleida: 1491
- ORTIGUES (Galceran d'), protonotari: 1854, 2269
- ORTÍS (Romeu), frare franciscà, lector: 124, 176, 203
- OSCA: 10, 98, 102, 338, 475, 997, 999, 1024, 1027, 1028, 1042, 1161, 1164, 1168, 1682, 1683, 2204, 2299, 2478, 2499; lloc de datació: 23, 68, 76, 151-154, 197, 198, 364-366, 510, 928; aljames: 1124; batlle: 1943; bisbe: 1171, 2295; catedral: 2295; confraria dels notaris d'Osca: 475; convent dels predicadors: 1311, 1356; diòcesi: 1666; Estudi General d'Arts: 974, 980, 997, 999, 1124, 1027, 1028, 1042-1043, 1161, 1164, 1169-1171; justícia: 652, 1311; salmedina: 297, 604; veguer: 297
- OSSANA, bisbe: 2191, 2192
- OT, cardenal de Túsulum: 13
- OTZINA (Tomàs), OFM: 1498
- OVIDI NASÓ (Publi): 1755, 1792, 1828, 2368
- Oxonie, studio, regni Anglie: vegeu OXFORD
- Oxford, estudi: 1785

- PADRÓS (Llorenç), obrer de la parròquia de Sant Jaume de Barcelona: 808
- PÀDUA: 228
- PAGANES (Bernat), clergue de Barcelona, estudiant de dret canònic: 2401
- PAGÈS (Ramon), pintor de Barcelona: 725
- PALACÍ, Palazí (Ferrer), fuster: 1295-1297
- PALAMÓS, lloc de datació: 255
- PALAU, na: 389
- PALAU (Llop de), mestre en arts de Lleida: 1604, 1605
- PALAU (Pere, Petrus), tinent de les claus de l'arxiu reial: 2297
- PALAU (Pere), arxiver reial: 2349, 2350
- PALAU (Pere, Petrus), cuirasser de Barcelona: 2161
- PALAU (Pere de), arxiver: 1967
- PALAU (Pere de), jutge: 78
- PALEA (Joan, Johan), capellà de la capella reial: 952
- PALERM: 120; església: 120
- PALET (Guillem), OFP: 2184
- PALLARS: 94
- PALMA (Jaume de), ciutadà de València: 704
- PALOMER (Berenguer), draper: 487
- PALOP (Guillem de), missatger: 741
- PALOU (Bernat de): 190
- PALOU (Guillem de), mestre de llibres de Barcelona: 702, 717
- PAMPLONA, bisbe: 1718; cardenal: 2140
- Papa: 786, 812, 870, 1032, 1282, 1472-1476, 1475, 1479, 1480, 1482, 1484-1487, 1489, 1495, 1590, 1591, 1604, 1664, 1679, 1691, 1699, 1708, 1721, 1731, 1736, 1882, 1978, 2045, 2057, 2109, 2125, 2202, 2219, 2253, 2254, 2264, 2266, 2278, 2288, 2334, 2339, 2340, 2343, 2351, 2353, 2364, 2369, 2373, 2392, 2425, 2440, 2344
- Papiri* (*Papirus*): 1874-1876, 2137
- PARCEVAL: 2209
- PARDO, OFM: 762, 764
- PARDO (Aznar), vicegerent del governador de València: 2091, 2273
- PARÉS (Pere), fuster de Barcelona: 2257
- PARETA, Pereta (Francesc, Franciscus): 1709, 2358, 2364
- PARÍS, Parisii: 8, 12-14, 17, 19, 32, 35, 603, 761, 786, 837, 885, 886, 949-951, 1010, 1013, 1058, 1143, 1210, 1399, 1511, 1523, 1631, 1789, 1322, 1817, 1838, 1852, 1856-1858, 1899, 1921, 1928, 1995, 1996, 2003, 2072, 2147, 2160, 2178, 2184, 2220, 2230, 2249, 2271, 2289, 2190, 2311, 2315, 2325, 2353, 2358, 2375, 2389, 2407, 2435, 2436, 2464, 2466; prior del convent dels mercedaris: 2466; Estudi General: 278, 279, 417, 770, 783, 787, 793, 1634-1636, 1724, 1817, 1857, 1858, 1921, 2160, 2220, 2271, 2289, 2190, 2220, 2311, 2325, 2353, 2358, 2375, 2386, 2389, 2407, 2435, 2436, 2464, 2466
- PARROT (Joan): 2111
- Partidas*: 1305
- PASCAL (Pere): 1486
- PASEIA (Pere de): 804, 835
- PASQUAL, Paschal, fuster de Barcelona: 1589
- PASQUAL (Andreu): 1674
- PASQUAL (Jaume), escrivà de la Cancelleria: 1594
- PASQUAL (Joan), escrivà reial: 1645
- PASQUAL (Pere): 1916, 2076, 2107
- PASQUAL (Pere), tabaler: 541
- PASTOR (Jacme), de la tresoreria: 2456
- PASTOR (Jaume, Jacme), batxiller en arts i mestre d'escolans de la capella del rei: 1835, 1873, 1893, 1894, 1906
- PASTOR (Miquel), relligador: 1752, 1872, 1876
- PASTOR (Pere), llicenciat en lleis: 2087
- PASTOR (Ramon), canonge de la seu de Lleida: 1916
- PATAU (Jaume): 541
- PAU, joglar: 259
- PAUNATS, escolar: 66
- PEDRALBES (Bonanat de), convers i argenter reial: 545
- PEDRO, bisbe de Segòvia: 929
- PEDRO, bisbe de Sigüenza: 875

- PEDRO, rei d'Aragó, fill del rei Sancho: vegeu PERE I
- PEDRO (Lorenzo): 864
- PEGO: 59
- PEGUERA (Jaume), OFM: 2004
- PEGUERA (Joan de), OFM, batxiller del convent de Barcelona, familiar i domèstic del rei: 2171, 2173, 2290, 2311
- PEIRÓ (Bernat), pintor i ciutadà de Barcelona: 561, 616, 621, 625, 627, 649, 662, 667, 676, 677, 709, 727, 1189, 1190, 1192
- PEIROL, joglar: 439
- PEIRONET, joglar: 84, 95
- PELEGRÍ (Bernat): 1652
- PELEGRÍ (Pere): 74
- PELLANY (Pere), clergue de Barcelona i estudiant d'arts: 2396
- PELLICER (Francesc, Francesch), clergue de Barcelona, estudiant de dret canònic, escrivà de la Cancelleria: 1563, 1580, 1595, 2399
- PELLICER (Guillem): 703
- PENA (Arnau de la), il·luminador de llibres de Barcelona: 1040, 1053, 1117, 1155, 1187, 1377, 1881, 1922
- PENÍSCOLA: 407, 433, 449
- PENYAFORT (Ramon de), frare: 237
- PERA (Bernat de), escrivà: 465
- PERALADA, lloc de datació: 207, 210; casa de Santa Maria: 207
- PERALADA (Pere de), trompador: 388
- PERAPERTUSA (Guillem de): 2242
- PERE, bisbe de Mallorca: 58
- PERE, infant, fill de Pere II: 103, 119, 154, 164, 169, 176, 190, 197, 198, 255; vídua de l'infant: 383
- PERE, joglar: 174
- PERE, pintor, fill: 244
- PERE, pintor, oriünd de Cervera: 239
- PERE, pintor, pare: 244
- PERE (Jaume), germanastre de Jaume II: 429
- PERE (Martí), joglar: 91
- PERE (Petrum), infant, comte de Ribagorça, fill de Jaume II: 812, 985-987, 991
- Pere I, rei d'Aragó, fill del rei Sancho: 2481
- PERE II EL GRAN, rei: 1, 35, 53, 64, 105, 121, 127, 131, 152, 159, 160, 172, 173, 217, 226, 241, 902
- PERE III EL CERIMONIÓS, rei (Petrus): 645, 771, 751, 769, 784, 791, 795, 793, 798, 799, 809, 812, 815, 819, 836, 846, 876, 877, 908, 909, 912, 913, 916, 917, 941, 946, 954, 1026, 1123, 1182, 1203, 1241, 1245, 1302, 1304, 1309, 1350, 1354, 1346 bis, 1411, 1454, 1625, 1684, 1701, 1702, 1709, 1719, 1739, 1816, 1841, 1891, 1916, 1930 bis, 1941, 1971, 1973, 1982, 2118, 2119, 2127, 2133, 2136, 2261, 2285, 2458; infant: 472, 484, 502, 506, 518, 533, 541, 547-549, 551-553, 557, 558, 561, 562, 568, 573, 575, 576, 579, 582, 584, 585
- PERELLÓS, Perellons (Francesc de, Franciscus), camarlenc i conseller: 1110, 1147, 1203, 1346, 1349, 1363, 1368
- PERETA (Francesc de), escrivà i copista reial: 1880, 2286
- PÉREZ (Blasco), pintor saragossà: 25
- PÉREZ (Joan), argenter lleidatà, fill de Pere Yanyes de Çulueta: 276
- PÉREZ (Lope), ardiaca de Burgos, capellà de la reina Elionor, conseller reial i degà de València: 494, 520
- PÉREZ (Nicolás), degà de Múrcia: 252
- PÉREZ (Pere), fuster de Barcelona: 1408
- PÉREZ (Toda): 2011
- PÉREZ (Tomàs, Thomàs): 863
- PÉREZ CABRERIZO (Domingo): 1461
- PÉREZ CARROZ (Domingo), canonge de la seu de Saragossa: 1910
- PÉREZ DE ALAGÓN, Pérez d'Alagó (Toda), monja de Sixena de la casa de la reina: 1082
- PÉREZ DE BIEL (Eximeno): 1992
- PÉREZ DE BUYSAN (Gil), notari guardasegells: 756
- PÉREZ DE CALATAIUD (Eiximèn): 957
- PÉREZ DE CAMPOS (Pedro), regent de l'Estudi de Daroca: 728
- PÉREZ DE CASBAS (Garcia), perit en dret de Saragossa: 1373

- PÉREZ DE COSIDA (Domingo), estudiant de l'Estudi General de Tolosa: 2202
- PÉREZ PEPÍN (Garcia), sobreatzembler de la casa del rei: 670
- PÉREZ ZAPATA, PETRI ÇAPATA (Miguel, Michaeli), conseller reial: 663
- PERICÓ, trompeta de València: 483
- PERIS (Bartomeu), mestre, domèstic i membre de la família del rei: 1140
- PERPINYÀ, Perpenyà, Perpiniani, Perpignano: 751, 765, 774, 789, 805, 891, 919, 977, 1018, 1031, 1217, 1223, 1380, 1467, 1509, 1510, 1538, 1547, 1640, 1647, 1653, 1703, 1730, 1753, 1868, 1871, 1874, 1882, 1883, 1903, 1944, 1958, 1959, 1962, 1963, 1973, 1987, 2037, 2045, 2109, 2148, 2195, 2309-2317; lloc de datació: 763, 733, 741, 771, 751, 752, 756, 757, 759-762, 766, 768-774, 819, 879-881, 884-885, 887, 912-913, 915-918, 977, 997-1000, 1009-1010, 1013, 1015-1016, 1019-1029, 1033-1034, 1109-1110, 1501-1504, 1507, 1856, 1848, 1850-1852, 1854-1855, 1857, 1858, 1860, 1868, 1882-1884, 1886-1887, 1889, 2139-2140, 2378, 2508-2410; batlle: 1973; castell: 741, 1007, 1048, 1467; capella del castell reial: 752, 765, 767; cònsols: 977, 1483, 1960; convent dels frares menors: 1499; església: 2317; església de Sant Joan: 779; Estudi General: 977, 1882, 1903, 1944, 1958, 2309-2317, 2447; monestir de Santa Maria del Carmel: 805; palau reial: 1599, 1703; parròquia de Sant Mateu: 1640
- PERTUSA: 1168, 1170, 1171
- PERTUSA (Guillem de): 108
- PETGE (Pere), pintor de València: 830
- PETRI, difunt bisbe d'Urgell: 1463
- PETRI (Egidius): 582, 588
- PETRI (Johannes): 836
- PETRI ÇAPATA (Michaelem), conseller: 502
- PETRI (Vicencio), jocular del rei de Castella: 92
- PETRI DE CALATAIUBIO (Eximeno): 957
- PETRI DE LAÇANO (Dominicus): 769
- PETRI DE Osa (Fortunio), escuder del rei: 117
- PETRUM, infantem: 812
- PETRUS, canceller: vegeu Pedro AMARIZ DE CLASQUERÍ
- PIERA (Miquel de), batxiller en lleis i estudiant a l'Estudi General de Lleida: 1191
- PIERA (Samuel de): 896
- PINA: 48
- PINÓS (Bartomeu de, Bartholomeo de), protonotari: 1016, 1577
- PINÓS (Bernardo de, Bernardus de): 946, 1026
- PINOS (Bertrandus de): 1263
- PISTOIA: 8, 17
- PLANA (Jaume de): 169
- PLANELLA (Guillem), doctor en lleis: 802
- POBLET, Populeti, monestir de Santa Maria: 2, 405, 597, 665, 683, 764, 788, 789, 907, 1441, 1525, 1760, 1790, 1804, 1912, 2120; abat: 492, 810, 1338, 1401, 1523, 1790, 1930 bis, 2020 bis; lloc de datació: 679, 680, 681, 788-792, 793, 1905, 2120, 2121, 2123-2126
- PODIO RUBEO (Petrus de): 74
- POMPEU TROGUS, Trogo Pompeyo: 2144, 2191, 2192
- PONÇ, abat de Poblet: 698
- PONÇ, bisbe: 465
- PONÇ, capellà de la casa del rei: 882
- PONÇ, prepòsit de Solsona: 97
- PONÇ (Andreu), batxiller de València: 1099, 1100
- PONÇ, Pons (Domènec), xantre lleidatà, cabiscol de la seu de Lleida: 1733, 2088, 2308, 2330, 2411, 2488
- PONÇ (Guillem): 2305
- PONÇ (Pere), beneficiat de la seu de València i mestre vidrier, de la casa del rei: 2193, 2207, 2210
- PONCH (Guillelmus): 2133
- PONÇ (Pere), de Barcelona, expert en l'art de santa Apollònia: 900
- PONCIUS, cancellarius: 1223, 1237, 1240, 1182

- PONT (Pere), estudiant de Sagrada Escrip-
tura: 1947
PONTE: 2275
PONTE (Petrus de): 2508
PONTE (Simon de): 1463
PONTONS (Berenguer de), cavallerís de la
reina: 1830, 1831, 1836
PONTONS (Joan de), donzell, estudiant de
dret: 2071, 2130
PORQUET (Joan), llicenciat en decrets: 1938
PORTA (Andreu), monjo del Cister: 1724,
1789
PORTA (Arnau de), de la tresoreria del rei:
1798
PORTA (Pere): 2393
PORTILLO (Joan de), clergue de Mallorca i
estudiant de lògica: 1495
PORTUGAL, Portugal: 862, 867; rei: 884
PORTUGAL (Pere de), OFM, llicenciat en
«Sacra Pagina»: 1521
PORTUGAL (Tomàs de), OFM: 1535
POU (Antoni, Anthoni), pintor de Barcelo-
na: 2235, 2252, 2259
PRADA: 1891; batlle: 2107; prohoms: 2107
PRADER (Vidal), il·luminador: 1066
PRADER, Praderii (Vidal, Vitali), escrivà de
lletra rodona de la reina: 1023, 1030,
1041, 1044, 1046, 1054, 1059, 1084,
1087, 1098, 1103, 1104, 1108, 1112,
1115, 1120, 1158, 1165, 1172, 1173,
1179, 1198, 1199, 1201, 1202, 1206,
1207, 1213, 1219-1220, 1222, 1227-
1231, 1232, 1239, 1247, 1252, 1255,
1266, 1268, 1276, 1287, 1308
PRADES: 2281
PRADES (Berenguer de), batxiller i doctor
en lleis i auditor de la cúria règia: 1079-
1081, 1135, 1139
PRADES (Joan de), estudiant de lleis a Llei-
da, fill de Simó de Prades: 2053
PRADES (Pere de): 1475
PRADES (Simó de), estudiant de lògica a
l'Estudi General de Lleida: 1475, 2058,
2066, 2053
PRINYÓ (Guillem), de l'escrivania de l'in-
fant Joan: 1680
Procés de Jesucrist: 2119
PROHOME (Joan de), notari de Saragossa:
330, 444
PROHOME (Francesc), fill del difunt notari
i guardasegells reial: 998
PROHOME (Francesc de, Francesc, Fran-
cescho de), notari i guardasegells: 869,
881 bis, 998
PRÒIXIDA (Joan de), estudiant a Lleida:
2139, 2254, 2255
PRÒIXIDA (Joan de), mestre: 19, 230, 233
PRÒIXIDA, Pròixida (Olf de, Olpho de): 843,
1584, 1626, 1638
Proser (Prossero): 257, 433, 450, 452
PROVENÇA, senescal: 420
PRÚSSIA (Joan de), mestre en arts: 1962,
1963
PUBLILI SIRÓ: 1705
PUIG, EL, monestir: 1546
PUIG (Ramon): 1428
PUIGCERDÀ: 777
PUJOL (Joan): 2308, 2330
PUJOL (Marc, March, de la cambra reial):
2412
PUJOL, Pugol (Pere), porter reial: 1982
PUJOLAR (Joan): 2386
PULCROPODIO (Galcerandum de), conseller:
799
QUADRES (Bernat), prevere i procurador
de l'abadessa del convent de Sant Da-
niel de l'orde de Santa Clara de Barcelo-
na: 2162
QUERALT, Queralto (Guerau de, Gerardo
de), noble: 1615, 2217
QUINTO: 871
Racional: 1540
RAIGMAR HONY, astròleg del cardenal de
València: 2475
RAINART, Raynart (Berenguer), il·lumina-
dor de Barcelona: 1877
RAINER (Joan), pintor difunt: 1385
RAJADELL (Berenguer de), monjo de Sant
Cugat: 1782
RAMON (Guillem), capellà: 861

- RAMON BERENGUER, infant: 820
 RASCAS (Guillem Ramon), trobador: 395
 RASPALL, Raspay, traginer de Gelida: 2313
 RAURELL, (Francesc), OFM de Barcelona: 770
 RAURIC, Rourich (Miquel), provincial dels predicadors al Regne de València: 2183, 2190
 RAYMUNDUS, cancellarius: 2133, 2136
 REBOLLEDO (Andreu de), pintor valencià: 823
 RECS, Rechs (Guillem dels, Guillem dez), ciutadà de València: 976
 REDORTA (Guillem de, Guillem): 96, 158
 REGERAND (Joan), mestre major de filosofia natural: 2047
Regula ad monachos: 2096
 REI (Jaume), mestre d'obra del palau reial de Barcelona: 464
 REI (Jaume de): 515
 REIXAC (Arnau de), ardiaca de Xàtiva i canceller de la reina Isabel: 132
 REIXAC (Berenguer), batxiller i doctor en lleis: 1359, 1462, 1853
 REIXAC (Dalmau de), OFM: 1928, 1995, 2375
 RELAT (Berenguer de), conseller del rei i tresorer de la reina: 1057
 RENARDES (Arnau), custodi del monestir de framenors de Barcelona, professor de «Sacra Pagina», confessor de la reina Sibilla: 1444, 1445, 1529, 1625, 1664, 1792
Repertorium Biblicum: 1328
 REQUESENS (Galceran de), canceller de l'Estudi General de Lleida: 1710
Responser (Responer): 257, 404, 433, 443, 450, 966
Responser dominical: 1117
 REUSÓ (Pere de), mestre en arts: 1962, 1963
 REVISO (Pere de), mestre estranger de gramàtica i lògica: 1653
 RIARIA (Arnaldo de), *físico*: 815
 RIBAGORÇA: 94
 RIBALTA (Francesc, Francisco), mercader de Barcelona: 2363
 RIBAS, Rippis [Roderic Eiximèn de, Roderici Eximeni de], d'Osca: 10
 RIBELLES (Pau), OFM: 1631
 RIBELLIS (Raimundus de), frare: 97
 RIBERA (Ramon), jurista: 849
 RIBES (Jaume), jueu convers i mestre de mapamundi: 2482, 2485
 RIBES (Jaumet de), fill de Pere de Ribes: 735
 RIBOT (Felip), carmelita: 2157
 RICARD, mestre, físic: 258
 RICARD, rei d'Anglaterra: 2068
 RICARD (Berenguer), advocat valencià: 244
 RICARD (Marc), argenter de Montpeller: 84
 RIERA (Antoni), batxiller en arts de Lleida i estudiant a l'Estudi General: 2414
 RIERA (Arnau de), metge: 815
 RIERA (Berenguer), mestre en cirurgia: 1100
 RIERA (Bernat), OMC: 2434
 RIERA (Jaume), de Cervera: 880
 RIPELL, abat de: 1358, 1720, 1847
 RIQUER (Bernat de), mestre d'obres del rei: 379
 RIQUER (Bertran de), mestre d'obres del palau reial de Barcelona: 390, 434, 451
 RISO (Pere): 1742
 RIUSEC (Jaume): 201
 RIUSEC (Ramon de): 2268
 RIUSEC, Riusech (Ramon de), ciutadà de València, reboster: 28, 35
 ROBERT (Guillem), OFP, de Perpinyà: 2447
 ROCA, Rocha (Joan, Johan), OFM, de Vilafranca del Penedès: 2502
 ROCA (Pere), escolà de la capella reial de Barcelona i capellà de la reina: 1972
 ROCABERTÍ (Dalmau de), clergue: 1822
 ROCABERTÍ, vescomte: 151, 1504, 2256
 ROCAFORT, Rochafort (Guillem de), OFM: 2249
 ROCAMORA (Pere), escuder: 2095
 RODA, vescomte: 1797, 2202
 RODERA (Guillem de): 331
 RODERIC (Llätzer), joglar: 134
 RODES, mestre: 2062, 2084, 2098, 2144, 2190-2192, 2102, 2218, 2329
 ROFES (Jaume), de la tresoreria reial: 2391

- ROIG, Rubei (Bernat, Bernardo), procurador reial al Regne de Mallorca: 771
- ROIG, Rubei (Guillem, Guillelmus), torsi-
many de casa del rei: 1223, 1923
- ROIG, Rubei (Jaume, Jacme, Jacobo), con-
seller i tresorer reial: 770-774, 777, 781-
784, 787, 789, 793, 798, 803, 809, 811,
815, 885
- ROIG (Pere), mestre de Jaume, fill del com-
te d'Urgell: 2446
- ROLF (Guillem), ciutadà de València: 244
- ROLF (Joan), ciutadà de València: 244
- ROMA: 413; lloc de datació: 228, 863; es-
glésia de Santa Agnès: 245
- ROMA (Francesc), vicecanceller: 1110, 1202,
1354, 1445
- Roman de la Rose*: 2108
- Romans de Gotfré de Belló*: 1254
- ROMEU (Nicolau), OFM, batxiller en teo-
logia: 2484
- ROMEU (Ramon), reboster: 269
- ROMEUS: 836, 846, 876, 877, 908, 932, 986
- RONCESVALLS: 44; prior: 44
- Ros (Berenguer), OSB: 1821
- Ros (Nicolau): 136, 143
- Ros (Pere), *geometrico aut magistro livelli*:
794
- Ros (Pere), metge de la cambra reial: 785
- ROSAR (Antoni, Anthoni): 2395
- ROSAR (Arnau), tresorer: 2366
- ROSES, lloc de datació: 980, 981
- ROSES (Guerau de), batlle de Castellví [de
Rosanes] i Martorell: 196
- ROSSANES (Arnau de): 2461
- ROSSEDOR (Francesc), notari de Perpinyà:
1874
- ROSSELL, Rosell (Benet), il·luminador:
1194
- ROSSELL (Joan), de la tresoreria reial: 2391
- ROSSELL (Nicolau), OFP, mestre i profes-
sor de teologia, cardenal de Sant Sixt:
852, 1094, 1200, 1829
- ROSSELL, Rosell (Romeu), lector del con-
vent dels predicadors de Barcelona: 2156,
2220, 2230
- ROSSELLO, Rossilionis, Rossillionis: 749,
1653, 1891, 2083, 2381, 2470; governa-
dor: 2083, 2381
- ROURE (Bernat), OMC: 2353
- ROURE (Guillem, Guillelmo), lloctinent
del capellà major de la capella del rei:
2504
- ROVIRA (Miquel), clergue de Barcelona i
batxiller en arts: 1484
- ROVIRA (Pere), lector dels carmelites:
2126
- RULL (Bernat), de la vegueria de Saragossa:
2276
- RÚSSIA: 2486
- SABADELL: 2186
- SABASTIDA, sa Bastida (Arnau), mercader
barceloní, tresorer reial, difunt mestre
racional: 32, 63, 70, 72, 86, 88, 89, 91,
92, 95, 2384, 399
- SABATA D'ALCOLEA, Çabata d'Alcolea
(Joan, Johan): 720
- SABATÉ (Bonaire): 706
- SACALM, ça Calm (Pere), doctor en lleis:
1701
- SACASA (Pere), «in iure canonico studens»:
2128
- SACLOTA (Ponç), mestre al convent de Ma-
llorca: 2172
- SACOMA (Joanet), fill de l'escrivà reial Pere
Sacoma: 2167
- SACOMA (Pere), escrivà reial: 2167
- SACORT (Pere), OSA, conseller de l'infant:
1617, 1626, 1723
- SACOSTA, ça Costa (Francesc, Francisco),
cavaller i conseller reial: 1223
- SACOSTA, ça Costa (Francesc, Franciscus),
OFM: 2281, 2344
- SACOSTA, Costa (Nicolau, Nicholau), OFM,
batxiller en teologia per Cambridge, con-
fessor de la reina: 1670, 1787, 1849, 2097,
2228, 2437
- SACOSTA, ça Costa (Pere, Petrus), conseller
reial i batlle general de Catalunya: 873,
877, 894
- SACOSTA, ça Costa (Pere, Petrus), escrivà
de ració: 2349, 2350

- SADA (Gil de), merí de Saragossa: 2123
 SADURNÍ (Domingo), de Daroca: 1
 SAFÀBREGA, Çafabrega, ça Fabrega (Bernat, Bernardo), monjo de la cartoixa de Vall de Crist: 2335, 2360
 SAFONT (Guerauona): 2273
 SAGARRA (Miquel de), escolà de la capella reial: 1731
 SAGARRA, Segarra (Guillem), OFP, llicenciat en «Sacra Pagina»: 1746, 1937, 2079, 2117
 SAGARRIGA (Guillem): 2464
 SAGARRIGA, Çagarriga (Francesc, Francisco), cavaller, conseller i portaveu del governador del Regne de Mallorca: 1930, 2124, 2133, 2136
 SAGUARDA (Nicolau), OFM, d'Aragó: 1506
 SAIOL, Sayol, Saiol (Ferrer), protonotari de la reina: 1413, 1914, 2050
 SALA, de Sala (Arnau, Arnaldo), escrivà de lletra rodona de Girona: 2282, 2283
 SALA (Narcís, Narcisso), fill d'Arnau Sala, escrivà de lletra rodona de Girona: 2282, 2283
 SALAVERT, Salaviridi (Climent de, Clemens de): 500
 SALERN, Salerno: 67; (*Marina di San Marco*) lloc de datació: 259; príncep: 67
 SALES (Jaume de), pintor de Saragossa: 618
 SALGUES (Ramon de), degà de l'església de París: 934
 SALINES (Pere), il·luminador: 458
 SALLENT (Arnau), «operans auri» de Barcelona: 1931
 SALLENT (Eimeric), estudiant de dret canònic: 2055
 SALMONIA (Bernat), de Barcelona: 473
 SALOM (Francesc), clergue de Girona: 1487
 SALOMÓ MAHIR, jueu de Barcelona: 556, 1039
Saltiri (*Salteri*, *Salteryo*, *Psalterium*, *Salterium*): 257, 366, 404, 433, 443, 450-452, 455, 574, 698, 755, 806, 889, 891, 894, 897, 909, 910, 922, 923, 1098, 1108, 1377, 1394, 1395, 1407, 2432, 2437
 SALVÀ (Joan, Johanni), escrivà de Mallorca: 2371, 2372
 SALVÀ (Pere), pintor de Barcelona: 1637
 SALVADOR (Berenguer): 500
 SALVATGE (Petrus): 65
 SALVATERRA, església de Santa Eulàlia, del castell: 651
 SALVO (Pascual de), de Daroca: 1
 SAMORERA (Arnau), conseller del rei: 1124
 SAMORERA (Ramon), escolà de la capella reial de València: 822
 SAMUEL (Jacob), «ligador de llibres de Perpenya»: 2148, 2149
 SAMUEL SAPORTA, jueu de Barcelona: 1611
 SAMUEL, alfaquí reial: 16, 20, 30, 74
 SAMUEL, jueu de Carcassona: 2510
 SAMUNTADA, Çamuntada (Bartholomeo): 1202
 SAN JUAN DE LA PEÑA (Sancti Johanni de la Peña), abat: 2481
 SANAHUJA (Bartomeu): 77, 82
 SANAHUJA (Pere de, Pere): 1210, 1212
 SANÇ, mestre: 666
 SANÇ, rei de Castella: 132
 SÁNCHEZ (Gil), pintor reial: 121
 SÁNCHEZ (Pere), pintor reial: 121
 SÁNCHEZ Cerdán (Pedro), batxiller en lleis: 2182
 SÁNCHEZ DE CALATAYUT (Pero): 2134
 SÁNCHEZ DE MONTALBÁN (Lope), estudiant de l'Estudi General i canonge de Terol: 1879
 SÁNCHEZ DE RIBAVELLOSA (Eiximén), viced canceller de l'Estudi General de Lleida: 1113
 SÁNCHEZ IRIARTE (García), donzell del bisbe de Pamplona: 1718
 SÁNCHEZ MARTÍNEZ (Guillem): 1793 bis
 SÁNCHEZ MUÑOZ, Sancii de Munionis, Sanctii Munionis (Sancho, Sanctum), estudiant de Tolosa, llicenciat en lleis i professor: 653, 798
 SANCHO DE ALIBERO (Lope), merí de Saragossa: 2382
 SANCHO, rei d'Aragó: vegeu SANÇ I
 SANCIIUM, confessor: 694

- SANCTI DIONISII [Saint-Denis, França], abat: 1203
- SANCTI PAULI FENOLHI [Sant Pau de Fenollet]: 819
- Sanctoral Ferial*: 433, 450-451
- SANÇ, rei d'Aragó: 2481
- SANÇ (Ramon), escrivà: 1875
- SANO (Pere d'en), pintor: 93
- SANT BOI (Jaume de), argenter de València: 175, 186
- SANT BOI (Joanet de), argenter de València: 139, 141
- SANT CELONI, lloc de datació: 2141
- SANTCLIMENT (Guillem de), pintor: 200
- SANTCLIMENT (Jaume de), escrivà de la reina: 50, 100
- SANTCLIMENT (Jaume de), vicari de fra Berenguer d'Erill, bisbe, i del capítol de la seu de Barcelona: 1505
- SANTCLIMENT (Joan de), canonge de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General de Lleida: 2329
- SANTCLIMENT, Sancto Clemente (Pere de, Petrus de), ciutadà de Barcelona: 8, 12, 13, 64, 109, 177, 302, 398
- SANTCLIMENT, Santcliment (Pere de), canonge, prebost de Sabadell i de la seu de Lleida i canceller de l'Estudi General de la ciutat: 2186, 2322, 2329, 2332, 2333, 2336, 2429, 2448
- SANT CUGAT DEL VALLÈS: 1782; lloc de datació: 1335, 1684, 2451; monestir: 2177, 1569
- SANT DIONÍS, Sancto Dionisio (Narcís de, Narcisio de, Narcissum de), doctor en lleis, conseller i promotor de l'ofici de vicecanceller: 1654
- SANT ESPERIT (Parrot de), anafilèr: 541
- SANT ESTEVE (Joan de), trompeta: 388
- SANT EUSTAQUI, cardenal: 1882
- SANT FELIP NERI: 1755
- SANT FELIU, Sancto Felice (Bonafonat de, Bonafonato de), cavaller: 1695
- SANT FELIU DE GUÍXOLS, lloc de datació: 1911
- SANT FELIU DE LLOBREGAT, lloc de datació: 1915, 1918
- SANT GENÍS, Santgenís (Jaume de, Jacme de), pintor de Barcelona: 1747
- SANT HILARI (Guillem de), notari de Barcelona: 756
- SANT JOAN (Bartomeu de), obrer major del Real de València: 498
- SANT JOAN D'ACRE: 1098, 1209, 1311, 1325
- SANT JOAN D'ALFAMBRA, capella dels templers: 451
- SANT JOAN DE LES ABADESSES, abat: 1819
- SANT MAGENCI (Bonasies de), monja del convent benedictí de Narbona: 706
- SANT MARC, lloc de datació: 1274
- SANT MARTÍ (Bernat de), porter reial: 1405
- SANT MARTÍ (Guillem de), frare, mestre de gramàtica de la seu de Mallorca: 282
- SANT MARTÍ (Guillem de): 2198
- SANT MARTÍ (Pere de), lector del convent de Tudela: 1069
- SANT MARTÍ (Ramon de), mestre del rei Alfons i de l'infant Pere: 98, 148
- SANT MATEU: 1274; justícia: 974
- SANT MIQUEL DE CUIXÀ: 742
- SANT PAU, San Pablo (Fortuny de, Fortún de), rector d'Abiego: 650, 925
- SANT PERE DE CALANDA, lloc de datació: 423
- SANT POL DEL MARESME, prior de: 2226, 2282
- SANT POL (Garcia de), mestre de Pere III, conseller i rector de Balaguer: 518, 551, 553, 557-558, 568, 571, 576, 591, 594, 602, 606, 617, 620, 622-624, 654, 715, 782, 654, 672, 833, 925
- SANTPUIG (Esteve de): 51
- SANT ROMÀ (Bernat de), monjo del monestir de Poblet: 1790
- SANT VÍCTOR (Hug de): 1381
- SANT VICTORIÀ, abat: 1713, 1714
- SANTA COLOMA: 1370
- SANTA COLOMA DE QUERALT, casa de l'orde de la Mercè: 2038

- SANTA EULÀLIA (Pere de), daurador de Vic: 1765
- SANTA MARIA DE L'ESTANY, monestir: 1479
- SANTA MARIA IN PORTICU: 14
- SANTA PAU (Beatriu de), donzella: 1082
- Santa Seu: 851
- SANTES CREUS, monestir: 121, 152, 159, 172, 173, 199, 455, 1038, 1148, 1520; abat: 96, 160, 236, 241, 810, 1401, 1856, 1789, 1854, 2394; església del monestir: 287; hospital: 1724; prior: 199, 217, 225
- SANTIAGO DE COMPOSTELA, Sent Jacme de Gallicia: 811; mestre: 565, 566
- Santoral (Sanctoral, Santural, Satural): 257, 404, 433, 443, 450, 452, 966
- SANTPUIG (Eseve de): 51
- SAPERA (Bonanat), notari i guardasegells reial: 471, 513
- SAPILA (Jaume), batlle [de Berga]: 849
- SAPILA, sa Pila (Arnau), OFM, lector del convent de Barcelona: 1635, 1707-1708, 2073, 2225, 2314
- SAPLANA (Andreu), nebot del camarlenc de la reina: 1969
- SAPLANA (Berenguer), *operans auri* de la ciutat de Barcelona: 1931, 1948
- SAPLANA, Cesplanes, Çaplana, Planes (Dalmáu, Dalmacio, Dalmacium), de la casa del rei: 1209, 1214, 1354, 1692, 1892, 1970
- SAPLANA (Francesc), cambrer de la infanta Isabel: 1982
- SQUINTANA (Lluís), estudiant de dret canònic: 1863
- SARAGOSSA (Llorenç), pintor de València: 1357, 1772, 1846
- SARAGOSSA, Saragoça, Caesarauguste, Çaragoça: 9, 25, 33, 44, 47, 171, 322, 323, 326, 445, 488, 524, 559, 573, 585, 616, 668, 670, 720, 740, 847, 854, 949, 1011, 1015, 1017, 1019, 1060, 1362, 1373, 1374, 1411, 1441, 1460, 1481, 1511, 1512, 1516, 1521, 1670, 1770, 1771, 1788, 1798, 1922, 1986, 1992, 2123, 2313, 2354, 2382, 2383, 2431, 2477, 2478; lloc de datació: 2-4, 65-66, 81-83, 87, 95, 101, 124, 172, 177, 218, 220-221, 292-295, 297, 300, 322-324, 347-348, 350, 417, 439-441, 443-445, 468, 483-484, 506, 515-516, 518, 540, 571, 573, 582, 611-613, 615, 650-654, 732, 820, 822-823, 835-836, 870, 929-930, 1011, 1052, 1055, 1057, 1081, 1157, 1161-1164, 1167, 1245, 1282, 1311, 1337-1341, 1363-1369, 1372-1373, 1683, 1686, 1794-1797, 1803, 1818, 1917, 1919, 1920, 1927, 1930 bis, 1931-1936, 1938-1941, 1944-1945, 1947, 1950, 1953-1954, 1956, 1961-1964, 1966, 1969, 1971, 1973, 2188, 2190-2192, 2199, 2202, 2213, 2215-2219, 2221-2224, 2226-2228, 2232, 2287, 2310-2312, 2314, 2315, 2317, 2318, 2320-2322, 2059, 2074, 2076-2078, 2407-2409, 2412, 2418, 2420, 2423-2425, 2427-2429; Aljaferia, palau (Aliaferia, Agafferia): 323, 337, 501, 559, 643, 644, 668, 718, 720, 1011, 1015, 1017, 1050, 1558, 2123; arquebisbe: 1170, 1740, 1910, 2354, 2362, 2368; bisbe: 596; capítol: 2215; catedral: 1910; convent de les dominiques: 326, 335; convent de framenors: 443, 1281, 1426; convent dels predicadors: 1716; església de Santa Maria de Carmel: 350; església de Sant Llorenç: 1772; meri: 33, 559, 643, 2457; merinat: 718; monestir de Santa Fe: 2276; salmedina: 297, 540; vicari general: 2215
- SARANYÓ (Arnau de), abat de Valldigna: 1808
- SARDENYA, Sardinie: 492, 517, 651, 658, 664, 696, 980, 2261; governador: 517
- SARINENA, lloc de datació: 927
- SARRAL, lloc de datació: 1577
- SARRIÀ (Bernat de), conseller reial: 134, 150, 178, 181, 189, 219, 220
- SARRIERA (Berenguer), cirurgia del rei: 347, 418, 443
- SARRIERA, Riera (Damià): 1482, 1587, 1688-1689
- SARRIÓ (Sanç de), batxiller en decrets: 1457

- SARRIOL (Francesc), notari: 2426
 SARROCA (Jaume), bisbe d'Osca [i germanastre del rei]: 2-4, 10, 125
 SARROVIRA (Ramon): 1744
 SARTA (Berengario de): 2360, 2363
 SASALA (Francesc): 1210
 SÀSSER: 2194; castell: 517
 SAVIES (Pere), batxiller en decrets de la diòcesi de Vic: 1479
 SAVILA (Berenguer): 2181
 SAVILA (Guillem), OFP: 2041-2042
 SAYA (Eximèn de), lector, OFM de Terol: 783
 SCALA (Antoni della, Anthonio della), senyor de Verona: 2238
 SCALA DEL, prior: 1519
 SCRIVANA (Catherina), esclava de la senyora Arnalde: 1991
Se e Sob: 834
 SEDASSER (Guillem), difunt frare reial: 2005
 SEGARRA, LA: 587
 SEGARRA (Bartomeu de), de Saragossa: 1460
 SEGARRA, Sagarra (Berenguer de), arxiver: 2060, 2153, 2161
 SEGARRA (Gabriel), arxiver reial: 2456, 2479
 SEGOVIA: 929
 SEGUDET (Pere): 2425
 SELVA (Pere), pintor de Barcelona: 1077
 SELVA DEL CAMP, LA: 459
 SENAN (Joan), clergue i estudiant de dret: 2067, 2170
 SÈNECA: 1596, 1792, 2323
Sententiae: 1705
 SENYER (Jaume), OFP: 2045, 2046
 SERES (Bartholomei de), ciutadà d'Osca: 1311
Sermones de pace: 2323
Sermons de Sant Benet: 2240
Sermons: 257
 SERRA (Antoni), pintor de Barcelona: 725
 SERRA (Arnau), OFP: 2065, 2072
 SERRA (Bernat), pintor de la ciutat de Barcelona: 2241, 2243, 2244
 SERRA (Francesc), pintor de la ciutat de València: 1984
 SERRA, Serra (Jaume, Jacme), pintor de Barcelona: 1174, 1178, 1324, 1330, 1561, 2252, 2259
 SERRA (Joan), pintor de Barcelona: 1931, 1948
 SERRADOR (Bernat), frare: 701
 SESCANYES (Pere), OFP: 646
 SESCOMES (Arnau, Arnaldi), difunt arquebisbe de Tarragona: 812, 1148
 SESCOMES (Pere), monjo de la capella reial: 711
 SESCOMES (Romeu), canonge de Tarragona: 937, 938
 SESESPLUGUES (Guerau), de la casa de la reina Elionor: 1040
 SESSA, castell de: 125
 SESSERRES (Pere), clergue de Barcelona: 619
 SESTÀPIES (Berenguer), capellà i almoiner de la reina: 831
 SESTORRES (Joan): 1673
 SETA (MARC DE): 68
 SETA (Mino de), argenter de Barcelona: 459, 512, 521
 SETCASES (Sanç de), OFM: 2057
 SEU D'URGELL, LA: 925, 2303
 SEVILLA: 328, 413; arquebisbe: 328
 SIBIL·LA DE FORTIÀ (Sibília de Fortià), reina: 1749, 1758, 1792, 1823, 1866, 1890, 1986, 2086, 2220
 SICADELL (Bernat), arxipreste de Torres: 1148
 SICARDI (Raimundus, Raymundus): 679, 691, 697, 701
 SICÍLIA (Lluís de), OFM: 188
 SICÍLIA, regne de: 133, 143, 401, 965, 1145, 1519, 1650, 1696, 1804, 2436
 SICULO, joglar: 214
 SIELLAS (Ramon de): 653
 SIGÜENZA: 875
 SILVES, bisbe de: 199
 SILVESTRI, joglar: 1
 SIMA (Llorenç), jutge: 508
 SIMÓ (Arnau), lector del convent dels predicadors de Tarragona: 856, 858
 SIMÓ (Arnau), OFP, lector de Cervera: 857

- SIMÓ (Bernadó), fill del difunt Bernat Simó: 1569
- SIMÓ (Jaume), mestre en teologia per l'Estudi General de París: 1817
- SIRVENT (Bartomeu, Bartholomeo, Bartholomeus), copista, escrivà reial, protonotari: 1841, 1920, 1971, 2059, 2275, 2481, 2508
- SIRVENT (Joan), batxiller en decrets, fill de Bartomeu Sirvent: 2503, 2505
- SITJAR (Pere de), ciutadà de Barcelona: 137
- SITJÓ (Jaume), difunt bisbe de Lleida i de Tortosa: 2274, 2275
- SIXENA: monestir: 1082, 2046 bis; abadesa: 704, 2046 bis
- SIXT IV (papa): 1233
- Sl: vegeu *Llibre dels Salms*
- SOBRÀ, Sabra (Jordà de, Jordano), doctor en decrets i professor a Lleida: 990, 1033, 1271, 1289, 1402, 2211, 2275
- SOBRANO (Bernat de), hostatger d'estudiants de Lleida: 326
- SOBRANO, Sebrano (Bernat, Bernat de), lector a l'Estudi General de Lleida: 1897, 1916, 2054
- SOBRINO (Domènec), frare: 279
- SOGORB, Segurbii: 2441; lloc de datació: 2060
- SOLÀ (Bartomeu), pintor de Barcelona: 1571, 1574, 2105
- SOLÀ (Ramon), mercader lleidatà: 972
- SOLANIS (Guillelmus de): 219, 256
- SOLER (Agustí), metge: 1729
- SOLER (Arnau de), professor de dret: 157
- SOLER (Arnau), batxiller en decrets: 2433
- SOLER (Bartomeu, Barthomeu), pintor i ciutadà de Barcelona: 1527, 1984
- SOLER (Berenguer), beneficiat, capellà i procurador de l'altar de la Mare de Déu de l'Esperança de la catedral de València: 1609, 1656
- SOLER (Ramon de): 2198
- SOLERIO (Petrus): 100
- SOLERIO (Raymundi), llicenciat en lleis: 2099
- SOLIVA (Andreu), oriünd de Sicília: 1519
- SOLSONA: 97
- SORNELLA (Joan, Johan), arquebisbe de Sàsser: 2194
- Sos (Jacme de), notari: 1291
- Sos (Lleonard de, Leonardum de): 1828
- SOYLLÁN (Ramon), gramàtic d'Osca: 426
- Speculum de mysteriis ecclesiae*: 1381
- Speculum iuris*: 2251
- SPOLETO (Quilichinus de): 2500
- SUBIRATS (Guillemó de, Guillemó, Guillemó), escrivà de llibres del rei: 1566, 1579
- SUBIRATS (Joan de), llicenciat en lleis a Lleida: 1732
- SUECA (Lluís de): 191
- SUECA, comú: 1428
- SUERA, consell de: 202
- SULCIS (Sardenya), bisbe, capellà de l'infant Joan: 1952
- SULEIMAN, mestre enginyer i familiar del rei: 163
- SULMONA (Pere de), estacioner de llibres de medicina de l'Estudi: 362
- SULMONA (Pere Jaume de), mestre: 310
- Summa Adçonis*: 142
- Summa Bernardina*: 834
- Summa Collacions*: 1567
- Summa d'Aç*: 747
- Summa*: 834
- Sumula de fra Ramon [Summa de Poenitentia de fra Ramon de Penyafort]*: 129
- SURSO (Pere de), guaridor de cataractes a Perpinyà: 919
- TAIXEDA (Jaume), pintor de Barcelona: 631, 669, 739
- TALLAVIA (Bartomeu de), 147
- Talmud*: 2385
- TAMARIT: Lloc de datació: 2102
- TAMARIT (Vicenç), frare: 1809
- TAMARIT DE LLITERA: 194; lloc de datació: 2084, 2108
- TARASSONA, Tirasone: 66, 445, 499, 681; lloc de datació: 25, 45, 46, 420, 446, 533, 534, 1159; bisbe: 305, 769, 783; estudi d'Arts: 681; justícia: 66, 297; jurats: 66

- TARBA (Domingo de), jurispèrit de Saragossa: 732
- TARBA (Galacián de, Galaciano de), merí de Saragossa: 47
- TARBA (Gallacià de, Gualicià de), OFM, de Saragossa: 949
- TARRAGONA: 48, 68, 121, 152, 204, 766, 812, 816, 937, 938, 969, 1282, 1314, 1803, 1896, 2056, 2129, 2468; lloc de datació: 78, 79, 280, 374, 379, 380, 389, 390, 947, 948, 964 bis, 1209, 1447-1450, 1470, 1967, 1970, 1988, 1989, 1995; arquebisbe: 1803; batlle: 125, 297; capella de Santa Àgueda: 374, 389; capella de Sant Lluís: 969; capítol de la catedral: 2167; cònsols: 2315 bis; convent de fra-menors: 964 bis, 969; convent dels predicadors: 858, 2468; diòcesi: 1665; monestir de les menorettes: 280; prior del convent dels predicadors: 1834; prohoms: 2315 bis; veguer: 297
- TARRATS (Llorenç), escrivà: 2367
- TÀRREGA: 763; lloc de datació: 1462, 1524; paers: 813; prohoms: 813; veguer: 1338
- TÀRREGA (Pere de, Petrus de), secretari de la reina: 1203, 1528, 1856, 1638, 1641, 1970
- TARTÀRIA: 2486
- TARVIS (Francesc de), armeni: 2012
- TARVIS (Simó de), armeni: 2012
- Taula de la Grant Crònica d'Espanya*: 2218, 2221, 2224, 2227
- TAULARII (Johannes): 819
- TAVERNER (Arnau de), jutge reial: 51
- TEIXEDA (Jordi): 1388
- TEIXIDOR (Francesc): 1489
- TEIXIDOR (Pere), pintor de la ciutat de Barcelona: 2236
- TEIXIDOR, de Vimbodí: 1930 bis
- Teodoric (Teodorich)*: 1797
- TERESA D'ENTENÇA, primera muller d'Alfons el Benigne: 484
- TERESA, infanta, filla d'Alfons el Benigne: 522
- TEROL, Turolí: 41-43, 192, 226, 586, 1413, 1879, 2061, 2312; lloc de datació: 241, 485; alcalde 297; arquebisbe: 42; convent de frares menors: 2104; menorettes: 1374, 1376, 1659; veguer: 41
- TERRADES (Berenguer), donzell, fill del difunt Ramon Terrades: 1290
- TERRADES (Ramon): 1290
- TERRANOVA, comte de: 909
- TERRASSA, lloc de datació: 2134
- TERRATS (Lorenç): 1050
- TERRÉ, Terreni (Andreu), batxiller en lleis i estudiant a Lleida, doctor en lleis: 2070
- TERRÉ, Terreni (Joan), escrivà del rei: 728
- TERRÉ, Terreni, (Pere), doctor en lleis: 1463
- TERUEL (Aparicio de): 721
- Tesaurum*: 147
- THÉROUANNE, Toroana, (diòcesi medieval de Flandes): 1745; cardenal: 1745
- THOMÉ (Nicolau), pintor de la ciutat de Lleida: 1672
- TIBAUT, mestre argenter: 1048
- Tobies*: 580, 834, 1204
- TODA, difunt pintor: 192
- TOLEDO: 918, 1633
- TOLÓ (Bernat de, Bernat), capellà reial i il·luminador, de Barcelona: 2137, 2285, 2458
- TOLOSA (Bernat de), capellà i il·luminador: 266
- TOLOSA (Jaume), lector de l'Estudi General de París: 2435
- TOLOSA, Tolose, Tholose: 151, 354, 358, 359, 600, 653, 977, 1305 bis, 1306, 1460, 1461, 1493, 1560, 1562, 1560, 1708, 1809, 1818, 1837, 2049, 2073, 2109, 2140, 2143, 2158, 2186, 2202, 2250, 2266, 2303, 2311, 2358, 2364, 2386, 2392, 2403-2405, 2452, 2484, 2489, 2502; carmelites: 1775, 1776; Estudi General: 294, 352, 426, 601, 719, 977, 1157, 1305 bis, 1306, 1562, 1614, 1618, 1623, 1624, 1651, 1818, 1837, 2049, 2158, 2186, 2202, 2266, 2311, 2392, 2403-2405, 2452, 2484, 2489, 2502; Sant Marçal: 2140
- TOLPI, especier: 974
- TOMÀS (Bartomeu), batlle de Saragossa: 25

- Torà*: 48, 876, 1024, 1943
- TORALLES (Joan), estudiant de dret civil a Lleida, de la capella del rei: 1404, 1477, 1495
- TORDERA (Jaume), escrivà: 1638
- TORELLÓ (Andreu de): 202
- TORREFETA (Joan de), canonge de Lleida, primer canceller de l'Estudi General: 300, 325, 343, 364, 377, 396
- TORRELLES (Arnau), sobreatzembler de la casa del rei: 1728, 2259
- TORRELLES (Arnau de), de Tortosa, de la cambra del rei: 1254, 1346 bis
- TORRELLES (Berenguer de), metge: 948
- TORRELLES (Bernat de): 130
- TORRELLES (Pere), metge: 1727, 1728
- TORRELLES (Ramon de), de Saragossa: 1460
- TORRENT (Antic), estudiant de dret canònic al col·legi de Magalona de l'Estudi General de Tolosa: 2452
- TORRENT, Torrente (Bernat, Bernardus de), de Barcelona: 588, 726
- TORRENT, Torrenti (Pere, Petrus), doctor en lleis: 1463
- TORRENTS (Berenguer), estudiant de dret canònic: 1806
- TORRENTS, TORRENTIBUS (Gregori de, Gregorio de), il·luminador de llibres: 663, 664
- TORRES (Sicília), arxipreste: 1148; rector: 1576
- TORRES (Lluís de): 2160
- TORRES (Macià): 862
- TORRES (Pere), sublector del convent dels predicadors de Barcelona: 2132
- TORRÓ (Pere), OFP: 2392
- TORTOSA, Dertuse: 496, 1304, 1346 bis, 1443, 1484, 1591, 1674, 1731, 1801, 1882, 2259, 2272, 2274, 2302, 2484; lloc de datació: 175, 182-185, 187, 199, 392, 393, 396-414, 399, 401, 402-403, 502, 550, 559-560, 1253, 1270, 1297, 1302, 1304-1307, 1305 bis, 1421, 1443, 1444, 1472-1484, 1486, 1487, 1475, 1488, 1489, 1491, 1492, 1506, 1987, 1991, 1992, 2023, 2088, 2092, 2096, 2099, 2101, 2102, 2109-2042, 2089, 2365, 2453, 2469, 2471, 2472, 2474, 2478; batlle: 200, 297, 2089; bisbe: 853, 1254, 1882; capella reial: 1322; capítol de la catedral: 1093, 2053; castell: 1295, 1296, 1299-1301, 1303, 1350, 2243, 2244, 2252, 2259; catedral: 1764; comanda: 2199; convent: 1092; diòcesi: 2301; palau reial: 1286, 1298, 2235, 2241; veguer: 297
- TORTOSA (Benet), de la Selva del Camp: 459
- TORTOSA (Pere), canonge de Sant Martí Sacosta: 2443
- TOSCANA, Toscane: 993
- Tots hòmens*: 366
- Tous (Alfons de), rector de Sant Mateu: 1917, 1978
- Tous (Galceran de), prior de Santes Creus: 72, 217
- TOVIA (Eiximèn de), justícia de Terol: 192
- TRASOBARES, lloc de datació: 419
- TRASTÀMARA, comte: 1312, 1313
- TREGUNYÀ (Pere de), pintor del palau reial de Perpinyà: 1467, 1510, 1599
- TREGURÀ, Tregurano (Jaspert de, Jaspertum de), conseller i promotor dels negocis de la cort: 792, 819
- TREMISSÈN, Tlemcen: 1223, 1237
- TREMP (Bertran de), mestre OFM: 206
- Tresor del Món*: 1403
- TRILLA (Petrus de), nunci: 2238
- Tristany*: 2082
- TRUIÀ (Jaume), mercader de Girona: 703
- TUDELA (Ferran de), mestre: 47
- TUDELA: 1069
- TUNIS: 23, 876; rei: 23
- UBACH (Silvestre): 2508
- UIXÓ, castell: 75
- ULLDECONA, lloc de datació: 2476
- UNCASTILLO: 2104
- URBÀ II: 2481
- URBÀ [V], papa: 1589
- URBAN, papa: vegeu URBÀ II
- URGELL, bisbat: 769, 775, 833, 1932; bisbe: 100, 1463; comte, comtes: 625, 1470, 1684, 1887, 2009, 2095

URRÍES (Carles d', Catolí d'), estudiant de dret canònic: 2204, 2295

URRÍES (Jordanet d'), fill de Pedro Jordán de Urries: 582, 584

URRÍES (Pedro Jordán de, Petrum Jordani d', Petrum Jordani d', Pere Jordà d', Petro Jordani d', Pero Jordà d'), tresorer: 582, 584, 613, 615, 634, 732

URRÍES (Petrus Jordani d'), conseller i majordom reial: 1841

Usatges de Catalunya: 581

UXUÉS (Pere d'), lector del convent dels frares menors de Barcelona: 800

VAIA, Vaya (Guillem), frare: 1052

VALÈNCIA, Valentie: 35, 105, 140, 194, 223, 244, 291, 304, 422, 438, 440, 483, 486-490, 495, 520, 526, 527, 530, 680, 692-694, 814, 822, 832, 840, 844, 888, 892, 933, 942, 950, 959, 962, 995, 1035, 1039, 1086, 1096, 1101, 1102, 1124, 1152, 1235, 1292, 1411, 1419, 1444, 1475, 1515, 1577, 1598, 1643, 1739, 1763, 1769, 1808, 1822, 1846, 1848, 1970, 1984, 2070, 2261, 2273, 2302, 2395, 2454, 2455, 2468; lloc de datació: 1, 5-7, 15-19, 28-29, 31-32, 36, 55, 61, 74-75, 105, 131, 137, 139, 141, 222, 223, 229, 250, 242-244, 247-251, 275, 289, 305-306, 325-329, 331-334, 349, 408-410, 412, 428, 431, 435-436, 446-448, 486-501, 504, 509, 519-523, 526, 528, 530-531, 569, 575, 588, 590-591, 629, 682, 606-608, 619-620, 626, 628, 630, 632-634, 655, 671, 691-693, 712-714, 856, 729, 740, 779-781, 783-785, 787, 806-807, 809-813, 817, 827-830, 832, 846-850, 852-858, 869, 933-934, 937-941, 949-950, 952-954, 957-961, 1092-1094, 1095-1096, 1099-1100, 1214, 1384, 1422, 1429-1430, 1436, 1464, 1500, 1493-1495, 1499, 1582, 1612, 1615-1616, 1618, 1623-1624, 1626, 1632-1633, 1638, 1641, 1682, 1979, 1980-1986, 1990, 1993, 1996-1998, 1999-2003, 2005, 2007-2012, 2339,

2454-2456, 2464, 2466, 2468, 2470, 2479, 2481-2483, 2485; batlle: 181; batlle general del Regne: 216, 420, 498; bisbe: 612, 1122, 1123, 1567; jurats: 509; capella del palau reial: 822, 946, 1122, 1123, 1514, 1901, 1905; cardenal: 2268, 2475; catedral: 412, 1584, 1609, 1656, 2233; altar de Sant Jaume de la catedral: 421; sagristia de la catedral: 477, 486; convent dels framenors: 487, 598; convent dels predicadors: 560, 2468; convent de les predicadores a l'església de Santa Maria Magdalena: 633, 855; convent de monges de Sant Urbà: 1808; convent de Santa Isabel: 218; església de Sant Antoni: 848; església de Sant Bartomeu: 531; església de Sant Domènec, OFP: 713; església de Sant Esteve: 976; jurats: 881, 1638; justícia: 201, 297, 487, 1582; monestir de Santa Maria del Puig: 1086; monestir de Sant Vicent: 629; palau reial: 1186, 1496; pont dels Serrans: 291, 423; pont Reial: 423; portal de l'Eixarea: 194, 560; prior dels predicadors: 883; procurador del regne: 477; prohoms: 2320; Regne: 35, 250, 252, 420, 498, 661, 785, 814, 1245, 1369, 1346 bis, 2183, 2188, 2356; Real: 68, 224, 249, 333, 373, 403, 498; sagristà: 510; Saïdia [monestir cistercenc femení de Gratia Dei]: 832; Sant Vicenç: 32

VALLATS (Pere), hostatger d'estudiants de Lleida: 326

VALLCABRERA (Gerard de, Gerart de), filòsof: 890, 982

VALLDAURA, convent: 270

VALL DE CRIST, abat: 2506; cartoixa: 2226; monestir: 2406

VALLDIGNA, monestir de Santa Maria: 874, 1808

VALLÈS (Guillem): 2461

VALLÈS, batlle: 689; veguer: 689

VALLESPÍ (Bernat de), OB: 146

VALLESPÍ (Jacobo de): 1354

VALLFÀBREGA (Pere de), pintor de Barcelona: 1433

- VALLOSERÀ (Berengario de): 1891
 VALLS (Domingo), pintor: 1299, 1301, 1468
 VALLS (Tomàs de), pintor de Tortosa: 496
 VALLSECA (Jaume de), conseller de l'infant Martí: 2287
 VALOTTA, joglar: 259
 VALTIERRA (Juan de), capellà de l'infant Joan: 2106, 2107, 2038, 2039
 VECHO (Tomàs de), canvista de Barcelona: 180
 VENDRELL (Guillem), *lápida*: 333
 VERAÍ (Berenguer de), escrivà copista de la casa reial: 1522, 1531, 1542, 1557, 1565, 1644, 1864, 1940, 1985, 2098
 VERÇALL (Otger de), estudiant de Montpeller: 290
 VERDÚ (Garcia de), de la cambra reial: 1350
 VERDÚ, Verduno (Petrus de), escrivà del rei: 874
 VERGER (Mateu), prevere: 2076
 VERGÓS (Ferrer de), OFM: 1807
 VERINS (Anton de), ermità de Montserrat: 695
 VERN (Pere), pintor: 1284
 VERONA: 2238
Vesprals: 834
 VIA (Guillem de la), porter i vidrier de la casa del rei: 1186
 VIC (Guillem de): 637
 VIC, Vich: 1779, 2398; lloc de datació: 1903, 2005, 2163-2166, 2171, 2173, 2177, 2181, 2245; diòcesi: 1479, 2398
 VICENT (Nadal), tabaler: 527
Vicent Storial: 2183, 2190
 VICO (Guillelmo de), ciutadà de Barcelona: 637
Vida de Jesucrist: 2074
Vida de Sants: 257
 VIDAL (Bartomeu), lector del convent dels carmelites de Girona: 2169
 VIDAL (Bonanat), notari: 2296
 VIDAL (Francesc), de Vic: 1779
 VIDAL (Pere), escrivà: 974, 1500
 VIDAL (Pere), pintor de Barcelona: 1260, 1417, 1572, 1573, 1904
 VIDAL (Pere): 1074
 VIDAL (Pericó), pintor (fill): 1427
 VIDAL (Pericó), pintor (pare): 1427
 VIDAL BENVENIST DE PORTA: 221
 VIDAURE (Gil de): 66
 VIGUER (Gilot), joglar de cornamusa: 921
 VILAFRANCA (Bartomeu de), batlle de Barcelona: 41, 42, 100
 VILAFRANCA (Francesc de, Francesch de), OFM: 1434
 VILAFRANCA DE CONFLENT, lloc de datació: 742; cònsols: 1883; prohoms: 1883
 VILAFRANCA DEL PENEDÈS: 801, 1823, 1966, 2502; lloc de datació: 405, 1007, 2127-2129, 2131-2133, 2135-2138, 2158, 2159, 2293-2297, 2305, 2436; convent dels frares menors: 1966; guadians dels convents i cartoixa de framenors: 656; prior dels convents i cartoixa de framenors: 656; palau reial: 130
 VILAFRANCA, Vilafrancha (Bartomeu de, Bartholomeo de), cavaller i «alumpnus» de l'infant Martí: 1182
 VILAGAIÀ (Bernat de), rector de Lleida: 2343
 VILALTA (Ramon de), metge: 329
 VILAMAJOR: 1461
 VILAMARÍ (Asbert de), canonge de Girona: 1840, 1885
 VILAMUR (Ponç de): 94
 VILANOVA, lloc de datació: 2158, 2159
 VILANÒVA D'AVINHON (Provença): 2226; prior de la cartoixa de Vallis Benedictiois: 2226
 VILANOVA (Arnau de), mestre: 156, 275, 283, 342, 370-371
 VILANOVA (Ramon de, Raimundus de, Raimundus de), cavaller, conseller, tresorer i camarlenc: 913, 1223, 1346, 1354, 2445
 VILARAGUT (Berenguer de), conseller reial: 219, 256
 VILARAGUT (Roger de), conseller reial: 147
 VILA-RASA (Dalmau de): 2, 3
 VILA-RASA (Pere de), professor de dret civil a l'Estudi General de Lleida: 428
 VILARDENY (Francesc de), lloctinent del rector de l'Estudi General de Lleida: 1652

- VILELLA (Guillem de), mercader de Lleida: 2279
- VILLA (Guillelmus de): 590, 637
- VILLAFARIA (Francesc de), erudir en art: 1722
- VILLARREAL (aldea de Daroca), lloc de datació: 1122
- VILLASPINOSA (Antoni de), manescal de València: 1411
- VILLENA, marquès: 2280
- VIMBODÍ: 1930 bis
- VIÑAS, Vinyes (Gil de), jutge d'Osca: 615, 1161, 1164
- VINATER (Joan), doctor en lleis: 985
- VINATER (Joan), fill del difunt Joan Vinater: 985
- VINÇÀ: 819
- VINYA (Pere de): 132
- VIOLANT, infanta, filla de Jaume II: 454
- VIOLANT, infanta, filla de Joan I: 2351, 2369, 2477
- VIOLANT, muller de Joan I, reina: 2268, 2274, 2430; infanta: 1988, 2009-2011, 2013, 2069, 2074, 2089, 2090, 2093, 2095, 2108, 2082, 2242
- VIRGILI, Virgili: 1009, 1010, 1436
- Vita Edwardi Secundi*: 1755
- Vita Patruum*: 926
- Vitale Brunell*: 2385
- VITALIS (Francisci), escrivà reial: 1891
- VIVER, cardenal de: 2280
- VIVES (Berenguer), jurista: 1340
- VIVES (Bernardo): 986
- [VIVES] (Franciscus): 909
- VIVES ABNAIUB (Vives Abnayub), jueu, enquadernador: 1236
- Volum (Volumen)*: 747, 1493
- XÀTIVA, Xative: 132, 206, 242, 334, 410, 607, 608-609, 933, 993, 1124, 1150, 1208, 1310, 1385, 1896; lloc de datació: 448; batlle: 692, 1119; batllia: 607; Estudi dels dominics: 242
- XÈRICA, Exerica: 462; lloc de datació: 462
- XÈRICA (Jaume de), procurador dels regnes de València i Múrcia: 250, 252, 403
- XERTA: 2043
- XIMÉNEZ DE LUNA (Rui), ambaixador reial: 8
- XIPRE, reina de: 1798
- XIVERT: 433, 443, 449; capella: 442
- YOM TOB, jueu de Xàtiva, professor d'hebreu a l'estudi dels dominics d'Osca: 1256
- YANYES DE ÇULUETA (Pere), argenter lleidatà: 276
- ZAMORA (Bartomeu), pintor: 1758
- ZAPATA (Pedro): 704, 847

MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Títols publicats

- 1/1 Pere PUJOL, *L'urna d'argent de sant Ermengol, bisbe d'Urgell* (1927)
- 1/2 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Paquimeres i Muntaner* (1927)
- 1/3 Josep M. MILLÀS, *Documents hebraics de jueus catalans* (1927)
- 1/4 Josep de Calassanç SERRA-RÀFOLS, *Forma conventus tarraconensis*, vol. I, *Baetulo-Blanda* (1928)
- 2/1 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolingis a Catalunya*, 1a part (1926-1950)
- 2/2 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolingis a Catalunya*, 2a part (1952)
- 3 Josep PUIG I CADAFALECH, *La geografia i els orígens del primer art romànic* (1930)
- 4 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *La població de la Grècia catalana en el XIVè segle* (1933)
- 5 Joan BERGÓS, *L'escultura a la Seu Vella de Lleida* (1935)
- 6 Manuel TRENS, *Ferrer Bassa i les pintures de Pedralbes* (1936)
- 7 Francesc PRAT, *L'aqüeducte romà de Pineda* (1936)
- 8 Ernest J. MARTÍNEZ-FERRANDO, *Pere de Portugal, «rei dels catalans», vist a través dels registres de la seva cancelleria* (1936)
- 9 Josep PUIG I CADAFALECH, *Noves descobertes a la catedral d'Egara* (1948)
- 10 Joaquim CARRERAS I ARTAU, *L'epistolari d'Arnau de Vilanova* (1950)
- 11 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. I (1950)
- 12 Marià RIBAS, *El poblament d'Ilduro: Estudi arqueològic i topogràfic des dels temps prehistòrics fins a la destrucció d'Iluro* (1952)
- 13 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. II (1952)
- 14 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 1a part (1955)
- 15 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 2a part (1955)
- 16 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. III (1956)
- 17 Emili VIGO, *La política catalana del Gran Comitè de Salut Pública* (1956)
- 18 Joaquim MIRET I SANS, *El forassenyat primogènit de Jaume II* (1957)
- 19 Josep MASCARÓ, *Els monuments megalítics a l'illa de Menorca* (1958)
- 20 Enric MOREU-REY, *Els immigrants francesos a Barcelona: (Segles XVI al XVIII)* (1959)
- 21 Lluís G. CONSTANS, *Francesc de Montpalau, abat de Banyoles, ambaixador del General de Catalunya* (1960)
- 22 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 2a part, *El regnat fins a l'any 1282*, vol. I (1962)
- 23 Josep BENET, *Maragall i la Setmana Tràgica* (1963)
- 24 Àngel MARTÍNEZ i Joan VICENTE, *El poblat ibèric de Puig Castellar: Excavacions dels anys 1954-1958* (1966)
- 25 Enric MOREU-REY, *Revolució a Barcelona el 1789* (1967)
- 26 Eufemià FORT, *El Llibre de Vallldossera* (1968)
- 27 Ferran SOLDEVILA, *Els primers temps de Jaume I* (1968)
- 28 Josep LLADONOSA, *L'Estudi General de Lleida del 1430 al 1524* (1970)
- 29 Gaspar FELIU, *La clerecia catalana durant el Trienni Liberal* (1972)

- 30 Rafael BASTARDES, *La representació del Sant Crist al Taller d'Erill* (1977)
- 31 Manuel SEGRET, *Aportacions a la història de la vila de Sant Llorenç de Morunys i comarca* (1978; reimpr., 2005)
- 32 Pere FREIXAS, *L'art gòtic a Girona: Segles XIII-XV* (1983)
- 33 Montserrat PAGÈS, *Les esglésies pre-romàniques a la comarca del Baix Llobregat* (1983)
- 34 Josep BAUCCELLS, *El fons «Cisma d'Occident» de l'Arxiu Capítular de la catedral de Barcelona: Catàleg de còdexs i pergamins* (1985)
- 35 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. I, *El domini carolíngi a Catalunya*, 1a part (1986)
- 36 Mercè VILADRICH, *El «Kitāb al-'Amal Bi-l-aṣṭurlab» (Llibre de l'ús de l'astrolabi) d'Ibn al-Samḥ: Estudi i traducció* (1986)
- 37 Josep M. MARQUÈS, *El cartoral de Santa Maria de Roses: Segles X-XIII* (1986)
- 38 Ramon d'ABADAL, *Els temps i el regiment del comte Guifred el Pilós* (1989)
- 39 Miquel COLL I ALENTORN, *Guifré el Pelós en la historiografia i en la llegenda* (1990)
- 40 Mercè VIDAL, *Teoria i crítica en el Noucentisme: Joaquim Folch i Torres* (1991)
- 41 Isidra MARANGES, *La indumentària civil catalana: Segles XIII-XV* (1991)
- 42/1 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ, *El monestir de Santa Maria de Gerri: Segles XI-XV*, vol. I, *Estudi històric* (1991)
- 42/2 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ, *El monestir de Santa Maria de Gerri: Segles XI-XV*, vol. II, *Col·lecció diplomàtica* (1991)
- 43 Francesc AMORÓS, *Correspondència diplomàtica de Joan Francesc Rossell, 1616-1617: Una crònica de la cort de Felip III* (1992)
- 44 Eduard JUNYENT, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba* (1992)
- 45 Ramon PLANES, *La descripció dels arxius municipals catalans fins a la fi del segle XIX: L'Arxiu de la Ciutat de Solsona* (1993)
- 46 Constantin MARINESCU, *La politique orientale d'Alfonse V d'Aragon, roi de Naples (1416-1458)* (1994)
- 47 Manuel MILÀ I FONTANALS, *Epistolari de M. Milà i Fontanals*, vol. III, *Anys 1881-1884* (1995)
- 48/1 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant* (ed. facsímil, 1995)
- 48/2 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 2a part, *El regnat fins a l'any 1282* (ed. facsímil, 1995)
- 49 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ i M. Assumpta GINER MOLINA, *Índex codicològic del Viage literario de Jaume Villanueva* (1998)
- 50 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. 1, *Barcelona: Arxiu Històric i Biblioteca de Catalunya* (1998)
- 51 Francesc FONTBONA [dir.], *Repertori d'exposicions individuals d'art a Catalunya (fins a l'any 1938)* (1999)
- 52 Josep M. FIGUERES, *El primer diari en llengua catalana: Diari català (1789-1881)* (1999)
- 53/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. IV, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomatari (docs. 1-698)* (1999)
- 53/2 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. IV, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 2a part, *Diplomatari (docs. 699-1478)* (1999)

- 53/3 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. iv, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 3a part, *Diplomatari (docs. 1479-1873). Mapes. Índex* (1999)
- 54/1 Antoni RUBIÓ I LLUCH [ed.], *Documents per a la història de la cultura catalana medieval*, vol. 1 ([1908]; ed. facsímil, 2000)
- 54/2 Antoni RUBIÓ I LLUCH [ed.], *Documents per a la història de la cultura catalana medieval*, vol. 2 ([1921]; ed. facsímil, 2000)
- 55 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. II.1, *Barcelona: Biblioteca Pública Episcopal i Biblioteca de la Universitat* (2000)
- 56 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Diplomatari de l'Orient català (1301-1409): Col·lecció de documents per a la història de l'expedició catalana a Orient i dels ducats d'Atenes i Neopàtria* ([1947]; ed. facsímil, 2001)
- 57 Albert BALCELLS i Enric PUJOL, *Història de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. I, 1907-1942 (2002)
- 58 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. II.2, *Barcelona: Biblioteca de la Universitat (II)* (2001)
- 59 Francesc FONTBONA [dir.], *Repertori de catàlegs d'exposicions col·lectives d'art a Catalunya (fins a l'any 1938)* (2002)
- 60 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. III, *Barcelona: Arxiu Capitular, Arxiu de la Corona d'Aragó, Arxiu de les Carmelites Descalces, Arxiu del Monestir de Sant Pere de les Puelles, Arxi Històric de Protocols, Arxiu Històric Provincial dels Franciscans de Catalunya, Arxiu Provincial dels Caputxins de Catalunya, Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès, Biblioteca de l'Illustre Col·legi d'Advocats, Biblioteca de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, Biblioteca de la Reial Acadèmia de Bones Lletres. Apèndix* (2003)
- 61/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. v, Santiago SOBREQUÉS, Sebastià RIERA i Manuel ROVIRA [cur.], *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomatari (docs. 1-386)* (2003)
- 61/2 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. v, Santiago SOBREQUÉS, Sebastià RIERA i Manuel ROVIRA [cur.], *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, 2a part, *Diplomatari (docs. 387-630). Mapes. Índex* (2003)
- 62 Josep PUIG I CADAFAŁCH, *Josep Puig i Cadafalch: Escrits d'arquitectura, art i política* (2003)
- 63 Isabel SÁNCHEZ DE MOVELLÁN, *La Diputació del General de Catalunya (1413-1479)* (2004)
- 64 Jordi BOLÒS, *Els orígens medievals del paisatge català: L'arqueologia del paisatge com a font per a conèixer la història de Catalunya* (2004)
- 65 Joaquim MIRET I SANS, *Itinerari de Jaume I el Conqueridor* ([1908]; ed. facsímil, 2004)
- 66 Jaume RIBALTA, *Dret urbanístic medieval de la Mediterrània* (2005)
- 67 Elisabet FERRAN, *El jurista Pere Albert i les Commemoracions* (2006)
- 68 Stefano Maria CINGOLANI, *Historiografia, propaganda i comunicació al segle XIII: Bernat Desclot i les dues redaccions de la seva crònica* (2006)
- 69 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Epistolari grec*, vol. 1, *Anys 1880-1888* (2006)
- 70/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. vi, Pere PONSICH [cur.], *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomatari (docs. 1-328)* (2006)

- 70/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. VI, Pere PONSICH [cur.], *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet*, 2a part, *Diplomatari (docs. 329-649). Mapes. Índex* (2006)
- 71 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1620-1714)*, vol. I, *Barcelona: Biblioteca de Catalunya* (2006)
- 72 Albert BALCELLS, Santiago IZQUIERDO i Enric PUJOL, *Història de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. II, *De 1942 als temps recents* (2007)
- 73 Ferran SOLDEVILA, *Les quatre grans Cròniques: I. Llibre dels feits del rei En Jaume* (2007)
- 74 Lluís NICOLAU D'OLWER, *Democràcia contra dictadura: Escrits polítics, 1915-1960* (2007)
- 75/1 Ramon d'ABADAL [ed.], *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolingis a Catalunya*, 1a part ([1926-1950]; ed. facsimil, 2007)
- 75/2 Ramon d'ABADAL [ed.], *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolingis a Catalunya*, 2a part ([1952]; ed. facsimil, 2007)
- 76/1 Ramon d'ABADAL [ed.], *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 1a part ([1955]; ed. facsimil, 2007)
- 76/2 Ramon d'ABADAL [ed.], *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 2a part ([1955]; ed. facsimil, 2007)
- 77 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Epistolari grec*, vol. 2, *Anys 1889-1900* (2008)
- 78 *Discursos inaugurals de les institucions científiques catalanes a cavall del segle XVIII i XIX* (2007)
- 79 Louis BARRAU i Jaume MASSÓ, *Cròniques catalanes*, vol. II, *Gesta comitum Barcinonensium* ([1925]; ed. facsimil, 2007)
- 80 Ferran SOLDEVILA, *Les quatre grans Cròniques: II. Crònica de Bernat Desclot* (2008)
- 81 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)* (2008)
- 82 *El costumari del monestir de Sant Cugat del Vallès* (2009)
- 83 M. Teresa FERRER i Manuel RIU (dir.), *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana*, vol. I.1, *Tractats i negociacions diplomàtiques amb Occitània, França i els estats italians, 1607-1213* (2009)
- 84 Eulàlia MIRALLES, *Sobre Jeroni Pujades* (2010)
- 85 Noemí MONCUNILL, *Els noms personals ibèrics en l'epigrafia antiga de Catalunya* (2010)
- 86 Ferran SOLDEVILA, *Les quatre grans Cròniques: III. Crònica de Ramon Muntaner* (2011)
- 87 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Epistolari grec*, vol. 3, *Anys 1901-1915* (2011)
- 88 Josep TRENCHS ÒDENA, *Documents de cancelleria i de mestre racional sobre la cultura catalana medieval* (2011)

